Ч. 197. Львів, Середа 1 (14) Вересня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухшта ул. Кароля Людовика ч. 33. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і надсилість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		— 44 к.
на пів року	16 „		— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ві місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Замах на руску школу.

Ми вже вчера зазначили незвичайний і обурюючий своєю безглядностию фактъ, що при вступнім іспиті на приготовляючий курс в мужескій учительскій семинарії у Львові спалено в сім роді аж 73·8 проц: Русинів, між тим, коли зпоміж зголосивших ся Поляків та сама доля стрінула лише 25·7 проц. — значить поступлено як-раз у відворотнім відношеню. Той фактъ заслугував би однак лише на рішучу догану, коли би він був одиничним. Та практика і в инших анальогічних заведеннях показує, що в данім случаю маємо діло не з одиничною проявою, але що подібне поведене з рускою молодіжию має місце майже в усіх учительских семинариях. Ось-так — як перед кількома днями ми донесли — безпощадно відпалено кілька десятків Русинів, зголосивших ся на приготовляючий курс учит. семинарії в Станиславові. Нині знов доносять нам, що в львівскій жіночій семинарії на 30 і кілька кандидаток-Русинок пропущено лише 9! Подібно, хоч лише в загальних словах, доносять нам ще з деяких инших учительских семинарий, що процент репробованих сего року руских кандидатів зголосивших ся до семинарий учительских, есть небувало великим та стоїть в разячій диспропорції до скількости репробованих Поляків. (Наші люде з дотичних місцевостий повинні нам подати докладні числа зголосивших ся а принятих і то по народностям — загальні жалї нам непригожі). Маємо отже до діла з сею проявою в переважній скількости східно-галицких учительских семинарий!

Що когось-там „спалено" при вступнім іспиті та непринято до школи, се певно само по собі не може бути ще причиною, щоби знимати нарікання і протести та робити з сего предмет публичної дискусії. Та річи зміняють ся тоді, коли ось-таке „палене" зачинає прибирати небувалі, прямо горрендальні розміри і коли до того — як се вказують бючі в очи числа — дотикає лише одної категорії кандидатів, в тім конкретнім случаю кандидатів одної національности, а именно Русинів. Тоді таке „палене" перестає бути власною справою дотичних одиниць, а силою чисел стає квестиєю суспільного значіня, в нашім случаю — квестиєю національною.

Чи загалом усяке надмірне „палене" при іспитах вступних дасть ся оправдати так з педагогічного як і суспільного становища, про се можемо дуже а дуже сумніватися, як і сумівною загалом треба вважати вартість тих іспитів. Та коли, як в тій мужескій семинарії у Львові, Русинів репробує ся 73·8 проц. а перепускає ся лише 26·2 проц рівночасно з тим, як Поляків репробує ся лише 26·7 проц. а перепускає ся аж 73·3 проц., то сї пропорції мусять усякого по аби як застановити та визвати против подібного поведеня дотичних сїзамінаторів-Поляків, як приміром проф. Павловского, категоричний протест. Бо чейже годі тут думати, аби ті Русини, що зголошують ся до вступних іспитів по учит. семинариях, представляли гірший материял ніж Поляки. Одні і другі виходять прецінь з однакових шкіл, стоячих під управою одної і тої самої ради шкільної краєвої, ведених аж надто після одного шаблёну — значить: підготовленє в одних і в других однакове. А також ніяк не можна сказати, аби руска молодіж з природи виказувала меншу талановитість ніж польска. Коли можна в тій справі робити яке прирівнанє, то хиба як-раз з противним вислідком. Сьвідчать про се такі факти, як то, що руска молодіж по середних школах, о скілько не стріне ся з такими недагогами а la Павловский, виказує з правила ліпші поступи як польска та що Русини в урядничій, учительскій і т. п. службі мають навіть у Поляків опінію способівійших от. Се й зрозуміла, коли приганемо, що з поміж селюхів-Русинів пре ся до шкіл майже лише сама чільна пшениця, коли міщухи-Поляки, маючи школи під рукою, засипують їх без розбору і без огляду на способности дітий.

Так отже ніяким робом не можнайти оправданої причини, задля якої таким чином мало би ся репробувати як-раз Русинів та недопускати їх тим способом до учительских семинарий, коли рівночасно заповнює ся сї семинарії Поляками. Не хочемо зараз твердити, аби в тім паленю рускої молодіжи польскими еґзамінаторами як spiritus movens грала ролю національна ненависть і щоби сї еґзамінатори поступали сторонничо і без уваги на службову присягу, а тим менше хочемо припускати, аби в тім недопусканю рускої молодіжи до семинарий була з гори уплянована система. Все однак і панове з ради шкільної краєвої мусять признати, що такі масакри і то не в однім якімсь спорадичнім випадку, але одночасно в кількох заведеннях роблять застановляюче враженє та мимохіть кажуть шукати спільної причини однообразного наслідку.

Що однак для нас Русинів мусить бути наслідком таких практик чим далі, то цілковите виключене руского елементу споміж учительства — се річ очивидна, як очивидне і то, що нам годі мовчати заложивши руки в виду такого замаху на руску народну школу. Тому сею справою повинен заінтересувати ся наш загал а в першім ряді повинно нею занятися найкомпетентнійше в тім зглядї товариство педагогічне. Видїв сего авторитетного товариства нехай отже збере потрібний материял і нехай з ним удасть ся з представленєм, де належить. Колиж ся дорога остане без успіху, то справу треба витягти хочби і перед віденьске форум та жадати установленя окремих чисто-руских іспитових комісий при утраквістичних семинариях. Вкінци замітимо, що на нашу думку вказаним способом самооборони есть найскорше закладане руских учительских семинарів, так жіночих як і мужеских власними силами, на взір жіночої семинарії учительскої товариства педагогічного у Львові.

Збори „Ризниці".

Дня 13 с. м. відбули ся в Самборі надзвичайні збори членів товариства „Ризниці". Як ми вже заздалегідь вказували, збори тоті представляли для товариства незвичайну вагу, бо москвофільска кліка, яка заволоділа тою всенародною інституциєю неподільно, наважилась отсе другий раз з ряду в сім році перепертн в свою користь принципіяльні зміни в статуті, як не менш перевести доповняючий вибір до ради надзираючої в той спосіб, щоби загарбати управу товариством виключно у свої руки а одиницям вложа їх кліки, людям, що справді бажають добра сій інституції, замкнути раз на завсігди до неї приступ.

На основі надісланих нам реляцій збори відбули ся в ось якім порядку:

Членів явило ся 208 і заосмотрені в повновласти від членів, що не могли прибути особисто, розпоряджали чотириста кількадесятьма голосами. Самих народовців явило ся вісїмдесять кілька, однак на основі повновластий репрезентували вони менше-більше половину голосів. Що, закиы розпочали ся збори, бо о 8-ій годині рано, вислали народовці відпоручників до дирекції товариства і предложили їй свої домагання в цілі забезпечени спокійного та мирного ведення нарад. Постуляти були мінімальні, бо застерігали собі від провідництва зборів: 1) поважне ведене нарад без обид з боку членів противного сторонництва; 2) вибір половини членів надзираючої ради в принципі, а на тепер одної третини, отже 4, зглядно 3, бо оден член вже належить до ради а надто одного свого члена (на трьох) в дирекції і одного (на трьох) в комісії провірочній; 3) кандидатів ставить кожде сторонництво окремо; 4) зміну точок дневного порядку; 5) протест против підвисшеня уділу і 6) принимане дирекциєю членів з реклямациєю до загальних зборів. Дирекция мала посередничити між відпоручниками а президиєю зборів і дати перед їх відкритем рішучу відповідь, однак сего зовсім не зробила. Се вже перший прояв, делікатно сказавши, нельояльности москвофільскої кліки.

О 10-ій годині розпочали ся збори. Та зараз на самім початку предсїдатель, яким був по мисли статута голова надзираючої ради о. Щавиньский, сконстатувавши, що на сали нема двох третин членів, потрібних до ухваленя зміни статута, відложив збори на 11-ту годину. Сю нагоду використали москвофільскі менери на свій лад, бо відкрили збори вже 3/4 на 11-ту, обсадивши між тим президию і всї передові місця своїми приклонниками. Був се давнійший [illegible] філи укартували якусь шопку, як то впрочім як надто було слідно з визиваючих мін та взагалї з ароганцкого їх поведеня.

По офіциальнім відкритю зборів забрав голос в справі формальній директор кредитового товариства з Радимна п. Захариясевич і виказав неправильне уложене дневного порядку, наслідком чого ухваленє абсолюторії для управи товариства, взглядно недовіря мало бути взагалї неможливим. Однак сей заміт, президия збула відповідию ігнорующою, як і взагалї ігнорувала собі зовсім явно всїх инших членів, що зголошували ся в справі формальній, не допускаючи їх до голосу. Річ природна, неправильне і крайно партийне поведене президиї викликало між учасниками зборів, народовцями, справедливе обуренє, тим більше, що многі поплечники мо-

---

2) *АЛЕКСАНДЕР ІРАУ - ВАНДМАЄР.*

Порядні дівчата.

Всякі права застерігають ся.

Екзотична краса звернула тепер свої очі на зближаючий ся поїзд і поступила блисше до зелїзничого шляху.

З відділу третьої класи вийшла мала, стрункa женщина, убрана в чорну сукню, що тїсно приставала до її тїла на спосіб костюмів до їзди конем. Її мале, гостро закінчене лице, щей з закривленим і покритим веснянками носом не могло заслугувати на імя краси. Її малі, сиві очі глядїли несупокійно на всї сторони, наче шукаючи за чимсь. Тота особа була доволї широко звісна. Се була пані Гольдштайн, жена низького зелїзничого урядника, що проживала в тім часї на одній з поблизьких станций коло Л.

На сю як-раз паню кинула ся гарна брунетка з окликом радости на устах і поцілувала її кілька разів в лице. Романьский стояв ще все на пероні і приглядав ся тій сцені. Він знав паню Гольдштайн доволї добре і йому здавало ся, що оклик радости незвісної красавицї при стрічи з п. Гольдштайн був дещо штучний і натягнений. Виглядало, неначе незвісна красавиця умисне удавала радість, щоби викликати враженє на окружаючі їх особи. Коли сї обі дами переходили по-при него, Романьский поздоровив їх чемно, але не зробив нїчого, щоб прийти з ними в порозуменє. Його обхопило в послїдний момент доволї чудне чувство. Нема сумнїву, що його одушевляла незвичайна краса і любість дівчини, але його засмучувало заразом, що вона стоїть в такій дружбі і інтимности з панею Гольдштайн.

Тота пані Гольдштайн, хоч дуже інтелїгентна і образована, була незвичайно нервова і екзальтована. Вона не мала сьвідомости про негарність свого лица і тим більше минали її безприметно мужчини, тим більше робила вона заходів, щоб звернути на себе їх увагу. Особливож вганяла ся вона за знакомством з артистами. Особливе враженє на її серце зробив оден молодий артист драматичних типів, що також поза театром був чоловіком славленим і пожаданим. Його елегантскі убраня і його манїри дїлали на п. Гольдштайн наче чар. І хоч Романьский не знав зовсім молодої дівчини, то однак на стілько вона його заінтересувала, що став вже побоюватись, щоб сю гарну цьвітку не заразили і незіпсували погані норови її негарної приятельки.

Дами вайшли з двірца, всїли до електричного трамваю і поїхали до міста. Найблисшим трамваєм подав ся туди також Романьский і пішов до свого помешкання, щоб відпочати зі змученя і нових вражінь.

Ще того-ж вечера Романьский стрів ся з панею Гольдштайн в мійскім городї.

— І якже подобала ся Вам моя приятелька? — запитала вона Романьского і моргнула очима.

Романьский заклопотав ся і цїлий почервонїв. „Вона — сказав він — подобалась менї"—а при тім почув в душі приємний здогад, що гарна незнакома мусїла заінтересувати ся ним, коли поспитала його в той спосіб ві приятелька.

— Чи хочете з нею познакомити ся?— питала дальше п. Гольдштайн.—Вона в дівчинкою з доброї родини, інтелїгентною й гарною та має впливових своякїв. Називає ся Алїсою Корн і є сестрівницею військового лїкаря Віжніцера. Є правдї жидівкою, та се не шкодить. Вона може охрестити ся для відповідної „партії" а і переважна частина її фамілїантів приняла вже християнство. Двох вуйків, три тїтки, братя, кузини і швагри в вже похрещені.

— Я був би Вам дуже вдячний, якби Ви представили мене панні Корн — відповів на се коротко Романьский.

— Отже прийдїть завтра о 3. годині на перон,—відповіла вдоволена Гольдштайн і попращавшись з Романьским пішла швидко дальше.

Романьский оставив тимчасом город і пішов до дому. Його думки були очивидно всї заняті панною Алїсою Корн. Він увесь день думав про неї а тепер мав таки з нею зійти ся особисто! Головно однак занимало його важке питанє, чи треба занятися справою серйозно. Липаючи на боцї ріжницю віроісповіданя, яку мож було усунути, він видїв, що на перепонї стояти-ме ще і ріжниця социальна. Чи мав він право взагалї при своїм становиску і своїх дрібних доходах думати про подружжє? А хоч він побіч уряду мав ще і побічне занятє, що приносило йому 60 корон місячно, то однак було очивидне, що така красавиця як Алїса на самі рукавички, парфуми і панчохи буде потребувати більше гроший. Кромі того — а се його особливе непокоїло — Алїса Корн була також кокеткою. Її киданє очима на всї сторони, її свобідне поведеня, її тоалєта не виглядали зовсім так, щоб вони могли погодити ся зі скромною судьбою жінки малого урядника. Радше можна було припустити, що для неї відповіднійшим був би на чоловіка який банкір або засібний адвокат. А прецінь, помимо тих замітів, Романьский не міг оперти ся бажанямі і він почував нестримну жажду ще раз бачити її, з нею говорити... І майже з горячковим зворушенем він ждав слїдуючого дня, котрий мав йому принести сю приємну і так бажану стрічу.

Як було умовлено, точно о 3 годині станив ся Романьский на пероні. Осіб було як-раз не богато. Романьский не клопотав ся о нікого, його очі шукали тільки її і вона справді явилась зараз опісля з панею Гольдштайн. Романьский зараз вблизив ся до неї непевним кроком. При представленю слїдне було у обоїх деяке заклопотанє. Також Алїса була блїда і видко було, що в її душі дїє ся щось зворушуюче і незвичайне.

Пані Гольдштайн усьміхнула ся і почала розмову на якусь неутральну тему.

Блисько пів години прохожувало ся оттак товариство по пероні а всї відчували мимохіть, що ся інтересна стріча може потягнути за собою поважні наслідки.

Вкінци Романьский попращав ся, бо мусїв відійти з огляду на службу. З правдивим жалем подав він дамам руку. Та Алїса сказала йму: „Моя мама буде Вас бачити дуже радо у себе. Ми мешкаємо при улици X ч. 9 і буваємо в дома що-дня до год. 6. вечером". А при тім вона усьміхнула ся тою усьмішкою, що мала сказати: „Тепер ти вже в моїм таборі".

III.

Було се в сїчни слїдуючого року в сім місяцїв минуло від часу, як Романьский зробив знакомство з Алїсою. В одній з первородних віденьских кавареньв кутику, сидїло кількох людий, що вели розмову. Се були два журналїсти і три академіки занимаючі ся бедетристикою, а до журналїстів причисляв ся також наш Романьский. Він покинув службу при зелїзници і пішов глядїти щастя до Відня, де і найшов місце співробітника при однім дневнику. Досьвідї, які поробив в часї своєї свїтової мандрівки

сквофільского штабу, із звісним коломийским амбасадором д-ром Дудикевичем, еко-сьвященником Марковом та иншими на чолї, переступали всякі форми цивілїзованих людий. Голосні насьмішки, брутальні крики, инчні оклики сипали ся безнастанно з середи клерикальних упокойників під адресою народовців, причім деякі з них, як пр. згаданий Марков верещав запінений: „Не дістанете голосу“! — „Не дамо вам голосу!“ І справді з нароровців не допущено нікого до голосу, хоч цілих три години в сали тревав загальний хаос, крик, метушня і безнастанна сварка. Були хвилї, коли здавало ся, що противні сторони кинуть ся на себе з пястуками, така запекліть опанувала штаб Дудикевича. І серед тої оглушаючої крикняви, коли про якусь дискусию й думати було годї, серед загального хаосу з президиального місця щось читали, викликували поіменно членів, одні учасники зборів чогось підносили до гори руки, другі протествували... Якісь нїби голосованя над резолюциями, котрих нїхто не чув, не розумів, анї не догадував ся. Многі члени явно опісля признавали ся, що не знали самі, за чим голосували... І коли серед тої мутної води, яку кацапска клїка так завзято розбовтала, аранжери і пани зборів, та сама клїка почала тягнути для себе найбільшу рибу, бо ось секретар о. Сеник оповістив, що перейшла (?!) ухвала зміни статутів, адвокат д-р Кормош з Перемишля заложив іменом вимайоризованих і знехтованих членів народовців протест против нелеґальности нарад і заявив, що зробить з того укиток в судовій дорозї. Аж тепер в сали почало втихомирювати ся. Що-йно тепер москвофільский штаб почав попускати і удїлив голос о. Низанковскому, котрий так само назвав збори нелеґальними а перепертру ухвалу зміни статута неважною, позаяк половина учасників зборів про подібне голосованє не знав і участи в нїм не брала. В слїд за тим народовцї вайшли ґремїяльно із сали.

Москвофільскі менери схаменули ся, бо пізнали, що в своїм партийнім вахальтві посунули ся за далеко. Богато напїть їх приклонників, очивидно розумнїйших і поважнїйших не скривали зовсїм свого обурення під адресою безтямної шайки дудикевичівских очайдухів, що своєю прямо розбишацкою брутальностию розбивають економічну інституцию, яка лише при солїдарнїй, але щирій дїяльности успішно може розвивати ся. Очивидно щира ґроша на народни нипи москвофільскому штабови нїколи не лежала на серци, особливо де вирпивають такі загорілі людцї як Дудикевичі та Марков. По відході народовців сконстернований предсїдатель закрив збори.

Війна.

Що тепер настав у военнїй акциї застій по обох воюючих сторонах, се річ цїлком зрозуміла, бо конечна. Так одна як і друга сторона западто обезсилена і хаплево розстроєна, щоби могла зараз приступити до нової акциї, котра вимагає нового плану і концентрациї армій. В хвилї того застою і, так сказати, відпочинку ґазетярского, в браку фактів, котрі би треба записувати, наступають рефлексиї над битвою під Ляояном, що зачинає ся до найбільших, які знає істория. Оказує ся досить ясно, що ся битва могла рішити дальшу судьбу війни або на одну або на другу сторону. Коли би Куропаткін був обмежив ся до слабшого відпору японьскої армії на своїм лївім крилї, а з більшою силою ударив би був на правім на Курокія, міг був не пустити Японцїв через ріку Тайцзи, а навіть завдати їм рішаючий погром; тогдї міг би був поспішити навіть на підмогу Портови Артура і увільнити его. Так само і Курокі, коли би був скорійше і більшу силу переправив був через Тайцзи, міг був попросту знищити цїлу армію Куропаткіна. Тимчасом сей, боячи ся, що Японцї, переломивши его праве крило, готові відтяти ему відворот, не міг зважити ся, щоби поставити більшу силу на лївім; а Курокі бояв ся, що відправивши скорше і більший віддїл войска через Тайцзи, не буде в силї оперти ся лївому крилови российской армії. Через те конець довгої і великої битви не прийшов ні одній ні другій сторонї таких користий, які міг принести і яких мабуть одні собі надїяли ся, а другі собі. Всеж таки в Росиї, як і деинде, высказувано зразу гадку, що під Ляояном побідили не Японцї, а властиво Росияне; особливо високо оцїновано стратеґіку Куропаткіна та лише тактиці японьскій признавано вищість. Та й тепер ще доносять з Парижа, що тамошні військові круги уважають відворот Куропаткіна вид Ляояну до Янтаю за перворядний стратеґічний маневр та ладять про него виклад.

Мимо того слїдно в публичній опінії российскій, о скілько вона може проявити ся в дневниках, значний зворот від того оптимізму, який панував доси. Доси тон, в якім российскі дневники говорили про невдачі российской армії і фльоти, повертав ся в легковажению дотеперішних страт і в перехвалках, що „мов усе те дрібниця, але погодїть-но, дамо ми вам!“ Тепер починає ся вже инша пісня. В „Новом Времени“ пише старий Суворін між иншим: „Японцї наєдно побіджають переважними силами. Під Дашічзом безперечно побідили наші войска, але все таки відступили. Завертаючись, спалили ми мат'язини, хоч можна було забрати їх. Даючого так стало ся, не знати. В Іинамі офіцир домагав ся ваґонів, щоби вивезти военні припаси. Ваґони стояли порожні, але не дано їх, а припаси спалено. Голодним салдатам не дають хлїба з величезних маґазинів, бо не заховано всїх формальностий; на другий день ті маґазини палять. Один з прапорщиків не хотїв дати підчас бою набоїв зі складу, бо заказано їх без заховання формальностий. Скоро від такого маленького чоловічка залежала судьба битви, то що-ж сказати про більших людий, котрі нераз хотять показати свою власть. Кілько-ж то таких випадків було в турецкій війні в рр. 1877—78! Жадають пр. тисяч набоїв, а їм кажуть: „На наш рахунок маєте ще досить набоїв; буде для вас вистарчало“. Отже той, хто видав набої, сидять собі безпечно та непрятеля навіть на очи не бачить; але він лїпше знає, кілько набоїв треба тим, що бють ся. І так заспокоєно 800 набоїв, але за те 800 людий більше полягло і треба було... відступити“.

„Моск. Вѣдомости“, що аж до битви під Ляояном оказували непохитну віру в близку побіду, пишуть тепер, що перша доба війни є рішучо некорисна для российского оружя. „У Японцїв — пишуть — раз-враз прибуває войска, все у них перевага і притім одноцїльність акциї. А у нас по съвідоцтві дуже совісного дописувателя не післано до Дашічао войска через 10 днїв. Так само можемо покликати ся на цїлком певного съвідка, що до Ляояну цїлий тиждень не післано анї одного салдата. Войска, що остатних часах приходили з европейскої Росиї до Харбіна, не висилано до Ляояну, а до Владивостока, хоч 30—40 тисяч більше войска могло під Ляояном не тілько упекшити відворот, але й заневнити побіду“.

„Русь“ відказує на брак одноцїльности в акциї российской армії. „Поодинокі випадки — каже між иншим — съвідчать, що не все йде гладко на терени війни, не все йде до спільної цїли. Походить він відси, що там нема одної волї, бо Куропаткін має лише начальство над манджурскою армією, але не головним і начальним командантом. А одність команди є першою вимогою на війні, як сказав колись великий Наполеон“. Спинившись при битві під Ляояном, питає „Русь“: що буде дальше, коли Японцї займуть Мукден? І відповідає на се питанє: „Час уже зрозуміти, що з нами не жартують, що попросту кидять собі з наших миролюбивих намірів, що Японцїв і їх прихильників можна лише силою навчити розуму, а в тій цїли треба здобути ся та великанські жертви. Треба-ж і се тямити, що самої материяльної сили ще за мало. В боях під Ляояном в ґен. Куроки і его лицарских жовнїрах, що голодні і утомлені ішли з нечуваним завзятєм до бою на житє і смерть, ми повинні бачити нову силу духову, для нас ще незрозумілу. Против неї повинні ми поставити і власну духову силу“.

„Гражданинъ“ по битві під Ляояном пише у вступних статях кн. Мещерского між иншим: „Гадати тепер про мир — то те саме, що бидлячому в заметїль гадати про сон. Сон був би для него смертию. Мир по наших невдачах був би нашою політичною смертию. Чим більше заставовляти ся над тим, тим більше попадав человік в розпуку. Люди сильної волї, політики, на питанє „що дальше?“ здвигають раменами і пригноблені кажуть „не знаю!“ А таки Росия може нїколи не потребувала так ясної і сильної съвідомости свого положения. Як же прийти до неї? Як згадати випадки, що так нечувано скоро зминають ся? Ще вчера було між нами богато оптимістів; нині вже їх майже нема. Поки наші войска стояли на полудни від Ляояну, могли наші неудачі видавати ся намірепими, входячими в плян кампанії. Але скоро армія завернула ся на північ, все обернуло ся инакше. Про „плян“ вже нїхто не говорить; всї з болем запитують: чи нашим удасть ся відворот, чи не відтято їх? Ті самі чванливі патріоти, що віщували скору побіду над Японом, нині з покорою кажуть, що треба погодити ся з доконаним фактом“.

Отак пишуть найвизначнїйші российскі дневники по битві під Ляояном, котру дехто в Галичині уважає за побіду российску.

Великі надії прикладає ся тепер до балтийскої фльоти, котра, як уже відомо, відплила на Схід. Тількож велике питанє, що стане ся тим часом, поки вона насиїв на терен війни. Скорійше вона там не може стануги, як за два місяцї; а чи удержить ся до того часу Порт-Артура? Що Японцї тим більше ужинають тепер усїх сил, щоби Порт здобути, се річ більше нїж певна. А коли Порт-Артура упаде, чи в силї буде тогдї тримати ся Владивосток? А хочби і утримав ся, чи не замерзне вже там до того часу море? Та в найлїпшім разї, коли би і Порт-Артура і Владивосток остали ще в руках российских і море коло Владивостока ще не замерзло (в нормальних лїтах звикло воно покривати ся ледом в половинї грудня), буде балтийска фльота мати дуже трудну задачу оперти ся японьскій, котра всїми силами буде старати ся не допустити її ні тут ні там. А знов так дуже сильною балтийска фльота, як пишуть не в: складаєсь вона, що правда, з панцирників і кружляків нових і найновїйшої конструкциї, але в між ними також і перестарілі, гірше узброєні і повільнїйші. А що всї пливуть разом і під одною командою, то й цїла фльота не буде могла так скоро поспішати до своєї цїли, як могли би самі нові кораблї.

(Телеґрами).

Петербург. „Бирж. Вѣдом.“ приносять з Тєлїну таку вість: Японцї, о котрих доношено, що поступають поволи, ідуть тепер дуже скоро наперед, при чім дуже добре умїють покривати свої палини, щоби зайти нашим дорогу. Що нашим надходять скріпленя, не богато нам помагає, бо й Японцї дістають скріпленя з Инкаву. Крім того Курокі в своїм походї на північ кождої хвилї готов перебити звязь наших войск. Таким способом ініціятива в походї наперед остає в руках Японцїв і той маневр буде раз-враз повторити ся.

Льондон. Morning Post доносить з Чіфу: Ґен. Зазулич, котрий з 5.000 войска находив ся на полудни ріки Гуну, дістав ся з трема тисячами війска до японьскої неволї. Зазулич є тяжко раненій. Российскі урядові депеші доносять, що ґен. Кондратович, Зідерлінґ і Зарубаєв здержали похід Курокія, що хотїв окружити Мукден і перетяти зелізницю між Мукденом а Тєлїном. — Удержує ся погодоска, що ґен. Міщенко погиб при відворотї в під Ляояну; урядового потвердженя нема.

З Порту Артура.

Льондон. Daily Mail довідує ся, що цар мав дістати від ґен. Штесля рапорт, в котрім сей висказує надію, що зможе Порт Артура боронити ще три місяцї.

Кольонїя. Köln. Ztg. доносить з Петербурга, що в Портї Артура відкрито тайний склад, заложений Хінцями в часї хіньско-японьскої війни, і знайдено там 60—100 тисяч ґранатів, кількасот старих гармат Круна, придатних ще до ужитку, множество доброго ще пороху, карабінів і патронів. Ген. Штесель велїв глядати ще за иншими складами.

Инші вісти.

Льондон. Японцї ладять ся висадити войска на Сахалїні; рівночасно висилають войско під Владивосток. — З Петербурга доносять, що перед трема неділями на хрестинах царевича мав цар сказати до кн. Ватенберґа, що не залишить війни, до котрої его приспівано, поки при житю остане хочби один салдат і поки в скарбі найде ся хочби один рубель.

Токіо. Межи добичею в Ляояні находять ся набої „дум-дум“, не найдено лише відповідних їм карабінів. Судячи по ранах деяких Японцїв, Росияни уживали тих набоїв.

Памятайте на будову театру!

ТЕЛЕҐРАМИ.

Соймн.

Відень. Wien. Ztg. оголошує цїсарский патент, котрим скликано соймн: Каринтиї і Шлеска на д. 19 с. м., Сольногороду і долїшної Австриї на 20. Горициї і Істриї на 21, Стирії і Моравп на 26, Країни на 27, Галичини і Форарльберґу на 30, горішної Австриї на 3 жовтня, Чехії і Дальматчини на 6 жовтня, Буковини на 10 жовтня. Соймн Тиролю і Терету будуть скликані пізнїйше.

Заперечене розрухів.

Петербург. Российска аґенция телеґрафічна доносить з Ковна, що там панує спокій, а поголоска про противжидівскі розруси пішла з того, що перед місяцем в одним огородї прийшло до бійки, в котрій одному Жидови відкусив хтось палець. Инших випадків не було жадних.

— Купуйте лише паперці і тутки „Зоря“ оподатковані на Народний фонд. Замовляти у фірми Ельстера і Сики у Львові, в Народній канцелярії або в редакциї „Гайдамаків“.

НОВИНКИ.

— **Галицкий сойм** зістав скликаний — як ми се вже вчера коротко донесли — на день 30 н. ст. вересня с. р. Надіють ся, що сесия соймова потревае цїлий місяць.

— **Влучна замітка.** Надіслано нам слїдуюче письмо: Грубо помиляв би ся той, хто думав би, що ми вже живемо своїм руским житем. Доказом нехай послужить отсей примір. Приїзджаю в одно село (імен не подаю) і при тій нагоді відвідую моїх давних знакомих інтеліґентів. Маю їх тут аж чотирох. В кождого хатї застав я польску часопись а рускої нїяк не міг добачити. Чомуж руской часописи не читаєте? — питаю. Один відповів, що він в політику не бавить ся, другий що польска таньша, а третий і четвертий, що то все одно! Значить в одним рускім селї польскі часописи мають чотирох предплатників Руснів. Кількож то мусять їх мати в цїлій східній Галичинї? Не знати кілько „Дїло“ має предплатників на Мазурщинї? Думаю, що анї одного! А прецї з тим фактом вяже ся тілько зла для нас, бо: а) як можемо ми орґанїзувати ся, коли не читаємо своїх ґазет, б) з польских ворожих нам ґазет хибно інформуємо ся про наш рух і в) скріплямо польскі (ворожі нам) видавництва, а тим самим ослабляємо наші. А впрочім де наша народна честь?! — *Предплатник „Дїла.“*

— **Три нові читальні „Просьвіти“.** Пишуть нам: В неділю 4 н. ст. вересня с. р. відбуло ся в Кристинополи відкритє трех читалень „Просьвіти“ с. е. кристинопільскої, новодвірскої і клюсівскої. Салю прибрану вінцями і рускими хоруговками виповнило близько 300 учасників; кромі доншої промови, виголошеної делеґатом сокальскої філії „Просьвіти“ Д. М. Книшом, виповнили програму патріотичні пісни, відспівані хором кристинопільским і красні вірші віддані вдачно пп. Франею Байвольскою і Ганею Семенюківною. 11 н. ст. вересня с. р. п. Волод. Матвіївский з Сокаля пояснив зібраним членам Читальні кристинопільскої систему Райфайзена. Дай би Бог, щоб нові читальні стали осередками народної просьвіти і причинили ся до поправленя долї не лиш своїх місцевостий, але також як найдальшої околиці. — *Сві.*

— **Зложенє мандату.** Посол на сойм краєвий з курії сільскої повіту яворівского кс. Кароль Кременговский зложив свій мандат посольский, мотивуючи причину сего слабим своїм здоровєм. Маршалок повідомив про се намісництво, просячи о скоре розписанє доповнюючого вибору.

— **Помогло.** Недавно донесли ми, що між старостою в Мостиськах п. Петруским а диком з Соколї п. Михайлом Лутчином прийшло до перепалки, серед котрої староста обидив п. Лутчина словами. Наслїдком сего відбув ся вже судова розправа против старости, а нодто, як доносить „Przegląd“, тою справою займала ся перед кількома днями з рамени намісництва дисциплїнарна комісия, котра ухвалила зарядити против старости Петруского дисциплїнарне слїдство.

— **Дики.** З Бобреччини пишуть: В тутешних лїсах коло Старого Села, Лопушни, Суходолу, Гутиска, в добрах Романа ґр. Потоцкого, появили ся в небувалім числї дики, які ганяють цїлими чередами і нищать в страшний спосіб поля, головно бараболї. Ґр. Роман Потоцкий поручив побережникам стрілять дики, аби не робили шкоди, однак мимо того деякі завідателї лїсових округів заборонили побережникам стрілять дики, аби заховати їх на свої полюваня. Не сумнїваю ся — каже дописувателъ — що ґр. Р. Потоцкий як вже неодин раз так й тепер пригадає своїм офіцияльстам свій приказ і схоче охоронити населенє перед шкодою робленою диками.

— **Щасливі дївчата.** При оподїлнім льосованю в львівскім магістратї фондацийних посагів з фонду ім. Малиновского по 475 К, призначених для служниць, витягнули щасливі льоси дві Русинки: 25-лїтна Іванна Поляньска і 23-лїтна Параска Ковальчук.

— **Зелїзниця Львів-Винники.** Управа будови державних зелїзниць повідомила львівский магістрат, що в найблизших днях розпічне ся в окрузї Львова остаточне тичене дороги під зелїзницю Львів-Винники. Длятого магістрат звертає увагу властителїв дотичних ґрунтів, щоби не робили нїяких перешкод а також не нарушували знаків, затичених інжинїрами управи будови. Всякі пільні шкоди, які можуть при тій нагоді повстати, випагородить управа будови на основі опінії фахових оцінителїв.

— **З кіцманьскої ґімназиї.** Відтягнувши 29 (10 Вук. а 19 Галичан) учеників, перепавших від загальної суми 132 всїх, що зголосили ся, остає принятих 103. З них припадає 59 на Буковину, а 44 на Галичину. Після вірозізнань: гр. пр. 42, гр. кат. 43, р. кат. 9, Жидів 9; а після рідної мови: Русинів 86, Німців 11, Поляків 4, Чехів 2.

— **Фреквенция учеників в рускій ґімназиї в Перемишли** виносить сего року (1904/5) 702 учеників, а то: в приготовляючій клясї 56, в I кл. 150 (два віддїли), в II. кл. 102 (два віддїли), в III. кл. 92 (два віддїли), в IV. кл. 86 (два віддїли), в V кл. 73 (один віддїл), в VI. кл. 48, в VII. кл. 58, в VIII. кл. 37 — разом 702 учеників.

— **З політехнїки.** В лїтнім півроцї шкільного року 1903/4 ходило на львівску політехнїку загалом 965 слухачів, а то: на виділ інжинерії 612, на виділ сухопутного будівництва 60, на виділ будови машин 224 а на виділ технічної хемії 69. Після народности було: Поляків 892, Русинів 62, Чехів 7, Німців 3 і 1 Болгарин.

— **Важне розпорядженє.** Міністерство торговлї позволило урядникам манїпуляційним учащати на студії університетскі і поручило по змозї придїловати таких урядників,

котрі хотять кінчити права у Львові або в Кракові. Розпорядженє се має сю користь, що урядники по укінченю студий правничих можуть перенести ся зі служби маніпуляційної до концептової.

— **Голод в Росиї** вже розпочав ся. Після інформацій, які роздобула часопись „Бессарабець“ в офіціяльних кругах положенє населеня в кишинівскім повіті дійшло до того, що в деяких селах богато родин буквально голодує. Велику скількість родин можна зустрінути по улицях, де вони жебрають милостині. А що-до населеня бендерского повіту, то після даних із тогож таки жерела воно таке, що прямо нема слів, щоб його доволї драстично змалювати.

— **Смертельна пригода.** З Праги телеґрафують: Пенсіонований майор бар. Прохаска з Відня упав тут онодги жертвою вещасної пригоди. Именно в часї проїзди біциклем наїхав на него селяньский віз. Бар. Прохаска дістав ся під колеса тяжкого воза, котрі здавили єму грудну клїтку і поломили ноги. Перевезений сейчас до войскового шпиталя, помер кілька годин пізнїйше.

— **Вік ґенералів японьских.** Цїкаве зіставленє віку ґенералів японьских оголошують льондоньскі часописи. Маршалок марґраф Ямаґата має 66 лїт, маршалок марґраф Ояма 61, ґенерал ґраф Нодзу 62, марґраф Катсура 56, ґенерал барон Курокі 60, ґенерал барон Кодама 52, ґенерал князь Фушімі 46, ґенерал барон Гасеґава 54, ґенерал барон Оказава 60, ґенерал віцеґраф Сакума 58 і ґенерал барон Ніші 58 лїт.

— **Анальфабетизм між рекрутами.** Бельґійскі часописи приносять по причинї зросту анальфабетів в Бельґії слїдуючу статистику, зібрану між жовнїрами. На тисячу новобранцїв було неписьменних в: Нїмеччинї (1901 р.) 0·5, Швецарії (1900 р.) 0·8, Данії (1897 р.) 2, Швайцарії (1901 р.) 20, Голяндії (1901 р.) 23, Анґлії (1889) 37, Франції (1900 р.) 47, Бельґії (1900 р.) 101, Італії (1900 р.) 329, Австро-Угорщинї (1900 р.) 351, Росиї (1894 р.) 617.

— **Нова ватиканьска бібліотека.** По причинї недалеких торжеств доґмату непорочного зачатя Богоматери рішено в Ватиканї заложити міжнародну бібліотеку, в котрій будуть зібрані всї дїла і брошури, що відносять ся до Преч. Дїви. Збираннем сих книжок мають заняти ся епископи, котрі в тій цїли мають основати спеціяльні комітети. Книжки зістануть опісля в Римі справлені монахами-переплетчиками в артистичні окладинки.

— **Водонос міліонером.** В Ясах, в Румунії, цїлий свій вік носив воду на передмістях Ґершон Зелїґ. Сими днями одержав він рекомандований лист з Філядельфії з урядовим повідомленєм, що один з его свояків, богатий реставратор, помер перед кількома недїлями і зробив его своїм спадкоємцем. Майно виносить 380 тисяч доларів, що на корони винесе около півтора міліона. Щасливий Зелїґ відїхав вже до Америки, щоби обняти спадщину.

— **Вибухи Везувія.** З Неаполя доносять, що Везувій почав знова вибухати. Розжарена лява виповнє кратери і кровавою луною освічує облаки хмар понад горою. Хвилями бухають з кратерів ґази і викидають потоки ляви, яка сливає долї убочами гори. Сила вибухів змагає ся з кождим днем.

— **Найстаршим кораблем на сьвітї** є шведскій корабель „Емануіл“ побудований в 1749 р. Тепер уживають его до перевоженя дерева. В часї свого довгого „житя“ корабель сей був часто в небезпеченьстві, однак завсїгди щасливо его оминув.

— **Король хінїни і его дочка.** Померший недавно американьский фабрикант Уілям Уайтман, властитель обширних плянтацій хінїни, знаний під іменем „короля хінїни“, полишив своїй дочцї, одинокій своїй наслїдниці около 200 міліонів. Місе Уайтман на слїдуючий день по смерти батька, повідомила всї банки, з котрими її батько був в зносинах, що она сама обнимає управу всїми своїми фабриками. Она одержала старанне торговельне образованє і працювала через цїлий рік в фабрицї як практикантка.

— **Дрібні вісти.** Сего року відбуде ся у Львові лїцитація войскових коней. Именно в днях 28, 29 і 30 с. м. буде проданих до 600 штук войскових коней на кінській торговици. — Виставу дробу, голубів і кріликів у Львові закрито в неділю по полудни. Виставу відвідало звиш 6000 осіб, а виставцї продали оказів за кілька тисяч корон. — Вінчанє нїмецкого наслїдника престола відбуде ся 22 марта 1905 т. в. в річницю уродин цїсаря Вільгельма II. — Теодот Галїн, концепіст скарбової дирекциї в Чернівцях, зложив у висшім краєвім судї у Львові адвокатский іспит. — Слуга центрального банку нїмецких щадниць в Чехії, Йосиф Ґінер утїк, укравши 225.000 К, котрі дали єму віднести до кількох банків. За его спійманє визначено нагороду 1000 К і 5% найденої при нїм квоти.

— **До Прус, потреба робітників до робіт земних, за доброю платою.** *Хто би хотів їхати най ся зголосить по інформациї до Народної канцелярії, Львів, Ринок ч. 10. писемно або устно.*

— **Народна Канцелярия,** Львів, Ринок ч. 10. просить Вир. Отців Духовних (вдівців або безженних), котрі би мали охоту виїхати з краю, о ласкаве подане своїх адрес.

— **В салї „Сокола“ в Яворові** дав львівский руский театр під дирекциєю Михайла Губчака представленє „Продана наречена“, комічна опера в 3 актах. Ціни місць підвисшені: Крісло I-рядне 3 К, крісло в дальших рядах 2 К, вступ на салю 1 К. Білетів дістати можна в торговли Вп. Кукоди а вечером від год. 6 при касї. Початок о годинї 8 вечером.

— **Видїл „Селяньскої Бурси“ в Богородчанах** містї подає сим до приводної відомости всїм Вєч. отцям Духовним і громадянам богородчаньско-солотвиньского повіта, що есть ще більше місць в „Селяньскій Бурсї“ для спосібних і талянтовитих селяньских хлопцїв-школярів, котрі могли би до VI кл. видїлової школи в Богородчанах в р. 1904/5 учащати, під уміркованими і доступними услівями що-до удержаня. Проте хто має таких школярів, най не тратє дорогою часу і як найскорше зголосить ся до Вєч. о. Антона Рудницкого пароха в містї Богородчанах. При тім приємно „Видїлови Бурси“ заявити, що з „Бурси Богородчаньскої“ на сей рік 1904/5 всї три (на 12 бурсаків), що ходили до IV кл., перейшли до I. кл., ґімназиальної, і майже всї дістали степень відзначаючий. — За „Видїл Селяньскої Бурси в Богородчанах“. *В. Паук.* (Прочі руські часописи зволять умістити тую відозву).

— **Іспити приватні** в академії торговельній у Львові з предметів купецких відбудуть ся в днях 3 і 4 жовтня с. р. Подана, остемльовані на 1 К треба вносити до 20 с. м. до дирекциї [ул. Скарбківска ч. 39]. До кождого подани треба долучити метрику, свідоцтва шкільні і таксу в квоті 16 К за кождий предмет. Близших пояснень удїляє дирекция в урядових годинах від 10 до 11 рано.

— **Вправи ґімнастичні в львівскім „Соколї“** розпічнуть ся дня 15 вересня с. р. а то: для членів в понеділки, середи і пятниці від 7—8 вечер, для учеників ві втірки, четверги і суботи і від 7—8 вечер і в понеділки, середи і пятниці від 5—6 пополудни, для нань ві втірки, четверги і суботи від 4—5 по полудни.

— **Пожарний „Сокіл“ в Озерянах** бучацкого повіта засновано на статутї львівского „Сокола“.

— **Лєкцийна комісия.** Факт сей, що доси не були у нас так для родичів, питаючих за інструкторами для своїх дїтий як і для академіків, шукаючих лекцій або иньших занятий сталого „бюра посередництва“, — спонукав нас до завязаня в Т-ві „Академічна Громада“ постійної лекцийної комісиї. Писати або лично зголошуватись просимо до: „Лекцийної комісиї“ в Т-ві „Акад. Громада“ Ринок ч. 10. Години урядованя 6—7 вечером. Принимаємо зголошеня так що-до лекцій, як і бюрових і т. п. занятий. Маємо надію, що Вп. наша суспільність схоче прийти нашим академікам, що так тяжко змушені боротись о хлїб насущний, з успішною помочию. З нашої сторони знова вповажаємо, що бажанєм нашим: вивязуватись в ролї посередництва як найточнїйше та поручати совістних інструкторів та мундантів. — За „лекцийну комісию“ *В. Чайківский* учит. акад. ґімназиї, *М. Січинський* ст. прав.

— **Дирекция товариства „Труд“** повідомляє отсим, що пятий курс крою суконь розпічне ся 1 жовтня а тревати буде два місяцї. Наука що другий день від 3 до 5-ої з полудня. Зголошеня приймає ся тілько в товаристві родичів або опікунів. Оплати а горі а то: вписового чотири кор., за науку шитя місячно по шість кор. а за крій трийцять кор. за раз. По трох місяцях платної науки, мають ученицї право позістати в робітнях товариства на безплатній практицї через дальших три місяцї. По укінченю курсу мають ученицї виказати ся перед Дирекциєю товариства з поступу в науцї виготовленими роботами як також бігностию в рисунку і крою а в случаю висліду одержать ученицї посьвідченє учащаня на курс.

— **Конкурс.** Видїл Руского Інститута для дївчат в Перемишли оголошує отсим конкурс на дві посади надзирательок в Інститутї, котрих задачию есть нагляд над інститутками і старане о удержане в ладї їх біля і одежи. Вимагають ся: 1) бездоганне поведенє; 2) вік повисше 25 до 40 лїт; 3) укінчені щонайменше народні школи; 4) стан вільний; могуть однак компетувати і бездїтні вдовиці. Винагорода: крім мешкання і повного удержаня платня річна 300 К. Поданя заосмотрені: 1) метрику крещеня; 2) лїкарске свідоцтво здоровля; 3) свідоцтва укінчених шкіл; 4) точне описаня перебігу свого житя, евентуально посьвідченє що-до занять до сего часу, належить вносити до Видїлу Руского Інститута найдальше до 25 вересня сего року. — Від Видїлу Руского Інститута для дївчат в Перемишли: о. *Мирон Подолинський* предсїдатель, *Северин Загайкевич* секретар. (1—3)

— **Вписи до Висшого музичного Інститута** відбувають ся щоденно в комнатах „Руської Бесїди“ (Ринок ч. 10) від 6-ої до 7½ год. вечером; в неділї і руські сьвята від 11½ до 1-ої год. в пол.

— **На продаж** два мурованї домки в Мшанї, при станції зелїзничній, в добрім станї. На жадане можна додати кілька або кількадесять морґів ґрунту. Ближші пояснення удїляє руско-кат. Уряд парохіяльний в Мшанї (почта в місци).

— **Позір!** Льокаль тов. „Сокіл“ у Львові находить ся при улици Коперника ч. 9. Всякі письма просимо посилати під сею адресою. — *Старшина.*

Урядові вісти:

Краєва рада шкільна іменувала: Сальомею Шараневичівну учителькою 5-кл. школи видїлової женьскої в Бродах, Йос. Янкевича уч. 6-кл. шк. муж. в Залїщиках, Вол. Ротлендера уч. 6-кл. шк. муж. в Болехові, Іванну Остафіньску управительков 5-кл. шк. женьскої в Перемишлянах, Дмитра Угрина уч. 5-кл. шк. муж. в Старім Самборі, Марию Дуфратівну і Михайлину Зарембівну учит. 5-кл. шк. жень. в Старім Самборі, Авр. Гальперна учит. мойсеєвої релиґії 5-к. шк. муж. в Скалатї, Март. Цїсаковского уч. 5-кл. муж. в Монастирисках, Ант. Ковальского упр. 4-кл. шк. муж. на зелїзничній колонії в Новім Санчи, Ґл. Тимівну управ. 4-кл. школи женьск. в Хороствові, Йос. Зарембу уч. 4-кл. школи муж. в Новім Санчи, Софію Ґетлїнґівну уч. 4-кл. школи женьскої в Рожнїтові, Іл. Пилипівну уч. 4-кл. шк. в Глинянах, Якова Зелїґера уч. мойс. релиґії 4-кл. шк. ім. сьв. Йосифа в Княгинині-сем, Вол. Крижановского упр. 3-кл. шк. в Більчу золотім. Управителями 2-класових шкіл: Захара Станьчака в Вільхівцях, Каз. Боруцкого на передмістю станиславівскім в Тисьменици, Івана Частуха в Угорниках, Стефана Тромпетера в Бабинцях, Якова Пеньчака в Ненадівці; учителями і учительками 2-кл. шкіл: Ванду Мейорівну в Турі великій, Михайла Децку в Ставчанах, Мирона Савицкого в Містках, Теофілю Крисінівну в Стубні, Розалію Солтисову в Товстенькім, Евстахія Данкевича в Панівцях, Марию Івоздівну в Старяві, Феликса Журавецкого в Раківци, Августу Томашевску в Угринківцях, Брониславу Забавску в Вільшаници, Марцелю Молїсанівну в Палагичах, Тому Голембйовского в Мишковичах; учителями і учительками 1-кл. шкіл: Ольгу Ґерновичівну в Прусеку, Станислава Закліку в Добровлянах, Софію Тенперівну в Хлопівці, Кар. Ґофриківну в Лїсках, Юл. Мальчаса в Новосїлці скалатскій, Олену Стецівну в Сарниках, Кар. Гухру в Лїшні, Юл. Стецкого в Вербові, Василя Бучму в Добрянах, Зенона Чернецкого в Горбкові, Бронислава Сташкевича в Нагірянах, Марию Тимківну в Бабині, Теодозия Короля в Кугаєві, Леонтину Ґендзїньску в Острізки, Каролину Станкевичівну в Лелехівці.

Малий фейлєтон.

Фінляндия а Росия.

I.

На початку XII віку почали ся що раз то частїйші зносини Шведів з Фінляндиєю. 1157 р. Ерик сьвятий, король шведскій, предприняв против неї хрестоносний похід і побідивши ёї жителїв, змусив їх до принятя хресту. В слїдуючім віці Швеция підбила цїлковито Фінляндию. Однак не довго могла ёї уважати за підчинену провінцию, бо вже 1362 р. жителї Фінляндиї одержали таке саме право удїлу в оборонї короли, яке людність Швеції посїдала від непамятних часів. Від тодї Фінляндия, належачи до Швеції, користала з нею з однакових прав, чого не мали шведскі посїлости в Нїмеччинї і надбалтийскі провінції: брала участь в законодатній праци і в ухваленю буджету. Часами звязь Фінляндиї зі Шведиєю ставала слабшою, а навіть розривалась, але вкінци устала ся. Ґустав Адольф 1616 р. утворив поршій окремий фінляндскій сойм. Шведска культура впливала сильно на мешканців Фінляндиї, тим більше, що велика часть їх шляхти були Шведи.

По борбі королївскої власти з представителями станів, правно-державний устрій Фінляндиї цїлком докладно означено, законами з лїт 1772 і 1789. Вони були основою фінляндскої конституциї, нарушеної в XIX столїтю российским рядом, а знищеної Миколою II.

Росия, на основі миру, заключеного зі Швециєю 1721 р. придбала часть полудневої Фінляндиї з містом Виборг. Цїлу загарбала доперва 1809 р. по завзятій борбі, ґварантуючи ёї в цїлости за істнуючий правно-державний устрій.

Та заким підемо дальше, мусимо бодай коротко пізнати економічний, суспільний і культурний стан Фінляндиї при кінци XIX віку. Цїлий материял під тим взглядом містить в собі збірне дїло фінлядских учених, написане по француски п. заг. „Notices sur la Finlade“. Helsingfors 1900 р.

II.

Поверхня Фінляндиї виносить 373.604 кіл. кв., а в тім числї озера 41,659 кіл. кв. Велика часть териториї Фінляндиї не надає ся до рільної культури. Однак і для тої полишає ся ще великанська просторонь, бо 250.000 кіл. кв.

Людність Фінляндиї есть розмірно нечисленна, в р. 1896 виносила 2,555.462, а 1815 р. лише 1,095.957 голов. Густота населеня на 1 кіл. кв. виносить 7·7.

Міста числять 281.216 мешканців, села — 2,274.246. Людність перших есть еще нинї незначна, однак зростає стало: 1830 р. виносила лише 1/66 часть всїх мешканців, вже 1891 р. 1/10 і від того часу зростає постепенно.

1899 р. людність важнїйших міст представляла ся ось-так:

Гельсінґфорс столиця	85.041	меш.
Або . . .	35.820	„
Таммерфорс . .	30.745	„
Виборґ . . .	24.569	„
Меаборґ . . .	15.045	„
Ніколяйстадт . .	14.120	„
Бйорнеборґ . .	13.089	„
Куопіо . . .	10.426	„

Великанська часть Фінляндиїв, бо аж 98·8% є лютеранами, греко-католиків є 1·90 прц., а католиків-римских лише 0·02 прц.

Під зглядом народно-язиковим статистика Фінляндиї есть така:

Фінів є . . .	96·07%
Шведів . . .	13·56 „
иншvidenостий	0·37 „

Під взглядом станів суспільних представлявсь Фінляндия ось-так:

шляхти є .	0·12	прц.	заг.	люд.
духовеньства враз з учит. станом	0·26	„	„	„
буржуазиї .	3·11	„	„	„
хлопів . .	26.15	„	„	„
иших суспільних верств .	70.36	„	„	„

Перші 4 стани мають репрезентацию в фінляндскім соймі в чотирох палатах. Найчисленнїйша верства народу не має своїх представителїв в соймі.

В склад тотих 70.36 прц. людности входять: міщани, що не мають права голосу при виборах, фабричні і рільні робітники, а вкінци служба.

III.

Побачимо тепер як представляють ся економічні відносини в Фінляндиї. 1896 р. всїх властителїв земельних було 117.704, а з тих

2694	мало землї понад		100 га.
22172	„ „	від 25 до	100 га.
60676	„ „	від 5 до	25 га.
32162	„ „	менше чим	5 га.

Отже взагалї можна Фінляндию назвати радше краєм дрібної, чим великої продукциї.

Статистичні дати показують зменшанє великої власности на користь дрібної.

В р. 1896	корона мала	14,320.149	га зем.
„	духовеньство мало	292 554	„
„	шляхта мала	364.437	„
„	чужі піддані мали	118.144	„
„	властителї иших категорий а то хлопи і инші мали	21,463,716	„

В Фінляндиї є велика скількість державців. Часть їх дає винагородженє властителям готівкою, але значна більшість в формі робучих днїв на ґрунтах тих властителїв. Державців тої послїдної категорії есть до 70.000.

Рільничий пролєтаріят в Фінляндиї есть численний. Складає ся він з рільних робітників ріжних категорий і служби дворскої. Крїпацтва не було там нїколи, що мало додатний вплив на характер народу того краю. Фінляндскі селяни суть независимі і відзначають ся високо розвиненим умом. Рільна продукция стоїть високо.

Рівнож високо стоїть господарство молочне і рибне. Фінляндский сойм і сенат роблять всьо, що можуть, для економічного піднесеня краю. Крім численних наукових заведень істнують аґрономічні інспектори, фахові письма добре редаґовані і т. п.

Фінляндия має дуже богаті лїси, що суть підставою промисловоі продукциї.

Край той достарчає річно 16,800.000 кубічних метрів дерева для місцевого ужитку і 3,350.000 для експорту за границю. Вартість того експорту дає поважну суму 94,090.000 марок, що становить майже половину вартости цїлого експорту Фінляндиї.

Промислова статистика краю виказує в р. 1887: 5615 промислових заведень, котрі дають заняте 43.083 робітникам і дають продукцию вартости 113,521.661 марок; в р. 1898 заведень було 7787 (+ 38%), робітників 91.055 (+ 111%); вартість продукциї виносила 283,671.147 (+ 150%). Найвисші числа показує промисл механічний і металюрґічний, дальше деревяний, волокняний, паперовий, скіряний і пр. — отже типові ґалузи великого промислу, що ростуть в дуже скорім темпі.

З повизших чисел видно, що промисл в Фінляндиї розвиває ся з великаньскою скоростию.

Фінляндиї уміли добре використати для економічної цїли свое відношенє до Росиї.

Вартість спроваджених товарів до Фінляндиї з Росиї виносила в 1899 р. 85,100.000 марок, з иньших країв 165,900.000 марок. Разом 251,000.000 марок.

В тім самім році експорт фінляндиї до Росиї представляв вартість 57,300.000 марок, до иньших країв 130,000.000 марок. Разом 187,300.000 марок.

Фінляндиї спроваджують переважно: збіже, муку, металеві вироби, машини, тканину, каву, набіл і т. потр.

Предметом вивозу є: передовсїм і головно дерево, дальше риба, мясо, масло і т. п.

На закінченє образу економічних відносин в Фінляндиї наведемо еще кілька чисел з державного буджету і дещо о комунїкациї в тім краю.

Пересїчний дохід держави в лїтах 1895—1897 виносив 65,594.777 марок, розхід 55,241.536 марок.

Цїлковитий державний довг Фінляндиї виносить 112,432.178 марок. На просьвіту край сей дає богато, бо 6,578.902 марок.

Вже в середних віках Фінляндия відзначала ся добрими дорогами. Нинї крім доріг сухопутних, має також численні водні дороги. Причиняють ся до того: море, дуже богато озер і канали. В р. 1900 лїнії державних зелїзниць ровтягали ся на просторі 2515 кіл., а приватних на 258 кіл.

(Дальша буде)

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!**

Байдужність нашої суспільности є причиною слабого розвою наших інституций кредитових. Многі лїнують ся написати переказ і післати грошї як не свої то чи то з каси церковної, читальні, склепу і прч., хотяй їх першим обовязком є старатись о се, щоб поручені їм капітали приносили найбільший процент. Доказом сеї байдужности нашої супротив институций наших може бути прим. „Народна Гостинниця“, бо між ї членами нема дотепер ані одного брацтва церковного, ані одної читальні, ані каси задаткової. Вимоги ставити до своїх институций то умїємо але їх належно підперти то на що?! Вдармо ся в груди і направмо се! Один удїл виносить 20 К і 2 К вписового. Удїл можна сплачувати ратами. Рівнож принимая „Народна Гостинниця“ вкладки опадности і опроцентовує їх як нїгде по 5%. Грошї належить слати на адресу: „Народна Гостинниця“ Львів, Ринок ч. 36.

Позір Родимці! Просимо о датки на будову дому „Сокола“ у Львові.

— **В товаристві обезпечень „Дністер“** видано в серпни с. р. 33.803 поліс з премією 259.013 кор. від початку року до 31 серпня видано всіх 118.924 важних поліс з премією 1,085.674 кор. Попереднього року до кінця серпня було 90.507 важних поліс з премією 837.698 кор. сего року есть о 28.417 поліс і 248.276 кор премії більше. Инші приходи Товариства (з купонів, додатків до поліс, провізії реасекураційної і т. д.) виносять 108.658 кор. разом мало Товариство до кінця серпня 1,194.632 кор. приходів. Пожарів було більше як попередних літ і задли посухи прибрали великі розміри, більші пожари дітягнули нас в Волощині пов. бобрецкого 29 шкід, в Бібрці 12 шкід, в Тишківцях пов. городеньского 10 шкід, в Рожиїтові пов. долинського 3 пожари 15 шкід, в Акеманичах пов. перемиского 15 шкід, в Полоничах пов. перемишлянського 12 шкід, в Якторові тогож повіта 15 шкід, в Річици пов. равского 13 шкід, в Янкимчицях пов. рудецкого 35 шкід, в Гошанах тогож повіта 3 пожари 12 шкід, в Сїкерчицях пов. самбірского 2 пожари 10 шкід в Пискоровичах пов. ярославского 2 пожари 59 шкід; (від половини липня с. р. до кінця серпня зголошено 687 шкід), разом всіх від початку року було 1563 шкід і всї уже залїквідовані, 1540 виплатилисьмо, а 23 відшкодовань на разї з причин правних вздержано. Сума всїх 1563 шкід з коштами ліквідації виносять 946.597 кор. з того 484.411 кор. припадає на реасекурацию а 362.186 кор. лишаєсь на власний рахунок Товариства. В році 1903 до кінця серпня було 1116 шкід на 639.520 кор. Мимо многих шкід виплатило Товариство (на основі рішення Ради надзираючої) 30 відшкодовань в дорозї ласки в сумі 11.425 кор. хоть правно могло виплати відмовити. Фонди Товариства виносять з кінцем серпня 1,104.958 кор. і зложені суть в цінних паперах і вкладках — Львів 11 вересня 1904. — *Дирекция.*

Курс Львівский

з дня 13 н. ст. вересня 1904.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гіпот. галиц. по 200 кр. в. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. в. в.	—	— —
Земл. гал. Кар.-Людв. по 200 кр. м. н.	— —	— —
Земл. Львів.-Червон. Ясел по 200 кр.	573 —	583 —
Листи заставні за 100 кр.		
Банку гіпот. гал. 5% в. в. вильос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гіпот. гал. 4½% в. н. льос. 50 л.	101 50	102 30
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 80	99 50
„ краєвого 4½% в. в. льос. в 51	101 50	102 20
„ „ 4½ в. н. льос. в 57 л.	99 20	99 90
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	99 80	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	99 80	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	99 30	100 —
Облїґи за 100 кр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% в. в.	99 60	100 30
Буков. фонду пропінаційного 5% в. в.	102 80	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 80	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої з 1875 по 6% в. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% в. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	97 —	97 70
„ „ 4½% 4-ої емісиї.	101 10	101 80
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 к.)	83 —	87 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 26	11 40
20 франків	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	250 —	253 —
100 Рублїв паперових	253 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	117 60

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. 6 обовязком кождого сьвідомого інтелїґентного Русина тому часопись передплачувати а передплату треба слати як найскорше для уреґульовання і забезпечення видавництва. Гроші слати на адресу. *Administration „der Ruthenischen Revue“, VIII Wickenburggasse 10 I St. Th. 9 Wien.*

Надіслане.

ОКУЛІСТ

Д-р ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківскій ч. 19. А від 11—12 і від 4—5

299 16—16

Д-р Яков Броніслав Соколь

ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. 1 поверх. 283 10—12

Рік заснования 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

купує і продає всякі вартісні папери і монети, льоси на місячні сплати під як найдогіднійшими услівями, а також поручає промеси на 4% льоси реґуляції Тиси до тягнення 1 жовтня 1904, головна виграна К **180.000.**

Видавництво часописи льосованя „Nadzieja“, річна передплата К 3·40, на провінції К 3·60 697 1—5

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. против Банку Гіпотечного на плянтадних вадові Галицкої поручають

Барометри анероїда по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** подьні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всеїлякі инші прибори оптичні Всеїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

УЧЕНИК V кл. ґім. глядає лекцій на провінції. Ученик V кл. Львів Poste-rest. 678 1—5

Укінчений матурист шукає лекцій на селї, post. rest. „Студент“ п. п. Судова Вишня. 1—3

Одного або двох учеників приймe на станцию родина урядника. За здоровий і достатний харч і моральне провадженя ручить ся! ул. Городецка ч. 39. Відомість у сторожа. 605 1—5

Совісний інструктор,

фільозоф, шукає сейчас лекцій на провінції. Адрес „Diligentia“ Ярчів новий.

Перший руский краєвий склад

і робітня виробів ножівничих

поручає власні вироби англїйскі і солїнґенські а іменно:

БРИТВИ, МАШИНКИ до стриженя волосся від 5·60 К до 9 К, до бороди від 4·50 К до 7 К ножі, ножички, ецизорики і всяке остреня тихже і направу принимає ся.

Цїнники на жаданє даром.

Іван Ляврук

Львів, Галицка ч. 6.

958 4—35

Найнов йші

уліпшені **ҐРАМОФОНИ** з рухомою тубою до салонів, реставрацій і покоїв до снїданя — наразом великий вибір найкращих композицій **т. зв. плит** до них найдешевше дише в магазині **Якова Каганого, Львів, ул. Сикстуска 12.** (Дає також на ратальні сплати). Удержує склад роверів. Всякі направи ґрамофонів і роверів виконує як найдешевше і найліпше. Замовленя з провінції полагоджує відворотно. 650 3—10

Ученик VIII кл. ґімн. вправний інструктор пошукує лекції на цїлий рік. Відомість в Адміністрації „Дїла“ під буквами М. В. 659 3—6

Пошукує академіка як інструктора для питомців. Вурса сьв. Іоана Крестителя в Дрогобичи. Дає помешканє з услугою, опалом і сьвітлом, лучший харч і 20 К місячно. 660 3—6

Бухгальтер, ліквідатор повітової каси ощадности, 34 літ, дуже здібний, хоче перенестись до иншої місцевости і шукає постійної посади урядника в касї ощадности або институції банковій. Зголошеня під „Банковець“ приймає бюро оголошень Соколовского, пасаж Гавсмана. 661 2—2

Глядаю учительки Русинки, до дітей на цїлий рік. Зголошеня під адресою О. П. Літинський в Теличим, 671 3—5 почта Літятин.

Глядаю учительки для двох донько з 6-ої кляси о. Атанас Котис руск. кат. парох в Телешницях єдиний п. 655 Устрики долїшні. 5—5

Гарнітури сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосїнні і пружинові поручає в великім виборі в складї тапіцерско-декорацийнім

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

Львів, улиця Панська ч. 11. Цїни казочно низькі, товари 613 найлїпшої якости. 6—20

Товариство взамного кредиту

„ДНІСТЕР“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

у Львові, Ринок ч. 10, дім Просьвіти.

Членами Товариства можуть бути тілько обезпечені тревало в „Дністрі“ від огню. Членьский удїл 50 кор. можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

Члени Товариства можуть затягати **позички на 6%** за предложеньем відповідної гіпотеки або поруки; оплату більших позичок розкладає ся *на 10 літ.*

При парцелянцях і иншім купні землї нехай купуючі звертають ся за *позичками до „Дністра“.*

Вкладки щадничі приймає Товариство на 4%.

З чистого зиску дістають члени *дивіденду* від удїлів а часть зиску призначує ся *на добродійні цїли;* дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. *18.385 корон.* 34

Стан 31 мая 1904:

Вкладки	1,693.746 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цїнні папери льок.	
Фонди резервові	23.522 К.	в банках і на рах. біж.	506.994 К.

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Висп. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знаменити вироби по умірковапих цінах.

Має спеціяльні парові апарати до випробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых та ц. к. институтом до розслїду спожившних средств розслїджених.

Цїнники і информації висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Рух желїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	8·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Венеции	5·08.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рящева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вин.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вин. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята]

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вин. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиськ	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча	6·48, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 8·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Венеции	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рящева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля	до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32 2·05, 3·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вин.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 попольудни [від 1/5 до 30/9 вин.] і 5·48 попольудни.

до Щирця 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цїлий день в мійскім бюрі ц. к. державних желїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

КОНКУРС.

Повітове Товариство кредитове в Тернополи розписує отсим конкурс на посаду одного урядника в тімже Товариствї, обнятись маючу з днем 1 жовтня с. р. Близші услівя залежати будуть від умови. О ту посаду убігатись могуть також і женьщини. Подания належить вносити найдальше до 665 20 вересня с. р. на руки Дирекциї. — *Дирекция.* 2—3

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписуваня ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришеня є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні домы, курацийні домы, гостинниці і тим подібні заклады; *б)* урядкувати і на власний рахунок вести: ресторациї, кавирні, пивирні, винярні і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінациї; *ґ)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і спожившних артикулів; *д)* приймати до користного оборота від членів капіталы, на опроцентованє до ведення інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленя до Товариства з одним що-найменше удїлом в квоті 20 корон і зложить вписове в квоті 2 корони.

Кождий член може виплатити більше число удїлів.

Приступаючи вже необавки до веденя нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленем в члени, як і льокованем своїх капіталів підопре наші змагания, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

свое переплетниче і ґалянтерийне заведенє

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Євангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

Конкурс.

При повітовій касї хорих в Кіцмани (Буковина) будуть обсаджені з днем 1 сїчня 1905 дві посади лїкарів каси хорих а іменно:

1) місце лїкаря каси хорих в місточку Лужани для лужаньской фабрики цукру і громади Лужани з річною платнею 1200 К з обовязком удержування домової аптики.

2) місце лїкаря каси хорих на судовий округ в Кіцмани з ваймою Лужан з платнею 600 К.

Стараючі ся о ті посади мають виказати ся знанем нїмецкого языка в слові і письмі а рускаго бодай в слові, мають відповідно зладжені подания свої внести найдальше до 15 н. ст. жовтня включно 1904 до управи повітової каси хорих в Кіцмани, де рівнож можна одержати блищі пояснения.

Кіцмань дня 6 н. ст. вересня 1904.

669 2—3 *Управа каси хорих.*

Для молодїжи шкільної.

Вирїб краєвий.

Жадайте по всїх склепах

Бльоки і зошити рисункові „Leopolia“

Сїтки до рисованя мап,] Теки шкільні „Leopolia“.

650 8—20

При закупні товарів просимо неминучатись на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Копернїка ч. 9.

Ч. 198. Львів, Четвер 2 (15) Вересня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

	в Австрії:	*за границею:*
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

По зборах „Ризниці".

Справді сум мусів огортати кождого добромислячого Русина, що читав вчера наше обєктивне справоздане про позавчерашні збори самбірскої „Ризниці". Вправді з гори знало ся, яка се нетерпима компанія наші москвофіли, все-ж таки можна було думати, що бодай згляди тактичні та огляд на голос публичної опінії здержать москвофільску клїку від кроків, котрі — на жаль — готові і мусять потягти за собою наслїдки, яких корисними для загально-народної справи нїяк назвати не можна. Та показало ся таки, що в компанії, дириґованій Дудикевичами, Мончаловскими і Марковими, глядати застановленя і розваги та огляду на загальне добро, се пуста робота, і що москвофіли, ведені львівско-коломийскім штабом не маючих нїчого до втраченя очайдухів, постановили на дїлї перенести нетерпиму партийну борбу і на економічне поле, без огляду на крайно сумні консеквенциї сего кроку. Позавчерашні збори „Ризниці" мали бути і були першим рішучим кроком в тім пагубнім напрямі.

Вже в своїм заложеню, як товариство, що має служити не тілько економічним але — і то головно — церковним цїлям, а затим як товариство, гуртуюче в собі наше духовеньство без огляду на партийні погляди, „Ризниця" мала бути і повинна була остати безпартийним товариством. Заложили єї спільно люди обох таборів, вписали ся до неї і вложили в неї свої капітали сьвященики, церковні брацтва і т. д. — розуміє ся — без уваги на якісь партийні огляди та мотиви, працювали в нїй зразу одиниці одного і другого табору та піддержував єї закупнами загал нашого духовеньства без ріжниці переконань полїтичних. Бо справді, що могло мати спільного сяке чи таке полїтичне переконане з краскою чи якостию фелону, або яку ролю могла відгравати партийна приналежність членів сего переважно церковного товариства а при тім товариства гуманїтарного, сотвореного в цїли підмоги вдів та сиріт по сьвященниках, — при сїй его добродїйній дїяльности? „Ризниця" повстала з потреб нашого обряду і нашого сьвященичого стану як спільно, церковно-станова інституция нашого духовеньства, а коли вона сповняла при тім і деяку службу в загально-національній економічній орґанізациї, гуртуючи руский гріш в руских руках і заспокоюючи потреби руских церков рускою продукциею, то се була вже другорядна, акцидентальна єї задача. З сего огляду „Ризниця", як товариство не так національно-економічного як головно церковно-станового характеру, тим менше повинна була бути приступною для партийних справ — так, як потреби обряду нашого і інтереси станові наших сьвященичих родин одні і спільні у всего нашого духовеньства. І „Ризниця" росла, двигана спільними силами, підпирана горячо загалом духовеньства.

На жаль однак дїструктивна робота московского штабу зі Львова, того штабу, який за собою не може виказати нїяких позитивних дїл, і котрого вся дїяльність се оден ланцух розбиваючих та дісорґанїзуючих заходів, не оминула і самбірскої „Ризниці". Від двох років зачинають ся в „Ризници" заходи коло надання їй односторонного партийного характеру та виключени народовців від ей управи, а навіть недопускання їх до товариства, а вкінци доходять до сего, що було на позавчерашних зборах.

Вже передпослїдні збори „Ризниці" мусїли переконати всякого, що москвофіли — а треба знати, що в „Ризницю" вписали ся перед тим всї москвофільскі сьвіцкі проводирі зі Львова і з провінциї — рішучо постановили викинути народовців, се значить половину членів, з товариства, що й цїлком явно заповідала їх головна команда в своїм орґанї. З огляду на загально-народне добро, на історию і характер сеї институциї, та виходячи з сего заложеня, що переношене партийної борби на економічне поле лишене всякого розумного змислу і що при нашій економічній слабости лише мусить вийти на загальну некористь — ми зараз по сих зборах заняли в сїй справі крайно умірковане становище, взиваючи противну сторону до отямленя і розваги, та заявляючи з нашого боку найдальше сягаючу уступчивість. Се однак було голосом „вопіющого во пустини". Москвофіли, замість завернути і схаменути ся, затяли ся на своїм та дальше йшли вже сим карколомним шляхом. Розважнїйші серед них, стереризовані штабовиками, не сьміли відізвати ся явно з своєю противною думкою і так, серед непринимання нових членів-народовців, викидуваня давних та масового вписуваня що найрадикальших адгерентів московского штабу в члени, надійшли онодїшні збори, де мала відбути ся з гори дром Дудикевичим, дром Добрянським і Мончаловским упляцована кампанія і мало ся раз покінчити з народовцями.

Та по нашій сторонї ще в послїдній хвили докладано заходів около здержаня сеї институциї від сеї дороги, на яку єї пхали безоглядно московскі менери. З'їхавші ся на збори члени-народовці — а репрезентували вони майже половину учасників, так числом осіб як і повновластий (хоч чимало повновластий безправно уневажнено!) — поступали так льояльно, що ще перед зборами запропонували противній сторонї мир на крайно умірковання условинах. На сю пропозицию навіть не відповіджено, самі-ж збори устроено в спосіб, що глумить ся всїм понятим о культурі та парляментаризмі. Бо справді верхом некультурности і варварских інстинктів, а рівночасно брутальности та злої волї есть, коли закнеблює ся всїм невигідним членам уста, не даючи їм прямо голосу і заявляючи цинічно з гори: „голосу вам не дамо!" „Галичанинъ" докладає всїх заходів, щоби оправдати сей поступок президиї тим, наче би народовці з гори завзяли ся звести збори нїпащо. Та оправданя ту нема. Президия не могла преціньз гори знати, що хто буде говорити, і відмавляти членам голосу, навіть у формальних справах, не мала, по всїм в культурнім сьвітї принятим принципам і по букві закону, нїякого права. Та все те москвофілів нїчого не обходило і вони мимо протестів народовецкої сторони і повної безправности свого поступованя вели збори дальше, оголошуючи ухвали, яких не ухвалено. Розуміє ся, що тепер справа піде на судову дорогу.

Так москвофіли, а іменно їх штаб і его слїпі адгеренти, кинули рукавицю і там, де сего не міг надїяти ся нїякий добре мислячий і розважний чоловік. Тай на „Ризници" не думають кінчити! „Alea jacta est" — кричав там головний їх вождь, др Дудикевич — также противъ обществъ „Днѣстеръ" и „Народная Товговля" (гляди вчерашний „Галичанинъ", 59 а і 60-а стрічка з гори, 1-ої шпальти. 2-ої сторони!) Борбу виповіджено на цїлій области економічного житя.

Хоч можемо лише жалїти над сим проявом, так, як ми докладали всїх сил, аби здержати его, то однак з гори можемо Дудкевича і компанію впевнити, що народний табор не лякає ся їх очайдушних погроз і найде в потребі досить сили, щоби згадані наші институциї, против яких і так москвофіли інтриґують, охоронити перед їх деструктивною роботою. А з подій в „Ризници" та з енунциаций москвофільских штабовиків повинні і розважнїйші москвофіли на провінциї з'орєнтувати ся, до чого веде робота Дудикевичів, Мончаловских і tutti quanti. Московский штаб у Львові при дзвінкій підмозї, протягом десяти лїт розбив нашу інтелїґенцию на два табори, вбив клина вражди між синів одного народу, і звертаючи зір ведених собою людий на північ, штучно робив з них Москалів, відчужуючи їх думки і погляди від рідного народу, а вщіплюючи натомість корінно-московску мову і московскі національні „убѣжденія". Та сего було їм за мало. За мало братоубийчої борби, за мало вражди, за мало дісорґанізациї, за мало безсильности супротив загрожуючого всїм нам напору із заходу! Як розбивати, то до самого долу, як розривати, то усї нитки, як дісорґанїзувати, то на всїх полях, навіть там, де рівнодушна цїлком скількість „с"-ів у слові „руский". Що їм на тім залежить, що їх те все обходить, коли на нас пре смертна навала з заходу, що нам треба всїм ратувати ся від спільної смерти, голова субвенціонованих очайдухів про се не заболить! Тож розбивають і і вносять підпал вражди та усобиці і крайної нетерпимости, а за сим дісорґанїзацию і ослаблене супротив польщини все і всюди. Вони вірні исповідники принципу національної негациї і народного самоубийства!

Та коли сих кількайнайцять одиниць, суґґестіонуючих через свою пресу і личні звязи загал москвофільского сторонництва, коли сих кількайнайцять апостолів національної смерти — в своїй роботї не вяжуть ся нїякими суспільно-моральними згляди, і бредуть чим раз то далї та тягнуть за собою в багно нераз і найчеснїйших людий, то чей повинно серед

---

5)

Антін Чехов — Максим Ґорький.

1) А. Чехов, **Змора**. Оповідання. Переклала Марія Грушевська. Накладом укр.-руської Вид. Спілки. Львів, 1904, ст XIV+200+ портрет автора. Ц. (опр.) 2·40 кор.

2) М. Горький, **Мальва** і инші оповідання. В перекладах В. Гнатюка, С. Гуменюка та М. Лозинського. Накладом укр.-р. Вид. Спілки. Львів, 1904. ст. 184 ц (опр.) 2·50 кор.

І Ґорький бере найрадше як типи для своїх героїв тих бездомних бурлаків, обірванців, як в Росиї називають їх босяків, але через те зовсїм не є виключно а навіть переважно півцем тих босяків. Досить прочитати з увагою такі оповідання, як „Варенька Олесова", „На плотахъ", „Дѣдъ Архипъ и „Ленька". „Тоска, „Скуки ради", „Супруги Орловы", — не кажучи вже про „Тому Гордѣева" та „Трое", щоби переконати ся, що босяк виходить у Ґорького тільки одною із богатьох ілюстраций до основної його ідеї, і що не в босяку властиво тут річ, а в одній прикметї людскої душі, яку Ґорький знаходить і в дочці дїдича і в богатім мельнику і в селяньскім хлопчищі і навіть в мілїонері Томі Ґордєєві. Шкода тільки, що ні одного з вище вичислених оповідань не подано перекладі у нашій збірці, а то за приміром неоглядніїшої частини росийскої критики і в нас дехто гадає, що вага Ґорького в його босяках.

Тут при нагоді, хоч се входить вже в рамки нашої характеристики напряму Ґорького, мусимо простувати хибний вискав в передмові до оповідань Ґорького, що будь-то би „Ґорький являєть ся ідеалїзатором найнизшого пролетариату, сих упавших людий, що знаходять ся на самім днї суспільного житя". Ґорький вправді виводить деякі гарні типи, як Коновалова, але заразом застерігаєть ся, що „Правдивий босяк нїколи не говорить таким тоном ні про жінки, ні про инше, — він любить показати, що для нього на землї нема такої річи, котру він не посьмів би обганьбити". Треба бути слїпим, каже Оболенский, або неуміти читати як Ґоголїв Петрушка, щоб говорити, що Ґорький ідеалїзує босяка взагалї, „правдивого босяка", як він сам висловив ся. Він хиба ідеалїзує ту босяцку, необмежену свободу, задля якої і виводить босяцких героїв. Але зі всїм босяцким він рішучо не симпатизує.

Зі всїх босяків, які виступають в нашій збірцї, найбільш симпатичні видають ся Челкаш (в оповіданю „Челкаш" ст. 97) і Мальва та Серьожка (в оповіданю „Мальва", ст. 10, від якого має назву цїла збірка); всї инші викликують антипатию і в самім авторі і в читачах. Чому? — бо мотиви їх непосидючости, їх туги в далечінь ріжнять ся між собою. Возьмім пр. Челкаша, якого бурлацтво довело до професиї злодія; але він не краде на завтрішний день, а щоб угомонити своє втрачене житє. Він навіть, щоб з'іронїзувати жадобу гроший для гроший в молодого свого товариша, сїльского парубка кидає йому в очи всї сторублеві банкноти, які він викрав в формі шовковой материї з портових маґазинів. А порівнати другого такого босяку „студента" з оповіданя „Серед степу", який, щоб добути гроший, не вагаєть ся забити у степу столяра. От тому то Ґорький словами босяка — оповідача каже, що тобито, „впакував револьверовий набій нашому студентови!"

Але для Ґорького важна ідея і більшість його читачів інтересують ся нею більше як самим талантом письменника; тою ідеєю є протест против дотеперішнього житя, а разом з тим і проклямоване і боротьби за свободу. Ми сказали, що й передше російска суспільність піднимала ся до боротьби за свободу, але до того загрівали її джентельмени Пушкіна і Лєрмонтова, що терпіли від житєвого зла по петербурских сальонах, протестували в тих сальонах проти безсоромности „доброго сьвіта" і та їх геройска туга примушувала їх шукати в далечинї независимости, пригод, свободи волї, похотий. Одначе той поклик виходив закрашений дещо романтизмом, він був дещо на зверх не свій. Поклик Ґорького виходить з уст самого народа і тому так могучим відгомоном відбив ся в суспільних верствах. Онеґін і Печорін оживають в своїх внуках плебеях, в Челкашї, Серьожцї, Коновалову і вони вже втратили свою первісну елеґанцию, проминали байронівский плащ за червону російску сорочку мужика, вони ходять босяками, розмавляють по мужицки і пють горівку замість шампаньского. У всїм иншім вони зістають ся такими, як були. Але попри тім натура Ґорького наскрізь оригінальна і субєктивна, нїяк не приспособлена ні до якого шабльону. Тим також по части пояснюєть ся те, чому Ґорький вивів в сьвіт цїлком нову і невідому верству, російский гуляющий пролетариат, що він мало знайшов собі відповідних типів у иньших верствах суспільности від мужицкої хати аж до царского двірця. Він остро дорікає за те теперішній інтелїґентній російскій ґенерациї, що між нею з правдивого житя майже ні слїду нема. „Скажіть, що ви за люди? — кричить оден із його героїв [ст. 7]. — По що живете? Дивлю ся я на вас і що? Об'їдаєте ся, пєте, ошукуєте одні других, нїкого не любите] — скажіть, чого вам треба? Я шукав чистого і чесного житя, але нема його, нема його нїде, і я сам лише силямив себе! Чесному чоловікови не жити між вами, бо зогниє. Ви чесних людий замучуєте на смерть. Сидите, установляєте права — ви отруїли мене".

„Чи богато — говорить він дальше — між вами справдїшних людий? Може бути, що пять на тисячу знайдеть ся таких, які вірять твердо, що чоловік є творцем і паном житя, а право його — сьвяте право свобідно думати, говорити, ходити; може бути, що пять на тисячу готові бороти ся за се право, а в данім случаю і голову положити. Більшість з вас, се невільники житя і недбалі господарі — а всї ви смирні міщани, що тимчасом заступаєте справдїшних людий, а людского в вас тілько, що зоольоґічного. Дивлю ся в вас і з страхом бачу, як мало між вами людий чесних і сьмілих. Відна моя вітчина сьмілими людьми, а надходить вже пора, де їй треба героїв. Живий чоловік усе до чогось стремить (тут він зовсїм виразно зачіпає гачком за неясну ще ідею Чехова в останнїх творах і тим його безпосередним продовженем і спадковємцем), усе чогось шука — а ви живете смирно і тихо — як пан Біг приказав [велика іронїя!]. Жити вам тїсно, думати ви за лїниві, рушитись — боїте ся. В округ вас як у хльорки на полицях порозставлювані всякі витребеньки — зогнилі традициї, всякі житові норми і правила, а все те разом чорта варта. Все те не позваляє вам рукою рукнути (контраст до безкрайної бурлацкої свободи, що зовсїм не вяжеть ся житєвими нормами і правилами!] — все те ваші маленькі божки, ідеали — і ви боїте ся скинути їх, хоча тиснуть вони вас як кайдани (докір за дотеперішну полїтичну, моральну і соціяльну анормальність в Росиї!]. І коли вітер приносить з поля в душку вашу атмосферу нові, свіжі запахи, замикаєте оглядно, всї віконця, щоб до вас не дістав ся. Ви любите спокій, усяке нарушене свого вбійчого спокою турбує вас. Та як

роважнійших елементів москвофільского табору збудити ся розвага і застановленє, до чого се веде отсе витворюване двох народів в однім, боркчім ся посліднимі силами о своє істноване народі, і вони, зрозумівши свою одвічальність за мовчазне апробоване експериментів штабу, повинні раз в ім'я розуму і загальної справи наложити руку на роботу деструкторів, котрих дороговказом не потреби і інтереси власного народу а інструкції з передпокоїв п. Пустошкіна.

Староста z Mościsk.

(Допись).

Чи Мих. Лутчин вірно схарактеризував п. старосту Петрускього з Мостиск в своїм карнім донесенію до суду, о тім нехай сьвідчать так оголошувані вже як і не оголошені ще різні факти з поведеня сего п. старости. Наводимо з них деякі:

1) П. староста зараз по приходї своїм до Мостиск на місце так тактовного чоловіка як п. Дембовскій, розпочав війну з жидиками на місті. Именно побив якогось жидина коло ятох за мясо, котре видавалось п. старості за дороге чи за лихе. То побите викликало публичне збіговище Жидів і міщан, так що лише з трудом удало ся утихомирити розлючених.

2) Раз вечером в касинї в Мостисках завізвав п. староста п. Відермена, концепіста староства на карти до свого дому. П. Від. відповів, що прийде, як лиш випє чай. Се не подобало ся п. старості, котрий голюкнув: „jak pański szef każe, to pan ma zaraz słuchać" і пійшов. За кілька хвиль п. В. удав ся дійсно до дому п. старости на карти, але п. староста обійшов ся з ним так, що п. В. змушений був сейчас забрати ся. На слїдуючий день дістав п. В. від п. старости урядову нагану за „несубординацию", с. в. за те, що не пійшов зараз на карти до п. старости, а відтак до пару днїв зістав перенесений до Вучача.

3) Було раз в старостві засїданє окружної шкільної ради, в котрім то засїданю брав участь бл. п. деван о. Сінкевич з Чернівц. П. староста витягнув папіросницю, а з неї папіроску, запалив а відтак доперва по хвили подав папіросницю о. Сінкевичеви хотячи его потрактувати папіроскою. О. Сінкевич, почувшись таким поступком п. старости обиженим, відказав: „Ну, щоби таку дурницю стрілити, на те не треба чейже бути ани старостою."

4) Раз приїхав до Мостиск урядник скарбовий п. П. і зайшов до касина. Коли прийшов до касина п. староста, п. П. встав і представив ся ему. П. староста відвернувшись до своїх сказав: „Auch mir ein Mensch".

5. В часї побуту епископа кс. Фішера в Крукеничах справив на его принятє п. Слотвіньский, властитель дібр в Крукеничах, в своїм домі обід, на котрім яко гості були між богато иншими також п. староста Петрускій і руский сьвященик о. Т. При взаїмнім представленю гостий приступив до п. старости о. Т. і зачав представляти ся. Нїм однак о.Т. вимовив слово, п. староста голюкнув грубо до нього: „A — a pan kto jesteś!" Слова ті і обидливий тон п. старости в одній хвили вивели о. Т. з рівновагн і сей відповів: „Nu, a pan kto jesteś? — бо хто я є, то видко по моїй одежи, але вас не можна по нїчім розпізнати". Відтак о. Т. відвернувшись погірдливо підійшов до п. Слотвіньского з представленєм справи і перепрошенєм, що задля заподїяної ему обиди мусить сейчас забрати ся. Задля того повстало в цїлім, дуже поважнім товаристві загальне замішанє, п. Слотвіньский і декотрі гості звернулись до п. старости з докорами за обиду гостя і вкінци п. староста почув ся з'обовязаним перепросити о. Т.

Ось такий то „джентлєман" наш п. староста. Беручи п. староста так поводить ся в товариствах таких людий як повисші, то кождий легко собі представить, як може п. староста обходити ся з селянами. Доказом сего суть судові жалоби селян (п. пр. чотирох селян з Ганкович з року 1900, коли то п. старосту виратовало від засуду лиш те, що спонукано селян до „дарованя" п. старості вини і теперішна жалоба Мих. Лутчина. В часї розправи сего послїдного дня 6,9 с.р. повноважник п. старости п. Подвіньский, комісар староства, в запалї оборони, хотячи ратувати п. старосту зізнав, що „słowa takie (як п. староста сказав Лутчинови) są u starosty w zwyczaju, ale nie wypowiada on ich w kamiarze obrażenia kogoś". Зізнанє те зачав вже суд протоколувати, однак на відповідну замітку иншої сторони, що справа та може бути публично порушена а повисше зізнанє могло-б вийти п. старості на некористь, перечеркнено слово „w zwyczaju" а написано зовсїм противно.

Як людяним і добросердним є п. староста, нехай сьвідчать слїдуючі факти (оригінальні документи пересилаємо Хв. Редакції):

Дня 4/8 1903 зладили собі Ізак і Хана Фромани два подання до дирекций зелїзниць у Львові і в Кракові о зниженє цїни їзди до Відня в цїли завезеня там на курацию своєї дуже тяжко хорої доньки. Просьбу свою попирали своїм великим убожеством, а що правду подали в своїх поданих, се потвердили: 1) уряд громадси. міста Мостиск, 2) зверхність громадсна гром. жидівскої і 3) міський лїкар. Мимо того п. староста так заопінїював на однім поданю: „Sprawa ta jest bardzo podejrzana i prośby do uwzględnienia nie polecam, Mościska 12/8 1903 Pietruski m. p." і печатка. А на другім: „Widzę w tem chęć obejścia przepisów — pojechania tanim kosztem do Wiednia i prośby do uwzględnienia nie polecam. Pietruski m. p." і печатка. Чи таким своїм „добросердієм" „вискує"... п. староста всїх совісних людий в цїлій околици і чи не підкопує довіря, як не до зверхностий громадских і до лїкаря, то до свого власного уряду — о тім говорити не будемо.

Ми не скоро описали би поведенє і спосіб урядованя п. старости, але мусимо на раз скінчити, відкладаючи решту на пізнїйше. Впрочім цїкавих відсилаємо до різних фактів оголошених вже в кількох часописях, а особливо в „Ділї" за послїдні 4 роки.

На закінченє нинїшної дописи подамо ще лиш один факт.

Семилїтний хлопчик кравця Мавра Коля в Мостисках бавив ся перед кількома тижнями на улици, задивлений в літаючих воробців, за котрими кинув камінцем. В тій хвили над'їхав п. староста зі своєю женою, котру камінець зарвав легко по носї. За кілька хвиль впадає до хати Коля п. староста з пахмайстром жандармерії і з криком і гуком каже собі показати дотичну дитину. Застрашений смертельно отець дитини каже, що за дотичну провину дитину страшно вибив, тай хлопчик для втихомиреня десь вийшов. П. староста однак не вдоволив ся тим, але видав „бефель" вахмайстрови: „Przyprowadzić mi jutro Kola z dzieckiem do starostwa".

Слїдуючого дня Коль, не ждучи на жандармів, сам удав ся до староства. „Gdzie dziecko — przyprowadź dziecko" — гуконув п. староста. Коль привів дитину. Тогди п. староста замкнув ся з ними в своїм бюрі, дав вітцеви „kij" і казав бити дитину. „Panie starosto — каже отець — ja już dziecko srogo za to ukarał, jestem ojcem, serce mi nie pozwala więcej bić dziecko". „Bij, jak ci każę, daj mu pięć kijów". Отець рад не рад зі слезами в очах і з болем серця зачав бити дитину а п. староста перебивав: „To słabo, to się nie rachuje". Відтак засудив п. староста вітця дитини в дорозї адмінїстраційній на добу арешту і сейчас его замкнув. Але і на тім ще не конець, бо крім того обжалував Коля в судї за провину з § 411 з. к. Донесенє карне владив собі сам п. староста без лїкарских оглядин (бо знав, що лїкар не доглянув би нїчо надзвичайного на носї панї старостинї), заїквідував в довесеню карнім кошти а именно: за скаргу 2 кор. а за біль п. старостини 10 корон. На судовій розправі до Ч. „U 1590/4" представлено п. старостї, що Коль і его дитина зістали вже укарані за ту провину, що скарга зроблена без лїкарских оглядин, отже § 411 з. к. не має тут примінення, як би бажав п. староста, адмінїстрацийний інтерпретатор закона, а впрочім і сам п. староста зрозумів мабуть, що кошти за судові жалоби належать ся лиш адвокатам, а не самим обжалувателям або покутним писарам. Мав бути визначений новий термін, але п. староста „знюхавши письмо носом", що суд то не староство і справа якось по тихо засніпила ся.

Ось такий то наш п. староста Петрускій, „дай му Боже як найдовше панованє" на честь і потїху галицкій адмінїстрациї. А прийшов він до Мостиск на місце п. Дембовского, котрого за людяне і тактовне урядованє і обходженє з людьми заіменувала рада мійска почетним горожанином міста Мостиск і котрого завсїгди мило згадує населенє цїлого повіту без ріжниці вірш і народности.

X.

Новий курс в Росиї.

Російскі дневники все еще занимають ся іменованєм кн. Мірского міністром внутренних справ а з їх відзивів виходить, що кн. Мірский справді одержав припоручене, внутрішну политику в Росиї повести на мирнійшу, лагіднійшу дорогу. Кн. Мірский — як сам казав — не заведе парляментаризму, але розширить компетенцию земств а в відношеню адмінїстрациї до народностий і вірсповідань введе тон більшої толеранциї і справедливости. Найлїпше впрочім документує нам факт звороту велика російска преса, котра в таких справах все є лише тубою для верховодячих кругів.

Так приміром инше орган російских націоналістів-обединителів стоячий на услугах російского уряду — „Новое Время":

„Чим більше наші відносини на Сході будуть комплїкувати ся і чим більше жертв спаде на Росию, тим більше цїла увага правительства буде звертати ся до азийского Сходу, а тим лекше будуть могли „дїлати" всякі агітатори, і тим лекше користати з кождої неудачі і кождої халепи. Тільки надзвичайна енергія духа, тільки найвисша солїдарність в дїяльности поодиноких органів правителььсва і институций суспільних може дати належний відпір ворогови зовнїшному як і заспокоїти невдоволені елементи у нутрі. „Говоримо — каже дальше Н. В. — „заспокоїти", бо на тім полягає завданє кождої держави, а може се статн ся при задержаню того що добре, особливож земств, котрих дїяльність може поліпшати ся тільки на ґрунті ширших управнень, завдяки котрим сї институції мали-б можність співдїлати в урядом на поли економічного розвитку і поступу (а культурного? — *Ред. Д.*) Заразом перейти треба до можливо далеко идучої децентралїзациї, але не лише в значінню скріпленя сили властий адмінїстрацийних (ґубернаторів? — *Ред. Д.*), але через розширенє льокальної автономії, значить в дусї полагоджуваня справ на місци. А в неразривній з тим звязи стоїть теж справа розумної (хто буде рішати про „розумність"? — теперішні цензори? — *Ред. Д.*) свободи и явности преси, що є провідником публичної опінії.

„Завданє міністра внутрішних справ є вельми трудне. Але в нашим державнім житю (при абсолютизмі. — *Ред. Д.*) велике значінє має індівідуальність керманича кождого центрального уряду. І тому знамените знанє справ при гуманітарности поглядів нового міністра по внутрішним справам є найкрасшою запорукою, що він найде відповідні дороги до переведеня в дїло порученої ему місиї. Важаємо кн. Святополк-Мірскому, щоби найшов поперте всїх центральних властий і не бояв ся противдїланя рутини і заплїснїлости (значить тих міністрів, чи високих чиновників, що суть крайно ретроградного напрямку. — *Ред. Д.*) Що-ж до співдїланя російской суспільности, то о неї новий міністер не буде потребувати дуже розбивати ся. Російска суспільність їде на руку кождому державному дїячеви, що хоче їти простою дорогою та держати ся строго указівок самого монарха".

Такі знаменні слова пише про номинацию кн. Мірского „Новое Время" — а характерістичне, що майже те саме точ-в-точ пише також і другий високософізновий орґан „Гражданинъ". Є се орґан читаний самим царем і сповняє менш-більш ту саму ролю, що в Австрії віденьский „Fremdenblatt".

З инших російских дневників варто згадати еще відзиви „Новостий" і „Вірженых Ведомостий". „Новости" пишуть:

„Переживаємо добу тяжкої, а бути може й довго тревалої боротьби з внїшним ворогом. Тепер більше як коли-небудь треба укріпити внутрішний супокій і систему управи, оперту на довірию до суспільности, котра бажаючи мирного розвитку, не забувала також ніколи забезпеченя інтересів держави. В часї мира змагання ей були все загальні а в хвилях воєн вона все служила справі цїлости Росиї та готова була до всяких жертв.

„І російска преса — кажуть дальше Н. — в характері орґану потреб суспільних і суспільних бажань має надію, що новий міністер не вомже тої справи і удїлить тій пресї прав та сгобід, в яких вона могла-б якорсно сповняти свою суспільну ролю, згідно з бажанем царя; „пишіть правду і т... правду".

Натомість „Бир. Вѣд." пишуть ко...

„Новий міністер належить до ряду ... них адмінїстраторів, має великий досвід урядник, обізнаний знаменито з потре... держави а визначує его гуманітарним, ... ливість в обходженю і незвичайне по... справедливости. Номінацию сю приймає ... но цїла Росия з особливим вдоволенєм".

Ворожо настровні показують ся дзв... ки ультра-реакцийного і славанофільского ... прямку „Московскія Вѣдомости" і „Св... але тих відзивів можна поминути як... котрі тратять в данім моментї на вазі. „М... сковскія Вѣдомоста" наказують новому ... строви прямо в грубім і аподиктичнім ... щоб за одиноку задачу уважав здавлена „ра... шительныхъ убѣжденій", з чого можна ... дувати ся, що новий міністер буде стояв ... стр ґим наслїдом тих реакцийних і темн... кругів.

З відзивів преси поданих нами, т... „Гражданинъ-а" або „Нового Времени", ви... дить, що зміна курсу вийшла від царя і ... в цїли ослабленя революцийної пропаґ... на час війни російскі рішаючи сферы згод... ли ся дати російскій суспільности деякі ... ступки і полекші, що без сумнїву вийде ... родовсїм на добро самої російскої імпер... Наші брата за кордоном повинні подба... щоб той новий курс не промінув і для ... так важко доси кривджених, без слїду.

Війна.

Рапорт Куропаткіна.

Дневники приносять телеґраму Куропаткіна до царя з д. 11 с. м. з описом б... з д. 26 серпня і наступуючих днїв. Телеґра... ма звучить: На підставі подрібних рели... поодиноких корпусів о перебігу тяжких б... в часї від 26 серпня могу Ваш. Величест... зложити отсей звіт: Манджурска армія бу... д. 26 серпня поділена на три части. Пер... заняла становище на лївім крилї коло Ан... ну, осередок був уставлений коло Линдзя... ну, а праве крило коло Айсандяну. Той ... мої днини почали Японці атак на цїлій ... Наш осередок коло Ляндзясану відпер ... атаки неприятеля. На лївім крилї удало ... нам по завзятім бою утримати ся на гол... них становищах коло Аншіну. Противн... занявши тут лише одно наше становище і ... грозив відворотови нашого лївого крила вз... долинни ріки Ляну. Я випровадив усї корпу... на передні становища перед Ляояном, а ст... новище коло Ляндзясану і Аншіну ука... до використаня часу і завдани противни... тяжких страт. Через гористе положена на ... хідним фронтї і розмоклі від дощу дорог... полудневім мали наші дуже тяжкий мар... через два днї, а поконали его лише завди... незвичайного пожертвованя всїх жовнїрів ... східнім крилї. Удалось нам тут перевез... цїлу артилерию і табор. Еще тяжший ма... був через долину. Середущій і лївий колон... удало ся рівно щасливо перевезти цїлу ар... тилерию і табор до Ляояну. Дальше дор... трудний був марш на захід від зелїзничн... шляху. Противник значними силами заатак... вав нашу задну сторожу; мусїла вона вест... завзятий бій. В дальшім походї застряг... наші батериї в багнах, так що треба бу... поспішити їм по поміч. Длятого задна ст... рожа під начальством ґенерал-майора Ру... ковского остала довше на становищах, ... було би при инпшим стани річий. Той під... поніс тяжкі страти. Ґенерал-майор Рутк... ский і підполковник Рабен згинули. Ма... всяких вусиль і жертв мусїли ми артилер... завернути. Д. 29 серпня всю армію зведе... до Ляояну. Перший корпус занял прав... берег ріки Тайцзи, а другий лївий бер... Д. 30 і 31 серпня Японці з великою сил... атакували наші найбільше висунені станов... ща; але всюди відперто їх і завдано їм в... ликі страти. Наше праве крило і осере... виконали підчас сеї борби кілька атаків, к... трі перемінили ся в завзятий бій на багнет... Треба було так спеціяльну як і загалу... резерву ужити до бою. Д. 31 переправили ... значні відділи Куркія на правий берег річ... Тайцзи. Д. 30 і 31 було наше лївe крил... напротив котрого йшов Курокі, сорозмір... слабо атаковане. З сего можна було вгадати... ти, що головні сили Куркія хотять обійт... наше лївe крило і перебити наше полученє... При такім станї річи постановив я завернути... військо з найбільше висунених становищ і... становища головні та звернути значні сили... против Куркія, щоби его відперти до річ... Тайцзи, котру лише в однім місци мож... було перейти. Той маневр виконано ... спішно. Маючи спокій від Японців, м... чали ми уступати з наших найбільш... висунених становищ, котрі вже відда... нам велику прислугу, бо дали нам спромо... ослабити противника і завдати ему вели... страти. Завдяки тим нашим заходам уда... ся в ночи на 1 вересня всї наші війска, пр... значені до атаку, переправити на правий б... рег Тайцзи. Аж вечером, того дня заме... противник опорожнені нами передні станови... і звернув огонь гармат на Ляоян. В р... неприятеля не дістало ся нїчого. Для пр... переправленої на правий берег Тайцзи м... я такий плян: мала вона розвинути ся м... Сикхантуном а узгірями коло копалень ву... гля в Янтаю. Копальні мав обсадити від... ґенерал-майора Орлова, зложений з 13 бат... ліонів. На осередок операций вибрав я ст... новище коло Сикхантуна. Армія мала пр... нати зворот на лївo, щоби заатакувати япо... ські становища, котрі розтягали повід рік... Тайцзи коло Кванчуна в напрямі японских ... горбів. Атаки почали ся д. 2 вересня. В но... чи на 2 доніс мені командант армії на пр... вім крилї, що Японці виконали в ночи ата... і заняли дуже важну часть становища в ...

Важне для Всеч. Духовенства і Комітетів церковних!

Товариство для розвою руской штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає ся при всяких внутрішних украшеняхъ церковних. 666 3—53

мусите мати щобудь до балакани, для розривки — простягаєте отже руку по літературу. Література для вас стара приправа — вам припадає до смаку, коли люди пишуть кровю і жовчю, але се цїлком нїчого не приносить крім крику похвали або догани. Ви не люди, а публіка—житє не дрогнуло би навіть, як би ви всї відразу щезли з лиця землї. Провалїть ся всї в землю, а на землї нїщо не зміниться. Ви стоїки, тому що раби!"

І тут виголосив Ґорький цїле своє кредо, цїлий декальоґ своїх принципів. Гарнїйше ледви чи хто з'умів би схарактеризувати його ідейний напрям, нїж як він то сам робить. Тут основи поглядів Ґорького, які запанували над молодими душами в Росиї. В нього нема нїяких доктрін і „ізмів", він яко талант вповнї необмежений, виходить поза межі всякої доктрини і партийности, він бере основний мотив і той мотив пропонує без огляду на фракції цїлій російскій суспільности. Той мотив, як і завсїди в добу оживленя российского письменства, є, звісне вже, стремлїнє до свободи.

— За свободу! — несеть ся могутнїй клич Ґорького, — смерть в боротьбі, або житє на свободі!" І боротьба та вже починаєть ся, вже розадають ся перші її акорди, та головний бій ще не загорів ся! Але жертви вже падають, по тих жертвах нові, ще численнїйші порвуть ся до бою, а над тим всїм чорною хмарою встав дух Ґорького. „І рвдає і сьміють ся!" „Він над бурею сьміють ся, він від радости рвдає!..."

„Пусть сильнїе грянетъ буря!" *)

Іван Кревецкий.

*) М. Ґорькій, Весенние мелодіи — український переклад в „Буковинї" з 1902 р.

прямі північно-східнім від Сиквантуня. А що полк, котрий боронив того становища, мусїв уступити, був я змушений змінити первісний плян і на д. 2 с. м. поклав ся за першу задачу назад здобути те становище. Сиквантунь і Самай дістали ся назад в наші руки. Около год. 6 вечером почали ми атак на узгіря з північного сходу від Сиквантуня. Зразу наш атак не пощастив ся, але мимо темноти ми доповняли его і здобули ті узгіря, котрі опісля кілька разів переходили то в наші руки то в японські. А що віддїли помішали ся, то трудно було утримати в руках команди. По кількох атаках удалось нам утримати ся на узгірях. Тим способом виконано задачу, визначену на д. 2 с. м. правому крилови. Того самого дня на лївім крилї я напрямі до китайских копалень запав віддїл Орлова на узгірях з полудня від копалень дуже сильне становище з фронтом на полудне. Розпочав він пальбу з двох батерий на неприятеля, що стояв о кілька верст на полудни. В тім часї ліве крило корпусу стояло лише о дві версти від правого крила віддїлу Орлова. Щоби дати поміч войскам, що заняли Сиквантунь, відкликав Орлов часть віддїлу з узгіря і послав її наперед у східнім напрямі до Сахутуня. Войско мусїло перейти околицю, покриту високою травою; та неприятель повитав его огнем. Войско те стратило напрям і завернуло ся. Осталі віддїли на узгірях також завернули на захід. В бою ґенерал Орлов дістав рани, а ґен. Суїн погиб. Коли наше войско опустило ті становища на узгірях, що мали служити за точку опертя підчас переходу лївого крила, заняли Японці около год. 5 попол. цїле пасмо гір і копальні в Янтаю. Сотні сибірских козаків під командою ґенерал-майора Самсонова до самого остатку дуже успішно боронили наші становища, потім змушені були опустити їх. Корпус лївого крила повинен був заатакувати сильні становища противника на узгірях. Але се була занадто трудна задача для корпусу, що в остатних пяти днях повіс тяжкі страти; длятого завернув ся він до села Ляміну. А що заняті нами важні становища коло Сиквантуня, о котрі мало опирати ся праве крило машеруючої армії, мусїли бути в ночи з 2 на 3 опорожнені, постановив я уступити до Мукдену і виконав той плян в часї до 7 с. м.

Опускане Ляояну почало ся д. 3 с. м., а 4 зрана було укінчене. Всї припаси вивезено, а лише оден склад, де були припаси на 8 днїв, знищили ми, бо не могли їх забрати. Войска уступили в повнім ладї. Здогін неприятеля відперто. Д. 3 і 4 поробив я заходи, щоби недопустити до окруженя нашої армії від сходу. Неприятель не напирав на нас енергічно з полудня, але від сходу лютила ся армія Куропія. Наше войско, що займало становище в Хуанїга, мусїло в ночи на 5 с. м. звести завзятий бій; ми удержали ся на становищи, але оден лише полк стратив около 500 людий. Д. 5 вечер. не було вже небезпеченьства, щоби неприятель заатакував рівночасно наш фронт і лїве крило. Серед великих трудностий дотерло наше войско з артилерією і таборами аж до Мукдену д. 7 с. м. Сильна задна сторожа, зложена з піхоти, заслонювала відворот. В боях від 30 серпня неприятель не здобув жадних добичий. Віддїли піонірів віддали армії велику прислугу.

Отсе рапорт Куропаткіна. З того часу, оскільки можна з усїх вістий вгадувати, російска армія йде через Мукден дальше на північ в ладї і спокою, лише не богато непокоєна Японцями.

Балтийска фльота, хоч і вийшла вже з Кронштату, має таки недалеко, бо в Ревлю [в пристани в фінськім заливі] задержати ся, як пишуть, кілька днїв.

(Телеґрами).

Петербург. Доносять з Харбіна: Японції здержали дальший свій похід на північ. Передня їх сторожа опустила Шахе і вернула до Янтаю. Головна сила японьскої армії таборує коло Ляояну. Припускають, що Японції так ослаблені битвами, що наразі їх дальший похід видає ся неімовірним.

Токіо. Маршалок Ояма доносить, що значний віддїл російский спостережено на полудни від ріки Гуну, де Росияни усипали коло Т'єлїну по обох берегах ріки Ляо оборонні шанцї.

З Порту Артура.

Петербург. Ген. Штесель доносить цареви д. 28 серпня: Вчера о год. 3 зрана Японцї заатакували наші становища на лївім крилї. Атак на всїх точках відперто. Наші страти були незначні. Погибло 3 офіцирів, а 2 офіцирів і 93 жовнїрів є ранених. Полеглих Японцїв хоронять наші войска; але неприятель утрудняє сю роботу, бо стріляє до віддїлів Червоного Хреста. В другій телеґрамі з д. 2 с. м. доносить ґен. Штесель цареви: Нинї в ночи неприятель почав пальбу з гармат і рівночасно заатакував гору Високу і Довгу. Але наша передня сторожа завчасу замітила неприятеля і також з нашої сторони розпочато пальбу. Оден віддїл неприятельский, ідучи долиною, надибав на підземну міну, котра автоматично вибухла. Значне число неприятелїв погибло від вибуху. За годину ми відперли атак. Наші страти незначні. Ранені оден офіцир і 7 жовнїрів.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Дезертери не видають ся.

Краків. Тутешна поліция оповіщує, що не видає російских військових дезертерів, бо щодо такої видачі нема умови між Росиєю а Австриєю. О скільки заходить потреба видалена збігця в інтересї супокою, поліция лишає вибір границї, до якої має бути відставлений, самому дезертерови.

З'їзд монархів.

Петербург. Цар має виїхати до Скирневич в Царстві польскім і з'їхати ся там з цїсарем Вільгельмом. З'їзд запропонував сам цїсар Вільгельм, хотячи використати прикре положене Росиї і довести до тїснїйшого порозуміня між обома державами.

Демонстрациї в Люблянї.

Відень. З нагоди ювилею німецкого акад. товариства „Карнїоля“ прийшло тут до словіньских демонстрацій. Одного ученика школи кадетскої ранено і відвезено до шпиталя.

З Іспанії.

Мадрит. Скликано парлямент на день 3 жовтня.

НОВИНКИ.

— **Пан Петруский а Січові ленти.** Звісний з грубого поведеня і незнаня законів п. Петруский, ц. к. староста з Мостиск, (про котрого пишемо також на иншім місци. — *Ред.*) видав проти „Січи“ в Крукеничах указ, забороняючий Січовикам ношеня відзнак. Сей указ, подаємо в орияїнальній староєтиньскорускій мові. Він звучить: Ч. 12510/1904 Мостиска 5 липня 1904. До заложителї стоваришеня „Січ“ до рук пана Н. Н. в Крукеничах. — Поволуючи ся на титешний рескрипт з 5 липня 1904 ч. 12510, котрим повідомилем, же ц. к. Намістництво не заказало завязаня Стоваришеня Січ в Крукеничах, заказую нинїшнем на підставі §. 7 цїс. розп. з 20/4 1854 В. з. д. N. 96 членом Стоваришеня „Січи“ так поодиноко як і при корпоративних зебраних і виступах ношеня без осібного позволеня яких кольвек відзнак або штандарів з тем, же перекроченє того заказу підлягало би каже превиданий в §. 11 того розпоряджєня від 2—200 корун альбо каже арешту від 6 годин до днї 14. Ц. к. староста Pietruski.

— **Товариство ґімнастично-пожарниче „Січ“ в Крукеничах** відбуло дня 11 вересня с. р. перші загальні збори. Зборам проводив о. Мих. Теся; значінє „Січи“ для нашого народу і задачі теперішної „Січи“ виясняв зібраним академік Ст. Вараш. Членів вписало ся 60; є певна надія, що так „Січ“ — як і основана недавно читальня „Просьвіти“, котра тепер числить 100 членів, будуть розвивати ся як найкраще. На збори насїдла привітна телеґрама від народної орґанїзациї з Мостиск. „Січ“ в Крукеничах є першим того рода товариством в мостиским повітї (досї не було ту ні одної „Січи“ ні „Сокола“,) — а вже ц. к. староста Петруский з гори заказав осібним указом (про який вище) на основі патенту з 20. цьвітня 1854 ношеня яких небудь відзнак! — *Б н.*

— **Примір гідний наслїдованя.** Впов. парох Володимир Герасимович з Терпелівки переслав квоту 10 К. на фонд приватних українських ґімназий, котру зложили его парохіяни підчас відправи соборного акафісту. Радо виставляємо сей патріотичний поступок нашого сепаньства і сю квоту складаємо на книжочку товариства Дністер Ч. 3201, як рівнож і дальші датки на сю ціль. — *Народна Канцелярия.*

— **Новий Санч** має до зазначеня знова оден дуже важний здобуток. Всїм відомо, що наша молодїж шкільна в Новім Санчи немала свого духовного провідника. Маститий атец Венгринович не сповняв як слїд свого обовязку катихита, а дїтвора пропадала для нашої церкви і народа. Новосандецкій нашій громадї удало ся однак виборотн катихита для ґімназиї, а розпорядженєм гр. кат. еп. ординариту в Перемишли з дня 6 вересня 1904 р. іменовано о. Захария Лехицкого катихитом також в народних і виділових школах в Н.-Санчи. І зробили се знова ті самі, яких „темні духи“ Лемківщини у своїм заслїпленю і безграничній злобі в денунциаторский спосіб називали атеїстами і безбожниками. Ті „безбожники“ старають ся дати молодїжи катихита, а „атци“ про свое стадо зовсїм не дбають. От де пож, а де правда!! Нехай „атци“ Качмарчики викликують і далї на нашу громаду пекельних духів, то наша робота піде далї, а від сьвіта, що могутно засяє на верхах забутої Лемківщини, впадуть засоромленим лицем до землї „атци“ Качмарчики і їх духи. — *В. Я.*

— **„Сокіл“ в Соколівці** золочівского повіта перевів дня 11 с. м. в неділю свої перші загальні збори, які вийшли дуже величаво. Явили ся там не тілько люди з Соколівки, але прибули також сьвященники з сусїдних сїл. Наше патріотичне духовеньство оцїнило вже добре вагу сокільскої орґанїзациї і стає численно в еї ряди до праці. О. Д. Танячкевич з Закоморя перший в Золочівщинї заложив у себе „Сокіл“, а коли побачив его хосенність став ревним ширителем сокільскої ідеї, яка кождого еї покровителя робить між народом дуже популярним. Вже кілька днїв наперед говорено в місточку лиш о Соколах. Приклонники одушевляли ся, а противники ширили всякі недорічні сплетні. Також Жиди дожидали сеї паради, а коли приїхав делеґат львівского „Сокола“, бігли за ним юрбою, бо мали час, тодї припадало їх сьвято. На ринку поставлено високий дубчак, а на его вершку повивала синьо-жовта хоруґва, звіщаючи околиці про сокільске торжество. Під сею хоруґвою зібрали ся Соколи на муштру, якій приглядали ся товпи народа. Цїле місточко Соколівка в котрім мешкає півтретя тисячи Русинів і 45 латинників поза ринком, бо сей заняли виключно Жиди, вилягло на ринок, так що похід Соколів мусїв через натовп перетискати ся. До муштри станули майже виключно парубки молодші, якби на доказ, що молодше поколїнє охочійше до ідейної праці. По муштрі відбула ся забава, яка тішила взглядом Японцї дуже толерантні. Войска

всїх без виїмки, аж наближаюча ся буря перервала ігри. Всї удали ся до читальняного дому на збори. Місцевий парох о. Кальба відкрив збори короткою промовою, почім о. Таначкевич обняв провід зборів і в довшій промові, виголошеній з питомою собі красноречивостию, пояснив вагу сокільства для народної справи. Делеґат зі Львова Н. Сіяк пояснив докладно статут, почім вписало ся около 70 членів, в чім дала примір доокреснa інтеліґенция, складаючи лепти для молодого „Сокола“. Охота до читаня, а за тим до просьвіти показала ся велика, бо коли делеґат роздавав книжочки в дарунку, всї витягнули руки, а навіть неписьменні. За „Соколами“ іде просьвіта, бо сокільска орґанїзация вимагає від своїх членів, щоби були письменні. Головою товариства вибрано д-ра Скоробогатого; начальником стягу д-ра Василя Гнота; его заступником д-ра Федя Колодку; виділовими: Миколу Андрухова, Луця Вортіша і Гриця Левка а в склад комісиї ревізийної війшов д-р о. Кальба. По зборах ставили ся Соколи вже прибрані в синьо-жовті віданяки на ринку до пожарних вправ. Наука протягла ся до сумерку, почім поділено всїх на три віддїли і заіменовано їм командантів. Послїдний поніс вже всїх віддїлів відбув ся на алярмовий знак пожарної трубки. Поніс випав удачно. На конець Соколи зібрали ся коло церкви, щоби розпращати ся зі своїми гостями, а делеґат візвав всїх, щоби дальше працювали для добра молодого гніїда на користь свого місточка, для добра народу та краю, і щоби Соколівка принесла своему сокільскому імени честь і стала приміром для околиці. Так звільна, але стало збільшають ся ряди руских Соколів під покликом: „оден за всїх, а всї за одного“, і „в єдности, сила“. — *як.*

— **Край пошестий.** В послїднім тижни зайшло в Галичинї 13 нових случаїв пятнистого тифу, а то: в Переволоцї бучацкого повіта, в Ляцкім пов. добромильского, в Магерові і Гійчу пов. равского, в Буцові пов. перемишского, в Настасові і Романівці пов. тернопільского, в Кропивній пов. золочівского і в Батятичах пов. жовківского.

— **Знущанє на політичними засланцями.** Недавно доносили ми о застріленю на одній з етапових станиць поручника Сїкорского, котрий проводячи партию політичних засланців на Сибіри, знущав ся над ними і переслїдував женщини поганими предложеняими. Виходяча в Парижи „Tribune russe“ подає лист одного засланця, що належав до тої партиї, писаний перед застріленєм Сїкорского. Ось важнїйший вийомок з того листу: Люди, що розвозять нас до місця призначеня, находили ся в Чечуйску. Ми ждали на товаришку Г., що прибула разом з одним засланцем, призначеним до Чечуйска. Офіцир Сїкорский в присутні божевілля приказав жандармам недопустити їх на нашу лодь. Ми запротестували. Либермана пробили баґнетом в живіт, панні Шинкаревскій пробили долоню, а Ліфшица тяжко покалїчили, між иншим в голову. Вояки зійшли з люди і почали до нас стріляти, але цїляли в гору, на пострах. В хвили, коли се пишу, находимо ся о 5 верст від стациї, звідки вишлемо до міністра внутрішних справ, а в копії і до іркутского ґенерал-ґубернатора Кутаісова, отсю депешу: „Низше підписані засланцї подають до вашої відомости, що поручник Сїкорский, що нас ескортує, допускає ся супротив нас, а особливо супротив женщин, обурюючих вчинків. Дня 17 червня зробив обидливе предложене нашій товаришці Вайнерманівній, фармацевтці з Ковна, і грозив їй ужитєм насильства. Кілька днїв пізнїйше о 3 год. рано Сїкорский звелїв двом воякам, Полюнову і Борзову, звязати Вайнеманівну і занести на его лодь. Вояки не хотїли виповнити того приказу. На другий день офіцир повторив свій приказ і вояки знов відмовили, хотяй грозив їм военним судом. Положене дуже небезпечне. Просимо отже вашу ексцеленцию охоронити нас перед нечесним поведенєм офіцира, бо кождий атак насильства з его сторони, викличе по нашій сторонї найзавзятїйший опір“. Очивидно всякі жалоби не помогли і треба було що йно револьверової кулї, щоби увільнити гурт засланців, зложений з 28 осіб, від вікчемного тирана.

— **Японець в наших горах.** Від одного інтеліґентного Русина одержуємо отсе письмо: Державні лїси в Австриї звиджує в сім році др. ґ. Мігода (G. Michoda), японьский інжинїр лїсництва, придїлений до міністерства рільництва в Токіо. В своїй подорожі прибув також до Галичини і онодї був в Кутах, Гриняві, Явірнику, а тепер перебуває в Ворохті, де я мав нагоду познакомити ся з ним особисто. Є се чоловік з европейскими манерами і лише по очах та вусах пізнати в нім Японця. Говорить по японьски, англїйски і німецки. Укінчив технічні студиї на університеті в Токіо і служить при японьскім міністерстві вже пять лїт. В розмові зі мною висказував ся про війну дуже повздержливо, а навіть песимістично. На справу глядить із становища чисто реального і жалїє над величезними стратами в людях. В хіньско-японьскій війні згинуло до 30.000 молодежи, а тепер то число подвоїть ся або й потроїть ся. На Японії ті жертви відобють ся тяжко. Ґенерала Курокого знає особисто і рішучо заперечує, мов би він походив з польскої родини. Коли розмова зійшла на японьскі просьвітні відносини, д-р Мігода зазначив деякі різницї між японьскими а пр. австрийскими університетами. Токійский університет складає ся з шістьох факультетів: 1) правничого, 2) медичного, 3) фільозофічного, 4) літературного, 5) технічного і 6) рільничо-лїсового. Викладають професори Японця а лише на медичнім виділї Німці або Анґлійці. Теольоґічного виділу на університеті зовсїм нема. Релїґія відділена там зовсїм від держави. Взаґалї під релїґійним взглядом Японцї дуже толерантні. Військова служба тревав три роки, для абітурієнтів рік. У Відни поінформували его в міністерстві, що в Галичинї „lauter Polen“. — *Б.*

— **Столиця Манджурії.** Мукден се манджурска назва міста. Хінцї зовуть его Шеньян, а околичне населене „цїн“, то значить — столиця! Мукден, положений о 720 верст від Пекіна і о 180 верст від Інков, находить ся на глинистій площинї і в окруженій муром з великими вежами та численними воротами. До 1820 р. цїсарі теперішної хіньскої династиї приїзджали сюди відправляти молитви на гробах предків і нинї ті гроби заживають дуже великої пошани. В Мукденї находить ся католицка церква місийна. Місто втратило в послїдних часах давне значінє, але все важне задля оживленої торговлї. Улицї Мукдену заставлені множеством крамів і заповнені рухливою товпою. Населене Мукдену виносить поверх 200.000 душ.

— **Дивний случай смерти** зайшов в місцевости Сібайнґен, коли Шафгузи, в Швайцарії. Якийсь Яков Вальтер, пючи із збанка вино, проковтнув осу, котра ужалила его в горлї. Наслїдком сего горло запухло. Щоби усунути пухлину, Вальтер випив кілька склянок горячого молока і положив ся по вечери спати. В ночи почало его дусити, він зірвав ся з ліжка і упав неживий на землю. Пухлина кинула ся на голосові вязила і замкнувши віддиховy дорогу, викликала смерть.

— **Дрібні вісти.** Д-р Евгений Козак іменований звичайним професором церковно-славяньского языка в черновецкім університеті. — На зелїзничій стациї в Верещици під Яновом застрілив ся 18-лїтний ученик IV кл. ґімназияльної Денис Грибівский, задля знеохочення до житя. — Кн. Людзу Кобурску, що утекла недавно з домової вязниці в Ельстері і перебуває тепер в Парижи, має розслїдити звісний італїяньскай психіятр Льомброзо. — Анґлїйскі часописи доносять, що при березї Нової Ґвінеї загріз корабель „Heckbarth“, на котрий напали канібалї і убили 8 моряків, котрих забрали із собою в лїси: 7 моряків уратувало ся.

— **Репертуар руского театру в Городку.** Субота, дня 17 вересня, гостинний виступ п. А. Гавка: „Ямарі“ оперета в трех дїях Целера. — Неділя, дня 18/9 „Запорожець за Дунаєм“ оперета в 3 д. Артемовского. — Ві второк, дня 20/9 „Барон Циганьскиї“ оперета в 3 д. Страуса. — Четвер, дня 22/9 „Весїля при лїхтарних“ оперета Офенбаха. — Субота, дня 24/9 „Дон Цезар“ оперета в 3 д. Делїнґера. — Неділя, дня 25/9 „Ой не ходи Грицю та на вечериці“ драма зі сьпівами і танцями в 5 д. Старицкого. — Второк, дня 27/9 передпослїдне представленє, гостинний виступ п. А. Гавка: „Катерина“ велика опера в 3 д. Аркаса. — Четвер, дня 29/9 послїдне представленє. Гостинний виступ п. А. Гавка. Перший раз: „Продана нарочена“ опера в 3 д. Сметана в перекладї з ческого д-ра Ер. Калитовского. [Саля: Бараки військові. Білети продає Вп. Торговля п. Крижановского, цукорня п. Бяєра і реставрациї п-ні Добженцкої. Абонамент на всїх 8 вистав 14 К. Початок точно година 8 вечер.]

— **Оповіщенє.** Надзвичайні загальні збори членів „Руской Бесїди“ у Львові в цїли доповненя Виділу відбудуть ся в пятницю, дня 30 вересня, о год. пів до 8-ої веч. — *Волод. Шухевич.*

— **З „Народної Торговлї“.** В послїдних часах лучає ся часто, що наші Вп. гості звертають нам увагу на дешеву оферту наших конкурентів в кадилї, котрі оферують посилку почтозу кадила за 6 К. — Сим пояснюємо, що ся оферта конкуренції не є дешева, бо під оферованим предметом розуміє ся найдешевший ладан, дрібненький, навіть з порохом, який в торговли приходить під назвою „Granis“. Коли Вєч. церкв. Брацтва бажають собі такого товару, можемо і сей сорт впровадити в наш інтерес і будемо продавати его, навіть трохи від пороху пересїяний, отже лїпший сорт — по цїні дешевшій, бо по 1·10 кор. за кільоґрам. — *Дирекция.*

Померли:

— **Ольга** з Борковских **Ґонтарска** упокоїла ся по довголїтній тяжкій недузї д. 14 с. м. в дому свого батька, пароха в Грушові коло Меднич. Похорон відбуде ся в суботу д. 17 с. м. В. е. п.!

Малий фейлєтон.

Фінляндия а Росія.

IV.

Високому уровеневи материальної культури відповідає також уровень умисловоі і моральної. Елементарне шкільництво стоїть там дуже високо, есть обовязкове, тому там тяжко подибати „темного“ чоловіка. В році 1896 скількість дїтий, учащаючих до елементарних шкіл доходила до поважного числа 413.867.

Не можемо тутки задля недостачі місця розписувати ся о плянї викладів і орґанізациї фінляндских шкіл, мусимо лише перестати на увазї, що ті послїдні стоять під кождим взглядом дуже високо. Середні наукові заведеня суть двоякого рода: класичні і реальні; в послїдних часах публична опінія щораз більше домагає ся закладаня тих послїдних. Языки нові, живучі, суть часто в них уваглядновані.

В реальних школах, крім двох рідних языків, викладають ще: анґлїйский, німецкий, французкий і російский. Фінляндия має оден університет в Гелсінґфорсї. В р. 1900 числив він 2318 студентів, а в тім числї 290 женщин. В фінляндских наукових заведених середних і низших викладовим языком есть фінський, або шведский, однак оба суть обовязковими. На університеті суть катедри шведскі і фінськи.

Моральний рівень фінляндскої суспільности есть високий, відзначає ся воно почутем власної гідности і права. Чесність меш-

канців показує ся в малім числі переступств. Почуте рівности що раз сильнійше пересякає суспільність: всі стани суть зрівнані в правах, лише орґанізация сойму становить виїмок від тої засади.

Женщини в фінляндскій суспільности займають високе становище. Право дає їм широкий округ самодіяльности в маєткових справах, навіть замужним. Суть вони інтеліґентні і енерґічні, працюють на розмаїтих полях суспільної діяльности.

Темною стороною суспільних відносин в Фінляндиї есть численний і дуже убогий рільний пролетариат.

V.

Цар Александер I. потвердив права Фінляндиї і цілком виразно і недвозначно узнав ей конституцию, що вязала его власть на соймі в Борго р. 1809. Російскі консервативні публіцисти доказують довільно, що через слово конституция розуміно тоді лише загально правно-державний устрій, не пересаджуючи, чи ограничає він власть монаршу, чи ні.

Однак Александер I. підчас свого панованя скликав лише один раз повисший сойм.

Микола I. затвердив права Фінляндиї при вступленю на престол; однак ненавидів репрезентацийних институций, і длятого не скликав ані раз фінляндского сойму підчас свого довгого, бо трийцятьлітного панованя. Мимо того не нарушив фінляндскої конституциї самовільними розпорядженями і рядив краєм в границях прав, признані йому через (засаднічі) основні устави.

Коли царем став Александер II. і в Росиї розпочав ся ліберальний рух, Фінляндиї почали показувати певного рода невдоволене, по причині нескликаня їх сойму. Александер II., котрий незрікав ся що до його отворена, однак зволікав з тим, як взагалї з реформами.

Не відомо, як довго людність Фінляндиї очікувала-б сойму, колиб не польске повстанє 1863 р. Александреви II., котрому фінляндский ґенерал-ґубернатор довіс о невдоволеню краю, ходило о опінію західної Европи, перед котрою хотів виступати яко ліберальний володітель, котрий не тілько що не хоче нарушати прав льояльної Фінляндиї, але навіть готов заспокоїти „слушні“ домаганя Поляків, о скілько ті зложать оружє і покинуть повстанє.

В р. 1863 Александер II скликав фінляндский сойм, отворив його особисто, прибувши до Гельсінґфорсу з трьома синами, між котрими був пізнійший цар Александер III.

Фінляндиї були дуже утішені. Цар потвердив всї їх права, заповів, що треба приступити до кондифікациї прав, а навіть до розширена конституциї краю.

Предпринято в комісиї цілий ряд праць, що мали вкінци уложити основну уставу Фінляндиї. По покінченю тих праць, предложено їх результат цареви і соймови.

Коли сойм фінляндский розглянув нову уставу, цар Александер II потвердив ей 15 цьвітня 1869 р. Лише не удало ся Фінляндцям позискати цілковитої свободи преси.

Ей віддано під висший надзір ґенерал-ґубернатора.

За володіня Александра II фінляндский народ відніс еще раз побіду.

В р. 1878 російский міністер війни ґенерал Мілютін хотів змінити військову уставу, обовязуючу в Росиї і навіть жадав, щоб нова була обовязуюча і для Фінляндиї, судячи, що справу ту можна рішити без уділу фінляндского сойму.

Однак Фінляндцї звернули увагу цареви, що таке поступованє було би незаконним; тодї Александер II в р. 1877 скликав фінляндский сойм, котрому передано розглянути справу військової реформи.

Сойм згодив ся на побільшене фінляндского війска під услівями: що жовнїрі будуть творити відділи фінляндскої армії і що полковниками їх будуть родимцї. Крім того фінляндский сойм узнавав узнане декотрих точок нової військової устави за (основні) точки конституциї, до котрих зміна на будуче есть конечна згода всїх палат фінляндского сойму.

Той тріюмф Фінляндиї збудив в російских кругах військових, певного рода несмак, однак він не мав жадних практичних наслїдків.

Цар Александер III, в початках свого панованя, не тілько, що не думав відбирати Фінляндиї відмічних прав, але противно, в р. 1886 навіть розширив атрибуцию сойму, даючи йому праводавчу ініциятиву, котрої до тепер немав, полишаючи ей собі лише в (основних) справах. В р. 1886 фінляндску конституцию остаточно викінчено.

Пригляньмо ся їй тепер.

Фінляндия есть нероздільно звязана з Росиєю. Цар російский є великим князем фінляндским, длятого то Фінляндия не посїдає специяльного права наслїдства престолу у себе.

Цар, яко великий фінляндский князь, має широкі права. Є він вождом війска, керманичем заграничної політики, може робити угоди, виповідати війну; іменує всїх урядників, безпосередно середних і висших. Монарх завідує також добрами держави, означує тарифу зелїзниць, що суть власностию краю має зверхнїй надзір над університетом і шкільництвом; має право видавати постанови в справі публичної гігієни і т. п.

Цар рядить краєм через ґенерал-ґубернатора і сенат. Сенат складає ся з двайцять членів і дїлить ся на два департаменти: судовий і господарский. Перший есть верховною судовою институциєю краю, найвисшою інстанциєю і має загальний надзір за виконуваєм справедливости. Кермує ним місто-президент сенату.

Другий під зарядом иншого місто-президента есть институциєю господарско-адміністрацийною, що складає, як і перший, з девять звичайних членів, котрі стоять на чолї подрібних галузий адміністрациї. Сенат має широкі атрибуциї: виконує зверхнїй надзір над цілою адміністрациєю краю, розглядає внесена монарха до прав, може чинити тому послїдньому розмаїті предложеня.

Сенаторів іменує Вел. князь фінляндский з посеред родимців на три лїта, почім може покликати їх на слїдуюче трилїтне урядованє. При сенатї урядує прокуратор, котрого задачею есть строга пересторога прав. Іменує його цар.

(*Дальше буде*).

Надіслане.

Домагайте ся лише правдиво французских папєрців з портретом ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, котрі можна дістати всюди. 27—30 515

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лікар клініки львівского університету б. лікар клініки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 по полудни ул. Академічна ч. 26. 314

ОКУЛІСТ

Д-р ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківскій ч. 19. А від 11—12 і від 4—5

299 16—16

Конципієнт адвокацкий-Русин

з дволїтною практикою шукає місця від 15-го жовтня с. р. Оферти: Професор Мацецкий Львів, Гофмана 26. 569 6—6

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. уприв. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі папери цінні і монети

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї. 374

Інкасо векслїв і переказів

на заграничні місця і па провінцию

приймають 207с

Сокаль і Лїлїєн

банковий дім і контора виміни.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1 проти Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і веселякі инші прибори оптичні Всякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Перший рускій склад машин до шитя.

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вел. Священникам і шп. Урядникам продаю на ратн, их також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услїва сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гаєту безплатно. Цінники на жадане і даром 313

Іван Ляврук

механїк

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Новість!

Ковдри на пуху, верх і спід однаковий з обох сторін до ужитку, легкі і теплі по зр. 16·50, 18, 20 до 22; атласові шовкові по зр. 20, 25 до 40. Ковдри звичайні від зр. 3·50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 до 14 зр.; атласові шовкові по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30.

Матераци чисто волосїнні за три подушки зр. 14, 16, 18, 20 до 30 зр. Матераци з морскої трави 6·50, 7, 8 до 10 зр. Новість-сінники „Шпїлька“ з соломи препарованої по зр. 6 і 7; вистелювані травою морскою або волосїнєм по зр. 10, 12, до зр. 20.

Новість! машина парова відсьвіжує і чистить пірянї подушки зовсїм як нові по 30 кр. за кільо — лише в спеціяльній робітни ковдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

592 3—3

Цукорня краківска

Львів Фредра, поручає знамениті тїсточка по 3 кр. Вельми смачних гербатників фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекулядок 1 зр.

168 7—15

БРИТВИ анґлїйскі як й солїнґеньскі в цїні від 80 кр. 1·20, 1·50, 1·50, 1·80 до 4 зр. рівнож приряди до голеня по 2·50 зр. паски до бритов під 60 кр. до 3 зр. марморки від 25 кр. до 1·50 зр. поручає **А. Раттінґер**, Львів, Галицка 15. 596 4—10

Глядаю учительки Русинки до двох дівчат з скромними вимогами. Северин Ступницкий, парох в Торговици 663 3—3 п. Отинїя.

Семинарист IV р. з дволїтною практикою глядає лекциї на село. Ласкаві зголошеня Русин, адмін. „Дїла“. 673 2—3

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по	10	сот.
Замкнена місячна	„	„	5	„
Інвентар довжників	„	„	5	„
Інвентар вкладників	„	„	5	„
Інвентар удїлів	„	„	5	„
Книга головна	„	„	10	„
Книга ліквідацийна	„	„	10	„
Книга вкладок щаднич.	„	„	10	„
Книга удїлів членьских	„	„	10	„
Реєстр членів	„	„	10	„
Справованє і замкненє рахунків	„	„	10	„
Зголошени о позичку штука	„	„	2	„
Вилка умерши позички	„	„	2	„
Асигната касові штука	„	„	1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

На зближаючі ся Празники і Сьвята

просимо замовляти

„Сьвітло церковне і столове“

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ“

з наком +. М. Ц. Н. Т.

Для Всч. Брацтв церковних і крамниць даємо

10% фабричного рабату!

Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ“ горить ясно, не коптить і не сливає.

571 11—?

Крохмаль брилянтовий „Бажанта“

636 *узнаний за найліпший всюди до набутя.* 5—10

Египетскі тутки і паперці

554

під ґварантією з паперу „verge combustible“.

664 4—50

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

По найдешевших цінах. Без конкуренції.

Рух великичих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

	Приходять до Львова:
З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Вежвця	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·43.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Вежвця	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рашева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32 2·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійскім бюрі п. н. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Недужим на нерви

радить ся познакомитись з заведеним від 20 лїт способом лїченя, яке захвалюють професори, практичні лїкарі і нее ширші круги публики, а котре полягає лише на внутрішнім натиранню, а при тім нешкідливе, дешеве і незвичайно успішне.

Треба лише замовити брошуру, що появила ся у 26-ім виданю, написаної Романом Вайсманом п. в.:

„Ueber Nervenkrankheiten und Schlagfluss“

Висилає книгарня Франца Фішера, в Fünfkirchen безплатно. 167 4—4

УЧИТЕЛЬ орган руского товариства педагогічного дістає денник педагогічно-науковий виходить від 1 чер на 1880 у Львові ул. Колановского ч. 15. Преумерата річна 3 зр. півріча 1·60 зр. чвертьріча 80 кр.

Одинока краєва Нагороджена медалєм срібним на виставі краєвій.

Перша краєва парова

Фарбярня і пральня хемічна

ЛЯНҐІЄР і С-лка (давнїйше Мідінґ)

Львів, Найлонська 20.

Академічна ч 26. — Станиславів, ул. Собіского 13.

чистить хемічно і фарбує на кольори модні, порені і непорені сукні дамскі, мужескі і дитинні, уніформи і всякі матерії вовняні і шовкові, портиєри, заразом пера і т. п. річи.

Точне виконанє до 8 днїв. — Цїни найнизші.

663 3—10

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. К. Левицкий. Папір з фабр. Черлянського. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

ч. 199. Львів, Пятниця 3 (16) Вересня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гаусмана ч. 9; К. Бухнта ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поздки і инші приватні оголошення числить ся по 30 с. за стрічку.

Під вшехпольскою фляґою.

Доповняючий вибір одного соймового посла з міста Львова вже рішив ся вчера: Кандидат вшехполяків проф. д-р Ґломбіньский зістав вибраний подавляючим числом голосів 3.151, коли на его контркандидата, апеляційного віцепрезидента д-ра Дилевского, впала не ціла четвертина, бо всего 1.031 голосів! Мандат столиці краю трема четвертинми голосуючих віддано в руки одного з найвидніїших та найяркіших репрезентантів вшехпольского напрямку, що на галицкім ґрунті в політичнім житю виступає під принанчивою фірмою польскої народової демократиї. Столиця краю станула під вшехпольским прапором.

А вибір сей тим більш характеристичний і тим більш треба его вважати як signum temporis, що против тріюмфуючого нині вибранця вшехполяків злучили ся були всї прочі польскі сторонництва і вся польска преса від Przegląd-у до Kurjer'a Lwowsk'ого — не беручи в рахунок социял-демократів, котрі в міскій — отже буржуазийній курії — розпоряджають, що найбільше двома трема десятками голосів і котрі тому не взяли участи в виборчій борбі.

Не помогла однак ціла та коалїция від станьчика почавши а на людовцях скінчивши, не поміг віцепрезидентови Дилевскому і урядовий характер его кандидатури — сю кандидатуру поручала горячо Gazeta urzędnicza, та в віденьскій Neue Freie Presse, маючій виливи між львівскими Жидами, аґітовано за ним депешами зі Львова; всї ті злучені сили не устояли супротив одного Słow'a Polsk'ого і его вшехпольского табору та вийшли з борби справдї сторощені. Львів, а властиво загал львівскої Польщи — Русини, згідно з паролем „Народного Комітету" від голосованя відтягли ся — заявив ся за Słow-ом Polsk-им, его кандидатом і его вшехпольским напрямком.

Та сему й годї дивувати ся і вчерашний вибір не повинен був нікого, хто слїдить за політичними течіями в краю, заскочити несподіванкою. Се ж стало ся лише те, що есть природним вислідком істориї політичного житя польскої суспільности в Галичині в послїдних кількох роках. Се ж побідив якскучо той вшехпольский напрямок, що від кількох років докопує справдешних орґій в східній Галичині Се ж тріюмфують нині т вшехпольскі комівояжери з трех „заборів", котрих робота находила і находить авторитетну опіку, ба навіть явну підмогу у того чинника, що покликаний стоити поверх всїх борючих ся сторін. Се ж горою те пер ті, що за їх окликом і для їх перелїцитованя на осли пішла в вказаним ними напрямі вся галицка Польонія! Вчерашні дїла видають нині свої наслїдки і по кількох роках вшехпольских орґій, по кількох роках взаїмної лїцитациї польских сторонництв у вшехпольскім шовінїзмі, по кількох роках мовчазної чи явної підмоги з звісних крутів — столиця краю стає під вшехпольским стягом а ті, що самі помагали роздувати вшехпольский огонь, нині попекли ся при нім здорово!

Розуміє ся, що для нас, Русинів, — коли вже стоїмо на становищи абстиненциї — рівнодушне цілком, хто там побідив: вшехпольский фанатик чи умірковани приклонник лагідно-хитрого убиранї Русинів у шори Wart Pac раґаса, а раґас Раса — каже польска пословиця. Русини не роблять собі іллюзий що до яких небудь Полянів, тямлячи добре, що ті самі консерватисти, демократи старої марки та людовці, ті самі Przegląd-и, Dziennik-і і Kurjer-у, котрі вчера так заїло а так нефортунно бороли ся солїдарно против вшехпольского кандидата і Słowa Polsk ого ще позавчера так само солїдарно з сим Słow-ом Polsk-им і вшехполяками як один муж йшли на кождім кроцї і на будуче так само будуть іти против усего, що лише заносить рускостию. І тому ми лише можемо відчувати свого роду Schadenfreude, коли бачимо, як вшехполяки викидають тепер „über Bord своїх союзників та співлїцитантів в антирускій дурійщї і як, вигріта під крилами австрийскої управи, запановує в самій столици краю польска ірредента.

Нині нема сумнїву і се доказали вчерашні вибори у Львові, що галицка Польща пливе усею парою під стягом вшехпольских пропаґаторів „політики часу" против всїх трох заборчих держав.

Буджет краєвий на рік 1905.

Видїл краєвий, приготовляючи працю для зібрати ся маючого сойму, подав польским часописям раз у раз комунїкати, за те наче з засади поминає рускі, через що ми, не розібравши, не можемо дати тим самим основного і вичерпуючого материялу соймовій опозициї. Тому, що видїл краєвий не зволив нам надіслати комунїкату про буджет краєвий на рік 1905 подаємо его до відома нашим читачам за урядовою „Ґазетою Львівскою":

Преліминар краєвий на рік 1905 вкінци вже уложений і вичитаний, справджує правдивість поголосок і виказує як звичайно, так і в слїдуючім році, що видатки шкільні, по причині отворення нових шкіл і висшої платні учителїв, становлять рубрику найбільшого зросту видатків, бо о квоту з надвишкою 884.000 кор. в прирівнаню з роком біжучим.

Неізбіжним показав ся зріст видатків на опроцентованє і сплату краєвих довгів. Позичка, викликана потребою противдїланя наслїдкам елементарної нужди виносить 850 тисяч корон. Тоту квоту, подібно як і 1,194.000 корон на розширенє культурнівского закладу, покрив видїл краєвий позичкою в 4-процент. облїґах комунальних Банку краєвого, а 832 тисяч корон на кошта опорожненя Вавелю достатчила видїлови краєвому позичка 4-проц. затягнена в фондах, котрі зістають в его власнім заряді. Вкінци позістає еще до затягненя 160.000 корон як перша рата з 7 міліонів корон, призначених як додаток краю до коштів реґуляциї рік, веденої державою. Надвижка з титулу сплати позичок виносить 174 тисяч корон.

Загальна надвижка видатків представляє квоту 1.666 міліона корон; зменшає її видїл краєвий о 464.000 корон через проект затягненя позички 6 і пів міл. корон на систематичну реґуляцию карпатских рік. Позичка має бути затягнена в міру дійсної потреби, котру на рік 1905 видїл краєвий означує згаданою квотою 464.000 корон.

На дальше погіршенє фінансів краєвих в р. 1905 впливає зменшенє ся доходів в порівнанню з роком біжучим. З замкненя рахунків виходить погіршенє буджету на 1905 р. о 754.000 корон, котрі однак завдяки надзвичайним доходам редукує ся до 300.000 корон. Узглядняючи зріст видатків, дійде ся до 1 і пів міліона корон, котрі треба покрити підвишенем дотеперішних додатків краєвих, о 5 сотиків від корони додатків державних. Видїл краєвий підносить з натиском, що удержанє на дальше рівновагы навіть при задержанню тепер пропонованого підвишеня додатку — є неможливе. Не сягаючи дальше в будучність, досить згадати, що видатки в р. 1906 мусять ся в прирівнаню з роком 1905 збільшити о 500.000 корон. Вчисляючи до того нормальний зріст видатків в поодиноких рубриках в приближеню на 1 міліон, одержать ся загалом 1,500.000 корон, не маючих покрити в границях додатку, підносеного тепер на 65, згляднo 71 процент.

Тому безуслівно консеквенциєю того стану річи мусять бути дальше підвишенє отих додатків, о скілько не повело би ся позискати нового жерела доходу для фонду краєвого.

Сумаричне порівнанє квот преліминованих на рік 1905 з ухваленими на рік 1904 представляє ся як слїдує:

Видатки. Рубр. 1) Репрезентация 250.772 К + 6.200 К, 2) Заряд 807.555 К + 5.414 К, 3) Справи здоровля 3,224.468 К + 308.543 К, 4) Доброчинність 63.573 К — 1.300 К, 5) Просьвіта 10,451.376 К + 884.584 К, 6) Памятники історичні 97.140 К + 3.900 К, 7) Безпеченьство публичне 647.218 К + 16.593 К, 8) Комунїкациї 3,772.511 К + 159.934 К, 9) Будови водні і мелїорациї 1,861.459 К + 9.405 К, 10) Рільництво 1,664.305 К + 226.136 К, 11) Гірництво 37.408 К — 16.708 К, 12) Промисл і ремесло 633.710 К — 4.886 К, 13) Довги краєві 2,933.980 К + 29.803 К, 14) Різні 459.291 К + 50.767 К, Сума видатків 26,907.766 К, Загалом більше о 1,678.385 К.

Доходи: 1) Заряд 71.700 + 1.500 К, 2) Справи здоровля 176.898 + 40.604 К, 3) Памятники історичні 450 К, 4) Безпеченьство публичне 231.737 + 880 К, 5) Комунїкациї 604.410 К + 60.876 К, 6) Будови водні і мелїорациї 204.251 К + 134.135 К, 7) Рільництво 487.945 + 41.337 К, 8) Гірництво 9.000 К, 9) Промисл і ремесло 4.480 — 400 К, 10) Довги краєві 18.094 — 3.800 К, 11) Різні 1.300.854 К + 25.500 К, 12) Оплати конс. 7,139.009 + 154.000 К, 13) Позістаність з рахунку з минувших літ 128,139 — 754.643 К. Сума доходів власних 10.376.958 К. Загалом меньше о 300.508 К, 13a) Дохід з позички затягнути ся маючої на покритє рат, припадаючих до виплати в р. 1905 на систематич-

3)

АЛЕКСАНДЕР ҐРАУ · ВАНДМАҐР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

Всї притакнули отсим словам журналїста, тільки один з академіків, молодець, що покінчив вже був права і мав дипльом доктора, але студиював ще фільозофію, був видимо иншої думки, бо сказав:

Я висловив би ся інакше, а іменно що ми стоїмо в знаку не неврози, але фемінїзму, або може й краще: жіночої еманципациї. Розгляньте ся лише, мої панове, — казав він дальше в запалї — довкруги себе. Всюди є їх повно. Навіть тут в кавярни маєте, мої панове, більше жінок чим мущин. Вчера був я на університетскій промоциї а поміж присутними замітив я яких 80% жінок. При урядах, в адвокатских канцеляриях, купецких заводах, редакциях і школах — всюди суть жінки. На мою думку є еманципация жінок правдивим небезпеченьством для людскости, більшим, чим жовта пошесть.

Всї притакнули знов виводам молодця а тільки Романьский, що доси мовчав, осьміхнув ся і прорік піднесеним голосом:

Ні, мої панове — сказав він — еманципация жінок, про яку говорите, не є постійним явищем; вона проминє без слїду, бо не має ні природних, ні суспільних основ. Жінки не суть покликані до панованя або самостійности, бо суть менче сильним полом, попом, що ставить висше облак над реальну правду.

Коли Романьский се говорив, він ставав що раз більше горячий а його очі блиснули чудним, замітним огнем. Він нервно поправив собі волосє рукою і говорив дальше:

Так, мої панове, я тверджу, що жінки суть фальшиві і морально підкопані. Майже кожда жінка говорить неправду. Одна задля інтересу, друга без інтересу, трета свідомо, четверта без сеї свідомости — одна, щоб подобати ся, друга з прямої, фізіольоґічної похоти. Найлучшійше було-б сказати: „ми стоїмо під знаком жіночої деґенерациї".

Всї стали тепер сьміяти ся, але се не сконстернувало бесїдника; навпаки, лице Романьского стало видимо поважне і він сказав:

Тут нема чого сьміяти ся, панове, а радше плакати. Чи зможете мені заперечити, що тепер 80% жінок продає свою душу і тїло? Коли перечите, так я вам се готов кождої хвилї доказати документами.

Він приклонив собі на хвилину очі рукою, опісля погласкав вуса і став дальше вести свою оригінальну річ:

Зачнїм для приміру від тзв. простонарода. В тій шировій масї звироднене є найсильнїйше і найбільше розповсюдненє, що впрочім легко зрозуміти, бо там нужда і біда є пануючі. Жінки і дівчата з люду хочуть їсти — а не все можуть мати працю або службу. А навіть тоді, коли найшли вже собі роботу чи службу, падуть вони часто „задля кусника хліба" жертвою деморалїзациї своїх роботодавців, їх синів та наглядачів. Те саме зі змінами дасть ся сказати також про жінки ремісничої верстви і з кругів тзв. середної інтеліґенциї. Атже всї ті касиерки по кавярнях, шваґри, купчихи по великих склепах, покоївки і т. д. і т. д.— всї вони дїлять ся по правдї на дві категориї: сентиментальні дають ся приєднати до неморальної любови гарними цьвітами, красними слівцями та обітницями й шампаном, а другі, більш практичні волять в таких случаях красні убраня, золоті перстені та годинники. Тільки на оправданє виїмків требаб додати, що богато з них віддає ся любови в найлїпшій вірі, без всякої материялїстичної думки в порівї свого чистого серця, і над такими треба справдї мати великє співчутє і сердечний біль.

Але і в тзв. аристократичних ти високобуржуазних кругах — ніж дальше свою річ Романьский — не бувае лїпше. Возьмім на примір самі тільки подружа. Що сказати, коли 90% дівчат вступає в подружє з мужчинами, що суть по 16 до 20 літ старші і до яких вони відчувають прямо фізичну відразу? Чи ми не бачимо майже що днини, як гарні, молоді, кількайцятьлітні дівчата, майже несьвідомі річи діти, перепродує ся безсовісно в подружє звичайним лихварам, сумнівної вартости банкирам і біржевикам, півосїпілим і зівялим вже висшим урядникам, або зломаним і горбатим рентиерам — лише на те, щоб одержали материяльне забезпечене в житю і могли розпливати ся в богатстві і люксусї? Чиж се не значить продавати своє тїло і душу на цїле житє і чиж такі дами не мають, чи навіть не суть приневолені обманювати своїх мужів?

А що роблять — говорив дальше Романьский запалюючись еще більше — тзв. інтеліґентні і независимі дами? Чиж не дають ся вони „брати на любов" богатим Конам, Ротшильдам або „державним мужам?" І за що? За екіпажі, гарні доми, дачі, диманти і перли... А по тій дорозї зайдемо вкінци еще і до найбільшої деґенерациї жіночого пола — серед аристократиї. Тут бачимо найкрасші окази: високі прінцеси, ґрафінки і солоденькі баронесси, що „люблять ся" з напів винищеними фізично аристократами, яких заїли вже хороби і ґріхи молодости, а заразом кокетують з крішними фізично лакеями і найнижшою прислугою... А те все діє ся для піднесеня раси!!

Тут Романьский раптом урвав а видко було, що його нерви дійшли вже до найвишого напружена. Коротке „Zahlen" вирвало ся еще з його уст і він встав забираючи ся швидко до відходу.

Інтересна дискусия дійшла вже видимо для всїх до кінця.

Але вона заінтересувала незвичайно молодого доктора, правника-фільозофа, що говорив про панованє фемінїзму. „Я йду з вами" — сказав він до Романьского і оба швидко опустили кавярню.

IV.

Коли Романьский зі своїм товаришем вийшли з кавярнї, думали зразу пійти на прохід. Вони були приятелями а до того оба краяни і з тої-ж самої місцевости. Тяжка мрака висїла однак над містом і став падати дрібний дощ. Все стало ховзке і мокре.

Коли хочете, пане доктор, — сказав Романьский — так ходїть до мене до дому. Время зовсїм не таке, щоб варто було проходжуватись.

Я готов їти — відповів ему на те його товариш.

По дорозї вони ґуторили про всяку всячину без значіня і не довго тревало, як ста-

Від 36 літ єствуючий годинникарско-ювілєрский маґазин

Юліяна Домбровского

у ЛЬВОВІ, ул. Ґетманьска ч. 4.

поручає: брилянти, перли, золоті і срібні вироби, заручинові перстенї, вінчальні обручки, будильники, всякі годинники у великім виборі з першорядних фабрик сьвітових по найнизших цінах.

508 8—8

ну реґуляцию рік карпатских 476.618 К, 14) Додатки до податків 16,096.963 К. Загальна сума доходів виносить отже 26.950.530 К.

В прирівнаню з видатками 26,904.766 К позістає надвижка доходів: 42.764 К.

Остаточні внесення видїлу краєвого звучать, щоби сойм ухвалив: 1) на покритє недобору в р. 1905 побирати додаток до державних податків безпосередних а іменно: а) додаток до державних податків: ґрунтового, домово-чиншового, домово-класового і 5 процентового податку від домів вільних, по 65 сотиків від кождої корони належитости тих податків; б) додаток до державних безпосередних податків особистих, впровадженых уставою з дня 25 жовтня 1896. В. з. д. ч. 220 з виїмкою податку особисто-доходового, в висоті 71 сотиків від кождої корони належитости тих податків. 2) Оподатковані в місті Кракові, також в повітах краківскім і хшанівскім оплачувати будуть додаток до податків в уступі 1 ad a) вичислених, з висоті 57 сот. а до податків в тім уступі ad b) вимінених, по 63 сот. від кождої корони належитости тих податків. 3) Сойм переносить позісталий і неужитий в літ давнїйших кредит, визначений на реґуляцию несплавних рік, в квоті 150.000 корон, до доходів фонду краєвого в році 1905. 4) Квоти призволені на р. 1905 в рубриках і позициях видатків буджету краєвого в тїснїйшім значінню, немепьше в фонді краєвім в обширнїйшім значінню, як також всїх закладів краєвих, будуть видавані тілько на ті цїли, означені в поодиноких рубриках і позициях, а то особно в роздїлї видатків звичайних, осібно в роздїлї видатків надзвичайних.

Переношенє заощаджень дозволено в тілько при певних означених позициях.

Крім сего має сойм ухвалити закон о затягненю позички на покритє коштів реґуляциї рік карпатских, а то в 4 проц. облїґаційних краєвих з 50 літним терміном сплати в номінальній вартости 6,250.000 К.

В справі української мови в Росиї.

Українська мова в офіціяльній телеґрамі російського великого князя.

П. М. Павлик просить нас помістити слїдуюче письмо в нашім дневнику:

Під сим заголовком читаємо в остатній книжцї „Літературно-Наукового Вістника“ (за вересень с. р.) ось що: „В Лїбаві на Балтийському морі недавно випущено новий кружляк „Кубань“. З тієї нагоди російський великий князь Олександер Михайлович, що вважаєть ся за лїберала, послав із Лїбави от яку телеґраму в Катеринодар на імя начальника Кубаньщини і наказного отамана кубанського козачого війська: „Атаману кубанскаго казачьяго войска съ товарищи и войску. Гей, не дивуйте, добрїи люди, що на Вкраини повстало. Только что зачисленный въ списки русскаго флота крейсеръ „Кубань“ въ день перваго подъема военнаго флага, шлетъ свой привѣтъ славнымъ потомкамъ запорожцевъ — защитникамъ родины и вѣры, твердо обѣщая*) поддержать честь славнаго имени, которое крейсеръ носитъ“. На сю телеґраму наказний отаман кубанського війська вислав телеґрафічну подяку великому князеви Олександрови Михайловичеви, а також осібну телеґраму командорови нового кружляка Маньковскому, українською мовою, з от яким кінцем: „Маємо певну надію, що від вас, юнаки, ні один ворог не вирветь ся. Рубайте їм мечем голови з плечей, а решту топіте водою“**). Тую телеґрафічну кореспонденцію передруковано по всїх російських часописях. А. К.“

Тілько надруковано в „Л.-Н. Вістнику“.

Вовно певно, що у земляцтва нашого, особливо в Росиї, тьохнуть на сю звістку серця. Атже-ж отсе сам великий російський князь Олександер Михайлович зволив згадати славних українських козаків і вжити при тому не повних десять слів зо звісної української народної пісні, атаман-же кубанського війська зважив ся вжити їх далеко більше тай важнїщих, і все те передруковано в усїх російських часописях! Як тут не тьохкати українським серцям?! — се-ж очивидний попуск українству!

Але серце — серцем, а варто звернути увагу і на українську голову. Ми, на жаль, не знаємо, що думають у сій пригодї голови українських патріотів, — бо нам не сказав сего нїхто, навіть д. А. К. (очивидячки російський Українець), ані не зазначила свого становища в сій пригодї редакция „Л.—н. Вістника“. А тимчасом повна мовчанка в сій пригодї мусить викликати у читачів українського вістника в Росиї чимале непорозуміне, або піддержати вже готове.

Те, що сам великий російський князь Олександер Михайлович ізгадав славних запорожців і вжив при тім українського слова — на нашу гадку, зовсім не ознака его лїберализму ані попуску задля українства, але характерний крик від того скруту, в який загнали офіціяльну Росию Японці, своїми побідами. Ми певні, що такий Олександер Михайлович чув, що офіціяльній Росиї стали би тепер у великій пригодї українські сїчовики, — чув, та розумів ся, не скаже, тому, бо прийшло би ся навести при тому слова другої української народної пісні: „Зруйнували Запороже, — буде колись треба!“ А хоть і скаже, — коли Японці ще дужше притиснуть, — то й то буде лише зойк деспота, коли ему прикласти ніж до горла, — зойк, який его зовсім не буде обовязувати, коли небезпека промине.

Тямучий український патріот не може брати надрукованої по-вище звістки без застанови над укритими в нїй грімкими або й грізними словами: батькївщина (родина), віра, воріг, рубай, топи! Тямучий український патріот мусить запитати ся голосно: За яку-то батькївщину били ся, звичайно, Запорожцї, а за яку мали би бити ся тепер їх потомки — себ то: не лише кубанські козаки та їх фійна кружлик „Кубань“, але й усї російські Українцї взагалї? А головно: хто той воріг, із яким би вони мали бити ся тепер? Не вже: Японцї? Не вже то їм мали би Українцї „рубати голови з плечей, решту топити водою“, — їм, що не то що нїчогісїнько невинні Українцям, але й бють ся, посередно, за їх волю, — їм, тим славним, на ввесь сьвіт, новітним козакам, зовсім під пару козакам українським, або й лїпшим, бо вони, що правда, рубають мечем голови з плечей оборонцям російського деспотизму, але не топлять безборонних водою, а ще й ратують їх із води, цїлими сотнями, як се стало ся з залогою „Рюрика“, де певно були й Українцї. Не вже-ж потомки славного українського козацтва дали би ся вжити проти сих юнаків волї, не то дїйсно, а бодай на словах і в думцї, — вжити, за кілька українських слів, висказаних оборонцями російського деспотизму?!

Се було би сумно. Та ще сумнїше було би, як би вони дали ся ужити против иншого ворога „домашнього“, против усяких ворохобників, проти теперішних невільних російських порядків. Се було би доказом остаточного політичного зледачіня потомків славного українського козацтва, — себ то: не лише темних українських мас, але й більшости просвічених Українців, яка й так стоїть від давна на хитному ґрунтї виїмкових попусків українському слову, замість стояти на ґрунтї загальної політичної волї. Українська справа в Росиї була би зовсім пропаща, як би тепер, коли серед війни з Японцями, треба відносно малих з'усиль і жертв на повалене російського деспотизму і заведене волї, як би тепер українські патріоти дали ся зловити на облесні посполські слова, і замість наперти дружно на повалене російського деспотизму, — сидїти з заложеними руками або й бити руйників тих порядків. Тодї — особливо в разї сякої-такої побіди Росиян над Японцями — попуски українству розвіяли би ся мов павутиве і Україна впинула би ся ще в тяжшій неволї, на сотнї років.

М. Павлик.

*) В „Л.-Н. Вістнику“ надруковано „обѣщаетъ“, але се помилка; має бути „обѣщая“ — обіцяючи.

**) Даємо сю телеґраму фонетичною нашою, а не російською „етимольоґічною“, як вона надрукована в „Вістнику“.

нули в комнатї Романьского. Романьский забрав ся зараз до машинки з чаєм, між тим як д-р Іскрицкий — так звав ся товариш Романьского — посадовив ся вигідно на канапі. В покою була принадна теплота а і все докола виглядало довоїї гарно і приємно.

Ви мусите вже простити менї, дорогий Романьский — казав доктор — мою недискретність, але одного я таки не розумію. Мій брат, що саме недавно приїхав з Л., оповідав менї, що ви як-раз заручили ся були зі славною красавицею та що ви і ваша жінка залюбились одно в другого до безтями. Через те тим паче чудує мене — казав він дальше — ваш нинїшний, хоч подекуди оправданий виступ проти жіноцтва. Молоді люди, що залюбляють ся і суть люблені, не мають звички так говорити.

І при тім доктор Іскрицкий втиснув глибше свій цвікер на ніс і дививсь на Романьского з видимим заінтересованем.

Романьский став на те заклопотаний в його звичайно бліде лице, стало ще білїйшим.

Якийсь часок він здержав ся з відповідию і видко було, що питанє тронуло його до глубини душі, але відтак приговорив:

Я мав нещасте залюбити ся в негідницю і старати ся о руку, котру менї віддано. Між тим в тій категорії дївчат є лиш мало таких, і то виключно майже в висших верствах населенія, що вміють любити по правдї і без інтересу.

(Дальше буде.)

— Купуйте лише папери і тутки „Зоря“ оподатковані на Народний фонд Замовляти у фірми Ельстера і Сини у Львові, в Народній канцелярії або в редакциї „Гайдамаків“.

Війна.

Балтийска фльота.

В понедїлок в полудне випливла балтийска фльота під командою адмірала Рождественьского з Кронштату на далекий Схід. Після вчерашних вістей має вона ще якийсь час затримати ся в Ревлю в фінськім заливі; після нинїшних задержить ся вона кілька днїв значно низше на полудни від Регли при березї Курляндиї в пристави Лїбави.

Балтийска фльота складає ся 40 кораблїв, а то: з 6 панцирників, з до котрих належать: 1) „Імператор Александер II“ (збудований в р. 1901, о 13.516 тонах); 2) „Бородіно“ (р. 1901, тон 13.516); 3) „Ослаба“ (р. 1894., тон 12.900); 4) „Князь Суворов“ (р. 1902., тон 13.516); 5) „Наварін“ (р. 1891., тон 9.600); 6) „Сісоіт Великий“ (р. 1894., тон 9.100). Дальше належать до неї три великі кружляки: „Адмірал Нахимов“ (р. 1885., тон 8.600), „Дмитрий Донський“ (р. 1883., тон 5.800) і „Аврора“ (р. 1899., тон 6.630); два кружляки менші, 8 контрторпедовців і 20 торпедовців та инших менших суден.

З трех доріг, котрими фльота могла би поплисти на Схід, дорога на Суец є найкоротша і виносить 12.500 морских миль (морска миля = 1·7 версти); наоколо Африки є 16.100 миль, наоколо полудневої Америки 21.700 миль. З уваги на кораблї старші, що не мають такої швидкости, як новійші, швидкість плавби не буде більша, як 11 миль на годину, так що перша дорога потревала би найменше 65 днїв, друга не менше як 76, а третя була би ще значно довша; розумів ся, що о тій третій нема й бесїди.

Адмірал Рождественьский надїє ся, що дня 13 (ст. ст.) грудня с. р. стане на місци. Але берлинські дневники сумнївають ся, чи доплине він сего року до Владивостока. Ті сумнїви висказує фаховий референт „Berl. Tageblatt“у і так само фаховий референт віденьскої N. fr. Presse. За те російські дневники висказують переконанє, що фльота стане у владивостоцкій пристани, ще поки море покрив ся ледом.

Про конечність висилки балтийскої фльоти пише „Новое Время“: „В теперішній хвили числити ся треба з дїйсним станом річий. Японцї є тепер панами моря і мають з сего необчислені користи. Їх армія, висунена далеко поза Корею, остав при помочи фльоти в безперервнім звязи з своїм краєм та дістає відтам нові підмоги, живність і воєнні припаси, а ріки Ялю і Ляо є найдогідїйшими дорогами для Японців, коли їх армії будуть зимувати в Манджурії. Також контрабанда на мори і торговля морска Япону може розвивати ся без перешкоди. Вкінци навіть, коли би японьскі войска уступили з Манджурії і Кореї, Японе став ся для нас недоступний на своїх островах, поки є паном на мори. Инакше кажучи, Японе стоїть в теперішній війні мовби одною ногою в Манджурії, а другою опирав ся на своїй фльоті; знищити тую фльоту, а щезне рівновага Япону. Длятого, річ ясна, навіть противники збільщеня нашої фльоти признають, що годї сеї війни вести без фльоти, а легко стратити цїле побереже Тихого океану“.

(Телеґрами).

Льондон. Дневники доносять, що Японцї почали дальший похід на північ. Межи заднюю сторожею російскою а передною японьскою на схід і захід від Мукдену приходить чим-раз частїйше до перепалок. — Японцї дуже поспішно шлють на північ підмоги і припаси. Всї доплини ріки Ляо покриті човнами, а дороги возами, що везуть риж і амуніцию до Ляояну, де маршалок Ояма має головну квятиру. Японьске войско, що стоїть в Ляояні, будує нові мости на ріці Тайцзи. — Японьский міністер війни повідомив маршалка Ояму, що до кінця вересня буде 100.000 свіжих жовнїрів і 252 гармат готових до відходу до Манджурії.

Одеса. З покликаних рекрутів не ставило ся 8.000; більша часть утїкає за границю.

Уступленє Алексеєва.

Париж. Echo de Paris довідує ся з Петербурга, що цар принив резиґнацию Алексеєва з начальної команди над манджурскою армією. Алексеєв має остати лише намісником східної Азиї, буде сидїти в Харбінї і провадити політичні і дипльоматичні чинности. За те Куропаткін стане одвічальним начальним командатом армії.

Японьскі пляни.

Берлин. Berl. Tagblatt довідує ся з Петербурга, що російске правительство дістало в дипльоматичній дорозї вість про таку розмову бурмистра токійского з одним заграничним дипльоматом. Той бурмистр, бувший міністер, сказав, що Японцї доконче мусять занати Порт Артура, Мукден і Владивосток та відперти Росиян на північ Манджурії; сего вимагає конечно безпеченьство Япону, котрий аж тогдї може бути спокійний о свою будучність. Не прагне Японе виключного панованя на Тихім океанї, але мусить о те дбати, щоби Росия не була занадто близько японьских берегів. Також не бажає Японе европейскої інтервенциї, хоч дуже легко було би викликати її через підбурене Хін; але сего Японе не робить, бо не бажає інтервенциї.

З порту Артура.

Берлин. Berl. Tagblat доносить з Петербурга, що російске правительство дістало з Порту Артура вість про дуже грізне положенє. Припаси амуніциї майже вичерпані. Але залога таки буде боронити крїпости до остатку, а в найпершім разї висадить усї форти і місто у воздух. Остатна депеша ґен. Штесля доносить, що Японцї знов виконали атак, але відперто їх. — Инша вість каже, що дня 8 с. м. російскі стрільцї забрали укріпленя, пороблені Японцями около забраних Росиянам водопроводів, та збурили ті укріпленя і опісля завернули до своєї крїпости.

Петербург. Адм. Алексеєв телеґрафує до царя: Від ґен. Шесля дістав я дня 30 серпня такий рапорт: Після донесень хінських Японцї укріпляють гору Самсона і закладають від нею міни. Будують також сильні укріпленя коло Порту Артура. Тамтої ночи уставили нову батерию. Японцї проклямациями взивають наших жовнїрів до здачі. Штесель бачить в тім доказ, що неприятель не вірить в успіх своєї акциї. Залога привяла вість про народини наслїдника престолу з великим одушевленєм, о іменованє Штесля ґен. ад'ютантом і полковника Семенова ад'ютантом царя уважає за доказ царскої прихильности до оборонців крїпости. Друга телеґрама з дня 3 с. м. доносить: Неприятель дістав підмоги і дальше бомбардує форти і місто. Вчера вечером, а в ночи упало около 250 ґранатів. Японьска ескадра находить ся близько крїпости.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Реконструкция кабінету д-ра Кербера.

Відень. Zeit доносить: Один з впливових послів висказав ся, що д-р Кербер задумує реконструкцию кабінету в парляментарним (значить коаліційнім — *Ред.*) дусї. Подав навіть імена кандидатів. Між иншим як міністер ґрільництва має бути покликаним з „кола“ ґр. Адам Голуховский, брат міністра заграничних справ. Покликанє се було би зі сторони д-ра Кербера знаком, що він хоче позискати собі і „подоляків“, до яких належить ґр. Голуховский, а які доси становили серед кола найбільше противну ему фракцию, як і міністра заграничних справ, з котрим відносини его не були найлїпші. Zeit пише дальше, що цїлию сеї реконструкциї було би позисканє парляментарної більшости для своїх предложень, але не в властивім парляментарнім значіню, тілько в тім, що проекти неухвалені задля обструкциї в парляменті, Кербер, послугуючи ся сею більшостию як параваном, правив би §-ом 14. (Звертаємо увагу, що сї донесенє Zeit'у згідні до слова з нашими здогадами, висказаними ще зараз по побуті д-ра Кербера у Львові, в статі „Програма д-ра Кербера“ — *Ред.*)

Італійский видїл правничий в Інсбруку.

Інсбрук. Правительство закупило на передмістю Вілятен каменицю, де будуть поміщені паралельні італійскі правничі курси інсбрукского університету. Є се заснованок осібного італійского університету.

Зміна петербурского градоначальника.

Берлін. До Berliner Tagblatt-у доносять з Петербурга, що градоначальник Петербурга, Фультен має стати ґубернатором Вільни в місце Сьвятополка-Мірского. Місце Фультена в Петербурзї займе барон Меден, шеф петербургскої жандармериї.

З Сербії.

Білгород. Вихованє престолонаслїдника поручено французькому майорови Лявасерови.

Білгород. Головний редактор дневника „Стампа“, Якшич, утїк за границю перед німстою офіцирів, що брали участь в замордованю Обреновичів а котрих поступку він не похвалив.

Арештованє анархіста.

Мадрит. Арештовано тут анархіста Цезара Фльорес з Куби. Знайдено при нім динамітові набої і анархістичні часописи. Фльорес мав викопати замах на одну визначну личність в Мадритї. Арештовано его в льокалї редакциї „El Rebelde“.

НОВИНКИ.

— **Акт справедливости.** З Відня наспіла вість, що цїсар іменував члена палати панів Юрия бар. Василька-Серецкого маршалком буковинського соймy а соймового посла проф. д-ра Степана Смаль-Стоцкого его заступником. Таку обсаду начальних становищ в буковинській автономічній магістратурі приняли здорово мислячі круги того краю з правдивим вдоволенем, позаяк серед нинїшних відносин як раз ті два мужі являли ся найбільше пригожими кандидатами на зверхників краєвої управи, а своїми личними кваліфікациями, як неменш дотеперішною публичною дїяльностию дають повну запоруку, що з повіреної їм задачі вивяжуть ся згідно з інтересами не верховодячої кліки кількох маґнатів, але всїх верств буковинського населенія. Особливо замітний голос поважного дневника „Bukowinaer Post“, що посьвятила тій справі вступну статю, а понадто в окремих статейках застановляєсь над дїяльностию обох номінатів. Про бар. Василька пише „Buk. Post“ між иншим, що до свого почесного становища приносить він всї услівя так соціального положенія як і етичної кваліфікациї. Однаково независимий ні з гори ні з долу, буде ступати простою дорогою рівноуправнення і вільнодумности, яка лежить в дусї новоі ери, що заіснавґурована тепер на Буковині. Хоч Румун, підчас вибору на соймового посла із сторожинецкого повіта одержав мандат з рук всїх місцевих народностий без виїмку, як раз в доказ загального довіря та поваги, якої заживає завдяки своїй гуманности, а також в доказ мирного настрою, який удало ся ему завести при своїй свободолюбности. Зберігати той мирний настрій, опертий на рівнорядним трактованю кождої нардовости, що вийшло в програму вільнодумного союза, буде тепер задачию краєвої репрезентациї. Запоруку природного і мирного успівання краю бачить дальше „Buk. Post“ у фактї, що поруч бар. Василька став проф. Смаль-Стоцкий. І коли з одної сторони треба уважати актом справедливости, що розмірно найсильнїйшій в краю групі признано належну їй репрезентацию, так з другої сторони велику прислугу для краю зроблено тим, що забезпечено ему на довший час таку знаменну і дїяльну силу. „Проф. Стоцкий знає основно краєву управу, визначає ся бистрим умом, вільнодумними поглядами, а при тім має невтомною трудолюбивостию, чого доказом его дїяльність, не лише наукова, але ще в більшій мірі економічно-просьвітна. Орґанізацию райфайзенских кас поставив він руске населенє на тривких основах а й в політичній орґанізациї займав передове місце. Як оден з зравжерів і провідників вільно-

думного союза проявив велику дбалість о культурний інтерес цілого краю, а ставши тепер на одним з начальних місць в краєвій управі, двигне ті інтереси на дорогу тим певнійшого успіхання."

— **Вибір до сойму.** При вчерашнім доповнюючім виборі посла до сойму на місце б. п. Романовича перейшов вшехпольский кандидат д-р Станислав Ґломбіньский, одержавши 3.151 голосів, супротив д-ра Дилевского, на котрого упало 1.031 голосів. Мимо горячої аґітациї сторонників Ґломбіньского та завзятої полеміки о обох кандидатів на шпальтах дневників, голосованє перейшло зовсім спокійно. Русини не брали зовсім участи в тім доповнюючім виборі, про який пишемо в окремій статї.

— **Фальшиву чутку** пустив недавно „Dziennik polski", полохаючи свою легковірну публику, немов то Впреосьв. митрополит Шептицкий, виїхавши на віддих до санаторії Лямана під Дрездном, виготовляє пастирский лист, в якім кине до деяких родів з поміж польскої шляхти поклик, щоби повернули назад до віри своїх предків, то є перейшли назад на грек.-католицкий обряд, котрого впрекли ся ті предки в ріжних часах. Польска преса підхопила сейчас сю чутку і як можна було надіятися, накинула ся мокрим рядном на Впреосв. митрополита, добачуючи в мнимо задуманім листї замах на Польщу. Тимчасом з достовірних кругів довідуємо ся, що чутка пущена „Dziennik-ом" не має найменшої основи і є простою сплетнею. Правдою є однак, що Впреосьв. митрополит виготовив вже пастирский лист зовсім иншого змісту, а письмо то буде оповіщене при кінци сего місяця.

— **Як заводить ся польщину в руских школах.** З Мельниці пишуть нам: Недавно читалисьмо в „Ділї", що громадский писар і радний в Мельници, Дзюбіньский пофальшував ухвалу громадскої ради і подав до окружної ради шкільної в Борщеві, що громадска рада ухвалила викладовий язик польский замість написати правду, що громадска рада хоче, щоби попри вступаючий викладовий язик руский учено також язик німецкий. Отже довідуємо ся з достовірного жерела, що хотяй громадска рада опісля вспіла повідомити саму окружну раду шкільну, що попередно удїлені ухвали полягають на містифікациї — то мимо того окружна рада шкільна предложила з великим поспіхом цілу справу краєвій раді шкільній а та уже прислала резолюцию, що з початком року 1904/5 заводить ся в школї народній в Мельници на місце руского польский язик викладовий. Против сеї „блискавичним поїздом" присланої резолюциї рада громадска в Мельници зарекурувала до міністерства просьвіти. Після того, як видимо, буде той рекурс спочивати мабуть довше у міністерстві а тимчасом тут буде ся рускі дїти мучити польщиною. — *І.*

— **До Русинів, що не сповняють свого національного обовязку.** Дня 12 надавав я переказ грошевий і зажадав зворотного рецепісу. Урядник почтовий — Німець, дуже службовий чоловік з першу счудував ся, що можно щось такого жадати; опісля десь з під шафи добув плїк руских друків і видав менї руский рецепіс з цїкавою замїткою, що се ему лучаєсь перший раз. Се було на почтї в Гельзендорфі. Почта істнує вже 8 років — а за сей превеликий час ні один Русин окресности не додумав ся зажадати покнітования в рускій мові. До почти належить кілька осель з околиці, де суть учителї Русини, но і сьвященики. Аж чудно, що сї люди з университетскым образованєм ждуть приміру від других нищих духом! Радо подав би я Хв. Редакциї звістку — що ся замітка комусь пригадала його обовязок! Радо — колиб іно се що помогло! — Х.

— **„Ловкіє спекулаторы".** Із нагоди заг. зборів общ. Качковского розписали ся москвофільскі часописи про княжівский дар патріота із Поділя о. Залуцкого в сумі 1000 корон на дім того товариства. Між тим показує ся, що пїле тото донесенє є неправдиве, бо звісний о. декан теребовельский вручив справдї 1000 корон згаданому обществу, але не на дім, ні на цїли общества, а на основанє фондациї для бібліотек парохіяльних в деканатї теребовельскім, щоби із тої фондациї основались безплатні виножичальні пожиточних книжок для народу. „Общество" поважилось отже — як бачимо з того — змінити волю достойного фондатора і тим его так озлобило, що він — як нам доносять — запротестував вже проти такого насилля і задумує передати гроші в відповіднійші руки.

— **„Чижъ, который лгалъ"**, оповіданє М. Горького, про котре автор фейлетона *„Антін Чехов — Максим Горький"* („Дїло", ч. 196 з 13. IX. 1904) жалує, що воно „ще неперекладене по українськи", було поміщене в 84 ч. „Дїла" з 26. IV. 1902 р. в українськім перекладї д-ра Василя Щурата п. з. „Про чижа брехуна і про дятля правдолюба". Се замічаємо для справленя похибки, не давши відповідної замітки в самім тексті фейлетона.

— **Вісти з Жабя.** Дня 4 с. м. отворено наново тутешну „Січ". На загальних зборах які відбули ся того дня, вписало ся до товариства поверх 200 Гуцулів і вибрали кошовим наново Юру Соломійчука. Збори відбули ся в присутности комісаря і двох жандармів. — Із всїх „буятівників", які сидїли в слїдчій вязници, лише Семен Коржук одержав акт обжалованя за переступ § 99 к. з. Судова розправа ще не назначена. — Жабівскі латинники, яких є кількайцять, заходять ся вельми около будови костела, однак не могуть найти площі під будову, бо ніхто з Гуцулів не хоче їм продати кусника ґрунту при дорозї. Відні Гуцули боронять ся против латинїзациї всїма силами, а що коштує їх сей опір, свідчить подія, що одному Гуцулови відобрала Скарбківска фондация 20 кілька морґів полонини, уживаної ним від 40 лїт, за те, що Гуцул не хотїв продати ґрунт під будову костела. — Тутешний нотар, Жид Йонас Горовіц є великим польским патріотом і видумав для Гуцулів нову драчку. Хто прийде до него робити контракт, п. Горовіц питає найперше, чи він належить до „козакїв". Котрий до сего признаєть ся, то мусить заплатити 2 К на польский косцюлок. З таких патріотів складає ся переважно жабівска Польонія.

— **Овация з поцїлуями.** До анґлійских часописей доносять з міста Сіддні (Sidney) в Австралії про забавний епізод, який сповів ся на концертї звісного піяніста Падеревского. Величезна концертова сала була випродана до послїдного місця. Падеревского приймали овацийно. Ентузіязм дійшов до вершка, коли концертант відограв свою „Польску фантазию". По численних викликуваннях і оплесках около 200 молодих дам вдерло ся на естраду, щоби обіймити музику. Падеревский утїк до ґардероби. Обожательки побігли за ним, аж дістали его в свої руки й засипали его горячими поцїлуями та крїпкими обіймами... Доносять, що Падеревский не був вдоволений з таких проявів одушевленя.

— **Американьска міліция**, що брала недавно участь в маневрах під Bullrun, списала ся не конско. З причини відпарених і поранених стіп не могла взяти участь в параді. Около 8000 людий, неспосібних до машированя, відослано домів. В деяких случаях лїкарі признали цїлі полки неспосібними до маршу. Американьскі дневники називають недорічностию покликуванє під оружє батьків родин, котрі наслїном щоденних занять не можуть думати про військове вибразованя. На случай війни міліция Сполучених Держав була би зовсім без пожитку.

— **Дрібні вісти.** Під замітом убитя власної жінки арештувала жандармерия в селї Вербинах, яворівского повіта, тамошнього селянина Яцка Щинку і відставила его до слїдчої вязниці суду повітового в Яворові. — Між стациями Радишовом а Ленчем переїхав сими днями особовий поїзд незвісну з назвиска женщину в хвили, коли хотїла перегнати впоперек зелїзничого шляху корову. Женщина погибла під колесами поїзду, а корова вийшла цїло. — В Орехові, селї ужанського комітату на Угорщині, бавили ся в стодолї два малі хлопці сїрниками і запалили солому. Налякані дїти утїкли з стодоли і сховали ся в стіг сїна. На нещасте запалило ся також і сїно, а в нїм згоріли і дїти. — Опоздї в ночи арештував в Клепарові під Львовом один з поліцийних аґентів небезпечного пташка. Єсть ним Тома Загоропний. Утїк він ще перед трема місяцами з слїдчої вязниці тутешного суду карного, де був в слїдствї під закидом злочину намірeного скритоубійства, довершеного з початком сего року на особі властителя Дїдилова, д-ра Черкавского. — Намісник гр. Потоцкий виїхав до Відня. — Італійска королева продила вчера наслїдника престола, котрого наіменовано Гумбертом і додано титул князя Піємонту.

— **Висший музичний Інститут.** Шкільний рік почне ся 17 н. ст. вересня вступними іспитами для ново-вписаних еленів і еленок, іменно в віддїлї фортепіяновім 17 вересня о 3 годині пополудни і в днях слїдуючих з неділї в сих самих годинах; в віддїлї скрипковім 18 вересня о год. 11 рано і в днях слїдуючих, пополудни о год. 3; в віддїлї сольового сьпіву 19 вересня о 3 годині пополудни і в днях слїдуючих. Давнійші еленки зволять заголосити в дирекциї Інститута 19 вересня о 3 год. пополудни, щоби познакомити ся з розкладом лекций. Школа Інститута містить ся вже в новім льокали при улици Вірменьскій ч. 2 на I поверсї, де кождого дня продовжати муть ся вписи від 10—12 години рано і по 3 годині пополудни. — *Дирекция.*

— **Конкурс.** Розписує ся отсим конкурс на вільні місця [около 40] в бурсї деякій фундациї Впреосв. Митрополита, Андрея Шептицкого. Подання о принятє разом з метрикою крещеня, свідоцтвом убожества і моральности як також свідоцтвом укінчених шкіл, належить внести до уряду парохіяльного Архикат. церкви св. Юрия у Львові [площа св. Юрия ч. 5] до 13 жовтня в. ст. включно. Приняті будуть ті кандидати, що не укінчили еще 17 року житя, мають добрий голос і виказують ся задовольнячим знанєм катехізму і письма. В тій цїли відбуде ся дня 18-го жовтня 1904 о 3 год. по пол. в парох. канцелярії вступний іспит. Приняті кандитати сдержать в бурсї вільне мешканє і безплатну науку, за вікт же мусять платити таку пїну [18 К місячно] яку платить Всесьвіт. Митр. капітула за своїх бурсаків-дячків. — *Від ґрекат. парох. уряду архикат. церкви св. Юрия.* 1—3

— **Видїл „Руского Касика"** в Стрию устроює дня 29. н. ст. (в четвер) в великій сали „Народного Дому" вечерок з танцями, на котрий запрошує отчим Вп. Родимців з їх родинами. Сими днями будуть розіслані запрошеня. Стрій для пань вечірний, для панів балевий. — *Видїл.*

— **Вечерок з танцями** устроює Руска Бесїда в Тернополи в своїх комнатах в суботу дня 1-ого жовтня с. р. — Вступ за запрошеннями від особи 2 кор. від родини з 4-ох осіб 6 корон. Стрій вечерковий. Початок о ½9 вечер. — Хтоби через похибку запрошеня не одержав вволить ласкаво звернути ся до комітету вечеркового.

— **Концерт музичного кружка „Академічної Громади"** відбуде ся в Чорткові дня 19 вересня (н. ст.) 1904 в сали Ради повітової. Початок точно о год. 8. вечером. По концертї відбуде ся забава з танцями. Вступ на забаву з танцями від особи 3 К білет фамілійний (4 особи) 9 К. Цїна вступу на сам концерт від особи 2 К для міщан і селян 1 К, галерия 40 сот.

— **Пожарний „Сокіл"** в Котівці гусятинського повіта засновано на статутї львівского „Сокола".

— **Оповіщенє.** Дирекция скарбу у Львові прислала нам слїдуюче письмо ч. 101.310 до оповіщеня о предкладаню властям податковим виказів до ужитку при вимірюваню податку особисто-доходового на рік 1905. По мисли постанов § 200 закона з дня 25 жовтня 1806 В. з. д. ч. 220 о безпосередних податках особистих мають що року предкладати низше згадані особи до ужитку при вимірі податку особисто-доходового слїдуючі викази а то: 1. Властителї домів замешканих а взглядно їх повновласники — виказ всїх мешканців дому; 2. особи піднаймаючі помешканє — виказ піднаємників; 3. голова кождої родини має предложити — виказ всїх тих осіб належачих до господарства домового, котрі мають власний дохід. Взиває ся проте всї вище згадані особи, щоби викази низше означені в цїли вимiру податку особисто-доходового на рік 1905 предложили і визначає ся до того реченець до 15 листопада 1904 року. Викази тоті мають бути зладжені на приписаних до того друках, котрі дотичним сторонам на їх жадане власти податкові безплатно видавати будуть. Викази під 2 і 3 становити мають при будинках винаймлених прилогу до виказу під 1 а властителї домів мають їх предложити разом з виказом 1 сїй власти податковій, в котрої окрузї лежить дотичний дім. З якого дня стан мешканців має бути в тих трех виказах представлений назначать поодинокі власти податкові I-ої інстанциї. Які заяви обнимати має кождий виказ, указують заголовки дотичних друків. Близші пояснення в тім взглядї суть поміщені в згаданім на початку приписї закона і в артикулї 39 розпорядженя виконавчого з дня 24 цьвітня 1897 В. з. д. ч. 108. Що до наслїдків непредложеня виказів або предложеня завн неправдивих відносить ся до постанов § 247 згаданого на початку закона. Львів, дня 4 вересня 1904. Ц. к. краєва Дирекция скарбу: *Коритовский.*

— **Подяка.** Вп. Меценатови д-рови Костеви Левицкому складаю від себе й тов. Лемперта прилюдну подяку за безкорыстне ведене нашої справи підчас виточеного против нас карного слїдства. — *М. Лозинский.*

Бібліографія:

— **Ruthenische Revue ч. 16** містить: Das Verbot der ukrainischen Sprache in Russland. Von Prof. Anatole Leroy-Beaulieu (Paris); Fredrik Bajer (Kopenhagen). Die Liebesgabe des russischen Kronprinzen. Von R. Sembratowycz. Das Ausland über die ruthenischen Frage in Russland. Zur Politik des offiziellen Russland. Von I. L. N. (Petersburg). Die ruthenischen Bibelübersetzung. Von W. D-j. (Lemberg). Die Steinbrecher. Von Iwan Franko. Die ruthenisch-ukrainische Presse.

— **Літературно-науковий Вістник**, книжка IX. за вересень, містить: В. Грінченко: Леандро (вірш). — Іван Франко: Конкістадори (вірш). — панна Барвінок: Садовничa школа (оповіданє). — Ольга Кобринець: У тїнях ночи (оповіданє). — Надія Кибальчич: З малих краєвидів (оповіданє). — Незнайома: І. Сїжок. П. Огріча (оповідання). — Павло Барвіньский: На занехаяній ниві (оповіданє). — Редіярд Кіплїнґ: Три казки: 1) Казка проте, як у кита стала висна горлянка. 2) Казка про те, як носорог здобув свою шкіру. 3) Цїкавий слон. — Антонїн Сова: Анна (оповіданє). — Казимір Пшерва-Тетмаєр: Із фрагментів: Гим до Апольона. Тріумф. Кариєра попугая. — Із поезий Г. Гайне — переклад М. Вороного. — З перед четвертини столїтя (картка з історії рускої молодїжи университетскої), д-ра Евгена Олесницкого. — Вплив цивілїзациї на людскі нерви, Івана Раковского. — Східно-західні непорозуміня (з проводу книжки Підеші „Восток і Запад"), Івана Франка. — В справі укр. перекладу Сьвятого письма. — Хроніка і бібліографія.

Урядові вісти:

Ц. к. Дирекция зелїзниць дер.

Північно-нїмецкий рух товаровий з Галичиною і Буковиною. З днем 1 вересня 1904 входить в житє додаток II до залучника з 1 падолиста 1903 тарифи часть II, зшитка 2 з 1 марця 1904.

Східно-північно-західний австрийский звязок зелїзничий. З днем 1. жовтня 1904 увійде в житє додаток II до тарифи часть II зшитка 2 з 1 сїчня 1901.

В ювилейнім роцї Непорочного Зачатя Пр. Дїви Марії відбудуть ся богомільні походи з процесиями до каплиці Матери Божої в Борщовичах дня 21 вересня в день „Рождества Пр. Д. М. Б." На обхід ювилейний, як довідуємо ся обіцяв прибути Впр. о. офіциял А. Білецкий зі Львова. На памятку 50 лїтного ювилею оголошеня доґмату Непорочного зачатя Пр. Д. буде поставлена і поблагословена статуя Матери Божої над керницею при каплици в Борщовичах.

Позір Родимці! Просимо о датки на будову дому „Сокола" у Львові.

Малий фейлєтон.

Фінляндия а Росія.

Предсїдателем цїлого сенату есть ґенерал-ґубернатор, іменований також царем або з посеред родимців або з посеред Росиян. Сенат з ґенерал-ґубернатором мають зверхний надзір над 8 ґубернаторами Фінляндії.

Всї урядники, ґекрім перел-ґубернатора мусять бути родимцями, мусять знати язик фінськый і шведский.

При царю і великим князю в Петербурзї резидує міністер-секретар стану до справ фінляндских, конечно іменованих з посеред Фінляндців.

Фінляндский сойм, як вже сказали ми складає ся з 4 палат: шляхоцкої, духовної, мійскої і хлопскої. Шляхоцка палата складає ся з найстарших віком представителїв всїх шляхоцких родів Фінляндії, вписаних до геральдичних книг. Шляхоцких родів есть 246, і таке есть число членів першої палати. Духовна палата складає ся з архиепископа, трох епископів, 28 делеґатів духовенства, двох представителїв університету і з 3 до 6 представителїв учителїв державних, наукових заведень. Мійска палата складає ся з представителїв міст. Міста, що мають 6000 мешканців, вибирають двох делеґатів, більші розмірно більше: 1 посла на 6000 мешканців; виборче право до тої палати мають всї повнолїтні мущини, що мають свое власне господарство і платять податки, а не належать до стану шляхоцкого або духовного. Послів в тій палатї есть 60. Четверта палата складає ся з представителїв селяньского стану. Вибори тут суть двоякого рода. Право удїлу в них мають всї повнолїтні мущини, мешканці сельских громад, що посідають землю на власність, або правом удержавленя, платячих від трох лїт в певнім місци податок. Палата тота числить 60 послів.

Сойм має широкі атрибуції: ухваляє всї права до котрих видання сам монарх не є уповажнений, має ініциятиву прав, що не дотикають (основно) — конституцийних прав, може робити цареви предложеня і т. п.

Если три палатї згодить ся на певне право, коли оно не належить до (основних), тодї уважає ся ухвалене соймом. В (основних) квестиях належить осягнути згоду всїх чотирох палат. Если дві палатї приймають якийсь проект до прав, а дві инші його відкидують, тодї сей уважає ся неухваленим, або передає ся його спеціяльній комісиї, де найперше його розглядувано, за доданєм 15 членів з чотирох палат. В той спосіб збільшена комісия ухваляє або відкидує проект права, виступаючи в імени цїлого сойму.

Для правильности кождої соймової ухвали, потрібна еще санкция монарха.

Вачимо отже, що Фінляндия до послїдних часів, іменно до р. 1899, була краєм конституцийним не лише теоретично, але і практично. Мала цїлковиту автономію, рядили нею свої люди, розвивала ся скоро і всесторонно.

Фінляндцї довгий ряд лїт були певні, що вітчина їх спочиває на ненарушених підставах права. Тим, що дїяло ся в Росиї, не займали ся цїлковито. Обоятно приглядали ся титаньскій борбі російских революціонерів з рядом о вищі форми політично-суспільного житя. О терористах з епохи „Народної Волї" говорили, що се злочинцї. Поляків, що робили повстанє, уважали за справців власного нещастя. Наївні думали, що творячи з великаньскою державою царів одну цїлість, можуть не звертати уваги на то, що дїє ся поза границями малого розмірно їх краю, котрого людність становила і становить лише незначний процент загалу людности российскої держави.

Сліпа а шалена реакция, що розпочала ся в Росиї по цїлковитім здавленю на якийсь час революцийного руху і знищила всї прояви самодїяльности суспільної і приватної не задержала ся у воріт Фінляндії, але противно, переступила їх, несучи за собою смерть і загладу для того малого, але високо цивілїзованого краю.

Російскі консерватисти не могли знести політичної свободи в Фінляндії, тому трібували всїликими способами склонити ряд до акциї проти її прав, однак довгий час їх змагання були без'успішні.

Характеристичне при тім, що вищі фінляндскі урядники користали з істнованя цензури в Росиї, і завдяки їх відносинам і грошам, в російскій пресї не могли показати ся надто строгі артикули проти Фінляндії.

Так було до часу, коли реакция обняла всї верстви российскої бюрократиї.

Перший більший конфлїкт царского ряду з Фінляндією наступив р. 1889.

Фінляндия мала одержати новий карний кодекс. Міністер, секретар стану до справ фінляндских в Петербурзї, чоловік осторожний, заким предложив кодекс Александрови III до затвердженя, дав його переглянути славному российскому правникови сенаторови Таґанцевови. Той звернув без жадних уваг. Сойм і Александер III затвердили новий кодекс і він мав вже вийти за кілька місяців в житє.

Тимчасом Ордін, российский консерватист і шовініст, наклонив Таґанцева, подати Александрови III мемориял з увагами, що дотикали би нового кодексу, о лехких карах вязниці за політичні злочини. Александер III сейчас розказав здержати впроваджене в житє нового кодексу і поручив його переглянути спеціяльній комісиї. З великими змінами впроваджено його в житє указом з 1894 р.

Цїле то приключенє збудило підозріне у Александра III, котрий також іменував 3 комісиї, переважно з Росиян, для уєдносталеня систему монетарного, орґанізациї почти і цол в Росиї і Фінляндії.

Фінляндский сойм, занепокоєний заховањем российских консерватистів а головно царя Александра III, вислав до нього депутацию, зложену зі всїх чотирох станів, однак цар еї не принав.

Коли при отвореню сойму 1891 р. предсїдателї чотирох палат висказали свою обаву, Александер III видав рескрипт до фінляндского народу на імя ґенерал-ґубернатора, в котрім старав ся їх успокоїти, зазначуючи, що цїлком не має замїру нарушувати прав фінляндского народу. Маніфест той успокоїв край на якийсь час. Однак мимо того росий

ска бюрократия тихо працювала над зміною обставин політичних і адміністраційних в Фінляндиї. Умер Александер III. Микола II вступивши на престол, потвердив всї права Фінляндиї і політичний горизонт почав вияснюватн ся.

Військові справи стали ся в короткій причиною нового конфлікту між російским рядом а фінляндским народом. Російска бюрократия рішила знести фінляндску армію, прилучити жовнїрів Фінляндиї до російских військ, вкінци збільшити видатки того краю на мілїтарні цїли.

Вже в р. 1898 приняла ся та гадка в верствах децидуючих Росиї, хотїли навіть через царский указ впровадити в житє тоті плани. Однак таке поступованє викликало спір зі сторони міністра до справ фінляндских, ґенерала Прокопе, послїдного на тім становищи Фінляндия. Російский рад на разї здержав ся від повисшого указу.

В р. 1898 міністер Прокопе мусїв уступити, а його місце занав Плєве, Росіянин, що було нарушенєм конституциї і здержало напрям найбільшої політики російского ряду.

Микола II скликав надзвичайний сойм з початком 1899 р. в цїли представленя йому нового права о поборі в Фінляндиї і знесеню окремої армії того краю.

(Конець буде.)

Переписка Адміністрациї.

Вп. І. Фм. в Пі. До кінця вересня прийде ще 2 К. — П. Лі. в Те. За анонс прийде 1 К. а за передплату до кінця вересня ще 2 К. — В. Ку. в По. До кінця вересня прийде нам ще 1 К. 80 с. В Сі. в Ст. Тепер вплачено за серпень а не вересень. — А. Ва. в Гл. До кінця вересня прийде нам 24 К — І. Км. в Гр. Годять ся.

Надіслане.

Конципієнт адвокацкий-Русин

з двоїтною практикою шукає місця від 15-го жовтня с. р. Оферти: Професор Мавецкий Львів, Гофмана 26. 569 6—6

Молодий урядник податковий, Русин, симпатичний, музикальний, шукає також товаришки житя. Зголошеня з фотоґрафіями просить надсилати скоро до адміністрациї „Дїла“ під словом „Ніжність“. 634 1 3

Добра дяківска посада буде опорожнена з днем 1 жовтня с. р. в Залесцях, почта Ходорів. Компетенти зволять відносити ся до гр. кат. уряду парох. тамже. 683 1—3

Особа інтелїґентна в середнім вїці, займе ся кухнею і сїльскою та домовою господаркою, у священика вдівця. На такім становищи була вже 5 лїт. Ласкаві зголошеня: Львів, ул. Лїпа ч. 5, на долї, пані Дїчук. 682 1—3

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, ул. Батория ч. 24, II. поверх.

„Дзвінок“

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним.

Передплата на цїлий рік тілько 6 К. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кохановского ч. 15 А.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видав і за редакцию відповідав Вячеслав Будзиновский

Цїлорічна передплата виносить 2 зр. на пів року 1 зр. Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

КОМАР

двотижденник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орґан на Русн. Видає і за редакцию одвічає: *Іван Кунцевич.*

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і Адміністрация: *Львів, ул Собіщина ч. 3.*

Специялїст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

купує і продає всякі вартісні папери і монети, лїсси на місячні сплати під як найдогідніїшими услівями, а також поручає промесн на 4% лїсси реґуляциї Тиси до тягненя 1 жовтня 1904, головна виграна К **180.000.**

Видавництво часописи лїсосванъ „Nadzieja“, річна передплата К 3·40, на провінциї К 3·60 697 2—5

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найкращі по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, лупи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4186

Для вигоди

Вновідкритим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і лєґуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і лєґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Руські списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР

ул. Трибунальска ч. 12.

79

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписуваня ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришеня є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: реставрациї, кавярні, пивярні, винярні і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінациї; *ґ)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулїв; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентованє до ведення інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленє до Товариства з одним що-найменше уділом в квоті 20 корон і вложить вписове в квоті 2 корони.

Кождий член може вилатити більше число уділів.

Приступаючи вже необавки до ведення нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленєм в члени, як і льоконаванем своїх капіталів підопре наші змаганя, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

»Руский цитрист«

збірка композиций на цитару Евгена Купчинъского

1. „В своїй хатї“ — картина музична ціна 70 с.
2. „За вітчину“ — марш ціна 50 с.
3. „Рідний край“ — картина музична ціна 80 с.
4. „Чіча“ полька концертова ціна 40 с.

Дістане у Львові в обох руских книгарнях і у Губриновича і Шмїда — як також у композитора Рінів почта Милятин новий [у послїдного вже з оплатою почтовою]. Ладить ся пятий зошит і буде „Divertissement“ з опера Наталка полтавка. 670 3—3

КОНКУРС.

Повітове Товариство кредитове в Тернополи розписує отсим конкурс на посаду одного уряднина в тімже Товариствї, обнятись маючу з днем 1 жовтня с. р. Ближші услівія залежати будуть від умови. О ту посаду убігатись могуть також і женьщини. Подани належить вносити найдальше до 665 20 вересня с. р. на руки Дирекциї. — *Дирекция.* 3—3

Петро Копчук з Рїжна великого почта Кути майстер - будівничий набувши практику при будівлях церков деревлиних в Сороках коло Львова, в Ясениєвих коло Бруховичі при рїжних инчих будівлях в горах і на Підгірю предкладає свої услуги Всечесним урядам парохіяльним і комітетам церковним з тим пересьвідченєм, що по умірковапій цїні підіймє ся всяких деревляних будов як церков, будинків парохіяльних і т. д. а як найсолїднїйшим виконанєм. Про дотеперішну его роботу можна довідати у Вп. родини Окуневских в Яворові п. Косів-Соколівка, у О. Важаньского емеритованого священика тепер у Львові ул. Жовківска 65. і в уряді парохіяльнім в Ясениєвих п. Бруховичі. 668 3—3

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краєвеким товариством лїкарским як взірцево приладжений красний перетвір, що відповідає всяким диететичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

коло Кракова. 24—?

466

The Empire Typewriter Company Ltd.

І. Свобода

Львів, ул. Хорущина ч. 10.

Машини до писаня. Повиляня машинові. Наука писаня. Чищеня і направи машин.

480 17—30

Висша Школа

ґри на фортепяні,

теорії музики, гармонії і контрапункту

Проф. Івана Скрипилевского

у Львові ул. Гетманьска ч. 6.

Виписи що дня від 11—1 і від 3—5. 667 2—6

Одного або двох учеників прийме на станцию родина уряднича. За здоровий і достатний харч і моральне провадженя ручить ся! ул. Городецка ч. 39. Відомість у сторожа. 605 2—5

Молочарня в Мишині коло Коломиї має на продаж дїжковий сир в цїні по 34 с. 1 клґ. 621 7—10

Ученик VIII кл. ґім. вправний інструктор пошукує лекциї на цїлий рік. Відомість в Адміністрациї „Дїла“ під буквами М. В. 659 4—6

Пошукує академіка як інструктора для питомців. Вурса сьв. Іоана Крестителя в Дрогобичи. Дає помешкане з услугою, опалом і сьвітлом, лучший харч і 20 К місячно. 660 4—6

Глядаю учительки Русинки, до дїтей на цїлий рік. Зголошеня під адресою О. П. Літиньский в Телячим, 671 4—5 почта Літятин.

Беріота школу на скрипки — цїлу — а по крайній мірі, бодай І часть куплю дуже радо. Ласкаві зголошеня прошу слати на адресу Омеляна Марморовича ц. к. практ. податкового в Рудках. 673 2—3

Потребую сейчас дяка з добрим сильним голосом. Жонатий має перщенство з огляду на се, що має вести також крамницю. Зголошеня устні або письменні, засмотрені конечно сьвідоцтвом поведеня за послїдний час, виставленим через свого о. пароха, приймає ся найдальше до 25 с. м. Руско-кат. уряд парохіяльний в Присівцах п. Зборів. 677 2—2

УЧЕНИК V кл. ґім. глядає лекциї на провінциї. Ученик V кл. Львів Poste-rest. 678 2—5

П. П. академіки або студенти найдуть мешкане враз з добрим харчем при улици Сніжній ч. 4, II поверх. 681 1—3

Знаменитий курацийний виноград

великий, солодний, з ґарантією за добру доставу 5 кільо 3 К, 5 кільо морелїв 2 К 50 с. 5 кільо райских яблок 2 К 40 с. 5 кільо мїкдалїв в лушпинах 5 К. оплатно J. Glaser Gyöngyös Nr. 19 Ungarn. 623 1—1

Що дня свіжий

Виноград курацийний

в 5 клґ. кошиках висилає

по кождоразових найнизших цінах

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ у Львові.

600 8—? О численні замовленя просимо.

Для молодїжи шкільної.

Варіб краєвий.

Жадайте по всіх склепах

Бльоки і зошити рисункові „Leopolia“

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia“.

650 9—20

Здобуте Порту Артура

не есть ще **річию доконаною** мимо того Японції, ся піонїра цивілізациї на сході, пробивши усї стараня, щоби й там завести лад і чистоту, а найлїпше сьвідчить факт, що спровадживши з **ЕВРОПИ** великі засоби

Екстракту до чищеня з Общенґою

котрий екстракт у нас з найлїпшим успіхом бував уживаний.

Екстракт сей есть найлїпшим средством до чищеня предметів зі золота, срібла, міди, осяжу і т. п.

Кожда проба провадить до постійного ужитя.

Належить відкинути наслїдованя!

Общенґа екстракт до чищеня есть лїпшим від всяких инших средств до чищеня.
Общенґа екстракт до чищеня не смарує як помада до чищеня.
Общенґа екстракт до чищеня хоронить від ржи.
Общенґа екстракт до чищеня є вовсім нешкідливим.
Общенґа екстракт до чищеня є опшадний в ужитю.
Общенґа екстракт до чищеня дає знаменитий довго треваючий полиск.
Общенґа екстракт до чищеня є необходимий в господарстві.
Общенґа екстракт до чищеня є виробом краєвим.

Лише правдивий, з охоронною маркою „Общенґа“ и трикутнику з написом у верху „GWIAZDA“

ФАБРИКА ФАРБ і ПРОДУКТІВ ХЕМІЧНИХ

МАРКУСА МАЛЄРА в Новім Санчи

642 3—3 До набуття у всіх торговлях!

Рух залїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Вепяця	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]
з Якова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамче	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·43.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Черновіц	10·45.
„ Вепяця	10·50.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·43 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·33. 2·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]
до Якова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·13 пополудни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цїлий день в мійскім бюрі ц. к. державних залїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 7—4

При закупні товарів просимо пильнувати на нашу часопись

Видавець і одвічаючий редактор: Др. Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньского. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 200. Львів, Субота 4 (17) Вересня 1904. **Річник XXV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток получає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухшта ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженєм. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Краєвий буджет.

Вже вчера подали ми за „Gazet-ою lwowsk-ою" преліміпар буджету на рік 1905, який виділ краєвий предложить соймови на найблизшій сесиї. Позициї подані урядовою часописею як і иншими польскими дневниками не суть однак вистарчаючі, щоб вже тепер розглянути ся точно в фінансовій господарці краю і треба буде виждати доручепя нам і послам повного тексту предложеня, щоб видати критичний суд над новим преліміпаром. Але вже з того, що подають польскі дневники сконстатувати можна, що стан краєвих фінансів представляє ся не сьвітло та що Галичина під теперішною польскою управою розпічне слідуючий рік поважним дефіцитом около 1½ мілїона корон!

Річ має ся так: Після справоздань дневників видатки на рік 1905 зросли, бо — як каже краєвий виділ — „треба було вставити амортизаційні рати від торічних позичок", а сі рати повстали не тілько з позички затягненої на субвенциї з причини повени в західній Галичинї, але і з причини довгу, який треба було затягнути торік на сплату рати за евакуацию Вавелю. Ті отже видатки захитали рівновагою краєвого буджету, між тим як доходи не піднесли ся в гору, а зменчили ся. Так в рубрицї доходів „власних" находимо решту з попередних літ в квоті всього 128.139 К, менше від попереднього року о 754.643 К (торік виносила ся решта: 882.782 К) а сума тих доходів преліміпована взагалї инше о 300.508 К. При такій отже, що раз гіршій фінансовій господарці не дивниця, що рубрика доходів краю показала ся за низькою, між тим коли в огляду на зазначений вже зріст довгів з причини амортизаційних позичок на субвенцию для зах. Галичини і евакуацию Вавелю преліміпар видатків на рік 1905 мусів бути виказаний на 26,907.766 К, значить вище від попереднього року о 1,678.385 корон.

Та не в самім зростї видатків понад суму опадаючих доходів представляє ся хиба теперішної фінансової господарки краєвими фондами і доходами, а ще більше способом, яким після поданого дневниками буджетового справоздання, думає краєвий виділ, а за ним евентуально і польскнй сойм, залатати зростаючий дефіцит. Сим способом — то не пообрізуване всяких позицій на „польскі шопкі народове", на ріжнородні воюючі закони, на польских „Соколів" і польскі патріотично гакатистичні товариства, а передовсім на Вавель, з котрого на тлї галицкої нуждн і багна має ся потом і кервавицею нуждарів будувати польско-королївску резиденцию,—але 1) наложене вищого додатку краєвого до податків і 2) обкроєне видатків на народну школу!! Отсе суть средства, якими теперішні верховоди думають латати діри і виповнити ті недостачі, які виликує їх дотеперішна господарка. А що так є в дійсности, того автори преліміпара не старають ся навіть закрити. Вони признають, що рада шкільна краєва зажадала на рік 1905 видатку вищого о 1,300.000 К, від року попереднього, але що краєвий виділ скеркнув сей видаток самовільно о пів мілїона корон (зависив на 884.584 К) именно на те, щоб зменчити дефіцит і привернути рівновагу в преліміпарі. Щож до додатків до податків, то виділ краєвий пропонує підвищене податкової стопи від податків безпосередних на 65 сот. від корони податку державного, а від безпосередних на 71 сот. від корони — взагалї о 5 сот. від корони вище як торік!

Що значить той спосіб латаня фінансів і що значить того рода фінансова господарка краю, сего не треба хиба пояснити. А отже шрубоване податків серед населеня десятконаного голодовим тифом і підкопуваного безземельем і малоземеллем та всіляками елементарними нещастями, се нужда, а обкроюване видатків на просьвіту се темнота! Як-раз ті два, так сказати-б, провідні шляхи, по котрих посуває ся вже і так загал населеня краю в послідних часах у неминучу загибіль. А хто ві туди веде, се річ загально звісна...

Ось-такий даруночок одержить наш нарід на новий рік і при новій сесиї сойму. Та тому „даруночкови" ми приглядаємо ся ще блисше, коли будемо мати точний, печатаний преліміпар буджету в руцї.

Із сьвітової політики.

(Тижневий огляд.)

Коли заговорити про сьвітову, міжнародну політику, то певно на перший плян мусить висунути ся крівава драма, котрої другий акт відграваєть ся тепер на далекім Сході. Який фактичний стан російсько-японської війни, сего тут не потребуємо цілком тикати, бо про се могли наші читачі поінформувати ся з щоденних справоздань з поля борби. Натомість хочемо тут, на основі дотеперішнього перебігу війни та фактичних обставин дати деякі висновки що до можливого дальшого перебігу війни та що до намірів і шанс обох борючих ся сторін. Як сказано, японьско-російска війна находить ся тепер у другій фазі свого розвитку. Першою фазою треба вважати борбу на морі та окупацию Кореї. Коли побіди Того ослабили на стілько портартурску фльоту, що вона не могла вже безпечно пускати ся на широке море з під охоронних дул портартурских пушок і коли побіда Куроки над Ялю-рікою та під Фенванченом відчинила Японцям дорогу на північ, в Манджурию, та лишила Порт-Артура звязи з головною російською армією, зачав ся другий акт східно-азийскої крівавої драми. Від тепер відчинюють ся перед Японцями дві задачі: одна — здобути Порт-Артура і тим робом дістати в свої руки сей пункт незвичайного стратегічного значіня, а тим самим і забезпечити собі точку опору на случай некорисного для них результату кампанії головної армії в Манджурії, а друга — цілкито упорати ся з армією Куропаткіна в Манджурії. Як дотепер розвивають ся події сего другого періоду военних операций, то треба сконстатувати, що Японцям, мимо всіх успіхів і побід, не повело ся доси виконати накидуючого ся їм силою самих обставин і силою стратегічних вимогів, плану.

Порт Артура, не вважаючи на всі напруженя облягаючої его армії ґенерала Оку, мимо всего очайдушного завзятя і погорди смерти в штурмуючих Японців, мимо безперестаючої пальби з сотоk японьских пушок у кріпость і мимо пануючих в кріпости пошестий та голоду — держить ся під командою Штесселя справді геройчно дальше. На сю евентуальність Японці певне не були приготовлені, хоч Порт-Артура вважаєть ся одною з перших кріпостий у сьвітї, і тим треба толкувати їх скажені штурми на кріпость.

Подібно і в Манджурії, мимо сьвітлої побіди під Ляояном і мимо посуненя під сам Мукден, столицю центральної Манджурії, Японцям їх стратегічний план відрізаня армії Куропаткіна від Т'єлїну та Харбіну, замкненя їй відвороту виконуваного вадовж зелїзничого шляху, ведучого на північ, зіпхненя ві з сего шляху в західну бездорожну часть Манджурії під китайску границю і зловленя Куропаткіна наче в пастку—в результаті не вдав ся. Куропаткін „мистець у відворотї" — як его жартом зачинають називати — вихопив ся зручно з замикаючих ся смертельних обіймів Оями, Курокія і Нодзу та підтягнув ся значно на північ, аж по за Мукден. Ось-так в результаті побіда Японців під Ляояном не принесла їм сподіваних результатів і тепер вони мусять докладати всіх сил, аби свій план виконати дещо на північ від Мукдену, в Т'єлїні. Як можна догадувати ся з неясних телеґрамів, се справді переводить ся і Курокі маширує мабуть форсовно півкругом зі сходу, аби такий перетяти відворот Куропаткінови.

Знищити армію Куропаткіна і занята Порт-Артура се дві сего роду задачі, яких Японці не можуть залишити, коли не хочуть аби за кілька місяців з ними не було круто. Виправді Японці виставили над сподіване високе число жовнїра, і то жовнїра першої сорти, та небавом мають ще переправити на континент пяту армію так, що разом буде в Кореї і Манджурії до мілїона Японців, однак і Росия на тій точці невичерпана і коли що ослабляє дуже ві сили, то віддаль враз з лихим станом сибірскої зелїзниці. Тож коли Японцям не поведе ся зловити Куропаткіна і коли він втїче їм до Т'єлїну, далї до Харбіну, а може і поза него в Сибір, і коли до того Порт-Артура буде держати ся далї, тоді шанси можуть змінити ся, і сьвіжі російскі сили, вперши Японців з Манджурії, можуть тоді загрозити істнованю японьских армій на континентї тим більше, коли би стала ся майже неімовірна річ і сьвіжа балтийска фльота потрафила допливти на східно-азийскі води. Тож зловити Куропаткіна та здобути Порт-Артура — особливо се послїдне — став квестию бутя для Японців і тому в найблизшій будучинї треба надіяти ся великих подій так в Манджурії як і на Ляотунї. Колиж би Японцям повело ся справді здїйснити свої стратегічні плани, і коли би над бастіонами Порт-Артура зникла ся фльота „сходячого сонця" та коли в Манджурії не мали би вони вже суперника тоді зачала би ся третя фаза війни: Японці укріпили би ся в здобутих теренах, звернули би ся на Владивосток і здобувши его, ждали би на нові російскі армії з Европи, фльоти балтийскої, маючи в руках обі порти, певне не потребували би тоді бояти ся і війна мусїла би скінчити ся корисним для Японну миром. Як-же не поведе ся їм знищити армію Куропаткіна, тоді остане здобути Порт-Артура і перейти в дефензиву, що тим кориснійше було би для них, що маючи близько Япан і его засоби, могли би ставити наступаючим з північного заходу Москалям успішний опір на здобутім терені. На всякий спосіб до сего ще далеко, бо зима перерве воєнні операції обох сторін.

Побіч японьско-російского крівавого конфлїкту маємо на азийскім континентї ще другий конфлїкт, що на разї кінчить ся мировим договором. Маємо на думцї англїйску інвазию в Тибетї. Як звісно, Англїйщі, використовуючи заангажованє Росії в Манджурії, постановили виперти російскі впливи з Тибету і в тій цілї, коли буддийский „папа" а рівночасно володар тибетанськоі теократичної держави, так званий Далай-Лама, не хотів навязати з ними переспав по доброму, вислали до Тибету військову експедицию, що заняла „місто тисяча монастирів" Лассу, і приневолили Тибет до договору силою. Виправді Далай-Лама десь пропав з Лясси ще перед приходом Англїйців — одні здогадують ся, що він утїк в північний Тибет, близше до російских займищ, другі знов кажуть, що він таки сидить собі пресупокійно в котрімсь з безчисленних буддайстичних монастирів в самій Лясси —

Фінляндия а Росия.

(Конець.)

Фінляндиєю рядив в той час звісний загально ґенерал-ґубернатор Бобріков, страшно недобра рядова креатура, чоловік без здібностий, котрий перед тим вислугував ся одному з головних філярів реакції в Росії, Великому князеви Володимирови Александровичу. Бобріков повідомив царя, що сойм відкине його військові проекти. Тоді Микола II видав рескрипт, а був він явним нарушенєм конституції, котрий голосить, що в справах, які дотикають цілої держави разом з Фінляндиєю, як і тої послідної осібно, але котрі мають загально-державне значіне, фінляндский сойм не буде мати рішаючого голосу. Тоті справи залагодять ся в дорозї бюрократичній т. є. міністер до справ фінляндских і ґенерал-ґубернатор в порозуміню з відповідними російскими міністрами будуть спільно над ними застановляти ся, почім перейдуть вони до російскої державної Ради.

При їх обговореню в тій інституції будуть присутні: міністер до справ фінляндских, ґенерал-ґубернатор і фінляндскі сенатори, котрі одержать від царя візванє.

Той рескрипт з дня 3/15 лютого 1899 р. завдав смертельний удар фінляндскій конституції, не лише тому, що цілком довільно звузив округ атрибуції сойму, але і длятого, що не означував розріженя загально-державних справ від льокально-фінляндских, о чім в спірних случаях має рішати сам цар.

Оповіщене того рескрипту викликало обурене, сум і розпуку Фінляндців.

Сенат вагав ся його оголосити, бо уважав його за неконституційний акт. Вкінци більшостию одного голосу рішено то учинити.

Був то фатальний блуд, до котрого причинив ся антаґонізм між Шведами а Фінами в сенаті. Сі послідні думали, що поступаючи опортунїстично взглядом російского раду, узискають концесию для своєї партиї.

Згодивши ся на оголошене неконституційного рескрипту, сенат одноголосно постановив вислати протест до царя. Містопредсідателї сенату і його прокуратор удали ся з відповіднимн предложеннми до царя, однак сей їх не принав. Те саме спіткало в коротці по тім чотирох предсідателів їх сойму.

Тоді повзято гадку виготовити адресу до царя від цілого народу, і що зробили з незвичайною скоростию: в протягу 10 день зібрано 520.000 підписів. Адресу мала доручити Миколї II депутация, що складала ся з 500 поважних горожан краю. Бобріков зажадав, аби і тої делеґациї цар не принав, а то на підставі старого принципу, після котрого людність повинна звязати ся з адресами, через посередництво ґуберпаторів і ґенерал-ґубернатора.

І така то судьба спіткала делеґатів. Цар казав їм сказати устами міністра до справ фінляндских, що їх не приймає, але на них не гніває ся. Відповідь ся не була така шорстка, яку дістали місто-предсідателї сенату, прокуратор і предсідателї палат, однак таки була ображаюча і відмовна.

Депутациї по поворотї уряджено овацию; сильне обурене настало в краю; народ приодів жалобу, почала оказувати ся опозиция в пресї, в публичних мовах і маніфестациях перед памятником Александра II. Коли випробували всї средства леґальної аґітациї в краю, Фінляндці подумали еще урядити при помочи своїх заграничних приятелїв маніфестацию на свою користь. В малім часї зібрано поза границями Фінляндиї в ріжних краях західної Европи 1050 підписів дуже знатних дїячів на суспільнім, науковім, літературнім і артистичним поли.

Делеґация, зложена з 6 осіб, під проводом французского сенатора Friarieux'a мала доручити Миколї II. адресу. Однак і тої міжнародної делеґациї цар не приняв. В той спосіб ужито всіх можливих леґальних средств. В тім часї фінляндский сойм радив еще над змінюючим рядовим проектом. По довгім надумуваню рішив він поробити рядови певні уступства і згодив ся на побільшене краєвої армії з 5000 на 12.000, на деякі зміни в військовій установі з р. 1878 і на випроваджене фінляндскої армії з границь краю в часї війни. Однак дальше ити не хотів.

В промовах на закінченє соймових обрад провідники палат мужно зазначили конституційні права Фінляндиї. Сойм замкнено.

Військові проекти передано російскій державній Раді. Навіть та інституция, що складає ся лише з урядників, більшостию голосів дорадкувала Миколї II. уступити Фінляндцям, бо конфлікт не є пожаданий, і політика російского раду причинила ся до значної еміґрациї Фінляндців до Америки. Однак Микола II. пішов за радою меншости.

Отже рішено фінляндску армію знести, окрім двох віддїлів, котрі будуть рекрутувати ся переважно, а не виключно з Фінляндців.

Постановлено цілого військового указу на разї не виконувати. В тім змислї Микола II. видав рескрипт дня 29 червня 1901 р. і сей викликав загальне обурене. Рішено знова звернути ся до царя з адресою від народу і зібрано 473.363 підписів.

Розуміють ся адреса тота лишила ся без успіху.

Послідні події суть вже читачам звістні, тому не будемо над ними задержувати ся, зазначимо лише, що леґальна опозиция скінчила ся і незадоволене почало проявляти ся в демонстрациях.

Російский рад ограничив еще перед останніми подіями свободу зборів і самовільно почав впроваджувати російский язик до декотрих урядів. Посипали ся номінації Росиян на вищі уряди в Фінляндиї, поволи цїла адміністрация перейде в їх руки — спроваджено жандармів і козаків, котрі чують ся тут панами.

VII.

Істория Фінляндиї під рядом Росії доказує, що льояліям не ґварантує еще захована і шанована прав царями. Доказує і се, що сама праця люд і народ культурно-осьвідомлююча не вистарчає. Висока культура Фінляндиї, ві богацтво, сьвідомість інтересів навіть в найширших людових верствах не оборонили ві перед ударами абсолютизму. „Народний еґоїзм" нині так страшно при поручуваний, також вічо не дав Фінляндиї.

Нині по довгім ряді сумних переконань, Фінляндці пізнали, що не може бути для них рівнодушним, що діє ся в Варшаві а передовсім в Петербузї.

Щож пічнуть Фінляндці?

Повстаня не зроблять, по перше тому що їх за мало, а по друге не мають революційних традиций. Однак без сумніву опозиция буде прибирати що раз острійші форми.

Опортунїзм замовкне, правдива опозиция скупить ся лише в декотрих сферах. Швеции надто слаба на се, щоб воювати а Росиею о Фінляндию. Впрочім Шведи відвикли вже від війни і не схотять наражати спокійного, високо цивілїзованого стану своєї держави на непевні висліди війни.

Щастем Фінляндиї, що Росия почала ві переслїдуване в хвили, коли на власнім ві лоні повстала поважна революційна опозиция против істнуючого ладу.

Фінляндці в занчайнім бігу подій, як і инші народности Росиею підбиті не будуть могли визволити ся з гнету і користати з нормальних условин розвою незалежно від стану річий в самій Росії. Революційний рух скоро росте і разом з ним, стережучи власних інтересів, Фінляндці позискають се, що утратили.

(Сю статю А. Кульчицкого переклав для „Діла" з Krytyk-и Микола Сніжак).

однак акт заключеня договору відбув ся і без него. Зі сторони Тибету підписала его „велика рада“, зложена з найвисших бонзів і в одних особах найвисших державних достойників, а з другого боку анґлійскі ґенерали Юнґгусбанд і Мекдональд. Присутний рівно-ж був і китайский „амбан“, себто ніби амбасадор а ніби намісник китайского цїсаря, як зверхного, хоч в сути річи лише номінального, володаря Тибету. В договорі запоручено Тибетови ненарушимість границь і самостійність, узнано китайский протекторат і запевнено Тибетянцям безпеченьство в анґлійских посілостях — за що натомість Тибет мусїв згодити ся на відчиненє границь для анґлійской торговлї, забезпечити чужинцям безпеченьство у себе та принять до Лясси анґлійского посла. При підписаню трактату анґлійский відпоручник Мекдональд звернув увагу тибетаньских можновладців на се, що Анґлія не намірява нїчого злого супротив Тибету, чого доказом гуманне поведенє анґлійских війск в Тибетї, а тим менше думала ображати їх релїґійні чувства, але не позволить себе легковажити і за зломане договору потрафить покарати. „Тепер — кінчив Мекдональд — розходимо ся як приятелї“. Наступили працяня і Анґлійці вимаршерували з Лясси, вертаючи до Індий. Ось-так і ся, замкнена до тепер країна бонаїв відчинила ся для свобідних зносин з Европою і для впливів европейской культури.

Коли перейдемо на европейский континент, то найбільше заінтересованє в політичнім сьвітї викликує заповіджений з'їзд цїсаря Вільгельма II-ого з царем, в Скерневичах, в т. зв. польскім королївстві, недалеко пруской границї. Ініціятором з'їзду має бути цїсар Вільгельм, що носить ся з новими широкими політичними пляпами. Коли пригадати, що справа торговельного трактату між Росиєю а Нїмеччиною вже дефінітивно порішена, то фотав здогад, що предметом з'їзду в Скерневичах можуть бути лише квестиї міжнародної політики. Говорять іменно, що цїсар Вільгельм, користаючи з прикрого положеня Росиї на Сходї та знаючи, що Росия потребує тепер свобідної руки і забезпеченя західних границь, іменно в польскім королївстві, аби могти тим свобіднійше опорожнити его з війск, потрібних до війни в Азиї, — хоче навязати знов з Росиєю близші зносини та відновити в тім ґлядї політику Бісмарка. Розумїє ся, що побіч ширших квестий політичних, як справи балканьской і т. д., в тім порозумінню Росиї з Нїмеччиною відгривала би чималу ролю і квестия польска, що через живий зріст ірредентичних стремлїнь у всїх трех заборах, а особливо в Галичинї, звернула на себе увагу та **зачинає неспокоїти** правлячі круги Росиї і Нїмеччини. Не треба вкінци додавати, що з огляду на галицко-польскій Пїємонт, і інтереси Австриї будуть взаїмгаковані в тім новім політичнім союзї, хоч—розумїє ся—не в додатнім значінню. На всякий спосіб росийско-нїмецкий політичний трактат був би зворотним фактом в східно- і середньо-европейскій політицї.

Послїдною справою міжнародного, сьвітового значіня треба вважати вибір президента в Злучених Державах північ. Америки. Дотеперішний президент з рамени т. зв. републиканьского сторонництва, котре есть властиво сторонництвом вищого капіталїстичного сьвіта, Рузвельт есть — як звісно — ярким репрезентантам т. з. північно-американьского імперіялїзму, себ то стремлїня до переміни Злучених Держав в міжнародну політичну і мілїтарну силу. Кубаньска війна і занятє Філїпінів були першим кроком в сім напрямі. Рузвельт стремів дальше до скріпленя фльоти Злучених Держав, бажаючи зробити їх одною з перших морских воєнних сил. Загалом-же за его управи слїдно змаганє Злучених Держав забирати голос в кождій важнїйшій міжнароднїй справі. Та сей напрям політики не знайшов одобреня у американьских демократів, противників сторонництва републиканьско-капіталїстичного. Демократи зазначують, що Злучені Держави цїлком непотрібно ангажують ся в міжнароднїй політицї, що може принести Америцї лише злі наслїдки, бо потягне за собою язву мілїтаризму та внесе в спокійне житє Америки новий, а шкідний чинник і стане кулею у ноги в ей економічнім розвитку. До того побоюють ся демократи і лихих внутрішних політичних наслїдків в зрожденя мілїтаризму, а навіть відзивають ся голоси, обжаловуючи Рузвельта і републиканців, що вони стремлять до внесеня републиканьских вольностий. Тому против Рузвельта, а нагоди нового вибору президента зачала ся завзята аґітация, тим більше, що противник его, виборний президент найвищого суду і фермер рівночасно, Паркер, котрий при виборах на згадане становище побив лискучо свого републиканьского контркандидата, тїшить ся в Злучених Державах загальною симпатиєю і опінїєю найправодумнїйшого горожанина. Вибір президента Злучених Держав буде рішати про їх ролю в міжнароднїй політицї.

Війна.

Виглядн балтийскої фльоти.

Berl. Tageblatt розбирає виглядн на успіх балтийскої фльоти, котра має трудну і важку задачу, вирвати в рук Японців панованє на морю. Порівнуючи сили обох противників, приходить до висновку, що вищість все-таки остає по сторонї Японців, коли вони справдї мають ще чотири панцирники і вісїм панцирних кружлянів і коли ті кораблї находять ся в достаточно добрім станї. Друга вищість Японців в тім, що їх фльота має вже боєвий досьвід, якого не мала команда балтийскої фльоти. Але головним успіхом успіху в будучій борбі буде дїяльність порт-артурскої фльоти. Перед нею остають ся ще дві дороги, що могуть довести до успіху: або перебити ся до Владивостока, або в бою з сильнїйшим противником пожертвувати себе, але нанести ему тяжкі страти. Коли би новому команданту порт-артурскої фльоти, контрадміралови Віренови, удало ся знищити хоч зо два японьскі панцирники, то балтийска фльота імовірно могла би зрівнати ся з остатками японьскої і опанувати море. Трете припущенє, що Порт-Артура удержить ся до того часу і що его фльота не потерпить шкоди, занадто хитке, щоби можна покладати на нїм які плянн. Але коли Порт-Артура й паде раніше, то балтийска фльота все ще мала би виглядн на успіх, бо владивостоцку пристань дуже трудно блькувати. З другої сторони річ певна, що порт-артурска фльота не остане нечинною. Длятого досить на певно можна числити або на ослабленє японьскої фльоти або на підмогу порт-артурскої фльоти балтийскій. Також припущенє, що Владивосток покриє ся ледом, поки наспіє балтийска фльота, може оказати ся вірним лише в такім разї, коли подорож сей фльоти продовжить ся через які перешкоди; бож владивостоцка пристань замерзає аж в половинї або при кінци грудня. Те, що кажуть з российской сторони, що навіть в разї, коли би обі пристани до того часу упали або взагалї коли би не можна користати з них, российска фльота буде оперувати на східно-азийских водах хоч би і без опорних пунктів, розуміти можна хиба так, що вона заімпровізує собі якийсь опорний пункт, як то пр. зробали Японцї на островах Еліотских або при берегах Кореї. Розумїє ся, що першим услівем всїх успіхів є, щоби фльота прибула на театр війни без нещасливих випадків. Пора року не дуже корисна, а небезпеченьства, особливо для транспортових кораблїв, могуть всюди по дорозї лучати ся. З другої сторони для Японців буде дуже важною річию спинити подорож фльоти і по можности ослабити ї; длятого не буде дивно, коли по дорозї лучать ся напади японьских міноносців. Отже годї напевно вгадати успіх чи неудачу висилки балтийскої фльоти; але в кождім разї рішаючим услівем буде імовірно дїяльність порт-артурскої фльоти.

Пляни Японців.

Про пляни Японців пише дописуватель „Нов. Времени“ з Владивостока: Японцї числять головно на перевагу на морі в тім сильнім переконаню, що в теперішній війні все залежить від вищости японьскої мариняркн. Вони терпеливо дивили ся, як Росия будувала сибірску зелїзницю, але вїяк не могли знести того, коли Росия почала збільшати свою морску силу на далекім Сходї, бо се псувало їм їх пляни. Війну розпочали в зимі длятого, щоби Росия не могла взяти Владивосток за підставу своїх операций на морі; а підступний спосіб, яким почали війну, був звернений против российской фльоти, щоби зменшити небезпеченьство, яке грозило японьским перевозовим кораблям від Порту Артура. Успіх над Яльом віднесли Японцї завдяки своїм суднам з гарматами. Переправа через ріку була би неможлива, коли би й Росияни були мали такі судна. Також і побіду під Кінчавом віднесли Японцї лише завдяки таким суднам та торпедовцям. Тепер вишлють напевно такі судна горі рікою Ляо, щоби Куропаткина змусити до відвороту аж під Харбін. Метою їх сегорічної кампанії є, зищити морску силу Росиї на далекім Сходї, здобути Порт Артура, занати Камчатку, Сахалїн і Командорскі острови. Скоро через зиму зростуть сили Куропаткина, Японцї завернуть ся з Манджурії до Кореї та задержать лише Порт Артура і Дальний. Хоч би российскі войска не знати як великі були, то не можливо їм буде виперти Японців з їх становищ без фльоти, котрої вже не будуть мали. Японцї, завернувши ся до Кореї, будуть мали 300—400 тисяч войска і найдуть ся в тім незвичайно корченім положеню, що підставою їх операций буде море. Российска армія не богато буде могла бути більша. Российске правительство, переконавши ся, що всяка борба з Японцями даремна, заключить мир і віддасть їм Порт Артура, Дальний, Корею, Камчатку, Сахалїн і Командорскі острови.

(Телеґрами).

Льондон. Бюро Райтера доносить з Тяньцзіна, що Росияни займають головну дорогу межи Мукденом а Сімуцзи. На правім крилї стоїть цїлий корпус армії над рікою Гуном. Японцї висаджають заєдно нові войска в Ньючжуанї та висилають відтам оружє і амуніцию на зиму над ріку Ляо. — З Мукдену доносять, що Японцї обсадили слабо Ляоян, за те дуже сильно Янтай. Куропаткин в тої гадки, що поновний атак Японців наступить не скорше як в половинї жовтня.

Париж. З Петербурга доносять, що Росияни день і ніч працюють, приготовляючи окопи над рікою Гуном, щоби не допустити Японців до Мукдену.

Петербург. З Мукдену доносять, що в российских лязаретах лежить 14.000 раненних жовнїрів.

Льондон. Daily Express доносить з Токія, що маршалок Ояма дістав від мікада приказ розпочати чим скорше атак на Куропаткина.— Daily Telegraph пише, що японьскій міністер заграничних справ розіслав до японьских послів в Европі і Америцї ноту, в котрій повідомляє, що по занятю Порту Артура Япан віддасть півострів Ляотун Хінам. Японцї задумують також занятн Сахалїн і віддати его в аренду синдикатови американьских капіталїстів. Манджурску зелїзницю має обняти міжнароднїй синдикат. Япан жадає від Росиї два міліярди марок відшкодованя. Крім того Росия мусить видати Японови всї военні кораблї, які находять ся на хінських водах. Кореспондент дневника сам застерігає ся, що не має певности о автентичности тих вістий. [Певно, що вони не заслугують на віру, бо у всякім разї було би трохи передчасно вже тепер голосити услівя мира, коли взагалї ще не знати, як війна скінчить ся. *Ред.*].

ТЕЛЕҐРАМИ.

Ческнй сойм.

Прага. Сойм ческнй буде вскорі по зібраню замкнений, бо як доносять, Нїмцї будуть вести знов обструкцию і не допустять до правильних нарад.

Пільга з причини посухи.

Відень. Розпорядженє міністерства зел. держ., яке появить ся в сих днях, розширює полекші введені для перевозу паші, підстїлки і кукурудзи. Ся полекша, котра полягає в обниженю перевізної тарифи о 15 проц., буде мати примінене не лиш на зелїзницях державних, але і приватних, причім на тоту тарифу можна буде спроваджувати паші і т. д. і по нїв ваґона.

Інтервю з Кербером.

Рим. Tribuna подає, що др Кербер в розмові з ей кореспондентом заявив ся против креованя італїяньского університету в Трієстї, а за те є за отворенєм паралельних катедр в Інсбруцї з їх як найбільшим віддїленєм від нїмецких катедр.

Розруси в Італії.

Рим. Передвчера вибухла в Кастелюцо в Італії борба селян проти 8 карабінїєрів і двох воїнів, при чім богато селян ранено, а кількох навіть убито. З тої причини вчера вибух страйк в Монци і Медіоланї а людові сторонництва хочуть оголосити ґенеральний страйк в цїлій Італії.

НОВИНКИ.

— **Пора учити анальфабетів!** Під сим окликом пише станиславівска „Нова Січ“: „Минулого року, в наслїдок безнастанного наклнкування по часописях, повстало було в краю кілька курсів для неграмотних людий. Однакож число їх було так мале, що встид навіть подавати справоздане. Най чужі люди не сьміють ся. А тимчасом далеко лїпше кодо тої справи уміли в тім часї походити наші сусїди. На нашій корінно рускій земли завело „товажиство школи людовей“ 58 курсів для старших анальфабетів, де 2.149 осіб вучили ся читати, писати і рахувати. На сей рік заповіло оно ще більший рух і вже свою роботу зачало. Русини, коли не хочуть потопути в мори противника, мусять розвинути з своєї сторони чим скорше як не більшу, то бодай рівноважну дїяльність. Ми мусимо зброїти наш руский нарід в просьвіту і знанє і власними силами доповнювати те, чого йому у вищім інтересї не хочуть дати ті, що мають до того безусловно обовязок. Правда, наш ворог має на се фонди. На сю цїль складають там дїдичі, урядники, дають підпомоги різні банки і каси, навіть ті, у котрих многі неровсудні Русини свої гроші на процент льокують. У нас Руснів того нема. Ми мусимо собі тут в иншій спосіб радити. В кождій громаді найде ся чоловік, що перебув пару лїт у школї, найде ся патріотичний учитель, дяк, сьвященик. На тих паде обовязок просьвіти менших братів. А вже найбільше лицює ся прислуга для панночок нашої сьвітської і духовної інтелїґенції. В кождім деканатї повинні они утворити „кружок для просьвіти анальфабетів“ і вести се дїло систематично. Сим записали би вони свої імена на трівко в картинах рускої історії і Русь би ними величала ся, як величають ся нині Поляки подібними своїми „богатерками“. Де вже нїкого такого нема, там повинна громада принати і оплатити приватного учителя. Нині є такі семинаристи, правники і инші, що за невеликою оплатою пойдуть радо в тій цїли на якийсь час на село. Русини! Розважте, що в нашій Галичинї дві третини рускаго населенн не знає ні читати ні писати. Є се явище неімовірне в нинїшних часах. Наш нарід через те не жие, а лиш як той слїпець коротає те житє. А тимчасом то нарід, як другі, живий, може жити і може розвивати ся. Коли-ж так, то не стіймо з заложеними руками, не дивім ся спокійно, як наш ворог веде нас на погибіль, але з жаром молодечої енерґії вхопім ся до тої дошки ратункової — до чимскорійшого просьвічуваня нашого селяньства і міщаньства“.

— **Про іменованє проф. Смаль-Стоцкого віцемаршалком** бук. сойму пише чернівецка „Буковина“: „Мира і труду вимагає наш край. Під сим прапором бороли ся при виборах „Вільнодумні“ і ось із монаршого престолу паде рішеє для такої спасенної праці через іменованє найвищих краєвих достойників із поміж нових людий. Маршалком став прихильний селяньским змаганям бар. Василько, а его наступником таки син мужицтва д-р Ст. Смаль-Стоцкий, що цїлий вік свій посьвятив для праці над буковинськo-рускім селяньством. І так по довгих лїтах опинює ся маршалківска булава і в руках сьвідомого Русина, чим признано й становище, яке належить ся в краю довгі лїта кривдженій релятивній рускій більшости. Се признанє наступило із хвилею, коли руский нарід проявив силу, із якою треба числити ся, якої не могли одолїти нїякі інтриґи анї перед виборами анї по них. А силу сю сотворила єдність усього народу, селяньства і інтелїґенції та спільна праця. Єдність лише може бути й на далї запорукою, що Русини на здобутім становищи удержать ся і будуть далї наперед поступати. Іменованє нових достойників се примінене до нового фактичного стану краєвих відносин, і за се належне поінформованє центрального правительства про ті відносини нехай буде дика краєвому президентови кн. Гоґенльоге від усего нехтованого досї населеня Буковини, а передовсїм від нашого народу.“

— **Урядова мова в буковиньских судах.** Міністерство судівництва розпорядило, щоби буковиньскі суди уживали від тепер конверт із рецепісами заосмотренними в напнси в трех мовах: рускій, румуньскій і нїмецкій.

— **Руский клюб в соймі.** Надіслано нам до поміщеня слїдуючий, дещо за ляконічний комунікат до поміщеня: Дня 15 с. м. відбуло ся засїданє нововибраних руских послів соймових, котрі (всї? — *ред. „Дїла“*) зявившись ся в клюб вибрали предсїдателем посла О. лесницкого, его заступником пос. Короля, а секретарем пос. о. Богачевского. До парламентарної комісиї вибрано послів Олесницкого, Короля, Могильницкого і о. Богачевского. При тій случайности обговорено всесторонно теперішну ситуацию в краю, розділено працю межи послів і уложено плян поступованя в часї сегорічної сесиї соймової.

— **Про потребу рускої ґімназиї в Станиславові.** Зі Станиславова пишуть нам: Справа отвореня рускої ґімназиї в Станиславові не нова, вона вже має свою історию. Рускі ґімназиї в Станиславові домагались від давна рускі посли в соймі, домагались ей одноголосно віча, домагались ей часті голоси в всїлких часописях, домагались ей численні петиції, як петиция родичів, внесена в тій справі до ради шкільної краєвої, як петиції внесені до сойму на руки станиславівского епископа а теперішнього митрополита Его Екс. ґрафа Шептицкого а то від рускаго товариства педаґоґічного і его станиславівскої філії, від товариства Шевченка, і від Русинів станиславівского повіту. Вже навіть правительство узнало потребу рускої ґімназиї в Станиславові та вставило минувшого року в буджет позицию на сю ґімназию. Сам монарх підчас своєї гостини у Львові висловив в розмові з послом Варвіньским свою надію, що справа станиславівскої ґімназиї зістане корисно для Русинів полагоджена. Та на жаль соймова більшість не пішла за голосом справедливости, але руководячись і сим разом шовінїзмом постарала ся о відкиненє сего слушного домаганя Русинів. Рускі посли не могли спокійно дивитись на сю обиду, їм на се не позволяла народна честь і тому вони солїдарною секвенсю запротестували против сего поведеня польскої верховодячої партиї. Весь руский нарід одобрив на численних вічах сей крок своїх послів а найвищий доказ, що дарить своїх послів довірєм і солїдаризує ся з їх політикою, дав сим, що вибрав їх в друге на своїх заступників в соймі. В недовзі, бо дня 30 вересня знов збересь галицкий сойм і тому не від річи буде виступити ще раз з домаганєм отвореня рускої ґімназиї в Станиславові та виказати, що домаганє Русинів в цїлком слушне, а всякі аґрументи против отвореня є злишні. Передовсїм закидали все Поляки, що число учеників Русинів в ґімназиї є незначне. Сей закид не має нині найменшої підстави. Число Русинів в станиславівскій ґімназиї є так поважне, що воно вистало би вже тепер до заповненя цїлої самостійної рускої ґімназиї, не то доперва одної клясн. Нині треба би ся радше призадумати, чи в одним віддїлї помістили би ся всї Русини першої клясн. В виду того брак учеників як перепона до отвореня рускої ґімназиї відпадає. Щоби не показатись голословним, наведу числа. На рік шкільний 1904/5 вписалось всїх учеників 962. З того числа припадає на: Жидів 412, на Поляків 298, на Русинів 252. Значить: число Поляків педзи о 40 перевишає число Русинів а Поляки мають вже від давних лїт ґімназию а Русини одної клясн діждати ся не могуть. Ще в році 1901/02 число Поляків в ґімназиї виносило лишень 236, значить о 16 менче чим в біжучім році є Русинів, а прецінь тогди нїхто з Русинів не робив закиду, що Поляків в ґімназиї за мало, що польскої ґімназиї не треба. Ще кориснїйше представить ся для нас зіставлене числа Русинів в поодиноких клясах. І так в біжучім році в Русинів в I кл. 77, в II кл. 47, в III кл. 37, в IV кл. 22, в V кл. 23, в VI кл. 20, в VII кл. 19, в VIII кл. 7.[8 сего виходить, що в послїдних роках число рускої молодїжи вступаючої до ґімназиї постійно і постепенно змагаєсь, бо коли в висших клясах число Русинів не є значне, то в низших становлять вони значний процент. Ще сему три роки було в ґімназиї з р. 1901/2 160, а нині вже є їх о 100 більше. Коли би отворено руску ґімназию, число учеників ще більш вамогло би ся, бо кільо то дїтий селяньских провалилось при вступнім іспиті задля незнаня польскої мови? За отвореня рускої ґімназиї промавляє ще ся обставина, що число молодїжи в цїлій ґімназиї сягає вже тисячки, а отже конечна потреба отвореня другої ґімназиї. Думаю, що сойм возьме раз під розвагу сю справу і ще сего року отворить першу клясу рускої ґімназиї. До сего лучає ся - як раз нагода. З днем 1 листопада мають отворити в ґімназиї станиславівскій пятий віддїл першої клясн, позаяк тогди доперва може буде дістати льокаль на поміщенє. Сподїємось, що сим разом сойм не перейде над сею справою до порядку дневного, але полагодить ей так, як каже справедливість, а ми нїчого більше не бажаємо, лишень справедливости. Сим заспокоїть сойм один з найміїмальнїйших постулятів рускаго народа та направить свій блуд з минувшого року: бо як каже приповідка „errare humanum est, sed in errore perseverare bestiale“ — *Федір Іван Олесницкий.*

— **Вісти з України.** З Київа доносять нам: Окремий віддїл головного штабу для збиранн вістий про убитих і раненних на поли теперішної війни оповістив, що між нинїшим пропав без вісти (т. є. убитий або взятий в

полон) прапорщик Евген Деґен, українець, родом з Київа. Звісний був як один з ліпших журналістів. Статї его поміщали ся в таких журналах, як „Миръ Божій“, „Образованіе“ і т. п. Увагу звертали на себе его статї по історії заграничних літератур: про Франка, Бомарше і ин. Деґен укінчив університет в Дорпаті. В р. 1889 імя Деґенів стало особливо звісне і в Галичинї, а то по приводу арештованя родини Деґенів, між ними Евгена, львівскою поліцією за участь в тайних товариствах, хоч сей заміт показав ся безосновний. — Дня 1 ст. ст. вересня відбуло ся тут відкритє музикально-драматичної школи Миколи В. Лисенка. В Стрітеньскій церкві відправлено молебен, на котрім були присутні почетні гості, а також учителї і ученики школи. Школа Лисенка має на цілї давати своїм ученикам вповнї заокруглене артистичне, музикальне і драматичне образованє. Музикальні предмети будуть викладані по програмі в обемі обсерваторії, а предмети драматичного відділу по програмі і в обемі московского фільгармонійного музикально-драматичного училища. Музикальний відділ школи складає ся з двох відділів (молодшого і старшого) з двома клясами в кождім. Курс молодшого відділу 5-літний, старшого 4-літний. Драматичний відділ складає ся також з двох відділів, причім в молодшім відділї (з 3-літним курсом) є 2 кляси, а в старшім (з 1-літним курсом) одна кляса. Поданє о принятє до школи вплинуло 150, причім принимане ще продовжує ся. З числа зголосивших ся кандидатів принято 78, між ними 16 осіб на драматичний відділ.

— **На західних окраїнах** — пишуть нам — заложено „Сокола“. В селї Дубнї коло Лежайска в ланцуцкім повітї відбули ся на днях загальні збори пожарного „Сокола“. Не так легко удало ся нам се дїло, бо вже рік минув від часу, як може було его ввести в житє. Ми далеко від осередка сокольства, тож его енерґію і невтомимість лиш слабо вплинали на наших людий. Але якось взяли ся тепер до дїла і вже „Сокіл“ устелив собі у нас ґнїздо, якого будемо пильно доглядати, щоби филя чужого моря не загорнула его з собою. Ми нинї чуємо ся сильні, бо з нами і за нами вже, як зачувати, тисячі, оживлені подібними ідеями. Наша справа не вмре, не загине, бо що хвиля прибувають нові десятки і сотки членів, прибуває нова сила, нова охота до працї для рідного народа. Перші загальні збори нашого „Сокола“ доказали з яким одушевленєм приняли щирі люди се молоде товариство. Керму „Сокола“ обняли: яко голова Іван Ванат; начальник Василь Шостак; его заступник Іван Горошко, а видїлові Яків Махно, Григорий Білик і Антін Кордуб. Через сю фінїю здобула собі орґанізация ширше поле, дальший виднокруг, а дасть Бог, що від Дубна підуть „Соколи“ рядом вздовж окраїни. — *Сокіл.*

— **Державний іспит з ґімнастики** на учителя жіночих шкіл середних з викладовим язиками руским, польским і нїмецким зложив начальник львівского „Сокола“ п. Ю. Семотюк. Заразом доповнив він давнїйше зложений іспит для руских і польских, мужеских шкіл середних кваліфікацию до ведения науки ґімнастики в нїмецкій мові викладовій.

— **Про вимордованє місіонарів** і монахинь місні чина св. Павла в нїмецкій Новій Ґвінеї доносять нїмецкі дневники отсї подробицї: Один із слуг місії, папуас хотїв оженити ся в другє, однак настоятель о. Рахер не позволив на се. Тодї папуас повернув до свого села, замордував першу жінку і з другою повернув до місії. О. Рахер, довідавши ся о тім, велїв его зловити і укарати. Укараний поприсяг кроваву месть. Підмовив мешканцїв села, а ті напали на місию і вимордували 5 сьвященників та 5 монахинь. О. Рахер був родом з Баварії, чотири инші з Голяндії. З чотирох монахинь чотири були народности нїмецкої, а одна, сестра Ангела, була — як доносить „Berl. Tagblatt“ — Полька, бувша учителька, родом з Залїщик.

— **Лехкий рахунок.** До одного адвоката, що проживав на літнім помешканю, прийшов его сусїд порадити ся, чи, як чужий пес стягне комусь з кухнї мясо, можна від властителя пса домагати ся винагороди за мясо. Адвокат: Очивидно! Сусїд: В такім случаю будете так добрі заплатити менї дві корони; то ваш пес украв вчера мясо з моєї кухнї. Адвокат: Добре, пане, але і менї належить ся від вас десять корон за нинїшну пораду. Отже прошу відтягнути собі дві корони і виплатити менї прочих вісїм корон..

— **Неудачна операция.** В Сеґединї умерла перед кількома днями Тереса Ледечі наслїдком незручної операції, яку перебула тому три роки на клїнїці в Будапештї. В послїдних часах стала Ледечі жалувати ся на страшні болї і незабаром утворила ся отверта рана, котра повстала через те, що при операції забули в ей животї і зашили малий хірурґічний інструмент, званий pince haemostatique. Недужа умерла наслїдком сеї рани а незручному операторови виточено процес.

— **Кепскі ученики.** Се стара і знана істория, що значне число великих людий не були в школї такими взірцевими учениками. Карло Лїнней основатель ботанїки, мусїв виступити зі школи і вступити до шевця. Аж опісля добув его відти лїкар. Славний хемік Юстин Лїбіґ сидїв цїлий час науки в осляч'ій лавці. Гумбольдт, знаменитий ґеоґраф і лінґвіст, був замолоду такий тупий, що мати і старші брата сумнївали ся, чи він взаґалї надає ся до школи. Анґлїйский критик Свіфт перепав при іспитї так фатально, що его не хотїли відтак приймити на докінченє студий. Великий Наполєон був хлопцем дуже нерозвиненим і тупоумним, аж опісля в школї в Бріен вибив ся. Ґеніяльний данський різьбар Торвальдзен сидїв в другій клясї повні три роки.

— **Всесьвітні вистави** не є специяльностию нових століть. Таку виставу був уже уладив египетский король Птоломей VI. 180 літ пер. Хр. Ще цїкавійша була вистава уладжена звісним татарским володарем Тамерляном 1404 р. На неї прислали були несчислимі держави свої вироби й твори штуки, а все потопало в морі цьвітів. Для предметів виставлених побудовано тодї аж 500 амфітеатрів. Вистава була така величава, що нею одушевив ся сам Тамерлян і для вививаленя гостий спалив на кухонні потреби цїлі лїси, а вкінци на час її тривання зніс ріжниці станів між людьми. А те все так радувало людий, що перебирали ся за звірят, і знаменито їх наслїдували. Передовсїм удавало ся се дївчатам, що виступали як кози...

— **Лїченє студенію.** Француз Рауль Пістет владив сталевий цилїндер виложений футром, високий на 5 стіп. В нїм уміщує ся хорого на груди, жолудок або нирки на 5 до 15 хвиль. Мішанина квасу сїркового і вуглиного кружить при помочи помп між подвійними стїнами цилїндра. Пістет вневнює, що по осьмикратнім приміненю сего средства вилїчив ся з диспенсиї, що тревала 15 літ.

— **Воєнна артилєрия.** Окрім звичайних полевих пушок з проміром менше-більше 7½ цм. — инше в Bürso Conr. оден офіцир артилєрії — обі армії, що воюють на далеким Сході, уживають між иншим еще ґавбиць т. є. пушок до перекидних вистрілів. Рїжниця межи ґавбицею а звичайною пушкою полягає на тім, що ґавбица є значно коротша і має дуло з ширшим проміром. Призначена до перекидуваня набоїв великим луком, так щоби падали з гори на неприятеля. Ґавбицеві вистрїли несуть на віддаль 5 до 8 кільометрів, а набої, значно тяжші від набоїв звичайних пушок, містять в собі більше вибухової материї. По причинї однак, що лук, який описує набій, дуже великий, мірене з ґавбиць є труднійше, швидкість набою менша, а набиване повільнійше. Ґавбиць уживає ся головно до нищення полевих окопів, а також до стрїляня до невидної цїли, як пр. до віддїлів війска, що стоять за горбами, причім з огляду на конструкцию набоїв, ґавбиця може стояти зовсїм схована з заглубленю, а тодї мірить ся з неї після дуже докладних мап дотичної місцевости, між тим коли полева пушка стоїть на виднім місци, як не завсїгди, то бодай в хвили дання огня. До облог та оборон крїпостий уживає ся 12-, 15- і 20-центиметрових ґавбиць, мождїрів з проміром до 25 цм., а вкінци великих 27- і 30-центиметрових пушок. Та є пушки з ще більшим проміром, бо доходячим до 48·6 цм. Призначені вони лиш до оборони крїпостий і берегів, бо о швидкім їх перевозї і уставленю підчас війни не може бути бесіди з причини їх тягару. Житє тих великанів не довге, бо коли звичайна полева пушка видержить 3000 вистрілів, гармати 16 і 17-центиметрові тратять вартість по 400 вистрілах, а 30-центиметрові і більші по 60. Кождий вистрїл з тих послїдних пушок коштує 3.500 марок. Скоро-ж взяти на увагу, що кошт фабрикациї великої пушки доходить до 300.000 марок, то кождий вистрїл коштує властиво 8·500 марок, бо зменшує вартість пушки о 5.000 марок. Набої до тих пушок важать від 300 до 600 кільоґрамів.—До людий стрїляє ся з шрапнелїв, наладованих вибуховою материєю і дрібними кулями, до нищеня земних і мурованих фортифікацій уживає ся експльодуючих ґранатів, в котрих пальник уладжений так, що вибух наступає кілька секунд по ударенню ґранату в цїль, через що ґранат має час заглубити ся в земли або в мурі. Отвори, заподїяні наслїдком вибуху таких ґранатів, широкі і глубокі часто на кілька метрів. Що-до доносимости вистрілів з облоґових пушок, то нормальна, при котрій можна мірити до цїли досить докладно, виносить від 8 до 10 кільометрів.

— **Дрібні вісти.** Пос. Николай Василько виїхав з Чернївців за границю. — В Празї викликала велике вражінє утеча професора чеської торговельної академії і видавника часописи Ceska Revue, д-ра Ярослава Скаби, що полишив около 200.000 К. довгу. — З Мільбах в Семиґородї утїк бухгальтер Маврикий Тіс, що сфроневірив 25.000 К. — В Кольовії збере ся дня 5 жовтня конґрес для поборювання необичайної літератури. — З Порогів, пов. Богородчаньский, пропав без вісти селянин Кость Рогацкий. В околичних лїсах найдено его капелюх і люльку. — В білогорскім лїсї коло Львова застрілив ся оноді російский офіцир невісного імени. — В Кракові арештовано під замітом крадежи Едмунда Оляньковского, б. кандидата адвокатури, котрий вступив в новіцият Домініканів. — В одним із заграничних купелевих заведень застрілив ся Лев Хвалибоґовский, зелїзничий урядник з Станиславова, програвши велику суму ґроший в карти. — На диямантових полях Ремієг в полудневій Африці найшли диямант, що важить 392 каратів, отже є найбільший диямант на сьвітї, бо найбільший до тепер (т. зв. „великий Могол“) важить лиш 270 каратів. — З Товмача дохосять, що 16-літна дочка тамошного купця, Зірля Германівна, залюбила ся в молодім парубку Івані Качорку і забравши батькови 300 К, утекла з любчиком в сьвіт. За залюбленою парою розписано стежкі листи.

— **Біче буковиньских учителїв** відбуде ся в неділю дня 18 вересня о 11 год. пер. пол. в „Ґімнастичній сали“ в Чернівцях із отсим порядком дневним: 1. Реґуляция учительской платнї (реф. Ю. Петровский), 2. Школи для нац. меншостий (реф. М. Кісанович), 3. Нова орґанізация шкільництва і науки та реформа учительского образованя (реф. Кіппер мол.). 4. Орґанізация буковиньского учительства (реф. Дубенский).

— **Дирекция товариства „Трудъ“** повідомляє отсим, що пятий курс крою суконь розпічне ся 1 жовтня а тревати буде шість місяцї. Наука що другий день від 3 до 5-ої з полудня. Зголошеня приймає ся тілько в товаристві родичів або опікунів. Оплати з гори а то: вписового чотири кор., за науку шитя місячно по шість кор. а за крій трийцять кор. за раз. По трох місяцях платної науки, мають ученицї право позістати в робітнях товариства на безплатній практицї через дальших три місяцї. По укінченю курсу мають ученицї виказати ся перед Дирекциею товариства а поступу в науцї виготовленими роботами як також біглостию в рисунку і крою а в случаю висїду одержать ученицї посьвідчене учащаня на курс.

— **Звичайні загальні збори товариства „Руска Бурса в Стрию“** відбудуть ся дня 29. н. ст. вересня (в четвер) о годинї 2½ по полудни в сали „Народного Дому“. Порядок дневний: 1) справоздане з дїяльности товариства за минувший рік шкільний; 2) справоздане касове; 3) вибір голови, 8 членів і 3 заступників видїлу; 4) вибір комісиї контрольної; 5) самостійні внесеня членів. Тогож таки дня о годинї 9 рано відправить ся в церкви мийскій за упокойне богослуженє за усопших членів і благодїтелїв товариства. — *Видїл.*

— **З нинїшним числом** „Дїла“ розсилаємо перший аркуш літературного додатку повісти Бол. Пруса під заголовком „Фараон“.

Померли:

— **Іван Окуневский,** емер. радник суду адвокат, упокоїв ся в Тухові в 68-ім роцї житя. В. є. п.!

Бібліоґрафія:

— **Записки Наукового Тов-а ім. Шевченка** за четвертий квартал сего року (заг. зб. т. LX) вже появили ся і містять: 1. Сьвятий Климент у Корсунї. Причинки до історії староруської леґенди. X. Віднайденє мощей сьв. Климента, написав д-р Іван Франко (Конець). — 2. Козаччина на переломі XVI і XVII в. (1591—1603), написав Василь Доманицький, I—III. — 3. Виговський і Юрий Хмельницький. Історичні студиї, написав Василь Герасимчук, IV—VI (Конець). — 4. Miscellanea: Недруковані твори Артемовського-Ґулака, подав Юліян Романчук. — 5. Наукова хроніка: Етноґрафія в західноевропейській науковій літературі останніх років, подав Зенон Кузеля (Далї буде). — 6. Бібліоґрафія (реценсиї й справоздання, вміст на стор. 41).

— **Краєвий промисл.** Повідомляємо Впов. Публику і Вч. Духовенство, що друга фірма виробів церковних Евстахія Устеянского Ринок ч. 41 партер, своїми фаховими і артистичними виробами, як недавно також, артистично викінченим пазуком, призначеним нарочно на замовленє для церкви, звернула на себе увагу знавців, так що до дешевости як і дуже доброго материялу. Зогляду на се принимаємо всїлякі замовленя на вироби церковні і поручаємо ся Всечестному Духовенству в тім пересьвідченю, що наочно переконавши ся о нашій фірмі, буде з наших виробів вдоволенним, через що заслужимо собі і на дальше довіре і рекомендацию. — З поважанєм *Евстахій Устеянский*, друга фірма виробів церковних у Львові, Ринок ч. 41.

— **Раніша пожива для дїтий.** Один фаховий лїкар видав свого часу оречене, котре пізнїйше було потверджене дуже поважними ґіґієнїстами, що дїтям котрі не укінчили еще 14 року житя, не повинно ся абсолютно давати пити кави зерности. Відомо есть, що надмірне уживанє кави зерностої, в котрої складниках находить ся трутина-кофеїна, викликує параліж серця, а нераз і смерть, тимто сего богато господинь не може рішити ся на се, аби вже хоть зі взгляду на маленькі дїти, усунути зі стола родинного каву зерности. За ідеальний напиток дїтям послужило-би еще найскорше чисте молоко: в виду сего однак, що чисте молоко не всї дїти радо принимають, проте найвідповіднїйшим напитком оказала би ся улюблена кава Катрайнера Кнайпа, котра з огляду на стравність і спорі части пожившні причиняє ся немало до красного і вдоволяючого вигляду дїтей. Задачею господинь отже нехай буде, дїти від маленькости вже до знаменитої Катрайнера Кнайпа солодової кави призвичаювати, однакож треба памятати при купнї на се, аби дістати нашу правдиву каву продавану в орігінальних замкнених пакетах, на котрих яко марка охоронна видко подобїе о. Кнайпа. Не купувати солодої кави на вагу, бо то суть фалшивї підроблювані вироби.

КАЖДА РОДИНА

повинна въ власнимъ интересѣ уживати

Катрайнера Кнайпôвску каву солодову

яко домѣшку до звычайной кавы зерностой.

94/b

— **Звісне фотоплястїкон** в пасажи Гавсмана у Львові показує тепер дуже гарну серию видів **Кореї**, котра будучи тепер предметом росийско-японьскої війни, викликує тим більше заінтересованє. Майже всї місцевости, що в послїдних часах відгравали так **велику** ролю, є знаменито зняті, а на першім місци з них годить ся назвати **Сеуль**, осїдок володаря Кореї і славне Чемульпо. Підприємець фотоплястїку не щадив коштів, щоби серию **актуальну** і відповідну духови часу виставити львівскій публицї.

Надіслане.

Домагайте ся лише правдиво французских папериїв з портретом ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, котрі можна дістати всюди. 28—30 515

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар клїніки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 по полудни **ул. Академічна ч. 26.** 814

Д-р Яков Броніслав Соколь

ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. I поверх. 243 11—12

Д-р Б. Ґержабек,

директор шпиталя в Гусятинї повернув з військових вправ і ординує як даннїйше рано і пополудни в шпиталю і в домі власнім. 578 1—1

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Для вигоди

Впов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і легуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і легуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лиш в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнижших цінах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР

79 **ул. Трибунальска ч. 12.**

Яко добру і певну льокацию

поручаємо.

4½% Листи ґіпотечні,
4% Листи ґіпотечні коронові,
5% Листи ґіпотечні преміовані,
4% Листи Тов. кред. земского,
4½% Листи Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінаційні і всякі **ренти** державні.

Папери ті продаємо і купуємо по **найточнїйшім** курсї деннім

КОНТОРА ВИМІНИ 374

ц. к. упр. акц. Банку галиц. ґіпотечного.

Маттоні'ого 28

GIESSHÜBLER

природна щава алькалїчна.

ЛЬВІВСКЕ
ФОТОПЛЯСТІКОН
В ПАСАЖУ ГАВСМАНА
(46 разів преміоване.)

Від 18/9 до 24/9 до побаченя: Сибір західний, Владивосток, сибірска зелїзниця, Амур, Іркутск і т. п.

Вступ 10 кр.

45 1—?

Каменица П-поверхова, за доплатою 12.000 зл. користно до набутя (13% чистого зиску) у Русинки, ул. Ґловацкого, ч. 7, I пов. 680 1—3

Одного або двох учеників приїме на станцию родина урядника. За здоровий і достатний харч і моральне провадженє ручить ся! ул. Городецка ч. 39. Відомість у сторожа. 605 3—5

Кущак & Зубик
Львів пл. Галицка І.
поручають

Найновійші материяли вовняні
на сукні і костюми дамскі.
Сукна, шевіоти, камґарни
в найдобірнійших родах.
Шовки чорні і кольорові.
Флянелї Бархани
з найновійших взірцях.

Полотна, Шіфони, Обруси,
Сервети, Ручники, Хусточки.
Великий вибір
Дуже дешево.
627 6—10

ОЩАДНО а таки добре варити може кождa добра дбала ґаздиня,
з **Maggi'я** випробованою нагородами відзначеною **Заправою** бо досить кілька капель додати по звареню, щоби додати сили і смаку слабим зупам, сосам, огородовині і т. д.
Дістати можна у всіх торговлях колоніяльних товарів і делікатесів та дрогерних у фляшочках від 50 сот. почавши (за зворотом фляшочки від 40 сот. поч.)
59

Зміна льокалю.

З днем 1 липня переніс я склад і **годинникарску робітню з ул. Академічної ч. 5 до пасажу МІКОЛЯША у Львові.**
Будучи 12 літ управителем фірми ҐРАБІНЬСКИ., придбав я собі всякю довірє, отже і на будуче у себе буду старати ся Впов. Публіку з кождого огляду вдоволити.
Просячи о ласкаве поперте, остаю з поважанєм
Иосиф Коморовский
годинникар.
514 13—10

Дійсно найліпшим зі всіх средств, уживаних досі до прання льняного і бавовняного біля як мило, сода, порошок і т. п., є Шіхта ново-винайдений
Екстракт до прання і мочення
Марка **Марка**
„Похвала господинь“
Прикмети: 1. Скорочує до половини час потрібний до прання. 2. Зменшує роботу до четвертої части. 3. Уживане соди стає зайве. 4. Біле є чисте. 5. Дає рук і дає білі є повсім неушкідливий, на що ручить підписана фірма. 6. Є дешевший своєю незвичайною видатністю від всяких инших средств до прання.
По одній пробі явиться ся той екстракт для кождої господині і прачки необходимим.
Дістати можна всюди.
Юрій Шіхт в Авсіґ.
Найбільша фабрика того рода на европейскім континенті. 17—40

Новість! *Новість!*
Палена кава з власного парового паленя
щодень свіжо палена!
Палена кава
точно по приписам гиґієни, при помочи свіжого воздуха — знамените в смаку та ароматї — що день свіжо палена!
½ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II. 90 кр., ч. III. 1 зр. 10 кр. ч. IV. 1 зр. 20 кр. Цісарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знаменитий арому, чистий делїкатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кава палена в инший способ. — Палена кава пакована в перґаминових мішочках в вазї 1, ½, і ¼ кільо.
Поручає торговля чаю і кави
Едмунда Рідля
У ЛЬВОВІ
ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

Від 1868 р. уживане
Берґера медичне смоляне мило
поручене знаменитими лікарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав з успіхом в разних родах шкірної висипки, особливо против корост і кров. недуг шкіри та паранів, прищів, також против червоности носа, відморожена і печени пір. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цілковито відріжнює ся від усіх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного
Берґера смоляно-сіркового мила.
Воно лагідне смоляне мило до усунени всякої нечистоти лица, против висипки на шкірі та голові у дітей, як також незрівняне косметичне мило до мити, купелїв і до щоденного ужитку служить
Берґера ґлїцеринково-смоляне мило
котре містить в собі 35% ґлїцерина і є сильно камфорованє.
Ціна штуки кождої повищої сорти 70 сотиків разом з поученєм, як уживати.
Домагати ся треба в аптиках і дотичних складах виразно Берґера смоляного мила та уважати на уміщену з боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесним медалем у Відни 1883 і золотим медалем на виставі в Парижи 1900.
Для осіб, що не виносять запаху смоли, виробляємо в безбарвної перечищеної смоли антрасолєве мило, котре подаємо в торговлю під назвою Гелля антрасолєве (біле смоляне)мило. З Гелля антрасолєвого мила виробляємо одно з 5%, а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолєво-бораксове мило, антрасолєво-сіркове мило, антрасолєво-сіркево-молочне мило, антрасолєво-ґлїцерково-тоалетове мило. Антрасолєві мила признавають ся згідно в лікарским признанєм успішним ділянєм против шкірної висипки і нечистоти лица. — Ціна від штуки 80 сотиків. 182 9 2-30
Дістати можна в аптиках і дотичних торговлях.
Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

СКЛАД ДИВАНІВ
під фірмою
Маґазин конкуренційний
Львів, ул. Сикстуска ч. II. (напротив Пасажу Гаусмана).
препоручає Високошанній П. Т. Публиці величезний вибір ріжних родів **диванів, портєр, фіранок, хідників, лїнолєум, церат, нап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на коні,** як також всіляких предметів декорацийних по незвичайно низьких цінах.
Особливу сензацию викликують наші правдиво перські, єпрєсієньскі і орієнтальні дивани котрі признаґідно можна набути по неймовірно низьких цінах.
Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цїн.
Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цїн.
Цінники на жаданє безплатно і franco.
593 4—17

Крохмаль брилянтовий **„Бажанта“**
636 *узнаний за найліпший всюди до набутя.* 6—10

Перший руский склад машин до шитя.

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.
Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).
Всч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженєм уряду громадского.
Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шити і гафту безплатно. Цінники на жадана і даром 313
Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

КРАЄВА РОБІТНЯ
прапорів, орнатів і склад церковних риз
Марії Комуневской & Ядвиги Глуховской
у Львові, ул. Академічна ч. 12
поручає:
великий вибір шовків, золота, волічок, кант і всяких приборів до гафту, також направляє артистично слуцкі пояси, макати і старі орнати. — Цінники і копії похвальних листів даром.
421 15—15

Заснована **1782** Засновано **1782**
Цїс. кор. привіл.
РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.
Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолісів і румів
І. А. Бачевский у Львові
ц. і к. *надворний доставник*
поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знаменитї вироби по умірковапих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всіх смаках і якостях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплій, хемічній дорозі фабрично зладжених і солодженых та ц. к. інститутом до розсліду споживних средств розсліджених.
Цінники і информації висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від кількапацятьох літ отворив я **робітню мужеских одягів**
при улици Руській ч. 3.
Будучи Русином, хотїв би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.
Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє, пишусь
З поважанєм
340 20-52 **СТЕФАН ДІДУХ.**

Новість!
Ковдри на пуху, верх і спід єдинаковий з обох сторін до ужитку, легкі і теплі по зр. 16·50, 18, 20 до 22; атласові шовкові по зр. 20, 25 до 40. Ковдри звичайні від зр. 3·50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 до 14 зр.; атласові шовкові по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30.
Матераци чисто волосяні за три подушки зр. 14, 16, 18, 20 до 30 зр. Матераци з морскої трави 6·50, 7, 8 до 10 зр. Новість-сінники „Шпінґа“ з соломи препарованої по зр. 6 і 7; внетежкані травою морскою або волосяними по зр. 10, 12, до зр. 20.
Новість! машина парова відсвіжує і чистить пірані подушки зовсім як нові по 30 кр. за кільо — лише в спеціальній робітни кондер і матерацїв
ЙОСИФА ШУСТЕРА
у Львові, ул. Коперника ч. 5.
592 3—3

Найновійші
уліпшені **ҐРАМОФОНИ** з рупором тубою до сальонів, ресторацій і покоїв до сьпідань — паралєм великий вибір найкращих композицій **т. зв. плит** до них найдешевше лише в магазині **Якова Каганого, Львів, ул. Сикстуска 12.** (Дає також на ратальні сплати). Удержує склад реперів. Всякі направи ґрамофонів і реперів виконує як найдешевше і найліпше. Замовлєня з провінції полагоджує відповітно. 656 4—10

Єгипетски тутки і паперці
554
AIDA
під ґварантию
з паперу „verge combustible“.
664 5—50

Конкурс.
При повітовій касі хорих в Кіцмани (Буковина) будуть обсаджені з днем 1 січня 1905 дві посади лїкарів каси хорих в іменно:
1) місце лїкаря каси хорих в місточку Лужани для лужанської фабрики цукру і громади Лужани з річною платнею 1200 К з обовязком удержування домової аптики.
2) місце лїкаря каси хорих на судовий округ в Кіцмани з виїмкою Лужан з платнею 600 К.
Старающі ся о ті посади мають виказати ся знанєм німецкого языка в слові і письмі а рускої бодай в слові, мають відповідно зладжені подання свої внести найдальше до 15 н. ст. жовтня включно 1904 до управи повітової каси хорих в Кіцмани, де рівнож можна одержати ближші пояснення.
Кіцмань дня 6 н. ст. вересня 1904.
669 3—3 *Управа каси хорих.*

Перший руский краєвий склад
і робітня виробів ножівничих
поручає власні вироби англійскі і совіґеньскі а іменно:
ВРИТВИ, МАШИНКИ до стрижена волоса від 5·60 К до 9 К, до бороди від 4·50 К до 7 К ножі, ножички, сцизорики і всяке острене тихже і направу принимає ся.
Цінники на жаданє даром.
Іван Ляврук
Львів, Галицка ч. 6.
958 5—35

Найвисші відзначена в добрах Его цїс. Величества і від корол. угор. державних домен, від ц. к. міністерства рільництва, ц. к. господ. товариства у Відни, академій винаходів в Парижи і вини 50 инших високих виданнях.
Оригінальні рільничі машини **Ф. Віхтерля** щитами і кулевими панівками, крити кирати без і ТИА в 3 і 4 ножами (в краю уживаєть їх по-всюди Бакера, почавши від 76 К, праси до олію, сівачки, мотори і т. п. поручає найдешевше і під корисними услівями

І. Найберґер і С-ка
Львів, ул. Городецка **ч. 53** у власним домі.
Позір перед наслїдуванєм!
На складі удержуємо також: огневі сикавки, ваги на худоби і десяточні, огнетревалі каси, помпи, циркулярки, ковальскі знаряди, міхи, машини до верчена, вінди, масарскі машини, машини до шитя, непромакальні плахти і т. п., всьо з першорядних фабрик. *Цінники даром і оплатно.* 467 11—28

Варнітури сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосяні і пружинові поручає в великім виборі в складї тапіцерско-декорацийнім
КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО
Львів, улиця Паньска ч. 11. Ціни казочно низькі, товари найліпшої якости. 7—30

При закупні товарів просимо посилкувати на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 201. Львів, Понеділок 6 (19) Вересня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухшта ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ І ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії: на цілий рік . . 32 к. на пів року . . 16 „ — за границею: — 44 к. — 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к. на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Росия а Австрия.

З усіх зовнішних політичних відносин Австрії, котрі загалом не можуть бути нам рівнодушними хочби з огляду на се, що в сих відносинах заангажовані і ми як податники крови і майна, — найважнійші для нас безперечно відносини Австро-Угорщини до Росії. А найважнійші вони та найбільш інтересні не лише тим, що в Росії живе значно переважаюча часть нашого народу, але також і сим, що як-раз політика Австрії супротив Росії відбиває ся і в внутрішній австрийскій політиці супротив Русинів в Галичині. А як-раз тепер у настрою тих кругів австро-угорских, що мають вплив на заграничну політику, замітний певний зворот у відносинах до Росії, і то зворот до сеї політики, що заінавґурована ще ґр. Андрашием перетрівала аж досі, коли теку міністра заграничних справ обняв ґр. Голуховский.

Перший спільний австро-угорский міністер заграничних справ, ґр. Юліян Андрашій, був побіч Бісмарка творцем тридержавного союза та — як можна судити з деяких споминів про політичну дїяльність сего дуже визначного дипльомата — то ніхто инший, але мабуть таки він був інтелектуальним ініціятором союза, вимірено як-раз супротив Росії. А коли приганемо, що ґр. Андрашій, як і его наслїдник та продовжатель его заграничної політики були Мадярами, ще й до того горячими мадярскими патріотами, то й легко нам прийде знайти ключ до зрозуміння надаваного ними, а так рішучо антиросийского напрямку австро-угорскої заграничної політики.

Тридержавний союз, коли кому був найбільше потрібен в Австро-Угорщині, то як-раз Мадярам. Звернена супротив Росії політика накидує ся панам наддунайскої низини силою самих обставин, як одинока природна для них політика так з огляду на внутрішно-угорскі відносини, а іменно з огляду на панславістичні та москвофільскі течії серед угорских Славян, як і з огляду на відносини на Балканї, котрий як-раз есть природним тереном для мадярскої експанзиї, і де задля того мусять ворожо стрічати ся та перехрещувати ся сфери інтересів мадярских а российских. Ось в тім і лежить природне умотивоване антиросийского курсу австро-угорскої політики з ери Андраші-Кальнокі.

Та побіч Мадярів був і есть в Австро-Угорщині ще й другий чинник, що з его інтересами та плянами сходила ся рівнож сего роду політика і що побіч Мадярів був головною ей опорою серед австрийских народів. А сим чинником — як легко здогадати ся — є Поляки, котрим антиросийский курс австро-угорскої політики відчинив поле для реставрацийних планів і заходів. Галичина — розумів ся — мусїла в сих плянах відограти ролю операційної точки опору і в тій думці як-раз зачало ся насильне та показне перероблюване Галичини на польский Піємонт.

Коли рішаючі віденьскі круги дали ся наклонити до начеркнених мадярско-польских планів — а як звісно і як се виказують десятиліття подій дійсно дали вони на сї плани свою апробату — то головно в тім переконаню, що тодішна Росия (з перед 1890-ого менше більше року) військово представляла ся як цілком не небезпечний противник. Австро-Угорщина, по погромах на льомбардских та чеських полях, скоро двигнула ся з занепаду та докладаючи всіх заходів для розвитку своєї військової сили, зброячи ся, вимуштрувавши собі півтора-мілїонову армію, уоружену і вишколену після всіх вимогів новочасної военної штуки, спеціально-ж кладучи вагу на артилерию, тодї занедбану у Росії — небавом розпорядкала такою силою, що віденьскі круги — було се в роках 1888 до 1889 — ждали лише на відповідну нагоду, аби скористати з сеї військової переваги і міжнародної констелляції та відсунути российску границю мало що не по Дніпро і Двину — саме так далеко, як сягають реставрацийні польскі мрії. Хто собі пригадує сї часи, сей тямить, як горячково укріплювано тодї Перемишль і Краків, з якою непевностию виглядано тодї кождої хвили мобілїзацийного маніфесту.

Та до війни, що вже висїла на волоску, не прийшло. Три державні союзники мабуть не дописали. Критичні хвилї военного розпалу в Австро-Угорщині минули, а разом з тим, як Росия вспіла поставити свою армію на висшу стопу і як вона найшла в французскій республиці союзника і тим взяла тридержавний союз між два фронти, военний запал в Австро-Угорщині потих, поки зі зміною в особі міністра справ заграничних не прóмощено навіть шляху для як-раз противного, бо навіть дружнього курсу політики зглядом Росії.

Головним моментом в тій зміні треба безперечно вважати великий зріст российской военной сили, що доконав ся на очах, і з котрою то силою Австро-Угорщина не бажала вже міряти ся, тим більше що між тим став ей не аби як точити рак внутрішнього розладу. Завважила тут рівнож і польска політика в особі ґр. Голуховского, політика, що від вступлення на престол царя Миколи II-ого пробувала зближити до российских правлячих кругів. Ось-так і попередну вражду заступило entente cordiale і здавало ся, що Австро-Угорщина рішучо бере ся зірвати з традиціями політики Андрашія.

Та політика се дуже примховата дама, і нинї знов, судячи по відзивах Fremdemblatt'y і Pester-Loyd'y, орґанів, що стоять найближше до міністерства заграничних справ, ніс там инший вітер, приносячи відгомони минулого. Неудачі Росії на Сході в японській війні, особливо-ж недостачі та нелад, що проявили ся в вишколенню і орґанізациї армії российскої, виробили мабуть в деяких віденьских кругах знов переконане, що Росия військово значно слабша, ніж досі здавало ся, і що ей сили переціновано. Fremdemblatt і Pester-Loyd, що зразу, доки не прийшло ще до сухопутних невдач Росії, занимали прихильне становище, вихваляючи з гори ей армію та толкуючи перші удачі Японців морским характером перших стрічь, нинї подають российску армію і ей бойву снагу безпощадній та постійній критиці, з якої аж надто ясно пробивав тенденцийне представленя Росії військово слабкою, на всякий спосіб значно слабшою, ніж голосить про неї опінія, та наче суґґестіованя рішаючим у Відни сферам нового курсу політики зглядом Росії. Entente cordiale розвіває ся, баїднїє, а вирисовують ся контури нових, а радше відновлених планів...

„Істория все йде в колїсце" сказав якийсь-там мудрець. І в тім случаю его мабуть буде правда. А звернути увагу на сю поворотну хвилю в відносинах Австрії до Росії вважали ми відповідним не лише з інформацийних мотивів, але й тому, що — як сего не треба забувати — критичні роки 1888—1889 були й роками, коли також на Русинів звернено увагу, бо нема сумнїву, що Русь-Україна відгравав важну ролю при евентуальних непорозуміннях обох держав.

Чи однакова, чи відмінна школа для обох полів?

(З приводу дискусиї на тему: „Гімназия, чи лїцей").

В дискусиї, зведеній на шпальтах „Дїла" про те, що лїпше, лїцей, чи ґімназия, інтересує мене не так категоричина відповідь на се питане, як сам спосіб дискусиї, як ті арґументи, які ш. полемісти повиводили на оборону своєї справи. Бо хоч-би пп. Баран, Бережницка, Шухевичівна і всї инші їх часу і їх духа сто разів рішили: ґімназия, попершим своє рішенє як найсильнїйшими арґументами, то п. Борковский і всї инші його часу і його духа відповідять: лїцей, навівши очивидно свої арґументи. Арґументи перших переконувати-муть перших, але не других; арґументи других будуть переконуючі для других, але не для перших, а в практичнім житю возьмуть верх поки-що другі, бо вони мають силу і власть у нашій суспільности, бо вони, коли ходить о приватну ініциятиву, мають фонди, коли-ж дану інституцию має заклясти держава, то вони репрезентують нас і наші потреби перед державою. Зрештою ціла дискусия може поки-що мати лиш теоретичне значінє, бо на разї аї держава не поспішить ся заложити українську жіночу ґімназию, ані наша суспільність не має і не дасть фондів на заложене приватної ґімназиї.

Чому ґімназия лучша, ніж лїцей? Бо вона дає найбільше заокруглене загальне образованя і отвирає доступ до висших студий, отже есть найпрактичнїйшою дорогою до здобутя як найбільшого знаня і як найлїпшого хлїба. Се практичний арґумент, а ідейний: що вона зрівнує жінку з мущиною на полї образованя, отже усуває одну з кривд, заподіяних жіночому полови, а тим самим причинює ся до визволеня жіночого пола з під переваги мущин. Се арґументи пп. Барана, Бережницкої, Шухевичівної.

Чому лїцей лучший ніж ґімназия? Бо він не так мучить дівчину, як ґімназия, а дає достаточне для дівчини загальне образованя; бо він веде коротшою і легшою дорогою до осягненя (учительского) хлїба; бо він виховує нинїй суспільности просьвічених патріотичних жінок і материй; а ultima ratio, що так порішили „поважні батьки", „люди з головою на карку", „які добре і всесторонно розважали справу" і які „ не дадуть ся збаламутити судом, хоч-би і як рішучим молоденького чоловіка". Так арґументує друга сторона.

Не від нинї передові люди всїх суспільностий стремлять до того, щоби не тільки в теорії було признане право і отворений доступ до як найвисшого образованя усїм людям без ріжниці, отже й без ріжниці пола, але також, щоби витворити такі обставини жити, аби всї люди могли фактично з того права користати, щоби кождий фактично міг розвинути свої природні здібности.

І власне тому рацию мають ті, що до-

---

4)

АЛЕКСАНДЕР ІРАУ - ВАНДМАЄР.

Порядні дівчата.

Всякі права застерігають ся.

Коли се Романьский говорив, його уста скривились якось мимохіть нервним судорогом а його очі стали мокрі. Він відвернув сейчас своє обличе, бо йому стало ніяково, виявити свою слабість перед Іскрицким. Сей послїдний дивився зразу на Романьского начеб відкривав в нім прояви якоїсь умової хороби, але опісля отямив ся і сказав лише отсї слова:

Чи ви, пане, призадумались і розважили добре те, що говорите? Атже ваша наречена є сестріницею полкового лїкаря Віжнїцера, тому чи маєте ви досить основ, щоб про сю порядну дівчину видавати такий суд?

Романьский нїчого зразу не відповів на сю замітку чи питане а Іскрицкий міг добачити, що в його душі відбувала ся видимо якась завзята боротьба. Романьский стан несупокійно ходити по покою а на його лиці відбило ся виразне чувство болю і горечи. На столї шипів тимчасом самовар, а кипяча вода стала що-раз виразнїйше давати про себе знак журчанем і клубиками пари.

Романьский підніс накривку від води а а тої накривки покотились каплї згусшілої пари наче перли.

Видите, пане доктор — сказав він — хоча кров варить ся в менї, кілько разів згадаю на сю женщину, то однак можу вас запевнити, що я анї не божевільний, анї не говорить з мене якачебудь злоба. Однак по моєму треба осудити не тільки такого, що вже доконав якогось поганого дїла, але і того, що задумує його доконати, бо сей попов-нив его вже в умі і серци. Се може бути правда, що панна Алїса є чиста тілом і я сього зовсїм не заперечую але я тверджу за те з усею позитивностию, що вона є нечиста — так сказати — душею а її родина — ся, як ви говорите „порядна" родина, думає лише над тим, щоб сю дівчину, що має виключно гарний бюст і гарне лячко, продати за першого-лїпшого шубравого Жида, Християнина чи навіть Турка, аби лише зробити з нею добру грошеву партию. Через те сї „порядні" родичі і суть интелектуальні автори її духової продажности під зглядом любови і половим.

Тут Романьский перервав собі дальшу розмову і наливши з машинки дві чарки чаю, подав одну своєму товаришеви.

Іскрицкий тимчасом засьмівав ся в душі а взявши подану ему чарку, сказав:

Мій любий товаришу, ви есьте по правдї добрий, але наївно-чесний чоловік. Тимчасом сьвіт є такий, яким він є, і він не дасть ся змінити після наших ідеальних домагань. Тов, що ви тепер сказали, є правдою, яку богатьох знає, але не важить ся висловити а суспільство усїх цивілїзованих держав називає таке подружє подружем з рахунку, або, як Німцї добре се одним словом означенували, — eine Vernunft-ehe. Бо хоч ви як-раз в такім подружю бачите негідь і деґенерацию, то однак люди суть помимо всїх законів основних і горожаньских, невольниками обставин а так загально хвалений вік золотої волї й свободи віком брехні і зіпсуте. Тзв. конвенціональна ложє євангелієм просьвіченого і півпросьвіченого сьвіта, а загал є до тої степени приґнічений і визискуваний, а при тім здеморалїзований, що о моральних прикметах його поведеня нема й бесїди. Недоля і нужда одного є користию другого.

Іскрицкий перервав дальші рефлексиї і якийсь час панувала тишина. Але по хвили він, начеб хотячи зачіпити за більш особисте, сказав звертаючись прямо до Романьского:

Ви, товаришу, — бачить ся — мусїли пережити саме інтересний і поучаючий роман!

О так — відповів Романьский, що тимчасом пив чай і мішав його супокійно ложочкою — я справді пережив поганий, страшний роман, в якім я сам відіграв вельми сумну ролю. Се був роман, в якім я трохи не втратив розуму і в часї котрого я перал думав покласти руку на своє житє. Але я зрозумів, що тим способом я не порушу совісти тої родини. Сї люди не мають совісти. Впрочім я вам розкажу цілу сю історию, бо то істория, яку я можу вам довести писаними документами.

Іскрицкий кивнув на се притакуючо і начеб запрошуючо головою, а Романьский приступив до свого бюрка і отворивши шуфляду, витягнув зайдтам здоровий зшиток листів.

Листи були видимо посортовані хронольоґічно і писані на картоновім папері.

Тими листами — сказав Романьский — хочу вам доказати, як „порядні" панни вміють лукавити, як жінки інакше говорять а інакше роблять.

Звініть; — перебив йому на се Іскрицкий — нім розкажете свою історию, я хотів би поставити до вас два малі питаня.

Романьский сів собі напротив бесїдника і ждав в очивиднім напруженю.

Передовсїм — почав Іскрицкий — прошу менї сказати, чи ви перед-тим коли любили, значить, чи Алїса Корн була вашою першою любовю. Дальше хотів би я знати, яке було ваше відношене взагалї до жіноґ перед знакомством з Алїсою.

Тоґі питаня — відповів Романьский — є справді вельми важні і есенціональні і я хочу дати вам на них точну й правдиву відповідь.

Отже що-до першого, чи я коли перед тим був влюблений, то мушу відповісти: так! Се впрочім проминуло вже давно. Я міґ тодї мати 20 лїт, коли я зазнакомив ся з одною убогою, але пречудною і інтелїґентною дівчиною. Тота дівчина зробила на мене сильне і трівке враженє а хоч була від мене кількома роками старша, то однак я мав чесний намір зробити її своєю жінкою. Але тота дівчина була тзв. еманципанткою, була духовно кріпша від мене і хотїла мати за мужа чоловіка старшого і на поважнім суспільнім становищи. Вона грала зі мною дещо нечесну політику і була для мене загадкою. Дуже часто говорила вона менї, що мене не любить і що не може взагалї стати колинебудь жінкою нелюба, а про-те глядїла сама нагоди, щоб стрінути ся зі мною, і в часах мого виїзду ми оставались в живій і горячій переписцї.

Раз — казав дальше Романьский — написала вона менї слїзне письмо, що находить ся в дуже прикрім положеню і що я є тим, котрий її повинен виратувати. Її мати, писала, хоче її конче повінчати, а перед нею стоїть альтернатива: або вийти за звичайного і незвісного їй навіть чоловіка, або відобрати собі житє. Я тодї був в Анґлії на становиску, та на сей лист покинув службу і чужину та вернув до дому. (*Д. б.*)

магають ся для женщин свобідного доступу до всіх наукових інституцій, а не ті, що для виховани „просьвічених патріотичних жінок і материй“ видумують усякі можливі школи, лише щоби не дати жінці такого самого образованя, як мущині. Я зовсім не ентузіязмую ся класичними ґімназіями, особливо галицкими, але мимо того годї признати слушність тим, що жадають спеціяльного типу шкіл для жіноцтва. Квестия може бути поставлена лиш так: або лїцей загалом лучша середня школа, як ґімназия, а тодї треба позносити ґімназиї, а позаводити і для мущин і для женщин лїцеї, — або ґімназия лучша від лїцею не лише для мущин, але і для женщин.

Певна річ, що до того, аби всї люди були однаково образовані, ще дуже далеко, але чому бодай люди одної і тої самої культурної верстви (т. зв. інтеліґенция) не мають мати однакового образованя?! Адже уможливлюючи інтеліґентним жінкам таке саме образованє, як інтеліґентним мущинам, ми тим самим робимо крок на перед в поступі цїлої людскости.

Говорити, що хоч „в Росиї від давна є жіночі ґімназиї“ і богато університетских студентов, то „з людством якось там чи не гірше ніж у нас“ і „жінки, хоч і найспособиїйші, якось не богато живуть для людства“, — значить, дивити ся на Росию в дечім односторонно. Перечислїть, кілько жінок-лїкарок несе поміч своїм ближнїм на земскій службі по найдальших кутах Росиї, перечислїть, кілько власне укінчених ґімназисток і студенток бере участь в революциїній боротьбі, виріжнючись особистого щастя і йдучи сьміло на муки і смерть по тюрмах та снїгах великої тюрми-Росиї, поставте собі перед очи такі постатї як Вера Загулїч, Софія Перовска, Геся Гельфман і богато-богато инших, увійдїть в житє російского студентства, придивіть ся, які суть відносини між студентами і студентками, — і порівнайте все те з нашим житєм, а тодї не скажете, що в Росиї жінки „якось не богато живуть для людства“...

Але тут власне не ходить о людство; занимати ся людством, се привілеґія мущин, а лише треба постарати ся для тих мущин о просьвічених патріотичних жінок і таких-же материй для мущин будучого покоління. Се основна черта буржуазиї, — все одно, чи богатої, чи бідної, але буржуазиї по ідейности, — що на шлюбній присязї і материньстві кінчить ся роля жінки в суспільности.

Жінка з таким самим образованєм, як мущина, певне захоче стати на рівнї з мущиною. Подружнє житє і материньство, се одно, як подружнє житє і батьківство в мущини, а житє зі своїми правами й обовязками друге. А тодї... тодї готова взяти верх в зносинах обох полів виключно сила л ю б о в и (наші „щаслині подружа“ знають, що подруже і любов не все ходить в парі), тодї жінка, маючи завдяки образованю отворені очи на світ і средства до житя (учительство, лїкарюванє, адвокатура, журналїстика і т. д.) часом може не захотїти мучити ся з п. мужем і замість робити gute Miene zum böscn Spiel, розстане ся з ним, що їй прийде дуже легко з материальної сторони, бо на удержанє своє і своїх дїтий зможе сама заробити, — одним словом, тодї відносини женщини і мущини будуть відносинами рівного з рівним, вільного з вільним, сильного з сильним, а звеном, яке їх буде вязати, буде тільки любов. При тім такі відносини вийдуть також на користь мущинам, котрі тепер по найбільшій части (особливо середня інтеліґенция) утинають ся під тягаром родинних обовязків, не маючи від жінок майже ніякої помочи. Таким чином не еманципация ж е н щ и н, а еманципация л ю д и й буде наслїдком рівности женщин з мущинами.

Людскість очивидно на сім тільки виграє, але хто зжив ся з одним світоглядом, тому трудно признати рацию новому світоглядови і той буде вишукувати всї можливі арґументи, аби показати, що старий світогляд, як узке не принципіяльно лучший, то бодай на тепер і спеціяльно для нас практичнїйший. (Аналоґію бачимо в борбі буржуазиї з соціяльною демократиєю і соціяльної демократиї з анархістами, де в кінци признають ся противникови принципіяльно повну рацию, але тілько не на наші часи і не на наші відносини). Бо на ділї та „практичність“ не зовсім така практична*). Вже й тепер женщина з ґімназиєю та університетом може бути лїкарем та мати найлучший учительский хлїб, отже, як се виказала п. Бережницка, практичність по сторонї ґімназий; а коли отворять кілька жіночих ґімназий (отже говорить ся посади в тих ґімназиях), коли для женщин отворять ся правничі студиї і адвокатский фах, коли силою свого інтелєкту вони здобудуть для себе належне місце в журналїстиці, — а все те квестиї недалекої будучности — тодї практичність тим більше буде не по сторонї ґімназий. А все те прийде тим швидше, чим швидше суспільність приготовить женщину до такого рода дїяльности, отже закладанєм жіночих ґімназий ми той процес прискоримо, а видумуванєм специяльних шкіл для жіноцтва опізнимо.

Очивидно, п. Борковский не каже, що він усему тому противний, але тенденция його статей противна тому, тенденция, яка призначує женщині п е р е д о в с і м ролю жінки і матери, як коли-б як найширше образованє і фахове занятє чинили її неспосібною до доброго повненя обовязків жінки і матери, тенденция, на якій дівчина волїти-ме під вінець, як на університет, по якій отже тільки ті дівчата йдуть на університет, які не мають щастя піти під вінець... А тимчасом одно другому не перешкаджає і пр. російска інтеліґенция нїчого на тім не тратить, що там дуже богато студентів і студенток живуть подружним житєм, а рівночасно вчать ся.

Що-до впливу патріотичних женщин на мужів і братів і звязаних з тим „ляцких та жидівских патиників“, то на разї заміжу лиш те, що той вплив полів на себе був, есть і буде обопільний, а на подружє годї дивитись так, як господар дивить ся на свою обору. Зрештою про ту справу треба-б поговорити основнїйше.

Годї також не звернути уваги на той авторитетний зворот, якого уживає ся в дискусиї з молодшими: се, мовляв, порішили старі і поважні голови. Такого брґументу вживають ся дуже часто, коли вичерпані дїйсні арґументи. Коли-б уся мудрість і слушність була виключно по сторонї старих, то хиба світ що-раз більше дурнїв би, а тимчасом на перекір усїм прихильникам авторитету старих він що-раз більше мудрїє. Коли-б те поколїнє, до котрого належить п. Борковский, в час своєї молодости було слухало виключно старих, а не думало своєю головою, чи була-б наша суспільність такою, якою есть тепер, а те поколїнє чи було-б мало за собою ті заслуги, які має фактично?! Поважна належить ся старости, се давна правда, але нехай старі в житю не подають замість арґументів свій авторитет, бо авторитет, се арґумент занадто слабий.

Трудно, старі — люди свого часу, а ми знов люди нашого часу; вони зробили своє і за те, що вони зробили доброго, ми їх шануємо, але було-б дуже зле, коли-б ми, молоді, приняли без застережень їх світогляд. А в сего наука й нам, щоб ми зістарівшись, не відносились до нашого молодого поколїня так, як вони тепер відносять ся до нас, бо найважнїйша річ для чоловіка, щоб він, старіючись тїлом, не старів ся рівночасно духом, ідеями, щоб він не думав, що з ним іде в могилу все добре й мудре, а щоб і на смертній постели був молодий духом і кінчив житє окликом молодих, ідучих в перед: „Vivat vita!“

М. Ловинський.

*) Я очивидно не кажу, що наша суспільність мусить зараз закладати свої жіночі ґімназиї, але при добрій волї і тепер богато дівчат могло би кінчити ґімназию, — пр. ті, що мають хоч трохи здібних братів-ґімназистів, коли-б замість ходити до видїлової школи, учили ся приватно при помочи своїх братів.

Війна.

Брак вістий.

З манджурского поля війни надходять лише цїлком загальні вісти, що російска армія сконцентрована головно коло Мукдену, де всї околичні села остають в російских руках, та дальше на північ около сильно укріпленого Тєлїну, а японьска армія находить ся о кілька миль на північи від Ляояну в половиї дороги до Мукдену та стоїть напротив передних сторожий Куропаткина; межи одними а другими лучають ся часті перепалки. Впрочім обі сторони утомлені і довгого вдоволені з хвилевого згляднього спокою.

Той брак вістий є цїлком зрозумілий. По великій битві під Ляояном мусїв настати застій воєнних кроків. Обі сторони мусять сконцентрувати ся, скріпити ся, відпочити і прилагодити ся до дальшої акциї. А те все вимагає довшого часу, в котрім, річ зрозуміла, одна і друга сторона тримає в найбільшій тайні свої приготовленя і плани. Як довго се потреває? Коли і де прийде до дальшої борби? Отсе питанї, котрими — обіч подробиць з ляоньскої битви — головно займають ся тепер дневники.

Щоби Японцї могли розпочати офензиву, мусять вперед усадовити ся в Ляояні і приготовити там підставу до дальших кроків. Треба заложити там магазини для рїжнородних потреб армії, треба опісля утворити етапи для довозу воєнного материялу, як живности, одіжи, амуніциї, ваґонів, мостів і т. п. Доси такою підставою воєнних операций була для армії Куроки Ялу ріка Ялю, для армії ґен. Нодзу дорога Фенвангчен-Гайчен. По занятю Ляояну річ змінила ся, а утворенє нової операциїної підстави вимагає кілька недїль часу, тим більше ще, що 200 тисяч войска, котре дві недїлї було в бою, потребує тепер всего: і одіжи і амуніциї і живности і доповненя перетереблених рядів. Маршалок Ояма зажадав свіжого войска, а міністер війни обіцяв вислати нових 100.000 людий і понад 200 гармат, але не скорійше, як до кінця сего місяця. Додати до того всего й те, що вже й дощі почали ся на терени війни, а через те і рухи войска і довіз всяких потреб мусять спинити ся, то річ очивидна, що дальших воєнних кроків не скоро можна ждати.

Те все в рівній мірі відносить ся і до російскої армії. Між иншим і Куропаткин потребує та жде підмог; але хоч в европейскій Росиї войска є подостатком, то на поле війни не так легко і скоро може воно наспівати, поки не буде готова зелїзниця довкола байкальского озера; а готовою має вона бути аж в пізній осени. До того часу свіжі войска з Росиї надходять до Харбіну і Мукдену лише дуже поволи.

У всякім разї надіють ся нової акциї ще перед зимою. З Токія доносять, що маршалок Ояма дістав від мікада приказ ударити на російску армію, скоро лише его войско відітхне по ляоньских трудах. Толкують се тим, що японьска невдача під Ляояном викликала в Японії розчарованє і упадок духа; длятого жадають від маршалка, щоби чим скорше старав ся сегорічну кампанію закінчити побідою. Длятого й дадять ему й свіжу підмогу, котра має бути набрана головно з острову Єсо, де населенє привичаене до зимного клїмату, так що й войско лекше знесе морози манджурскої зими.

Друге питанє, яке тепер насуває ся, є: де треба ждати рішаючого бою? Берлиньский Tageblatt довідує ся з Петербурґа, що російский ґенеральний штаб жде битви під Телїном; тамошні позициї укріплені вже від лиша, а головні сили російскі стоять між Мукденом а Телїном. А знов Daily Mail заповідає рішаючу битву під Мукденом в о-твертій долинї над Гуном, де Японцї не будуть потребували здобувати горбів.

(Телеґрами).

Льондон. Daily Telegraph доносить з Петербурґа, що оден чоловік, котрого назвиско в цїлім свитї викликало би сенсацию, заявив, що війна може скорійше скінчити ся, ніж взагалї надіють ся. Посередництво є виключене, але війна може скінчити ся так, як битва під Ляояном. Буде вона стоїти величезних жертв обом сторонам, але жадній не принесе рішучої користи. Росия могла би знищити Японію, але корисиїйше було би дружне помиренє, котре могло би перемінити ся в зачінно-відпорний союз, якого від давна бажає японьске правительство. Третого виходу нема. Справу его розважують тепер там, де звичайно за волею дуже скоро наступає дїло. Таким способом можлива річ, що мир настане скорійше, ніж взагалї гадають.

Петербург. З Харбіна доносять: Російскі кулї револьверові, сплощені на кінци, хибно взято за кулї „дум-дум“. Очивидно японьска команда хоче тим ослабити прикре вражінє, яке справила ляоньска битва, тим більше що Японцї анї не могуть похвалити ся полоненниками, анї не здобули жадних гармат, а таки потерпіли величезні страти. — Страти російскі під Ляояном мають бути після урядових виказів такі: погибло 2 ґенералів, 250 офіцирів всїляких степенів і 21.552; лишило ся на боєвищи 233 гармат, котрі дістали ся в руки Японців, а страти у воєнних материялах доходять до 57 мілїонів рублїв. [Вість ся не є справдженa. *Ред.*]

Льондон. Times доносить з Токія: Здобуті в Ляояні запаси паші є так великі, що могуть вистарчити для коний чотирох дивізий на три місяцї. Знищений на ріцї Ляо зелїзничий міст дасть ся направити. З цивільного населення в місті погибло 400 осіб.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Тинцзину, що Японцї в Порті Артура дістали значну підмогу через залив Люзи. Ґенерал Куропаткин переказав залозї в Порті Артура, що вона мусить доконче тримати ся ще оден місяць.

Берлин. Tageblatt довідує ся, що балтийска фльота длятого відкладає свій від'їзд, бо адмірал Рождественский хоче ждати, поки ще два або три нові лїнійні кораблї будуть готові. Local Anzeiger доносить, що від'їзд балтийской фльоти не наступить перед груднем, бо сім кораблїв не може ще опустити Кронштату. До того часу буде також ещe 10 миноносцїв готових. В маринарских кругах кажуть, що не конечний є виїзд фльоти перед весною, бо аж тогдї Владивосток буде вільний від ледів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Італїяньска демонстрация.

Відень. Італїяньскі студенти всїх австрийских університетів порішили записати ся на університет в Інсбруці, аби розпочати акцию проти полишенa паралельних курсів в сім місці. В той спосіб Італїянці хочуть вимусити, аби правительство згодило ся основати самостійний італїяньский університет в Трієсті, а не паралельки в Інсбруці.

Розруси в Італії.

Рим. Кровава борба мім селянами а жандармами в Кастелюцо вибухла з причини страйку селян і напасти жандармів. Тепер відбувають ся майже в усїх більших містах Італії демонстрациї проти того поведеня жандармів і поліциї. З Медіоляну доносять, що там ґрупа демонстрантів хотїла вимусити замкненє шинку, а коли часть публики тому противилась, настала бійка, в котрій пало трупом дві особи. Винних убийства арештовано. Також з Генуї доносять, що там демонструюча товпа домагала ся також замкненя шинків, а коли сему перешкоджено, прийшло до бійки з поліциєю і войском. Пятьох поліцияитів, чотирох карабінїрів і двох маніфестантів ранено. В Римі знов вибух страйк трамваєвої служби, який тревав досп. Взагалї цїла майже Італія заворушена демонстрациями і страйком. Початок виїшов з причини насильного і брутального давленя хлїборобского страйку на Сицилії і Сардинії.

Г. Бісмарк помер.

Фрідріхсруге. Помер тут кн. Герберт Бісмарк. (Герберт Б. був найстаршим сином покійного канцлера Німеччини і занимав становище в р. 1886—1890 секретаря в мін. заґр. справ, але не відзначив ся способностями свого великого батька і не відграваь ніякої політичної ролї. В послїдних часах був Герберт Б. членом райхстаґу. Его син буде спадковцем майорату. — *Ред.*)

НОВИНКИ.

— **На руци пос. д-ра Смаль-Стоцкого** зложили ґратуляциї з приводу его іменованя краєвим віцемаршалком всї визначнїйші буковиньскі личности. Ґратуляциїні телеґрами насипали між иншим також від давного президента Буковини і секциїного шефа в міністерстві внутрішних справ ґр. А. Паче, від секр. мін. гофрата д-ра Октавияна Реґнера-Блайлєбена та від голови клюбу галицких руских послів соймових, д-ра Евгена Олесницкого. Найбільше радісно відчула се іменованє, річ природна, буковиньска Русь, для котрої номінат поклав дуже велики заслуги. Вислів тій радости дала черновецка руска громада, висилаючи представників своїх товариств, щоби зложили номінатови свої бажаня. Іменем сеї депутациї промовив надрадник Ясеницкий, висказуючи сердечними словами радість буковиньскої Руси з іменованя пос. д-ра Стоцкого віцемаршалком та зазначуючи великий поступ в розвитку сеї країни, від коли пос. Стоцкий розпочав свою дїяльність. Видимо зворушений віцемаршалок відповів, що вичисленних заслуг не приписує собі але спільній працї щиро з'єдиненої руской громади, про яку згадував передбесїдник. Так само й особа его в теперішнім відзначеню байдужна. „Головна річ в тім, що буковиньским віцемаршалком став Русин, чим признано належне становище нашому народови, який творить релятивну більшість краю. А се знова якраз вислїд нашої спільної довголїтної працї. І коли щирий труд для народу буде далї ґуртувати всїх Русинів в одну цїлість, то успіємо в здобутках поступити ще о оден щебель вище. Ось тому не сьміємо дїлити ся і розбивати ся. Сього вимагає добре зрозумілий народний інтерес“. Новий уряд се не лиш відзначенє але і тяжкий труд. Але він бере на свої плечі сей тягар, щоби послужити всїми силами для нашого народу в тій думцї, що добуток его працї буде лиш причинком до того, щоби наслїдники могли добути все, що нам належить ся. Дякуючи ще раз за бажаня й заявляючи, що як досї так і на будуче вважати ме себе лише слугою громади, просить о взаїмне порозуминє і о удержуванє безпосередного контакту задля одноцїльности всеї роботи, о що тепер тим лекше, коли вибудовано спільне огнище „Народний Дім“. Відповідь сю приняли всї зібрані грімким „слава“, ще з окрема витаючись сердечно із заслуженим номінатом.

— **Пан староста не має часу.** Пишуть нам: Дня 17 с. м. прийшло до жидачівского старости двох селян: Мартинів з Юсиптич та Кіндїй з Черниці і просили его чемно, щоби був ласкав підписати свідоцтво убожества для синів, котрих вони з тяжкою бідою спромогли ся вислати до ґімназиї. Подане о увільненє від чесного треба внести до 22 с. м., отже був крайний час постарати ся о свідоцтво убожества і потрібні на нїм підписи. Але пан староста Скалковский не ласкав був се зробити, що згаданим селянам на основі божого і австрийского права належало ся. Przyjdziecie za tydzień! — сказав і з тим відправив бідних селян. Всякі просьби не помогли нїчого. Згадати треба, що ті селяни мають до Жидачева більше, як милю дороги. — Звертаємо увагу співгорожан жидачівского повіту, щоби сей цїлий тиждень до старости не удавали ся о полагодженя своїх справ, бо пан староста не буде мати часу. А тимчасом може би ц. к. намісництво вступило ся над паном старостою та дало йому яку поміч, бо той бідолашний перетяжений роботою, не може дати собі ради і виповнити як слїд своїх обовязків. — *Січовик.*

— **В Гусятинщинї „всьо в порядку“.** Пишуть нам: Перед кількома днями лучив ся в Кончинцях сумний факт, що в бійці убив парубок другого. Здавна було суперництво межи парібками двох кончинецких передмість: „Калинівщини“ і „Кутца“, однак суперництво то доперва в послїдних лїтах за старостованя Дільца прибрало форми розбишацтва, що повтарявсь правильно на всїх весїлах та музиках. Всякі представленя зі сторони людий поважних не помагали, бо не були поперті з боку поліциї і жандармерії. Именно коли поважні господарі, члени читальнї на „Кутци“ віднеслись до старости Дільца з жалобою на авантурників, то староста місто припоручити жандармериї, щоби пильнувала порядку, з найбільшим вдоволенем приймає донесенє тих нічних опришків на читальню, що нібито там відбувають ся підбурювання против Жидів, і читальню розвязує. Так отже галабурдники побачили, що не тілько їм нїчо не стало ся, але ще на їх донос замкнули читальню. Бута їх зросла, бійки ще стали частїйші а жандармерия не мала часу над тим наглядати, бо пильнує читальнї, процесиї, зборів, представлень... Наслїдок того був такий, як ми на вступі зазначили. Звертаємо ся до п. намісника, котрий при люстрациї найшов цїле гусятиньске староство в порядку, щоби поучив п. Дільца, що і публична безпечність належить до его дїловодства. — При тій нагоді представив п. Дільц, що за серцем всї справи залагоджені. Виправдї десь так случайно найшов намісник якийсь „кавалок“ на бюрку комісаря незалагоджений, але то дурниця! Та коли так все полагоджене, питаємо ми п. староству Дільца, що діє ся зі справою руских паралельок в кончинецких школах, зі справою окремої місцевої ради шкільної в селї Котівці, зі справою розпаданя читальнї „на Кутци“? Чи і як ті справи, що тягнуть ся лїтами, полагоджені, бо інтересовані якось о їх полагодженю до тепер нїчо не знають. — *Цїкавий.*

— **Просьвітний рух в Підгаєччинї.** Пишуть нам: Філїя читальнї „Просьвіта“ в Підгайцях сталась головним осередком просьвітного руху в Підгаєччинї. В сім часї припадає раз польска аґітация в цїли заложеня „Towarzystwa szkoły ludowej“. Однак се розбишацке змаганє на питомо руській землї не вдалось. З подвійною енергією взялись народні робітники до працї, позакладано читальнї в сусїдних селах, котрих число сягає тепер до 30. В році 1903 дня 13 мая відбулись загальні збори підгаєцкої читальнї „Просьвіти“, на котрі явилось з горою сотня мїщан і селян. В сім дни предложило десять вже добре розвинених сусїдних читалень

Товариство „Просьвіта“ у Мукачевім для розвою русної штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає ся при всяких внутрішних украшеня церковних.

свої справоздання з дїяльности і розвою. Тут постановлено: 1) вибудувати „Народний Дім“, а готівку, на ту ціль з даного концерту в квоті 116 кор. узбирану і зложену до жидівської каси ощадности, перенести до якого будь товариства руского. 2) Заложити філію „Народної Торговлї“. 3) Попирати всїми силами новозаложену „Селяньску бурсу“, котра дає приміщене десяти селяньским хлопцям, а ввійшла в житє з початком року шкільного 1903. До сего причинилось найбільше руске товариство урядників „Родина“, що взяло за першу і найважнїйшу свою ціль попирати бурсу. Завдяки сему товариству, засновують ся вже нові курси анальфабетів. Незадовго має відбутись другий з черги вечорок, котрого чистий дохід призначений на ціль бурси. Руска суспільність з певностию щиро попре сї так гуманні наміри, тим більше, що тут ходить о добро народа. — *Н. К.*

— **Руский концерт в Бродах.** Пишуть нам: Дня 15 с. м. загостила до нас з концертом шіснайцятка музичного кружка тов. „Академічна Громада“. Концерт удав ся як найкраще. Саля була заповнена, а се в Бродах річ незвичайно рідка, бо тут до тепер всї концерти приносили дефіцит. Що сего тепер не було, то завдячувати треба великій популярности, яку виробив собі хор Акад. Громади. Тому й не диво, що мимо дощевої, слотливої пори з'їхалось доволї замісцевої публики, щоб послухати милозвучної пісні. Про поодинокі точки не буду писати, бо они усї випали незвичайно гарно, а такого зісьпіваного хору Броди мабуть ще не чули. По концертї відбув ся комерс, підчас якого промовляло кількох бесїдників, як проф. Санат, судия Березаньский, Гарасимович, о. Кальба та инші. Всї они вказували на велике значінє таких концертів для провінціонального міста. Они причиняють ся до розбудженя житя серед рускої громади, підносять товариські почуваня і заохочують до народної роботи. По концертї наступили танцї, що протягнлись до рана. — *Сьпіволюбивий.*

— **Країна хрунїв.** „Si el superior juega a los naipes, que haran los frailecites“. Коли ігумен грає в карти, то що робити-муть братчики? Ся іспаньска приповідка приходила менї на гадку, коли я на польскої „Matki Boskiej Siewnej“ дивив ся на бернардиньске душеловство в Сокали. Кріпкою твердинею розмістились „ojcowie“ в Сокали недалеко місця, де „корона золотая на дні Бога лежить“ і ведуть своє місийне дїло на Руси вже від 1604 р. І не без успіху! Погляньте лиш на першого лїпшого „місіонаря“, подивіть на його повіз, на личко і пр., а вам стане ясно, що ті „убогі братчики“ забули на рускій землї за свої обіти. Та й як їм про се думати, коли ловля іде гаразд? Загарбавши з рускої церкви чудотворну ікону, чесні місіонарі звабили до себе населенє з найдальших околиць і доробились казочних богацтв, з яких колись і герой з острова св. Елини латав свої кишенї. Минула нинї „aurea aetas“ та все ще о. о. Бернардинам „усьміхають ся доля“. Впевнив ся я об тім у вище згаданий празник. Гай! гай! Серце краялось з болю, як було дивитись на ті нечислимі маси руского народа, що спішив до польскої твердинї „спасати душу“, і мимоволї я питав ся: І що-ж роблять ті наші душпастирі? Чому вони не вплинуть на народ бодай на стілько, щоби люди, котрим сего року посуха відобрала від уст останнїй кусень кровавого хлїба не їшов тратити гроша і часу по польских празниках? З болем серця, з лицем румяним від сорому, переглядав я терен бернардиньского боєвища і нараз остовпів... Я очам своїм не вірив. Та швидко я впевнив ся о сумній правдї. Трох руских сьвященників сповідало і сповняло церковні богослуженя на тім ворожім ґрунтї і спомагало руским грошем найлютїйших ворогів руского хлопа. О. Йосиф Лїпиньский з Осердова, о. Лев Костюк, сотрудник з Мшанця біля Тернополя і Ромуальд Мусевич зі Шмиткова — отже герої дня, що „ломили копія“ за польску справу, се сотрудники о. Громницького et comp. А послїдний з них, мимо заказу з консисторії, їздить що неділї досьвіта літургізувати і причащати збаламучених міщан до Бернардинів і без скрупулів продає руского хлопа в руки фарисеїв за юдин гріш. В хвилї, коли всїлякі польскі посїпаки зі скаженинною бють на „wschodnie kresy“, коли кількох щирих патріотів з розпукою ратує руский сокальский елємент від загибели, в тій хвилї іти на услуги польскої гакати — се вже народня зрада, ес хрунївство. Справдї вже пора завести коли не консисторскі, то бодай деканальні суди, на таких темних духів, як вище названі отченьки. Будемо дожидати. — *Сокальский вістн.*

— **Торг презентою.** Неданно донесли ми про лїкаря д-ра Чижевича, що зажадав від о. Кирила Л... 10.000 зр. за надане ему презенти в Підгайцях. Як зачувати, сею справою заняв ся Вирооск. митрополит Шептицкий і приказав перевести як найдокладнїйше слїдство. О. Кирило Л... мав вже бути переслуханий і ствердити з цїлою рішучостию описаний в нашій часописи факт. Вирооск. митрополит рішив ся відобрати д-рови Чижевичови право надаваня презенти.

— **Дрібні вісти.** До церкви в Старяві коло Хирова вломав ся в ночи злодій і забрав із скарбони готівку 100 К.—При ул. Лїндого у Львові посьвячено і відкрито онодї польску поліклїнїку т. в. безплатну лїчницю, уміщену в одноповерховім будинку.

— **З тов-а ім. Шевченка.** Засїданє секциї математично-природописно-лїкарскої Науков. Товариства ім. Шевченка відбуде ся в четвер дня 22 с. м. о годинї 6 вечером в канцелярії Товариства.

— **Товариства „Станиславівский Боян“ і Руских женьщин** устроюють дня 22 вересня 1904 в сали театр. тов. ім. Монюшка концерт спацеровий з танцями, на дохід інституту і „Бояна“, з слїдуючою програмою: 1. Вебер: „Euryanthe“, увертура, виконая повна оркестра 24 п. п. під батутою Вп. капельмайстра Соучка — 2. Франко-Сїчиньский: „Пісне моя“, хор мішаний „a capella“ виконають получені хори станиславівского Бояна при співучасти 8-ки з хору Вп. богословів гр. кат. семинарії, під батутою Вп Сїчиньского. — 3. Сарасате: „Navarra“, дует скрипковий в супроводї фортепяна, виконають Вп. Гакер, Слоневска і Гузарева. — 4. М. Лисенко: „2-га рапсодия“ сольо фортепянове, виконає Вп. Олена Мандичевска. — 5. Сметана: Фантазия з оп. „Продана невеста“, виконає повна оркестра 24 п. п. під батутою Вп. Соучка. — 6. Нижанковский: „Люблю дивитись“, дует з тенора і баритона в супроводї фортепяну, виконають Вп. с. Коростіль, Лозиньский і Гузарева. — 7. Ніщиньский: „Вечерниці“, хор мішаний в супроводї оркестри, виконають получені хори станиславівского Бояна при співучасти 8-ки з хору Вп. богословів гр. кат. семинарії під батутою Вп. Соучка. Надпрограмово виконає Вп. Лозиньский „Ой Дніпре“ Лисенка сольо баритонове в супроводї форт. По концертї відбудуть ся в тій самій сали при супроводї оркестри 24 п. п. танцї. — Ціни місць: Вступ на салю 3 кор., білет родинний на 4 особи 10 кор. Льожа I і X. по 12 кор., прочі по 8 кор. — Вступ на салю для академиків 2 кор. Буфет в сусїдних салях. Стрій для панів балевий — для пань вечерковий. Початок точно о годинї 8 вечером.

— **З Самбора.** Видїл Шкільної помочи в Самборі і комітет пань почуваєсь до милого обовязку висказаня прилюдної подяки всїм Високоповажаним Панам і Панам, що причинились датком, фантом, або дїлом при устроюваню фестину, фантової льотерії і вечериць, уладжених на дохід Шкільної Помочи, котра і удержує бурсу, що містить 50 учеників. Сегорічний час не дописав погодою, мусїло ся віддїлити фестин від вечериць, мимо сего вечериці випали добре; взяло в них участь 110 осіб, забава велась охочо до білого дня. Фестин з фантовою льотериєю і жертвами добровільними поодиноких Добродїїв дав брутто 585 К 39 с. Позаяк видатки виносили 103 К 16 сот., проте чистий дохід в 482 К 23 сот. Простать Вп. Панї і Панове, що не вичисляємо всїх місцевих, що безкорисно причинились до устроєня льотериї фантової, але також тих Панів, що на розсилану лїсту зложили місто фантів 24 К, а на руки Вп. п. Коритовскої 17 К 50 сот. Крім сих Вп. Панів жертвували з замісцевих: шп. Я. Яхно 2 К.; декан о. Козаневич 10 К, Кринїцка 4 К, Яким 2 К, Решетило 1 К, о. Літиньский 5 К, Лїґуцкий 2 К, о. Баранецкий 10 К, о. Юзьвяк 1 К, Амвросий Яновский, президент суду 20 К, Теребецкий 2, Гайдерова 4 К, Кротохвіля, директор семинарії учительскої в Самборі 4 К, о. Плешкевич 4 К, Волосаньский, міщанин з Старого Самбора 2 К. Всїм Вп. жертводателям висказуємо подяку в імени убогої рускої молодежи для котрої здвигнутись має стале приміщенє не лише на нинї але і на будуче. Не менше почуваєсь Видїл Шкільної Помочи до обовязку подякувати Панам комітетовим, що приялись труду збирати фанти і продавати льоси підчас фестину іменно; Вп. п. Коритовска, Колессова, Федоровичева, Филипчакова Туркевичева і други. Сильні вірою в добро справи сполученими силами з дрібоньких камінців здвигнемо горн. — Видїл Шкільної Помочи *о. М. Ортиньский, Т. Біленький.*

— **„За паперці і тутки „Зоря“** довжна Народна Канцелярия фабрицї над 5.000 корон і на ціль ту суму розіслано паперців і тутюк. На то виплатили адресати заледва несповна 700 корон, отже ще дуже далеко нам до вирівнаня рахунку фабрики. Просимо проте тих Добродїїв, котрі одержали посилки з паперцями і тутками о скоре надсиланє належитости, аби ми бодай часть довгу в фабрицї могли заплатити. — *Народна Канцелярия.*

— **На селяньску бурсу в Щирци.** На однім з засїдань філії руского товариства педагогічного в Щирци піднесено і одобрено гадку заснованя „Селяньскої бурси“ в Щирци на взір вже єствуючої в Комарні. Ходило найперше о зібране на ту ціль потрібних фондів. Вже на найближшім деканальнім соборчику в Добрянах на представленє підписаного зібралось сьвященьство і зложило квоту 25 кор. Радник суду в Угнові [бувший ц. к. ад'юнкт суду в Щирци] прислав 20 кор. На загальних зборах філії Руского Тов-а педагогічного в Щирци зложили слїдуючі добродії: д-р Тресньовский квоту [із складок] 210 К, крилош. о. Чапельский зі Львова 10 К, о. Еліашевский з Гуменця 20 К, о. Стерязок в Пустомит 10 К, каса задаткова в Щирци жертвувала 25 К. Дрібними датками на зборах і учительских конференциях зібрано 40 К. Всего разом 360 К. Гроші ті зложено на книжку щадничу в Касї, задатк. в Щирци. Все оно мало, щоби приступити до отворенья бурси ще в сім році, тим більше, що не маємо навіть хати на сю ціль. Однак маємо ще надію на наш патріотичний загал, може при его помочи удасть ся нам отворити бурсу вже слїдуючого року. Звертаємо ся отже до всего духовенства в околици і всїх щиро зичливих родимців, щоби були ласкаві заопікуватись сею справою як найгорячійше, присилаючи хочби найменші датки на тую ціль до рук підписаного. Чей і наша глуха Щиреччина оживить ся і стане дїлати для народної справи щирійше як доси. — Іменем комітету для будови бурси *Б. Еліашевский*, парох в Гуменци.

— **З Городенки.** В неділю дня 25 н. ст. вересня 1904 відбуде ся о годинї 7 вечером в сали Народного Дому в Городенці концерт академічного хору. По концертї слїдують танцї. Ціни місць: крісло 1 рядне 3 кор. — 2-рядне 2 кор., партер 1 К., ґал. 40 сот. Білет родинний 10 К. — За місцевий комітет: *Д-р Окуневский, З. Луковецкий.*

— **На погорільців в Жукові,** турчаньского повіта зволили ласкаво пожертвовати (в коронах) П. Т.: Уряд парох. в Рипнянї складку 12, о. Іван Титар з Ганчавої 4, о. прот. Мих. Куневич з Карльсбаду 10, Н. Н. з Н. 2, складка в Боберцї 24, з храмового празника в Лімнї 13·59, складка в церкви в Дністрику дубовім 5·13, три складки в церкви в Жукотинї 42·25, о. дек. Вол. Левицкий з Грозьови 3, Н. Н. надреспіциянт сторожи скарбової з Турки 1, о. д-р Йос. Мільницкий зі Львова 2·10, о. кат. Зах. Лехицкий з Нового Санча 2·50, п. Семен Кульчицкий зі Львова 4, арендарі з Жукотина: Мошко Вольф 10 і Абрум Ліб 5, п. Пендрацкі, бурмістр Турки 10, п. інж. Денбіцкі з Турки 4, п. Лахута з Жукотина 4, складка на храм. празнику в Хащові 18·04, о. А. Зарихта з Шляхтинець 2, разом 179·24. — Складаючи іменем погорільців П. Т. жертводавцям сердечну подяку, осьміляємо ся просити Вп. Публику о дальші жертви для погорільців, котрих є аж 30 родин, а лиш 8 обезпечених. — Комітет ратунковий в Жукотинї, почта Лімна: о. Максим Калинич, Микита Лехновский, Іван Макаришин, Іван Зинич.

— **Вправи ґімнастичні в львівскім „Соколї“** розпочали ся дня 15 вересня с. р. а то: для членів в понеділки, середи і пятниці від 7—8 вечер, для учеників ві втірки, четверги і суботи і від 7—8 вечер і в понеділки, середи і пятниці від 5—6 пополудни, для пань ві втірки, четверги і суботи від 4—5 по полудни.

— **Народна Канцелярия,** Львів, Ринок ч. 10. просить Впр. Отців Духовних (адівців або безженних), котрі би мали охоту виїхати з краю, о ласкаве подане своїх адрес.

— **Вписи до Висшого музичного Інститута** відбувають ся щоденно в комнатах „Рускої Бесїди“ (Ринок ч. 10) від 6-ої до 7½ год. вечером; в неділї і рускі сьвята від 11½ до 1-ої год. в пол.

— **Із буковиньских середних шкіл.** На засїданю краєвої ради шкільної дня 16. с. м. іменовано між иншими суплентами п. С. Яричевского в ґімназиї в Кіцмани, п. Осипа Проскурницкого в П. ґіми. в Чернівцях, а п. Алекс. Поповича у учительскій семинарії в Чернівцях. Учитель вправ черновецкої семинарії Оттона Жуковского іменував міністер просьвіти головним учителем семинарії в Тішині.

— **Товариство Родина в Коломиї** устроює вечер з танцями в неділю дня 2 жовтня с. р. в сали народного Дому ул. Костюшка II. поверх. Початок о годинї 8 вечером. Стрій візитовий. Вступ від особи 2 корони. Тільки за запрошенєм. — *Видїл.*

— **Позір!** Льокаль тов. „Сокіл“ у Львові находить ся при улици Коперника ч. 9. Всякі письма просимо посилати під сею адресою. — *Старшина.*

— **Пожарний „Сокіл“ в Угерску** стрийского повіта засновано на статутї львівского „Сокола“.

— **Вінчанє** п. Витовта Манастирского, інжинїра і цив. ґеометра у Львові з панною Лукіянівною, учительною жіночої школи виділової, відбуде ся дня 21 с. м. в парохіяльній церкві в Коломиї перед полуднем.

— **Вінчанє** п. Евгена Гуцайло учителя в Гвіздці з п. Нелею Лукіянів, учителькою, відбудесь в четвер перед полуднем дня 22 вересня 1904 в парохіяльній церкви в Коломиї.

— **З „Народної Торговлї“.** Перший транспорт вина есть вже в дорозї і сподїємо ся, що до тиждня буде вже в руках наших Вп. гостий, замовивших собі вино з сего транспорту. На другий транспорт збираємо замовленя, а що достава другого транспорту наступить в половині жовтня, проте просимо з замовленнями поспішити, бо достава вина в падолисті була би по причині можливих морозів резиковна. Також просимо о замовленя на мід питний і кождого часу на сьвітло наше +. М. Ц. Н. Т. — З уваги, що аґентів подорожуючих не висилаємо, просимо замовленя всї пересилати впрост до нас. — Дякуючи за довірє до тепер нам удїлюване, впевнюємо, що і на будуче старанєм нашим буде услуговати гостей наших для їх повного вдоволеня. — *Дирекция.*

Урядові вісти:

— **З перемиской епархії.** На місце увільнених на власну просьбу від дальшого ведення деканального уряду а то: о. Николая Івановского, дотеперішного декана дрогобицкого і Александра Саноцкого, дотеперішного декана жовківского, іменовані завідателями деканатів: о. Тадей Скородиньский, парох в Трускавци дрогобицкого, а о. Йосиф Дольницкий, парох в Добрусинї, жовківского. — Орд. комісарем для кваліфікацийних іспитів на учителїв при ц. к. уч. семинарії в Сокали іменований о. Василь Левицкий, протопопарий Ап. і парох в Сокали. — Іспитувателем при тій-же комісиї іменований о. Алек. Грицик, катихит при ц. к. учит. семинарії в Сокали. — В пропозицию на Литовець дек. любачівского приняті: 1) Іван Шумелда, 2) Михайло Посїкира, 3) Михайло Косопоцкий, 4) Іван Вірка. — До канонічної інституції завізвані Йосиф Мацак на парохію Кормаличі, а Діонизий Гичко на парохію Рипнна. — Увільнене від конкурсового іспиту одержав о. Іван Сорокевич, парох в Ждинї. — Намісництво призволило на зміну родового назвиска о. Діонизови Гудзю, парохови в Пятковій на Мировичі.

— **Іменованя.** Міністер просьвіти іменував заступника учителя в рускій ґімназиї у Львові Осипа Роздольского дійсним учителем в рускій ґімназиї в Перемишли.

— **Відзначенє.** Цісар надав головному учителеви женьскої учительскої семинарії у Львові, Іванови Вічаєви золотий крест заслуги з короною.

Бібліоґрафія:

— **Пестрі звуки.** Під сим заголовком вийшла в Чернівцях збірка поезий звісного нашого молодого поета, Сильвестра Яричевского. В збірці поміщені поезийки давнїйшої і новійшої доби, переважно лїричні, а деякі з них визначають ся справдішним поетичним талантом і вдатною формою. Книжка оправлена в полотно з витисками, представля ся дуже гарно і коштує всього 2 К. 30 сот. Дістати можна в руских книгарнях.

— **Конкурс.** Розписує ся отсим конкурс на вільні місця [около 40] в бурсї давнїй фундациї Вирооск. Митрополита, Андрея Шептицкого. Подання о принятє разом з метрикою крещеня, сьвідоцтвом убожества і моральности як також сьвідоцтвом укінчених шкіл, належить внести до уряду парохіяльного Архикат. церкви св. Юрия у Львові [площа св. Юрия ч. 5] до 13 жовтня н. ст. включно. Принаті будуть ті кандидати, що не укінчили ще 17 року житя, мають добрий голос і виказують ся задоволяючим знанем катехізму і письма. В тій ціли відбуде ся дня 18-го жовтня 1904 о 3 год. по пол. в парох. канцелярії вступний іспит. Приняті кандитати одержать в бурсї вільне мешканє і безплатну науку, за їдзт же мусять платити таку пїну [18 К місячно] яку платить Всесьвіт. Митр. капітула за своїх бурсаків-дячків. — *Від ц. кат. парох. уряду архикат. церкви св. Юрия.* 2—3

— **Конкурс.** Видїл Руского Інститута для дівчат в Перемишли оголошує отсим конкурс на дві посади надзирательок в Інституті, котрих задачею есть нагляд над інститутками і старанє о удержанє в ладї їх біля і одежи. Вимагають ся: 1) бездоганне поведенє; 2) вік повисше 25 до 40 лїт; 3) укінчені щонайменше народні школи; 4) стан вільний; могуть однак компетувати і бездітні вдовиці. Винагорода: крім мешканя і повного удержаня платня річна 300 К. Подання заосмотрені: 1) метрику крещеня; 2) лїкарске сьвідоцтво здоровля; 3) сьвідоцтва укінчених шкіл; 4) точне описанє перебігу свого житя, евентуально посьвідченє що-до занять до сего часу, належить вносити до Видїлу Руского Інститута найдальше до 25 вересня сего року. — Від Видїлу Руского Інститута для дівчат в Перемишли: о. *Мирон Подолинський* предсїдатель, *Северин Зарицкий* секретар. (2—3)

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанїзуйте курси для анальфабетів!**

В ювилейнім році Непорочного Зачатя Пр. Дїви Марії відбудуть ся богомільні походи з процесиями до каплиці Матери Божої в Борщівчах дня 21 вересня в день „Рождества Пр. Д. М. Б.“ На обхід ювилейний, як довідуємо ся обіцяв прибути Впр. о. офіциял А. Вілецкий зі Львова. На памятку 50 лїтного ювилею оголошеня догмату Непорочного зачатя Пр. Д. буде поставлена і поблагословена статуя Матери Божої над керницею при каплици в Борщівчах.

Надіслане.

КУНЕРОЛЬ. Ц. к. управа дворского дому піддана „Кунероль“, чисту під ґаранцією ростинну тоащ, сладкувану з овочів кокосової пальми докладним рисунком і ствердила факт, так часто вже провірений, що сей продукт надає ся як знаменита омаста до страв. Перестерігає ся тому перед поздалими, а дуже подібними наслїдуваними.

Молодий урядник податковий, Русин, симпатичний, музикальний, шукає такоїж товаришки житя. Зголошеня з фотоґрафіями просить надсилати скоро до адміністрациї „Дїла“ під словом „Нїжність“. 684 1-3

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеляєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

купує і продає всякі вартісні папери і монети, льоси на місячні сплати під як найдогіднійшими условями, а також поручає промесу на 4% льоси реґуляциї Тиси до тягненя 1 жовтня 1904, головна виграна К **180.000.**

Видавництво часописи льосованя „Nadzieja“, річна передплата К 3·40, на провінциї К 3·60 697 3—5

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. против Банку Ґіпотечного на плантациях підлі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всеїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Бюро Німчиновскої, Львів Ринок ч.12а поручає учительки, бони, господинї і всяку добірну дворску і містову службу. 106 1—0

свої справоздання з дїяльности і розвою. Тут постановлено: 1) вибудувати „Народний Дім“, а готівку, на ту ціль з даного концерту в квоті 116 кор. узбирану і зложену до жидівскої каси ощадности, перенести до якого будь товариства руского. 2) Заложити філію „Народної Торговлї“. 3) Попирати всїми силами новозаложену „Селяньску бурсу“, котра дає приміщене десяти селяньским хлопцям, а ввійшла в житє з початком року шкільного 1903. До сего причинилось найбільше руске товариство урядників „Родина“, що взяло за першу і найважнїйшу свою ціль попирати бурсу. Завдяки сему товариству, засновують ся вже нові курси анальфабетів. Незадовго має відбутись другий з черги вечерок, котрого чистий дохід призначений на ціль бурси. Руска суспільність з певностию щиро попре сї так гуманні наміри, тим більше, що тут ходить о добро народа. — *Н. К.*

— **Руский концерт в Бродах.** Пишуть нам: Дня 15 с. м. загостила до нас з концертом шіснайцятка музичного кружка тов. „Академічна Громада“. Концерт удав ся як найкраще. Саля була заповнена, а се в Бродах річ незвичайно рідка, бо тут до тепер всї концерти приносили дефіцит. Що сего тепер не було, то завдячувати треба великій популярности, яку виробив собі хор Акад. Громади. Тому й не диво, що мимо дощевої, слотливої пори з'їхалось доволї замісцевої публики, щоб послухати милозвучної пісні. Про поодинокі точки не буду писати, бо они усї випали незвичайно гарно, а такого зісьпіваного хору Броди мабуть ще не чули. По концертї відбув ся комерс, підчас якого промовляло кількох бесїдників, як проф. Санат, судиї Бережаньский, Гарасимович, о. Кальбата иншї. Всї они вказували на велике значінє таких концертів для провінціонального міста. Они причиняють ся до розбудженя житя серед рускої громади, підносять товариські почуваня і заохочують до народної роботи. По концертї наступили танцї, що протягнись до рана. — *Сьпівомюбивий.*

— **Країна хрунїв.** „Si el superior juega a los naipes, que haran los frailecites“. Коли ігумен грає в карти, то що робити-муть братчики? Ся іспаньска приповідка приходила менї на гадку, коли я на польскої „Matki Boskiej Siewnej“ дивив ся на бернардиньске душеловство в Сокали. Крїпкою твердинею розмістились „ojcowie“ в Сокали недалеко місця, де „корона золотая на дві Бога лежить“ і ведуть своє місийне дїло на Руси вже від 1604 р.

Сконфіскованo

— *Сокальский вість.*

— **Торг презентою.** Неданно донесли ми про лїкаря д-ра Чижевича, що зажадав від о. Кирила Л... 10.000 зр. за надане ему презенти в Підгайцих. Як зачувати, сею справою занав ся Впреосв. митрополит Шептицкий і приказав перевести як найдокладнїйше слїдство. О. Кирило Л... мав вже бути переслуханий і ствердити з цїлою рішучостию описаний в нашій часописи факт. Впреосв. митрополит рішав ся відобрати д-рови Чижевичови право надавання презенти.

— **Дрібні вісти.** До церкви в Старяві коло Хирова вломав ся в ночи злодій і забрав із скарбони готівку 100 К.—При ул. Лїндого у Львові посьвячено і відкрито оноді польску поліклїнїку т. з. безплатну лїчницю, уміщену в одноповерховім будинку.

— **З тов-а ім. Шевченка.** Засїданя секциї математично-природописно-лїкарскої Науков-Товариства ім. Шевченка відбуде ся в четвер дня 22 с. м. о годинї 6 вечером в канцелярії Товариства.

— **Товариства „Станиславівский Боян“ і Руских женьщин** устроюють дня 22 вересня 1904 в сали театр. тов. ім. Монюшка концерт спаперовий з танцями, на дохід інституту і „Бояна“, з слїдуючою програмою: 1. Вебер: „Euryanthe“, увертура, виконає повна оркестра 24 п. п. під батутою Вп. капельмайстра Соучка. — 2. Франко-Сїчиньский: „Пісне моя“, хор мішаний „a capella“ виконають получені хори станиславівского Бояна при співучасти 8-ки з хору Вп. богословів гр. кат. семинарії, під батутою Вп. Сїчиньского. — 3. Сарасате: „Navarra“, дует скрипковий в супроводї фортепияна, виконають Вп. Гакер, Слоневска і Гузарева. — 4. М. Лисенко: „2-га рапсодия“ сольо фортепиянове, виконає Вп. Олена Мандичевска. — 5. Сметана: Фантазия з оп. „Продана невеста“, виконає повна оркестра 24 п. п. під батутою Вп. Соучка. — 6. Нижанковский: „Люблю дивитись“, дует з тенора і баритона в супроводї фортепияну, виконають Вп. о. Коростіль, Лозиньский і Гузарева. — 7. Нїщиньский: „Вечерниці“, хор мішаний в супроводї оркестри, виконають получені хори станиславівского Бояна при співучасти 8-ки з хору Вп. богословів гр. кат. семинарії під батутою Вп. Соучка. Надпрограмово виконає Вп. Лозиньский „Ой Дніпре“ Лисенка сольо баритонове в супроводї форт. По концертї відбудуть ся в тій самій сали при супроводї оркестри 24 п. п. танцї. — Цїни місць: Вступ на салю 3 кор., білет родинний на 4 особи 10 кор. Льожа I і X. по 12 кор., прочі по 8 кор. — Вступ на салю для академиків 2 кор. Буфет в сусїдних салях. Стрій для панів балевий — для пань вечерковий. Початок точно о годинї 8 вечером.

— **З Самбора.** Видїл Шкільної помочи в Самборі і комітет пань почувавсь до милого обовязку висказаня прилюдної подяки всїм Високоповажаним Панам і Панам, що причинились датком, фантом, або дїлом при устроюваню фестину, фантової льотерії і вечериць, уладжених на дохід Шкільної Помочи, котра і удержує бурсу, що містить 50 учеників. Сегорічний час не дописав погодою, мусїло ся відділити фестин від вечериць, мимо сего вечериці випали добре; взяло в них участь 110 осіб, забава велась охочо до білого дня. Фестин з фантовою льотериєю і жертвами добровільними поодиноких Добродіїв дав брутто 585 К 39 с. Позаяк видатки виносили 103 К 16 сот., проте чистий дохід в 482 К 23 сот. Простять Вп. Панї і Панове, що не вичисляємо всїх місцевих, що безкорисно причинились до устроєня льотериї фантової, але також тих Панів, що на розсилану лїсту зложили місто фантів 24 К, а на руки Вп. п. Коритовской 17 К 50 сот. Крім сих Вп. Панів жертвували з замісцевих: пп. Я. Яхно 2 К.; декан о. Козаневич 10 К, Криніцка 4 К, Яким 2 К, Решетило 1 К, о. Літиньский 5 К, Лїґуцкий 2 К, о. Баранецкий 10 К, о. Юзьвяк 1 К, Амвросий Яновский, президент суду 20 К, Теребецкий 2, Гайдерова 4 К, Кротохвіля, директор семинарії учительскої в Самборі 4 К, о. Плешкевич 4 К, Волосяньский, міщанин з Старого Самбора 2 К. Всїм Вп. жертводателям висказуємо подяку в імени убогої рускої молодежи для котрої здвигнутись має стале приміщене не лише на нинї але і на будуче. Не менше почуваєсь Видїл Шкільної Помочи до обовязку подякувати Панам комітетовим, що принялись труду збирати фанти і продавати льоси підчас фестину именно; Вп. п. Коритовска, Колессова, Федоровичева, Филипчакова Туркевичева і другі. Сильні вірою в добро справи сполученими силами з дрібоньких камінців здвигаємо горы. — Видїл Шкільної Помочи *о. М. Ортиньский, Т. Біленький.*

— **„За паперці і тутки „Зоря“** довжна Народна Канцелярия фабрицї над 5.000 корон і на ціль ту суму розіслано паперців і тутюк. На то вплатили адресати заледви весповна 700 корон, отже ще дуже далеко нам до вирівнаня рахунку фабрики. Просимо проте тих Добродіїв, котрі одержали посилки з паперцями і тутками о скоре надсилане належитости, аби ми бодай часть довгу в фабрицї могли заплатити. — *Народна Канцелярия.*

— **На селяньску бурсу в Щирци.** На одчім з засїдань філії руского товариства педагогічного в Щирци піднесено і одобрено гадку заснованя „Селяньскої бурси“ в Щирци на взір вже ествуючої в Комарні. Ходило найперше о зібране на ту ціль потрібних фондів. Вже на найблизшім деканальнім соборчику в Добрянах на представлене підписаного зібралось сьвященьство і зложило квоту 25 кор. Радник суду в Угнові [бувший ц. к. ад'юнкт суду в Щирци] прислав 20 кор. На загальних зборах філії Руского Тов-а педагогічного в Щирци зложили слїдуючі добродії: д-р Тресньовский квоту [із складок] 210 К, крилош. о. Чапельский зі Львова 10 К, о. Еліяшевский з Гуменця 20 К, о. Стернюк з Пустомит 10 К, каса задаткова в Щирци жертвувала 25 К. Дрібними датками на зборах і учительских конференциях зібрано 40 К. Всего разом 360 К. Гроші ті зложено на книжку щадничу в Касї, задатк. в Щирци. Все оно мало, щоби приступити до отворена бурси ще в сїм роцї, тим більше, що не маємо навіть хати на сю ціль. Однак маємо ще надію на наш патріотичний загал, може при его помочи удасть ся нам отворити бурсу вже слїдуючого року. Звертаємо ся отже до всего духовенства в околици і всїх щиро зичливих родимців, щоби були ласкаві заопікуватись сею справою як найгорячійше, присилаючи хочби найменші датки на тую ціль до рук підписаного. Чей і наша глуха Щиреччина оживить ся і стане дїлати для народної справи щирійше як доси. — Именем комітету для будови бурси *Б. Еліяшевский*, парох в Гуменци.

— **З Городенки.** В неділю дня 25 п. ст. вересня 1904 відбуде ся о годинї 7 вечером в сали Народного Дому в Городенцї концерт академічного хору. По концертї слїдують танцї. Цїни місць: крісло 1 рядне 3 кор. — 2-рядне 2 кор., партер 1 К., ґал. 40 сот. Білет родинний 10 К. — За місцевий комітет: *Д-р Окуневский, З. Лукавецкий.*

— **На погорільців в Жукові**, турчаньского повіта зволили ласкаво пожертвовати (в коронах) П. Т.: Уряд парох. в Рипянї складку 12, о. Іван Титар з Ганчавої 4, о. прот. Мих. Купевич з Карльсбаду 10, Н. Н. з Н. 2, складка в Боберцї 24, з храмового празника в Лімнї 13·59, складка в церкви в Дзїстрику дубовім 5·13, три складки в церкви в Жукотинї 42·25, о. дек. Вол. Левицкий з Грозьови 3, Н. Н. надресписнент сторожи скарбової з Турки 1, о. д-р Йос. Мільницкий зі Львова 2·10, о. кат. Зах. Лехицкий з Нового Савча 2·50, п. Семен Кульчицкий зі Львова 4, арендарі з Жукотина: Мошко Вольф 10 і Абрум Ліб 5, п. Пендрацкі, бурмістр Турки 10, п. ївж. Денбіцкі з Турки 4, п. Лахута з Жукотина 4, складка на храм. празнику в Хащові 18·04, о. А. Зарихта з Шляхтинець 2, разом 179·24. — Складаючи именем погорільців П. Т. жертводавцям сердечну подяку, осьмілюємо ся просити Вп. Публику о дальші жертви для погорільців, котрих є аж 30 родин, а лиш 8 обезпечених. — Комітет ратунковий в Жукотинї, почта Лімна: о. Максим Калинич, Микита Лехновский, Іван Макаришин, Іван Зинич.

— **Вправи гімнастичні в львівскім „Соколї“** розпочали ся дня 15 вересня с. р. а то: для членів в понеділки, середи і пятниці від 7—8 вечер, для учеників ві вторки, четверги і суботи і від 7—8 вечер і в понеділки, середи і пятниці від 5—6 пополудни, для пань ві вторки, четверги і суботи від 4—5 по полудни.

— **Народна Канцелярия**, Львів, Ринок ч. 10. просить Впр. Отців Духовних (адівців або безженних), котрі би мали охоту виїхати з краю, о ласкаве подане своїх адрес.

— **Вписи до Висшого музичного Інститута** відбувають ся щоденно в комнатах „Рускої Бесїди“ (Ринок ч. 10) від 6-ої до 7½ год. вечером; в неділї і рускі сьвята від 11½ до 1-ої год. в пол.

— **Із буковиньских середних шкіл.** На засїданю краєвої ради шкільної дня 16. с. м. именовано між иншими суплентами п. С. Яричевского в ґімназиї в Кіцмани, п. Осипа Проскурницкого в П. ґімн. в Чернівцях, а п. Алекс. Поповича у учительскій семинарії в Чернівцях. Учитель вправ черновецкої семинарії Оттона Жуковского іменував міністер просьвіти головним учителем семинарії в Тїшинї.

— **Товариство Родина в Коломиї** устроює вечер з танцями в неділю дня 2 жовтня с. р. в сали народного Дому ул. Костюшка П. поверх. Початок о годинї 8 вечером. Стрій візитовий. Вступ від особи 2 корони. Тїльки за запрошенєм. — *Видїл.*

— **Позір!** Льокаль тов. „Сокіл“ у Львові находить ся при улици Коперника ч. 9. Всякі письма просимо посилати під сею адресою. — *Старшина.*

— **Пожарний „Сокіл“ в Угерску** стрийского повіта засновано на статутї львівского „Сокола“.

— **Вінчанє** п. Витовта Манастирского, інжинїра і цив. ґеометра у Львові з панною Луканівною, учителькою жіночої школи виділової, відбуде ся дня 21 с. м. в парохіяльній церкві в Коломиї перед полуднем.

— **Вінчанє** п. Евгена Гуцайло учителя в Гліботї з п. Нелею Лукіянів, учителькою, відбудесь в четвер перед полуднем дня 22 вересня 1904 в парохіяльній церкви в Коломиї.

— **З „Народної Торговлї“.** Перший транспорт вина есть вже в дорозї і сподіємо ся, що до тиждня буде вже в руках наших Вп. гостий, замовивших собі вино з сего транспорту. На другий транспорт збираємо замовленя, а що достава другого транспорту наступить в половинї жовтня, проте просимо з замовленями поспішити, бо достава вина в падолистї була би по причинї можливих морозів резикована. Також просимо о замовленє на мід питний і кождого часу на сьвітло наше +. М. Ц. Н. Т. — З уваги, що аґентів подорожуючих не висилаємо, просимо замовленя всї пересипати впрост до нас. — Дякуючи за довірє до тепер нам удїлюване, вневняєм, що і на будуче старанєм нашим буде услуговати гостей наших для їх повного вдоволеня. — *Дирекция.*

Урядові вісти:

— **З перемиской епархії.** На місце увільнених на власну просьбу від дальшого веденя деканального уряду а то: о. Николая Івановского, дотеперішного декана дрогобицкого і Александра Саноцкого, дотеперішного декана жовківского, іменовані завідателями деканатів: о. Тадей Скородиньский, парох в Трускавци дрогобицкого, а о. Йосиф Дольницкий, парох в Добрусинї, жовківского. — Орд. комісарем для кваліфікаційних іспитів на учителїв при ц. к. уч. семинарії в Сокали іменований о. Василь Левицкий, протонотарий Ап. і парох в Сокали. — Іспитувателем при тій-же комісиї іменований о. Алек. Грицик, катихит при ц. к. учит. семинарії в Сокали. — В пропозицию на Литовець ден. любачівского приняті: 1) Іван Шумелда, 2) Михайло Посїкира, 3) Михайло Косоноцкий, 4) Іван Вирка. — До канонічної інституциї завізвані Йосиф Мащак на парохію Кормаличі, а Діонизий Гичко на парохію Рипяна. — Увільненя від конкурсового іспиту одержав о. Іван Сороневич, парох в Ждинї. — Намісництво призволило на зміну родового назвиска о. Діонизови Гудзю, парохови в Пятковій на Мировичі.

— **Іменованя.** Міністер просьвіти іменував заступника учителя в рускій ґімназиї у Львові Осипа Роздольського дїйсним учителем в рускій ґімназиї в Перемишли.

— **Відзначенє.** Цїсар надав головному учителеви женьскої учительскої семинарії у Львові, Іванови Вічаєви золотий крест заслуги з короною.

Бібліографія:

— **Пестрі звуки.** Під сим заголовком вийшла в Чернівцах збірка поезий звісного нашого молодого поета, Сильвестра Яричевского. В збірцї поміщені поезийки давнїйшої і новійшої доби, переважно лїричні, а деякі з них визначають ся справдішним поетичним талантом і вдатною формою. Книжка оправлена в полотно з витисками, представляє ся дуже гарно і коштує всього 2 К. 30 сот. Дістати можна в руских книгарнях.

— **Конкурс.** Розписує ся отсим конкурс на вільні місця [около 40] в бурсї диків фундациї Впреосв. Митрополита, Андрея Шептицкого. Подання о приняте разом з метрикою крещеня, сьвідоцтвом убожества і моральности як також сьвідоцтвом укінчених шкіл, належить внести до уряду парохіяльного Архикат. церкви св. Юрия у Львові [площа св. Юрия ч. 5] до 13 жовтня н. ст. включно. Приняті будуть ті кандидати, що не укінчили ще 17 року житя, мають добрий голос і виказують ся задовольючим знанем катехізму і письма. В тій ціли відбуде ся дня 18-го жовтня 1904 о 3 год. по пол. в парох. канцелярії вступний іспит. Приняті кандитати одержать в бурсї вільне мешканє і безплатну науку, за нїкт же мусять платити таку ціну [18 К місячно] яку платить Всесьвіт. Митр. капітула за своїх бурсаків-дачків. — *Від гр. кат. парох. уряду архикат. церкви св. Юрия.* 2—3

— **Конкурс.** Видїл Руского Інститута для дівчат в Перемишли оголошує отсим конкурс на дві посади надзирательок в Інституті, котрих задачию есть нагляд над інститутками і стараня о удержаня в ладї їх біля і одежи. Вимагають ся: 1) бездоганне поведенє; 2) вік повисше 25 до 40 лїт; 3) укінчені щонайменше народні школи; 4) стан вільний; могуть однак компетувати і бездітні вдовиці. Винагорода: крім мешканя і повного удержаня платня річна 300 К. Подання заосмотрені: 1) метрику крещеня; 2) лїкарске сьвідоцтво здоровля; 3) сьвідоцтва укінчених шкіл; 4) точне описаня перебігу свого житя, евентуально посьвідчене що-до занятя до сего часу, належить вносити до Видїлу Руского Інститута найдальше до 25 вересня сего року. — Від Видїлу Руского Інститута для дівчат в Перемишли: о. *Мирон Подолиньский* предсїдатель, *Северин Зарицкий* секретар. (2—3)

— Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!

В ювилейнім році Непорочного Зачатя Пр. Дїви Марії відбудуть ся богомільні походи з процесіями до каплиці Матери Божої в Борщовичах дня 21 вересня в день „Рождества Пр. Д. М. В.“ На обхід ювилейний, як довідуємо ся обіцяв прибути Впр. о. офіциял А. Білецкий зі Львова. На памятку 50 лїтного ювилею оголошена догмату Непорочного зачатя Пр. Д. буде поставлена і поблагословена статуа Матери Божої над керницею при каплици в Борщовичах.

Надіслане.

КУНЕРОЛЬ. Ц. к. управа двірского дому піддала „Кунероль“, чисту під ґаратиєю ростинну товщ, зладжувану з овочів кокосової пальми докладним розсїдом і ствердила факт, так часто вже провірений, що сей продукт надає ся як знаменита омаста до страв. Перестерігає ся тому перед нездалими, а дуже подібними наслїдуванями.

Молодий урядник податковий, Русин, симпатичний, музикальний, шукає такоїж товаришки житя. Зголошеня з фотоґрафіями просить надсилати скоро до адміністрациї „Дїла“ під словом „Нїжність“. 684 1—3

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

купує і продає всякі вартісні папери і монети, льоси на місячні сплати під як найдогіднїйшими услівями, а також поручає промесу на 4% льоси реґуляциї Тиси до тягнена 1 жовтня 1904, головна виграна К **180.000.**

Видавництво часописи льосованъ „Nadzieja“, річна передплата К 3·40, на провінциї К 3·60 697 3—5

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1 против Банку Гіпотечного на напротивъ входу Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, лупи і всякі инші прибори оптичні. Всякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Бюро Німчиновской, Львів Ринок ч. 12а поручає учительки, бони, господині і всяку добірну дворску і містову службу. 106 1—0

Глядаю учительки Русинки, до дітей на цілий рік. Зголошення під адресою О. П. Літиньский в Теличим, 671 5—5 почта Літятин.

Цукорня краківска

Львів Фредри, поручає знамениті тісточка по 3 кр. Вельми смачних гербаткиків фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекопядок 1 зр.
168 8—15

Столівники знайдуть добрий домовий вінт а два ученики цілковите поміщене на Личаківській улици ч. 19. I поверх. О. К. 618 5—5

Добра дяківска посада буде опорожнена з днем 1 жовтня с. р. в Запесцях, почта Ходорів. Компетенти звольнять відносити ся до гр. кат. уряду парох. тамже.
683 2—3

Одного або двох учеників приїме на станцию родина урядничa. За здоровий і достатний харч і моральне провадженя ручить ся! ул. Городецка ч. 39. Відомість у сторожа.
605 4—5

УЧЕНИК V кл. гім. глядає лекцій на провінції. Ученик V кл. Львів Poste-rest.
678 6—5

Товстість

усуває скоро і гарантує за нешкідливість Thieles's **відтовчуюча гербата.** Найкращі признання. Пакет 2 К (за границю 2·50 К) за післяплатою висилає аптика Жигмонта РУКЕРА під срібним орлом у Львові.
652 2—6

П. П. академіки або студенти найдуть мешкане враз з добрим харчем при улици Снїжній ч. 4, II поверх.
681 2—3

Семинарист IV р. з двоїтною практикою глядає лекцій на село. Ласкаві зголошення Русин, адмін. „Діла".
673 3—3

Склад корчиньских полотен

і готового біля, **Львів, ул. Галицка 16,** поручає: **полотна, веби, столове біле і ручники і хустини до носа у великім виборі.** Комплетні готові виправи вінчальні з постїлю, почавши **від 200 зр.** 674 2—5

Беріота школу на скрипки — цїлу — а по крайній мірі, бодай І часть куплю дуже радо. Ласкаві зголошени прошу слати на адресу Омеляна Марморовича ц. к. практ. податкового в Рудках.
673 3—3

БРИТВИ анґлійські як й солїнґенські в цїні від 80 кр. 1·20, 1·50, 1·50, 1·80 до 4 зр. рівнож приряди до голеня по 2·50 зр. паски до бритов від 60 кр. до 3 зр. марморки від 25 кр. до 1·50 зр. поручає **А. Раттінґер,** Львів, Галицка 15. 596 5—13

Особа інтелїґентна в середнім віці, займе ся кухнею і сїльскою та домовою господаркою, у сьвященика вдівця. На такім становищи була вже 5 лїт. Ласкаві зголошени: Львів, ул. Лїсна ч. 5, на долї, пані Дїчук. 682 2—3

Німецко-руский Словар

Партицкого ч. I. і II. з року 1897 можу продати. Петруняк в Незвиськах. 686 1—3

Купуйте лиш в краєвій фірмі

Ю. Капраліка

у Львові побіч Народного Дому

скрипки, баси, флєти, кларнети і всякого рода інструменти дуті по дешевшій цїні як заграничка конкуренция. — Яка спеціяльність поручаю цитри, мандолїни і ґрамофони найновійшої конструкциї вже від 40 корон. Цїнники даром. 687 1—3

М. Насс, **Львів, Шпитальна 28.** поручає свій великий вибір всякого рода повозів нових, знаменито викінчених як також уживаних, за котрих тревалість ґварантує в цїні приступній. Рівнож приймає до переховання, в комісі і в цїли продажі як також заміни або купує за готівку. Поручає також до слюбів елеґанцкі екіпажі з білими кіньми, що походять з цїсарскої стаднини в уміркованій цїні. Дякуючи моїм Поважаним відборцям за дотеперішні зглади поручаюсь і на дальше і остаю з глубоким поважанєм **М. НАСС,** Львів, Шпитальна 28.
245 3—3

Red Star Line, Antwerpen.

до Америки.

Парівці першої і другої класи, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженя. — Дешеві цїни перевозу.

Інформациї уділяють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоні ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО

Маґазин Футер

М. А. Авґустина

у Львові, ул. Театральна ч. 7.

(напроти головного входу до костела катедрального)

поручаєвсякого рода

футра, ґарнїтури, шапки, верхи до футер і пр.

Боа в рїжних форматах і ґатунках у величезнім виборі.

Цїнники на жадане даром і оплачено.

631 4—20

До Ню-Йорку, Канади

і всїх місцевостий в північній Америцї

найдешевше, найлїпше і найвигіднїйше (пересїдає ся лише один раз) їде ся на **Відень - Трнест** першорядними кораблями

„CUNARD-A"

Найблизші кораблї відходять:

Ultonia 19 вересня	Ultonia 7 падолиста
Slavonia 8 жовтня	Slavonia 19 падолиста
Pannonia 15 жовтня	Pannonia 3 грудня

Близших пояснень уділяє головне заступництво для Галичини і Буковини

Йосиф Айлє

Львів, ул. Браєрівска 6. 676 2—2

Для молодїжи шкільної.

Виріб краєвий.

Жадайте по всїх склепах

Бльоки і зошити рисункові „Leopolia"

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia".

650 10—20

Важна пересторога!

Перестерігаємо Впов. публику в її власнім інтересї, що дехто пробує фабрикувати ростинні товщї і пускати під рїжними іменами та марками в торговли.

Перестерїгаємо перед такими фабрикатами, бо лише зладжений після нас, у всїх державах опатентований

КУНЕРОЛЬ

є безперечно першою і найлїпшою **ростинною товщию,** котру авторитети признали за найчистїйшу омасту до страв.

Заступає вповні масло, смалець, солонину і т. п.

Домагайте ся „КУНЕРОЛЮ" в кождій лїпшій торговли. До місцевостий, де „Кунероль" не доставляє ся, висилаємо почтою пробні пушки по менше-більше 5 клґ. brutto за цїну К 6·50 оплатно до кождої почтової стациї за післяплатою. Висилка зелїзницею для дальших продавців ½ і 1-кілевими пакетами в скринках почавши від 10 клґ.

653

Для ґуртовних торговель окремі корисні цїни. *Брошурки і лїкарскі свїдоцтва безплатно.*

Найстарша і найбільша в цілій монархії фабрика ростинних товщів

ЕМАНУЇЛ КУНЕР і СИН

Відень, XIV/2. — Засновано 1880.

Семинарист пошукує лекцій на селї або в місті на цїлий рік за дуже уміркованим винагородженем. Зголошеня на адрес: *Андрій Полянчук,* Сокаль, Забуже.

Винаймо комнату фронтову

суху, сонячну, умебльовану, лишь інтелїґентній особі за 6 зр. місячно. Хоровита особа дістане опіку в недузї безінтересовно. Маю велику любов до хорих. Відомість в Адміністрациї „Діла". 683 1—1

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі нервові недомаганя, нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.**
163 26—?

Бюро інжинїрске

в САМБОРІ, *ул. Собіского 1:* *Гільдівна*

зладжує пляни і кошторися на церкви в стилю грецкім, доми парохіяльні, будинки господарскі, школи, як також поміри ґрунтів, парцеляциї, нівеляциї і всякі технічні роботи. Інжинїр цивільний з уповажанем намісництва **Г. Шуреи** ем. зелїзничий надінжинїр.
683 1—3

Подяка.

По довгій і тяжкій болїзни уподобалось було Всевишнему призвати нашого найдорожшого і найлучшого мужа і вітця Івана Файєра, пенсіонованого управителя Товариства акцийного в Устєріках. В тяжкий тій болїзни утїшителем був сердечний приятель і сусїд наш о. Іван Попель, парох з Довгополя. За відвідуване в слабости і приятельску потїху нехай буде нам можна зложити сердечну подяку, як також за взяту участь в похороннім обрядї. Дякуємо також сердечно вп. Іванови Білоусови, парохови з Білоберезки, синови его парохови з Подлужа, о. Романовскому, місцевому парохови, о. Арсеничови парохови з Ясенева. Бог нехай нагородить сторічно приятельску прислугу. — *Емілія Файєрова* вдова, сини, доньки, зять, внуки і правнучки. 685

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

під фірмою

АДОЛЬФА ЗІНҐЕРА Львів, Сикстуска I

поручає спроваджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	½ кг.	Congo добра	1·40 кр.	½ кг.
Portorico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kayaow добірна	1·80 „	„ „
„ пікнтац.	90 „	„ „	Souchong знам.	2·— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найл.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk аромат.	3·— „	„ „

Висилка 2 кґр. кави і 1 кґр. чаю разом **оплатно,** або 2 кґр. чаю і в 5 кґр. кави **особно** оплатно за післяплатою. 86

На зближаючі ся Празники і Сьвята

просимо замовляти

„Сьвітло церковне і столове"

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ"

з наком + М. Ц. Н. Т.

Для Всч. Братств церковних і крамниць даємо **10% фабричного рабату!**

Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ" горить ясно, не коптить і не сливає.

573 12—7

Рух зелїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20*,** 6·10, **1·40,** 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31*,** 6·00, 8·55, **1·30,** 5·40, **8·40*,** 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, **2·30,** 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15,** 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Бережан	5·08.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рогатина	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольдни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольдни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45*,** 4·10*, **8·25,** 8·35, **2·55,** 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51*,** 6·20, **2·45,** 10·42*.
„ Підволочиськ	8·30, **1·55,** 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·21*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Черновіць	10·45.
„ Бережан	10·50.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рогатина	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишлян до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·33 2·05, 3·35, і 5·05 попольдни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 попольдни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 6·13 попольдни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 попольдни.

до Щирця 1·45 попольдни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята]

до Любіня вел. 2·15 попольдни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мийскім бюрі п. н. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

При закупні товарів просимо поглядати на нашу чвертку

Видавець і одвічальний редактор: Др. К. Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 202. Львів, Второк 7 (20) Вересня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавемана ч. 9; К. Бухнітаˇ ул. Кароли Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи вертають ся лише на попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошенє числять ся по 20 с. за стрічку.

Під пору.

Всяка суспільна праця о стілько має справдешну вартість та о стілько лишає трівки сліди, о скілько вона постійна та безперервна. Розуміє ся однак, що отсе правило постійности та безперервности народної працї так далеко лише може бути приміненим, як далеко позвалюють на се природні та економічні обставини. Особливо-ж у народу, що складає ся майже з самого хліборобского стану, як наш руский нарід, с пори року, де народна праця задля господарских занять прямо стає неможливою, — як приміром на весну в часї орки та засівів, а потім у літї в часї жнив. З другого боку однак селяньске житє має і свої ферії, коли селянинови остає богато свобідного часу поза господарскими занятями та коли нашого селянина найлекше ще втягнути в народну роботу. Як раз такі ферії надходять тепер з осенню та зимою, і тому не від річи буде пригадати нашому загалови ті сторони нашого народного житя, на які належало би звернути більшу увагу.

Зачнемо від політичної орґанізациї, котра — як ми се мали вже нагоду замітити — в послїдних часах поступає в нас значно слабшим темпом, ніж би сего по розбудженю народної сьвідомости в нашім народї належало сподївати ся. Але теперішність принесла з собою стілько політичного матеріялу, що прямо непростимим гріхом було би не використати его відповідно для політичного образованя широких кругів нашого народу. Вкажемо хочби на такі два політичні моменти, як недавна подорож д-ра Кербера до Галичини враз з усїм ей значінем та з супроводжуючими ей сподіваними і несподіваними інцідентами, як і наближаюча ся сесия галицкого сойму, що сходить ся вже 30-ого с. м. Ся два момента повинні послужити як вихідні точки для роз'ясненя широким кругам нашого народу відношеня Русинів так до центрального правительства, як і до краєвого сойму та краєвих верховодів, а зробити се — розуміє ся — належить на публичних вічах, а ще лїпше на скликуваних від села до села, довірочних зборах. А взяти ся до сеї роботи, се обовязок наших повітових орґанізациї і мужів довіри. Нехай вони, коли пригожа пора, не ґанять часу, але нехай, поки на се позволяє свобідний час та поки ще сьвіжий політичний материял есть під рукою, возьмуть ся до політичного осьвідомлюваня народних мас дорогою віч та зборів. А нарід, що інтересує ся тепер своїм положенєм значно більше, ніж ще се недавно було, певне радо і численно поспішить на кождий заклик зі сторони наших орґанізацай.

Переходячи до черги т. зв. орґанічної працї, перш усего мусимо звернути увагу на орґанізацию наших читалень „Просьвіти". Чимало з них засніло ся, чимало ледве дає знаки житя, а більше ніж дві третини наших сїл не мають ніякої читальні. Тож видїли філій т-ва „Просьвіти" по повітам повинні горячо занятн ся тепер люстрацією і розбудуваном читалень істнуючих а основуваном нових. В тій цїли філіяльні видїли нехай уложать собі відповідний план акциї, нехай роздїлять працю між членів видїлу або й кооптованих з поза видїлу та нехай живо зачинають об'їздку наших сїл так, щоби небавом усї засніті ся читальні назад віджили, а бодай друга третина руских осель мала вже свої читальні.

Рівно-ж місцеві люди, що мають вплив на читальні повинні приложити рук до розодуженя в них більшого житя. Побіч сходин на спільне читанє часописий і спільні розмови треба покласти вагу на відчити з рускої істориї, природних наук, ґеоґрафії, господарства і т. д. та на аматорскі вистави і вечерки, котрі причинюють ся дуже успішно до заінтересованя селян і маломіщан читальнею. Побіч сего не треба забувати і на пропаґованє в читальних думки основуваня „Соколів" і „Січий", як дуже пригідної форми для орґанізациї сїльскої молодїжи.

Побіч орґанізациї просьвітних осередків по наших оселях не належить однак забувати і на економічну сїльску орґанізацию, а іменно на основуване райфайзенок, крамниць, читальняних кас і т. д. І до сего роду орґанізациї тепер найлїпша пора, а до того порушенє сих справ в читальних причинить ся чимало до їх оживленя. Особливо-ж стоїть розвинути живу пропаґанду за райфайзеньскими касами, як найвідповідшого формою для мужицкого кредиту т. зн. для ґуртованя дрібних капіталів в більші осередки. О скілько дасть ся, належить при тім визискати підмогу краєвого видїлу; коли би се було неможливе або невідповідне — основувати каси самостійні. Вкінци, коли говоримо о економічній орґанізациї, то в приготовленних уже більше та більш осьвідомлених місцевостях і околицях треба приступити до проб орґанізациї і експорту в усяких спіляках, до чого видїли філіяльні т а „Просьвіта" повинні приложити руки через орґанізацию відчитів фахових сил, як се робив в послїднім році видїл філії в Стрию.

Вкінци ще хочемо взаделювати до загалу нашої інтеліґенциї міскої і сїльскої, сьвіцкої і духовної, мужескої і жіночої в одній справі превелікої ваги, а іменно в справі курсів для аналфабетів. Поклики наші з початку сего року в сій справі видали на жаль за малі результати: основано всего кільканацять таких курсів. А однак далекосягле значінє таких курсів з загально людского, культурного становища, як і зі становища не тілько народу але і церкви, казало би жадати в нашого загалу більше занятя сею справою. Сими курсами можемо заступити брак школи по наших селах та доповнити се, чого незробила істнуюча публична школа.

Тож ще раз пригадуємо нашій інтеліґенциї сю справу. Кілько-ж то у нас панночок і студентів сидить по селах без занятя! Нехай вони стануть просьвітелями найтемнїйших, нехай потягнуть своїх батьків, аби йшли їм з помочию в сім труді. А наші громади і церковні брацтва повинні навіть самі взяти на себе удержанє таких курсів і заплатити — як треба — учителя письма для своїх дїтий. Розуміє ся, що сей обовязок їх повинна їм усьвідомити наша інтеліґенция, котрій ті курси грамотности кладемо горячо на серце.

Се були би найважнїйші поля на нашім народнім облозї, які в пору осїнно зимових хліборобских ферій належало би обробити. Тож до труду земляки, до роботи, бо що осягнемо сею дорогою, се незницимий капітал на будуче і певна опора нашої народної будуччини!

Справи заграничні.

(Страйк в Італії. — Смерть Бісмарка. — Антиклерикалізм в Франциї).

Важнїйшою подією теперішної хвилї, що звертає на себе увагу всего цивілізованого сьвіта, є гроза вибуху загального страйку в цілій Італії. Підклад сего страйку є політичний, бо правительство Джіолїтї'ого силою зломило страйк рільних робітників і в часї інтервенциї війска в Буґґеро і Кастелюцо прийшло навіть, як се ми згадували вже в телеґрамах нашої часописи, до розли-

---

б)

АЛЕКСАНДЕР ҐРАУ - ВАНДМАЄР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

Роблено вже приготованя до весїля, — говорив дальше Романьский — коли нараз хотїла судьба, що я попав в лихе положенє як-раз через сю дївчину. Именно мені хвилево забракло гроша, а була се така дрібниця, що між інтеліґентними людьми не робить ся з такого приводу ніяких комедий. І ся дївчина могла мені в тій прикличї легко помочи.

Та вона сього не вчинила — не знаю, чи з еґоїзму, чи з недостачі довіря до моєї особи. В кождім случаю я побачив, що вона мене не любить, і для мене стало ясно, що вона не може бути мою жінкою. При тім вона була замкнена в собі і надто розважлива, а я кілька разів зловив її на обдурюваню мене і неправди. Коротко кажучи, чи ся, чи инша причина відсунула мене від тої дївчини і я сказав: „ні, ні і ще раз ні!" — хоч її завсїгди любив. Що однак ся любов поволи остигла, та що вона не була так сильна, се я побачив з того, що вона не перемінилась відтак в ненависть, як се бувае при горячих любовних, почуваннях, але в свого роду милосердне, таке як відчував брат для своєї старшої, нещасливої сестри. Вона зворушувала мене і я був би все для неї вчинив, тілько не женив ся.

З того часу я перестав мати давну сьвяту пошану для жінок і став їх легковажити. Я мав чи-мало у них щастя деякі зверталисъ до мене з любови, инші для заспокоєня змислів, находячи особливе вдоволенє зі знакомства зі мною. Все те однак була тілько хвилева, майже чисто змислова любов, без ідеального духового підкладу і без ідеальних змагань. Бувало, що я мав навіть таких любок по кілька на-раз, а кожда з них думала, що я до неї одної належу і про других не мала ніякої відомости.

Я нераз був нїбито влюблений, щоби сейчас мати тої любови досить!

Доперва любов до Алїси — казав дещо зворушеним голосом Романьский зробила конець сим змисловим вибрикам. То була любов висша, ідеальна й правдива. В кождім случаю се не стало ся сейчас. Я не залюбив ся в нїй на перший погляд, як який вісїмнайцьлїтний ґімназист. Також не явив ся я зразу в їх домі, на перші запросини. Я не мав в першій хвили відповідного довіря. Я не вірив, аби Алїса схотїла стати моєю жінкою, вона зі своєю незвичайною красою і майном. Але я робив розвідини і дізнав ся, що вона по правдї походила від родичів незасібних. Батько, ремісник, жив в малім місточку а її мати мешкала від кількох лїт в Л. та удержувала себе і четверо дїтий з милостинї богатих братів. В перших роках, як ся родина осадовилась в Л., головну грошеву підмогу давав їй брат матери Алїси, штабовий лїкар Віжнїцер, чоловік богатий, що жив разом з родиною. Сей давав підмогу довший час, також тоді, коли подружив ся і завів свою окрему сїмю. По нім занявся родиною другий, старший брат, біржевий аґент в Відни. Тай і инші богаті свояки посилали Корнам час до часу поміч, чи-то в грошех, чи в убраню. Але найбільші надії покладано на доньку Алїсу. Ся красавиця була улюбленицею мами, що надіялась сею донечкою зробити сьвітлу богату партию. Перед роками, коли Алїса тілько-що розвинулась, крутив ся там якийсь офіцир, чоловік легкий і живий, але сватанє попсувалось через брак кавциї. Родина Кори-Віжнїцерів знала дуже добре, що австрийский офіцир, коли „сквітує" і перейде до цивільного стану, на тім полї може здобути тілько невизначне становище та що тому не було-б гарно задля такого чоловіка казати ся своїй донці аж вихрещувати. Коли один дїдо вихрестив ся, то мав принаймнше виглядн, що стане швидко штабовим або й вищим штабовим лїкарем, тим більше, що другий дїдо став вже був через вихрещенє радником суду. Але тут? Що з того можна було мати за виглядн? І через те справа розбила ся. Я дізнав ся справдї, що панна Алїса носить черевички за десять ґульденів, але я знав, що таке робить ся в цїлих спекуляциї, аби людий піддурити. Вистарчить при тім сказати, що тота сама родина занимала всього дві малі комнати і кухню. Третий, приналежний їм кабінет відпаймлювано або якому академікови, або взагалї кавалєрови, при чім давали ему також снїдане.

Доперва, коли я про те все дізнав ся, пішов я до їх дому і провірив, що зі знакометва з Корнами може вирости мов подруже.

Тут Романьский витягнув папіросницю і закурив папіроску. Видко було, що він на разї скінчив. Але д-р Іскрицкий не дав ему тим разом супочинку. „Се чудне, сказав він — що деякі люди вміють надати собі вигляд засібности й богацтва. Що до родини Корнів, то вони, здаєть ся, жили від сивва сього штабового лїкаря".

Так є — відповів Романьский. Коли я війшов їх до дому і побачив малі, але чистенькі комнатки з гарною і добре удержаною обстановою, перша стріча з тою родиною, в їх таки-ж домі, зробила на мене вельми приємне вражінє. Алїса приняла мене з видом на лици, що ударив високом радости. Вона відгадала, що я чую до неї симпатию, або лїпше сказати, що я опинив ся вже в наставлену нею сїть. Зараз появила ся також її мама, женщина висока й худа, з лицем схорованим і бїдним. Приняла мене ввічливо і розпитувала про богато річий. Інтересувала ся однак головно моїм становищем, а особливо цїкавило її те, які суть виглядн для моїх авансів. Коли я відходив, вона стиснула мені дружно руку і сказала: „Мій дім стоїть все готовий на ваше принятє".

З инших дїтий я не бачив впрочім жадного, бо всї вони були в той час поза домом.

Коли я покинув дім Корнів — оповідав дальше Романьский — мою душу обняли дивні чувства. З одного боку почував я себе на хвилину щасливим, бо мені видалось, що я найшов саме чесну й браву родину а Алїса без сумнїву подобала ся мені. З другого боку однак обняло мене инакше чувство сумнїву і невдоволеня. Мені представилось в умі, що Алїса є нїчим инъшим як комедианткою, тай що вона навіть вистудиювала, як має вбирати ся, як чесати й укладати волосе, як рухати ся і говорити. Коротко кажучи, вона вичувала наперед все, що могло других побуджувати й на нїй подобатись, нагадуючи заразом тим своїм поведенєм картки, що видніють на домах: „сей дім є на продаж або до винайму".

Передовсїм же впав мені в очі її спосіб говоренн, бо говорила з де-яким патосом, так наче який проповідник — а се, очивидно, мені не подобало ся.

Коли я того-ж дня — кінчив Романьский своє оповіданє — прийшов до бюра, передав мені начальник стациї якийсь уривий акт а заразом і посьвідку відібрани до підпису. На моє велике счудованє побачив я, що се був декрет, яким наказувано мені до 24 годин удати ся на стацию Х— одну з більших стациї провінціональних недалеко від Л, — та ставити ся до розпорядимости тамошному начальникови руху. Правда, я побіг тепер до референта особистих справ в дирекциї, хотячи задержати, але нїчого вже не помогло. Він впевнив мене впрочім, що перенесенє буде лише хвилеве та що розхо-

Лев Новосад

абсольвент ц. к. технольоґічного музея промислового у відни.

Склад і робітня обуви

Чоботи

непромакаємі власного винаходу під ґваранцією.

для дам, мущин і дїтий. Спеціяліст обуви для ніг болячих і окаліченых.

Осібний віддїл направи обуви.

Львів, Пасаж Міколяша.

632 4—12

ву крови. У відповідь на се поступованє правительства постановили застрайкувати робітники всїляких заводів в Медіоланії а спїдом пішли більші центра робітничі як: Монца, Ґенуа, Турин, Рим а вкінци Неаполь. Цїлий промисл і торговля станули, міста в темряві, бо і робітники ґазові страйкують. В деяких місцевостях працюють лише пекарі, що достатчають хліба для страйкуючих робітників, як також друкарні, в котрих печатають ся дневники соціяльїстичні. Власних вістий про сей масовий страйк нема, бо цензура італійска непропускає без цензури жадних телеґрам за границю. Відомо лише, що страйкуючі здирають з домів хоругви і окрасн зроблені з нагоди уродин італійского наслїдника престола. Військо сконсиґноване, однак не виступає ще нїгде а лад заводить полїция і карабінєри (жандарми). Між ними а страйкуючими приходить часто до борби і з обох сторін падають жертви. На чолї сего масового страйку станули соціяльїстичні посли до парляменту: Лєрда, Морґарі і Тодескінї як також цїла редакция соціяльїстичного дневника в Римі „Avanti“. Сей провід, в виданій відозві, похвалив почин робітників медіоляньских, що перші застрайкували у відповідь на тираньства правительства і візвав до загального страйку усї орґанїзациї робітничі в Італії. Страйк сей має так дов-го тревати, доки теперішний кабінет Джіолїтті'ого не уступить. Кабінет сей визначає ся безприкладним легковаженем житя і прав робітничих, тому й не дивниця, що робітники бажають за всяку цїну повалити знеславленого кабінет.

Однак між провідниками страйку нема згоди що до терміну тревани страйку. Одні суть за страйком доти, доки не осягнуть своєї цїли т. є. доки не уступить кабінет Джіолїтті'ого, другі хотять, щоб страйк тревав лише до неділї, а то лише в цїли демонстрациї. Против масового страйку заявились також реформісти. Реформіст Тураті заявив, що продовжане страйку не має жадної цїли, бо тепер нема засїдань парляменту, тож і не може осягнути сего, щоби Джіолїоті міг тепер уступити. Дальше треване страйку виключе лише загальний голод і домову війну, за котру відвічальність годї брати на себе. Однак виводи Тураті'ого не знаходять багато прихильників між страйкуючими і они рішили не уступати перед нїчим. Міністер Джіолїоті заявив, що не ужие вже нїколи війска в борбі між капіталом а працюючими, а ті що відвічають за події в Буґеро і Кастелюцо зістануть остро покарані. На разї годї предвидїти наслїдків масового страйку, в кождім однак случаю, хотяй би кабінет Джіолїоті'ого позістав у керми далї, буде мусїв від тепер більше числитись з домаганнями робітників.

Вже вчера донесли ми в телеґрамах, що в Фрідріхруе коло Гамбурґа помер найстарший син б.канцлера Бісмарка, князь Ґерберт. Покійний хотяй посьвятив ся карієрі дипльоматичній не визначав ся однак такими здібностями як его батько, все таки імя его перейде до істориї. На нїм справджує ся, що дїти славних і здібних батьків нїколи не дорівнують їм. Князь Ґерберт уродив ся в 1849 р. і брав участь як однорічний охотник в війні франсуско-нїмецкій а ранений тяжко в битві під Марс-ля-Тур одержав степень офіцира. Він був любимцем свого батька і був з постави і лиця зовсїм подібний до него. Батько призначив его до дипльоматиї, бо мрів про се, щоби він по нїм займив місце канцлера нїмецкого. З часом могло би канцлерство в родинї Бісмарків статись наслїдственним і повстала би при цїсарскім домі пануючім династия майордомів, така, як була за Каролінґів. Посьвятивши ся політичній карієрі був він як аташе при амбасаді у Відни, радником амбасади в Льондонї і Петербурзї а вкінци амбасадором в Газї. В році 1884, маючи тодї 35 лїт, став підсекретарем держави і як такий проводив в р. 1889 конференциї міжнароднїй в справі островів Самоаньских.

Однак змінчивість успособленя і автократичні забаганки Вільгельма II. зневічили мрії старого і молодого Бісмарка. З початку справдї заносило ся на се, що Ґерберт Бісмарк позискає довірє молодого монарха. Він товаришив ему в его подорожах по пануючих дворах, але вже спїдуючого року, коли Вільгельм II змусив старого Бісмарка уступити, кінчить ся політична карієра Ґерберта. Солїдаризуючи ся з батьком, зажадав сейчас димісиї, котру й одержав. Від тепер стояв оподалїк двора а цїла его політична дїяльність ограничала ся до острої критики наспїдників батька в парляментї нїмецкім і в прускій палаті панів. Иншими квестиями не займав ся, лише при дебатах над антипольскими предложеннями в прускій палаті панів виказував на положенє Русинів в Галичинї під панованєм польских верховодів і піддавав польску господарку безпощадній критицї. Промовляючи в повисших тїлах законодатних приберав позу і патос бесїди свого батька. З дітий зелїзного канцлера жие ще лише донька графиня Ранцав. Наслїдникам своїм полишив кн. Ґерберт обширні добра і майорат.

У Франциї, акция правительства, що змірне до переведеня розділу держави від церкви іде дальше. Се стремлїнє не є нове у Франциї, бо проявп сего були вже нераз в істориї Франциї в так зв. ґалїканїзмі т. є. змаганю французскої церкви до еманципациї, то знова, коли французскі королї хотїли запанувати над церквою. Остаточно відносини між Ватиканом а державою уреґульовано конкордатами. Послїдний конкордат заключив Наполеон в р. 1801, а представниками папи Пія VII і він обовязував аж до зірваня его теперішним правительством Комба. Конкордат Наполеоньский складав ся з 17 артикулів. Після артикулу II сего конкордату поділено Францию на 10 матрополій і 50 епископств. Нових епископів іменувало правительство а Ватикан мав їх інституовати. Епископи були обовязані складати присягу вірности в руки президента, а священники нижших степенів в руки цивільного урядника. Правительство обовязане було дати так епископам як і священникам платню. Однак вже й Наполеон не вдоволив ся одержанними від Ватикану уступствами, які містились в тім конкордатї, але розширив власть правительства через так звані „артикули орґанїчні“, котрі установляли: Жадні були анї розпорядженя Ватикану не можуть бути оголошувані без зізволу держави, анї не може їх виконувати, хотяй би відносились до поодиноких случаїв; дальше може бути допущений за апробатою за кождим разом в Парижи леґат або нунций папский, а не жаден инший леґат Ватикану. Без зізволенн або розказу правительства не можна відбувати соборів або синодів провінціональних. В цїлій Франциї мав обовязувати лиш один катехізм затверджений правительством, як рівнож професори, що учили в семинарах духовних, мусїли мати апробату правительства. В кінци кожда даровизна зроблена в користь духовенства мусїла бути льокована в державній ренті і т. п.

В сей спосіб правительство французке видало ряд законів без відома і згоди Ватикану. Опісля випечатано разом з конкордатом і старано ся віллати ті артикули з конкордатом, заключеним з Ватиканом, в одну цїлість. При зірваню вносин з Ватиканом правительство французке покликує ся на тоті орґанїчні постанови, против заведени котрих Ватикан свого часу зовсїм не ремонстрував і тим самим — як твердить правительство — наче їх мовчки апробував. Добавивши в них тепер „свободи ґалїканські“, не хоче їх Ватикан признати і опираєсь на первісним конкордатї, заключенім ще за Наполеона.

дить ся виключно о заступство одного хорого урядника, так що мій побут на новій станції не потревав довго. Другого дня я вже і був в дорозї до станції X.

VI.

В перших днях мого побуту в новій місцевости — оповідав дальше Романьский — жив я наче в якім чужім і дикім краю. Я не знав нової, виданої менї служби, моя канцелярска праця тревала по сїм годин на день, а кромі того кождої другої ночи мусїв я ставати на дві години до поїздів. З моїми новими товаришами не міг я також швидко подружитя ся. Мене поміщено у одного молодого кавалєра, асистента, — то значить, що ми мали всього один покій і передпокій та спати мусїли на зелїзних військових крісках і соломяних сїпниках. Тай обстанова не була особливша і ми мали всього один спільний стіл, кілька крісел і полицю на книжки, а річи треба було вішати на цьвяхах, що були повбивані в стїну. Всї инші річи не могли бути поскладані і лежали в артистичнім непорядку, порозкидувані по крісках і на земли.

Алеж я був би таки помимо сих невигод привик і призабув на Л, коли б не те, що за Алїсою опанував мене жаль і тяжа туга. Я забув про все, що менї на нїй не подобало ся, та видїв в нїй найкрасшу і найшляхотнїйшу особу на сьвітї, мою ясну кралю. Чи йдучи спати, чи встаючи, я все думав про неї і мрів та снував золоті сни-надії. А опісля я сїдав і писав довгий лист, де розкривав своє серце, плакав і тужив...

Вскорі одержав я від неї ось-який лист.

(Дальше буде.)

Війна.

Під Мукденом.

Льондон. Daily Express довідує ся, що на полудни Мукдену вже почала ся велика битва. Японська артилєрия сильно острілює російскі становища, щоби промостити дорогу до атаку піхоти. Маршалок Ояма в пятницю розпочав на крилах рух на великі розміри. Передна сторожа стрїла ся з віддїлом ґен. Міщенка; сей зі стратою 100 убитих і ранених завернув ся до головної армії. Фронт японьскої армії розтягає ся на 40 кільометрів. На правім крилї стоїть Курокі, в осередку Оку, на лївім крилї Нодзу. Курокі пока-що не бере участи в битві, бо обходить ліве крило російске. Положенє в тутки по дібне, як під Ляояном, лише що Мукден не є так сильно укріплений як Ляоян. Фронт російскої армії розтягає ся на 19 кільометрів. Куропаткін що день дістає підмоги з Харбіна.

Цїсарскі гроби в Мукденї.

Льондон. З Токіо доносять, що ґен. Нодзу обіцяв Хінцям в спокою лишити лише цїсарскі гроби в Мукденї, коли би се місто дістало ся в руки Японців.

Японьскі добичі.

Токіо. Маршалок Ояма доносить, що ґен. Оку в битві під Ляояном взяв 13 Росиян в полон, забрав 30 коний, 2.288 карабінів, 128 возів з амуніцию, 5.892 ґранатів, 659.930 карабінових набоїв, богато дерева, муки, ризу, паші, всїлякого знаряди і знадібя. Ґен. Курокі і Нодзу не полонили нїкого. Курокі здобув 40 коний і возів з амуніцию, 800 карабінів, 30 ґранатів, 600.000 набоїв, телеґрафічний апарат і богато всїлякого знаряди. Ґен. Нодзу забрав 490 карабінів, 1.064 ґранатів, 37.880 набоїв, богато телеґрафічних апаратів і знаряди та великі запаси живности.

— Після урядових обчислень Японцї до д. 17 с. м. здобули 3.578 карабінів, 1,638.730 набоїв, 10.056 ґранатів, 129 возів з амуніцию, 15.985 лопат; 5.639 плугів, 2.570 сокир, 3 телеґрафічні апарати, 3 геліоґрафи, 6 кишенеових телєфонів, 2.500 штук будівлиного дерева, 2.000 коків ризу (1 коку = 1·81 гектолїтра), 13.621 коків вівса, 1.000 коків муки, 18.915 консерв мяса, 6.400 колдер, крім того богато знадібя до будови полевих зелїзниць, телєфонїчних і телеґрафічних дротів, вуґля і нафти. Полонено 13 Росиян.

З Порту Артура.

Льондон. Японцї знов розпочали атак на Порт Артура. Daily Telegraph доносить, що ґен. Штесель дістав від Куропаткіна візване, щоби тримав ся доконче до сїчня. Потверджує ся вість, що кораблеь повмности 6.000 тон, везучи до Порту Артура живність і амуніцию, натрапив на міну і вилетїв у воздух. Штесель дня 8. с. м. застановив видавництво „Нового Краю“. Адмірал кн. Ухтомский остав в комнатнім арештї аж до вироку военного суду в справі его поведеня в морскій битві д. 10. серпня.

Париж. Matin доносить з Чіфу: В ночи з д. 18. с. м. прибули сюди з Порту Артура два офіцири, кн. Радивил і Кристофов. Оповідають вони, що страти Японців в остатних двох атаках були величезні. В околици Порту Артура лежать тисячі трупів і затроюють воздух. Кн. Радивил гадає, що Порт Артура ніколи не буде здобутий; Кристофов каже, що найменше еще місяць може тримати ся.

Чіфу. Бюро Райтера доносить: Кн. Радивил привіз депешу від ґен. Штесля до Куропаткіна. Оповідає він, що в Порті Артура обі сторони поводять ся страшно дико. При остатнім пр. атаку дві японьскі компанії, коли побачили, що нема для них виходу, вивісили білу хоругов; але Росияни, не зважаючи на те, стрїляли до них раз по-раз. Тогдї Японцї почали стрїляти самі на своїх і тим способом погибло 600 людий. У ранених бачено білі хустки в руках, але Росияни і на те не зважали. Ґен. Штесель в дневнім розказї указав на конечність боронити ся до загину, бо японьскі офіцири в разї, коли би Японцї заняли твердиню, не будуть в силї здержати жовнірів від різні. — Всї знатоки, що бачно слїдять події в Порті Артура, гадають, що Японцї ладять ся до нового атаку. Японцї самі признають, що їх безчинність збільшує відвагу Росиян, і длятого хотїли би як найскорійше здобути приступом Порт Артура. Хінцї, Росияни і Японцї згідно кажуть, що блькада Порту є так строга, що ні одна джонка не може дістати ся до него. Ті, що в остатних днях вимкнули ся з Порту, оповідають, що є там подостатком консерв, але сьвіжого мяса нема, лише кінське; що диини бють там по 12 коний. В хвилях, коли Японцї не бомбардують фортів, житє в містї пливе майже звичайним способом; в церкві править ся що день, військові музики дають два рази на день концерти. Росияни кажуть, що Японцї не здобули доси ні одного форту у внутрішній оборонній лїнії. Ушкодженя, пороблені ґранатами, понаправлювано і форти находять ся в цїлком добрім станї. Росияни є переконані, що Японцї ніколи не здобудуть твердинї.

Льондон. Daily Telegraph доносить, що в остатнім місяци 4 торпедовці і човна наїхали на міни і пішли під воду. Російска фльота має бути направлена і спосібна до виїзду на море.

Париж. Echo de Paris доносить з застереженем, що цар дістав в Порту Артура депешу від адмірала Вірена з просьбою о приспішенє виїзду балтийскої фльоти, бо в разї, коли би вона прибула на час, є надія, що могла би разом з порт-артурскою фльотою з виглядом на успіх ударити на адмірала Тоґа.

Димісия рос. міністра маринарки.

Петербург. Міністер маринарки віцеадмірал Авелян вніс просьбу о димісию нібито з уваги на свое здоровля, але причиною є мабуть відложенє виїзду балтийскої фльоти.

Рос. мобілізация.

Одеса. Мобілїзация осьмого корпуса відбуває ся спокійно і без перешкоди. Очікують тутки царя, а разом з ним також нового міністра внутрішних справ.

— Купуйте лише паперці і тутки „Зоря“ оподатковані на Народний фонд. Замовляти у фірми Ельстера і Спки у Львові, в Народній канцелярії або в редакциї „Гайдамаків“.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Шлеский сойм.

Опава. Вчера отворено сойм. 22 послів внесло на руки маршалка протест против заведеня славиньских (чеських і польских) рівнорядних кляс в учительских семинариях на Шлеску; в протестї візвано правительство, щоби відкликало те розпорядженя. На внесенє Німців засїдане зараз замкнено.

Каринтийский сойм.

Цельовець. Вчера отворено сойм. По виборі комісий засїдане замкнено.

Виглади ческого сойму.

Відень. Montags-Presse, орґан нїмецкої лїберальної більшої посілости виводить, що скликане ческого сойму було непотрібне, бо Німці рішучо не залишать обструкциї. Мов у відповідь на те пише Montags-Revue, орґан президента міністрів, що правительство хоч знає, що Німці не залишать обструкциї в чеськім соймі, таки скликало той сойм, щоби не дати притоки до нарікань, мовто правительство не шанує конституциї. Чи Чехам удасть ся зломити нїмецку обструкцию, правительство сумнїває ся; але воно є переконане, що треба ждати, поки обі стороии не утомлять ся завдяки спокійної витревалости д-ра Кербера і не помирять ся.

Заповідь ческої обструкциї.

Прага. Narodni Listy заповідають, що Чехи в осїнній сесії державної ради будуть дальше вести обструкцию з подвоєною силою. Вони знають, що австрийске правительство лише перед тими клонить ся, котрих боїть ся; длятого мусять так поступати, щоби Відень мав перед ними респект, а тогдї і ческі жадани будуть заспокоєні.

Сторонництво Банфія.

Будапешт. Кабінет Тіси дістав від наджупанів вісти, що бар. Дезидерий Банфі знаменито зорґанізував підчас парляментарних ферий своє сторонництво. Міністеріальні дневники висказують переконане, що ядним противником Тіси, заслугуючим на увагу, є бар. Банфі. Тіса знав о тім від початку, длятого так завзято ударив на Банфія, коли сей появив ся в сойлї.

НОВИНКИ.

— **Недопущенє Русина на управителя школи.** З Старого Самбора пишуть нам: Межи кількома посадами при тут. обох 5 кл. школах була тепер до обсадженя і посада управителя школи мужеской. І хотяй патронат повіта постановив собі був за всяку цїну переформувати на ту посаду місцевого учителя п. Антона Вінковского, та все еще треба було надїяти ся, що Львів переведе ся яку зміну, а то длятого, що подало ся чимало учителїв і то старших і більше заслужених. Але апробата спала як грім з ясного неба: п. Вінковский зістав іменований, а ті всї, що їм правно та посада належала ся, пішли з кайком. Пішли отже з нїчим учитель Русин п. О. С. з своїми 20 і кількома лїтами служби, пішов другий учитель також Русин п. P. I., далеко старший (як довідалисьмо ся) а дістав номінацию п. Вінковский, далеко молодший, щось 11 лїт служби. Вінковский звісний з того, що є загорілий польский шовініст. — X.

— **Соколиське гніздо в Рудні.** Дня 18 с. м. як нам доносять, відбули ся перші загальні збори новозаснованого там „Сокола“. Коли деле ґат львівского „Сокола“ над їхав, відозвалась зараз трубка, на котрої голос почались сходити старі, молоді, жінки і дївчата. Коли сї установились перед хатою, зібраним представив ся деле ґат, указавши також на решту гостий а між тими і на львівску Соколку. Перед зборами відбулись пожарні вправи з сикавкою, котрі випали дуже добре, а по тих муштра, до якої стануло двайцять молодих „Соколів“. Муштрі як і пожарним вправам приглядалась товпа народу. Походом в раді повів деле ґат всїх до хати на збори а за Соколами пішла також цїла товпа. Сала битком наповнилась. Почались збори. По вступнім слові і виборі предсїдателя зборів удїлив той голосу деле ґатови д-гови Іванови Ігнатови котрий пояснив статут. Слово о орґанізациї виголосив один з гостий. Приступлено до набору старшини, до котрої війшли: д-р Юстин Панькевич голова, Максим Кулик начальник, Михайло Гадуняк місточальник; до надїлу: д-р Михайло Іващишин, Стефан Кулик і Стефан Зелїньский, яко заступники д-р Иосиф Патоцкий і Павло Панькевич, до комісиї ревізийної: д-р Панько Байцар, Стефан Олиця і Дмитро Федишин. Членів вписалось 45. По скінченю вибору нововибраний голова промовив о солїдарности і працї для „Сокола“, а вкінци попросив зібраних о відспіваня „многолїтствія“ деле ґатови і гостям. Сердечною подякою за се і відспіваием сокільского маршу та „Що не вмерла“ закінчились збори! — *A-*.

— **Повна компромітация пос. Валєвского** довершила ся перед кількома днями у Відни, де то сей посол, вибраний при помочи набірчих шахрайств з пятої курії в руских повітах, програв в послїдній інстанциї процес з деревним товариством Поппера і Спілки. Як доносять, найвисший трибунал відкинув відклик пос. Валєвского против вироку I. інстанциї, на основі котрого відкинено его претенсиї, при рівночаснім засудженю его окрім судових коштів на 1000 К гривни. Тим самим полагоджено остаточно тоту справу на цивільно-судовій дорозї. Полишавсь ще заміт, зроблений ему польским колом о надужитя посольского становища. Польска преса виказує надію, що пос. Валєвский зложить посольский мандат ще перед скликанем парляменту. Справдї, найвисша пора!

— **Львівский університет** числив в минувшім шкільнім півроцї 2.569 слухачів, а того на теольоґічнім виділї 398, правничім 1.246, медичнім 83 і фільозофічнім 842. Звичайних слухачів було 2.262, надзвичайних 149, слухачів фармациї 25, разом 2.436 мужчин; звичайних слухачок було 34 (11 на медициниї і 23 на фільозофії), надзвичайних 94 і 5 госпітантов, отже разом 133 женщин. Поляків було з Жидами 1.682 (в другім півроцї р. 1902/3 було 1637), Русинів 764 (в р. 1902/3 було 617), Чехів 3, Німців 10, Словинців 2, Болгар 3, Мадярів 2, Американців 2 і 1 Росиянин. Слухачів рим.-кат. обряду було 1.269, гр. кат. 784 (отже 20 руских ренеґатів!), вірм. кат. 12, евангеликів 11, мойсеевого віроісповіданя 485, безвіроісповідних 5. Виписи на зимовий півріч 1904/5 розпочинають ся 23 с. м. Конець виписів 8 жовтня. Від 9 до 16 жовтня можна виписувати ся за дозволом професорского збору, в часї від 16 жовтня до 1 грудня за дозволом сенату. Початок півроку 1 жовтня, конець 13 цьвітня 1905.

— **Polnische Wirtschaft.** В Перемишли збанкротувала фабрика машин і відливарня зелїза „Вулькан“. Окружний суд як торговельний отворив над ей майном дня 16 с. м. конкурс. Тота вість викликала в Перемишли не-

лику сензацію, хотяй всї знали від давна, що фабрика находить ся в критичнім положеню і боре ся з великими фінансовими трудностями. Пасиви виносять около 300.000 корон, а межи вірителями находить ся чимало перемиских горожан, котрі по причинї банкротства потратили грубі гроші. Причиною упадку сего підприємства була недбала господарка дирекциї, котра вела фабрику з грубою ігноранциєю і цїлковитим поминенем найпростїйших купецких принципів. Показало ся понадто, що оперовано в тій фабрицї фальшивими білянсами, котрі наразили богато осіб на значні страти, бо опираючись на тих білянсах неоден в послїдних часах повіряв управі фабрики нові капітали. Годить ся ще зазначити, що одному з управителїв фабрики,— як показує ся з одного судового процесу, який ще веде ся,— учинено замїт дефравдациї. Так то виглядає ославлена polnische Wirtschaft та практичне попиране краєвого промислу!

— **Стан земледілів.** Звіт міністерства рільництва з половини вересня про стан засівів зазначує, що в більшій части країв монархії упали так пожадані дощі, однак не були в силї відвернути шкід, заподіяних посухою. Збір кукурузи по части вдоволяючий, по части мірний або злий. Дощ вилинув некорисно на баробалї. Значне поліпшене зайшло у виглядах зборів в Галичинї східній і на Буковинї. Однак загальний збір бараболь буде гірший чим мірний. Що-до цукровних бураків нема бесїди про поліпшене, особливо в Чехії. Що-до винограду, то наслїдком дощів стан буде добрий, а те саме відносить ся до овочів.

— **Крадїж американьских писем.** В Кракові відкрили на днях случайно гімназиялькі ученики закопані в землю письма, вислані американьскими земляками своякам і знакомим в Галичинї. Почтові власти і краківска поліция провірили отсей факт: Найдені письма, поверх 100 штук, містили в собі по части паперові доляри, по части посьвідки на вислані з Америки гроші. Злодії забирали цїлий пакет писем, запечатаний ще почтою в Ню-Йорцї, перед его прибутем на почту в Кракові. Наслїдком того украдені письма не мали почтових стампілій. Найдені письма були адресовані до Кракова, Львова, Самбора і до мешканців західної Галичини. Почтові власти і поліция ведуть енергічно слїдство.

— **„Wyższa“ культура.** Перед судиєю осьмого карного відділу краєвого суду в Берлинї відбуде ся дня 21 с. м. карна розправа против гр. Станислава Потулицкого з Познаньщини, мнимої літератки Маргарети Валевскої, еї брата Вільгельма, дальше против купця Германа Губера, судженого Маргарети Валевскої і торговельного агента Конрада Ердмана, котрий якийсь час був „секретарем“ гр. Потулицкого. Акт обжалованя закидує тій компанії поверх шістьдесять ріжних обманьств. До розправи покликано сто кількадесять сьвідків.

— **З царского двора.** Як доносять петербурскі часописи, царева проводить майже цїлий день при колисцї сина. Цар же, як лише встане, сейчас приходить до комнати свого „наслїдника“ і вже на дорозї питає: „Як ся мав Альоша?“ Займає ся незвичайно живо розвитком дитини; підсуває ему під очи ріжні предмети, щоби знати, до чого наперед витягне дитина руку. Недавно підсунув їй велику емаліовану козацку файку, а коли дитина взяла за цибух і нехотїла пустити, сказав: „Мій син буде козаком“. В Петергофі всьо підпорядковане малому Альошї. Его сестри усунено на другий плян, з чого найбільше невдоволена вел. княжна Ольга і голосно нарікає на свого брата, ізза котрого мало коли видить матїр. Лікарі д-р Ог і д-р Тірш, що були при народинах, одержали надзвичайну винагороду по 100.000 рублїв.

— **Сучасна війна.** Російский дневник „Русь“ характеризуючи сучасну війну, зазначує як рідко тепер стрічають ся противники лицем в лице. Усовершене далекострільного оружя віддалило взаїмно противників. Страшне дїланє пушок і скорострільного оружя дасть ся паралїжувати лише віддаленем позициї. Бездимний порох учинив ворога ще більше невидимим. З ворогом бють ся все рідше. Старають ся его „вимацати“. Військо „рве ся до бою“ — пишуть кореспонденти, то значить, бажає найти, вхопити то невидиме, недоторкальне. Бажає за всяку цїну скінчити з „невісним“. Пригадує ся тут анекдота із севастопольских часів, коли якийсь вояк із загального ополченя, бачучи, як трїс ґранат і повалив его сусїдів, закликав: Алеж то не війна, то розбишацтво! Для него війна то бійка чоловіка з чоловіком, а тут нагло куля одна за другою змітає людий, але хто і з відки їх кидає, не знати...

— **Дїланє японьских ґранатів.** Один російский офіцир артилерії, що повернув інвалїдом з війни, коли японьскі лїкарі уратували ему житє, заявив представителеви англїйскої часописи „Daily Graphic“ в Севастополи, що японьскі ґранати мають таку силу нищеня, яка російській артилерії доси зовсїм не була звісна. Коли японьский ґранат упаде поміж дві пушки, то убиває не лише всю обслугу і перевертає пушки, але цїлі пушки розторощує і робить їх нездалими. Тиснене воздуха, викликане експльозиєю такого ґранату, з'образив інвалїд на основі епізоду з битви під Текіссу. Ґранат упав яких сїмнайцять кроків від шефа батериї а о 22 метри по другій сторонї експльозиї упав штабовий офіцир інфантериї. Голову шефа батериї відорвало рівно від плечий, а обі ноги рознесло у воздусї на атоми. Штабового офіцира викинуло на дванайцять метрів із сїдла, а его коня просто перемінило в купу мяса. Російский офіцир хвалив впрочім не лише силу японьских ґранатів, але також справність японьских офіцирів і вояків в оруду-ваню пушками. Найтяжші полеві гавбиці витягали при помочи шнурів на недоступні височини, а швидкість, з якою їх уставляли і отвирали огонь, викликувала подив.

— **З кримінального кодексу в Кореї.** Одна з російских часописий подає кілька характеристичних параґрафів з кримінального кодексу Кореї. З поміж параґрафів, що відносять ся до державних проступків, цїкавий є §. 235, на основі котрого 25 лїт тяжких робіт дожидає того, хто забуде замкнути за собою двері, що ведуть до цїсарскої палати. Відносини кореаньского законодавства до родинних справ можна зміркувати з отсих параґрафів: §. 557. Жінка, що допустила ся подружної зради може на бажанє чоловіка бути продана або видана замуж, а хто хоче полишити таку жінку при собі, може робити, що ему завгодно; чоловік, що видасть жінку за спільника зради або продасть ему еї, буде засуджений на таку, на яку заслужив той послїдний. §. 640. Віритель, що не одержав звороту позички і згодив ся взяти в заміну жінку свого довжника, має бути засуджений на 100 пляґ. §. 641. Віритель, що не одержав звороту позички, коли оженить ся з жінкою або донькою свого довжника, буде засуджений на удушенє. Вершком законодатної прозорливости є параґраф 562: Сорокома пляґами буває каранний кождий, хто учинив щось, чого учинити не повинен. З під того параґрафу хиба нїхто не зможе увільнити ся.

— **Товариство „Пятьох кістяків“.** В Чікаґо одержав тими днями один богатий Італїянець лист з погрозою, що як не окупить ся 10.000 дол., то згине наглою і несподіваною смертию. Лист сей мали написати члени товариства „Пятьох кістяків“, котрі стоять в зносинах з товариством „Чорна рука“. Сі тайні товариства домагають ся від богатих людий якоїсь означеної суми гроший, а коли дотичні особи тих гроший не зложать, гинуть потайно з їх руки. І справдї було кілька случаїв тайної смерти тих людий, котрі такі листи одержали, але вимаганих гроший не зложили.

— **По смерти жебрачки.** В Бреславі в Пруссах померла недавно стара жінка, котра від 20 майже лїт жила з милостинї. В хатї помершої, котра складала ся з двох комнат, найдено великі стоси мішків повних сухарів, котрі діставала явно милостиню, і не могла з'їсти. Сухарі ті важать більше як 10 сотнарів. Найдено ще більше як 200 фляшинок з лїкарствами, котрі померша діставала на кошт міста, але їх не уживала. В куфрах найдено гарну білизну, декотрі річи були навіть новкові, а вкінци знайдено 1636 марок, між тим около 1000 в золотї.

— **Дрібні вісти.** З Ворохти доносять, що в тамошних горах упали снїги. Така сама вість насшла з Закопаного. — Намісник іменував Станислава Солецкого, міского ветеринаря в Вуську, ветеринарийним асистентом при старостві в Рогатинї. — На горі коло Пелчиньского стану у Львові застрілив ся вчера около 40-лїтний мужчина незвісного імени. — В Тарнові застрілив ся на гробі своєї матери лїкар д-р Шимкевич.

— **В справі крамарів.** Підписаний комітет скликає на день 29. н. ст. вересня 1904 р. (в день польского Михайла) віче крамарів золочівского повіта, на котре всїх крамарів і інтересуючих ся осіб справою нашого крамарства о як найчисленїйшу участь просить ся. На дневнім порядку: Отворене віча одним з комітетових, вибір президиї, теперішний стан крамниць в повітї і їх розвій, причини лихого розвою крамниць і як тому зарадити. Організация крамнична, внесеня. За комітет: *О. К. Дудикевич, О. Ак. Яновіч, О. Ник. Малий, К. Захарчук, Мих. Лазорко.*

— **Згублені гроші.** З Осьвенцїма подають до публичної відомости: В тих днях знайдено на зелїзничній стациї в Осьвенцїмі 70 корон. Заходить підозріне що ті гроші згубив котрийсь робітник-Русин, повертаючий з Прус назад до Галичини. Бути може, що перемінявши прускі марки на австрийску валюту в готели „Затор“ о кільканайцять кроків від самого стацийного будинку, недотепно їх коло себе примістив і гроші висунули ся. Гроші ті управа поліциї відошле згол сившому ся, коли подасть ся до еї відомости в приближеню час згуби, докладний опис, з яких гроший ті 70 корон складали ся, місце свого побуту і послїдну почту.

— **Загальні збори Селянської Ради в Камінцї стр.** відбудуть ся дня 4 жовтня с. р. в сали руского „Сокола“ в отсїм порядку: 1) Вступне слово, 2) вибір президиї на час зборів, 3) політичний реферат, 4) вибір нового видїлу, 5) предложенє членів. Початок о 12 год. в полудне. Просить ся о як найчисленнїйшу участь членів в зборах сего товариства, особливо з огляду на важність теперішної хвилї. Нехай ні одного не забракне в наших нарадах над положенем руского народа. — За видїл: *о. Іван Лозиньский*, містоголова, *Гавриіл Мулькевич*, секретар.

— **Пожарний „Сокіл“ в Одреховій** сяницкого повіта заснований на статутї львівского „Сокола“. Се перший „Сокіл“ в сяницкім повітї.

— **Звертає ся увагу** на оголошене „Сокільского Базару“, поміщене на послїдній сторонї.

— **Духовні вправи (реколекциї) для сьвящеників** відбудуть ся в днях 4. 5. 6. 7. і 8-ого жовтня с. р. в духовній семинарії у Львові. Перша наука буде дня 4. жовтня о 6. годинї вечером а дня 8. жовтня рано св. Причастє. Кошта за цїле приміщенє виносять 6 К. Ласкаві зголошенє просить ся присилати під адресом: О. Е. Гузар — ул. Длуґоша 17. — найдальше до 3. жовтня. — *Від видїлу товариства св. Ан. Павла.*

— **Збори членів товариства пань** під покровом Пр. Дїви Марії відбудуть ся дня 23. в пятницю точно о годинї 4. в церкві СС. Василіянок. — *Заряд.*

— **Вч. ОО.** що получили проповіди „Блудний син — з котрих дохід призначено на будову церкви в Струсові — прошу або о датох на церков або о зворот книжочки. *О. Теодор Цеглянский* парох в Струсові п. в місци.

— **Вправи ґімнастичні в львівскім „Соколї“** розпочали ся дня 15 вересня с. р. а то: для членів в понеділки, середи і пятницї від 7—8 вечер, для учеників ві втірки, четверги і суботи і від 7—8 вечер і в понеділки, середи і пятницї від 5—6 пополудни, для пань ві втірки, четверги і суботи від 4—5 по полудни.

— **Народна Канцелярия,** Львів, Ринок ч. 10. просить Впр. Отців Духовних (вдівців або безженних), котрі би мали охоту виїхати з краю, о ласкаве подане своїх адрес.

— **Вписи до Висшого музичного Інститута** відбувають ся щоденно в комнатах „Рускої Бесїди“ (Ринок ч. 10) від 6-ої до 7½ год. вечером; в неділї і рускі сьвята від 11½ до 1-ої год. в пол.

— **Позір!** Льокаль тов. „Сокіл“ у Львові находить ся при улици Коперника ч. 9. Всякі письма просимо посилати під сею адресою. — *Старшина.*

Померли:

— **Стефан Матеїенко,** студент IV року богословія, помер дня 19 с. м. в Успові в 24 році житя. В. в. п.

Урядові вісти:

— **Краєва рада шкільна** затвердила Ів. Щепаньского дїйсного учителя в ґімназиї в Золочеві в учительскім званю і надала ему титул професора. — Президия намісництва признала Гавриілї Кукурудзовій емер. директорці 4-кл. жіночої школи в Стрию, за 40-лїтну вірну службу, гоноровий медаль установлений з нагоди 50-лїтного ювилею цїсаря. — Кр. рада шк. затвердила вибір Ів. Вельовейского на делеґата повіт. ради до окружної ради шкільної в Городенці; — іменовала в народних школах: Алекс. Сенецького управителем 4-кл. шк. в Чорнокінцях великих, Олену Старверівну учителькою 4-кл. школи в Кристинополи, Марию Криворучкову учит. 2-кл. шк. в Потоцї, Йос. Вевґжина учит. 1-кл. шк. в Рожневі, Йос. Кисїлевского учит. 1-кл. шк. в Гриняві, Мат. Шимківну учит. 1-кл. шк. в Буховичах і Мар. Прачиньску учителькою 1-кл. шк. в Сторожах малих.

Краєва рада шкільна перенесла учителїв: Володс. Санецкого з Буська до Болехова, Івана Стоцкого з Буська до Рудехова, Володс. Ротландера з Болехова до Буська, Мих. Козака з Устрик долїшних до Старого Самбора, Альойз. Горецкого з Карлова до Торского, Теоф. Лещиньского з Козар до Добромірки. — В стан супочинку перенесені: Мих. Остапович управ. 3 кл. шк. в Дрогобичи і Франц Петровска учит. 2-кл. шк. в Залїсю. — Кр. рада шкільна зорґанізувала 1-кл. школи: в Лучанах, бобрецкого округа, в Застїночи, теребовельского округа, в Ляшках дол. на мазурскій кольонії, бобрецкого округа; — перемінила 1-класові на 2-кл. школи: в Загайполи і Падиках (Коломия), в Угерску (Стрий) і в Ляховичах зарічних (Жидачів).

— **Кваліфікацийні іспити** на учителїв народних шкіл розпічнуть ся перед іспитовою комісиєю в Залїщиках дня 10 жовтня с. р. Подання можна вносити до 2 жовтня.

— **Перенесеня.** Ц. к. краєва рада шкільна перенесла заст. учителїв в ґімназиях: П. Дубика з Дрогобича до Ряшева, Евг. Вевґановича з Ряшева до Дрогобича, Мих. Гнїдого з Золочева до Ярослава. Мих. Бояроского з Самбора до Ряшева, Ад. Данецкого з Дрогобича до Ярослава, Ш. Кліпсера з Бережан до Сянока і Ів. Валяса з Коломиї до І ґімн. в Тернополи.

— **Іменованя.** Міністер просьвіти іменував Володимира Котовича, заступника учителя в учит. семинарії в Самборі, учителем школи вправ при учит. семинарії в Тернополи. — Ц. к. краєва рада шкільна іменувала заступниками учителїв ґімназиях: Романа Цегельского і Алекс. Купцана для II ґімн. в Тернополи, Льонг. Ляма в Дрогобичи, Меч. Арндта, Мик. Білиньского, Ж. Подґурского і Пром. Мончевского в Ярославі, Стан. Бартковича, Густ. Бавмфельда і Мар. Ольшевского в Золочеві, Герм. Штернбаха в Самборі, Й. Гольцмана в Дрогобичи, Ж. Сікорского в Ряшеві, Ст. Пшону в Живци, Апол. Микевича для І ґімн. в Тернополи, Вол. Міллера в Сяноцї і кс. Б. Гандля заступн. катехита в І реальній шк. у Львові.

Бібліоґрафія:

— **Комара** послїдний випуск (чч. 14 і 15) приносить спору вязанку дотепів та взаґалї сатиричного материялу. Деякі події з послїдного часу відбили ся тут правдивим гумором, чого доказом хочби „містерия в кількох відслонах з житя австрийского премієра“. Представлений в ній недавний побут д-ра Кербера у Львові. Особливо замітна четверта відслона тої „містерії“, котру наводимо дословно:

Д-р. Кербер в ставропіґійскім музею. Між иншими старинностями впадають ему в око зложені в окремій шафці букви „ы“, „ѣ“, і „ъ“, вироблені у величезних розмірах. Кербер: Was ist das? Сеніор: Das sind unsere Heiligtümer — die wichtigsten Lettern unserer Azbuka: jat', jory, jor, die man gegenwärtig verbannt hat. Кербер (бере в руки „Йор“): Wie heisst der Buchstabe? Сеніор: Jor, Excellenz! Кербер: Wie wird gelesen? Сеніор (з гордостию): Er wird nicht gelesen. Er ist zu heilig, um gelesen zu werden. — Д-р Кербер оглядає ся неспокійно, намісник усьміхає ся...

— **Нагло.** Під тим заголовком стало вже виходити нове видавництво для учителїв народних яко орґан тов-а „Огнище“. Цїль сего орґану піддвигнути власними силами матеріяльний бит учительства і загальний стан економічний краю. Часопись представляє ся незле а містить статї в обох краєвих мовах під редакциєю учит. п. Будзановского.

— **Справозданє бурси для дівчат жіночого кружка в Коломиї** за рік 1903/4. В минувшім шкільнім році було в нашій бурсї 12 учениць з тих платило 10 по 16 К місячно а 2 по 12 К. Приходи були слїдуючі:

З оплат учениць 1,924·26 К
Добровільні датки 530·40 „
Разом всего приходу 2,454·66 К.

Розходи:

Уряджене	. . .	117·40 К
Чинш і адміністрация	.	981·88 „
Харч	. . . .	1265·46 „
Разом		2364·74 К.
Остає чистого доходу		89·92 К.

В сім році приняло товариство більше число учениць і задумує купити власну хату. Проте дякуючи сердечно Всїм Вп. Добродіям за ласкаву поміч і опіку в сім році просимо і на дальше не забувати на сю так хосенну інституцию і по можности хочби дрібними датками чи грошевими чи в натуралїях піддержувати товариство в его змаганях. — *Видїл.*

— **З „Труда“.** Повідомляємо ВП. Панї, що наш сальон мод заосмотрили ми на сезон зимовий в великий вибір капелюхів дамских і дитиначих. Добірність і якість материялу, як також елеґантність виконаня, звісні нашим Вп. паням, додати тілько можемо, що дирекция докладає всяких заходів, щоби публика мала що-раз лучший а дешевший товар. Замовленя писемні полагоджують ся відворотною почтою. О численні відвідини і замовленя упрашає — *Дирекция.*

В ювилейнім році Непорочного Зачатя Пр. Дїви Марії відбудуть ся богомільні походи з процесиями до каплиці Матери Божої в Борщовичах дня 21 вересня в день „Рождества Пр. Д. М. В.“ На обхід ювилейний, як довідуємо ся обіцяв прибути Впр. о. офіциял А. Білецкий зі Львова. На памятку 50 лїтного ювилею оголошена доґматy Непорочного зачатя Пр. Д. буде поставлена і поблагословена статуа Матери Божої над керницею при каплици в Борщовичах.

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!**

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякт'в ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Д-р МИРОН ВАХНЯНИЙ

лікар клініки львівского університету б. лікар клініки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3 - 5 по-полудни **ул. Академічна ч. 26.** 314

Д-р Яков Бронїслав Соколь

ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. I поверх. 248 12—12

Концесионована школа сьпіву

АДИ ДОМБРОВСКОЇ

учениці **Сувестрів** вістала перенесена з ул. Оссолїньских 10 на **Театральну 1** коло ул. Марийской. Вписи від 1 вересня між 10—2 по полудни. 658 2—3

Домагайте ся лише правдиво французских папериців з портретом ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, котрі можна дістати всюди. 515 29—30

Подяка.

Навіщені з волї Всевишнього тяжкою недолею, найшли ми відраду в жичливім співчутю другів і знакомих, що зволили Покійній віддати послїдню прислугу та сердечним словом біль наш облекшити. За сї обяви жичливости складаєм отсим всїм нашим Другам сердечну подяку, а передовсїм дякуємо Его Високопреподобію Отцю Офіциялу А. Білецкому, Всесьвітлїйшому Д-ру Т. Лепкевичу, Кустосови лат. архиепископской Консисторії, Високопреподобним Отцям крилошанам Б. Пюркови і І. Чапельскому і всему Всечестнїйшому Духовенству за ласкаву участь в похоронім обряді.

Іван, Софія і Ірина Матїєв. 690 1—1

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. против Банку Іпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всеґлякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ученик VIII кл. ґімн. виправний інструктор пошукує лекції на дїлий рік. Відомість в Адміністрації „Дїла“ під бу-659 5—6 квами М. В.

Пошукує академіка як інструктора для питомців. Бурса сьв. Іоана Хрестителя в Дрогобичи. Дає помешкане в услугою, опалом і сьвітлом, лучший харч і 20 К місячно. 660 5—6

Дяк 26 лїт числячий, женатий, безділїтний, умїє запровадити хоральний сьпів на чотири голоси і має свої ноти книжки і як найкращі сьвідоцтва шукає сейчас посади Іван Сторожук в Борткові о. п. Красне коло Золочева.

Ученик VII кл. ґімназ. (приват.) глядає лекції на село. Вісти з поданєм условій адресувати: Н. Д. Станиславів — poste-restante. 2—3

Цукорня краківска
Львів Фредри, поручає знамениті тїсточка по 8 кр. Вельми смачних гербаткових фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекoлядок 1 зр.
168 9—15

Театр ЕЗЕРА
при ул. Янівскій ч. 2.
Від понеділка 19 с. м. нова програма. Премієр КЕРБЕР у Львові. Щодень від год. 8 вечером представленє. В неділї і сьвята два представленя.
559 1 1

The Empire Typewriter Company Ltd.
І. Свобода
Львів, ул. Хоруцина ч. 10.
Машини до писаня. Новинки машинові. Наука писаня. Чищеня і направи машин.
480 18—30

Америка
Від'їзд з Гавру кождої **суботи. Карти їзди**
через
Французку лїнїю.
Скора і добра достава. Знаменитий харч разом з вином і ліжком. Американські карти їзди на великих до всїх стацій по оригінальних цінах. Близша відомість даром і оплатно через
Французку Лїнїю
Відень, IV., Weyringergasse 3.
591 5—11

КАВА ЗДОРОВЛЯ
поручена краківским товариством лїкарских ліверцево приладжений красний перетвір, що відповідає всяким дієтетичним вимогам.
Дістати можна всюди.
Васнєвский і Лучко
Підґуже
486 *коло Кракова.* 25—?

Молочарня в Мишині коло Коломиї має на продаж дїжковий сир в цїні по 631 34 с. 1 клґ. 8—10

Гарнітури сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосїнні і пружинові поручає в великім виборі в складі тапіцерсько-декорацийнім
КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО
Львів, улиця Панська ч. 11. Цїни казочно низькі, товари 613 найлїпшої якости. 8—20

Найновійші
уліпшені **ҐРАМОФОНИ** з рухомою трубою до сальонів, реставрацій і покоїв до сьвідань — заразом великий вибір найкрасших композиций **т. є. плит** до них найдешевше лише в магазині **Якова Каганого, Львів, ул. Сьнятуска 12.** (Дає також на ратальні сплати). Удержує склад роверів. Всякі направи ґрамофонів і роверів виконує як найдешевше і найлїпше. Замовлени з провінції полагоджує відворотно. 656 5—10

Перший руский краєвий склад і робітня виробів ножівничих,
поручає власні вироба англійскі і содїченські а іменно:
БРИТВИ, МАШИНКИ до стриженя волоса від 5·60 К до 9 К, до бороди від 4·50 К до 7 К ножі, ножички, сцизорики і всяке остреє тихше і направу принимає ся.
Цїнники на жадане даром.
Іван Ляврук
Львів, Галицка ч. 6.
958 6—35

МУЖЕСКУ БЕЗСИЛЬНІСТЬ 344
викликану іменно страшними наслїдками тайних ґрїхів молодости і розпусти, успішно швидко і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга
самоохорона д-ра Ретава
Російске видане: 1 зр.
Польске видане: 1 зр.
Німецке видане: 2 зр.
Тисячі людий найшли в ній пошесня своїх недуг і направили своє мужескі сили при помочи указаного в книжці способу лїченя. По одержаню франко належитости, висилає ся франко книга в куверті накладом видавців P. Ф. Бірей в Лайпціг. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

Що дня сьвіжий
Виноград курацийний
в 5 клґ. кошиках висилає
по кождоразових найнизших цїнах
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ у Львові.
600 9—? О численні замовленя просимо.

Виріб красний.

Для молодїжи шкільної.
Жадайте по всїх склепах
Бльоки і зошити рисункові „Leopolia“
Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia“.
650 11—20

Одинока краєва Нагороджена медалєм срібним на виставі краєвій. 662 4—10
Перша краєва парова
Фарбярня і пральня хемічна
ЛЯНҐІЄР і С-лка (давнїйше Мідінґ)
Львів, Ягайлоньска 20.
Академічна ч. 26. — Станиславів, ул. Собіского 13.
чистить хемічно і фарбує на кольори модні, порені і непорені сукні дамскі, мужескі і дитинні, уніформи і всякі матерії вовняні і шовкові, портєри, заразом пера і т. п. річи.
Точне виконане до 8 днїв. — Цїни найнизші.

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ
АНТОНІЯ СЕРАФИНА
в КАЛУШИ
відзначена трома срібними медалями
виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротшім часї, а також має на складї готові дзвони різної ваги.
Дякуючи всїм Вп. приходникам і фундаторам за всї дотеперішні замовленя, прошу о ласкаві замовленя так на поодинокі нові дзвони як і на цїлі ґрупи. За тревалість материялу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьмілюю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публицї.
З глубоким поважанєм
АНТОНІЙ СЕРАФИН.
54 Аґентів не висилаю.

Позір!
„Сокільский Базар“ перша украińська торговля в краю засмотрена в великій вибір приборія до писаня, рисованя, малюваня і т. п.
„Сокільский Базар“ має на складї Гуцульскі вироби з глини, дерева і ґалянтерийні річи з гербом як спинки, шпильки, мошонки, притискачі, папіросниці і т. д.
„Сокільский Базар“ продає льоси фантової льотерії Сокола і переписні українські листки.
„Сокільский Базар“ продає: Наші Звуки II. і III. по 40 сот.; Марш Соколів на фортепян по 50 сот.; Музичний Листок по 6 сот. — все без перес. почтової.
„Сокільский Базар“ приймає замовленя на кридкові портрети після надісланої фотоґрафії, дипльоми, грамоти — все артистично виконане.
„Сокільский Базар“ приймає замовленя з провінції і полагоджує відворотною почтою.
Родимцї ідїть купувати лиш до „СОКІЛЬСКОГО БАЗАРУ“ при ул. Рускій ч. 1. Дім „Просьвіти“.

ЯКО ОСЇННИЙ НАВІЗ є
ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА
із знаком зьвізди
належито примінена, найдешевшим фосфоровим навозом під всякі управлювані рослини
Фабрика фосфатів Томаса тов. з. з. о. т. Берлїн
Інформацийні брошурки удїляє безплатно і оплатно.
Иосиф Каррах, Львів
ул. Ягайлоньска ч. 22.
Позір перед жужлями мадонартними і фальшованими 439 21—25

Египетски тутки і паперці
554
AIDA
під ґварантию
з паперу „verge combustible“.
664 7—50

Климентий Федуньо
переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету
поручає
своє переплетниче і ґалянтерийне заведенє
у Львові ул. Валова ч. 20. 365
Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Євангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ
Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.
90 7—7

Заснована **1782** Заснована **1782**
Цїс. кор. привіл.
РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстаршихв монархії.
Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів
І. А. Бачевский у Львові
ц. і к. надворний доставник
поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковапних цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і иншихспіритуалїїв у всїх смаках і якостях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і сполученых та ц. к. інститутом до розсліду споживних средств розслїдженых.
Цїнники і информацій висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Тягнене 22 жовтня 1904.
Ц. к. віденьской поліцийної льотерії льоси по 1 К
1500 виграних, між тими 100 головних виграних вартости 50.000 Корон!!
Перші три головні виграні корон 25.000, 5000, 1000, на жадане по потрученю 10 процент і державної належитости від виграних
виплатить ся готівкою
Льоси набути може у всїх конторах виміни, трафіках і льотерийних колектурах.
Кождий що купить льос одержить листу тягнена даром.
Ц. к. Поліцийної льотериї бюро, Відень I. Schottenring 11
(в будинку дирекциї поліциї).
528 4—15

Рух зелїзничих поїздів
важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	12·20*, 6·10, 1·40, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	2·31*, 6·00, 8·55, 1·30, 5·40, 8·40*, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, 2·30, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, 2·15, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Белзца	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	12·45*, 4·10*, 8·25, 8·35, 2·55, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	2·51*, 6·20, 2·45, 10·42*.
„ Підволочиськ	6·30, 1·55, 9·00*, 11·00*.
„ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 2·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 8·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Белзца	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рашева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тільки що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32 2·05, 3·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·15 попольудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 попольудни.
до Щирця 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мийскім бюрі п. н. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу
против огневих шкід
в одинокім рускім Товаристві асекураційнім
„ДНІСТЕР“
Товариство Дністер опирає ся на взаїмности членів, то значить *звертає членам* щорічну чисту надвижку. *Звороти* виносили за р. 1900, 1901, 1902 суму *219.332 кор.* т. є. 8%.
Шкоди лїквідує **Дністер** скоро при участи місцевих членів і делеґатів. За 11 лїт виплатив **Дністер** 7.807 відшкодовань на суму 4,161.668 кор.
Фонди Дністра з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і умїщені в пупілярних цінних паперах.
Поліси Дністра приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.
Аґенциї Дністра находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **Дністер** *удїляє аґенциї господарям*, де ще на більший округ нема аґенциї. Аґенти *заробили вже 537.815 корон провізиї.*
На житє треба обезпечати ся через **Дністер** в Товаристві краківскім; власну провізию від таких обезпечень дає **Дністер** *на рускі додроздїйні цїли*; тому *на житє обезпечайте ся тїльки через* **Дністер.** 34
ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“
у Львові, Ринок 10 в домі „Просьвіти“.

При закупні товарів просимо вимагати на касу чеками

Видавець і одвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. **Папір з фабр. Черемошської.** **З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперніка ч. 9.**

Ч. 203. Львів, Четвер 9 (22) Вересня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ: Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухшта ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 г.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошенє звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошенє числить ся по 30 с. за стрічку.

Ще оден налигач.

З Галичини має сотворитись польский Піємонт і руский елемент — половина населеня краю — в тім відроджуючім ся польскім королівстві має бути зведеним до тої самої ролі пассивного погною для польскої культури і польскої політичної сили та етнічного материялу для польскої асиміляциї, як немадярські народности Угорщини в відношеню до мадярскої пануючої меншости. Отсе провідна думка усего відношеня галицкої офіцияльної та неофіцияльної Польщі супротив нас протягом цілої т. зв. автономічної ери, від коли між Віднем а польскими верховодами станув взаїмний пакт після старої формули „рука руку миє". Та нівеляційна робота галицкої Польонії зглядом Русинів поступала хитро-уміркованим темпом, доки здавало ся, що Русини на стілько ослаблений, нерозвитий та інертний елемент, що він загине в зростаючих впливах польщини силою власної апатиї і нерозвитости. Відколи однак, особливо в послїднім пятилїтю, виявило ся, що Русини, мимо всїх перепон, таки чимало розвинули ся і відколи серед рускої суспільности проявив ся на всїх полях народного житя небувалий поступ та оживлене і відколи національне осьвідомленє скріпило ся та розширило ся так, що руске питанє зачало Полякам міпати не абияк їхні ягайлоньско-реставрацийні плани — від тоді зачинає ся на всїх полях і всїма дорогами форсовна акция для ослабленя і здавленя зростаючого розвитку Русинів. Акция Козловского, горячкова діяльність т-ва „школи людової", союз вшехполяків з подоляками, зайла антируска політика польских верховодів у Відни і в соймі, горячкове основуванє польских середних шкіл, всякі соймові законопроекти, котрих цїлию забити в цїпкі диби рускі народні маси, нагінка на рускі орґанізациї навіть просьвітного і гуманїтарного характеру, террор супротив зависимих руских інтелїґентів, десяткованє Русинів по деяких школах, і т. д. все те поодинокі, більш чи менші звена в тім ланци, що вин має ся окувати збудившого ся зі сну Русина.

Особливу однак увагу послїдними часами звернула на себе і особливе невдоволенє викликала серед наших „сердечних опікунів" живо розвиваюча ся у нас сокільско-січова орґанізация. Коли в „гніздах" польских „Соколів" по всїй Галичинї формують ся горячково кадри будучого польского війска чи народової міліциї і коли на знак апробати „свише" головні ревії сеї польскої армії чи-там „злети" відбувають ся під оком корпусового команданта ц. к. австрийскої армії, тоді розуміє ся орґанізация руских сокільско-січових сотень мусить бути свого роду Strich durch die Rechnung і не може викликувати вдоволеня у тих, в чиїм інтересї формує ся в Галичинї польску міліцию. Звідси-то отсе кракане по усїй польскій пресї, відси отсей град денунциаций, звідси нагінка і репресиї звісних кругів та з усякого праза глумлячі перепони засновуваню і розвиткови наших ґімнастично-пожарничих товариств.

Славетна нагінка на січовий рух в Косівщинї се клясичний образець акциї против наших сокільско-січових орґанізаций. Розтрублено urbi et orbi про „бунт" і „різню", урядове корреспонденційне бюро розносило в сьвіт видумки польских русинофілів, на візване деяких потентатів спроваджено війско, розвязано усї січові орґанізациї в повітї, пущено в рух весь спочиваючий в руках слїдчий апарат, арештовано „проводирів" — а в результаті усе показало ся блїґом і нїчим більше лише злобно обдуманою денунциацією І хоч прокуратория державна не вважала вказаним починити кроків, аби рука караючої Теміди досягла злочинців, зааранжувавших усю ту косівску трівогу та наступивший за нею фактичний стан облоги, однак фактом есть незбитим, що на річи — як се навіть урядова часопись мусїла сконстатувати — нїчого не було так, що нїяк всїх инальших заходів старостваа, жандармериї і суду не зібрано навіть материялу для карного обжалувани против „бунтарів" та „різунів". З великої хмари впав малий дощ; вся нагінка показала ся основаною на нужденній інтризї, і коли руске населенє мимо всеї провокациї заховало холодну кров та розвагу — махіявельский плян не осяг своєї властивої цїли, а скомпромітовані гонителї „Січий" і „Соколів" притихли.

Та не даром каже польска пословиця „jak nie kijem, to pałką". Кожде скликанє сойму в послїдних часах приносить нам якийсь „дарунок", тож і коли скликано красвий сойм, Русини могли надїяти ся та вижидати нового якогось „дарунку" в видї якогось нового законопроекту. Особливо мусїло на себе звернути увагу заінтересованє, з яким польска преса в послїдних місяцях розписувала ся про „зріст" пожарів в краю і про потребу якоїсь „акциї" з сего приводу зі сторони „краю". Ся журба польско-русиноїдної преси з приводу пожарів і закалики до красвої акциї против них були тим замітнїйші та оригінальнїйші, що різночасно та сама преса докладала всїх сил для спиненя рускої пожарничої орґанізациї.

Не можна отже дивувати ся, що велику радість серед польскої преси викликала пість що краєвий видїл думає прийти на найблизшу сесию з законопроектом „ukrajowienia" пожарництва. Польска преса доносить именно, що видїл краєвий має намір субвенціювати „громади, основуючі у себе пожарні сторожі". Субвенциї ті буде видїл краєвий однак удїляти лише громадам, порученим через виділи повітові та „związek krajowy straży ochotniczych". Фонди потрібні на таке „organizowanie obrony pożarnej w kraju" мають ся здобути дорогою нового податку краєвого, що мав би наложити ся на товариства асекурацийні, в висотї 1-ої корони від 100 корон ассекурацийної премії брутто що до товариств акцийних, а 1-ої корони від 1.000 корон що до товариств опертих на взаїмности. З сего податку падає ся краєвий видїл 25.000 корон річного доходу.

Так по донесеням польскої преси представляє ся новий „дарунок" на найблизшу сесию соймову. Характеристичне, що найбільш русиноїдні польскі часописи повитали его вельми радо, сподїючи ся в сім проектї способу на успішне поборюване рускої пожарничої орґанізациї. На всякий спосіб замітне се, що видїл краєвий поспішив саме тепер, по нагінці за „Січами" і „Соколами" з сим проектом, що его лянсували від кількох місяцїв всякі „Dziennik'і" і що пині вони з таким одушевленєм захвалюють сей дар Данайців.

Що до самого проекту, то треба звернути увагу на дві его точки: перше сподіб роздаваня субвенциї а друге спосіб здобуваня фондів на них. Що до першого, а именно що до опінїйованя справи повітовими видїлами, то досьвід з райфайзенками вчить, як буде виконувати ся воно в відношеню до Русинів а Поляків, а що до опінїйованя з боку „związk'y ochotniczych straży", то в виду польского его характеру рішучо против сего мусимо застерегти ся. А ще більш рішучо мусимо запротестувати против способу добуваня гроша на сю акцию „под єдним дахем". Видїл краєвий знов добирає ся і до руских кишень, аби здобути фонди на інституциї, що до яких ми не маємо нїяких ґарантий, чи вони не будуть одним звеном більше в будованю Польщи на Руси, і се хоче зробити він в формі нового самостійного податку. Мусимо тут отже пригадати, що такий податок може бути наложений лише за монаршою санкцию.

Супротив всего того Русини, маючи сумний досьвід з усїма автономічними акциями і знаючи, що найкрасші в теорії закони в практицї виходять їм на пагубу, мусять з усею підозрливостию глядїти на сей новий законопроект та протестувати против того, щоби рускими фондами скріплювано знов польщину на Руси. А то наше становище тим більш оправдане, що добровільна пожарнича орґанїзациа серед нашої суспільности поступає і без підмоги урядових кругів та мимо них скорим темпом. Коли ж видїл краєвий так дуже заінтересував ся справою пожарництва, то замість вносити нові законопроекти підозрілої марки, лїпше зробив би, звертаючи увагу адміністрацийних властий на невмістність їх поступованя в деяких случаях супротив наших пожарничих товариств та підпомагаючи морально і матеріяльно істнуючі вже і заслужені на поли пожарництва наші орґанізациї. Та для наших „Соколів" — не згадуючи вже о „Січах" — має краєвий видїл аж 100 корон (!), а на „straże ogniowe", закладані під вплівами польских бецирків, хоче вибрати з рускої кишені тисячі нового податку. Се називає ся „dodatnia działalność sejmu krajowego", котрої властиву вартість руский нарід вже однак добре розуміє. Рускі-ж „Соколи" і „Січи" — думаємо — зрозуміють рівнож еї і в тім случаю та подбають, аби небавом не було села і міста необнятого їх пожарничою орґанізациею. Не треба вкінци додавати, що в виду сего проекта злука „Січий" і „Соколів" в оден поважний і сильний союз стає справою нетерпячою проволоки!

Влучна відповідь.

Кождий усїх Русинів, хочби той усїх мав місця там, де Поляки не можуть мати претенсиї до панованя, викликує серед польских верховодів в Галичинї приступи біщености — тож не дивниця, що і тепер, коли на Буковинї рускай елемент а усїм гамонним демосом без ріжниці віроісповіданя і національности прийшов хоч в части до належного ему значіня, серед галицко-польских шовіністів настав справдїшний рев і відклик до всїх темних сил, щоб вони показали кінець

---

1)

Переклад св. Письма руско-українською мовою.

Причинок до історії цивілїзациї Росиї.

По поводу первого видання цїлого св. Письма старого і нового завіту, що за стараньем британьского і заграничного біблійного товариства, вийшло недавно в друкарнї Гольцгавзена у Відни*), появилась в 16-ім числї Ruthenische Revue статя, в якій подана істория того перекладу, важного так для нашої літератури як і для славяньскої філології.

Новий Завіт переложили на нашу мову вже 1871-го року два знатоки руско-українськой мови, якою говорить нарід на Україні і в східній Галичинї, славний український писатель, покійний П. А. Куліш і його приятель д-р І. Пулюй, котрий того часу, скінчивши богословскі науки на університеті у Відні, віддавав ся тамже наукам фільозофичним. Д-р Пулюй був в роках 1877—1883 доцентом фізики на віденьскому університеті, а 1884-го року покликало його міністерство осьвіти на катедру фізики і електротехніки до німецкої політехніки в Празї. Від року 1902 викладав професор д-р Пулюй тілько електротехніку.

*) Можна дістати через книгарню товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Чарнецкого 26 і коштує: цїле св. Письмо в шкіряній оправі 4 кор., в полотняній 3 кор., Новий Завіт у полотняній оправі 60 сот. При кінци жовтня вийдуть Псальми окремою книжочкою, і коштувати-муть тілько десять сотиків.

В шістьдесятьох роках був Куліш проводирем літературного і національного руху між Русинами на Україні і в Галичинї, і йдучи за дослїдами славного английского знатока всесьвітних мов, Макса Міллера, дав почин до фонетичної правописи, „кулїшівки", яку, після довголїтного завзятого опору з боку могучої тоді русофільскої партиї, запроваджено в руских школах Галичини.

В роках 1867—1869 був Куліш на державній службі в Варшаві як директор духовних справ. Правительство росийске думало, що поставивши Куліша на місці знатного чиновника, удасть ся йому „абсорбувати" женїяльного і енергічного проводира українського руху. Такої думки був бодай „штатсекретар" ґраф Милютин, котрий, представляючи Куліша пацифікаторові Польщі, князю Черкавскому, поручив словами: „князь абсорбируйте этого завзятаго украинофила службой въ Варшавѣ". Але те бажанє росийских правителїв не сповнилось. В р. 1868 перехоплено в Росиї лист Пулюя до Куліша, в котрому він просив вияснена про яких чутки, що пускав їх в ґазетах університетский професор Головацкий, тодішний патяжко галицких запроданців москвофілів. Ті його побрехенки не могли мати иншої цїли, як підкопати віру до Куліша, представленого зрадником національної ідеї, щоб таким чином увести деморалїзацию і зневіру в ряди молодої ще партиї народовців.

Перехоплений лист був для росийского правительства жаданим поводом, щоб зробити слїдство проти українського гетьмана*) Куліша. Те слїдство скінчилось тим, що намісник ґр. Берг поставив Кулїшеві до вибору: або він об'явить в ґазетах, що не має жадного спільного діла з рускою молодїжю, згидно не бере участи в літературному і національному руху в Галичинї, або пійде в одставку. Куліш вибрав друге, і, покинувши державну службу, приїхав 1869-го року до Відня, де познакомив ся особисто з Пулюйом. Потім поїхав Куліш до Венециї для відпочинку і вернув при кінци 1870 року знов до Відня, де і постановлено переложити Новий Завіт. Спільний переклад дослів однакож тілько до первого послання апостола Петра. Літом 1871 року вернув Куліш на Україну а Пулюй до Грималова, де сам докінчив переклад Нового Завіту.

Чотири Євангелия були видруковані окремими книжками 1871-ого року у Відні, а десять років пізнїйше, видав д-р Пулюй цїлий Новий Завіт у Львові. Подане його, виспане 1881-го року до „Главного управленія по дѣламъ печати" в Петербурзї, котрим проценено о дозвіл ввозу і розширюваня св. Письма на Україні було рішене відмовне. В року 1886 набуло британське і заграничне біблійне товариство в Льондонї право видання перекладу Нового Завіту, і мимо варварского царского декрету 1876-го року і заказу св. Письма в Росиї, вийшло вже пяте видання Нового Завіту.

Годить ся ще згадати, що Куліш переложив 1871-ого року Псальми і видав їх у Львові. Той віршований і дуже вільний переклад має справдї літературну вартість, але він не може бути до вжитку біблійного товариства, котре передовсім жадає вірної фотоґрафії первовзору.

З тої самої причини був не до вжитку біблійному товариству і переклад Нового Завіту, зготовлений самим Кулїшем, котрого деякі проби були предложені товариству 1870-ого року, а про котрих сказав професор віденьского університета д-р Міклошич, що той переклад є тілько „парафразою" оригінального тексту.

Куліш приїздив наворотом до Відня, і проживав там кождого разу через довший час, щоб, осторонь від „безголової" росийской цензури, відпочити у свобідній духовій атмосферї, і тим енергічнїйше віддаватись літературній працї. Тому відчував він щиру симпатию до Австриї, а року 1881-ого повстала в нього наївть думка, принятн австрийске горожанство. Але тая симпатия його остигла незабаром, коли побачив, що австрийска конституция не дала галицким Русинам рівного права, і що культурні змагана Русинів, на

*) Року 1847-го увязнено в Київі двох членів Кирило-Методіївского літературного товариства, що поклало собі за мету плеканє рідного слова і піддержуваня славяньскої літературної взаємности, історика і професора Костомарова і літератора Василя Білозерского. Крім тих двох членів увязнено ще й Шевченка і Куліша, хоч оба вони не належали до товариства. Підчас допросів московскої інквізациї зробили Куліша „українським гетьманом", а доказ сього догледіли в тім, що Куліш до свого підпису додавав ще „рукою власною". Премудрі московскі судиї, не знавши української мови, читали „властною" замість „власною" та догадались неборак, що Куліш признавав собі тим власть „українського гетьмана". За те уроєне гетьманьство мусїв Куліш кілька років жити в засланю, котре добровільно ділила з ним молоденька його жінка, Ганна Барвінок. Шевченко мусїв через десять років терпіти несказані муки в засланю.

сій гайдамацкій роботі. Особливож з лютостию напали польскі дневники на президента краю кн. Гогенльоге, котрого обвиновачують о викликане сих змін, і апелюють до „кола польского“, щоб воно „накивало“ д-рови Керберови за поведене правительства супротив тих змінених обставин на Буковині. Розуміє ся, польскі верховоди надіють ся, що маючи ласку в найвисших кругах і у самого теперішнього австрийского премера, вони зможуть зломити теперішний природний стан на Буковині і виднати те, що мають в Галичині — пановане жменьки проти мілїонів населеня при помочи всякого рода безправств і систематичного топтаня всяких законів горожаньских і етичних.

Та добру відправу сим забаганкам галицко-польских верховодів і нахальности польских кольонїстів на самій Буковині дає черновецкий нїмецкай орґан „Bukowiner Post“, котрого статю для ей вдучности варто тут повторити для ширшого круга читачів. Ось ся стаття:

„Панове Поляки з Галичини занимають ся в послїднім часі дуже живо відносинами на Буковині. Так якби в суседній нам Галичині все було в як найбільшим порядку і якби там вже усунено з-під дверий сю нечистоту, яка зробила господарку краю славною на цілу Европу, критикує ся там відносини буковиньскі і вишукує ся в них всїлякі плями! Грозять і кричать за полїцією; верещать про угнетене польского елементу, ставлять ся неможливі до сповненя домагання, начеб справді Галичина — а радше не Галичина, а галицка Польща — була загрожена зі сторони Буковини. Свіжий вольний воздух, що повіяв тепер по нашім буковиньскім краю, викликує, бачить ся, в носах польских шляхтичів запалене і нежит. Заінавґуровану князем Гогенльоге еру рівновартности і рівноправности національних елементів відчувають деякі галицкі рицарі безправства і виборчих швіндлїв як півня когута, що о півночи розганяє духів. І в той спосіб розпочало ся бомбардоване з польских дневників проти Буковини, яке треває доси — з усею заїдлостию і розгоном“.

Тут наводить „Buk. Post“ виписки з „Gazet-и Narodow-oї“, де закидає ся князеви Гогенльоге, що він пособив радикально-рускому і сіоністичному таборови з затратою „дійсних“ інтересів „краю“, і де грозить ся, що серед теперішних обставин нема бесіди про добровільну уступність соймової меншости радикальній більшости — і каже дальше таке:

„Отже і маємо! З галицко-польского боку агітує ся проти мира в краю і юдить ся проти супокійної праці в соймі! Панове зі Львова і їх союзники в Чернівцях забувають лише одно: що Буковина є автономною та що не репрезентує уже округа Галичини. І як-раз длятого, що тоту, на безправстві і знасилованю виборців збудовану галицко-польска господарку відчуває ся на Буковині як диковану, власне тому і клич: „Проч від Галичини!“ (Los von Galizien) є і доси у нас кличем всїх правдивих і патріотично-думаючих Буковинців. І хто важить ся виступити у нас проти того клича: „Проч від Галичини“ — нехай він буде хто хоче — той може бути певний, що его будуть уважати за зрадника інтересів і автономії краю і проти него зверне ся ненависть усїх. Той воєнний клич має силу сполучаючу всї буковиньскі елементи: Румунів, Русинів, Нїмців і Жидів. Се нехай собі затямлять деякі польскі провокатори з Галичини, для котрих, здає ся, приладжує ся вже у нас ґрунт. І то характеристичне, що именно польскі політики суть тими, що виступають проти Буковини і нашої автономії. Ми не шукаємо спорів, але ми є готові до боротьби. Вже ті часи минули, коли то самим покликом на „поміч Галичини“ нас терорізовано. Галичина нехай вперед полагодить свою справу з Русинами і постарає ся о усунене того встиду і лайдацтва, що там безправством гнобить ся цілий нарід — і як доперва тоді виступить з комедиєю о потребі охорони для „polsk-их braci“ на Буковині. Урядовими датами ми вже виказали, що нема найменшої основи жалуватись Полякам о покривдженє на полю шкільництва. А свобідні вибори прийшли і їм на користь. Але розуміє ся, вони ужили нагоди, щоб по селах получити ся з москвофілами, а в Чернівцях з найреакційнїйшими елементами. Коли однак польскі політики думають, що з уступленем князя Гогенльоге прийде для них пора до нових заборчих атаків проти Буковини, то вони скоро отверезять ся з тої мани. За тим не буде хиба ні один Буковинець — без огляду на віроісповіданє і національність, — щоби край віддати під польский вплив“.

Війна.

О скілько можна вгадувати з дотепершних вістий, лагодять ся обі воюючі сторони до рішаючого бою під Мукденом, де згромадила ся головна сила росийскої армії. Часть тої армії стоїть на північ від Мукдену межи шляхом зелїзниці з Мукдену до Т'єлїну а дорогою, що веде понад Гун до Фушуну; клином поміж зелїзницю а сю дорогу вбиває ся майже під сам Мукден хребет Хамалїн. Другі дві части росийскої армії стоять на полудне від Мукдену над рікою Гуном, по обох сторонах гостинця, що веде з Ляояну до Мукдену. Передні сторожі уставлені у великім півколесї більше-менше о 20 верст від головної армії на захід, полудне і схід.

Японьска армія стоїть на північ ріки Тайцзи коло Янтаю, і то на лївім крилї ґен. Оку, в осередку ґен. Нодзу, а на правім, найдальше на схід висуненім, ґен. Курокі при янтайских копальнях. Часть армії Курокія висунула ся вже на північній схід до місцевости Пінтайцзи і форсує Далїньский просмик, котрого стереже відділ росийскої армії. На лївім крилї японьскім, де стоїть ґен. Оку, відділи японьскої армії переправили ся через ріку Гун і стоять при дорозї, що веде понад Гун до Мукдену; найдальше на захід висунена часть японьскої армії находить ся недалеко лївого берега ріки Ляо при дорозї до Сінмінтіну. Півколесо всеї японьскої армії віддалене від півколеса росийских передних сторожий більше-менше о 25 верст. Сей стан річи, розуміє ся, зміняєсь з кождим днем, бо японьска армія, як доносять, без перерви йде наперед в напрямі до Мукдену, затїснюючи своє колесо.

Кн. Мещерский в „Гражданинї“ промовляє за тим, щоби помирити ся з Японом. І — каже — на се способи, котрі зовсїм не обиджають чести такої держави, як Росия. Ходить о те, щоби зробити собі з Японїя союзника, а не ворога. Щоби знищати Япан, на те треба би поставити фльоту три рази сильнїйшу від японьскої і вислати що-найменше 20 корпусів та ще й війну треба би вести 10 лїт. Тай сего замало. Во щоби опісля відомстити ся, Япан зможе приготовити ся до нової війни з ще більшою енергією, так що будемо змушені не тілько утримувати на далекім Сході 800-тисячну армію, але й перенести там осередок нашої мілїтарної сили та ослабити всї наші оборонні сили на всїх точках европейскої Росиї або й подвійний буджет войсковий зробити нормальним, а до того всего що три-чотири роки видавати мілїярд на війну зразу з Японом, а опісля з Японом і Хінами. При такім стані річий які-ж економічні сили остануть европейскій Росиї? На гадку кн. Мещерского стан росийскої суспільности не позваляє безпастанно вести війну.

З Порту-Артура.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Чіфу на підставі листів якогось росийского офіцира з Порту-Артура, що корабельні гармати в лютїтаньскім фортї зужили ся вже через безпастанне стріляне; даного підміновано форт, щоби его в разї потреби висадити у воздух. — Японцї гадають поти звоїкати здобути твердинї, поки балтийска фльота не віддалить ся так далеко з дому, щоби їй можна заступити поворот. — Бюро Райтера доносить: Японцї в остатних 19 днях робили великі приготовленя до атаку на Порт-Артура. Хотять вони тепер здобути форти Ріквашан і Ерлюшшан. В понеділок ґен. Ноґї ударив з великою силою на ті форти; не удало ся ему здобути їх, але занявт. зв. форти Куропаткіна. — В неділю кілька российских баталїонів ударило на заняті мин. тижня Японцями узгіря правобіч форту Ецшану; по завзятій борбі мусїли завернути ся з великими стратами. — З Чіфу доносять, що віддїл российскої кінниці, зложений з 500 людий, що хотів виперти Японців з Палїнчану коло Порту-Артура, не вернув назад, здогадують ся, що попав в полон.

З Мандшурії

Петербург. Д. 20 с. м. Куропаткін доніс царевичу: В нашій армії не зайшло нїчого замітного. Д. 19 с. м. запримічено рух неприятеля в напрямі Далїньского просмику. По полудни того дня Японцї ударили два рази на наші становища в тім просмику і вислали 4 компанії, щоби обійти наше лїве крило. Всї ті атаки відперто.

Токіо. Бюро Райтера доносить з головної кватири японьскої армії: Часть росийскої армії, котру запримічено в полудне д. 17 с. м., завернула ся з Пінтайцзи. Японьска армія йде дальше дорогою к Мукденови. Д. 18 с. м. не було нїгде стички.

Льондон. Daily Express довідує ся з Петербурга, що Куропаткін від д. 9 с. м. дістав 75.000 войска, переважно з західної Росиї, і 170 армат. З Харбіна відійшли три панцирні поїзди на полудне, один до Т'єлїну, а два до Мукдену.

Байкальска зелїзниця.

Іркуцк. Межи стациями Култуком і Байкалем на шляху зелїзниці довкола Байкальского озера покінчено д. 18 с. м. класти шини; рух поїздів начне ся д. 23 с. м.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Соймн.

Опава. На другім онодїшнім засіданю сойму п. Груби іменем чеських і польских послів відчитав декларацию, що заложене славяньских семинарий учительских уважають за обовязок правительства і протестують против жаданого нїмецкими послами відкликаня дотичного розпорядженя. [Звісне внесене нїмецких послів, відчитане на першім засіданю, а підписане 99 послами, підписав також маршалок сойму гр. Ляріш і вроцлавский архієпископ кардинал Коп. Сойм складає ся з 31 послів, а 25 мандатів мають Нїмці. — *Ред.*]

Сольногород. На вчерашнім засіданю сойму пп. Штельцель і тов. подали внесене, в котрім висказано обаву великого небезпеченьства з поводу розпорядженя міністра війни з д. 27 серпня с. р. в справі угорского языка у внутрішній службі в армії, дальше з поводу розпорядженя міністерства просьвіти з д. 21 цьвітня т. р. в справі признаня правничих студий в Загребі і принимання тамошних правників до служби в Австрії, вкінци внескодавці висказують жаль з причини утворення рівнорядних кляс в учит. семинарнях на Шлеску, зазначуючи, що ті всї розпорядженя нарушують єдність держави і противлять ся культурній місії нїмецкого народу в Австрії.

Капо д'Істрія. Вчера отворено істрийскай сойм. П. Спінчіч запротестував іменем меншости против того, що маршалок отворив сойм лише італійскою промовою і що цїлком не уміє по словіньски.

Торговельний договір з Італією.

Відень. N. fr. Presse доносить, що сими днями з певностию підписаний уже буде торговельний договір між Австро-Угорщиною а Італією.

Коронация Петра.

Білград. Вчера відбула ся тут коронация сербского короля Петра I з роду Караджорджевичів. Коронації довершив митрополит в присутности цїлого епископату дуже торжественно. Початок торжества оповістили гарматні вистріли з гармати, яку уллав був перший Караджорджевич. З части тої гармати зроблено також корону, якою саме укоронував ся Петро I. В часі торжества вистрілено 101 разів. Акт коронацийний підписаний усїми зверхниками властий і королем заложено до державного архіву. Торжество коронації обходжено в цїлім краю стрілами по 21 разів з гармат і військовими ревями. По коронації відбуло ся у короля принятє заступників держав. На коронацию наспів ґратуляцийний лист царя Николая II, в котрім цар зазначує вагу династиї Караджорджевичів для держави і сербского народа. Характеристичне, що в торжестві взяли участь делеґати Сербів з Босни і Герцеґовини.

Конець страйків.

Рим. Понеже Джіолїтті заявив, що не буде насильно мішати ся в спори між роботодавцями і робітниками, то ґенер. страйк відкликано. В Італії панує супокій.

— Купуйте лише паперці і тутки „Зоря“ оподатковані на Народний фонд. Замовляти у фірми Ельстера і Сики у Львові, в Народній канцелярії або в редакциї „Гайдамаків“.

НОВИНКИ.

— **Польска мафія в Галичи.** Руска публика ще тямить добре терорізм, який викликала польска мафія в Косівщині для здавленя просьвітного руху, що проявив ся з доводї інтензивно серед тамошних Гуцулів. Пущено тоді в рух цїлу машинерию фальшивих алярмів і ложних телеґрам до русиньоїдних часописий та властий, щоби під покришкою ратованя загроженого жидівского житя та майна наслати на руске населене жандармів і війско і знищити тим самим всенародну орґанізацию. О скілько польска мафія осягнула в Косівщині свою цїль, наші читачі знають добре. Але махінация випробована в Косівщині, не остала без наслїдуваня. Тої самої штучки імила ся польска мафія в Галичи, як нам звідтам доносять, з тою ріжницею, що тут ходило лише о стероризованє Русинів з огляду на наближаючі ся вибори до ради громадскої. Руска справа находить ся в Галичи в досить корисним положеню, бо в склад магістрату входять самі руські люди, з бурмістром на чолї п. Сеґіном, здоровомислячим міщанином. Щоби отже захитати шанси Русинів при виборах до ради громадскої, пущено чутку, що на жидівский новий рік вечером Русини мають різати і грабити Жидів та Поляків. Сей алярм викликав очивидно серед жидівства переполох і сейчас вислано до староства в Станиславові депутацию, зложену з антикара Мошка Оберлендера, трафіканта Фіша і льотерийника Кіртена, з просьбою о присланє війска. Староста Прокончиц просьби тої правдї не сповнив, але виїхав особисто до Галича, звідки не виспівши очивидно нїяких познак грозячого заворушеня, повернув по півтора годинї домів. В слїд за тим однак прибув до Галича комісар староства, змобілїзовано жандармерию і почало ся урядованє. Передовсїм зачинено льокаль читальнї „Просьвіти“, а жандарми почали патролювати по містї і глядали до пізної ночи за виновниками намірено злочину, про який нїкому й не снило ся. Річ певна, такий терор викликав серед спокійних міщан крайне огірченє, бо бушоване жандармерії по улицях спинило в містї всякий рух, як не менш вкоротило на той час личну свободу, не згадуючи вже про знасилуване права о товариствах, наслїдком замкненя льокалю читальнї. Але минула ніч, і побоювана Жидів показали ся пустими. Тимчасом всї поважні міщани, обурені викриками польскої мафії, на чолї котрої станув б. інспектор місцевої полїциї, засуспендований за ріжні надужитя, звісний русиноїд і польский „сокул“ Добрянський, внесли донесене до ц. к. державної прокураторії з просьбою о викритє прочих виновників фальшивих алярмів та їх укаренє, хоч і сею справою повинно було занятн ся вже староство. „Не сумніваємо ся“, що ц. к. прокураторія займе ся близше наслїдувачами польскої мафії в Косівщині і потягненем виновників до строгої одвічальности відстрашить раз на завсїгди всяких полїских шовінїстів по малих місточках від дальших того рода штучок, тим більше, що власти та їх орґани, ідучи на руку подібним індивідуам, зовсїм не зискають на повазї.

— **Сім шкіл середних** одержали Поляки від Кербера в протягу одного року т. є. від вересня 1903 до вересня 1904, а іменно: другу ґімназию в Рящеві, другу ґімназию в Тарнові, ґімназию в Новім Торзї, школу реальну в Снятинї, другу школу реальну у Львові, другу реальну в Кракові і реальну школу в Живцю. Варто се зіставити, аби тим нагляднійше можна було бачити прихильність Австрії для Русинів.

— **Важне до запамятаня.** Рада шкільна краєва видала рішенє до всїх дирекций семинарий уч., що наколи зголосить ся до принятя до семинарії учительскої ученик укінчивший школу рільничу, то він має первенство в принятю. Просимо учеників котрої небудь школи рільничої, щоби собі затямили сю постанову та з неї користали і на неї покликували ся при вступі до семинарії, тай вносили жалобу до краєвої ради шк., наколиби їх не приняли.

— **Концерт „Музичного кружка Акад. Громади** в **Золочеві** відбув ся дня 17 с. м. можна-б сказати успішно. На тім можна-б покінчити, але кортить ще додати коментар, що значінє і успіх таких концертів академічної молодїжи в дохід фонду будови театру не полягає лише на зробленю каси, як радше на его моральнім дорібку. Правду сказав д. Кревецкий, рецензуючи твори М. Ґорького в недавнім фейлетонї „Дїла“, що не досить народови мати свої ідеали, але треба ще мати віру в свої сили до їх здійсненя. Таку живу віру бачимо приміром в народї жидівскім, якою держить ся і жив від часів Мойсея. А причини всїх наших злиднів треба би може добачати в недостачі віри в свої сили, живої віри в можливість здійсненя наших ідеалів. А чим же-ж борше будити в нас сю віру, як не тою могучою рідною піснею-думою, яка удержала наш народ аж до его відродженя? Несенем тої рідної пісні у звершеній формі по краю розбуджує ся отже так дуже потрібну нам віру в себе і в тім треба добачати значінє і цінити успіх концертів „Акад. Громади“. Як би на доказ сказаного нехай служить факт, що на вістку о заповіджених концертї в Золочеві вступив до нас нарочно в своїм переїздї з купелїв наш родимець з Черниговщини О. В., а хоч тутешне „безлюдє“ не могло его ентузиязмовати — по концертї і по тім, як побачив, що наше жіноцтво, хоч прибране по „сальоновому“, танцювало козачка (коломийку, котру він в перве бачив) і говорило не „паньською“, але своєю рідною мовою, що его найпаче тішило, від'їхав вкінци певне з більшою вірою в свої ідеали, полишаючи на знак признаня значійший даток на народні цїли. Дякуючи нашій патріотичній молодїжи за її труд, ба-

Товариство для розвою руської штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає ся при всяких внутрішних украшеннях церковних.

5—52 666

які він клав велику вагу, мимо конституційних основних законів, даремними остались. Коли 1882-ого року австрийске правительство ще видало Єзуїтам Василиянів і всї їх добра, і як сконфісковано у Відни його, з того поводу видану, брошуру: Vergewaltigung der Basilianer durch die Jesuiten“, вернув Куліш розчарований на Україну. Остерегаючий поклик його не допустила австрийска цензура, але він казав правду, остерегаючи Рим, австрийске правительство і польску шляхту словами: „Кривдою ви не з'єднаєте руского народу; а чи може бути більша кривда, як кинути його на самоволю Єзуїтам?“ — Тепер, після 22 років поганої єзуїцкої господарки, що промарнувала добра Василияньскі продавши їх за безцїн польским підпанкам, коли польскі Єзуїти, на команду з Риму, мусять наконець вступитись, може тепер австрийске правительство як і сам Рим прийшли до того пересьвідчена, що Куліш не помилив ся, остерегаючи перед Єзуїтами.

Вернувши на Україну, проживав Куліш через останні 15 роки свого житя в своїм хуторі Мотренівці, недалеко Борзни, і живучи там майже анахоретом, працював безутомно між иншим над перекладом Шекспірових творів і св. Письма Старого Заміту. Він помер 1897-го року, доживши 78 лїт, однакож не скінчив перекладу Старого Заміту. По смерти Куліша передала повдовіла дружина його, Ганна Барвінок, богату літературну спадщину до музея Тарновского в Київі, а Тарновский, бачивши недокінчений переклад св. Письма, — була ще непереложена майже четверта частина Старого Заміту — поручив докінченє перекладу українському писателеви Левицкому в Київі.

Після смерти Тарновского перейшли по заповіданю його музей і всї рукописи Куліша, на власність города Чернигова. Завдяки спільним стараням професора д-ра Пулюя в Празї, директорів: М. Морізона в Берлїні і Г. Мілярда у Відни, та заступника їх Штальшмідта в Празї, удалось 1902 р. британьскому і заграничному біблійному товариству в Льондонї придбати від вдови право видання Старого Заміту. Коли прийшла відпись рукописи, показалось, що Псальми ще не були переложені, та що цїла рукопись не була готова до друку. Після того переложив проф. д-р Пулюй Псальми, зробив редакцию пяти книг Мойсея, яких треба було у богацько місцях доповнити або й зовсїм наново переложити, і поставив норми для однодїльної редакциї Старого і Нового Заміту. Друкарску корректу зробив коректор біблійного товариства, руский священник. Так докінчено після довголїтньої трудної праці дїло, що по всї часи чимало причинити мають ся до осьвіти великих мас руского народу, і вже тепер, як сього перекладчикам бажалось, творить так само, як колись нїмецкий переклад біблії, одну з підвалин для літературної мови руского народу.

Свого часу оповістили ми, що проф. д-р Пулюй вислав в сїчню с. р. до „главнаго управленія по дѣламъ печати“ в Петербурзї прошенє, котрим по другий раз просить о дозвіл для ввозу і розширюваня св. Письма на Україні. Як довідуємось, вислала в тій справі і пані Куліш прошенє до царицї, і дістала з імператорскої канцелярії увідомленя, що прошенє її передано оберпрокуророві Синода, Побєдоносцеві, та що йому й оставлено рішенє тої справи.

(Дальше буде.)

жаємо їй лучших успіхів в дальшій її подорожи, додаючи, щоб як апостоли віри не дбали так о „величність“ концерту, анї не зважали на успіх касовий, як радше: щоб сьпіваючи добирались до серць і будили віру а тогдї і успіх касовий — хочби за повторенем концерту слїдуючого року — буде більший. — *М. Б.*

— **З Лежайска** пишуть нам: Наше місточко дістало вкінци пароха в особі о. Паславского, дотеперішнього сотрудника в Ярославі. Чого може по нїм надіяти ся наша парохія, не знаємо. В кождім разї се чоловік молодий, нежонатий, тож має много часу і сил до совісної і щирої працї, а як-раз такої працї потребує наша парохія. Лежайск є одною з найбільше на північний захід висунених руских осель. В самім містї стоїть величавий клаштор ОО. Бернардинів і костел парохіяльний, що чим раз більше притягають до себе гр. католиків, тому заходять що-раз частїйші случаї переходу на лат. обряд і мішані подружя пропадають безповоротно для нашої церкви а з ними і красні майна, що від віків належали до Русинів. Коли так дальше піде, то за 100 лїт з красної колись парохії лишить ся хиба церков і попівство! Супротив того велика дожидає праця нового пароха в Лежайску. Треба направити то, що его попередники недбальством і лїнивством поспсували. Першим і найважнїйшим дїлом викликати у парохіян любов до нашої церкви і народности. В слїд за тим повинно пїти заложене читальнї „Просьвіти“, щоби нарід з'орґанїзувати. При читальнї легко заложити курс для анальфабетів (бо в школї не вчать руского язика), відновити церковний хор, колись так гарний, що Поляки нам завидували, що однак упав таки з причини самого бувшого пароха о. Кмицикевича. У нас нарід промисловий, зглядно навіть богатий, тож много можна зробити, лиш треба трохи доброї волї і працї. Тому Всч. о. пароху, в Вас надїя! Коли парохія піднесе ся, Вам будемо завдячувати, якжеж упаде, Ваша відвічальність. — *Парохіянин.*

— **Поклик на часї** надіслав нам оден патріот: Для розвою нашого народного житя ще доконче потрібно, щоби ми мали по всїх містах свої рускі книгарнї. Коли би они уже були, не плїснїли би наші видання по маґазинах і то в тім часї, коли на провінциї не може купити нїякої книжки. Може хто сказати, що руска книгарня не утримала би ся. Отже на се відповідаємо, що руский книгар мусїв би держати крім книжок і ґазет ще образи сьвятих, папір і річи ґалянтерийні. Тепер дуже потреба книгарнї в Кіцмани. Також звертаємо бачність інтересованих на ту обставину, що в Чернівцях нема ще до тепер рускої книгарнї, а удержала би ся хорошо! Може би хто з перзоналу Нар. Торговлї взяв ся до того дїла. А може би хто скотїв сейчас заложити книгарню в Кіцмани!

— **По зборах „Ризниці“.** Пишуть нам: Не без інтересу буде подати крім справозданя кореспондента кілька голосів поодиноких учасників. „Тверді“ горою! Але побіда ся хвилева, а прийшла при помочи штучки, о якій і Баденьому не снило ся. Навіть п о з о р і в з а к о н н о с т и не заховали: крім одного, нїкому в справі формальній не уділено голосу! Я приміром в порозумінню з кількома мав власне говорити о змінї дневного порядку, щоби згадати і о можливій згоді, в наші жадання мали бути мінїмальні, за цїну принятя без дискусиї всїх предложень, крім зміни кількох §§ в статутї із чисто річевих зглядів. Та на жаль нам не дали голосу. При кінци вже при внесених членів кількох моїх личних приятелїв „твердої“ партиї попирали мое прошене, щоби менї уділили голосу, але й то не стало ся. При поіменнім голосованю (над якою точкою, сего нїхто не знав) мене або поминули або вписали мій голос в свою користь, користаючи з того, що в нас двох сего імени. Отже хотять нас викинути! Але нам уступити не вільно. Вписуймо ся сьвященики і церкви в члени — з кождим днем церков більше і більше переходить в наші руки — а з церквою і „Ризниця“ мусить бути тих, чиї церкви. На 170 молодих сьвящеників, котрі, як казав оден, були з нім в семинарії, ледви кількох було на зборах. Особливо близькі нехай не лишають ся. Стрийщина нехай покаже, що вмїє і прочі, а побіда чи за рік чи хотяби за пять при нас, при церкві! Жаль однак, що епископи не вислали нїкого, а під їх покров „Ризниця“ віддала ся. Повинні були не залишити нагоди, щоби згоду зробити в так важній а для всїх симпатичній інституції. — Сьвящ. *Вечеринович.*

— **Панї Кудернова з Путилова Сторонця** дарувала топорець Федьковича для музея товариства Просьвіта у Львові. Передала его через о. Шкромиду, гр. кат. пароха путилівского, котрий тепер перебуває на адміністрациї в Залучу над Черемошем.

— **П. Александер Мишуґа**, звісний наш артист-земляк, буде виступати — як нам доносять з Варшави — в надходячім сезонї на сценї тамошного Великого театру. Переговори між дирекциею театру а артистом вже скінчили ся. П. Мишуґа відтворить ряд своїх найлїпших ріль в „Гальцї“, „Страшнім дворі“, „Фавстї“, „Ромео і Юлії“ „Фаворитї“ та ин.

— **Осторога перед еміґрациєю.** Урядова Gazeta Lwowska оповіщує: Після вістий одержаних міністерством справ внутрішних примінюване імїґрацийних законів в Америцї відбуває ся тепер з цїлою строгостию. Кождого еміґранта прибуваючого до новойорского порту, коли его місцем призначена не есть сам Новий Йорк, задержує власть імїґрацийна в урядї імїґрацийнім на Еллїс Айлянд, о скілько крім білету їзди в глуби ну краю не викаже ся посїданем готівки в квотї що найменше 10 долярів [50 корон]. Коли задержаний еміґрант не одержить додатково тої квоти від своєї родини, або коли не вставить ся за ним яка місня або товариство добродїйне, тодї жде его сумна доля відослання назад до Европи. Виїмок роблять американські власти лише в тім случаю, коли еміґрант докаже, що удав ся до члена своєї родини [родичів або свояків], котрий вже мешкає в Сполучених Державах.

— **Посьвящене церкви.** Пишуть нам: В Хватові, прилученій до Олеська, відбуло ся в недїлю 18 с. м. благословене нової, гарної, мурованої церкви на місце старої, маленької, тїсної, достойної панщизняних часів, в яких вона поставлено. Церков станула без конкуренциї, в селї крайно біднім о 70 загородах. А станула на місци, звідки віками пливла демораліґзация і моральний занепад національний і материяльний, — на місци коршми. Годить ся піднести, що місце під нову церков дарував великодушний покійний князь Евстахий Санґушко, скасувавши коршму, котра вже тепер не рентувалась.

— **Проєкт реформи доглядання умово недужих.** Супротив нечуваного переповнена нижно-австрийского краєвого заведення для божевільних намірює краєвий видїл у Відни завести важну реформу в догляданю умово недужих, котра є від 30 лїт практикована з дуже добрими успіхами у Франциї, в Анґлії та Нїмеччинї. Именно намірює краєвий видїл невилїчимих а спокійних і нешкідливих для окруженя умово недужих не держати в заведеню, але віддавати їх на удержане приватним родинам, подібно як в деяких краях, а між ними також в Галичинї, громади віддають найдухів на вихованє. За удержане кождого такого умово недужого буде платити краєвий видїл родинї, у котрої він буде уміщений, 80 сот. до 1 К денно, а надто буде доставляти для кождого недужого в натурі одїж, обув і біле. Родина, що дістане недужого на приміщене, буде обовязана раз на місяць привести его до краєвого заведеня для божевільних, де его викупають і зважать. Понадто від часу до часу лїкарі будуть відбувати інспекцию недужих, приміщених по приватних домах.

— **Твердий козак.** Російські часописи переповнені описами геройств російских вояків, дарма, що Японцї всюди беруть над ними верх. Так пр. в „Русскім Словї“ появило ся оповіданє прапорщика Токмакова, котрий дуже пластично описує свою пригоду. Его сотня находила ся на звідах. Товаришила їм піхота. Прибувши на нічлїг, командант баталїону впевнив козаків, що можуть спати спокійно до 4 год. рано, бо розставляє відповідне число варт. Тимчасом около 3 год. явили ся Японцї. Командант разом з вартівниками, забувши про сплячих утїк. Очивидно Японцї почали пражити козаків. Тодї то їх прапорщик, Токмаков, одержавши три кулї, звалив ся і мусїв понехати участь в загальнім „відворотї в порядку“. Лежить собі і думає, аж тут надходить Японець. Глянули собі в очи. Жовтий підійшов кілька кроків, зняв спокійно з рамена стрільбу, мірить... — І подумайте лише — каже официр — я не чув нїчого. Чи ослабили мене рани, чи що — я навіть не бояв ся. Я думав лише: от зараз вистрілить і моя смерть. Японець дїйсно вистрілив раз в серце, раз в голову, дав ще кілька вистрілів — всьо з близька,.. Ну, і пан Токмаков живе здоров, цїлий. Справдї, треба дивувати ся, до якого степеня російські часописи кплять собі з читачів!

— **Дрібні вісти.** Отворене клїнїк і наукових заведень в львівскім медичнім видїлї наступить с. р. трохи пізнїйше, імовірно з кінцем жовтня, а то з причини неполагодженого спору між краєвим видїлом а правительством о кошти удержаня клїнік. — Кс. Стояловского засуджено в Тішині в процесї з пос. Кубіком на два місяцї арешту заостреного постом. — Презесом повітової ради в Сяноцї вибраний опять пос. Мойса-Росохацкий а заступником пос. Кишиттофович. — На зелїзничім шляху, що веде з Араду до Темесвару, скотив ся особовий поізд з насипу, високого на 14 метрів, наслїдком чого дві особи згинули, а кілька віднесли рани.

— —

— **З Бережан.** Дня 29-ого вересня б. р. о год. 2 по пол. відбудуть ся в Бережанах в сали тов. „Надія“ загальні збори товариства політичного „Селянська Рада“ з слїдуючим порядком дневним: 1. Справозданє видїлу за рік минувший. 2) Вибір нового видїлу і суду мирового. 3) Внески членів. — *Від Видїлу „Селянська Рада“ в Бережанах.*

— **Зі Заліщик.** В середу дня 28 вересня 1904 о год. 8 вечером відбуде ся в великій сали „Сокола“ концерт музичного кружка „Академічної Громади“. По концертї слїдують танцї. Цїни місць: крісло 2 К, вступ на салю 80 с, вступ на танцї 1 К. Білети можна дістати в торговли п. Стернюка, вечером при касї. Хто би не одержав запрошеня, зволить заголосити ся до о. Івана Туркевича, професора семинара. Надїємось, що заліщицка Русь, якій не часто лучає ся нагода почути сьпіву львівских соколників, явить ся на концертї як оден муж. Соколиць і соколників з Борщівщини, Городенщини тай з зеленої Буковини просимо! — За місцевий комітет: *Олена Охримовичева, Іван Туркевич.*

— **Товариство „Любов“** приймає під найкориснїйшими условинами обезпечена р е н т для вдів і сиріт по своїх членах а також п р и д а н о г о для дїтий. На всякі запитаня подає відворотною почтою як найточнїйші інформациї. (Львів ринок 10.)

— **Товариство руских женщин в Стрию** уряджує в суботу т. є. 24 вересня 1904 о 8 год. вечером в сали „Народного Дому“ на дохід рускої захоронки в Стрию, аматорске представленє дїточої комедіопери „Коза Дереза. — Вступ на салю 1 кор. — *Видїл.*

— **Для відомости всїх Русинів** „Сокільский Базар“ у Львові при ул. Рускій ч. 1 (дім Просьвіти) продає народні марки, та тутки і паперцї „Зоря“. — *Народна Канцелярия.*

— **За паперцї і тутки Зоря** довжна Народна Канцелярия фабрицї над 5.000 корон і на цїлу ту суму розіслано паперців і туток. На то вплатили адресати заледви несповна 700 корон, отже ще дуже далеко нам до зрівнаня рахунку фабрики. Просимо проте тих Добродїїв, котрі одержали посилки з паперцями і тутками о скоре надсилане належитости, аби ми бодай часть довгу в фабрицї могли заплатити. — *Народна Канцелярия.* 1—3

— **Надзвичайні загальні збори товариства „Руских Женщин“ в Станиславові** відбудуть ся в четвер дня 29 вересня 1904 о годинї 4 по полудни в льокалю „Дївочого Інститута“ при улицї Казимирівскій ч. 54. З огляду, що на порядку дневнім справи первостепенної ваги просить ся о численну участь. — *Видїл.*

— **З інститута св. Ольги** у Львові. Від многих лїт удержує Руске Товариство педаґоґічне женьский інститут св. Ольги, в котрім бідні ученицї находять приют за зниженою оплатою. В сім роцї найшло там приміщене над 40 дївчат. Однак при великій дорожни, яка у Львові тепер настала, годї сей інститут удержати. Тому примушені ми звернутись до жертвенности наших Родимців. Наші Родимцї запомагають вже від довших лїт тутешні мужескі бурси всякими віктуалями, а тим дали їм можність, удержувати за малими оплатами величазне число учеників. Так осьмілюю ся і ми від нашого женьского інститута звернутись до наших Вп. Родимців, а специяльно (позаяк ходить ту о заклад дївочий) до добрих сердець наших руских ґаздинь з просьбою, щоби зволили допомочи і нашому інститутови ласкавими дарами із свого домашного господарства. Именно просимо сусїдів Львова о ласкаву присилку прим. бараболь, капусти, бураків і т. д., а зноа подальших добродїїв і жнючих в більше благословенних сторонах о кокурудзяну муку, крупи, овочі, омасту і т. п., котрих і колївка присилка оплатилась би. Наш інститут послужив вже не одній рускій родинї, і певно стане і в будуче ще многим родинам в добрій пригоді. Тому надїємо ся, що між нашими Родимцями найдуть ся многі теплі серця, що з удїлених їм дарів божих не відкажуть для доброї справи малої частки. Ласкаві дари просимо присилати на адресу настоятельки інститута, панї Косевичевої (вдовиці по сьвященику), при ул. Сави ч. 3. У Львові дня 21 вересня 1904. За женьский інститут св. Ольги: *о. Александер Стефанович,* катехит в женьскій учит. семинарії.

— **Сокільский попис у Львові.** З початком жовтня с. р. відбуде ся у Львові в одній з найбільших саль передмістя вечерок, устроєний виключно силами членів 10-ох пожарних філій „Сокола“ з околиць Львова. В програму вечерка війдуть: вправи при сикавці, на поручках, вільні, муштра, деклямациї і хори. Вечерковий комітет докладає всїх заходів, аби сей попис випав як найлїпше. Місце, час і точну програму вечерка оголосить ся пізнїйше.

— **Новий суд.** Wiener Ztg. оповістила розпорядженем міністерства справедливости в справі утворена повітового суду в Волпівцях. Суд розпічне свою дїяльність дня 1 червня 1905 року.

АДВОКАТ-РУСИН, котрий хотїв-би осісти в повітовім містї, де ще нема Русина адвоката, має заневнених в першім році найменше 2000 корон доходу за контракти при парцеляциї. Всяка поміч моральна і м а т е р и я л ь н а заневнена. Зголоситись на адресу: Василь Сїдельник Рава руска. 695 1—3

— **Вправи ґімнастичні в львівскім „Соколї“** розпочали ся дня 15 вересня с. р. а то: для членів в понедїлки, середи і пятницї від 7—8 вечер, для учеників ві вторки, четверги і суботи і від 7—8 вечер і в понедїлки, середи і пятницї від 5—6 пополудни, для пань ві вторки, четверги і суботи від 4—5 по полудни.

— **Народна Канцелярия**, Львів, Ринок ч. 10. просить Впр. Отців Духовних (вдівців або безженних), котрі би мали охоту нїхати з краю, о ласкаве подане своїх адрес.

— **Вписи до Висшого музичного Інститута** відбувають ся щоденно в комнатах „Рускої Бесїди“ (Ринок ч. 10) від 6-ої до 7½ год. вечером; в недїлї і рускі сьвята від 11½ до 1-ої год. в пол.

— **Позір!** Льокаль тов. „Сокіл“ у Львові находить ся при улици Коперника ч. 9. Всякі письма просимо посилати під сею адресою. — *Старшина.*

Урядові вісти:

— **З дирекциї почт.** Дня 21/9 1904 запроваджує ся в Звершику місцевости належачій до округу доручень ц. к. уряду почтового в Пільзні складницю почтову з звичайним кругом дїлання. Складниця та получена буде з ц. к. урядом почтовим в Пільзні за помочию тижнево шість-разового післанця пішого.

Померли:

— **Михайло Поляньский**, вислужений професор рускої ґімназиї у Львові, упокоїв ся дня 20 с. м. в 77 роцї житя. В покійнику зійшов зі сьвіта рідкий тип педаґоґа, котрого згадують цїлі поколїня его учеників. Згадки ті вяжуть все з красними хвилями студентского житя, бо покійний завдяки справдї батьківскому поведеню з шкільною молодіжю та свому майже ідеально правому характерови тїшив ся незвичайною популярностию. В рускій ґімназиї у Львові учив около трийцять лїт, бо від початку 60-их років до 1891 р., коли то віданачений золотим хрестом заслуги з коропою перейшов на емеритуру. Як одна з перших професорів, що викладав по руски, брав участь в зладжуваню руских шкільних учебників, і переложив на руску мову кілька книжок з области природних наук, хоч деякі з них, написані мовою, зближеною до „язичія“, скоро вийшли з уживаня. Покійний належав до т. зв. москвофілів і брав участь в москвофільских товариствах. В послїдних часах усунув ся зовсїм з публичного житя, доживаючи віку в домовім затишу. Смерть покійника визвала щирий жаль не лише в кругах родини та б. товаришів по званю, але ще в ширших кругах его старших і молодших учеників. В. є. п.!

Віддїл економічний.

Рільничо-економічні виклади для сьвящеників.

Під покровом Високопреосьв. Митрополита Андрея гр. Шептицкого, заходом „Економіста“ в порозумінню з Товариством „Сїльский Господар“ в Олеську, відбудуть ся у Львові в днях 28, 29 і 30 вересня с. р. рільничо-економічні виклади.

Виклади, що обіймуть тільки найважнїйші економічно-господарскі питаня будуть вести ся в двох напрямах: а) справи суспільно-економічні, дотикаючі нашу дїяльність в громадах; б) найважнїйші справи господарства сїльского, о скілько они підходять під інтерес поодиноких дрібних господарств.

Програма викладів:

I. Виклади, дотикаючі справи суспільно-економічні.

1. Загальний образ економічно-господарских відносин наших дрібних господарств, Д-р М. Коцюба.

2. Парцеляция, о. Тит Войнаровский з Валинець.

3. Комасация, о. С. Онишкевич з Хишевич.

4. Мельорациї, інжінер Вид. краєвого А. Корнелия.

5. Каси пожичкові, І. Петрушевич.

6. Крамниці, І. Петрушевич.

7. Спілки молочарскі, А. Гарасевич.

II. Виклади, обіймаючі найважнїйші справи господарства сїльского.

1. Найважнїйші точки з заряду господарского в приміненю до господарств сьвящеників, о. А. Глодзіньский.

2. Штучні навози, їх торговля і контроля, о. І. Раковский. Кореферент зі Спілки для господарства і торговлї в Перемишли.

3. Значінє сїножатий і їх управа, о. І. Раковский.

4. Знаряди господарскі. Темат до дискусиї вільної.

5. Годівля товару, найважнїйші точки тої галузи в приміненю до наших відносин в дрібних господарствах, д-р М. Коцюба.

6. Годівля дробу, о. А. Паславский з Ярослава.

7. Пасїчництво. Практичні вказівки тої области, о. Н. Михалевич з Чернелева руского.

8. Садівництво і огородництво. Найважнїйші питаня, о. А. Глодзіньский.

Призначений час буде використаний в той спосіб, що перед полуднем будуть відбувати ся виклади теоретичні а по полудни дискусиї на темат виголошених викладів. Редакция „Економіста“ просить проте сподіваних учасників, щоб до дискусий зволили зібрати найбільше фактів з практичного господарства, і нашого житя суспільно-економічного а тодї дискусиї стануть найцїннїйшим доповненем теоретичних викладів.

Початок викладів в середу дня 28 вересня точно о 10-тій годинї рано.

Виклади будуть безплатні, помішене дістануть всї учасники безплатно в рускій духовній семинарії — де будуть відбувати ся виклади. Вікт можна буде дістати в семинарицкій кухни за замовленем і відповідною оплатою. Участь в викладах можуть брати сьвященики зі всїх трох дієцезий а яко гості всї ті особи, що занимають ся справами економічно-господарскими.

Редакция „Економіста“ надїє ся, що виклади, обіймаючі найважнїйші справи з нашого господарско-економічного житя, живо заінтересують широкі круги нашого сьвященьства і зберуть як найбільше учасників.

(Всї часописи просить ся о повторене сего оповіщеня).

— **Конкурс.** Видїл Руского Інститута для дївчат в Перемишли оголошує отсим конкурс на дві посади надзирательок в Інститутї, котрих задачию есть нагляд над інститутками і старане о удержане в ладї їх біля і одежи. Вимагають ся: 1) бездоганне поведене; 2) вік повнесше 25 до 40 лїт; 3) укінчені щонайменше народні школи; 4) стан вільний; могуть однак компетувати і бездїтні вдовиці. Винагорода: крім мешканя і повного удержаня платня річна 300 К. Подання заосмотрені: 1) метрику крещеня; 2) лїкарске сьвідоцтво здоровля; 3) сьвідоцтва укінчених шкіл; 4) точне описане перебігу свого житя, евентуально посьвідчене що-до занять до сего часу, належить вносити до Видїлу Руского Інститута найдальше до 25 вересня сего року. — Від Видїлу Руского Інститута для дївчат в Перемишли: о. *Мирон Подолиньский* предсїдатель, *Северин Зарицкий* секретар. (2—3)

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. протяв Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ціна волів. Відень 20 вересня. На вчорашній торг пригнано загалом 4.438 штук. Між тими з Галичини було 597 штук, а з Буковини 11 Плачено виїмкові штуки по 81 до — кор. Найкращі по 74 до 80 кор. Середні по 68 до 73 к. гірші по 60 до 67 кор. Підтучені корови і бугаї по 56 до 76 кор. Худі по 40 до 60 кор. Ціна за один метричний сотнар.

Ціна безрог. *Відень 20 вересня.* На вчорашній торг пригнано 13·482 штук. З того було галицких безрог 5·572. Плачено за тучені по 104 до 106 сот., а за молоді по 74 до 96 сот. за кільограм живої ваги.

Курс Львівский

з дня 21 н. ст. вересня 1904.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гіпот. галиц. по 200 зр. а. в.	538 —	548 —
Банку для торгівлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	—	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов. Ясси по 200 зр.	573 —	583 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. кількос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	101 50	102 20
„ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 80	99 50
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	101 50	102 20
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	99 20	99 90
Товариства кредит. 4% (I. емісії)	99 80	—
„ „ 4% льос. в 41½ л.	99 80	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	99 20	99 9
Облїґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% к. з.	99 60	100 30
Буков. фонду пропінаційного 5% п. з.	102 80	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 80	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої з 1873 по 6% а. п.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. п.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	97 —	97 70
„ „ 4½% 4-ої емісії	101 10	101 80
Льосы:	к. с.	к. с
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	83 —	87 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 26	11 40
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	250 —	253 —
100 Рублїв паперових	253 —	254 50
100 марок нїмецких	117 10	17 60

Уч. VII кл. прив. глядає лекції на цілий рік. Близша відомість в редакції „Діла". 7—3

Ц. к. управ. галицкий акцийный

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Відділ депозитовий

приймає вкладки і виплачує задатки на біжучий рахунок, принимає до переховання цінні папери і удїляє на них задатки.

Окрім того заведено на взір заграничних інституций так звані

ДЕПОЗИТА СХОВНОВІ
(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. річно, депозитар одержує в сталевій панцирній касі сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де *безпечно а дискретно* можна переховувати своє майно або важні документи.

В тім напрямі гіпотечний Банк поробив як найдальше йдучі заряджения.

Приписи відносячі ся до того рода депозитів можна одержати безплатно в депозитовім віддїлї. 874

Перекази на Відень, Берлин, Париж і инші заграничні місцевости

видають

Сокаль і Лїлїєн

банковий дім і контора вимін.

Порученя з провінциї полагоджуємо відворотною почтою без дочисленя окремої провізиї. 207 г

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора вимін

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

купує і продає всякі вартісні папери і монети, льосы на місячні сплати під як найдогіднійшими услівями, а також поручає промеси на 4% льосы реґулациї Тиси до тягнення 1 жовтня 1904, головна виграна К **180.000.**

Видавництво часописи льосованя „Nadzieja", річна передплата К 3·40, на провінциї К 3·60 697 4—5

Дяк молодий, вільний від войска, умічучий вести нотний хор і крамницю, глядає місця зараз poste restante Д. П. Денисів. 692 1—1

Молода женщина з доброго дому, глядає місця у сьвященника або у вдівця. Може також виручити паню дому. Відомість ул. Городецка ч. 39 у пані Цїхоцкої. 693 1—3

Для академіків сїльске удержанє, Пекарска 16. Сторож покаже. 694 1—3

Одного або двох учеників приїме на станцию родина уряднича. За здоровий і достатний харч і моральне провадженє ручить ся! ул. Городецка ч. 39. Відомість у сторожа. 605 5—5

Молочарня в Мишині коло Коломиї має на продаж дїжковий сир в цїні по 34 с. 1 клґ. 621 9—10

Ученик VIII кл. ґімн. виправний інструктор пошукує лекциї на цїлий рік. Відомість в Адмінїстрациї „Діла" під буквами М. В. 659 6—6

Пошукує академіка як інструктора для питомців. Бурса сьв. Іоана Крестителя в Дрогобичи. Дає помешканє з услугою, опалом і сьвітлом, лучший харч і 20 К місячно. 660 6—6

УЧЕНИК V кл. ґім. глядає лекциї на провінциї. Ученик V кл. Львів Poste-rest. 678 5—5

Цукорня краківска

Львів Фредри, поручає знамениті тїсточка по 3 кр. Вельми смачних гербатників фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекольдок 1 зр. 168 10—15

БРИТВИ анґлїйскі як й солїнґеньскі в цїні від 80 кр. 1·20, 1·50, 1·50, 1·80 до 4 зр. рівнож приради до голеня по 2·50 зр. паски до бритов від 60 кр. до 3 зр. марморки від 25 кр. до 1·50 зр. поручає **А. Раттінґер**, Львів, Галицка 15. 596 6—10

Александер Стефан — В. Шурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть I.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руским Інституті для дівчат в Перемишли.

КОМАР

двотижденник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орґан на Руси. Видає і за редакцию одвічає: *Іван Кунцевич.*

Цїлорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і Адмінїстрация: *Львів, ул Собїщина ч. 3*

Подяка.

Неумолима смерть забрала нам дня 9 с. м. найдорожшого батька Емілїяна Вачиньского, пароха Синяви повіт Збараж. Похорони відбули ся при величезнім здвизї народа і участи 25 сьвящеників 11 і 12 с. м. Всїм тим Отцям Духовним, котрі віддали послїдну прислугу нашому дорогому татови, а іменно Вс. О Гр. Чубатому, вислуж. деканови, парохови із Ступок за провід в похоронах, Вс. Г. Дроздовскому, віцедеканови і парохови із Кийданець за прощу над гробом, Вс. о. Ю. Куницкому, парохови Ігровиці за прощу в церкві і всїм прочим Вс. Отцям складаємо сердечну подяку. Неменше дякуємо брацтвам громад Синяви і Синятівки і громадянам тих і околичних сел всїм нашим участникам похоронів, котрі своєю присутностию віддали послїдну почесть нашому незабутньому татови а для родини були розрадою в тім тяжкім горю.

Емілїя з Лужницких Вачиньска вдова. *Єронім, Ізидор, Діонізій, Клявдій, Євґенїй, Олена, Кіприян* діти. 691 1—1

Египетскі тутки і паперці 554

AIDA

під ґварантиєю

з паперу „verge combustible".

664 8—50

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо П. Т. Публику, що пан

Станислав Макаревич

замешкалий у Львові, улиця Підзамче ч. 9 є уповажнений до посередництва при заключуваню обезпечень на житє після наших тариф і інструкций як також до принимання внесків від сторін в цїли предложеня їх нам. Заразом уповновластнюємо Его до побирання від сторін задатків, котрі однак не можуть перевищати найвисше дозволеної квоти **К 10** від кождих **К 1000** обезпеченого капіталу і від кождої поодинокої особи. За задатки в вищій квоті віддані заступникови не бере Товариство жадної відвічальности на себе.

Львів, в вересни 1904 р. 645 1—1

Ґенеральна Аґенция

„ALLIANZ"

акц. Товариства обезпечень на житє і ренти

у Львові, пл. Бернардиньска ч. 2 А.

Уч. VII кл. прив. глядає лекциї на цїлий рік. Близша відомість в редакциї „Діла". 7—3

На зближаючі ся Празники і Сьвята

просимо замовлять

„Сьвітло церковне і столове"

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ"

с наком +. М. Ц. Н. Т.

Для Всч. Брацтв церковних і крамниць даємо

10% фабричного рабату!

Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" горить ясно, не коптить і не сливає. 573 13—?

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щоден концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 7—7

Для молодїжи шкільної.

Жадайте по всїх склепах

Бльоки і зошити рисункові „Leopolia"

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia".

Виріб краєвий. 660 12—20

Перший руский склад машин до шитя.

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Веч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на раты, як також і для осіли за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жаданє і даром 813

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адмінїстрация: Львів, ул. Батория ч. 24, II. поверх.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Вінниці	5·08.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·08 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

до Кракова **12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·35*
„ Іцкан **2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиськ 6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча 6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного 6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова 6·50, 5·48.
„ Самбора 9·25, 8·40.
„ Тернополя 10·35.
„ „ в Підзамча 10·52.
„ Чернівців 10·45.
„ Вінниці 10·50.
„ Стрия 8·05 11·05*.
„ Рашева 8·30.
„ Коломиї 5·55.
„ Рави руской 7·05*, 11·10* [тільки що неділї].
„ Перемишля до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32. 2·05, 3·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 попольудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 попольудни.

до Щирця 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. мож набувати через цїлий день в мийскім бюрі п. к. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Позір!

„Сокільский Базар" перша українська торговля в краю заосмотрена в великий вибір приборів до писаня, рисованя, малюваня і т. п.

„Сокільский Базар" має на складі Гуцульскі вироби з глини, дерева і галантерийні річи з гербом як сливки, шпильки, мошонки, притискачі, папіросници і т. д.

„Сокільский Базар" продає льосы фантової льотерії Сокола і перепнсні українські листки.

„Сокільский Базар" продає: Наші Звуки II. і III. по 40 сот.; Марш Соколів на фортепіян по 50 сот.; Музичний Листок по 6 сот. — все без перес. почтовой.

„Сокільский Базар" приймає замовлена на кридкові портрета після надісланої фотографії, дипльоми, грамоти — все артистично виконане.

„Сокільский Базар" приймає замовлена з провінциї і полагоджує відворотною почтою.

Родимці ідіть купувати лиш до „СОКІЛЬСКОГО БАЗАРУ" при ул. Руский ч. 1. Дім „Просьвіти".

Товариство „Любов" у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам**, зглядно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дітий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік житя.

Перший віддїл, *обезпеченє рент*, запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, зглядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов" своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії*, які можна виплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* зглядно *14-днёву проволоку* до виплачування премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потручаня;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплових і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить авертати на адресу: *Товариство „Любов" у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих письм Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

При закупні товарів просимо покликуватись на цену часопеси

Видавець і одвічальний редактор: Др. Е. Левицький. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 204. Львів, Пятниця 10 (23) Вересня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватории ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнітаґ ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuzawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 г.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи звертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поминки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Гнїзда анархії.

Кождого разу, коли правительство скличе краєві соймы, викликує сей факт чимале вдоволене в кругах т. зв. краєвих автономістів, а іменно Чехів, Поляків та тирольских клєрик лів, що в сих соймах бачать завязок і основу так тужливо вижиданих ними краєвих парляментів і представляють перетворене їх компетенциї в сім напрямі як панацей на цїле державне безладе. По рецептї тих политичних знахорів, з перенесенем точки ваги австрийского парляментаризму з центрального парляменту в краєві парляментики відразу зістануть розвязані усї ті пекучі квестиї, задля котрих Австрия находить ся в грізнім станї хронїчного безладя, національні спори зникнуть наче за ударом чародїйского прутика з лиця австрийскої землї, серед австрийских народів запанує взаїмна любов, згода та повна гармонїя, а австрийска держава перемінить ся мало-що не в земский рай.

Справдїшна дїйсність однак, як се вже ми нераз констатували, нїяк не хоче оправдати сих рожевих обіцянок, розводжених прихильниками розширеня краєвої автономії, але як раз противно: скілько разів на їх домаганя та на їх втїху і вдоволене розпише правительство соймові сесиї, стілько разів як-раз перебіг соймових сесий есть не тілько найлїпшим сьвідоцтвом усеї нездарности краєвих соймів до пацифікациї державного житя, але й доказує крім того, що саме отсі „краї", на які неприродним способом поділено державу та котрим надано автономію хиба лише в тім значінню, що пануючим в них чинникам удїлено можність давленя прочих краєвих елементів, — що сї як раз краї є властивими гнїздами австрийского безладя та жерелом тої анархії, що затроює наше державне житє.

Доказів на се не потребуємо аж дошукувати ся. Приносить їх аж надто кождий період соймових сесий. Та не будемо навіть сягати до попередних сесий, а звернемо увагу лише на збираючі ся саме тепер осїнні соймові сесиї. Деякі соймы, як шлеский, каринтийский, істрийский і т. д. мають зійти ся за кілька днїв. І хоч инші найголовнїйші соймы ще не обрадують, а в наведених поменших соймах не було ще навіть часу на якусь акцию, однак над всїма соймами зібрали ся хмари, всїм грозять заїлі національні спори, а в деяких навіть уже вибухли вони в повній силї.

Національні спори і опозициї та обструкция, ведені з національних мотивів, розсаджують австрийский парлямент та загачують рух державної махіни. Спасителї Австрії, що побиваються ся за краєвою автономією і що в ей здїйсненю бачать дивним дивом полагоду сих національних спорів, не зможуть однак закрити факту, що вже перші засїданя соймів: шлеского, каринтийского та істрийского виповнили ся виступами одних національностий против других, протестами і т. п. На першім засїданю сойму в Опавї Нїмцї протестують против основання польского і чеського учительского семінара на Шлеску, на другім Чехи і Поляки протестують против заиви Нїмців. На першім засїданю Каринтиї Словінцї протестують против нехтованя словінськой мови президентом краю, а такий сам протест заложили Словінцї і Хорвати в соймі істрийскім.

Та не лїпше заповідає ся і з иншими соймами. Gazeta Narodowa заповідає цїлком недвозначно обструкцию теперішної соймової меншости, зложеної з Поляків і румуньских консерватистів, в маючім ся небавом зібрати соймі буковинськім, а обструкция нїмецкої меншости в соймі Чехії є вже справою порішеною. А певне, що і в галицкім соймі Русини скажуть своє слово.

Компетенциї соймів нинї доволї обмежена і головним полем для національно-политичних борб остає все таки парлямент, де репрезентанти народів стрічають ся безпосередно з одвічальними керманичами державної управи. А однак, як бачимо, национальна борба з неменшою силою проявляє ся і в соймах і дає нам в мініятурах те саме, що бачимо в парляменті. Обструкция, коли не стає їй місця в грецкій палаті при Franzensring'y, перекидає ся в соймы, розбиває ся на цїлий ряд поменших але рівно заїлих, коли не більше завзятих борб. І краєві соймы, хоч їм далеко ще до того, щоби як парляменти стали ареопаґом для національно-політичних справ, вже нинї дають нам можність провірити, в яке пекло замінили би ся вони, коли би справдї здїйснили ся плани автономістів краєвих.

Інакше однак і не може бути та інакше не може формувати ся житє в поодиноких „краях" і їх репрезентациях краєвих, коли в самій основі подїлу територияльного країв лежить кардинальний та непростимий промах. Наче в клїтки позамикано, в перестарілі або й штучно уроблені (як прим. Галичина), а на всякий способ в неприродно скопструовані „краї", позамикано по дві три нациї до купи, віддано до того одній перевагу на другою і так велено їм житя. Та що з природи невмістне, сего не зробить природним нїяка людска сила. В „краях" — клїтках зачала ся взаїмна грызня, війна угнетених з гнобителями, і о скілько давлено сї штучно в „краях", вибухла вона на віденській парляментарній аренї.

А коли лише там замикає ся їй поле, переносить ся вона зі здвоєною силою назад до соймів. Неприродний подїл на краї без огляду на етнографічні границї народів а натомість з препондерациєю одних народів на другими отсе те жерело анархії та державної безсильности Австрії. Скріплять сей подїл, розширять автономію „країн" — значило би, викликувати ще більшу домашню війну в „краях" і вести державу прямою дорогою у пропасть. Пресия викликує репресию. І коли инші, завдяки „краєвій" системі, противній усякому здоровому розумови та всїм повитим о будові новочасних держав, коли нинї Австрия стала позорищем цїлого сьвіта, то хвили, в котрій политичні атрибуциї парляменту перенесено би після рецепти панів Поляків і Чехів на краєві соймы, мусїла би стати і першою хвилею смерти австрийскої держави на міжнароднім овиді. Боячі ся до тепер народи Австрії надто слабкі, аби від їх змагань заненала ціласть держави, але замкнені в краєвих тюрмах будуть вони досить сильні, аби ті тюрми розвалити, та пошукати собі виходу з них у красші условини бутя. Се повинні добре затямити собі керманичі сеї держави, коли би їм коли забагнуло ся вступити на ховзку дорогу розширеня автономії теперішних „країв" і тим робом зіндентифікувати Австрию з тими тюрмами австрийских народів.

Не втнеш Паньку тїста...

Лаври трох японьских ґенералів Курокія, Нодзу і Оку, що скомбінованим атаком йдуть на Росиян, не дають спати і нашим домашним приятелям. Маємо тут на думцї спілку: Dziennik polski, Галичанин і Руслан, що так само як японьскі ґенерали йдуть приступом і зсолїдаризували ся, щоб одним спільним атаком взяти ворожу позицию. Тілько, що тою позициєю не є якась кріпость або місцевість на далеким Сході, але тереи о много близший — бо наше, національно-демократичне сторонництво.

За трома розгорченими совзниками йде з заду, наче резерва, звісна нам в „прихильности" до Русинів „Gazeta Narodowa", але той орґан подоляків стратив в послїднім часї на енергії, та перепечатує лише ті премудрости, які на нашу адресу поміщені в „Галичанинъ І" та „Руслані". Власну амуніцию лишає собі тим разом орґан подоляків на одиноку боротьбу, яка его тепер головно інтересує, проти президента міністрів Кербера, і тому треба завдячити, що коалїция проти нас складає ся тим разом з трох, а не чотирох спільників.

Ми очивидно не звертали-б увагу на тоті заходи наших публїцистичних приятелїв, коли б розходило ся нам лише о саму вартість сего атаку, бо нї вучність замітів союзних орґанів, нї значінє дотичних дневників на те зовсім не заслугують. Нам розходить ся однак в данім моментї о що друге, бо розуміємо, що той атак наступив як-раз тепер, під пору перед соймом, не без причини, та що тим скомбінованим атаком орудує одна тайна рука. Тому ми застановимо ся дещо блище над одною кубрацками „Dziennik-а", Галичанин-а" і „Руслана", головно на те, щоби відкрати дїйсні карти нашого противника. А при так відкритих картах буде легша борба і для нас, що стоїмо в першім огни скомбінованого атаку польского орґану і его руских помічників, як і для цїлої руской суспільности.

Хтож стоїть на чолї тої союзної армії? Розумів ся „Dziennik polski", котрий бере

---

2)

Переклад св. Письма руско-українською мовою.

Причинок до історії цивілїзациї Росиї.

(Дальше.)

Коли видруковано цїле св. Письмо, вислав проф. д-р Пулюй те видане до бібліотек ріжних академій наук, а до імператорскої академії наук в Петербурзї долучив ще лист, в якому висловляє жаль задля гноблення духового житя і культурного змаганя на Українї. Лист той, подиктований живим відчуваньем людскости і патріотизму, буде новим доказом перед широким сьвітом, яке безправе і насиле робить ся на Українї, і як инші тьми силують ся гасити боже сьвітло, і тому подаємо його тут дословно:

„До сьвітлої Академії Наук в Петербурзї".

„Маю честь подати до відомости сьвітлої Академії Наук, що 14. с. м. вислано рекомандованою посилкою з Праги до Академії св. Письмо, руско-український переклад Кулїша, Левицкого і Пулюя, перве повне видане британьского і заграничного бібліїного товариства, видруковане у Відни. Надіючись, що посилка прийшла до призначеного місця, прошу принята се видане для бібліотеки Академії.

Вважаючи сьвітлу Академію Наук яко єдине компетентне форум для наукових і культурних справ Российскої Імперії, позволяю собі ще предложити відпис мого меморияду, висланого в сїчни с. р. до управленя по дїлам печати в Петербурзї, котрим то меморіялом прошено о дозвіл для ввозу і розширюваня св. Письма на Українї. На те прошеня нема й доси рішеня, і в Росиї тревають дальше такі пресумні відносини, що там вільно розширювати слово Боже на 40 мовах і диалектах, вільно мати св. Письмо на рідній мові навіть Монголам і Татарам, тілько українськай нарід, хоч одновірний з московским, позбавлений царским указом 1876 року свого природного права, мати в себе дома слово Боже на рідній мові. Після того декрету, що став острахом для Украйни, а чудовищем для цивілїзованого сьвіта, можна в Росиї покарати кождого Українця як переступника, в якого знайдуть св. Письмо на українській мові; в тій державі не вільно мати св. Письма на рідній мові навіть зараженим волкам-Українцям, що, покинувши родину, кров свою проливали за царя і за Росию; тим людям не вільно шукати для себе одради в слові Божому, хоч би мала се бути — остання одрада! Така кривда робить ся братиьому і одновірному славяньскому народови, і діє ся се в XX столїттю, в державі — християньскій! Пресумна картина для історії цивілїзациї Росиї!

Царским указом 1876-ого року затамовано на Українї всенародню осьвіту, а закріпостивши нарід в духовій і социальній неволї, загороджено перед ним всї шляхи всесьвітної культури. Силою того нещасного указу вбивають інтелектуальну і моральну силу Украйни, і роблять тяжку кривду вірному народови, на велику шкоду цілої держави, бо доля Украйни се-ж немала частина долї Росиї.

Те гірке і невиносиме відчуване великої кривди, заподіяної царским указом українському народови, дає менї право і сьмілість, в імени пригнобленого народу висказати жаль перед сьвітлою Академією Наук, в надії, що голос мій знайде відгомін в серцях благородних мужів науки.

Прага, 30-го червня, 1904.

Проф. д-р Пулюй.

Годить ся тут ще згадати про український переклад евангелий Мораческого, предложений ще в 60-тих роках Академії Наук в Петербурзї, але того перекладу не могла Академія видрукувати — і він попав там в забуте, так що в 70-тих роках здоть ся і сам Кулїш нїчого не знав про той переклад. Аж в року 1900 випорпав тую рукопись в бібліотеці Академії Наук, знакомий професора д-ра Пулюя, електротехнік-інжинер Бородай, що вернувши з Америки до Петербурга, став там нишпорити за чимсь по бібліотеках. Відшайшовши забуту рукопись, думав Бородай, що може хоч тепер удасть ся Академії видати той переклад евангелий. На внесене академіка Корша, піддержане секретарем II відділу академіком Шахматовим, захотїла Академія Наук перед Різдвом 1900 р. видрукувати той переклад і вступила в зносини з Синодом, згляднo з петербурским митрополитом, котрий однакож рішучо спротивив ся надрукованю того перекладу, хоч Академія мала на думцї чисто фільольоґічну мету. Причини сього спротивленя не хотїв митрополит подати, але приватно знають академіки, що тут добачено „польску інтригу!"

Лишаючи осторонь тую сьвяту недотепність, мусимо однакож запримітити, що коли в такій культурній державі, як Росия, в наукових питаннях рішає митрополит, а не люди науки, то й нїчого тим дивуватись, що для славяньскої фільольоґії є далеко красші підручники нїмецкі, як на мові московскій. Того факту не заперечує і сама московска інтелїґенция, а недавно наводжено сей факт в российских ґазетах, як аргумент, про потребу науки чужих мов, особливо нїмецкої, якої годилоб ся більше як тепер вчити в середних школах і в університетах.

При кінци статї подана в Ruthenische Revue ще й вістка, що після увідомленя, яке одержав проф. д-р Пулюй від российского консулята у Відни, його прошеня, висланє до „Главнаго Управленія по дѣламъ печати", було предложене Синодови, та що Синод вважав те прошеня „не подлежащимъ удовлетворенію".

Статя кінчить ся такою приміткою:

Подаючи до відомости те рішене „сьвятійшого" Синоду і „Управленія по дѣламъ печати", мусимо ще висловити жаль руской інтелїґенциї, що оберпрокуратор Побідоносцев і петербурский митрополит, в супереч свого високого посланництва, ворожо відносились до благородного дїла, до слова Божого. Обороняючи св. Письмо в зрозумілій народови мові, вони сьвідомо дїлають проти науки апостола Павла, найбільшого проповідника християньскої любви (Лист до Коринтян XIV) і держать мілїони українського народу в духовій темряві. Та як сьвітло бере побіду над темрявою, так певно буде побіда не по сторонї Побідоносцева і петербурского митрополита, а по сторонї тих, що несуть каганці сьвітла божого і присьвічують вбогому народови в московскій темряві.

На тім і кінчить ся в „Ruthenische Revue" причинок до історії цивілїзациї Росиї, а тепер хочемо тут сказати дещо про те, що таке для всесьвітної культури цивілїзований нарід, а що нарід варварский, от хотьби британьский та московскай.

(Конець буде.)

Від 36 літ єствуючий годинникарско-ювілєрский маґазин

Юліяна Домбровского

у Львові, ул. Гетманьска ч. 4.

поручає: брилянти, перли, золоті і срібні вироби, заручинові перстенці, вінчальні обручки, будильники, всякі годинники у великім виборі з першорядних фабрик сьвітових по найнизших цінах.

503 8—6

вказівки і інформації з першої руки, та аж в двох статях виступив з ревеляціями про мнимі „фактичні" відносини в народнім, національно-демократичнім сторонництві. Після сих ревеляцій наше сторонництво, склепе— як каже „Dziennik"—штучно, находить ся вже в стані розкладу а з народної, одноцільної доси орґанізації має вибивати ся на верх аж три самостійні ґрупи: 1) ґрупа угодовців, на котрої чоло ставить польска ґакатистична шмата пос. д-ра Евгена Олесницкого, 2) ґрупа опозиціонїстів, що має на меті всїлякими способами наполохати центральне правительство і приневолити его до зміни системи в користь Русинів — а на чоло тої ґрупи авансує польский ґакатист редактора „Діла" д-ра Евгена Левицкого (!!) — і 3) ґрупа руских терористів, що хоче викликати революцию всїлякими „шопками" (в роді — як каже Dz — gr. kat. zapalek), на котрої чолї має стояти редактор „Свободи", п. Вячеслав Будзиновский.

Посекціонувавши в той спосіб наше сторонництво на три части, польский ґакатист не залишає також дати і деяку інтересну характеристику сих трох ґруп, роз. після своїх задушевлених цїлий і особистих уподобань. Так перша ґрупа д-ра Олесницкого (після Dziennika polsk-ого чи его інформатора) є одинокою, що заслугує на увагу, бо має в собі людий найповажнїйших, котрим вже дойла до живого дотеперішна боротьба під стягом „гайдамацтва". Ся ґрупа мала прийти до пересьвідчення, що проти Поляків нїчого не вдіє і що вся дотеперішна тактика Русинів була лиха — і тому, маючи на своїм чолї пос. Олесницкого, пійде до сойму на теперішній сесії, щоб приступити до мирного і тихого співдїлання з Поляками. За тое ся ґрупа не дістане — як заявляє „Dziennik" — уступок на полї політичнім — бо о сім нема бесїди! — але за тихе свое співдїлане одержить поміч в розвою деяких руских культурних і економічних інституцій (підвисшене субвенций? — *Р. Д.*) — хоч і се після „Dziennika polsk-ого" має мати більше „ідеальне" (!) значіне Що-до другої ґрупи, на котрої чоло, не знати чому, польска ґакатистична шмата висунула редактора „Діла", то ґрупа тота не має мати зорґанізованих приклонників, хоч проклямує боротьбу з Поляками так довго, поки не приневолить центральне правительство до зміни системи супроти Русинів. Ся ґрупа має бути сильна тільки тим, що розпоряджає двома найпочитнїйшими орґанами: „Ділом" і „Гайдамаками" (ага! до тої ґрупи має належати також п. Мих. Петрицкий, котрого польский інформатор робить адґерентом а навіть і політичним аґентом д-ра Евгена Левицкого!) — але немає нїякого здекларованого табору, бо ві мнимому провідникови д-рови Евгенови Левицкому „нїхто" не вірить, а він сам хоче лише захарапчити теку міністра або становиско секційного шефа (чому так мало? — *Р. Д.*), невдоволячи ся платнею конципієнта адвокатури або хочби й редактора. Взагалї „Dziennik-owi polsk-omy" розходить ся чомусь дуже о знищене сеї „ґрупи" і представлене ві яко слабку, а другу статю з двох п. з. „Rozbicie partyi hołodnykiw" присьвячує майже виключно ві мнимому проводирови, що тут пропускаємо. Що-до третої ґрупи п. Будзиновского, то ві провідир має мати велику силу, але не серед інтелїґенциї, а серед селян. П. Будзиновский зискав собі селян головно брошурами, які розкидає тисячами, а „Dziennik polski" знає донести, що п. Будзиновский їде тепер по Галичинї, аби збирати ґроші на ведене пропаґанди терору в Галичинї з заграниці. Партия ся має мати також приклонників серед части священьства, а то молодшої ґенерациї.

Ось-так справив ся з народним сторонництвом „Dziennik polski" — а не потребуємо додавати, що всї его інформациї суть безлично брехливі і полягають або на безвартних кавярняних сплетнях, або на видумцї для політичних специяльних цїлий.

Другим в союзній армії виступив „Галичанинъ", а треба признати ему в користь его доброї ноти у верховодячої польскої партиї, що завдав собі всякого труду, аби супротив польского товарища не остати позаду. Він, розуміє ся, не тільки перепечатав ельокубрациї „Dziennik-a" яко певну, неподлягаючу сумнївови інформацию про наше сторонництво — для підкріплена ві він підбріхує навіть сам, немовто інформатором „Dziennik-a" мав бути таки „українець!" — але поступив собі ще дуже дотепно, бо на наш рахунок перепечатав усї майже наші статї: „Під розвагу". В сих статях ми писали взагалї про хиби нашої суспільности на аренї політики, а „хитрий малороссъ", хоч окацапленний, зробив так, немовто ми в своїх статях малювали виключно наше сторонництво та виставили самі свідоцтво про розвал і анархію в нашій партиї! З „Галичанинъ-ом" ми очивидно не станемо полемізувати, бо годї промовляти чито до его розуму, чито до его совісности, котрої він не має — варто одинак зазначити, що в той спосіб хиба нїхто чесний не поступав. Ми писали про неоправдану претенсіональність нашої молодїжи в справах політики і картали ею претенсіональність яко хибу — та з того не виходить, немов би ми були противниками всего, що зроблено чи заініціовано з табору молодих. Ми сецесию молодїжи оправдували а навіть підтримували та оправдуємо доси, бо вона лежала вповнї в рамках нашої політичної тактики, полягаючої на голоснім протестованю і боротьбі, а готові витикати молодїжи лише поступки такі, які вона зробить б е з порозуміня зі старшими а які ішли би в розріз з нашою національною тактикою або нашим народним хвилевим інтересом. Так само ми гудили у нашої публики, що вона не держить ся солїдарно та не піддержує нашої народної політики одноду шно і карно як повинно бути — а з сего не виходить, немовто ми признали, що у „національ-демократовъ" анархія, бо ми писали про нашу публику взагалї — і то більше очивидно про ві часть незорґанїзовану чим зорґанізовану. А коли вже хто з Русинів мав би взяти на свій специяльний рахунок наші замітки в статях: „Під розвагу", то були-б се як-раз не наші сторонники, а москвофільский штаб у Львові, котрому навіть так обвитяний чоловік як д-р Окуневский закинув, що він все і всюди ішов в послїдних роках на перекір кождій акциї Русинів, а на руку шляхотско-польских верховодів. Тут отже лежить брак національної карности і солїдарности в вищім змислї і коли б до статий наших „Під розвагу" треба було добирати для ілюстрациї живий материял, то там певно найшло-б ся більше москвофілів, чим членів нашого сторонництва, а в першім числї редактори самого „Галичанинъ-а" і московского львівского штабу!...

Та не о те розходило ся „Галичанинъови", коли в крутійский спосіб перепечатував вирізки з наших статий, як і загалом о хиби вказані в наших замітках — а о те, щоб сконстатувати у нас, в нашім сторонництві, мнимe розбите і анархію, бо знав, що туди йде пароль польских геґемонів. Він — так як Dziennik polski — мав прикласти вістре інтриґи і брехнї для розвалу непобого польским верховодам нашого сторонництва і сповнив — о скілько розходить ся о винайдене средств де їх нема, о брехню і крутійство — свое завдане cum summa laude...

Третим членом союзної армії явив ся наш любенький „Русланець", та сему комбатантови ми присьвятимо лише мало місця, бо его роля випала мізерно. „Руслан" властиво не знав, о що має чіпити ся, тож і стріляв в воздух, позакидувавши нам несотворені річи. Про напасти за демонстрацию в часї побуту д-ра Кербера ми не згадуємо, бо о тім вже всї знають, але тепер чіпив ся за те, немовто ми ведемо „Дїло" неконсеквентно тай що взагалї наше сторонництво дає своїм поведенем лише орудие в руки противників. А що так є, се після руской рептильки лежить як на долони. Ми писали про „погром Росиї" і стояли „по сторонї Японциї", а тепер будимо у галицкої публики надїї чи симпатию до нового курсу в Росиї — отже видима неконсеквенция. Справдї неконсеквенция, але в льогїцї „Руслана", про котру можна дїйсно сказати словами: „Wylazł na gruszkę, rwał pietruszkę, rzepa mu się rodzi". Ми писали, що невдачі Росиї на Сходї принесуть зміну системи у внутрї держави і се вже тепер в части оправдало ся, а що кн. Сьвятополк-Мирский заповів новий лїберальний курс в Росиї, і то з ианого уповажнена самого царя, про се знає цїлий сьвіт і про се було не лиш інтервю в „Echo de Paris", але про се стоїть вже тепер у всїх, навіть консервативних дневниках Росиї, що виходять під российскою цензурою. Тільки-ж „Руслан", розбиваючи „на прах" наше сторонництво згідно з порученем і поряд з „Dziennik-ом polsk-им" та „Галичанинъ-ом", мав на оцї еще другу, свою бічну цїль і се ми дуже добре розумімо. „Руслан" фабрикує тепер на своїх стовпцях алеґати до подання о продовженє субвенциї з гадючого австрийского фонду, яка має урвати ся вже з кінцем сего року, тож не диво, що не тільки боронив недавно Кербера яко прихильника Русинів проти нашого „гайдамацтва", але хоче також затаїти перед руською публиною можливість нового курсу в Росиї і евентуальних полекший для України, аби Боже борони, око правовірного Тирольця Сходу не глянуло припадком поза благодатні чорножовті стовпи. А що заслуга в „розбитю ілюзий" на тему лїберального курсу в Росиї буде по сторонї „Руслана", то і певна річ, що наступить заплата в звінкій австрийскій монетї...

Так представляє ся атак трох публїцистичних союзників проти нашого сторонництва — а тепер коли наша статя і так вже над міру видовжила ся, запитаємо лише коротко, що значить сей скомбінований атак і чого хоче наш дїйсний противник? На те, панове редактори з „Dziennik-a" „Галичанинъ-а" і „Руслана", відповідь така: ви дістали припоручене інтриґою і сплетнями старати ся розбити руский опозиційний табор і тепер, коли збирає ся довша сесия сойму, з відламу нашого сторонництва (бо о цїлім — як знаєте — нема бесїди!) зробити партию, що згодили-б ся на виключно „красву політику" і смирне та тихе співдїлане з Поляками. Руских „козачків" вам треба, аби було чим повеличати ся, що „руской квестиї" в Галичинї вже нема і що все в порядку — і тому пускаєте мини з брехнї і інтриґ, а до того надуживаєте навіть імени чоловіка (тільки тому, що він веде руский соймовий клюб і від него переведене вашого махіявельского плану головно належить!), котрий стоїть дїйсно в перших рядах руского народа в Галичинї і перед котрого характерностию і політичним розумом клонить ся з пошаною уся свідома частина руской суспільности. Тільки-ж вам той шпин не удасть ся і ми можемо вам ручити з гори, що шкода ваших заходів і паперу. А той плян вам не удасть ся навіть і помимо того, що ви здобули собі до атаку на наше сторонництво союзника в таборі москвофілів, котрих орґан також виступив до борби, знаючи, що в сферу ваших „ідеальних ласк" мають бути тим разом взяті також всїлякі „атци" Ефіновичі. Нарід руский не дасть однак підступом зломити своїх солїдарних бойових рядів і за миску сочевиці та ваші „ідеальні" субвенциї й ласки не дасть себе ужити на нїмого свідка того, як ви тимчасом будете будувати собі з Галичини на наших головах польский Піємонт, але солїдарно і карно — як доси — поведе боротьбу дальше, поки не упаде цїлком система безправства і відсилання нас під кнут полїских верховодів, практикована супроти Русинів. А не зломить нас ні десять таких заяв, які зложив вже двічи на передвчасну радість польских верховодів п. Кербер, ні навіть сотки таких статий, як стаття про „hołodnykiw" в „Dziennik-y polsk-im", о котрій можна з гори сказати, що інтриґанти ві писали а инші інтриґанти ві підшептували...

Sapienti sat!

Самостійні укр. руські університетскі курси у Львові.

Сими днями полинув ся звіт про українсько-руські наукові курси вакаційні в 1904 р. уряджені у Львові товариством прихильників української літератури, науки і штуки. Курс сей тревав від 23 н. ст. червня до 22 н. ст. липня с. р. і відбував ся в великій салї готелю Бельві, по причині що наші товариства у Львові не розпоряджають наразі більшою салею, котрої потреба дасть нам вельми відчувати в нашім громадянськім житю.

Потребу уряджена таких курсів викликала широко розповсюджена останнїми часами орґанізация приватних, свобідних від офіциальної контролї й реґляментациї наукових курсів, чи так званих свобідних університетів, як коректив чи доповнене офіциальної школи, і она не могла поминути також і українсько-руской суспільности. Вона стрілa ся тут зі змаганями до національної вищої школи взагалї, що глубоко порушили особливо в останнїх (1901—3) роках галицку суспільність. Після того як правительство не показало готовости, чи відваги піти назустріч сим домаганям та заснувати український університет, якого домагала ся українсько-руска суспільність в Галичинї, виступають рїжні плани орґанізациї вищої школи власними силами. Так якийсь час досить живо дискутував ся плян заснованя коштом суспільности приватного університету у Львові, на взір австрийских, в надії, що по кількох роках істнованя такий університет буде перенятий на кошт держави. Коли виявила ся практичність і неможливість такого плану, піднесено гадки про орґанізацию систематичних наукових курсів. Справа ся займала останнїми часами Наукове Товариство ім. Шевченка, і минувшої осени заходом его історично-фільозофічної секциї був орґанізований, з повним успіхом, публичний курс із археольоґії, а на сей рік плян подібних курсів укладає секция фільольоґічна. Коли до голови [проф. Грушевского] новозаснованого у Львові Товариства прихильників української літератури, науки й штуки звернули ся люди з України з гадкою, чи не можливо-б було зорґанізоване наукових курсів на вакациях, коли б на такі курси могла приїздити молодїж із російской України, ся гадка знайшла повне співчутє в згаданім Товаристві, і в цьвітни с. р. рішено було орґанїзувати такі курси. А що з огляду на вигоду заграничних учасників курси сї рішено орґанїзувати як збори за запросинами, які можуть бути орґанізовані тільки ad hoc утвореним комітетом, то зложено комітет із проф. Грушевского, заступника голови того-ж товариства Івана Франка, скарбника Марії Грушевской й містосекретаря Володимира Гнатюка, і сей комітет мав близше заняти ся орґанїзациею курсів. На курси визначено місяць, при кінци літного семестра, а на авдиторию винайнято велику салю в готели Belle vue. Дня 23 червня о год. пів до 10-тої курси були отворені інавґураційною промовою проф. М. Грущевского.

В своїй промові вказав бесїдник, що від найдавнїйших часів було змаганє у нашого народа до націоналїзациї вищої осьвіти, тож тим більше проявляє ся се тепер в часї нашого відродженя. Особливо в остатних часах в Галичинї справа національної вищої школи стала горячою, справою актуальною, що порушила всї верстви нашої суспільности, ставши поступатом політичних віч і всякого рода резолюций. Се домаганє вищої просьвіти є цїнним показчиком культурного нашого поступу і дозрілости нашої суспільности до справи вищої національної осьвіти. Однак надїя, що правительство австрийске зверне увагу на се всенародне домаганє і постараєсь їй задоволити, завела. Заки обставини возьмуть прихильнїйший для нас оборот і зроблять можливим заснованє публичних національних вищих шкіл, ми мусимо старатись всїми силами використати кожду нагоду для того, щоби зробити крок наперед в їх осягненю. Таким власне кроком наперед була орґанїзацая вакацийних наукових курсів. Користь з тих курсів є велика, бо перш усього дано можність нашим землякам з Росиї, позбавленим вповнї національної школи, слухати викладів в рускій мові з найважнїйших галузий науки. Для Галичан мають сї курси тоту вартість, що викладано предмети, які є необняті програмою тутешних вищих шкіл а тим самим дають спромогу новим научним силам до приготованя ся для академічної дїяльности. По при се кілька десятків земляків з України, що жили тут більш місяця між нами, мали нагоду в вільних хвилях від викладів познакомити ся з нашим національним житем і се в части буде і для них заохотою до розпочатя громадянської роботи на лїво- і право-бережній Україні а не лише сидїти в тїсних кружках над укладанем, нїколи недокінчених, словарів.

Виклади відбували ся що дня окрім неділь, від 23 червня до 22 липня, так що всього було 25 викладових днїв. З початку викладано по три години, пізнїйше по чотири години денно, від 8½ до 12¼ год., при чім для збереженя часу практиковано також подвійні лекциї, без перерви, що тривали 90 до 100 минут, а одиночні лекциї звичайно цїлу годину. Всїх викладів відбуло ся 90 годин. Час приходило ся використовувати, аби змістити в границях одного місяця програму, зачеркнену для курсів; але практика показувала, що чотири години викладів рішучо за богато, і тим часом як перші два тижні більшість слухачів ходила на всї виклади, в других двох тижнях, коли викладано денно по 4 години, а сила й увага слухачів де-що притупили ся, не більше третини ходило на всї виклади, звичайно-ж вибирали: ходили на перші дві, або на останнї дві години. Скомбінувати-ж вечірні години з ранїшними не можна було тому, що саля була до розпорядимости тільки перед полуднем; з решто пополудня можна-б було відбувати не більше як оден виклад, що найбільше — півторагодинний.

Програму курсів зосереджено коло трьох дисциплїн: істориї, істориї літератури й етноґрафії, при чім головне місце дано українознавству. В основу положено загальні курси з сих дисциплїн, що здавали ся комітетови найбільше потрібними й відповідними на початок, і до них долучено кілька специяльнїйших.

З істориї проф. Грушевский підняв ся загального курсу з української істориї — „Огляд істориї України-Руси". Читано його 9 годин. Перша година присьвячена була вступним замітkам про напрями в історіоґрафії, про українську територию й народність, її сформованє й становище супроти инших славянських народностей.

Наче-б продовженем його мав послужити курс д. Стефана Томашівского „З істориї українсько-польских відносин XVII в.", але він не був скінчений. Прелеґент мав на меті подати загальний огляд польско-українських конфліктів від Люблинськой унії аж до кінця XVII в., з головним позором на найважнїйші елементи боротьби, підчеркуючи розширене і що раз певнїйше кристалїзоване мотивів: соціяльних, релїґійних, політичних, культурних і національних, — взагалї ґенезу і постепенний зріст української національно-політичної ідеї.

Більший, заокруглений курс „З новійшої істориї західної Европи" (15 годин) прочитав д. Микола Ганкевич.

З істориї української літератури загальний курс держав д. Іван Франко під назвою: „Огляд української літератури від найдавнїйших часів до кінця XIX віка" (18 годин). Він розпочав його коротким оглядом дотеперішних праць над істориєю літератури в західній Европі та оглядом рїжних цїлий, які кладе собі та дисциплїна і рїжних метод, якими послугуєть ся вона. Потім, не вдаючи ся в дискусию над поділом нашої істориї літератури на епохи, він переходив її хронольоґічно, столїтями, а в XIX в. десятилїтями, підносячи в кождім такім періоді найважнїйші літературні явища, їх основні, провідні ідеї і ґрупуючи довкола них явища підрядної ваги.

Доповненем до курсу д-ра Франка був поменшний курс д-ра Кирила Студиньского п. т.: Культурний рух в Галичинї від виступу М. Шашкевича до 1860 р. Прелеґент в формі короткого вступу подав огляд культурного руху в галицкій Руси від прилученя її до Австриї до виступу Маркіяна Шашкевича, опісля перейшов детально і оцїнив літературну та ідейну вартість творів Шашкевича, і схарактеризував вплив українського письменства на духовий розвій в Галичинї, почім подав історию москвофільского руху від р. 1850 по рік 1860, та виясниз, якими дорогами він приходив до нас і з якою реакциею він у нас стрічав ся.

Курс української етноґрафії д. Федор Вовк попередив коротким загальним курсом антропольоґії (6 годин). По вступному відчитї про зміст і положене антропольоґії і етноґрафії серед инших наук прелеґент подав короткий виклад головнїйших анатомічних відмін поодиноких рас і перейшов до антропольоґії України, в котрій зазначив загальні відзнаки (кольор волося і очей, зріст, головний, посовий і инші показчики і т. д.) українського племени на підставі зібраного досї материялу і в порівнаню з иншими славянськими і другими сусїдними племенами, звертаючи при тім увагу на висловлені в сучасній науці теориї походженя і розселеня Славян. Курс української етноґрафії займав 16 годин. Виклади були ілюстровані численними фотоґрафіями і малюнками, а також відвідуваном археольоґічних і етноґрафічних збірок Наук. Товариства ім. Шевченка, музею Дїдушицких й ин. При демонстрациї археольоґічних колекций Наук. Тов. ім. Шевченка відбув ся довший виклад із археольоґії.

В звязку зі вступними викладами д. Вовка з антропольоґії стояв курс д. Івана Раковского: „Онто- і фільоґенезіс чоловіка" (6 годин). Прелеґент подав перегляд важнїйших стадий онтоґенетичного розвою та погляд на повставанє важнїйших орґанів людского тїла. Потім наступив оглад основних типів звірячого сьвіта на основі порівнуючої анатомії та ембріольоґії і начерк розвою питання про постійність звірячих типів та походженя чоловіка. В кінци подані були важнїйші погляди і теориї про фільоґенезіс чоловіка.

В звязку з курсом української етноґрафії стояв виклад п. Стефана Томашівского п. т. „Угорська Русь" (1 год.). В нім наперед подано огляд ґеоґрафічних обставин териториї, заселеної Русинами, при тім піднесено з них те, що тїсно звязане з давною і новою кольонїзациею, з теперішними етноґрафічними і язиковими відносинами. Дальше означено докладнїйше головну етноґрафічну межу Русинів, чужі острови серед них і руські острови та кольонії скрізь по Угорщинї; простір і число людности визначено докладно. Що до язикових відносин, схарактеризо-

вано найважнійші прикмети і територияльний розклад поодиноких угро-руских говорів. З історії Уг. Руси порушено кілька кардинальних питань (не розвязуючи їх). В кінци наступив огляд теперішнього стану У. Руси що до відносин: 1) релїґійних, 2) соціяльно-економічних, 3) політичних, 4) культурних і 5) національних.

Осібне місце займав практичний курс українсько-рускої мови, порученнй д-ру Івану Брику і обчислений головно на потребу заграничних слухачів. Курс сей п. т. „Вибрані практичні питаня з українсько-рускої граматики" заняв 12 год. До питаня самостійности та окремішности української мови підійшов прелєґент і дорогою культурно-історичних моментів та чисто теоретичних аргументів, які подав сучасна лїнґвістика та фільозофія. Перейшов коротко поглади учених на українську мову та дискусию, яка вела ся над її окремішностию та самостійностию, а чим звязав короткий огляд історії Погодін-Соболевской теориї аж до недавних тенденцийних публїкацій проф. Фльоринського.

Так представляе ся програма курсів, сповнювана взагалї дуже докладно — о скільки позволяли тїсні границї часу.

Дня 18 липня відбула ся при участи комітету, прелєґентів і слухачів довша конференция, де учасники обмінювали ся гадками що до способу орґанїзациї подібних курсів на будуче та висловляли свої дезидерати що до програми таких курсів; присутні висловляли ся за обмеженем їх науками суспільними і за задержанем головної ваги в програмі на українознавстві. Дня 22 липня курси були замкнені проф. Грушевским, при чім подано було коротке справозданє й статистичні дати про них.

Всього взяло участь у курсах 135 осіб. Учасники зложили на покритє їх коштів 345 корон, решту покрило товариство прихильників української лїтератури, науки і штуки, котрому оден із українських земляків зложив на сю ціль специяльну жертву. Кошти виносили коло 1700 кор., але що лїпше ситуовані материяльно прелєґенти зрекли ся гонорарів за виклади, знизили ся вони до 1558·40 кор., в тім 270 кор. оплати за салю, гонорарів і коштів подорожі 1124 кор., видатки друкарскі, почтові, оплати служби й ин. 164·40 кор.

Число учасників треба уважати за досить значне як на ті обставини, в яких відбували ся виклади: паспортові трудности в Росиї наслїдком війни, те що оголошень не давано заздалегідь у пресї, аби не стягнути якихось трудностий для заграничних учасників, як побоювали ся декотрі. Число участників місцевих було-б далеко більше, як би попри раніїшні були години пополудневі. В даним разї перешкодили тому техничні причини.

Надіємо ся, що товариство „прихильників української лїтератури, науки і штуки" у Львові займе ся і в 1905 р. урадженем знова такого курсу, усуваючи недогоди, спостережені сего року. Рівнож і суспільність повинна материально як найобильнійше підперти змаганя сего товариства, що уряджуванем таких курсів приспособлює нові наукові сили і стелить дорогу до українсько-руского университету. Так вже зроблено крок наперед, щоби розширити сьвітогляд нашої інтелїґенциї — позіставало-б лише ще, щоб рівнож урядити рід вандруючого университету по наших читальнях. Зорґанїзованем такого университету і закупном приладів до демонстрованя викладів повинно заняти ся як найскорше тов. „Просьвіта" і її філїяльні видїли. Сил для сего университету можна би найти між нашою академічною молодїжею, а тоді проявив би ся живійший рух по наших читальнях, бо читальні неограничались би лише на читаню одної або двох ґазет, а були би розсадником дійсного знаня. Прелєґенти сего университету їздячи по читальнях були-б заразом люстраторами читалень і звіти їх мали би дійсно якусь вартість.

— Купуйте лише папериї і тутки „Зоря" оподатковані на Народний фонд Замовляти у фірми Ельстера і Спки у Львові, в Народній канцелярії або в редакциї „Гайдамаків".

Війна.

Вже дня 20 с. м. насипіла вість, що „почала ся велика битва під Мукденом"; тепер доносять, що „леда хвили можна ждати битви". Та ні одно ні друге не може бути правдою. Річ певна, що Куропаткін не розпічне зачіпного бою, а ждати буде зачінки від противника; аж коли зміркує, що може мати виглядн на побіду, тогдї бій прийме, в противнім разї заверне ся так само, як зробив з під Ляояну. Длятого головна єго сила стоїть поки-що під Мукденом над рікою Гуном та жде на рухи противника, котрих стережуть передні сторожі, розміщені в півколесї около головної армії. Та й ті рухи противника не зараз еще мусять спонукати Куропаткіна до якихсь змін в уставленю своєї армії, бож ті рухи могуть нераз лише служити до замаскованя властивих плянів противника. Аж коли би японські войска так рушили наперед, що план атаку був би виразний, тогдї мусїло би наступити відповідне приготовленє до бою або... до відвороту. Поки-що могуть лучати ся хиба перепалки чатів при провідах та стички передних сторожий. Такі стрічи могуть прибирати навіть більші розміри і розвинути ся нераз в значну битву, могуть повторяти ся і заповідати близьку рішучу битву; але й тогдї ще не мусять прийти до такої битви.

Про одну таку стрічу знаємо вже напевно; лучилась вона д. 19 с. м. в Даліньскім просмику. Але з усего того, що доси приносять вісти, про рухи і плани японської армії не то що знає ся дуже мало, але й вгадувати ще не можна нїчого на певно. Японські войска попросту лише пересувають ся і лагодять ся до плану, котрого відгадати не можна. У всякім разї до рішаючої битви ще не так скоро може прийти, — коли взагалї до неї прийде; бож і се можливе, що Куропаткін вкінци не буде уважати за корисне принятн битву і зверне ся дальше на північ. В такім разї в сегорічній кампанії зовсім не прийшло би до рішаючого бою.

З Порту Артура не знає ся нїчого важного а певного. Анґлїйскі дневники донесли, що д. 19 чи 20 с. м. здобули Японциї два форти [т. зв. форти Куропаткіна] по обох сторонах Шуйшіну; форти лежать на самій півночи. Урядового потвердженя тої вісти нема; але не від річи згадати, що в японьско-хінській війні 1894 р. з тої самої сторони вдерли ся Японциї до Порту Артура.

Почасти у звязи з війною є іменованє вел. князя Сергія Михайловича інспектором артилерії. Такого уряду доси не було в Росиї; а коли єго тепер установлено, можна не без підстави вгадувати, що цар звернув особлившу увагу на артилерию, так важну в новітних войнах, а так в Росиї занедбану, о скільки показує ся в теперішній війні, та рад би її двигнути і зрівнати з теперішними вимогами. В. кн. Сергій є сином президента державного совіта в. кн. Михайла Николаевича, має 35 лїт, служив доси все при артилерії і був комендантом бриґади кінної артилерії в Петербурзї.

(Телеґрами).

Льондон. Daily Telegraph доносить з Токія: Маршалок Ояма телеґрафує д. 20 с. м. що российский віддїл, зложений що-найменше з 4 баталїонів піхоти, 8 швадронів кінниці і 8 гармат, наблизив ся до японьскої передної сторожи, а другий від Мукдену в силї одного баталїону, малого числа кінниці, з гарматами. Д. 17 с. м. прийшло до стички коло Пійтайцзи. Около 21 кільометрів на північ від Бензіку поновив ся завзятий бій. Другий российский віддїл від Мукдену наблизив ся до японьских становищ, але незадовго завернув ся на північ. Наша артилерия пустила ся за ним і завдала єму значні страти. Головне войско противника звернуло ся, лишаючи частину, котру по завзятім її опорі також відперто пізним вечером.

Петербург. Куропаткін доніс цареви: На полудневім фронті нашої армії нїчого не змінило ся. Після донесень, які я дістав про битву в Даліньскім просмику з д. 20 с. м., неприятель атакував нас два рази, але мусїв з значними стратами завернути ся. Взято кількох полонинників, богато оружя і амуніциї. По нашій сторонї погиб 1 офіцир і 3 салдатів, а 43 салдатів було ранених, декотрі так легко, що зараз вступили наново в ряди.

ТЕЛЄҐРАМИ.

З Порт Артура.

Льондон. Бюро Райтера доносить з Шанґаю, що российска фльота в Портї Артура-спонукала безпастанним бомбардованем Японциїв, рішила ся опустити Порт і схоронити ся до якої неутральної пристани.

Сойми.

Сольногород. П. Ґаґен і тов. подали внесенє о розширенє виборчого права і утворенє четвертої курії до сойму.

Цельовець. П. Добервіґ і тов. жадають у внесеню окремої дирекциї почт для Каринтиї з осїдком в Целївци.

Уступленє ґр. Туна.

Бєрно. Lidove Noviny доносять, що краєвий президент Шлеска ґр. Тун має по соймовій сесиї уступити, а єго місце займе радник берневського намісництва ґр. Пілєрсдорф.

Справа Тибету.

Льондон. Morning Post доносить, що Хіни протестують против анґлїйско-тибетаньского договору, бо нарушує він права Хін в Тибетї.

Париж. Echo de Paris довідує ся, що российске правительство готовить ноту з протестом против анґлїйско-тибетаньского договору і протекторату, який Анґлія хоче присвоїти собі над Тибетом.

Побіда Герерів.

Льондон. Daily Mail доносить з Капштату, що німецкі войска в полуднево-західній Африцї потерпіли д. 18 с. м. страшну погрому від Герерів, котрі дуже завзято били ся, щоби піместити ся за неподоске поведенє Німців.

НОВИНКИ.

— **В справі науки анальфабетів.** Пишуть нам: Часті поклики в наших часописях не полишили ся — поки що — „голосом вопіючого во пустини", але промовили таки декому до серця, а в першому рядї нашим тямущим і патріотичним панночкам на селї. Біда лише в тім, що многі з них не знають, як взяти ся до научуваня неписьменних і як се дїло вперед вести. Нема у нас підручника, що поучив би нас о тім. Наслїдком того одні удають ся до народних учителїв, а инші соромлять ся, або (де є Поляки) не хотять заєднути поради від них та й дармують. А тут вже заходять ся противники коло темного народа, починають бушувати по' селах, уладжують відчити, виклади, вчать наших руских селян „języka ojczystego" на нашій корінно рускій земли, та проголошують з ентузиазмом про Баторих, Собіских, Косцюшків та Бемів. А ми дивимо ся на се спокійно і зовсім не реаґуємо на їх шкідливу роботу рівнобіжною дїяльностию. Треба отже конче занятись нам заснованєм курсів для анальфабетів, а вже учителї народні самі повинні сповняти задачу свого звання. Нема тут чого бояти ся, бо коли позволялось учителям Полякам (пр. учитель Боярский в Несторівцях), то се вільно і нам чинити, себ то поучувати темних, та ще в народному дусї. А щоб зарадити недостачі відповідного підручника, повинні занятись тим компетентні люди (з кругів учительских) і уложити потрібний та відповідний підручник, після вимагань педаґоґії, в дусї народнім, з замітками для научаючих. По моїй думці найбільше надаєть ся і найлїпше відповідає сьому метода аналїтично-синтетична, яку завів Француз Жакото (Jacotot) минулого столїтя, а нїколи не дай Боже! вжити до науки, та ще анальфабетів нинїшної методи д-ра І. Баптисти — з системою галицкою. Метода, яку завів Жакото полягає на тім, що виголошене слово (написане чи надруковане) розбираєть ся на склади, ті на поодиноке букви, а відтак переставляє ся способом льоґоґрафічним і опять складаєть нові склади і вирази і т. п. Такий підручник повинні ми були вже давно мати, ми — нарід анальфабетів. А коли нема, то покликані люди повинні сейчас приступити до єго зладженя, щоби подати охочому загалови підручник на осінні вечери. Памятаймо, що audaces fortuna juvat! — *Денко Лютай.*

— **Передплачуймо, передовсім наші, а доперва опісля чужі часописи.** Під сим кличем пише нам оден з Вп. заточенців на Мазурщинї: Що межи нашими читачами дневників богато ще таких есть несьвідомих, що предплатою скріпляють польскі, нам ворожі видавництва, як се онодї замітив слушно оден предплатник „Діла", се не повинє, бо у нас не вироблена солїдарність і карність народна. Але вже остаточна пора се погане поведенє з помежи наших читачів радикально викорінити а вдучний спосіб до направи сеї справи — подавати предплатників польских часописий до загального відома. У нас таке, що трох рідних братів предплачують оден на селї руску, другий в місточку польску а третий знов в містї нїмецку часопись. Якаж то погань! Який хаос а сором! Таких людий хиба лише вивісити на чорній таблици тай в „Комарі" портретувати. Що „Дїло" має предплатників на Мазурщинї, о тім знає адмінїстрация того дневника. В окружнім містї Р. на Мазурщинї є тепер таких предплатників майже тілько, як в окружнім містї Б. на сходї було їх перед трома роками; то факт. З новим роком (ювилейним роком) повинна адмінїстрация більшу скількість першого числа розіслати межи читачів. Списом заточників (їх імен і місцевости) послужу в своїм часї, а я певний, що не одного заточенця заверне ся на праведну дорогу. — *Заточник пр. 1902.*

— **Тяжко позбути ся вшехпольской опіки.** З Жовкви пишуть нам: Широко писали ми в своїм часї про маккіявельску дїяльність навісного п. Яна Кубіша, бувшого учителя одинокої рускої школи в Жовквї на передмістю Винники. Читачі нашої часописи пригадують собі того панка, як то він в ролї аґента вшехполяків з під стягу „Słowa Polsk-ого" дїлав на шкоду рускої народної школи в Винниках і як за кровавий гріш руского народа ширив польщізну. О тих єго подвигах, тай ще инших, говорять цїлі фасцикули окружної шкільної ради в Жовквї — і з них можна би довідати ся много інтересних історий. Та завдяки вшехпольскому вливови деяких членників а передовсїм покровови п. Гофмана, окружного інспектора, удало ся п. Янови Кубішови утїчи перед дисциплїнарними наслїдками своєї „культурної працї" — і „морального житя" в той спосіб, що в часї дисциплїнарного слїдства вніс п. Ян Кубіш до окружної ради шкільної подане з резиґнациєю з посади управителя школи в Винниках. Резиґнациєю приняла рада шкільна а з вдячности за заслуги п. Кубіша около ширення Польщи в Жовквї постарали ся єго приятелї по ідеї, що він дістав синекуру люстратора райфайзеньских кас при виділї краєвім. Та очивидно п. Ян Кубіш зі своїми „кваліфікациями" не міг удержати ся на тій синекурі. Сими днями усунули п. Яна Кубіша з посади люстратора кас, а вже Гофман хоче надати п. Кубішови наново ту саму посаду управителя школи на Винниках. Відні ті Винничани! Що йно по великих клопотах удало ся їм позбути свого ворога і протектора їх дольок, як ту дбала о народну просьвіту рада шкільна хоче їх знов потрактовати тою самою людиною. Наведені факти, котрі подаємо для відомости краєвої ради шкільної у Львові, були вже раз трактовані на стовпцях часописий; тепер пригадуємо їх лиш для дальшого поступованя ц. к. ради шкільної та при тім сьміємо запитати, як довго будуть ц. к. шкільні власти терпіти подібні вшехпольскі, ґалантистичні експерименти з рускою школою на Винниках і як довго будуть панувати в рускій школї такі люди, як п. Ян Кубіш. Лишаємо на будучність, як покаже ся того потреба, обговорити подрібно ту послїдню вшехпольску провокацию, наводячи відписи офіциальних документів, які маємо під рукою, бо в самім дїлї — се нове нахальство з п. Кубішом достойне як найпубличнїйшого напятнованя. — *Русин з Жовкви.*

— **Селяньскі заворушеня в Румунії.** З Букарешту доносять, що в кількох сторонах в Молдавії повстали великі і грізні заворушеня серед селян. Уоружені селяни нападають на уряди і домагають ся поділу великих двірских і правительственних посїлостий. В громаді Ягулец селяни в числї 1000 осіб будують барикади против війска, котре вислали власти на усмиренє заворушень з Яс, Романо і Берладу.

— **Школа а ученики.** Французкі часописи подають статистичний огляд шкільних відносин в поодиноких краях Европи. Після того обчисленя тоті відносини предстовляють ся між иншим ось як: У Франциї припадає одна школа на 500, в Італії, Іспанії та Анґлії на 600, в Німеччинї на 700, в Австро-Угорщині на 1300 а в „славній" Росиї на 2300 мешканців. Пересїчне число учеників виносить у французских школах 66, італїяньских 40, іспаньских 56, анґлїйских 56, нїмецких 100 а в австрийских 104. Кождий Француз платить на удержанє шкіл 1·48 франка, Італїянець 0·84, Іспанець 1·40, Анґлїєць 1·86, Німець 1·96, Австриець 0·96, а Росиянин 0·28 франка. До тої статистики треба замітити, що шкільні тягарі в поодиноких краях не є однаково розложені, тому повисші пересїчні цифри є не точні, а тим самим годі а них робити якісь висновки.

— **Мамкою італїяньского королевича** стала 24-лїтна, гарна, здорова Піємонтка, жінка лїсничого з Раконіджі. Зобовязала ся на два роки залишити всякі зносини з родиною, а за те буде одержувати 600 корон місячної пенсиї. По двох роках дістане досмертну ренту 100 К місячно.

— **Не забудьте!** Для розсіяних професорів та иньших забудькуватих людий найшов ся ратунок. У Відни іменно засновалось заведенє, що взяло собі за задачу пригадувати людем на їх постанови, плани підприємства і т. п. Коли пр. хтось має на 14 жовтня поґратулювати своєму приятелеви з нагоди іменин або вислати якесь письмо, потребує лише піти до трафіки і купити собі карту та одну куверту згаданого заведеня. На тій картці треба написати якесь слово, як пр. іменини або щось подібного, вложити її до куверти, виписати на нїй свою власну адресу і дату 3 жовтня та вислати так виготовлену куверту до заведеня. Точно на 13 жовтня надійде єму заведенє куверту назад, так що він глянувши на слово „іменини", може на другий день поґратулювати своєму приятелеви або щось подібного. Хоч цїже дїло коштувало єго кілька сотиків, які видав на почтове порто, але було як слїд полагоджене, не забуто про него! Заведенє зове ся „Мементо" а єго хосенність проявляє ся в найрізнійших справах, як пр.: коли хтось покликаний на „термін" до суду або иншої власти, треба внести якесь подане, відклик, відновити обезпеченє, викупити заставлену річ, вексель і т. п.

— **Статистика Сполучених Держав.** В сїм роцї оповіщено офіциально статистичні дані про населенє Сполучених Держав 1900 р. Показує ся, що до 1 грудня 1900 р. населенє Сполучених Держав досягло 76½ мілїона З того числа 29 мілїонів зазначено в характері самостійно заробляючих средства удержаня, причім з того числа 4¾ мілїонів припадає на женщини із загального числа в 5,851.399 осіб, що родили ся поза границями Сполучених Держав. Що-до занятя 36% населеня припадає на рільників-фермерів, сїльских господарів і т. п., 24% на торговельників і промисловців, 19% на робітників і прислугу, 16¼% на робітників при дорожних комунїкациях і 4¼% на так звані інтелїґентні професиї. Число робітників по фабриках і копальних доходило до 7 мілїонів. Більшість з них є членами різних товариств і союзів. Великий американьский союз труда (Federation of labour) числить 1,745.270 членів, котрі дїлять ся на 111 національних ґруп і 24.250 місцевих, міських і сїльских віддїлів і володіють 549 власними великими домами, в яких містять ся управа, клюб робітників, салї засїдань, бібліотеки і т. п.

— **Жнива цїлий рік** тревають на земскій кули. В місяци сїчни відбувають ся жнива в Новій Зеляндиї і в Чілї; в лютім і марті — в горішнім Єгиптї та в Західних Індиях; в цьвітни — в долїшнім Єгиптї, в Азиї Менший, в Мексику, на Кубі, в маю — в Мароко, в Альжирі, Азиї середний, в Хінах і Япониї; в черни — в полудневих краях Сполучених Держав північної Америки, в полудневій Европі і полудневій Франциї. В липни — в середних сторонах горішної Канади, в Румунії, в Болгарії, полудневій Росиї, Австро-Угорщині, Німеччинї, Швайцарії і в Анґлії. В серпни — в північних краях Сполучених Держав, в Манітобі, низшій Канадї, дальше в Бельгії, Голяндиї, Анґлії, Данії, середній Росиї, по части в Німеччинї. В вересни і жовтни відбувають ся жнива в Шкоциї, Швециї, Норвеґії і північній Росиї. В падолистї в полудневій Африцї і по части в Арґентинї, в грудни в остальній Арґентинї, в Бірмі і в Австралії.

— **Дрібні вісти.** Цїсар потвердив вибір бар. Мариана Блажовского, властителя дібр, на презеса і д-ра Кржановского, лїкаря в Бучачи, на заступника презеса повітової ради в Бучачи.—Військові власти із Золочева донесли до львівскої полїциї, що утекло пять вояків, а львівскі власти донесли про утечу чотирох вояків. — З Будапешту доносять, що на одним весїлю в селї Кромили прийшло між весїльними гостями до бійки, причім 5 людий упало трупом. — З північної Америки насипіла вість, що в містї Мельроз, в державі Массачусетс, вибухла з воза пачка динаміту і експльодувала під найхавшим електричним трамваєм, наслїдком чого 9 осіб погибло а 19 потерпіло тяжкі рани. — В Стрию засуджено на 15 лїт тяжкої вязниці 18-лїтного парубка Івана Гриба, котрий в червни сего року замордував в Славску жидівку Цайлерову.

— **Народна Канцелярия**, Львів, Ринок ч. 10. просить Впр. Отців Духовних (вдівців або безженних), котрі би мали охоту виїхати з краю, о ласкаве поданє своїх адрес.

— **Вписи до Висшого музичного Інститута** відбувають ся щоденно в комнатах „Рускої Бесіди" (Ринок ч. 10) від 6-ої до 7½ год. вечером; в неділї і рускі сьвята від 11½ до 1-ої год. в пол.

Малий фейлєтон.

Як цвили вишні.

Страх, що було клопоту з моїм братом Юрком! страх! І не дітваком він вже тоді був! О ні! Як-раз в різдвянку минуло йому було двацятьшість літ. И вуса були в нього вічого, вже підкручував їх... Та женити ся анї руш! І татуньо сварили і мамуня пошьокували, та і се нїчо не помагало. Ні тай ні! Аж якось позаторік, як вишні цвили, дивлю ся я, а мій братчик стоїть біля волів на подвірю... Бачите, мав йти з плугом в поле, мабуть чи не на гречку тїскати. Та дивлюсь я, стоїть він і стоїть, вже і волики почали румїгати а він немов в землю вріс. А гій! сього ранійш не бувало! З відкіля тота задума? Аж зирк я, а в нашу фіртку входить Марійка...

Се донечка Гарасима Чауса, що то у його воріт стоїть росохата черемха. Люди ворожать, що в кого є черемха в воротах, тому й не ведеть ся, доньки дівувати-муть до сивого волоса. Де хто і назав Гарасимови: Свату, вирубай черемху, то і Марійка стрічне під вінець. Та старому Гарасимови анї при головонці! — От, каже, хай цвите зїлечко!.. Зїлечком, бачите, звав черемху, а вона завбільшки була за добру яблінку. Та і Марійці було лиш 16 літ а й гарна була! О гарна! Тому то мабуть і жартував собі старий Гарасим з поговірки людскої та й ще черемху зїлечком звав...

Дивлю я ся, а мій братчик такий стоїть. Вона вже доходить до нього а він стоїть. Я і стрігнув за шінку й присів до землї, вижидаючи, що дальше буде. Аж чую...

— Ти чого став? питав Марійка, — чого? Вони вже раді самі, а він... Та і не доказала, лиш терен-очи так мигтять, тай мигтять... Дві зірочки ясні! А вміла вона шахувати сими очентятами! о вміла! Бувало як кине на тебе зором, то щось проїме так душу наче шротом. Аж серце забеть ся! Та мій братчик анї чичирк, вдав бувало, що вона йому анї попри головонці. Вдав та очима шалить землю, буцїм то чогоб шукав... От таке було між ними...

— Чого став? повідає мій братчик потупивши і тепер очи, — Ади! волики ще румїгають...

— Ха, ха, ха! засьміялась Марійка, ха, ха, ха! Ади, йди; думаєш, що я не знаю, яка вдача в воликів? Він і в ході ромїгає! Гей! гей!

За сим покликом воли й хитнули ся к' ходови та Юрко: пгру! гов!

— Зажди, каже, хай узлик навяжу на батозї.

— Ха, ха, ха: сьміють ся дівчина, а мій братчик не знаючи, що з собою вдїяти справдї, взяв ся вязати узлик. Щасте, що він не знав, що і я дивлю ся на сю чудасію, а той був і добре завстидав ся.

— Йду, каже дальше Марійка, до Парані; [се моя сестричка], можеб пішла зі мною на царину за барвінком...

— За яким барвінком? питав мій братчик. — Весїла-ж ні в вас ні в нас нема?!

— А! Яб рада з коріньчиками! посадку; грядочку прикадила!

— Ага! Колись придасть ся?!

— Та ні, але бачиш, се дуже гарне зїлечко!

Юрко на силу підняв до неї очи, та вона повела свої вже в садочок наш біля хати і зупинила їх на вишнях, що як-раз тоді цвили...

— Ади! — повідає, — як гарно зацвили?! О, вломлю бодай гільочку!

І не ждучи, що скаже мій братчик, вже й стрігнула в садок так швидко, що на перелазї вдало мині ся дим крихітку зї біленьких ніжок заглянути. Мусїв їх побачити і мій братчик, бо виляв був очи в дівчину як страх! Та Марійка вже і в вишнях. Вже і нагнула на себе гилляку та якось так, що дрібосенькі віти обвили ей кучеряве волосєчко та румяне личко. А тут вам ще і сонїчко собі ляе проміне ясне, сипле та сипле золото на ей довгі коси, на гнучкий стан, на грудоньки тоті... В Юрка аж батіг випав з рук.

— Вломити Юрку? — питав Марійка похитуючи гилляко, — Вломити?

— Ломи! каиче він. — Ломи і цїлу гиляку!

— Е жаль, ягідки будуть! відказникула Марійка пускаючи гиляку.

Юрко вдивив ся в дівчину немов би її з'їсти хотїв. Та вона сього і не ждала. Скін через перелаз та вже і в хату.

Юрко підняв батіг та гейкнув до волів і вони рушили з місця.

От таке склало ся в нас позаторік як вишні цвили. І що скажете, від тоді став Юрко зовсїм иншим. Заки вишні відцвили він і посватав Марійку, а заки ягідки выросли він і оженив ся з нею. І ось в них вже малесенький Йвасик. А таке то гарне, так жибонить... А очи в Йвасика зовсїм Марійчині. Тай мигтять, тай мигтять...

15/5 1904. *Лев Логоцкий.*

Надіслане.

Молодий урядник податковий, Русин, симпатичний, музикальний, шукає також товаришки життя. Зголошення з фотографіями просить надсилати скоро до адміністрації „Дїла“ під словом „Нїжність“. 684 1–3

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Петро Лїниньский

ем. ц. к. радник вищого краєвого суду отворив з днем 15 вересня 1904 р. **адвокацку канцелярию** в СОКАЛИ. 701 1–6

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лікар клініки львівського університету б. лікар клініки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3–5 пополудни ул **Академічна ч. 26.** 314

Проповіди *на сьвята і неділі цілого року*

о. Петра Білинського.

Часть I. і II. можна дістати по цїні 3 К. за кожду часть у автора в Зарваницї, почта Вишнівчик, в книгарни Ставропигийського Інституту у Львові, в книгарни п. Яблоньского в Тернополи, і в книгарни п. Добошиньского Станиславові. 702 1–6

Домагайте ся лише правдиво французких паперїв з портретом ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, котрі можна дістати всюди 515 30–30

DEPENDANCE

Готель Брістоль

Отворив

ТЕАТРУ РІЖНОРОДНОСТИИ

В середу 21 вересня 1904 р. розпочинає рад предоставлень в нових, величавих, з комфортом уладжених салях, до котрих заанґажовано найлїпші артистичні сили. 365 1—)

Початок о годинї 9 вечером.

З високим поважанєм **Жигмонт Ценґут.**

Для вигоди

Впов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з ярини і лягуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з ярини і лягуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна гардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Руські списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР

79 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і весїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Що дня свіжий

Виноград курацийний

в 5 клґ. кошиках висилає

по кождоразових найнизших цінах

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ у Львові.

600 10—? О численні замовлена просимо.

Одинока краєва Нагороджена медалем срібним на виставі краєвій. 662 5—10

Перша краєва парова

Фарбярня і пральня хемічна

ЛЯНҐІЄР і С-лка (давнїйше Мідінґ)

Львів, Найлонська 20.

Академічна ч. 26. — Станиславів, ул. Собіского 13.

чистить хемічно і фарбує на кольори модні, порені і непорені сукнї дамскі, мужескі і дитинні, уніформи і всякі материї вовняні і шовкові, портєри, заразом пера і т. п. річи.

Точне виконанє до 8 днїв. — Цїни найнижші.

Оповістка.

Заходом академ. тов. „СІЧ“ в Чернівцях (перед тим „Молода Україна“), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти дїях, переклав В. Сімович. Ціна 60 сот.

2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька“, оповіданє, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.

3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карба“ новелї із гуцульского життя. Ціна 60 сот.

4. Теодот Галїт: „Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.

5. Ант. Крушельницкий: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

7. Максим Горкий „Міщани“, сцени в домі Бесємйонова, переклала Маруся Полтавка. З переднім словом. Ціна 1 кор.

Видани 1—2 і 7 можна дістати сїлько неопрявлені.

Набувати можна всї книжки з Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2 у Львові і у обох руських книгарнях.

Молодець на певнім становищи, бажає познайомитись з інтелїґентною панною в цїлях матримоніяльних. Дискреция запевнена. Зголошеня з фотоґрафією під адресою: „Щасте“ poste restante Варяж. 700 1—3

Іспитований півець церковний із звучним баритоновим голосом, іспитований пасїчник, жонатий, з крамарскою практикою, глядає місця, де було-б відповідне місце на крамницю. *Іван Салаш* в Новосїлках о. п. Рудки. 697 1—4

СЕМИНАРИСТ пошукує лекції на селї або в містї на цїлий рік за дуже умірковану винагородою. Зголошеня на адресу: *Андрій Полянчук*, Сокаль, Забуже. 1—3

П. П. академіки або студенти найдуть мешкане враз з добрим хїрчем при улици Снїжній ч. 4, II поверх. 681 3—3

Особа інтелїґентна в середнім віці, займе ся кухнею і сїльскою та домовою господаркою, у священика вдівця. На такім становищи була вже 5 літ. Ласкаві зголошеня: Львів, ул. Лїсна ч. 5, на долї, панї Дїчук. 682 3—3

Добра дяківска посада буде опорожнена з днем 1 жовтня с. р. в Залесцях, почта Ходорів. Компетенти зволять відносити ся до гр. кат. уряду парох. тамже. 683 3—3

Німецко-руский Словар *Партицкого* ч. I і II. з року 1897 можу продати. Петруняк в Незвиськах. 676 2—3

Ученик VII кл. ґімназ. (приват.) глядає лекції на село. Вести з поданєм условій адресувати: Н. Д. Станиславів — poste-restante. 3—3

Висша Школа

гри на фортепяні,

теорії музики, гармонії і контрапункту

Проф. Івана Скридлевского

у Львові ул. Гетманьска ч. 6.

Вписи що дня від 11—1 і від 3—5. 667 3—6

Бюро інжинїрске

в САМБОРІ, *ул. Собіского 1: Гільдівна*

зладжує плянн і кошториси на церкви в стилю грецкім, доми парохіяльні, будинки господарскі, школи, як також поміри ґрунтів, парцеляций, нівеляції і всякі технічні роботи. Інжинїр цивільний з уповажненєм намісництва **Г. Шурек** ем. зелїзничий надінжинїр. 689 2—3

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский

Цїлорічна передплата виносить 2 зр. на пів року 1 зр. Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

Повір! — Новість!

Чистий дохід призначений на „Дім Сокола“ у Львові!

Візитівки	з моногр. „Сокола“	4 с.
Шпильки	„ „	30 „
Ланцушки	до годинника, гатовані на атласї	1 К 20 „
Підгодинники		2 К 40 „
Брошки	з гербом Руси	50 „
Спинки	„ „	50 „
Дармовіс	„ „	80 „
Шпилька	до краватки	30 „
Ланцушок	більший	1 К 40 „
	менший	1 К 20 „
Мошонки	на гроші по 90, 1·10 і	2 К — „
Папіросницї		2 К 40 „
Притискачі	зі скла з фотографією Шевченка, Лисенка, Драгоманова, Волоскої церкви, Сокола з апотеозою України по.	70 „

Портрети з надісланої фотографії виконує ся кредкою природної величини в цїні 6 до 20 Кор.

Набувати можна в „Соколї“ ул. Підвале ч. 7, в „Народних Торговлях“, „Труді“ і у Дениса Кучика, Ринок число 10.

Чистий дохід на „Дім Сокола“!

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством лїкарскими взірцево приладжений красвий перетїр, що відповідає всяким диететичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

466 *коло Кракова.* 28—?

Дяк 26 літ числячий, жонатий, бездїтний, уміє запровадити хоральний сьпів на чотири голоси і має свої ноти книжки і як найкращі свідоцтва шукає сейчас посади Іван Сторожук в Борткові о. п. Красне коло Золочева. 480 19—20

The Empire Typewriter Company Ltd.

І. Свобода

Львів, ул. Хорущина ч. 10.

Машини до писаня. Повиляння машинові. Наука писаня. Чищеня і направи машин. 480 19—20

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

стоваришене зарвестроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписуваня ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришеня є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: реставрациї, кавярнї, пивярнї, винярнї і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінациї; *г)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентованє до ведения інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кождa особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленє до Товариства з одним що-найменше уділом в квоті 20 корон і зложить виносове в квоті 2 корони.

Кождий член може вплатити більше число уділів.

Приступаючи вже необавки до ведения нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленєм в члени, як і льоковањем своїх капіталів підопре наші змаганя, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

з Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Вежниці	5·08.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рящева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вин.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вин. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вин. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 8·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Вежниця	10·50.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рящева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тїльки що неділї].
„ Перемишлян до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32. 2·05, 8·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вин.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·15 пополудни [від 1/5 до 30/9 вин.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані проїдники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цїлий день в мійскім бюрі ц. к. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

УЧИТЕЛЬ орган руского товариства педагогічного двотиждневик педагогічно-науковий виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Пренумерата річна 3 зр. піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

При закупні товарів просимо поклонуватись на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. К. Левицкий. Папір в фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манєцких) Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 205. Львів, Субота 11 (24) Вересня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Панас Гавсмана ч. 9; К. Вухната ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		— 44 к.
на пів року	16 „		— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення взагалі приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поздни і явні приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Курс польскої політики.

Ми мали вже нагоду зазначити політичне значінє послїдного доповняючого вибору у Львові, як дороговказу, що політика польскої суспільности в Галичинї цїлою силою пари входить на шлях, витичений політичними кличами вшехпольскої „лїґі народової", котрої напрям серед галицких Поляків репрезентує тепер в першім ряді найпочитнїйший польский дневник — Słowo Polskie.

Вибір д-ра Ґломбіньского, кандидата вшехпольского сторонництва, на посла столицї краю, і то вибір доконаний подавляючою більшостию трех четвертин усїх віданих голосів був наче публичним проголошенем та ствердженем сего найновійшого курсу в польскій політицї, до якого вона постійно та прискореним темпом хилила ся в послїднім пятилїтю. А як сей найновійший, „вшехпольский" курс буде виглядати в практицї, як думки польскої „лїґі народової" будуть проводити ся в дійсність у рамцях австрийского парляментаризму, і якими дорогами репрезентанти напрямку сеї „лїґі" — потайного „ржонд'у народов'ого", кермуючого ірредентистичним польским рухом у всїх трех заборах — думають здійснювати плани сеї ірредентистичної орґанізациї на полї австрийскої, державної чи краевої політики, про се найлїпше інформує нас політичне „Вірую", виголошене послом д-ром Ґломбіньским перед львівскими виборцями, дня 9-ого с. м., а опубліковане тепер друком.

Вшехпольский кандидат а тепер уже посол соймовий, викладаючи свою програму широким кругам польских виборців не міг очивидно промовляти надто манівцями і дбаючи о популярний виклад програми мусїв висловлювати ся досить ясно та зрозуміло навіть для кругів, менше втаємничених в аркана вшехпольских планів. Завдяки сему й можемо, на основі згаданої програмової промови, зачеркнути в досить ясних нарисах конкретний плян найновійшого курсу польскої політики в Австрії.

Перша справа, котрої поставленє д-ром Ґломбіньским дає нам можність пізнати вшехпольскі плани на галицкім терені, се справа руска. Отже що до сеї справи програма д-ра Ґломбіньского така:

„Соймі „коло польске" — говорив він — в передусїм нашою верховною інстанциєю (!) в національних справах нашого краю. Найважнїйша національна справа у нас се — як зісно — нещасний польско-руский спір, що в міру зросту радикальної (!) аґітациї серед рускої людности і в міру зросту рускої інтелїґентного елементу прибирав приємети національної борби. Знаємо, що суспільність руска в Галичинї... стремить до національної та суспільної експанзиї і забору (!). В сій заборчій, експанзивній тенденциї і акциї лежить жерело (!) безнастанного національного та соціального ферменту, жерело замахів (!) на польскі публичні інституциї, бажанє виперти (!) Поляків до західної части краю, викраданє латиньско-польских (!) душ, нападу (!) на більшу польску посїлість і на польскі міста... Ті заборчі кличі і безнастанна борба з польским народом, що історию, спільними оселями та племінним спорідненєм поникаций до вічного співжитя (ага) з руским „szczerem", ...здержує і орґанічний розвиток рускої людности (що за печалившість пророка польского народу о розвиток рускої „szczer'y" чи „люду"! — *Ред.*). Були заходи перенести руску квестию до центрального парляменту... Ми одначе станули у Відни против сих заходів з усею рішучостию та усїм натиском і приневолили письмо центральне правительство признати конституційний (??) принцип, що властивою (!) інстанциєю для полагоджування національних спорів у нашім краю есть сойм (!) і краєві власти (!!). Той принцип узнав ще раз президент міністрів, бувши в нашім краю і було би дуже пожаданим, щоби також рускі партиї станули на сім конституційнім (!) ґрунтї (ага!)"

Скарактеризувавши так руску національну справу, як ділo, „radykalnej agitacyi" та як прояв „заборчости і експанзиї" та „замахів" напасливих Русинів на Богу душу винних Поляків, зазначивши принцип „вічного співжитя" польского народу" з руским „людом" та принцип „украйовеня" рускої квестиї, котра не сьмів вирвати ся поза межі краю і мусить бути придушена в соймі, вшехпольский політик викладає дальше тактику, якої повинні держати ся Поляки взглядом нас, сим робом:

„Ми Поляки супротив Русинів повинні бути справедливі (!) та розумілі (!!), бо так нам каже наше народне сумлїне (щоби воно могло щонебудь „казати", мусить перше істнувати! — *Ред.*). Одначе (ото-то!) справедливість і рівноправність не лежать в тім, аби ми мали зрікати ся (!) наших культурних і економічних здобутків (льогіка розбишаки, після котрого справедливість не полягає в тім, аби він мав зрікати ся свого розбишацкого здобутку! — *Ред.*), нашого (?) університету, наших (!) шкіл, нашої мови урядової, нашої (!) столиці краю та инших міст (clausula generalis! — *Ред.*), нашого польского (?) населеня і нашої землї (!!) в тій части краю, загалом цїлого нашого „стану посїдання" (ага!).. Против усяких заборчих замахів, насильств і погроз ми повинні зберегти рішучість... не будьмо сентиментальні та трусливі, бо в борбі народів, ляже і переконань побіджають лише сильні духом та сьвідомі своїх цїлий і доріг..."

Залагодивши ся так „без сентименту" з Русинами та сказавши дапї кілька приманчивих фраз на адресу Жидів, д-р Ґломбіньский приступив з черги до головної точки, до властивої оси вшехпольскої програми на австрийскім парляментарнім терені, се есть до „wyodrębnienia" Галичини, чи властиво новної переміни Галичини в польский Пїємонт та операцийну основу для будучих акциї на ширшу скалю против двох других „заборчих держав".

„В нинїшних часах парляментарного застою — говорив що до сеї точки п. Ґломбіньский — ...є прямо обовязком Сойму застановити ся над реформою політичної будови Австриї в духу автономічнім... Сойм однак не може здецидувати ся дати ініциятиву до розширеня своєї законодатної компетенциї (!) та позискаия рішучого впливу на адміністрацию краю, на справи просьвіти і публичного виховання. Лише польска демократична партия рішила ся зробити в послїдній соймовій сесиї несьмілий (!) крок в тім напрямі... Стреміти отже буду в Соймі до постепенного розширеня автономії краю... як і до правного забезпеченя і розширеня дорогою краєвих законів прав, признаних розпорядженями польскій мові, як урядовій в цїлім краю! Як звісно, найважнїйше наше право в сім краю, урядова мова, опираючи ся на цїс. розпорядженю. Законодатне упормованє і розширеня сего права не належить (?!?) до парляменту (а чи-ж не парлямент ухвалив арт. XIX основ. законів і застеріг собі право видачі виконавчих законів?! — *Ред.*), але після обовязуючої конституциї (?!) радше (! ага, фірточка! — *Ред.*) до сойму, котрий повинен через польске коло заєднити санкцию для евентуального краєвого (!) закону, розширюючого (!) польску урядову мову на всї власти і институциї в краю, як на жандармерию, почти, телеґрафи, желїзниці, державні прокуратории, заведеня монопольні і льотерийний заряд. Так само дорогою краєвого (!) закону треба скристалїзувати та розширити права Ради шкільної краєвої, перевести реформу адміністрациї в дусї автономічнім..."

Дальші свої виводи в тій квестиї д-р Ґломбіньский замкнув тим, що Рада шкільна краєва повинна перемінити ся в „независиму комісию едукациину" краю а сойм подбати о „розширене своєї самостійности супротив центральних властий" та децентралїзацию адміністрациї.

На тім можна би і скінчити нам з програмою наших вшехполяків і з промовою д-ра Ґломбіньского, котра в другій части обговорює відносини вшехполяків до польских консерватистів, де й д-р Ґломбіньский признав ся до вшехпольского стягу, коли би не випадало ще кількома словами зазначити поглядів вшехпольского парляментариста на виборчу реформу і справу фінансів краю, про які п. Ґломбіньский говорить в третій і послїдній части промови, а які властиво вижуть ся з піднесеним в горі кличем „wyodrębnienia". Отже що до виборчої реформи, то п. Ґломбіньский хитрий демократ! жадає ей „розширеня", під яким розумів збільшенє числа послів з міст та помноженє репрезентациї соймової послами з рїжних станових [!] корпорациї: палат лїкарских, адвокацких, рільничих, ремісничих, робітничих і т. п. польских институций. Справдї ґеніяльно-демократичний проект: Не знать лише чи будуть тоді і посли з „палат": канальників, лунїїв і т. п.?

На всякий спосіб „реформа" має бути така, аби ні оден Русин чи „вархол" не міг дістати ся до сойму. Що до фінансів краю то й ту бажає п. Ґломбіньский „samodzielności", себто признаня краєви права накладаня самостійних податків.

Отсе в цїлости програма нового чи радше найновійшого курсу польскої політики в Австриї: „Wyodrębnienie" Галичини, повне здавленє рускої елементу, спольщенє всеї адміністрациї і публичного виховання в краю, закневільованє рускій опозициї уст, — коротко: ще лише коронациї на відпечерованім за краєві довги Вавелю польскою короною, злупленою на галицкій Руси Казиміром Великим, і... Польща готова. Та чи на таке „wyodrębnianie" і будованє собі під боком польского арсеналу будуть рівнодушно глядїти інтересовані сусїди — не кажучи вже о Русинах — позвалямо собі сумнївати ся.

Справи австро-угорскі.

Договір з Італїєю.

Час торговельних договорів Австро-Угорщини з Італїєю і Німеччиною вийшов властиво вже з кінцем минувшого року; а лиш дякуючи що не відновлено їх у своїм часї, продовжують ся вони мовчки ще на один рік, але до кінця сего року мусять вони бути або відновлені або зірвані.

---

3)

Переклад св. Письма руско-українською мовою.

Причинок до історії цивілїзациї Росиї.

(Конець.)

Перед 250 роками, коли необачний Хмельницкий єднав свобідну Україну з невеликим московским царством, лїчено тілько 5 міліонів англицкого народу, коло року 1800 було його вже 9 міліонів, а тепер належить до тої всесьвітної нациї 134 міліонів англосаксів, не лїчивши всїх тих, що говорять каліченою англицкою мовою*). Що тая нация значить для людскости, зрозуміє той, хто бачив лїси британьскої Колюмбії і в золоті богаті обшари полудневої Африки, та хто звидїв береги Ґангеса або водопади Нїла. Коли північна Америка, Австралія, полудневa Африка і Нова Зеляндія зробились привітливим захистом для білої раси, то Европа завдячає се найбільше відважним подемам, витривалій і безустанній працї стійких і непохитних Англичан. Тай на морях-океанах що-раз то більшає і більшає сила і вплив Англичан. Атлянтик стає з року до року чим раз більше англо-американьским морем, індийске се також майже виключно британьске море, а на тихому океанї вже допомагають Японцї до переваги англицкій расї, пускаючи на дно моря, одного за другим російскі кораблї, і забезпечуючи таким чином монополь для англо-американьскої фльоти. Шляхи-ж, що ведуть до сходу, Суецкий канал та морску дорогу кругом Капа, держить велико-британьска держава в своїх руках, а широкий шлях, що вести ме туди через Панамский канал, держати муть злучені Держави північної Америки. Посїлости, що мають їх другі держави Европи в тих сьвітах, се тілько енклави в чужих державних материках.

І якже здобули Англичане стілько сьвіта? Мож оружьою тілько силою, мечем і огнем? Ні, оружна сила має тілько підрядну ролю у всесьвітної держави британьскої! Сила її та історичне значінє лежить в розширюванию англицкої культури по всїй нашій землї. Де стане британьска хоруґва, тая заводить ся самоуправа з горожаньскою свободою, з правом свободи науки і слова, і свободи личної. Там не стоїть безголовий ценсор з довбнею над людским розумом, а поліцай, жандарм і козак з нагайкою, не шарпають благородних людий і не волочать людий науки по тюрмах і по засланях. А що там культура британьска немалої ваги і для нас Русинів, се ми бачимо і розуміємо після видання перекладу св. Письма.

Висококультурний і людяний британець, узнавши, що є на сьвітї рускій нарід, та що в нього нема ще св. Письма на рідній мові, купив право видання перекладу і видрукував прегарне видане, якого не знищить вже жадна сила. Се немале культурне дїло зроблене не тілько для рускої інтелїґенциї, але й для великих мас нашого народу, а допоміг нам довершити його, не нарід по походженю нам братний, а чужий але цивілїзований.

А щож доброго зробила за 250 років і робить тепер Москва з своїми царями, попами, і з славним Синодом? Як віддячила і віддячує Москва з'єднавшій ся Українї, якої добром і богацтвами вона збогатилась, та у велику державну силу вбилась? — Вона знищила нашу самоуправу, наші школи і наше славне Запороже; збудувала на костях козацких столицю для катів Українї, мучила по тюрмах і засланях пророків наших, а царским указом 1876-ого року — наважилась і душу нам видерти! Московскі царі і князї і їх підніжки архиереї, видерши нам і сховавши ключі розуміня, держать нарід український в темряві, щоб тим лекше їм було обдирати його і як товарину гнати на Порт-Артурску Голгофту, та в манджурску ятку, де він мусить класти буйні голови свої і проливати кров неповинну за Росию, тую всенародню тюрму, і за катів своїх.

Великий князь московский підохочує синів Українн на манджурску зарізь телеґрамою, в якій пригадує їм „славних" дїдів їх Запорожців, а „сьвятїйший" Синод якби на глум, вважає під таку тяжку хвилю св. Письмо на рідній їх мові „не подлежащим удовлетворенію". А нести шкіру українську за нас фарисеїв, хиба се має „подлежать удовлетворенію"?...

Ми розуміємо добре, що велика кара спала на Україну за гріхи батьків наших, за їх нерозум, але ми зрозуміли ще й те, що прийшла тепер і кара на катів Українн, та що справджуєть ся руска пословиця: „Кого Бог карає, тому й розум відбирає". Спала-ж на лютих катів Українн немала кара, що про них віщував 1882-го року пророчий дух Кулїша:

„О живе, Божества пречиста похвало!
Блажен, хто на тебе, як на сьвяту взирає,
Хто в повині твоїй усяке топить зло,
І на грудях твоїх младенцем засипає!...

Блажен... а як же тим, кого жоретока рука
Хапає з сїдала впокійного, тихого,
Хапає помацки і ріже простака
За золото, срібло або й так без усього?

Не вже-ж бо всїм таким зарізаним капут,
Мов курці тій дурній що сїдало вважала
За цитадель якусь? Не вже-ж бо їм, ні тут,
Ні там десь на небі, не буде трибунала?

Ні! Буде суд страшний на всїх жоретоких злюк,
Що в темряві беруть із сїдал нас затишних:
Подавить хтось і їх, мов той Алкид гадюк,
Серед їх торжища, серед скарбовень грішних".

Ось, дочекалась тепер Москва і Мордва свого Алкида-Японця, а дочекають ся вона ще й иншого... Не поможуть їй темні та ограблені потомки „славних" Запорожців. Не в одній тілько грубій фізичній силї лежить побіда і спасенє. Сила культури дужша!

Гей, не дивуйте, добрії люди,
Що там в Манджурії повстало!
Там за горами, під Ляояном
Нас трийцять тисяч пропало!

Запорожець.

*) Dr. Karl Peters: England und die Engländer. Berlin Verlag von C. A. Schwetschke u. Sohn.

ЮЛІЯН СОЛИК
передтим Фр. Мрозиньский
у Львові, ул. Собіского ч. 7.

поручає всякі роди
ФУТЕР

Футра до подорожи, пальтоти мужескі та дамскі після найновійших фасонів саки, пелерини, жакети, колїї, зарукавки, шапочки дамскі, колпаки, шапки мужескі, шкіри у всїх родах поодиноко та гуртом, також верхи готові до мужеских і дамских футер. — Футра для Впр. Духовеньства також на рати. — Найновійші матерії на верхи в найбільшім виборі. Ціни умірковані. 696 1—80

Торговельні договори Австро-Угорщини з заграничними державами остають в тіснім звязи з австрийско-угорською угодою, до котрої належить також угода торговельна між обома половинами монархії та одноцільна тарифа цлова; бо аж на підставі спільної австро-угорської тарифи цлової можливе є заключеня торговельного договору з заграничною державою. Отже як угода між обома половинами австрийско-угорської монархії, а разом з нею і торговельно-цлова угода між ними, так і торговельні договори Австро-Угорщини з державами сторонними належать до компетенції державної ради. Та як-раз панучий від кількох літ в державній раді розлад є причиною, що анї угоди з Угорщиною анї торговельних договорів з Італією і Німеччиною не полагоджено ще й доси. Тимчасом сї справи стають чим-раз дальше наглійшими і пекучійшими.

Переговори з Італією вже покінчені, а сими днями донесли дневники, що навіть уже і підписаний обома сторонами готовий торговельний договір. Переговори з Німеччиною теж розпочаті вже давно, а Німеччина наглить до їх покінченя, бо хоче внести довершену вже справу на найблизшій сесії парляменту; отже треба припускати, що і ся справа буде незадовго полагоджена між правительствами обох держав. При тім звертає на себе увагу се, що договір з Італією вже уложений, а з Німеччиною напевно незадовго буде уложений, хоч доси неполагоджена ще справа торговельно-цлової угоди з Угорщиною.

Та заходить еще при тім важне питане, чи ті торговельні договори з Італією і Німеччиною будуть віддані державній раді до ухваленя чи ні, та чи в першім разі державна рада допустить до їх ухваленя. На останній сесії державної ради п. Бернрайтер іменем німецкої великої посілости висказав гадку, що неможлива річ полагоджувати торговельні договори при помочи § 14-ого. Та недавно знов N. fr. Presse заявила, що Німці в державній раді не будуть противні, коли би ті договори прийшло заключати самим цїсарским розпорядженем. Так само ще давнійше півурядові дневники увіряли, що заграничні держави зовсім не будуть зважати на те, чи договори будуть ухвалені парляментарно чи ні, бо для них найпевнійшою порукою є підпис цїсаря. А тепер ще й Reichswehr, дневник близкий правительству, заповідає, що торговельні договори будуть заключені так чи сяк, — значить, коли не парляментарно, то при помочи § 14-ого, — та кінчить словами, що по соймах наступить державна рада, а по державній раді... § 14-ий.

Коли-ж заносить ся на те, що торговельні договори з сторонними державами будуть імовірно довершені дорогою неконституційною, бо вїщо не вищує скорого уздоровленя австрийского парляменту, то з того треба заключити, що верховодячі державні круги згодили ся вже на введене маскованого абсолютизму в Австрії в як найширших границях. Що на тім зискають одні Мадяри і заграниця, котрі зуміють приперти до муру обезсилену безправством монархію, о тім годі сумнївати ся.

Війна.

В Манджурії.

Петербург. „Правит. Вѣстникъ“ подає в депеши з Мукдену: Японцї стараютъ ся обійти лїве крило армії Куропаткіна коло Мукдену.

Льондон. Daily Telegraph доносить, що на захід від Т'єлїну побачено вже піддїли российской кавалерії.

Льондон. Standard доносить, що Росияни концентрують ся на північ від Мукдену. В самім Мукденї має стояти всього 20.000 российского війска.

Льондон. Коло Мукдену відбувають ся постійно стички сторожий обох армій.

Токіо [урядово] Дня 20 с. м. паткнув ся значнійший піддїл японьского війска на Росиян в місци, віддаленім на 60 миль від Ляояну на північнім сході. Росияни по короткім атаку Японцїв мусїли посунути ся на північ і опустили Таїн і Саншон. Убито при тім 19 Росиян.

Петербург [урядово]. Ген. Стессель доносить під датою 22 с. м.: На полудневім фронті российской армії видко офензиву передних сторожий японьского війска, що напирає на Росиян машерующи з Банзпудза на північний схід, шляхом, що йде в напрямі Т'єлїну.

З Порту Артура.

Петербург. Підчас атаку Японцїв з дня 20 с. м. Росияни стратили 45 гармат, 23 офіцирів і 360 жовнїрів а 764 жовнїрів є раненых.

Льондон. Вюра Лафана потверджує вість, що Японцї заняли форти Куропаткіна і Ерлюншан, але опісля Росияни форт Ерлюншан вспіли відібрати.

Париж. Matin доносить, що між армією Куропаткіна і ґен. Стеслем з Порту Артура відбуває ся воєнна кореспонденция при помочи посилок голубами.

Льондон. Жінка Стесля має бути легко ранена в плечі.

Российска фльота.

Петербург. Российскі кораблї „Россія“ і „Громобой“ та вісїм торпедовців мали виплисти з Владивостока на повне море. Вість вимагає справдженя.

Суец. Прибули тут кораблї охотничої фльоти „Смоленськ“ і „Петербург“.

Ляс-Пальмас. Охотничий рос. корабель „Терек“ кїхав звідси в незвісним напрямі.

Хіни на службі Росиї?

Шангай. Правительство хіньске має візвати японьске правительство, щоб сейчас видало єму Манджурию. В тій справі має бути навіть вислана окрема депутация Китаю до европейских держав.

Вісти личкі.

Відень. Після „Zeit-у“ мав позбавити себе житя ґен.-майор Орлов, з котрого вини мав Куропаткін програти бій під Ляояном.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Соймы.

Відень. В соймі Нижної Австрії рішено на послїднім засїданю на внесене пос. Колїско протест проти заведеня славяньских паралельок на Шлеску. Має вийти зарядженє (після заяви нам. Кільмансеґґа в соймі) проти швидкої їзди самоходами (автомілями).

Опава. На вчерашнім засїданю шлеского сойму пос. Тірк (нїм. народовець) поставив внесене, щоби: 1) нїмецкі округи краю увільнити від чеських урядників, котрих краєві власти насилають для чехізованя нїмецкої территорії, 2) основаня самостійної дирекциї почт і зелїзниць, бо теперішна дирекция в Оломуци насилає самих Чехів (щось як у нас дирекция в Станиславові самих Поляків з зах. Галичини. — *Ред.*) 3) усунено з урядів всяких протеґованих, а именно шлахтичів. До сих внесень пос. Тірк яко внескодавець має одержати голос еще і на слїдуючім засїданю.

Торговельні трактати.

Відень. Аґенция Стефанія потверджує вість, що між Італією а Австриєю прийшло до згоди в справі нового трактату. Делеґати Австро-Угорщини мали вже вчера виїхати з Вальомбрози. Згоджено ся також і підписано провізоричний трактат до кінця сего року. Повисші вісти потверджує також нинїшний „Fremdenblatt“. Натомість пертрактациї з Німеччиною ідуть доволї пильно. „Deutsche Tagesztg.“ взиває нїм. правительство, щоб виповіло давний трактат, як се вчинила Швайцария, аби Австро-Угорщину приперти до муру.

Успіх подорожи кн. Фердинанда.

Відень. Болгария виєднала собі вже позичку на 100 мілл. фр. Позичку покриють кромі нїмецких і французских капіталістів також австр. „Laenderbank“.

Памятник Катерини II.

Вільно. Вчера отворено тут памятник Катерини II при співучасти кн. Свят. Мірского і репрезентантів польскої шлихти.

Проти успіхів.

Льондон. Правительство хіньске здетронізувало Далай-Ляму за те, що втік перед англїйским війском. Хіни мають бути невдоволені успіхом Анґлії, бо внесли до держав протест проти заключеного тибетаньско-англїйского договора, яко такого, що нарушує права Хін в Тибетї. Подібний протест внесло також правительство Росиї.

НОВИНКИ.

— **Польска мафія в Галичи.** Вже перед кількома днями донесли ми про новий примір дїяльности польскої мафії на взір звісного походу на „Січи“ в Косівщинї, сим разом в Галичи. Станиславівска „Нова Січ“ представляє сю справу з близшими подробицями, тому не від річи буде, коли сей опис повторимо й для наших читачів. — На день 22 с. м. — пише „Нова Січ“ — розписані були вибори до ради громадскої в Галичи. Поляки, що їх у Галичи мож на пальцях почислити хотять конче свою лїсту перевести а до виконаня того наміру ужывають дияволъских способів. День в день радять до півночи в касинї. Вже навіть писали по раду і до Львова, щоби лиш uratować polskie kresy z hajdamaczyzny і moskiewszczyzny. Ось що продумали. Пустили поголоску, що Русини хотять в судний жидівский день, с. в. в неділю 18 вересня, „вирізати всїх Жидів і Ляхів“. Завізмована жандармерия пильно слїдила за сьвяченими ножами, майже кожду хату перетрясувано, суд день і ніч працював, однак нїчого не знайшли. Але страх має великі очи. Жиди наляканї утїкали молитись до Болшівців, бо рабін заборонив їти до галицкої синаґоґи. Декотрим за далеко було їхати, не мали коний, тай липнились домів, своєму Богови молилїсь, знаючи що станиславівске старостго не дасть їм кривди вдїяти. І дїйсно мали розум! В неділю по полудни приїхав пан староста Прокопчиц з 12 жандармами удержувати спокій. Не бракло і комісаря поліції зі Станиславова п. Янїцкого! Жиди і Ляхи втихомирились. Є оборона. Але що? Скорше чим жандармерия „напрокували“ всї Wszechpolacy z księdzem Kasciñskim na czele. Они виїхали у Станиславів, щоби не дивитись на пролив крови. Настав вечер. Жиди молять ся в своїх школах а під школою стали бідні жандарми з паном комісарем і старостою, стережуть серед дїймаючого зимна, щоби якого там Жида, як то кажуть, чорт в судний день не пірвав. Дїйсно, гарно списали ся. Жиди о 12 в ночи вийшли цїлі зі школи і кажуть, що молились також за здоровле галицких вшехполяків. Але на тім не конець. Щоби пізнїйше ще не прийшло до різні, пан староста прислали 48 жовнїрів для публичного спокою. Остаточно вибори відложено на неозначений час.

— **Гіркі слова правди.** Станиславівска „Нова Січ“, повторивши за нашою часописию замїт одного з наших дописувателїв під адресою нашої публики, що піддержує передплатою польскі часописи, поминаючи свої, додає від себе ось що: Таку саму комедию маємо також тут в Станиславові. Маємо і ми тут споре число таких Русинів, що руских часописий не читають, їх не піддержують, але оплачують таке „Słowo polskie“, що на кождім кроцї на Русинів бреше, або навіть такий „Wiek Nowy“, що его для фірманів видають. Є то запоморочені люди. Они так роблять, як ті пияки. В дома не смакує їм найдобрійша страва, а в шинку смакують помиї. Чим то пояснити? Одна причина, що може бути то — глупота. Такий спортсмен, або думає, що польску часопись пишуть боги не люди, що в нїй щось лїпшого находить, або робить то для чиїхсь очий, бо ось то польщина уважає ся нинї ніби за щось виского то і він себе тим підвисшить. Друга причина, що може бути то — підлота. Хто вміє свою родину покинути, перейти на сторону ворога і дати єму меч против своєї родини, то падлюка, то руский Ефіяльт. Таких Русинів ми повинні бойкотувати і то на кождім кроцї. Як колись прокажених з далека обминали, так і з ними треба робити, бо то гниль, зараза. На жаль, у нас ще тої дисциплїни нема. Ми дуже мягонькі люди. Ми і з Ефіяльтами братаємо ся. Через те они у нас виводять ся.

— **До відомости Єго Ексцеленциї віцепрезидента Коритовского.** Дня 22 вересня с. р. побирали около 60 господарів з Вивник в головнім уряді податковім в Жовквї зворот виплачених неправно стемплевих кар по 2 К, на котрі то квоти мали виставити кождий з них квіт. Натан Вітман, диктар тогож уряду побирав за виставлене таких квітів по 30 сот. від поодинокого господаря а коли котрий з них не мав жаданої суми 30 сот., здирав той диктар з кождого господаря шапку з голови і господарі були приневолені без шапок їти до міста та позичати 30 сот., щоби заспокоїти жадане Натана Вітмана і відобрати лежачу в заставі шапку. Звертаємо ся отже до Вашої Ексцеленциї з запитом, чи Натан Вітман став на то стабілїзованим диктарем, щоби писав сторонам квіти за винагородою і здирав з чесних і статочних господарів шапки з голови? — *Николай Годованьский*, соліц. адв. в Жовквї.

— **Новий адвокат Русин.** З днем 15 с. м. відкрив в Сокалї адвокатску канцелярию п. Петро Лїпиньский, емеритований судовий надрадник. Рускому загалови ся надто звісне імя чоловіка, що до послїдного часу був одним з найвидніїших народних дїячів в Лемківщинї і своєю невсипущою та неустрашимою дїяльности поставив цїлу ту закутину руской землї на ноги. Колиж по 31-лїтній судейскій службі та 33-лїтнім побутї на Мазурах повернув в рідні сторони, щоби на новім становищи служити дальше своєму народови, не сумнїваємось, що все дооколичне, сьвідомо-руске населене повитає радо свого земляка і буде відносити ся до него у всїх справах з таким довірем, якого він занавав на дотеперішнім становищи. Щасть Боже новому робітникови на народній нивї в Сокальщинї!

— **П. Сальомея Крушельницка**, артистка опери, заанґажована — як нам доносять — до театру в Медіолянї на жовтень с. р., в Ґенуї на падолист і грудень с. р. в Римі на сїчень, лютий, марець і цьвітень 1905. — Є то найкрасший доказ, якою славою тїшить ся наша землячка в артистичнім сьвітї Европи.

— **Просьвітний рух в Дрогобиччинї.** Деструктивна робота темних духів — пишуть нам з Дрогобиччини — дає ся відчувати чим раз більше по селах, відколи польско-кацапскі махери побачили, що народ виломив ся таки з під їх опіки і став о власних силах до борби за власну долю. Стратили поле до попису в містї, отже кинули ся на села. Образець сего зїпсутя оказав ся в своїй погани в день загальних зборів читальнї „Просьвіти“ в Рінчицях і посьвячена нової хати читальняної. Коли всї громадяне були зібрані коло свого пароха о. Мих. Вачиньского, знаного дїяча і патріота в Дрогобиччинї, то Василь Тимків, асесор, посьмів крикнути до о. Б. „забирайте ся з відси, виносїть ся“, а єму басував Никола Отецула, заступник війта „я би то колом гнав“. Сї оба проводирі темних духів дістали акт обжалованя на 30 с. м., за се, що мали напасти з колами на читальників і побити. Читальня перенесла ся з громадского дому через них, а головною їх заслугою, що не віддано читальнї місця під будову дому, який рада ухвалила. Всяке культурне змаганє нищать. І сего сьвята не опустили рук, бо за їх справою вилетїли всї вікна господареви, який промовляв на зборах і взивав всїх до просьвітної працї. Таки перепони має просьвіта по селах, а мимо сего неопускають люди рук і з більшою ще витревалостию працюють. Збори зачали ся посьвяченем нової хати, відтак о. Вачиньский здав звіт з дїяльности і з крамницї. Головою вибрано знова о. Б. мимо его ради, вибрати селянина, що є доказом довіря, яке зискує ся щирою працею. Промовляв Олекса Бобільник, якому вибито вікна, і наводив слова Шашкевича, а гостий говорив п. М. Гавдяк, з Дрогобича за дрогобицкою бурсою селяньскою, яка є підвалиною нашої будучої інтелїґенциї з кругів селяньских. 18 хлопців має цїлковите удержанє і то з добровільних датків, як з Борислава, від господаря Коцка з Модрич і пр. Цїкава мова п. Гавдяка подїлала сильно, бо всї присутні, або сейчас зложили по лентї, або обіцяли помочи плодами. Навіть женщини і дївчата не остали по задї. Се праця просьвітна о. Вачиньского. Читальня жертвувала з крамницї 50 К на церков. По зборах забавляли ся Рінчичани ще довго зі своїми гостями, які прибули численно з дрогобицкої читальнї і з сусїдами своїми з Долгого і Опарова. Кождий тїшив ся, що просьвіта ширить ся і приймає ся, а хруві тим часом вміють лише бити ниби. — *кол.*

— **Нові „твєрдзи на кресах“.** В Новімєстї коло Підволочиск задумує невеликий гурт Поляків за спонукою кс. Закшевского з Кошляк побудувати „косцьолек“, на котрий зібрано вже 2000 К. Площу під будову подарував дїдич з Новогосела ґр. Ґрохольский. — Подібну „твєрдзу“ хотять поставити в Трійци, снятиньского повіта. В тій цїли завязав ся комітет з дїдичом Кшиштофовичем на чолї і звертає ся до жертволюбности публики, бо „Поляки“ по обряду себ-то латинники-Русини в Трійци числом до 100 душ страшно рвуть ся до „правдзївей вяри“. Замітне також, що комітет називає Трійцю польским селом, хотяй на основі послїдні переписи в тім селї було 2510 мешканців, майже самих Русинів.

— **Міска сторожа пожарна у Львові**, зложена головно з рускої погоні для польскої культури, пристроєна в шоломи замість звичайних чотирогранних, „patryotycznych“ шапок, відбула нинї рано поріс перед репрезентациєю ради міскої з радним п. Іонашом на чолї і присутними гістьми, між котрими були також представителї рускої „Сокола“ і краєвого Союза сторожий пожарних у Львові. Всї справи виконані під наглядом начальника п. Правна, а безпосереднім проводом першого містоначальника п. Елїясевича, виконали наші уконфедератковані Русини просто знаменито і слова признаня, висказані п. Іонашом і всїми присутними знавцями, були вповнї заслужені. При тій запримічаємо, що в розмові з нашими Соколами п. Іонаш запевняв, що справу намїреного „Соколом“ устроєня рускої помічничого стягу пожарного (Hilfs-Feuerwehr-Korps), буде перед міскими властями попирати.

— **Дрібні вісти.** В Ожидові золочівского повіту проявив ся пятнистий тиф, на котрий занедужало доти около 20 осіб. — У Вильні відкрито онодї памятник царицї Катерини II. в присутности вел. кн. Михайла Александровича, міністра внутрішних справ кн. Святополка-Мірского і 60 представителїв польскої шляхти. — Ческий пос. Кльофач, що мав по донесеням анґлїйских часописий дістати ся до японьскої неволї, як доносить одна ческа часопись, не був зовсїм в Манджурії, але вже від Іркутска повернув назад до Европи. — Добра Грибовичі і Збоїска, в львівскім повіті, 1.500 морґів простору, закуплено на парцеляцию між руских місцевих селян. Сї добра належали до родини князїв Любомирских, одержані в спадщинї по кн. Повіньскім.

— **Загальні збори господарского товариства краєвого „Сїльский Господар“** відбудуть ся у Львові в дни 29. вересня 1904 (четвер, рівночасно з рільничо-економічними викладами) о год. 3 пополудни в домі при ул. Коперника 36 (руска духовна семинария) з слїдуючою програмою: 1) отворене зборів; 2) справоздане з дїяльности видїлу товариства, 3) дискусия над тим справозданем, 4) зміна статутів товариства, 5) вільні внесеня членів. — *Від Видїлу товариства.*

— **З Ярослава.** Дня 29 в. ст. вересня с. р. відбудуть ся загальні збори ім. св. Онуфрия в новій хаті бурси о 3-тій год. по полудни, на котрі видїл всїх П. Т. членів отсим уклінно запрашає. — *Від Видїлу бурси ім. св. Онуфрия в Ярославі.*

— **Русини! Памятайте на Народний фонд і на українско-руску бурсу в Новім Санчи!**

Померли:

— **Григорий Легїн** упокоїв ся в Мишинї дня 22 с. м. н. с. Покійний був емеритованим управителем школи в Перегиньску, членом „Просьвіти“ і дописував до деяких часописий. — В. в. п.!

Перед рільничо-економічними викладами для духовеньства і перед загальними зборами рускоґо господарского товариства „Сїльский Господар“.

Не знаю, кому приписати належить ініціятиву уладженя рільничо економічних викладів для духовеньства. Коли се ініціятива „Економіста“, то він здобув собі нею неоцінену заслугу. Їх було давно потреба таких викладів, і певна тінь як за недорозуміне своєї задачи і недоконане свого обовязку за таке занедбане сеї справи до сеї пори спадає на саме духовеньство. Але киньмо на рекримінациї, бо вони на нїчо нам не придадуть ся. Головно річ лежить в тім, щоби ті перші заініціоновані виклади свою цїль осягнули. А та цїль есть не лишень та близша, практична поінформувати ся, поучити ся у всїх тих предметах економічно-господарских, яких подає нам широка програма викладів, — вона є і висша засаднича — но при тім всїм одна і друга зовсім реальна. — Тут ходить о скомплетоване програми дїяльности цїлого нашого духовеньства, о спрецизоване задачи, призначеня тогож серед народу нашого. А те призначене є не лишень дбати щиро про спасене вічне, але рівно інтензивно і про добро дочасне, без котрого в безліч припадках а дасть ся перше і осягнути навіть і подумати. Ми є духовеньством народу економічно страшно підупавшого, голодуючого. До нас відносить ся завів Спасителя, як до Апостолів серед народу слухаючого науки Христа в пустини: „дадите ви їм ясти“ з обави Спасителя „да не ослабіют на пута“ житя. Отже в тій економії містить ся велика глава Божественної економії, котра є нашим кодексом. Так ті виклади то свого роду реколекциї, і я би не дуже хтїв їх віддїлювати від тих, що уряджає Товариство св. Павла.

Но та цїль не дасть ся осягнути. Коли на ті виклади прибуде кількасот тих участників, нехай і самих визначних теоретиків, випробованих практиків аґрономів і спеціялістів в поодиноких галузях господарства,

Тут ходить присвоїти ту програму економічної діяльности для цілої маси молодого духовенъства, котре носить в своїй душі весь засіб неспожитої енергії і волї служити своєму народови. Не жалуйте молоді мої братя, хочби ви тепер були йно сотрудниками вашого труду прибути на ті виклади. Ви знаєте що люди в підготовлюваню нашім до нашого посланництва страшно великі, правда бо й те посланництво є дуже велике: „Gross ist mein Vermächtnis". Належить его дуже серйозно трактувати. Тож прибувайте.

В конець не можу укрити своєї великої утїхи що ті виклади відбувають ся під патронатом Его Експеленції нашого Високопреосьвященого митрополита. Се означає що муж о широких поглядах узнав цїлу вагу такої роботи і яко церковний зверхник надав їй санкцию.

Безпосередно по викладах мають відбути ся загальні збори нашого рускаго краєвого господарского товариства „Сїльский Господар". Вага сих зборів незвичайна. На них має довершитись наша народна господарска орґанїзация.

Справа господарскої орґанїзациї піддана зістала в найновійших часах досить ожившеній дискусиї. А та дискусия викликана зістала всенародною відозвою Виділу товариства „Сїльский Господар" до вступленя в члени, щоби сим уможливити товариству сповненя его великої задачі.

Переведена дискусия не дотикала тим потреби орґанїзациї господарскої — бо всї голоси узнали конечну, пекучу, невідложну потребу, як способу, зглядно орґанів до її переведеня. Особливо що до сеї послїдної точки розбігли ся думки. Одні заявили ся, щоби ту орґанїзацию повірити товариству Просьвіта яко готовому великому орґанови з цїлою широкою сїтею её філій і читалень, котрій прислугує статутове право і з'обовязане трудити ся для піднесеня материяльного нашого народу через піднесене его господарства, котрій задачі Просьвіта і доси служила і має незаперечені заслуги. Вказувано також на прислугу філії Просьвіти в Стрию, як хосенно можна трудити ся і через філії Просьвіти в напрямі господарскім. Товариству „Сїльский Господар" присуджено ролю повітового товариства, котре може в своїх межах дуже корисно трудити ся, але по за них на довго сягати не повинно, а то головно з того мотиву, що переведене кождої нової орґанїзациї абсорбує богато часу, потребує богато сил, котрих у нас так ще мало. Другі голоси були за утриманем в активности окремого господарского товариства, яким є „Сїльский Господар", з різними модифікациями.

Мій погляд на вагу товариства „Сїльский Господар" зазначив я вже давнїйше. Не дотикало се безпосередно орґанїзациї господарскої так як я і не міг задля всяких перешкід забрати голосу при повїйшій дискусиї.

Трактую сю справу з становища національного політичного економіста і тому мій погляд на справу господарскої орґанїзациї буде від повисших зовсїм відмінений і в самій справі скріпленя і розширеня товариства „Сїльский Господар" яко краєвого господарского товариства не схожий в поглядом ни то дорогами хвального Виділу того товариства зазначеними в его відозві.

Найперше констатую, що товариство „Сїльский Господар" в Олеську вже не істнує, — а істнує лише товариство „Сїльский Господар" з осїдком у Львові, котрого дїяльність розтягає ся на цїлий край, отже з характером одинокого рускаго краєвого товариства. То вже не є до відмінення. І я не знаю хто би хотїв против того істнованя опонувати, тим менше ще з ним, хто би з сьвідомих і видючих патриотів хтїв ни то би сьмів его дїяльність вкорочувати або застановляти, коли воно до такої великої ролї — роботи в народї призначене, коли воно і там якимсь чудом зістало до житя прикликане і характеру краєвого товариства добило ся.

Здає ся, що не буде двох думок в цїлій нашій інтелїґенциї народній, що коли ми хочемо бути політично сильними, мусимо економічно двигнути ся. Економічно двигнутись не можемо, коли не двигнемо і розвинемо сїльске господарство в цїлій масї, котре є головним тереном народного майна. До сего треба специяльного орґану, котрим має бути товариство господарске, одно велике товариство господарске у нас, котре має рішати о цїлій долї, будуччинї народу, мусить зайняти у нас відмінне, привілейоване становище.

Его мусять скріплати, ему помагати не лишень одинице, але товариства всї, котрі для економічного двигненя народу працюють, бо воно стереже основи істнованя народу, отже тим самим і всїх его інституций. Тут розходних ся інтересів нема отже і диссонансів бути не сьмїє. Вступили ми на дорогу комунально-народних податків, і се цїлком розумно в суспільности, котрої сила лежить в масї.

Та система мусить бути заанїкована і до нашого господарского товариства. Кождо економічне зглядно кредитове товариство має складати податок в певнім процентї річного чистого доходу.

Ту не просьби мають мати місце ни відозва ни поклики, а ті поклики має давати відчутний інтерес народний. Не час нам бавити ся в нарід а треба ним бути, а бути можемо ним лиш тодї, коли будемо стерегчи всїх жизненних его справ а такою певне є двигненя нашого сїльского господарства до найбільше можливої висовости, до чого треба приступати без проволоки.

Товариство „Просьвіта" рівнож мусить прийти в поміч товариству господарскому головно в просьвітно-теоретичного боку. Практичні господарскі справи можуть бути лишень товариством господарским залагоджені як: закладане шкіл господарских, шкілок овочевих, взірцевих господарств, піль досьвідних, оборів розплодових, се вже не робота Просьвіти, хоч „Просьвіта" своїми виданями може до того дуже і дуже причинити ся. Знову торговельне залагодженє спроваджене товарів, машин, насїня не акции господарского товариства. Тут нехай ему йде в поміч товариство торговельне, як спілка для господарств в Перемишли.

Тільки так всїми спомаганє, підпиране, привілейоване товариство господарске має у нас рацию бута і розвитку. Дорога через вербованє членів се забавка. Відозви і найгорячійші принесуть той результат, що прибуде кількох нових членів, як се стало ся на послїдній відозві.

А наше товариство господарске мусить доходити і то скоро до такого культурного сукцесу, щоби воно за вкладкою 1 корони річно достатчало нашим селянам коли вже не що тижня, то бодай що два тижнї практичну ілюстровану господарску ґазету. А то дасть ся осягнути лишень тодї, коли весь нарід, всї институциї его зрозуміють і узнають роботу господарску яко свою, котра їм лишень необчислену користь принести може не теоретичну лишень но і материяльну. Край, котрий наш нарід замешкує представляє відповідно о різнородности терену цїлу мозаїку земельних культур господарских. Се викликує потребу розгалуженя товариства господарского і різнородности анций. Знову величезна задача. Та дарма! лишень під знаком великих задач, чи то великої народної задачі мають зібрати ся учасники загальних зборів товариства „Сїльский Господар", відповідно уладнати статут, щоби допомочи ему близших і дальших високих его цїлей при Божій помочи доходити.

о. Д. Танячкевич.

Позір Родимці! Просимо о даток на будову дому „Сокола" у Львові.

Рільничо-економічні виклади для сьвящеників.

Під покровом Високопреосьв. Митрополита Андрея гр. Шептицкого, заходом „Економіста" в порозумінню з Товариством „Сїльский Господар" в Олеську, відбудуть ся у Львові в днях 28, 29 і 30 вересня с. р. рільничо-економічні виклади.

Виклади, що обіймуть тільки найважнійші економічно-господарскі питаня будуть вести ся в двох напрямах: а) справи суспільно-економічні, дотикаючі нашу дїяльність в громадах; б) найважнїйші справи господарства сїльского, о скільо они підходять під інтерес поодиноких дрібних господарств.

Програма викладів:

I. Виклади, дотикаючі справи суспільно-економічні.

1. Загальний образ економічно-господарских відносин наших дрібних господарств, Д-р М. Коцюба.

2. Парцелация, о. Тит Войнаровский з Балинець.

3. Комасация, о. С. Онишкевич з Хишевич.

4. Мельорациї, інжінер Вид. краєвого А. Корнелия.

5. Каси пожичкові, І. Петрушевич.

6. Крамниці, І. Петрушевич.

7. Спілки молочарскі, А. Гарасевич.

II. Виклади, обнимаючі найважнїйші справи господарства сїльского.

1. Найважнїйші точки з заряду господарского в приміненю до господарств сьвящеників, о. А. Глодзїньский.

2. Штучні навози, їх торговля і контроля, о. І. Раковский. Кореферент зі Спілки для господарства і торговлї в Перемишли.

3. Значінє сїножатий і їх управа, о. І. Раковский.

4. Знаряди господарскі. Темат до дискусиї вільної.

5. Годівля товару, найважнїйші точки тої галузи в приміненю до наших відносин в дрібних господарствах, д-р М. Коцюба.

6. Годівля дробу, о. А. Паславский з Ярослава.

7. Пасїчництво. Практичні вказівки тої области, о. Н. Михалевич з Чернелева рускаго.

8. Садівництво і огородництво. Найважнїйші питаня, о. А. Глодзїньский.

Призначений час буде використаний в той спосіб, що перед полуднем будуть відбувати ся виклади теоретичні а по полудни дискусиї на темат виголошених викладів. Редакция „Економіста" просить проте сподіваних учасників, щоб до дискусиї зволили зібрати найбільше фактів з практичного господарства і нашого житя суспільно-економічного а тодї дискусиї стануть найцїннїйшим доповненем теоретичних викладів.

Початок викладів в середу дня 28 вересня точно о 10-тій годинї рано.

Виклади будуть безплатні, помїщенє дістануть всї учасники безплатно в рускій духовній семинарії — де будуть відбувати ся виклади. Вікт можна буде дістати в семинарицкій кухни за замовленем і відповідною оплатою. Участь в викладах можуть брати сьвященики зі всїх трох дієцезий а яко гостї всї ті особи, що занимають ся справами економічно-господарскими.

Редакция „Економіста" надїє ся, що виклади, обіймаючі найважнїйші справи з нашого господарско-економічного житя, живо заінтересують широкі круги нашого сьвященьства і зберуть як найбільше учасників.

(Всї часописи просить ся о повторене сего оповіщеня).

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

ЗНАНА РУСКА КРАВЕЦКА РОБІТНЯ

Василя Ґресяка

перенесена з Ринку ч. 36

на площу Бернардиньску число 5

(*Готель Варшавский.*)

Сим маю честь повідомити Впов. Панів і Всеч. Духовеньство, що при **змінї льокалю** я значно розширив мою робітню і склад мій заосмотрив в найновійші і добірні сукна на біжучий сезон, так що есьм в можности всяким вимогам моїх Вп. Гостий вповнї вдоволити.

Остаю з високим поважанєм

637 1—6 *ВАСИЛЬ ҐРЕСЯК.*

Надіслане.

Д-р Яков Броніслав Сокаль

ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. I поверх. 243 12—12

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані папери вартостні

виплачує без потручени провізиї або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ

Ц. к. уприв. Галицкого акцийного 374

Банку Гіпотечного.

Знак випалений на корку

для охорони перед фальшованєм

Маттонія Ґіссґіблерска вода щавова. 28

Для вигоди

Впов. приїжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і легуміна, в піст риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і легуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Руські списи страв лежать до розпоряджимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР

79 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Ґіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвіке,и, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найлїпше. 4185

Репробований матурист семинар. з 5-ою класою ґімназияльного гладає на цїлий рік лекциї на провінциї. На жадане конверзация нїмецка. Ласкаві зголошеня на адресу „Праця" poste restante Перемишль.

Цукория краківска

Львів Фредри, поручає знаменитї тїсточка по 3 кр. Вельми смачних гербатників фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекулядок 1 зр. 168 11—15

Найнов йші

уліпшені **ҐРАМОФОНИ** з рухомою тубою до сальонів, реставрацій і покоїв до сьнїдань — вправом великий вибір найкращих композиций **т. зв. плит** до них найдешевше лише в магазини **Якова Каганого, Львів, ул. Сикстуска 12.** (Дає також на ратальні сплати). Удержує склад роверів. Всякі направи ґрамофонів і роверів виконує як найдешевше і найлїпше. Замовленя з провінциї полагоджує відворотно. 656 6—10

ЛЬВІВСКЕ ФОТОПЛЯСТІКОН

В ПАСАЖУ ҐАВСМАНА

(46 разів преміованє.)

Від 25/9 до 1/10 до побаченя: Дуже інтересна подорож по Тріполїс і Північну Африку.

Вступ 10 кр. 45

КРАЄВА РОБІТНЯ

прапорів, орнатів і склад церковних риз

Марії Комуневскої & Ядвиги Ґлуховскої

у Львові, ул. Академічна ч. 12

поручає:

великий вибір шовків, золота, волічок, кана і всяких приборів до гафту, також направляє артистично слуцкі пояси, макати і старі орнати. — Цїнники і копії похвальних листів даром.

421 15—15

Ґарнітури сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосїнні і пружинові поручає в великім виборі в складї тапіцерско-декорацийнім

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

Львів, улиця Панська ч. 11. Цїни казочно низькі, товари найлїпшої якости. 613 9—20

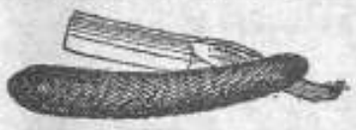

Перший руский краєвий склад

і робітня виробів ножівничих

поручає власні вироби англїйскі і сантїґенські а іменно:

БРИТВИ, МАШИНКИ до стриженя волосу від 5·60 К до 9 К, до бороди від 4·50 К до 7 К ножі, ножички, сцизорики і всяке остреня тихже і направу принимає ся.

Цїнники на жадане даром.

Іван Лявpук

589 **Львів, Галицка ч. 6.**

Новість!

Ковдри на пуху, верх і спід одинаковий з обох сторін до ужитку, легкі і теплі по зр. 16·50, 18, 20 до 22; атласові шовкові по зр. 20, 25 до 40. Ковдри звичайні від зр. 3·50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 до 14 зр.; атласові шовкові по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30.

Матераци чисто волосїнні на три подушки зр. 14, 16, 18, 20 до 30 зр. Матераци з морскої трави 6·50, 7, 8 до 10 зр. Новість-сїнники „Шрісна" з соломи препарованої по зр. 6 і 7; вистелювані травою морскою або волосїном по зр. 10, 12, до зр. 20.

Новість! машина парова відсьвіжує і чистить піряні подушки зовсїм як нові по 30 кр. за кільо — лише в специяльній робітни кондер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

592 8—3

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 7—7

Для молодїжи шкільної.

Жадайте по всїх склепах

Бльоки і зошити рисункові „Leopolia"

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia".

Папїр краєвий. 650 13—20

Крохмаль брилянтовий **„Бажанта"**

636 *узнаний за найлїпший всюди до набутя.* 7—10

Египетскі тутки і паперці

554

з паперу „verge combustible".

664 8—50

Повідомляю П. Т. руску Публику, що від нїльканацтьох лїт отворив я **робітню мужеских одягів**

при улици Рускій ч. 3.

Будучи Русином, хотїв би я Русином позістати і для Русинів працювати. Для того піддержіть, Родимці, мою фірму, перестаньте вже раз свій гріш в чужинецкі руки віддавати, а памятайте, що попираючи своїх людий, попираєте народню справу.

Дякуючи моїм Вп. Гостям за дотеперішне підтриманє, пишусь

З поважанєм

340 21-52 **СТЕФАН ДЇДУХ.**

Все надійшов **СВІЖИЙ ТРАНСПОРТ ТОВАРІВ партийних зимових**

при ул. Ягайлонськім ч. 4

і поручає по низьких цінах: *вовняні матерії* від 22 кр., *фланелї* від 17 кр., *шотландскі* від 49 кр., *ґрунтовички* glace від 38 кр., *зимові убрання* від 1 зр. 28 кр., *зимові бльокли* від 68 кр., *пушок конґресовий* від 98 кр., *шовкові і сукняні блюзки, дамскі і мужеска білізна* і т. п. 658

Партийний МАҐАЗИН

Ягайлонська ч. 4.

Кущак & Зубин
Львів пл. Галицка І.
поручають

Найновійші материяли вовняні
на суквї і костюми дамскі.
Сукна, шевіоти, камґарни
в найдобірнїйших родах.
Шовки чорні і кольорові.
Флянелї Бархани
з найновійших взірцях.

Полотна, Шіфони, Обруси,
Сервети, Ручники, Хусточки.
Великий вибір
627 7—10 **Дуже дешево.**

ЯКО ОСІННИЙ НАВІЗ є
ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА
із знаком ньвіздн
належитно приміщена, найдешевшим фосфоровим навозом від всякі управлювані рослини
Фабрика фосфатів Томаса тов. з. з. о. т. Берлїн
Інформаційні брошурки удїляє безплатно і оплатно.
Иосиф Каррах, Львів
ул. Ягайлоньска ч. 22.
Позір перед жужлями маловартними і фальшованими 439 22 25

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО
Маґазин Футер
М. А. Авґустина
у Львові, ул. Театральна ч. 7.
(напроти головного входу до костела катедрального)
поручаєвсякого рода
футра, ґарнїтури, шапки, верхи до футер і пр.
Боа в ріжних форматах і ґатунках у величезнім виборі
Цїнники на жаданє даром і оплачено.
631 5—20

Одинокє, дїйсно анґлїйскє
средство краси
в БАЛЯССИ правдиво анґлїйскє
огірковемолоко
котре вже по 2—3 разовім насмаровано дїлає успішно і усуває всяку нечистоту лица, висипку, прищини, весняники, пятна від педуги печінки і т. п. і надає лицю свіжий та молодечий вигляд.
Фляшка 2 К., до того огірковє мило 1 К, пудер Р·20 К.
Головна висилка: **C. Balassa антика,** Budapest Erzsébetfalva
Головні склади в Галичинї: антика Жигм. Рукера, Львів і антика Ф. Брауера, Перемишль, площа „на Брамі“ ч. 4. 183b 8—10

Дїйсно найлїпшим зі всїх средств, уживаних досї до прання льняного і бавовняного біля як мило, сода, порошок і т. п., є Шіхта ново-винайдений
Екстракт до прання і моченя
Марка **Марка**
„Похвала господинь“
Прикмети: 1. Скорочує до половини час потрібний до прання. 2. Зменшує роботу до четвертої части. 3. Уживаня соди єсть зайвше. 4. Біле є чисте. 5. Для рук і для біля є зовсім нешкідливий, за що ручить підписана фірма. 6. Є дешевший своєю незвичайною видатностию від всяких инших средств до прання.
По одній пробі пізнає ся той екстракт для кождої господині і прачки необходимим.
Дїстанє можна всюди.
Юрій Шіхт в Авсіґ.
360 Найбільша фабрика того рода на европейскім континентї. 18—40

Від 1868 р. уживане
Берґера медичне смоляне мило
поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против пирлїв і хрон. недуг шкіри та паразит, прищів, також против червоности носа, відморожени і печеня нїг. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цїлковито відрізняє ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного
Берґера смоляно-сїркового мила.
Яко взгідне смоляне мило до усуненя всякої нечистоти лица, против висипки на шкірі та голові у дітий, як також незрівняне косметичне мило до мита, купелїв і до щоденного ужитку служить.
Берґера ґлїцеринове-смоляне мило
котре містить в собі 35% ґлїцерина і є сильно напереумоване.
Цїна штуки кождої повисшої сорти 70 сотимів разом в поученем, як уживати.
Домагати ся треба в антиках і дотичних склепах виразно Берґера смоляного мила та уважати на уміщену в боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Премійоване почесними медалем у Відни 1883 і золотим медалем на виставі в Парижи 1900.
Для осіб, що не зносить запаху смоли, виробляємо в безбарвної переочищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговлю під назвою Гелля антрасолеве (біле смоляне)мило. З Гелля антрасолевого мила виробляємо одне з 5% а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево-сїркове мило, антрасолево-сїрково-молочне мило, антрасолево-ґлїцеринове-толєтове мило. Антрасолеві мила визначають ся згідно з лїкарским признанем успішним дїланем против шкірної висипки і нечистоти лица. — Цїна від штуки 80 сотиків. 182 23-30
Дістати можна в антиках і дотичних торговлях.
Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

Новість! *Новість!*
Палена кава з власного парового паленя
щодень свіжо палена!
Палена кава
точно по приписам гигієни, при помочи свіжого воздуха — знаменита в смаку та ароматї — що день свіжо палена!
¼ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II. 90 кр., ч. III 1 зр. 10 кр. ч. IV. 1 зр. 20 кр. Цїсарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знамениту арому, чистий деликатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кава паленя в инший спосіб. — Палена кава пакована в пергамінових мішочках в вазі 1, ½ і ¼ кільо.
Поручає торговля чаю і кави
Едмунда Рідля
У ЛЬВОВІ
ул. Театральна 3, напротив Катедри. 160

СКЛАД ДИВАНІВ
під фірмою
Маґазин конкуренційний
Львів, ул. Сикстуска ч. II. (напротив Пасажу Гаусмана).
пропоручає Вповажаній П. Т Публиці величезний вибір ріжних родів **диванів, портиер, фіранок, хідників, лїнолеум, церат, кап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на коні,** як також всїляких предметів декорацийних по незвичайно низьких цїнах.
Особливу сензацию викликують наші правдиво перські, смирненські і орієнтальні дивани котрі пригадно можна набути по несмовірно низьких цїнах.
Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цїн. **Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цїн.**
Цїнники на жаданє безплатно і franco.
593 5—17

Заснована **1782** Заснована **1782**
Цїс. кор. привіл.
РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведене промислове в краю і одно з найстарших в монархії.
Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів
І. А. Бачевский у Львові
ц. і к. надворний достависк
поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знаменитї вироби по умірковапих цїнах.
Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всїх смаках і якостях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых та ц. к. інститутом до розслїду споживаних средств розслїджених.
Цїнники і информації висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Кандидат Ш р. шукає лекцій на селї або в місті під адресою Володимир Яновский Уїзд п. Жовчів.

Перший руский склад машин до шитя.

Незрівнаної доброти
машини до шитя і гафту Зінґера.
Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).
Вел. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потверджоном уряду громадского.
Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 313
Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Лїчниче мило
БЕРҐЕРА
з фабрики Ґ. Гелля і С-ки
захвалене першими лїкарскими повагамн.

Солодові перетвори
Івана Гоффа
екстракт, пиво, пиво з зелїзом, чеколяда і солодові цукорки.

ДЛЯ
реконвалєсцентів
КОНЯК
Pearlat et Comp.
Morgan Brothers.

Правдивий прский
БАЛЬСАМ капуциньскнй
а-ра І. Б. ЧАРДИ
з Праги.

Tanningene
найлїпше средство до крашеня волося.

Чорного орієнтальне
МОЛОКО РОЖЕВЕ
і бальсаминове мило
до украшеня лица.

Против
РЕВМАТИЗМУ
гостця і под. недомаганям
Solimenthum mentholi
kals. camp.
(НЕРВОТОН)
Цїна фляшки 80 сот.

АПТИКА
під срібним орлом
ЖИГМОНТА РУКЕРА
У ЛЬВОВІ
поручає
Лїчниче вино
спеціяльно відзначене і захвалене комісиєю краківского Топ. лїкарів, а іменно:
Зелїасте,
хінове,
хіново-зелїаста,
Rhebarbarum,
Кондуранго,
Кондуранго пепт.,
Каля,
Соматоча,
Пепсін
Каскара Саграда,
Молокофосфоран вапна,
Нфинокове.

Ніжне, біле і мягке лице,
а також без веснянок та иншої нечистоти можна осягнути, уживаючи щоденно
Берґмана мило
з молока лілї
[Охоронна марка „два гірники“].
Цїна 80 сот.

На ворісї волося
дуже успішні препарати
Помада і Bey-Lotion
Dr. William Jackson.

КРЕМ і САВОН
„IPIC“
одинокі випробовані препарати до плеканя лиць.
Крем К. 1·60.
Мило К. 1.

Найвисші відзначена в добрах Его цїс. Величества і від корол. угор. державних домен, від п. к. міністерства рільництва, ц. к. господ. товариства у Відни, академій винаходів в Парижи і инши 50 инших високих відзнак.
Оригінальні рільничі машини **Ф. Віхтерля** щитами і кулевими панівками, криті кирати і ТНА з 3 і 4 ножами (в краю уживаєть їх по-системи Бакера, почавши від 76 К, праси до олію, сівачки, мотори і т.п. поручаю найдешевше і під корисними услівями в Простієві, а то: патент. молотільні з кованими цівницями, славні сїчкарні New Modell Polonia BM перх 100.000 штук), машини до чищеня збіжа системи Гоманна, Ґарбарі, Ґарбарі з Ґарбарі, Ґарбарі з Ґарбарі, Ґарбарі з

Ч. 206. Львів, Понеділок 13 (26) Вересня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнітаґ ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek, Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поданя і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Польскі інтриґи що до Буковини.

Звісна річ, яке невдоволене та яке нраканє зняло ся серед галицко-польских верховодячих кругів і їх преси задля обективного, на скрізь законного та при тім одиноко розумного і обставинами краєвими одиноко вказаного поведеня президента Буковини, князя Гогенльогого, супротив краєвої політики сего краю, а головно задля его строго законного становища в часі послїдних соймових виборів, що дали в соймі переважну більшість репрезентантам правдивої опінії краю. Польскі верховодячі круги, головно устами Gazet'и Narodow'ої, орґану т. з. подоляків, зняли з приводу сих виборів несказанний вереск, обвинявчи князя Гогенльогого о підпиране „радикалів" та „анархічної аґітациї", і явно відгрожували ся, що побут д-ра Кербера в Галичині послужить їм, аби подбати о позваленє не хотячого йти їм на руку президента Буковини. І, як знаємо, панове Поляки дїйняли свого: князь Гогенльоге на правдивий та горячий жаль усего буковиньского населеня відходить з Чернівців, вижертий з сего становища, що его займав на вдоволене всїх автохтонних народностий Буковини, нїкчемною інтриґою горстки тамошних польских зайдів, підпираних зпоза меж сего краю розпаношеними в Галичині верховодами. Справді — повна можлива хиба лише в безголовній Австрії та противорічна всїм поняттям розумної політики, аби для прямих перепавщої при виборах кліки усувати шефа краю, що тїшить ся довірєм та симпатиями усего краєвого населеня. Вузкі інтереси кількох одиниць та інтриґи позакраєвих політичних махерів показали ся однак сильнїйші від інтересу та опінії цілого краю, і кн. Гогенльоге перестав президентувати Буковиною.

Яким буде его наслїдник, котрого на основі дотеперішної его минувшини характеризують як спосібного адміністратора а при тім довіренника д-ра Кербера, покаже небавом будуччина. Сподївати ся однак належить, що д-р Бляйлєбен зрозуміє властиву свою ролю на Буковині та не піде на руку жмені мальконтентів, що бажали би правити краєм наче власним фільварком, як і не схоче наломлювати житя краю до нахабних бажань позакраєвих інтриґантів, а тим самим підривати на Буковині отсе довіре до правительства, якого укріпленє есть заслугою кн. Гогенльогого.

Польскі верховоди так на Буковині, як і в Галичині, роззухвалені однак успіхами своїх заходів що до зміни краєвого президента Буковини, бажають заздалегідь стероризувати правительство, як і его теперішного буковиньского репрезентанта, й наклонити їх за всяку ціну до веденя на будуче політики їм самим наручної, хочби в супереч інтересам, опінії, волї і добру цілого краю. Одним із проявів в сих заходах треба вважати вступну статю вчерашної Gazet'и Narodow'ої на тему зміни президента краєвого в Буковині, статю, що — як з усего можна заключати — походить з верховодячих східно-галицких польских кругів, та що має аж надто очивидно на цїли представити політику попереднього президента як відстрашаючий примір „потурання анархії", а тим самим послужити sui generis дороговказом для дальшої управи сего краю.

Орґан східно-галицких польских шляхтичів зачинає свою статю, річ зрозуміла, від висловленя радости, що кн. Гогенльоге „поїде собі з півночи на полудне та в нашім підсонню буде дальше вести свої експерименти". По твердженям Gazet-и Narodow-ої „кн. Гогенльоге зашкодив [!] дїймаючо австрийским [!!] інтересам на Буковині, і так Поляки, як і Румуни [?], умірковані Русини [читай московскі рублехапи-аґенти! — *Ред.*] а також і Жиди, не йдучі за сепаратичними кличами, мають оправдане право жалїти ся на наслїдки управи кн. Гогенльогого". Признаючи дальше з конечности кн. Гогенльогому найкращі прикмети ума і характеру, Gazeta Narodowa твердить однак, що він „в управі Буковини поповнив чимало похибок та спричинив повазї держави в сім краю, що становить важну граничну позицию, велику шкоду" [?!]. Схарактеризувавши з зарозумілою претенсіональностию кн. Гогенльогого як „старонїмецкого лїберального доктринера", „бездушного бюрократа", що опирав ся на „мертвих теориях кількох зле переправлених і неопанованих книжках" та „не бажав пізнати обставин", чіпаючи ся далї родинних відносин князя, котрі впрочім можуть принести йому лише честь, та бажаючи его осьмішити як маніяка, що бажав наслїдувати цїсаря Вільгельма, „хорузючого на манію цїсарства, огломтеного всесилою держави", та поступаючого „наче дитина" — Gazeta Narodowa, взагляднo розпиеуючий ся на её стовпцях польско-шляхоцкий політик, каже далї, що кн. Гогенльогого „потуряючи крайним [!] течіям і не вміючи перепинити орґій [!] радикалїзму [!!] та анархії [!!!], намагав ся побарювати [?] одну народність при підмозї другої", держачи ся старих принципів австрийскої бюрократиї „laisser faire, laisser aller" та „divide et impera",— в цїли „опертя правительственої самої інґеренциї в справи другого краю і противній сторонї, в тім конкретнім случаю — буковиньским Русинам право, забрати голос і ставити домагання що до краєвої польско-руської політики в Галичині.

Така консеквенция певне не вигідна ні центральному правительству, ні галицко-польским верховодам. Тож і правительство повинно рішучо раз сказати опанувавшій наш край мафії, що пановане її мусить задержати ся на Черемоши, щоби на східних межах Австрії була на показ хоч одна невелика територия, репрезентуюча правдиво-европейску, конституцийну і культурну а не польску адміністрацию.

В справі „Ризниці".

(*Стаття над-слана.*)

Про хід послїдних зборів Ризниці відомо. Відомо також і про те, як москвофіли поступили собі супротив народовців. Всього того повтарати не будемо, бо се значило би талапати в болоті москвофільскім. Ми нинї займемо ся лише причиною борби партийної в Ризниці.

Каже ся: Ризниця се товариство чисто сьвящениче о характері церковнім і з цїлию гуманною. Се правда, тїлькож москвофільский штаб зі своїм вступленем в члени вніс в товариство політику а в слїд за тим з права конечности мусїла вирнути борба. Ризниця в розмірно короткім часі згромадила в собі великі капітали. Найбільшою реклямою стала тут цїль гуманна і сьвященики, не розбираючи цїни товару, робили громадні закупна за гроші готові, церковні. Дохід був так великий, що дивіденда зараз в першім роцї виносила 50 процент і капіталісти як проф. Лашкевич, рад. суд. Іваньский і другі, що вложили більші суми на удїли зробили сьвітлий інтерес. Длятого зараз в другім роцї обижемо дивіденду на 90 прц. а за директури бл. п. д-ра Гумецкого на 10 прц.

Тимчасом статут після своєї первісної стилїзациї призначав і на дальше — як і тепер еще призначає — на дивіденду 50 прц., з тим лише застереженем, що надвишка над 30 прц. а опісля над 10 прц. мала іти на фонд резервовий (§ 14 в.). В дїйсности однак на фонд резервовий ішло тілько виносове і 10 прц. річного зиску після § 44 а. статута, як се приказують річні білянси. З надвишки же призначених на дивіденду 50 прц. утворено так зв. фонд укритий, котрого ніколи не приказувано яко доходу. Фонд той ми-

---

6)

АЛЕКСАНДЕР ІРАУ - ВАНДМАҐР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

Перед прочитанем Романьский здержав ся на хвилю, начеб надумуючись, а опісля витягнув звиток листів і сказав:

Ви позволите, що я Вам прочитаю декілька писем, що дуже добре надають ся до характеристики цїлости. Отсей почерк, шторчатий і штучний є так само фальшивий і неправдивий, як і його авторка — сьвідомо чи несьвідомо.

Після тої замітки Романьский став читати заповіджений лист. Він звучав:

„Високоповажаний Пане! Каже ся, що всяке добре дїло нагороджує ся а дати прогнанцеви розраду і потїху се хиба також добре дїло! При читаню Вашого письма, яке Ви вислали з місця Вашого нового побуту, я відчувала перестрах, довідавши ся нечайно, що Ви там. А опісля і тепер запанували і панують наді-мною почутя великого співчуття і болю — саме тому, що Ви там єсьте. Романтична околиця, самота викликують в моїй уяві дуже принадні і принаднівші образи, і тому не жалую Вас, тим паче, що і я сама маю намір в зимі на які два-три місяці закопати ся десь в горах. Я приняла запросини пані Гольдштайн і їду до неї в гори а се вийде щось на те, що склало ся з Вами — хиба з тою відміною, що ми будемо в трое, а Ви одні. Я взагалї дуже жалую... Опрощеня за свій лист Ви мене не потребуєте просити — навпаки: се мене буде вельми радувати, коли буду одержувати Ваші листи як найчастїйше і на них одвічати. Тільки як що Ви хочете бути зі мною добре, то мусите вичеркнути з титулятури такі слова, як: „Ласкава", „Високоповажана". Я не є „ласкава" і не хочу нею бути. Ви звіть мене коротко: панна Аліса. Питаєте ся, як мені поводить ся. Хочете знати, так власне тому, що питаєте, то добре — вельми добре. Я маю впрочім все, що (по думцї инших) потрібне до повного вдоволеня. Я може нарушую мораль тим, що до Вас пишу; але я почитувала-б собі за блуд, якби я оглядала ся на опінію других. Я роблю все те, що мені видає ся добрим. „Мої" вже мене знають і вірять, що я ніколи не була-б в силї зробити щось невідповідне. Та мабуть не назвете мене еще через те „вольною" — вольною іменно в злім змислї. Я надїюсь швидко бачити Вас в Л. а до сього часу пишіть як найчастїйше до поздоровляючої Вас від серця Аліси Корн."

Отсе письмо — говорив Романьский прочитавши лист, — ввело дещо поезиї в моє опустїле житє, розбудило мою уяву і скріпило мої надії. Я тїшив ся з цїлої душі а вскорі мене обгорнула туга, що ми мусимо жити так далеко від себе. А ся туга разом з попереднім листом тільки скріпила сьмілість моїх думок. Я написав до неї все, що про неї думаю і відчуваю. Та на сей лист я одержав слїдуючу відповідь:

„Поважаний Пане! Я нинї дістала писарску горячку тай не бачу причини, щоб Вас щадити. Тільки мушу Вас приготовити на се, але Ви не подивуйте ся мому писаню, бо в моїй розболїлій голові нинї усе йде ходором. Я навіть і не повинна відповідати в таку хвилю, та нехай! Ви бажаєте собі відповіди отвертої — sans diplomatie — то її спробую. Я поповнила-б неправду супротив себе, коли-б не хотїла признати, що Ваш лист зворушив мене приємно, але я не думала, щоб моє письмо могло було справити такої самої інґеренциї в справи другого краю і противній сторонї, в тім конкретнім случаю — буковиньским Русинам право, забрати голос і ставити домагання що до краєвої польско-руської політики в Галичині.

Така консеквенция певне не вигідна ні центральному правительству, ні галицко-польским верховодам. Тож і правительство повинно рішучо раз сказати опанувавшій наш край мафії, що пановане її мусить задержати ся на Черемоши, щоби на східних межах Австрії була на показ хоч одна невелика територия, репрезентуюча правдиво-европейску, конституцийну і культурну а не польску адміністрацию.

В справі „Ризниці".

(*Стаття над-слана.*)

Про хід послїдних зборів Ризниці відомо. Відомо також і про те, як москвофіли поступили собі супротив народовців. Всього того повтарати не будемо, бо се значило би талапати в болоті москвофільскім. Ми нинї займемо ся лише причиною борби партийної в Ризниці.

Каже ся: Ризниця се товариство чисто сьвящениче о характері церковнім і з цїлию гуманною. Се правда, тїлькож москвофільский штаб зі своїм вступленем в члени вніс в товариство політику а в слїд за тим з права конечности мусїла вирнути борба. Ризниця в розмірно короткім часі згромадила в собі великі капітали. Найбільшою реклямою стала тут цїль гуманна і сьвященики, не розбираючи цїни товару, робили громадні закупна за гроші готові, церковні. Дохід був так великий, що дивіденда зараз в першім роцї виносила 50 процент і капіталісти як проф. Лашкевич, рад. суд. Іваньский і другі, що вложили більші суми на удїли зробили сьвітлий інтерес. Длятого зараз в другім роцї обижемо дивіденду на 90 прц. а за директури бл. п. д-ра Гумецкого на 10 прц.

Тимчасом статут після своєї первісної стилїзациї призначав і на дальше — як і тепер еще призначає — на дивіденду 50 прц., з тим лише застереженем, що надвишка над 30 прц. а опісля над 10 прц. мала іти на фонд резервовий (§ 14 в.). В дїйсности однак на фонд резервовий ішло тілько виносове і 10 прц. річного зиску після § 44 а. статута, як се приказують річні білянси. З надвишки же призначених на дивіденду 50 прц. утворено так зв. фонд укритий, котрого ніколи не приказувано яко доходу. Фонд той ми-

Романьский здержав ся на хвилю, начеб надумуючись, а опісля витягнув звиток листів і сказав:

Ви позволите, що я Вам прочитаю декілька писем, що дуже добре надають ся до характеристики цїлости. Отсей почерк, шторчатий і штучний є так само фальшивий і неправдивий, як і його авторка — сьвідомо чи несьвідомо.

Після тої замітки Романьский став читати заповіджений лист. Він звучав:

„Високоповажаний Пане! Каже ся, що всяке добре дїло нагороджує ся а дати прогнанцеви розраду і потїху се хиба також добре дїло! При читаню Вашого письма, яке Ви вислали з місця Вашого нового побуту, я відчувала перестрах, довідавши ся нечайно, що Ви там. А опісля і тепер запанували і панують наді-мною почутя великого співчуття і болю — саме тому, що Ви там єсьте. Романтична околиця, самота викликують в моїй уяві дуже принадні і принаднівші образи, і тому не жалую Вас, тим паче, що і я сама маю намір в зимі на які два-три місяці закопати ся десь в горах. Я приняла запросини пані Гольдштайн і їду до неї в гори а се вийде щось на те, що склало ся з Вами — хиба з тою відміною, що ми будемо в трое, а Ви одні. Я взагалї дуже жалую... Опрощеня за свій лист Ви мене не потребуєте просити — навпаки: се мене буде вельми радувати, коли буду одержувати Ваші листи як найчастїйше і на них одвічати. Тільки як що Ви хочете бути зі мною добре, то мусите вичеркнути з титулятури такі слова, як: „Ласкава", „Високоповажана". Я не є „ласкава" і не хочу нею бути. Ви звіть мене коротко: панна Аліса. Питаєте ся, як мені поводить ся. Хочете знати, так власне тому, що питаєте, то добре — вельми добре. Я маю впрочім все, що (по думцї инших) потрібне до повного вдоволеня. Я може нарушую мораль тим, що до Вас пишу; але я почитувала-б собі за блуд, якби я оглядала ся на опінію других. Я роблю все те, що мені видає ся добрим. „Мої" вже мене знають і вірять, що я ніколи не була-б в силї зробити щось невідповідне. Та мабуть не назвете мене еще через те „вольною" — вольною іменно в злім змислї. Я надїюсь швидко бачити Вас в Л. а до сього часу пишіть як найчастїйше до поздоровляючої Вас від серця Аліси Корн."

Отсе письмо — говорив Романьский прочитавши лист, — ввело дещо поезиї в моє опустїле житє, розбудило мою уяву і скріпило мої надії. Я тїшив ся з цїлої душі а вскорі мене обгорнула туга, що ми мусимо жити так далеко від себе. А ся туга разом з попереднім листом тільки скріпила сьмілість моїх думок. Я написав до неї все, що про неї думаю і відчуваю. Та на сей лист я одержав слїдуючу відповідь:

„Поважаний Пане! Я нинї дістала писарску горячку тай не бачу причини, щоб Вас щадити. Тільки мушу Вас приготовити на се, але Ви не подивуйте ся мому писаню, бо в моїй розболїлій голові нинї усе йде ходором. Я навіть і не повинна відповідати в таку хвилю, та нехай! Ви бажаєте собі відповіди отвертої — sans diplomatie — то її спробую. Я поповнила-б неправду супротив себе, коли-б не хотїла признати, що Ваш лист зворушив мене приємно, але я не думала, щоб моє письмо могло було справити мені такої самої інґеренциї в справи другого краю і противній сторонї, в тім конкретнім случаю — буковиньским Русинам право, забрати голос і ставити домагання що до краєвої польско-руської політики в Галичині.

Така консеквенция певне не вигідна ні центральному правительству, ні галицко-польским верховодам. Тож і правительство повинно рішучо раз сказати опанувавшій наш край мафії, що пановане її мусить задержати ся на Черемоши, щоби на східних межах Австрії була на показ хоч одна невелика територия, репрезентуюча правдиво-европейску, конституцийну і культурну а не польску адміністрацию.

В справі „Ризниці".

(*Стаття над-слана.*)

Про хід послїдних зборів Ризниці відомо. Відомо також і про те, як москвофіли поступили собі супротив народовців. Всього того повтарати не будемо, бо се значило би талапати в болоті москвофільскім. Ми нинї займемо ся лише причиною борби партийної в Ризниці.

Каже ся: Ризниця се товариство чисто сьвящениче о характері церковнім і з цїлию гуманною. Се правда, тїлькож москвофільский штаб зі своїм вступленем в члени вніс в товариство політику а в слїд за тим з права конечности мусїла вирнути борба. Ризниця в розмірно короткім часі згромадила в собі великі капітали. Найбільшою реклямою стала тут цїль гуманна і сьвященики, не розбираючи цїни товару, робили громадні закупна за гроші готові, церковні. Дохід був так великий, що дивіденда зараз в першім роцї виносила 50 процент і капіталісти як проф. Лашкевич, рад. суд. Іваньский і другі, що вложили більші суми на удїли зробили сьвітлий інтерес. Длятого зараз в другім роцї обижемо дивіденду на 90 прц. а за директури бл. п. д-ра Гумецкого на 10 прц.

Тимчасом статут після своєї первісної стилїзациї призначав і на дальше — як і тепер еще призначає — на дивіденду 50 прц., з тим лише застереженем, що надвишка над 30 прц. а опісля над 10 прц. мала іти на фонд резервовий (§ 14 в.). В дїйсности однак на фонд резервовий ішло тілько виносове і 10 прц. річного зиску після § 44 а. статута, як се приказують річні білянси. З надвишки же призначених на дивіденду 50 прц. утворено так зв. фонд укритий, котрого ніколи не приказувано яко доходу. Фонд той ми-

---

6)

АЛЕКСАНДЕР ІРАУ - ВАНДМАҐР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

Перед прочитанем

Товариство для розвою руської штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає ся при всяких внутрішних украшеннях церковних.

нупшого року мав виносити 80.000 корон і мав бути уміщений на щадність на ім'я „оказатель", але в якій касі і хто тую книжочку має, ніхто не знав кромі малого кружка москвофілів, втаємничених в діло. Дирекция уміла завсігди фонд той такою тайною обвинути, що его ніколи не можна було такати на загаланих зборах, тай о нім взагалі мало хто знав.

Бл. п. о. Ріпецкий, властивий основатель Ризниці, носив ся з гадкою ужити тої надвишки на ціль високо гуманну, іменно на будову домів по містах з ґімназіями, деби вдови по священиках могли мати безплатні помешкання, і піддав гадку основання нового товариства під назвою „Приют". Нове товариство повитано з великим одушевленем а б. посол о. Д. Танячкевич назвав его мало що не епохальним ділом у зворотї поліпшення долї вдів і сиріт по священиках. На Приют посипали ся зараз щедрі датки, ніхто не дивив ся на партийність а і товариство Ризница почало давати яко підмогу більше половину із суми 40 прц. річного зиску, яку статут (§ 44 б.) призначає для вдів і сиріт і з членів ніхто зразу проти того не виступав. Завдяки тому фонд Приюта виносить нині понад 30.000 К. Все те діло ся еще в часі, коли вдови і сироти по священиках не мали найменшого заосмотреня із сторони правительства.

Тимчасом заходами о Д. Танячкевича як посла, вдови по священиках дістали яке таке забезпечене свого биту тай для сиріт капнуло по 80 корон річно до 24 року житя. Через те Приют стратив від разу на своїй актуальности і не мав уже найменшої цїли для себе. Зрозуміли се добре і члени Ризниці та тут і вирнула зараз ріжниця що до ужитя фонду скритого і фонду Приюта І класне тая ріжниця стала причиною борби між членами на підкладі партийнім.

Народовці хотїли би із зиску, що іде щорічно на Приют, потворити для бідних дівчат-сиріт по священиках стипендії при семінариях учительских. Річ тут сама за себе найвимовнійше говорить. До 18 року житя кожда сирота дістав з фонду вдовично-сиротиньского 60 корон річно а до 24 року 80 корон титулом дару ласки з каси державної. Хлопці тут щасливійші, бо за той час можуть добити ся якогось становища. Инша доля судилась дівчатам. Коли котра не мала щастя вийти замуж, то по 24 році житя зістав без шелюга заосмотреня і іде на ласку рідні, а як і тої нема, то гірка ёї доля. Тимчасом, коли би всю надвишку над 10 проц. дивіденди, весь процент теперішнього фонду укритого, процент фонду Приюта і ті гроші, що річно для Приюта призначує ся, разом злучено, то від разу можна би утворити що найменше 20 стипендий по 400 корон річно. Кілько би слез сиротиньских в той спосіб обтерто, кілько би горя людского усунено, не треба і згадувати. Тай ті сироти стипендистки, ставши відтак учительками, бодай в части відплатили би своєю працею народови, з котрого властиво жертв ті стипендиї выросли. Минувшого року на загальних зборах выступив був з тим внеском о. Яворский із Стрільбич, та д-р Дудикевич, голова штабу москвофільского, накинув ся на нього так мокрим рядном, що просто закинув ему навіть „соціялізм".

На цїлком противні і просто навіть ворожі народови цїли хотять москвофіли ужити маєтків Ризниці. В Інституті дівочім в Перемишли учать „куцохвостою фонетикою", навіть до Вайсвасер занесли Українці те нещасте (? — там далї панує „язичіє!" — *Ред.*) Потреба би отже такої інституції, де би фонетика не мала приступу і де би замість в рідній мові учено на „літературном общерусском языке". І такою то інституцією має бути дівочое воспиталище, в котрімсь із більших міст Галичини, а на здвигнене его має піти весь фонд укритий Ризниці і фонд Приюта. Само, здає ся, навіть воспиталище буде носити назву „Приют". Що москвофіли не думають нині о таким Приютї, о якім думали его основателї, найлїпше потверджає отся обставина: о крил. Пакіж купив кількаморґову реальність у Львові і хотїв ёї відступити під Приют, але такий, як первісна цїль его була. Москвофільский штаб, не згодив ся однак на те і не принав навіть так щедрого дару. Так отже будучий Приют се вже не буде приют для бідних вдів, але се буде „приют політичного москвофільства" в Галичині, де молодим вихованцям будуть морочити голови панрусизмом а в серця вщіплять ненависть до власного народу. І до того то має послужити маєток Ризниці, котрий зложив не хто инший як тілько руский нарід дорогою жертв на закупно всяких річий церковних! Щоби отже тую цїль осягнути, москвофіли почали постепенно усувати народовців із заряду товариства, аж вкінци на послїдних зборах силою брутального насильства важили ся безправно нарушити статут, аби товариство виключно в своїх руках затримати і зібраним капіталом після своїх бажань орудувати. Що більше! щоби забезпечити ся від можливої опозиції на загальних зборах, москвофільский штаб повиключував дїяльнїйших народовців з самого навіть товариства. І стало ся нечуване диво: з товариства чисто священичого люди світські, православні навіть, виключають священиків католицких!

Попри тую цїль засадничу москвофільский штаб має ще другу цїль, побічну. При Ризници суть добре платні посади директорів. Особливо посада директора управителя есть інтратна. Директор той побирав 2000 корон платні і має вільне помешкане, котре тоже вартує що найменше 1000 корон. Сьнитла і опалу вже не числить ся, бо се не входить навіть в рахунок. Нині директором тим есть о. Ґмитрик, катехит ґімназияльний. В найблизшій однак будучности директором управителем має стати ексьвященик Марков, котрий має в Самборі отворити канцелярию адвокатску, а маючи синекуру таку в руках, буде міг сьміло вести москвофільску пропаганду в самбірскім і в сумежних повітах.

Ось так представляє ся дїйсний стан що-до Ризниці. А подаємо се до загального відома тому, що час вже, аби ми, закупповуючи в Ризници, не гатили керванці народа на продукованє кацапских янїчар, але щоб ввели такі заряджена, які охоронили б нас від того рода безтолковой і самоубийчої роботи.

Поінформований.

Справи австро-угорскі.

Зміни намісників.

Pester Lloyd в дописи з Відня обговорює справу змін намісників в поодиноких краях. Насамперед займає ся намісником Терсту ґр. Гоесом і каже: „Є се один з найтруднійших урядів, бо безнастанно стираються ся там Італійці з Славянами, а хвилями підносить голову також іредента. Але ґр. Гоес не дорік до своєї задачі. Національні спори заострили ся, привязане до держави не скріпило ся, а при однім страйку без потреби прийшло до розливу крови. До зміни намісника мусїло прийти. Ґр. Гоес виїс свою димісию, а на его місце приходить кн. Конрад Гогенлюе. Він має дуже добру славу і всюди, де служив, лишив по собі добру память. Особливо в Теплицях, де був старостою, здобув собі в часї страйку довірє так у робітників як і у роботодавців. Від півтора року був президентом Буковини і так его там полюблено, що тепер не тілько дуже за ним жалують, але его відхід викликує в Чернівцях по просту обурене.

„До Чернівець приходить дотеперішний президиальний шеф в міністерстві внутрішних справ д-р Бляйлебен, що завсігди проводжав президента міністрів в его подорожах. Ще перед пяти літами міністерияльний віцесекретар, перейшов одним духом всї степені урядничої ієрархії. Він уходить за дуже спосібного адміністрацийного урядника, в чоловіком наскрізь новочасних поглядів і має необмежене довірє президента кабінету. Він поведе в Чернівцях почате кн. Гогенльоем діло дальше і доведе его до кінця. [Инакше виглядає се „дальше" після Gazet-и Narodow-ої, про що пишемо на вступнім місци. — *Ред.*]

„Та ще дві посади намісників в захитані. Намісник дальматский бар. Гандель має носити ся з гадкою уступити, бо Хорвати задарскі затроюють ему житє. Він ні в чім не може їм догодити, так що на найблизшу соймову сесию громадять ся бурі на его голову. Тимчасом вже тепер ухвалила мійска рада в Сплітї, щоби показати своє обурене на намісника, усунути портрет бар. Гандля з салї засїдань. За тим прикладом підуть імовірно инші дальматскі міста; а за містами готова перенести ся опозиция також і до сойму, та сего хотїв би намісник минути.

„Також президент Шлеска ґр. Тун має не крінко сидїти. Він не добре підготовив справу славянських рівнорядних клас в учительских семинариях в Опаві і Тїшині і тим наробив центральному правительству клопотів. Громадска рада в Опаві, що управляє мійским театром, відобрала ему вільну ложу і тим наче заперла ему спіритуалія; бути може, що за тим і правительство незадовго запре ему також темпоралія.

„І так наперед зміни намісників в Терстї, Чернівцях, Задарі, Опаві, — на самих т. зв. „менших" посадах. Але коли стрижуть ягнят, дрожать вівці. А є богато таких, що гадають, що далеко пильнїйші в зміни на „більших" посадах. Є там дерева, на око сильно закорінені, а таки давно вже зрілі, щоби їх стяти".

До тих вістей приходить нині ще одна, що намісник долїшної Австрії ґр. Кільмансеґ має незадовго подати ся до димісиї і дістане місце ґубернатора в „Boden-Credit-Anstalt", а на его місце прийде дотеперішний президент Шлеска ґр. Тун-Гоенштайн.

Переношення намісників, про які доносить Pester Lloyd а які певно наступлять, суть також одним з симптомів тої хороби, що називає ся поділом Австрії на „історичні краї". Намісники не можуть довго витримати, бо все попадають в конфлікт з котроюсь з народностий замешкалих в краю, котрі получено як би умисне в той спосіб, щоб там кипіла майже безнастанна боротьба. А що на такім переношеню намісників, що обзнакомившись з фактичними обставинами, могли-б доперва чимало зробити, терплять як-раз найжизненнійші інтереси людности, о тім годї сумнївати ся.

Війна.

(Телеґрами).

Берлин. Berl. Tageblatt довідує ся з Токія: Маршалок Ояма приступив до загальної офензиви на широкім фронті і відпирає козаків Ренекампфа, Самсонова і Міщенка к Мукденови. На полудни Гуну остають уже лише поменші відділи роспійскі. Японьска піхота заточує вже колеса поза оба крила роспійскі і заганє ся патрулями аж в околиці Теліна. — Той сам дневник доносить з Петербурга: З наспівших вістий виходить чим-раз яснійше, що Японці хотять в далекім колесї обійти роспійске ліве крило на его становищах між Мукденом а Фушуном. При такім стапї річи ледво чи можна ждати битви під Мукденом, коли далеко догіднійше і кориснійше було би Куропаткінови бити ся під Теліном, в тих „манджурских Термопілях", де й так уже нагромаджено значні сили.

Друга манджурска армія.

Петербург. Цар іменував команданта виленьского войскового округа ґенерал-ад'ютанта Ґріпенберґа командантом другої армії манджурскої. Ґріпенберґ дістав таке письмо від царя: „Незвичайна сила, з якою Японці ведуть війну, і завзятість за великі военні прикмети японьского войска спонукують мене значно збільшити мою армію на поли війни, щоби в можливо короткім часї дійти до рішаючого кінця. При тім число войска стане так велике, що годї его зорґанїзувати в одну армію без шкоди для вигідної управи, для маневрованя і свобідних рухів. Для того уважаю за потрібне поділити войска, призначені до акциї в Манджурії, на дві армії. Лишаючи начальство над одною з них ґен. Куропаткінови, іменую Вас командантом другої. Ваша довголітна служба, Ваші военні діла і великий досьвід дають мені повну надію, що, поступаючи після загальних вказівок начального команданта, поведете успішно віддану Вам армію до мети, а під Вашими розказами окаже Ваша армія свою хоробрість і боєву справність в борбі за царя і честь вітчизни. Нехай Вас Бог благословить у Вашій славній службі для мене і для Росії. Остаю завсігди прихильний Вам Николай".

З Порту Артура.

Париж. Matin доносить з Петербурга, що Японці атакували сими днями Порт Артура з усїх сторін. Фльоти адміралів Того і Камімури рівночасно бомбардували порт. В Петербурзї дуже боять ся о судьбу Порту.

Владивостоцка фльота.

Петербург. Міністер маринарки не дістав вісти про виїзд роспійскої фльоти з владивостоцкої пристани.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Італійскі курси в інсбруцкім університеті.

Відень. З Інсбрука доносять, що там педа день надїють ся розпорядженя міністерства просьвіти в справі орґанїзациї італійских курсів на правничім виділї університету. Курси ті мають бути поміщені в окремім будинку і під окремим деканатом. Правительство застереже собі перенесене тих курсів до иншого міста, скоро справа буде полагоджена в парляментї.

Грізьба замаху на Вільгельма II.

Берлин. Berl. Tagblatt довідує ся з Нового Йорку, що тамошний конзуль нїмецкий дістав лист від анархістів, в котрім заповіджено замах на Вільгельма II.

Друга конференция в Газі.

Вашинґтон. Бюро Райтера доносить, що президент Рузвельт у відповіди до одної депутациї заявив ся за скликанем другої конференциї гаґскої. „Я — сказав він — незадовго візву инші народи, щоби зійти ся на другу конференцию. Ми повинні старати ся, щоби дїло розпочате в Газі, повести близше довершеня".

Від Адміністрациі.

При зближаючій ся зміні місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників инших о вчасне відновленє передплати за жовтень, зглядно послїдний квартал с. р., як також, о впрівнане всїх ще позісталих залеглостий, і то тим певнїйше, що адміністрация є зобовязана в сім кварталї всї свої рахунки в друкарні і за папір безуслівно поладнати.

НОВИНКИ.

— **Галицкий сойм** потревае імовірно 5 тижнїв і буде закритий аж 4 або 5 падолиста. Дневний порядок першого засїдання, котре відбуде ся в пятницю дня 30 с. м. о год. 11 перед полуднем, обіймає 53 точок. Між инпими: перше читанє звітів краєвого виділу з его урядової дїяльности, в справі змін в етаті посад рахункового відділу краєвого виділу, в справі внесеня обовязку складани службових кавций функціонярми касового відділу при краєвім виділї, про частинне підвисшенє службової палати возьних при краєвім виділї, про позичкові фонди на будову касарнї для війска, про оподатковане товариств обезпечень від огню, про зміну статута м. Кракова, та ще кілька краківских справ, про громадску господарку в Закопанім, звіти краєвого виділу з рахунків гал. каси ощадности, про управильненє публичної опіки над убогими, про стан публичного виховання, про зміну закона о правних відношенях учителїв, про фондацию ґр. Скарбка, про субвенцию на руский театр у Львові, про краєвий буджет на с. р., дальше звіти про сегорічну посуху, рентові осенї, будову водних доріг і дорогову полїцию.

— **Про ухвали руского соймового клюбу** довідуємо ся нині з чужих, дневників, а то нїмецких і польских. І так віденьска N. fr. Presse донесла, що руский соймовий клюб має зложити на першім засїданю сойму відповідну декларацию, в котрій зажадає відкритя рускої ґімназиї в Станиславові, а Dziennik polski подає ось що: „Руский соймовий клюб на засїданю дня 15 с. м. приняв(!) між себе вибраного против п. Барвінського— о. Ефіновича і в той спосіб не допустив до розбитя (!) руских послів. Принятє до клюбу о. Ефіновича наступило на внесенє д-ра Короля. Справа принятя до клюбу виключених послів: Гриджука і Охримовича буде предметом нарад в передодень скликаня сойму. На першім засїданю сойму зложить голова того клюбу д-р Олесницкий декларацию, в котрій подасть услівя, під якими руські посли возьмуть участь в соймовій роботї". Дальше довідуємо ся з русиноїдного дневника, що „клюб приготовляє ся до опозициї при справі рентівних осель, котра має прийти під соймові наради в видї правительственного предложеня. В тій цїли руска преса ведитує помежи селянами за надсиланем масових петицій, протестуючих против ухваленя того закона, котрий має загрожувати конверзацию Руси Мазурами. Що петицій таких вилинє богато, о тім не можна сумнївати ся, бо підписи з хрестиками [!] не трудно, особливо коли їх виповнює одна [?] рука, одна більшість селян, котрі про добродійство [?] рентових осель поінформували ся добре [певно з хрунївского „Рускаго Селянина", котрого ні один порядний селянин не читає і ему не вірить — *Ред.*] жде нетерпеливо [?] на ухваленє того закона, а до краєвого виділу вилинуло від них множество [?] подань з просьбою о скоре полагодженє тої справи. [Тоті петициї, друковані, розіслав той сам хрунївский „Руский Селянин", але народ так само їх дре і допче, як і поднесшу накидувану їм даром ґазетку, видавану за польскі гроші — *Ред.*]. Опозиция отже против рентових осель є лише [?] на шпальтах руских дневників і в головах кількайнайцятьох провідирів, бо інтересовані в тій справі т. є. селяни приймуть ухваленє того закона з вдячностию [?] і вдоволенем [?]".

— **До гакатистичних практик латиньского духовеньства**. Доносять нам з Грималіщини про слїдуючий факт, за якого правдивість ручить ся: Дня 15 серпня с. р. в часї відпусту в костелї в Товстім приступила жінка до лат. пароха з Гриманова кс. Валенти, щоби ся висповідати. На его питанє „кедись ся сповядала" відповіла „на Івана". На то кс. Валенти голосно: „Ти руска к...., не уміш поведзіць на Яна". „Я не жадна така", відповіла жінка „я є газдиня". „Ідзь прет ти руска к...., сьвіньо" сказав кс. Валента. Жінка встала і відійшла занетиджена. Що скаже на тов кс. арцибіскуп Більчевский, котрий его як-раз зробив капоніком?. Подаю пагий факт до відома загалу, бо думаю, що коментар зайвий. — Y. Z.

— **Непошанованє власної мови**. Дня 22 с. м. відбула ся в Скалатї часткова учительска конференция окружна. Поінформований точно о ході нарад, уважаю за обовязок подати до загальної відомости поведене на конференциї нашого руского учительства і напитувати его безідейність, брак у него народної чести, его рабство і трусість. Учителї Русини, не зважаючи на слова свого інспектора що „wolno nam przemawiać ojczystym językiem", зрікають ся своїх прав і говорять в дискусиях (теми є лиш польскі) тілько по польски, бо лиш один молоденький учитель забирав голос в дискусиї кілька разів по руски. Чи при такій рутеньскій байдужности можна упоминатись о рускі теми? Чи можна відчинити, так потрібну в Скалатї, філію тов. педаґоґічного? Ні учителї! Сказати мусить кождий з нас чи він народу вірний син, чи тільки раб похилий він. — *Учитель.*

— **Торг презентою**. Д-р Чижевич, котрий— як то ми доносили — за надане презенти о. Л. на Підгайцї, зажадав від него ві більше ні менше як 20.000 К, бачучи, що Впреосьв. митрополит Шептицкий заняв ся серіозно ділою справою, хотячи уникнути грозячої ему втрати права презентованя, зрік ся в листї, висланім перед кількома днями, на сей раз права обсаджуванє парохії. Виправдї то не зміняє річи, бо факт намірено симонії полишив ся дальше, але на всякий случай, виновникови змякла совість. Як ми вже перед зазначували, надужитя при надаваню презент із сторони патронів є незвичайно розповсюднені і то під ріжними видами. От з нагоди самої афери д-ра Чижевича доносять нам з ріжних сторін станиславівскої дієцезиї, що многі патрони домагають ся за надане презенти „цирографу" т. є. священик, одержуючий презенту, виставляє реверс, що не буде мішати ся до нїяких виборів, навіть громадских, або не буде розвивати такої чи такої, немилої патронови дїяльности! Таких патронів є в станиславівскій дієцезиї дуже богато, а не сумнїваємо, що й в инших дієцезиях веде ся подібна процедура на велику скалю. Ся різка аномалія, закривана і толерована доси ради дискреції, не лише відбиває ся відємно на повазї нашого духовеньства, але в многих случаях є причиною так дивної бездїльности сеї частини нашої інтелїґенциї, покликаної до народної роботи, а в

Від 36 літ єствуючий годинникарско-ювілєрский маґазин

Юлїяна Домбровского

у ЛЬВОВІ, ул. Гетманьска ч. 4.

поручає: брилянти, перли, золоті і срібні вироби, заручинові перстенці, вінчальні обручки, будильники, всякі годинники у великім виборі з першорядних фабрик сьвітових по найнизших цїнах.

508 8—8

дальших наслідках є причиною недомагання нашої культурної орґанізації. Супротив сего обовязком начальних властий дотичних дієцезий є виступити з цілого рішучістю против сего лиха, а в першій мірі зібрати від підчиненого духовеньства всї факти надужить з боку патронів при наданю презент, щоби тим успішнійше приступити до усунення лиха.

— **Про вечерок „Академічної Громади" в Чорткові** пишуть нам: Гарний вечір пережили Чортковяни 19 вересня с.р. завдяки хорови славнозвісного музичного кружка „Академічної Громади". Славно було, коли незрівнаний дириґент п. Смолиньский впровадив молодих „козаків" на естраду — і полинула пісня за піснею: то ніжна як сльоза дівочі, то гучна, як сурма боєва. Спір є між тутешнею громадою, чи кульмінаційною точкою концерту було сольо скрипкове п. Садовского, чи гра на фортепяні п-и Добромільскої; одно і друге причарувало публику і викликало бурю оплесків. Та ще не уложились вражіня учасників сего артистичного празника, а вже п. Гутковский жвавою ходою впровадив на салю своїх гуляк. „Походом—Похід" „В право — ліво зворот". І ось вже завзятці представились, прискочили до соколиць і пустились у гармонійно-шумний вир коломийки. Кружок дівчат, як мак лелїв: і то таких гарних таких чарівних, які лиш в Чортківщині виводять ся. Можуть се присьвідчити наші гості-соколя, котрі відїзджаючи скорий поворот в ті сторони заповіли. Лиш та слота, та слота: без упину пакостила і не одній цьвітці перепинила красуватись на тім вічу цьвітів. — *Одем з одушевлених.*

— **Отворене читальні „Просьвіти"** і перші загальні збори в Ляшках мурованих коло Львова відбули ся дня 25 с. м. На отворене і збори приїхало богато гостий зі Львова, Малехова і Сорік як також відпоручник товариства „Просьвіта" у Львові. По посьвяченю читальні о. Несторовичем збори отворив Михайло Леґін, місцевий господар, а на его внесене вибрано головою зборів пос. Брайтера а секретарем Йосифа Задулика. В красній промові заохотив селян до науки місцевий учитель, котрий головно причинив ся до розбудженя просьвітного духа серед громадян, а відтак забирали голос пос. Брайтер та инші. Вкінци забрав голос делеґат „Просьвіти" п. Оліярник, відчитавши і пояснивши статут товариства, в довгій промові указав він на вагу сего товариства і повеснив обовязки, які мають сповнити члени читальні. Вписало ся 50 членів. По виборі виділу замкнув збори о. Несторович вказуючи ще раз на велике значіне просьвіти та орґанізації. — *М. Н.*

— **Пільги для ґімназиястів.** З Відня доносять: Узглядняючи висказувані від многих літ справедливі бажани міністерство просьвіти видало подрібні інструкциї що-до научування клясичних язиків в австрийских ґімназиях в котрих завдало, щоби головний натиск кладено не на граматику, але на лектуру класиків. Міністер Ґартель сказав виразно: „Граматика не є остаточною ціллю клясичних студий в ґімназиях і тому є се надуживанем лектури, коли вона має служити виключно або особливо до наученя граматичних правил, набуття і розширеня граматичних і словних відомостий. Через те в ученіках виробляє ся лише відраза до старинних язиків. Граматика як наука не є задачию і ціллю ґімназиальних шкіл. Ціллю їх є введенем до клясичних творів утревалити то образованє, котре називає ся клясичним". З огляду на поручене міністерством значне обмеженє граматики, починено в граматиці Шенкля на сей рік значні улекшеня і скороченя. Вичеркнено зовсім значне число рідких слів і улекшено вичуваня тих слів. Віденські часописи висказують ся з признанем про се розпорядженє, висказуючи надію, що від тепер в ґімназиях професори не будуть мучити дїтвори латиною та грекою так, як се доси діяло ся. — До повисшого розпорядженя міністерства просьвіти як і надій віденьских днепників можемо замітити, що не є се ніяка новина, а ледви й чи пільга для учеників. Подібні розпорядженя видавали вже не раз і не два попередні міністерства, а про то всьо лишило ся по давному. Найновійше розпорядженє мабуть також не богато порадить.

— **Новий замах в Росиї.** З Одеси доносять: Коли поліцмайстер і начальник міста ґен. Найдґард переїздив вчера містом в товаристві прибічного ад'ютанта, кн. Оболенського, якийсь молодий, 19-літний мужчина стрілив до него з револьвера, але хибив. Заким вспів вистрілити в друге, кн. Оболенський видер йому револьвер з рук. Нападника арештовано. Найдено при нім також штилет. Ґен. Найґард був давнійше ґубернатором в Конґресівці. Як начальник поліциї в Одесї все виступав дуже остро против всякої социяльної і революційної аґітациї, особливо против робітників. В послїднім часї заострив дуже вязничні приписи, що, з огляду на се, що вязниці в Одесї переповнені політичними арештантами, викликало в місті велике обуреня. Арештований нападник відмовляє всяких поясненя.

— **Торговля дівчатами.** В тій справі нараджував ся перед кількома днями в Цїріху міжнародний конґрес. В нарадах брало участь поверх 200 осіб зі всїх майже цивілізованих країв. Більшість учасників становили женщини. Успішна боротьба з тим лихом можлива лише на міжнародній дорозї. Нїчо не помогуть найсуворійші закони, примінювані до несовісних торговельників, коли в сусїднім краю можуть числити на безкарність. Уневозможливить а принаймене обмежить в значній мірі сю торговлю лише міжнародна умова, зобовязуюча всї держави карати строго людий, що займають ся тим поганим ремеслом. Що-до конечности міжнародної акциї нема двох гадок. Ріжнять ся однак погляди на ії подробиці та розміри. На попереднім парискім конґресї против торговлї дівчатами побідили опортуністи, котрі уважаючи проституцию конечним лихом, переперли резолюцию, що домагає ся лише кари за уводженє малолїтних та уміщуване повнолїтних дівчат силоміць в публичних домах. Против сеї резолюциї заявив ся тепер рішучо у вступнім слові предсїдатель цїріхского конґресу проф. Гільті з Берна, доказуючи, що така резолюция рівнає ся подекуди санкціонованию торговлї дівчатами. Бесїдник домагав ся енерґічної боротьби против всяких відмін тих поганих трансакций, а рівночасно замкненя публичних домів як головного жерела того лиха. Професора Гільтія поперли инші учасники конґресу, доказуючи також, що головної причини торговлї дівчатами треба глядати в публичних домах. Иншої думки був Гоннора, урядник служби безпечности в Парижи. Добачує він головну спонуку до торговлї дівчатами не в публичних домах, але в нужденних мешкальних норах, против котрих має передовсїм звернути ся боротьба. Усуненє публичних домів в теорії оправдане, в практиці не дасть ся ще нині перевести. Треба обмежити ся до средств, котрі унеможливляли-б приміщуване малолїтних дівчат в тих домах. Погляд Гонората побідив, хотяй незначною більшостию на цїріхскім конґресї, котрий принав отсю резолюцию: „Конґрес против торговлї дівчатами висказує бажане, щоби, доки публичні доми не будуть зовсім знесені, не допускати до них малолїтних дівчат".

— **Сумна будуччина.** Страшний зріст умових недуг в Чікаґо провірює директор місцевого заведеня для божевільних, д-р Подстата, в річнім звіті. Виказує він, що в згаданім місті на 150 осіб одна є божевільна. Цифра умових недуг в Чікаґо побільшила ся від 50 літ в четверо і виказує найскорший зріст на цїлім сьвіті. Д-р Подстата, обговорюючи сю справу, посуває ся так далеко, що виповнює, що коли так піде дальше, то за 500 літ половина кавкаскої раси буде божевільна, а за дальших 200 літ ціла теперішна цивілізация буде знищена. Ґамірне житє і томляча праця у великих містах, безнастанні потрясеня нервної системи, що ведуть до умових недуг, не є специяльностию лише Чікаґо. Та й не являють ся вони головною причиною умових недуг; є нею радше, по думці найвизначнійших поваг, горячкова погоня за грошем і вабрики, які звідси повстають. Богато женщин, так з висших кругів, як робітничих, зуживає свої сили аж до вичерпаня, а з того виходить відтак се, що їх дїти немічні і вялі. Менше праці і більше відпочинку, житє згідне з природою, менше штучне, радять тоті поваги мешканцям Чікаґо. Ті ради, річ певна, не відносять ся до одного міста Чікаґо.

— **Школа для материй.** Число наукових заведень для старших в Парижи побільшає ся в теперішній осени великою школою для материй, заснованою на взорець подібної школи в Бордо. Ціль школи — дати інтелїґентним матерям змогу познакомити ся з обовязками материй і жінок, опертими на наукових, соціольоґічних і ґиґієнічних основах, дати слухачкам практичні відомости що-до виховання дїтий, фізичного і духовного, научити раціонального нагляду над дїтьми в ріжнім віці і ин. Попри тім школа буде учити домової господарки, кулїнарної штуки і т. д. На лекторів школи покликано перших корифеїв французскої медицини та инших наук. При школї заснованно „практичний виховуючий дім", „взірцеве родинне ґаздівство", „дїточу кухню", „інститут для дїточих забав" і ин. Взагалї нова школа буде уладжена взірцево і явиє ся, по своїй широкій програмі, першим того рода заведенем в цїлім сьвіті.

— **Везувій вибухає.** Метеорольоґічна стация на Везувію доносить, що вулькан проявляє в послїднім часї живу дїяльність. Здає ся, що стїни гори грозять завалењем в кратер, з котрого видобуває ся заедно дим з попелу. В місцевости Атріо дель Кавалльо потворили ся малі кратери, що випихають ляву на 150 метрів високо. Великий горшок попукав так сильно, що сильнїйший вибух може легко его розсадити.

— **Що край, то обичай.** На всїй земній кулї нема більше примхуватого жіноцтва як по великих містах Анґлії, а головно в Льондонї. За добре їм діє ся, тому вигадують оригінальні забави. Улюбленими звірятками у женщин инших народів є, як звісно, песики, котики і папуґаї. Англичанки вибрали собі натомість — зелені жабки. Є се жабки не більші ніклевих 10 сотиків, а коштують 8 до 10 корон від штуки. Таку жабку держать в склянній фляшці і годують її самими жабячими ласощами: комахами, слимачками, гусеницями і ин. Притім учать ей штучок, пр. скакати через перстень. Витресована жабка на даний знак перескакує через довгий ряд обручок, а видці, панї і панове, незвичайно тим тїшать ся. У нас назвали би се що найменше дивацтвом, а в Анґлії удержуване бодай едної жабки дома належить до доброго тону.

— **Новий спосіб пращаня.** У нас при пращаню подає ся звичайно руку, причім мужчина відкриває на хвильку голову. На островах Мавїлї (филипинські острови) молоді дами при пращаню з мужчинами гладять їх по лицю. На островах Фіджі потирають собі при пращаню червоними перами взаїмно носи. В Бірмі падуть руками на землю і кажуть: „гіб-ніб!" На многих островах Тихого океану тубильці потрясають при пращаню ланцухами з зубів людоїда, якими украшають ся впоперек черева. Все те зовсім не є сьмішнійше як форми привитаня і пращаня у деяких Европейців, котрі для більшого „шику" підносять поволї рівно а очима а відтак спускають швидко долївню, неначеб хотїли розморити особу, котру витає ся або пращає ся. Форма пращаня на Мавїлї мабуть не така комічна.

— **Дрібні вісти.** Против б. директора нас будівельних робітників у Львові, Корнила Желяжкевича, що допустив ся дефравдациї на суму поверх 20.000 К, відбула ся в суботу розправа, по переведеню котрої карний трибунал засудив его на чотири місяці тяжкої вязниці.

— **В своїй хаті своя правда і сила і воля!** Родимці! І опять ми соколи галицкої Руси просимо Вас, любі Родимці, о поміч в нашім розпочатім дїлї. Наші відзиви до складаня жерта на будову Сокільні прогомонїли без великого успіху. Але ми пукаємо в третє до Вас. Поможіть нам здвигнути Сокільню! Поможіть нам довершити сей храм а станесь він певно осередком орґанізациї і народної служби. Про средства до здвигненя сокільской сьвятині Ви чуєте Родимці що дня: се 10-коронові позички та льоси фантової льотериї. І вічно будуть ждати Вас ті самі поклики від Соколів: Набувайте позички а Ви наші рускі красавиці не забувайте про нашу фантову льотерию. Найже сей поклик не остане без успіху і нехай лепти Ваші вибудують дім не для нас а для Вас, бо ми нїчо инше як служба Ваша. Гаразд! — *Старшина тов. ім. „Сокіл" у Львові.*

— **Репертуар руского театру в Мостисках.** Субота, дня 1 жовтня с. р., гостинний виступ тенора опери любляньскої п. А. Гавка: „Ямарі" оперета в 3 д. Целера; неділя, 2 Х. „Свати Мусія", оперета в 3 д. Кропивницкого; второк, 4. Х. „Весїля при ліхтарнях", оперета Офенбаха; четвер, 6. Х. „Відьма", фантастична оперета в 5 д. Яновскої; субота, 8. Х. „Жидівка вихрестка", драма зі сьпівами в 5 д. Тогобочного; неділя, 9. Х. „Запорожець за Дунаєм", оперета народна в 3 д. Артемовского; второк, 11. Х. „Дон Цезар", оперета в 3 д. Делїнґера; четвер, 13 Х. „Катерина", велика опера в 3 д Аркаса; субота, 15. Х. „Циганьский Барон", оперета в 3 д. Страуса; неділя, 16. Х. послїдне представленє „Невольник", образ на історичнім тлї в 5 д. Кропивницкого. [Саля „Сокола". Білети і абонаменти продає торговля п. Рейманьского, а в день представленя вечером від години 6½ при касї. Початок точно година 8 вечером].

— **Руске Товариство ґімнастичне „Сокіл" в Бучачи** устроює в понеділок дня 3. жовтня 1904 в комнатах „Рускої Бесїди" вечерок з танцями. Стрій віанковий. Вступ від особи 2 К, для академиків 1 К. Початок точно о год. 9 вечером. — За кружок забавний „Сокола" *Ст. Сінк, О. Дубівна.*

— **Духовні вправи (реколєкциї для сьвящеників** відбудуть ся в днях 4, 5, 6, 7 і 8-ого жовтня с. р. в духовній семинарії у Львові. Перша наука буде дня 4 жовтня о 6 годині вечером а дня 8 жовтня рано св. Причастє. Кошта за ціле приміщенє виносять 6 К. Ласкаві зголошеня просить ся прислати під адресом: О. Е. Гузар, ул. Длуґоша 17, найдальше до 3 жовтня. Від виділу товариства св. Ап. Павла.

— **Рускі виклади** на фільозофічнім виділї львівского університету в зимовім півроцї 1904/5 оголошили: проф. М. Грушевский: „З історії східної Европи, X вік", 1 год. тижнево; „Суспільні відносини і культурне житє на Руси в віках XIV—XVI", 2 год. тижнево; „Вибрані питаня з істориї східної Европи в XVII віці" 1 год. тижнево. [publice]; „Історичні вправи", 1 год. тижнево. — Проф. д-р К. Студиньский: „Староруске письменьство від полов. XIII віка", 2 год. тижн.; „Граматика церковно-славяньскої мови, з поглядом на руску мову, часть 1-а, 2 год. тижнево; „Літературні вправи", 1 год. тижнево. — Проф. д-р Од. Колесса: „Істория рускої літератури драматичної XVII—XVIII віку", 2 год. тижнево; „Історична граматика українсько-рускої мови", 2 год. тижн.; „Практичні вправи з обсягу українсько-рускої письменьства і мови [для учит. кандидатів]" 1 год. тижн.; „Семінар для українсько-рускої фільольоґії [читаня вибраних творів, оцїнюване наукових розправ]", 2 год. тижнево.

— **Подяка.** Вп. пос. Юліян Романчук при нагоді закупна товарів в „Сокільскім Базарі" жертвував на дім Сокола 20 К, за що складає сердечну подяку — *Старшина львів Сокола.*

— **Пожарний „Сокіл" в Новім Двори** сокальского повіта засновано на статутї львівского „Сокола".

— **З нинїшним числом** „Дїла" розсилаємо четвертий аркуш літературного додатку повісти Вол. Пруса під заголовком „Фараон".

Урядові вісти:

Директором ґімназиї в Дрогобичи іменований професор V ґіми. у Львові Йосиф Старомейский. — Висший суд краєвий у Львові іменував урядника почт і телеґрафів Александра Ґрай-Вандмаєра перекладчиком язиків: французского, анґлійского і російского, для округа висшого суду краєвого.

— **Другий судовий іспит** канцелярийний зложили на дни 12 с. м. перед комісиєю еґзамінацийною в висшім суді краєвім у Львові пп. Андрій Гулик, Іван Шикула і Роман Березиньский.

— **З Дирекциї почт у Львові.** Отворене уряду почтового Львів 12. Ц. к. Уряд почтовий Львів 12, котрий входить в житє підчас сеймових засїдань, зістав отворений з днем 28 вересня с. р. о годині IX. рано. Уряд той буде получений через післанця з ц. к. урядом почтовим Львів 1. Львів дня 22 вересня 1904 р.

Отворене ц. к. складниці почтової в Ставчанах (повіт Городок). Дня 1 жовтня 1904 запроваджує ся в Ставчанах місцевости належачій до округа доручень ц. ц. уряду почтового в Бартатові складницю почтову з звичайним кругом дїланя. — Складниця та получена буде з ц. к. урядом почтовим в Бартатові за помочию тижнево 6-разового післанця пішого і з поїздами ч. 2111, 2112, 2113 і 2114 згляднo з амбулянсами почтовими H-р 543 і 544 в обох напрямах.

— Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд"! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!

Надіслане.

Робітня Й. Проданівної і Ґонсьоровскої

виконує солїдно і по низьких цїнах всякі одежи жіночі і дїточі, ул. Оссолїньских ч. 11 партер офіцини. 708 1—2

Фелїкс Фелїньский

кравець

705 Вірменьска ч. 14, власний дім. 1—1

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякта ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар клїніки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3–5 пополудни **ул. Академічна ч. 26.** 314

Проповіди *на сьвята і неділі цілого року*

о. Петра Білинського.

Часть I. і II. можна дістати по цїні 3 К. за кожду часть у автора в Зарваниці, почта Вишнївчик, в книгарни Ставропиґийского Інституту у Львові, в книгарни п. Яблоньского в Тернополи, і в книгарни п. Добошиньского Станиславові. 702 2—6

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора вимінна

під фірмою

Авґуст Шеляєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

купує і продає всякі вартісні папери і монети, льоси на місячні сплати під як найдогіднійшими услівями, а також поручає промеси на 4% льоси реґуляциї Тиси до тягнена 1 жовтня 1904, головна виграна К **180.000.**

Видавництво часописи льосовань „Nadzieja", річна передплата К 3·40, на провінциї К 3·60 697 5—5

DEPENDANCE

Готель Брістоль

Отворене

ТЕАТРУ РІЖНОРОДНОСТИИ

В середу 21 вересня 1904 р. розпочинає рад представлень в нових, величавих, з комфортом уладжених салях, до котрих заанґажовано найлїпші артистичні сили. 365 1—1

Початок о годинї 9 вечером.

З високим пошанованєм **Жигмонт Ценґут.**

Копернициний і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найлїпше. 4185

Бриндзю гуцульску (чисто овечу) по 96 сот. за 1 кґ. Мід гірск й (пятоку) по 1 К 44 с. за 1 кґ. Гриби сушені (гірскі) по 8 К за 1 кґ. поручає торговля товарів мішаних **Евгена Рачиньского в Косові.** 704 1—10

Молодець на певнім становищи, бажає познакомитись з інтелїґентною панною в цїлях матримоніяльних. Дискреция заневнена. Зголошеня з фотоґрафією під адресою: „Щасте" poste restante Вараж. 700 2—3 694

УЧЕНИК V кл. ґім. глядає лекциї на провінциї. Ученик V кл. Львів Poste-rest. 678 5—5

Для академіків сїльске удержанє, Пекарска 16. Сторож покаже. 2—3

Магазин мужеской конфекциї Г. Борнфельд *поручає на теперішний сезон свій богато заосмотрений магазин мужеских товарів і для хлопців.* 706 1 2

Фронтовий покій

сухий, сонячний, умебльований з обслугою і опалом для **одного пана за 8 зр.** місячно. Відомість Арсенальска 2. I п. ч. дв. 5.

The Empire Typewriter Company Ltd.

I. Свобода

Львів, ул. Хорущина ч. 10.

Машини до писаня. Повиляння машинові. Наука писаня. Чищення і направи машин.

480 20—30

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківським товариством лїкарським як найліпше приладжений краєвий перетвір, що відповідає всяким дієтетичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

466 *коло Кракова.* 27—9

БРИТВИ анґлїйскі як й солїнґеньскі в цїнї від 80 кр. 1·20, 1·50, 1·50, 1·80 до 4 зр. рівнож приряди до голення по 2·50 зр. паски до бритов від 60 кр. до 3 зр. мармурки від 25 кр. до 1·50 зр. поручає **А. Раттінґер**, Львів, Галицка 15. 596 7—10

Молочарня в Мишинї коло Коломиї має на продаж дїжковий сир в цїнї по 34 с. 1 клґ. 621 10—10

Молода женщина з доброго дому, глядає місця у священника або у вдівця. Може також випручити паню дому. Відомість ул. Городецка ч. 39 у пані Ціхоцкої. 692 2—3

Одного або двох учеників прийме на станцию родина уряднича. За здоровий і достатний харч і моральне провадженє ручить ся! ул. Городецка ч. 39. Відомість у сторожа. 605 5—5

Америка

Від'їзд з **Гавру** кождої **суботи. Карти їзди**

через

Французку лїнїю.

Скора і добра достава. Знаменитий харч разом з вином і лїкером. Американьскі карти їзди на желїзницях до всїх станцій по оригінальних цінах. Близша відомість даром і оплатно через

Французку Лїнїю

Відень, IV., Weyringergasse 3. 591 6—11

Якраз надійшов

сьвіжий транспорт

мазурского масла 1 фунт 52 кр.

4 сьвіжі яйця 11 кр.

1 фунт добірної муки 8 кр.

а також поручає

корінні товари і делїкатеси.

Що день сьвіжі риби.

Цїни як найдешевші.

Яків Мунд

Львів, ул. Трибунальска ч. 6. 707 1—3

КОНКУРС.

Підписана Редакция розписує отсим другий конкурс на написанє повістий.

Повісти мають бути:

1. Відповідні для рускої молодїжи, передовсїм морального і патриотичного змісту.
2. Основані на тлї історичнім, або взяті з рускої народної жизни.
3. Оригінальні, нїгде ще непечатані.
4. Обнимати півтретя до трех аркушів печати. Працї з гаслом і запечатаним листом, в котрім автор повторить тоє гасло і подасть своє назвиско з точним означенєм місця свого побуту, належить прислати на адресу Редакції найдальше до кінця сїчня н. ст. 1905 р.

За повісти, рецензийною комісиєю за найлучші признані, визначає Редакция три премії: першу на 80 кор, другу на 60 кор., третю на 40 кор.

Премійовані повісти стають ся власностию Редакції. Що до непремійованих, то Редакция буде могла з їх авторами осібно порозуміти ся. О результаті нинїшного конкурсу оголосить ся в руских часописях з кінцем марта 1905 р.

В Коломиї дня 15 лют. вересня 1904.

703 1—3 *Редакция Бібліотеки для рускої молодїжи.*

Подяка.

Неумолима смерть забрала нам дня 9 с. м. найдорожшого батька Еміліяна Біланьского, пароха Синяви повіт Збараж. Похорони відбули ся при величезним здвизї народа і участи 25 сьвящеників 11 і 12 с. м. Всїм тим Отцям Духовним, котрі віддали послїдну прислугу нашому дорогому татови, а іменно Вс. О. Гр. Чубатому, вислуж. деканови, парохови із Ступок за провід в похоронах, Вс. І. Дроздовскому, віцедеканови і парохови із Кийданець за прощу над гробом, Вс. о. Ю. Куницкому, парохови Ігровиць за прощу в церкві і всїм прочим Вс. Отцям складаємо сердечну подяку. Неменше дякуємо брацтвам громад Синяви і Синятівки і громадянам тих і окольчних сел та всїм иншим участникам похоронів, котрі своєю присутностию віддали послїдну почесть нашому незабутньому татови а дли родини були розрадою в тім тяжкім горю.

Емілія з Лужницких Біланьска вдова. Ероним, Ігнатор, Дионізий, Каленій, Евгеній, Олена, Кирїяк дїти.

691 1—1

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

під фірмою

АДОЛЬФА ЗІНҐЕРА Львів, Сикстуска I

поручає спроваджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	½ кг.	Congo добра	1·40 кр.	½ кг.
Portorico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kaysow добірна	1·80 „	„ „
„ плантат.	90 „	„ „	Souchong знам.	2·— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найл.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk аромат.	3·— „	„ „

Висилка 2 кгр. кави і 1 кгр. чаю рано **оплатно**, або 2 кгр. чаю і 5 кгр. кави **осібно** оплатно на післяплатою. 86

Тягнене 22 жовтня 1904.

Ц. к. віденьскої поліцийної льотерії льоси по 1 К

1500 виграних, між тими 100 головних виграних вартости 50.000 Корон!!

Перші три головні виграні корон 25.000, 5000, 1000, на жадане по потрученю 10 процент і державної належитости від виграних **виплатить ся готівкою**

Льоси набути може у всїх конторах виміна, трафіках і льотерийних колектурах.

Кождий що купить льос одержить листу тягнена дарон.

Ц. к. Поліцийної льотерії бюро, Відень I. Schottenring 11 (в будинку дирекциї поліциї).

528 5—15

Для молодїжи шкільної.

Жадайте по всїх склепах

Бльоки і зошити рисункові „Leopolia“

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia“.

Виріб краєвий. 650 14—20

Що дня сьвіжий

Виноград курацийний

в 5 клґ. кошиках висилає

по кождоразових найнизших цїнах

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ у Львові.

600 11—? О численні замовленя просимо.

Перший найбільший в краю склад машин

ДО ШИТЯ

не послугує ся аґентами

Поручає ручні машини від 28 до 50 зр., ніжні від 28 до 65 зр. обручкові і Central-Bobbin до шитя, гаєту та грубших кравецких робіт від 65 до 88 зр. на рати. Готівково 10%, дешевше. Письмяна гарантия. Наука шитя і гаєту безплатна. Всякі системи машин до шитя приймаю до направи.

Львів, Готель Жоржа

Іван Іваницкий

механік і спеціяліст.

Прошу домагати ся цїнників. 699 1—52

На зближаючі ся Празники і Сьвята

просимо замовляти

„Сьвітло церковне і столове“

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ“

з наком ✝ М. Ц. Н. Т.

Для Всч. Брацтв церковних і крамниць даємо

10% фабричного рабату!

Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“ горить ясно, не коптить і не сливає.

573 14—?

Египетскі тутки і паперці

554

по гварантию з паперу „verge combustible“.

664 9—50

Купуйте лиш в краєвій фірмі

Ю. Капраліка

у Львові побіч Народного Дому

скрипки, баси, флети, клярнети і всякого рода інструменти дуті по дешевшій цїнї як заграничка конкуренция. — Яка спеціяльність поручаю цитри, мандолїни і ґрамофони найновійшої конструкції вже від 40 корон. Цїнники даром. 687 2—3

Red Star Line, Antwerpen.

до Америки.

Парівці першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Інформацій уділяють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоні ч. 8, I. п. бїля головного двірця, Львів. 273

До Ню-Йорку, Канади

і всїх місцевостий в північній Америці

найдешевше, найлїпше і найвигіднійше (пересїдає ся лише один раз) їде ся на **Відень - Трієст** першорядними кораблями

„CUNARD-A“

Найблизші корабля відходять:

Ultonia 19 вересня	Ultonia 7 падолиста
Slavonia 8 жовтня	Slavonia 19 падолиста
Pannonia 15 жовтня	Pannonia 3 грудня

Близших пояснень уділяє головне заступництво для Галичини і Буковини

Йосиф Айлє

Львів, ул. Браєрівска 6. 876 2—2

Іспитований півець церковний

із звучним баритоновим голосом, іспитований писїчник, жонатий, з крамарскою практикою, глядає місця, де було-б відповідне місце на крамницю. *Іван Салаш* в Новосїлках о. п Рудки. 697 2—4

Рух зелїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	12·20*, 6·10, 1·40, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	2·31*, 6·00, 8·55, 1·30, 5·40, 8·40*, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, 2·30, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, 2·15, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Бережан	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполуднем 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	12·45*, 4·10*, 8·25, 8·35, 2·55, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	2·51*, 6·20, 2·45, 10·42*.
„ Підволочиськ	6·30, 1·55, 9·00*, 11·00*.
„ „ з Підзамча	6·48, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·42.
„ Самбора	9·25, 8·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ з Підзамча	10·53
„ Чернівців	10·45.
„ Бережан	10·50.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишлян до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполуднем 12·32. 2·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. мож набувати через цїлий день в мїйскім бюрі п. к. державних желїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Вже надійшов **сьвіжий транспорт товарів партийних зимових** *при ул. Ягайлонській ч. 4* і поручає по назвичайно низьких цінах *вовняні матерії від 22 кр. фланелї від 17 кр. ковдри від 40 кр. гарнітури цілі від 38 кр. зимові убрання від 1 зр. 28 кр. зимові блюзи від 68 кр. тужки ковдрові від 38 кр. шлянки і сукні блюзки, дамско і мужеска білизна, халяти і т. п.* 698

Партийний МАҐАЗИН *Ягайлонська ч. 4.*

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Народової (Манєцких) Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 207. Львів, Середа 15 (28) Вересня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по południu. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Плац Гавсмана ч. 9; К. Бухнітаˆ ул. Кароля Людника ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місець	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

По погромі Єзуітів.

(Стаття надіслана).

Факт, котрого сповненя від давна одноголосно домагала ся наша суспільність, став ся довершеним: Єзуїти уступили з руских монастирів на приказ Риму, нагло, проти очікуваня; а уступили з найбільшою для себе ганьбою. Тим разом наші протести вповні осягнули свою ціль. Єзуїти читаючи їх в „Ділї" і перечуваючи, на що заносить ся, заявили в Słow'i Polsk'ім (ч. 357), що вони самі подали просьбу до Риму ще 26 листопада 1902 о звільненє їх від сего обовязку. Але ми, если хотять, ще більше скажемо. Ще в липни 1896 р. тодїшний єзуїтский провінциял бл. п. Щепковский був розіслав запит до всїх Василиян, чи желають собі уступленя Єзуїтів, а одержавши притакуючу відповідь, про око заявив се префектови пропаганди кард. Ледоховскому. Чомуж Рим мовчав на сю заяву вісїм лїт, як мовчав на послїдну „власну просьбу" Єзуїтів майже цілих два роки, а сейчас приступив до полагодженя сеї справи, скоро дістав в руки протести нашого загалу, які пішли до Риму в перших днях цьвітня с. р.? „Власна просьба" Єзуїтів лежала собі преспокійно два лїта, а если Апостольска Столиця відшукала в паперах „сю власну просьбу і в дотичнім декретї наказуючім Єзуїтам уступити вложила навіть слова „id ipsis optantibus", то се зробила лиш длятого, щоби яко добра мати тим способом подати руку упавшим Єзуїтам. Але се зовсїм не ослабляє сьвітлої побіди, яку віднесла наша суспільність, підносячи проти єзуїтскої господарки сильні протести в послїдних двох лїтах. Народ дивив ся на єзуїтску погубну роботу через 22 лїт; народ бачив, як східну Галичину заливає ціла хмара латиньского монашества, а Василияни сидять в запертю під єзуїтским ключем, і коли тота господарка надоїла вже і найбільше рівнодушному, народ підніс крик, котрого злодїй мусить бояти ся і утїкати. Треба се причислити в заслугу Єзуїтам, що вони тут зробили зі себе велику жертву „ad maiorem Poloniae gloriam", коли для осягненя вшехпольских цїлий, резиґнуючи зі своєї чести і стиду, відважили ся самі подати до Риму наші протести не на їх похвалу писані, а на жаль до йоти правдиві, думаючи, що ануж се, як за родака Ледоховского, послужить за доказ, що для „zaradzenia tym niezdrowym prądom" вони як-раз суть ще у Василиян доконче потрібні? Иншої цїли посиланє руских протестів до Риму зі сторони Єзуїтів безусловно не могло мати, бо чей годї припустити, щоби вони були хотїли ще більше компромітувати ся і хочби з ганьбою, за всяку цїну зі сего становиска уступити. Та в тім Єзуїти погано промахнули ся. Рим порішив сю справу, як вимагала справедливість, на користь Русинів, уважаючи приславі дописи „Діла" яко corpus delicti як-раз проти Єзуїтів і зараз на найближшім засїданю 18 цьвітня с. р. — акти прийшли в перших днях цьвітня — ухвалив, щоби Єзуїти в виду таких поганих подій сейчас уступили, а Василияня вибрали собі настоятелїв з поміж себе. Дня 26 цьвітня предложено се рішенє папї, а по его одобреню вислано до Василиян дотичний декрет з датою 1 червня. Розумієся, що Єзуїти кирпили ще й далї при помочи Т. Д. М., оплакуючи се „нещасте", яке тепер на Василиян впало... Тим толкує ся такий нездоровий плід, як „оборона правди" с. Гр. Ломницкого, котра проти волї автора була водою на наш млин, бо лиш ще більше зміцнила і лучше висьвітила нашу правду. Тими самими ламентами настоятелїв Єзуїтів морально приневолений о. Філяс, виходячи з точки лиш чистого аскетичного і теольоґічного образованя, яке Єзуїти дали Василиянам, а чого ми ніколи не перечили — мусїв (мусїв? — *Ред. „Діла"*) ще й в „Руслані" написати Єзуїтам похвалу, але навіть не пробуючи збивати наших закидів, він знов нас лиш крїпко утвердив в нашім переконаню про єзуїтскі надужитя.

Тимчасом Рим робив свое. Одержавши Василияньскі голоси (від кождого осібно в замкненій конвертї) з кінцем липня, вже 27 серпня вислав на Русь декрет на руки митрополита, заявляючи, що протоігуменом вибраний о Філяс. Не треба й згадувати, яким ударом для Єзуїтів був такий несподіваний оборот сеї справи. Єзуїти ще при відходнім зробили через одну вплывову особу в Римі а Василиянам неприхильну одного збитка, але се без більшого значіня; се окінчить ся з поворотом о. Філяса. Та факт став ся довершений: Єзуїти уступили. Кс. Банет, котрий був десь виїхав ще в половині липня, навіть не повертав вже, лиш письмом (перший раз, ну і послїдний, по руски писаним) повідомив, що складає уряд в руки нового протоігумена.

Киньмо ще раз окомъ на єзуїтску управу рускими монастирями. Саме голосне отворенє добромильского новіцияту як і сей сам случай, що наша Церков має лиш одинокий Чин, спричинили, що до монастиря в Добромили зголосило ся таке число кандидатів, якого по Єзуїтах не має жаден польский орден в Галичині. Тим, котрі в пробі новіцияткій і відтак в Чині видержали, дали Єзуїти повне аскетичне і теольоґічне образованє. Се їх заслуга, котрої їм наша суспільність ніколи не відмавляла. Але се, чого Русини при передачи реформи Єзуїтам головно боялися, т. в. щоби польскі реформатори не вбивали у своїх, чи радше наших питомців народного духа і не йшли в супереч нашим інтересам, се сповнило ся на цілій лїнії. Єзуїти не лиш не потрафили, але прямо таки не хотїли піднести ся понад польский шовінізм. Поничене всїх перехованих в добромильскій бібліотеці руских часописий, а пренумероване самих польских, заключеннє уст, щоб не говорили під карою екскомуні про рускі справи, отже відрізане молодїжи від народного житя, (що у Єзуїтів уходило за сїнонїм з шовінїзмом), разяче накиданє нитощим польских молитвенників і протеґованє таких побожників, десятилїтне офіціяльне відчитуваня по польски молитов перед „ранним розмишленем"... отсе доная єзуїтско-польского терориму, котрий если не ломив инїшних Василиян, але гартував, то не заслуга в тім Єзуїтів, але честь і слава належить ся одним Василиянам. Сам инїшний, перший по реформі протоігумен о. Філяс досьвідчив на собі сего нехристиянського переслїдуваня, коли Єзуїти за его одну-однїсеньку „провину", що він будучи професором, перечитував своїм ученикам рускі часописи (діставав від редакций за дармо) і обзнакомлював їх з рухом нашого народного жита — коли Єзуїти кинули ним в найдикший кут на два лїта. Вже більше не учив ніколи. А если Єзуїти відважили ся так поступити з тим визначним мужем, на котрого від першої хвилї звертались очи цїлого Чина, то що вони виробляли зі звичайними смертельниками! Та тота борба заострила ся ще більше, коли перші ряди молодих Василиян виступили до публичної праці. Заісна вона вже нам з попередних дописий, а тепер лиш додамо, що її викликували не поодинокі Єзуїти на власну руку, але цїлий єзуїтский орден давав на неї своє „placet". Відобране Василиянам бучацкої ґімназиї (а що значить тота втрата, най нас учать заходи о ґімназию в Станиславові), недопущенє Василиян до міст, коли як-раз в часї реформи Єзуїти, опустивши Мазурщину, потягнули боєву лїнію від Хирова почавши, через Стрий, Станиславів, Коломию, Чернівцї аж по Ясси, замикаче в найпотрібнїйший час для руского народу місій і реколекций, записаний у львівских хронїках (если сего Т. Д. М. не знищили), заказ для Василиян голошенє церковної конкордиї і переслїдуваня за конкордию (славна подія в Жовкві), здержане Василиян до послїдного дня реформи від участи в праци народній в міру їх покликаня а держанє їх по глухих кутах Лаврова, Підгорець, Краснопущі, Михайлївки, підвопане їх матеріяльне затягненем нечуваних довгів і легкодушною продажию $^3/_4$ части фільварків — те все було дїлом не одиниць кс. Щепковского, Міцяльского і Баста, але злочином цїлого єзуїтского ордену, бо остаточне порішенє тих справ виходило завсїди від головної єзуїтскої власти. Були случаї, що передовсїм кс. Щепковский (з роду Русин) і Міцяльский мали навіть часом lucida intervalla і хотїли не одну справу попровадити після волї Василиян а на користь Русинів, та єзуїтский синедріон до сего не допустив, як напр. в справі краківскій, черновецкій, болгарскій etc. Послїдний ще то і найвисшим щастем не вдоволяє ся. — Ви на цїлий мій послїдний лист еще не відповіли — чому? Чи може побоюєте ся сказати, що за богато від Вас жадаю? сердечна отвертість царила між нами від початку, тож най она буде девізою нашого дальшого співжитя.

Яко нагороду за се, що не можете на разї приїхати до Л. — прийдьте до Кранова до мойого куйка, я вже Вас звістила. Думаю, що оно удасть ся Вам.

Хочу, щоб Вас мій вуйко і тета пізнали. Він належить до небогатьох осіб, котрі я дуже люблю, а його гадку всегда шаную.

На мене — що правда — не потреба аж впливати, сама знаю, що діяти, та все таки чоловік, котрого дуже люблю, не повинен Вам остати чужим, Ви се зробите — правда? Можете йому вповні завірити, він о всім знає та заслугує на Ваше довіре. Подаю его адресу — прошу, відпишіть чи можете се вчинити.

Батькови мойому можете спокійно написати до Л., він там на днях буде, — а мої чувства вглядом Вас промовлять за нашою справою. — Лиш відважно — голова до гори — мій дорогий! Чи знаєте, що Ви мене засмучуєте — навіть дуже — бож я — о Боже — щож на мені може подобати ся? Але се мабуть правда — як кажуть — що Амор сліпий ходить. — Пишіть мені богато і часто — мені тужно за листами від Вас, бо я потребую сонячного тепла — богато. Сердечно здоровить Ваша вірна Алїса".

Я був вже цїловито влюблений і не бажав навіть розслїджувати, чи ся любов оправдана та які потягне она за собою наслїдки.

Що й она так думала, мав я нагоду переконати ся з її листу, що його одержав в два дні пізнїйше.

„Мій единий! — кажеть ся в ньому. — Отсими стрічками бажала-б я переповісти Вам отсе, що сказали-б напевно мої уста, коли-б ми бачили ся. Чи Ви знаєте, що моя любов до Вас, се правдиве чувство — ясне мов хрусталь, — се любов, здібна до посьвячення усего, котра не знає ніякої запори?

Питаєте, чи я рішилась непохитно дїлити з Вами жите?

Ваше жите, — не се мене страхує — мій Найдорожший — я лиш непевна, чи й ти мене так дуже любиш, чи любити меш всегда?

Не питаю, чи ти богатий, чи бідний, — моє богатство лежить в любови, яку почуваю до тебе, щасте моє — думаю — знайду при тобі.

Бачите — я представляю собі, що любов у Вас мужчин инша чим у нас; Ви переживаєте десятки всяких любовних пригод, але те все нїчо не значить, оно наче перелетна птиця, задержить ся на хвилю при Вас — та відлетить. Але небавом здїйметь ся правдива любов — она наче хуртовина нищить усе перед і за собою, показує кращу частину Вашої душі, побуджує Вас до енергії, до чину.

Скажіть, — пане — чи я тою перелетною птицею у Вас, чи хуртовиною?

Скажи, дорогий, — мені так мило волухувати ся в чарівні слова Вашої любови. Годинами вчитуюсь у Ваші листи, усе, що пригнїтає мою душу зникає в мить а остає лиш надія на кращу будучність.

(Дальше буде.)

(7

АЛЕКСАНДЕР ҐРАУ - ВАНДМАЄР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

„Високоповажаний Пане! Хоч я того надїялась, ба й вижидала, то однак Ваша депеша сильно мене зворушила — і то так зворушила, що я майже не в силї написати звичайне письмо, а мушу вдоволити ся на разї короткою карткою. Я не потребую Вам казати, що моє зворушенє є радісне, вельми радісне! і то Ви певне відгадаєте і Самі з тих чувств, які маю для Вас. А коли я ще тепер не можу вважати ся Вашою жінкою, то тільки з дїтинного пістизму—бачите, мій батько виїхав, а я не хочу. Чи не могли-б Ви бути в неділю в Л.?Колиб се було можливе, прошу мене повідомити, подайте також докладно годину стрічі. Отже до неділї! тужно вижидає Вас — Ваша вірна Алїса".

Я почував глибоке невдоволенє — прямо розпуку.

Про відпустку немож було мріти, я сам мусїв працювати 10—12 годин денно, тож не посьмів би навіть просити о урльоп. Та моє бажане побачити її було так горяче, так безграничне глибоке, кров бурилась на згадку перепони, що я хотїв утечи до неї, опустити службу, усе покинути, коби лиш на хвилину її побачити — кинути ся в її обійми. — Одно мушу додати, що се не була пристрастна зьвірача любов, не бажане заспокоїти тїлесні похоти — не моє тїло було влюблене — но душа.

Загалом у моїому нутрі настала якась переміна, я став ся чистої крови ідеалїст, мене не занимала нїяка инша женщина нї на хвилину, бо я бачив у кождої лиш рідний інстинкт, лиш стремлїнє до заспокоюваня тїлесних похотий у мущин А у неї добачував я щось висшого, божеску душу, її вважав надлюдскою поповю. І як лиш опанувало мене коли яка розпустна гадка, в сю мить ставала у моїй фантазиї її стать наче яка візия, я ставав смирний, чистий — прямо соромив ся своїх гадок.

Я ставав ся добродушний наче дитина, справдї відмолоднїв, усяка простакуватість разила мене — я почував якесь глибше порозуміня природи. Хвилями здавалось менї, що цьвіти до мене усьміхають ся а в шумі дерев, в журчаню потоків я наче чув пісню про вічну любов — красу. Почав вірити у забобони, годинами роздумував над значінем снів; ходив до церкви та горячо молив ся, щоб сповнили ся мої надії, щоб скорійш міг назвати Алїсу своєю жінкою.

Другого дня одержав я знова від неї лист. У ньому стояло:

„Мій любий, дорогий!

Як бачите, я змінила наголовок листів — оно не так тяжко, коли пливе прямо із серця. Я зрадїла одержавши Ваше сегодняшнє письмо — но прочитавши, засмутилась. Що менї прикро, коли Ви не можете тепер прибути — се природно — та може усего не мож від разу осягнути — я учу ся відмавляти собі богато річий. Мій послїдний лист може зворушив Вас Щадїть себе! Усе те сталось так нечайно, що я сама стала неможливою для свого окруженя. Я проживаю в окруженю наче сотворенім для моєї фантазиї; хвилями безконечно вдоволена — то знова сум огортає, — маю до Вас повне довіре, вірю у Ваші чувства вглядом мене, але якось менї тужно, сама не знаю за чим, може то вже моя така песимістична натура, що то і найвисшим щастем не вдоволяє ся. — Ви на цїлий мій послїдний лист еще не відповіли — чому? Чи може побоюєте ся сказати, що за богато від Вас жадаю? сердечна отвертість царила між нами від початку, тож най она буде девізою нашого дальшого співжитя.

Яко нагороду за се, що не можете на разї приїхати до Л. — прийдьте до Кранова до мойого куйка, я вже Вас звістила. Думаю, що оно удасть ся Вам.

Хочу, щоб Вас мій вуйко і тета пізнали. Він належить до небогатьох осіб, котрі я дуже люблю, а його гадку всегда шаную.

На мене — що правда — не потреба аж впливати, сама знаю, що діяти, та все таки чоловік, котрого дуже люблю, не повинен Вам остати чужим, Ви се зробите — правда? Можете йому вповні завірити, він о всім знає та заслугує на Ваше довіре. Подаю его адресу — прошу, відпишіть чи можете се вчинити.

Батькови мойому можете спокійно написати до Л., він там на днях буде, — а мої чувства вглядом Вас промовлять за нашою справою. — Лиш відважно — голова до гори — мій дорогий! Чи знаєте, що Ви мене засмучуєте — навіть дуже — бож я — о Боже — щож на мені може подобати ся? Але се мабуть правда — як кажуть — що Амор сліпий ходить. — Пишіть менї богато і часто — менї тужно за листами від Вас, бо я потребую сонячного тепла — богато. Сердечно здоровить Ваша вірна Алїса".

Я був вже цїловито влюблений і не бажав навіть розслїджувати, чи ся любов оправдана та які потягне она за собою наслїдки.

Що й она так думала, мав я нагоду переконати ся з її листу, що його одержав в два дні пізнїйше.

„Мій единий! — кажеть ся в ньому. — Отсими стрічками бажала-б я переповісти Вам отсе, що сказали-б напевно мої уста, коли-б ми бачили ся. Чи Ви знаєте, що моя любов до Вас, се правдиве чувство — ясне мов хрусталь, — се любов, здібна до посьвячення усего, котра не знає ніякої запори?

Питаєте, чи я рішилась непохитно дїлити з Вами жите?

Ваше жите, — не се мене страхує — мій Найдорожший — я лиш непевна, чи й ти мене так дуже любиш, чи любити меш всегда?

Не питаю, чи ти богатий, чи бідний, — моє богатство лежить в любови, яку почуваю до тебе, щасте моє — думаю — знайду при тобі.

Бачите — я представляю собі, що любов у Вас мужчин инша чим у нас; Ви переживаєте десятки всяких любовних пригод, але те все нїчо не значить, оно наче перелетна птиця, задержить ся на хвилю при Вас — та відлетить. Але небавом здїйметь ся правдива любов — она наче хуртовина нищить усе перед і за собою, показує кращу частину Вашої душі, побуджує Вас до енергії, до чину.

Скажіть, — пане — чи я тою перелетною птицею у Вас, чи хуртовиною?

Скажи, дорогий, — менї так мило волухувати ся в чарівні слова Вашої любови. Годинами вчитуюсь у Ваші листи, усе, що пригнїтає мою душу зникає в мить а остає лиш надія на кращу будучність.

(Дальше буде.)

Телеґрама! *Маю честь донести Впов. Публиці, що за кілька днів буде отворена і уладжена з комфортом першорядна* **пільзненьска реставрация** *при ул. Собіского ч. 3* (коло склепу Дітмара) *Пільзненьске пиво з міщаньского бровару в Пільзні, марка B. B.* З поважанем **Яков Менш.** 113 1—3

заставлялись Єзуїти, навіть для монахів зовсім не вистарчає, отже управити Василіян в міру їх покликання в роботу на поли соціяльнім, як вчинив з Єзуїтами їх провінціял „niezapomniany O. Badeni“ (Przegl. Powszech. 1903, VIII, 29); сполучити працю Василіян з працею сьвітського Духовенства в одну нероздільну цїлість; вчинити відпустові місця при монастирях сильно палючим огнищем нашого релїгійно-народного житя, як Поляки вчинили між иншими з Кохавиною „miejscowością tą jeszcze przed ćwierćwiekiem niezbyt znaną (Przegl. Powsz. 1904, IX, 473), завдали Єзуїтам не пускаючи молодих Василіян до Гошова, славного на цїлу Галичину і угорску Русь з чудесної ікони Матери Божої від двіста лїт; вкінци показати Русинам наглядно ділами пожадане і сподіване credo русько-католицкого Чина і тим з'єднати до него довіре і щиру прихильність нашого загалу — отсе задача першого протоігумена Василіян о. Філяса. З глубини душі кличемо: Під тим прапором і на тій дорозї щасти вму Боже!

Т. Т.

Новий пастирский лист Є. Ексц. Митрополита Шептицкого.

Сими днями розіслала митрополича Консисторія пастирский лист Є. Ексц. митрополита до „Поляків обряду руского“.

Лист сей, писаний по польски, зачинає ся так: „Андрей Шептицкий з Божої ласки і Апостольскої Римскої Столиці — Митрополит Галицкий, Архіеп. Львівский, Еп. Каменецкий. Вірним, пастирскому Свому правлїню повіреним Полякам грецко-кат. обряду, Мир о Г-дї і Архіерейске благословеньство“!

Подаємо з сего інтересного письма деякі виписки.

Межи вірними підлягаючими духовній моїй власти — каже Митрополит — маючи і Вас, котрі хоч з руских родин походите, а дома одинак лишень по польски говорите і почуваете ся до польскої народности, від давна бажав я відозвати ся до Вас окремим пастирским листом, написаним в язиці польскім, щоби тим способом дати Вам доказ печалливости і дбалости о ваше спасеня. Абсорбуючі обовязки уряду здержували мене доси від виконаня моєї постанови. Довше однак не могу вже мовчати; занадто непокоїть мене гадка, що суть межи тими, „над котрими маю обовязок працювати, вірні, які могли би уважати ся за опущених від своєї власти духовної, коли би їх Епископ не промовив до них їнколи в їх мові“. Поймаю занадто добре небезпеченьство такого положеня, небезпеченьство тим більше, що легко могли би підозрівати свого Епископа, Русина, о брак прихильности і любови для польского народа. А в наших часах політичного замішаня і борб сторонництв не тяжко о се, хоч такий суд буде завсїгди кривдою для католицкого епископа, котрого першим обовязком праця над спасеньем душ людских — відкуплених Найсвятїйшою кровію Христа Господа.

До написаня сего листу наклонила мене — каже дальше Митрополит — ще иншi засадничі приводи. Есть бо практикою Церкви католицкої, усьвяченою відвічним звичаєм Апостольским, голосити людям Євангеліє в їх язиці. Доводять сего слова Апостола: „Всїмъ бытъ вся“.

Се одно з найважнїйших засад епископскої і сьвященичо-апостольскої працї. Друга неменше важна і неменше сьвята — се та, що наука віри і обичаїв не есть і не може бути в церковній працї змішана з ніякими політичними або національними засадами. Церква католицка одного лише жадає від вірних, щоби були Христовими.

Тому хочу, щобисьте знали — що есьм далеким від гадки накидування Вам патріотизму руского. Може мене о те посудять ті, що не знають чим сьвященьство, чим уряд епископа. По правдї о то одно лиш дбаю, щоби жите Ваше було християньским, щоби Ви були Христовими, в повнім значінню того слова.

Язик, переконаня, народність то добра, яких нїкому не вільно відбирати. Шанувати їх — то простий обовязок справедливости.

Християнин есть обовязаним любити вітчину і дбати о добро свого народа. Одного вму не вільно а то навіть під покровом патріотизму ненавидїти, а ще більше не вільно другого кривдити. Ненависть всяка є злом, бо противна заповіди божій і Христовій — есть противна природї чоловіка. І зарівно злою є ненависть, чи суспільна, чи національна, чи особиста. Радше суспільна і народна ненависть гірша від особистої, о кілько лекше ширить ся заразою злого і прибирає ся в одежу чесноти та людий затуманює. Так і кривди народні суть більшим лихом, коли мають національний суспільний характер, бо бувають загальнїйші, небезпечнїйші, тяжші до направи.

Важаю і сего, щоби Ви послушні розказови Христового Намісника, захоронували і цїнили обряд, до котрого з заряду провидїня і з волї Церкви св. належите.

Належите до обряду грецкокат. і се Ваше положене накладає на Вас повинности, які пригадати уважаю моїм обовязком пастирским. Крім загальних причин, які наклоняють Вас любити наш св. обряд, маєте ще, Любі в Христї, особлившу причину любити і високо цїнити наш обряд. Есть він сьвятим і поважним, вже з самого огляду на его старинність, бо сягав що-до своїх головних зарисів часів Апостольских. А таким, яким є наш грецкий обряд днесь — був він з винятком деяких рїжниць — вже в 4 столїтю по Христї. З грецкого язика на славяньский переведений через великих Апостолів св. Кирила і Методия став від девятого віку дорогоцїнною власностию всїх Славян. Навіть для тих, що не належать до того сьв. обряду, суть наші книги літургічні дуже цїнним памятником старої славяньскої мови. Для нас же есть се право уживати славяньскої мови як літургічної цїнним привілеєм удїленим нашим попередникам і нам через Столицю Апостольску. Папи римскі завсїгди глубоко цїнили наш сьв. обряд і взагалї всї східні до нашого подібні і постійно тримали ся засади заховувати і старанно їх пильнати. Великий Папа Лев XIII. в листї апостольскім з дня 30 падолиста 1894 — „orientalium dignitas ecclesiarum“ каже, що заховуване східних обрядів є річию важнїйшою, ніби се могло видавати ся. Бо поважна старанність, якою визначають ся ті обряди є і сьвітлою окрасою Церкви і доказом божеской вселенности католицкої віри. Бо з того, що головні Церкви сходу мають певні докази апостольского походженя, показує ся ясно їх сильна лучність з церквою римскою сягаюча самих початків Церкви. Длятого то правдива Церков Христова, заховуючи незмінним те, що есть божим, заховує обряди, тим бо способом показує ся сила церковного житя, що нїколи не старіє ся і обручниця Христова стає тим величавїйшою.

Так само і Пій IX в листї до галицкого митрополита пише: Від самого початку нашого довгого понтифікату дбали ми з цїлою усердностию завсїгди о добро східних церков — заявляючи торжественно, що належить сьвято зберігати і удержувати в цїлости особливі, східні літургії католицкі, які і попередники наші в найвищім степени цїнили.

В відношеню до обряду мусите, мої дорогі, — каже дальше митрополит, — бути передовсїм послушні церковному праву і зарядженим Столиці Апостольскої, які Вам виложу, щобисьте знали, що Церков позволяє, а що забороняє. Памятайте взагалї, що легковаженє якоїбудь церковної інституції — є завсїгди легковаженєм Церкви, а вже письміване або погорда такої інституції є завсїгди ознакою плитного, а що найменше нехристиянського суду о річах Церкви. Памятайте, що хто стидає ся свого обряду, той є далеким під духа Христової церкви, яка приказує вірним тревати в обрядї, до якого належать і не позволяє зміняти его без дозволу Апостольскої Столиці. Самовільний перехід з одного обряду на другий був вже заказаний декретом Урбана VIII 7/2 1624 р., відновлюваних і затверджуваних кількакратно між иншим Климентом XIV 16/4 1774 і Пієм VII 13/6 1802 а в послїдних часах через Пія IX декретом 6/10 1863.

О тім декретї на першім місци говорить ся що: „Кождий є обовязаний зістатати в обрядї, до котрого від уродженя належить. На ново найострійше заказує ся самовільний перехід з одного обряду на другий... Определяє ся, що така зміна обряду, доконана яким небудь способом, є неважною і нїякою. Не вільно нїкому без дозволу Апостольскої Столиці переходити з одного обряду на другий“.

Зміна обряду — пише Є. Ексц. митрополит — есть покиненем свого правного пастиря і понеханем звичаїв і традицій предків...

Тому також зміна обряду зголошена в старостві не може бути узнаною через власть церковну. Є она попросту неправною і нелеґальною.

Вірний, хоч зголосить зміну обряду у некомпетентної власти, не перестає бути підданим духовній власти свого правного пастиря. Супружество вважне може заключати лиш в присутности власного пароха — так, що прим. супружество заключене перед пароxом, котрий не є правним пароxом ані нареченого ані нареченої, есть невважним, не есть союзом церковним...

Що до причастя то сьв. Отець декретом з 18/8 1893 позволяє всїм вірним приймати сьв. причасте в другім обряді, коли в місцевости, де перебуває, нема церкви его обряду.

Отсе суть уступи пастирского письма митрополита, що відносять ся спеціяльно до справи народности і обряду. Відтак переходить митрополит до другої части, викладу моралї християньского житя і подає всїляні вказівки що-до способу ухристиянїзованя родини. Сю часть однако яко чисто релїгійну, без політичного значіня пропускаємо, гадаючи познакомити ся з нею самим інтересованим вірним.

Наш погляд про цїкаве і будь-що-будь незвичайне так формою як і змістом письмо руского Архипастиря висказжемо завтра.

Війна.

Вісти з театру війни надходять дуже скупо, так що годі навіть згадати, чи Куропаткін падить ся до битви під Мукденом, чи до дальшого відвороту в сторони Тєлїну. Загально переважає гадка, що ані під Мукденом ані під Телїном не прийде ще тепер до битви, та як з весною вачне ся нова кампанія. До того часу стане вже й друга російска армія в Манджурії під командою Грінеберґа. Новий командант не буде зависимий від Куропаткіна, але оба зарівно стояти будуть під розказами начального вождя, котрим доси є Алексеєв. Іменованє Грінеберґа уважають навіть за побіду Алексеєва, котрий мав бути невдоволений з Куропаткіна. З другої-ж сторони доносять з Петербурга до Парижа, що й Алексеєв має з весною уступити місце вел. кн. Николаєви Николаєвичеви.

Що друга армія дістане окремого команданта, в сего здогадують ся, що й не буде вона призначена до спільної акциї з першою на тім самім терені, а дістане иншу задачу. Може зайде вона з усурийского краю від Владивостоку до Кореї через Вензен і Сеуль та розвине акцию на задах японьскої армії. Сему могли би Японцї перешкодити лише таким способом, щоби ще в зимі заняли Харбін; та о сім годі й думати, коли зважить ся, що а Мукдену до Харбіну є яких 550 кільометрів. Отже коли би справдї таке призначене мала нова російска армія, то й Японцї мусїли би поставити против неї другу армію і переправити її до північносхідної Кореї.

Ґенерал-ад'ютант Оскар Фердинанд Казимирович Ґрінеберґ уродив ся д. 1 сїчня 1838 р., отже має тепер 66 лїт. Службу войскову почав в р. 1855, а в р. 1867 був уже командантом 5-го туркестаньского кінїевого баталїону. В р. 1877 на чолї 2-го баталїону стрільців ґвардиї брав участь в російско-турецкій війні, дістав ордер св. Юрія третої кляси і був іменований царским флїґель-ад'ютантом. Того самого року авансував на ґенерал-майора і дістав ордер св. Володимира. В р. 1888 і 1889 доводив першою бриґадою першої дивізиї ґвардиї, а в р. 1897 і 1898 першою дивізиєю ґвардиї. В р 1900 став командантом 6-го корпусу армії, в 1901 товаришем команданта виленьского войскового округа, а в р. 1902 командантом того округа. Минувшого року занедужав був на апоплектичний атак і длятого не вислано его на поле війни. Тим дивнїйшим видає ся теперішне его іменованє.

Була вже у нас згадка, що на острові Сахалїні дано волю російским проступникам, котрі заявлять готовість станути до оборони острова від Японців. Отже утримують ся вісти про чим-раз виразнїйші познаки, що Японцї раді би той остров дістати в свої руки. Сахалїн займає 71·5 тисяч квадратових кільометрів, не богато менше як Галичина (78·5 тисяч кільом.), населенє має 28.000 душ. Для Японців має він вагу не лише великим богатством вугли і риболовлею, але також із стратеґічного огляду тим, що є мовби продовженєм острова Єсо і лежить близько російских берегів, що тягнуть ся на північ від Владивостока. На острові майже нема російского войска.

Д. 23 с. м. розпочав ся рух на викінченій уже кругобайкальскій зелїзници. Тим виповнено остатню переряву, яка доси була між европейскою Росиєю а пристанями Тихого океану, так що незвичайно зискає на тім також швидкість у висилцї войска та военних потреб на поле бою. Доси мусїли всї поїзди, що приходили з заходу, спинати ся над Байкальским озером, де треба було пересїдати з річи переладовувати на пароходи, щоби по шестигодиннїй плавбі дістати ся на другу сторону озера до стациї Мисової і тут знов пересїдати та переладовувати до поїзду, що вже їшов до Харбіна. В зимі ужито двох пароходів ледоломів до переправи через озеро; але коли леди ставали занадто грубі, то й ті ледоломи були не до ужитку. Минувшої зими попав міністер комунікациї кн. Хилков на гадку убивати на грубім леду вали снїгу і класти на них шини для зелїзничих поїздів, тягнених кіньми. Тим способом комунікация не зазнавала бодай перерви: всеж таки очивидно не могла вона заступити властивої зелїзниці. Викінчений тепер шлях іде з Іркутска через Байкал і Култук до згаданої стациї Мисової по східнім березї Байкальского озера, має 260 кільометрів довжини і переходить по дуже прикрім терені, бо мусить минати 19 тунелїв і 189 мостів. Будова тревала 5 лїт і коштувала 53,625.745 рублїв.

(Телеґрами).

Берлин. Loc. Anzeiger доносить з Петербурга, що Куропаткін не прийме рішаючої битви, поки не буде сконцентрована друга манджурска армія.

Петербург. Ген. Сахаров телеґрафував д. 26 с. м. до ґенерального штабу: Віддїл непріятельскої передної сторожи в силї одного баталїону і двох швадронів перейшов д. 25 с. м. до офензиви, але на цїлій лїнії відперто его. — Російска телеґрафічна аґенция доносить вість з Сахалїну, що в ночи з 25 с. м. на 26 чути було канонаду коло Анїви (на самім полудни острова); імовірно введено там морску битву.

З Порту Артура.

Льондон. Доносять, що адмірал Віреп мав дістати приказ в разї, коли би твердинї грозив упадок, вийнести з фльоту непріятельску. Що Віреп доси не зробив сего, уважає ся за доказ, що твердиня може ще держати ся.

Балтийска фльота.

Париж. Echo de Paris доносить, що цар в сих днях прийде до Кишенева, а звідтам поїде до Лїбави, щоби переглянути фльоту перед її виїздом до східної Азиї.

Чорноморска фльота.

Царгород. Тутешна амбасада анґлійска дістала вість, що чорноморска фльота вийшла в ночи з Севастополя в незвіснім напрямі. Амбасадор повідомив о тім зараз Порту. Султан скликав нараду кабінетову, а потім правительство розіслало телеґрами до всїх чорноморских пристаней турецких, щоби донесено, де російска фльота находить ся і куди плине. Справа викликала у Порти велике занепокоєне. Російска фльота складає ся з 8 панцирників, 2 крижаків, кількох канонїрок і двацять кількох торпедовців.

Памятайте на будову театру!

ТЕЛЄҐРАМИ.

Італїйский універзитет.

Інсбрук. Німецке сторонництво людове скликало нараду в справі заложеня самостійних італїйских курсів правничих. Посли сего сторонництва підгрожують ся, що начнуть против правительства ще сильнїйшу обструкцию, ніж з причини шлеских паралєльок.

Соймн.

Градец. П. Розель виступив з внесенєм на заведене загального рівного права голосованя при виборах до сойму.

Любляна. По отвореню сойму п. Шустершіц подав нагле внесенє, щоби призначено 150.000 К на запомоги для населеня з причини елєментарних нещасть і щоби звернено ся до правительства о поміч. Наглячість внесеня відкинено. Дальше п. Шустершіц заложив внесенє в справі зміни виборчої ординациї соймової, а потім заявив, що члени его сторонництва не возьмуть участи у виборі комісий і евентуального вибору не приймуть. Мимо того кількох послів з католицкого словіньского сторонництва вибрано до комісий.

Від Адміністрациі.

При зближаючій ся зміні місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників иншим о вчасне відновленє передплати за жовтень, зглядно послїдний квартал с. р., як також, о вирівнане всїх ще позісталих залеглостий, і то тим певнїйше, що адміністрация є зобовязана в сім кварталї всї свої рахунки в друкарнї і за папір безуслівно поладнати.

НОВИНКИ.

— **З соймового руского клюбу.** Засїданє передсоймове руского клюбу відбуде ся в четвер 29 с. м. о год. 6 попол. в будинку сойму в сали комісийній ч. 2 (I поверх) — *Олесницкий.*

— **До відомости і ужитку руских послів і Народного Комітету:** 1. Вже минає пів року, як дирекция товариства кредитового „Надія“ в Бережанах внесла рекурс до намісництва на заказ бережаньского староства уживаня великої салї „Надії“ на публичні збори, а доси ще той рекурс не полагоджений. 2. Вже три місяці минає, як я вніс рекурс до намісництва проти заказу бережаньского староства уживаня „Соколами“ відтак і роблення вправ без осібного дозволу а доси ще той рекурс не поладжений. 3. Жандарм з Наранова Фільорчик донунціював мене до староства, що я робив публичний похід зі „Соколами“. Староство віддало справу до суду і суд не доказав вини. Тойже жандарм без наказу суду і без відомости голови товариства „Сокіл“ инвантив у секретаря того товариства спис членів „Сокола“, відписав собі їх і відніс до староства. В обох справах я вніс жалобу на жандарма до команди ще перед місяцем і до нині не маю нїякої відомости. 4. Тойже жандарм Фільорчик здибав раз на дорозї дорожника Василишина зі Стриганець і сказав до него: „Ти не варта бути дорожником, бо ти радикал“. І дїйсно усунено его за кілька днїв ві сего становища, хотяй се становище зависиме від ради повітової. 5. В бережаньскій радї повітовій опорожнене місце члена з сїльской ґрупи по виїздї з повіту бувшого старости Оробкевича уже 10 місяців, а ще доси не розписаний вибір доповняючий. Противно вибір доповняючий з міста по смерти д-ра Цавдерера розписаний по 2 місяцях. — *Свящ. Мих. Мосора.*

— **Під фірмою „крульовей Польскі“.** В Римі роблять ся великі приготованя до торжественного обходу 50-пітного ювилею проголошеня папою одної з догм католицкої церкви, именно, що Пресьвята Дїва була непорочно зачата. Як звісно, проголошене сеї догми апостольскою столицею дало в духовних кругах почин до окремих орґанїзацій, що мають на цїли ширене почитаня Богоматери. Між иншим серед Поляків повстали т. зв. маріяньскі содаліциї, орґанїзовані в значній мірі також на національнім підкладі, бо сполучені рівночасно з культом Богоматери яко „królowej Polski“. Коли отже в Римі духовні круги ладять ся до згаданого ювилею, Поляки постановили виступати також з маніфестациєю і сеї сими днями скликують до Львова т. зв. конґрес маріяньскій. В програму сего торжества входять богослуженя, засїданя, концерти у фільгармонії, походи та ілюмінация міста, все обчислене на нині, завтра і позавтра. З тої причини улиці в середмістю вже від кількох днїв прибрані хоругвами та фестонами, при чім замітний також приплив чужостороннього народу з краю. З польских дневників довідуємось, що на маріяньскій конґрес прибули гостї із всїх трех заборів. Все те не було-б нїчого дивного, як би той маріяньскій конґрес був справдї лише релїгійною маніфестациєю. На дїлї однак нема сумнїву, що під фірмою релїгійного обходу криє ся тут зїзд з політичним підкладом, якого вістря звернене також против Русинів. Поляки вже від кількох лїт вишукують всякі історичні та неісторичні події, щоби під покришкою їх ювилеїв устроювати національні польскі маніфестациї, а цїль тих маніфестацій — не тілько електризувати свою суспільність польским шовінїзмом, але й надати польский характер рускій части краю. Так стало ся й тепер, бо ніби Полякам ходило було о сам релїгійний обхід, то упадили-б его були в Кракові, де і є осередок польскої маріяньскої орґанїзациї, та й обмежили-б ся на саму Галичину, не розширюючи свого сьвята

на всї „тши дзельнїце“. Впрочім навіть польскі дневники зраджують ся, що — як ми то вже зазначили — на псевдо-марияньске торжество прибули личности з Познаньщини і „польского королїаства“, які відграють там визначну политичну ролю, а Słowo polskie виразно зазначує, що чистий дохід з т. зв. ілюмінацийних карток буде обернений на фонд будови косцьолків на Руси. Длятого то ми Русини повинні рішучо і солїдарно відтягнути ся від сих марияньских, вшехпольских торжеств, а кождий Русин, що дасть ся зловити на вудку релїґійности, нехай знає, що дїлав против інтересів свого народу а в користь своїх споконвічних ворогів.

— **Економічні виклади для сьвящеників** розпочали ся нині о 10 год. рано в рус. дух. семинарії. Учасників явило ся поверх 50. Виклади розпочав д-р Коцюба. Повитанім учасників іменем комітету устроючого виклади, згадав пов. прелеґент коротко про ґенезу нинїшних викладів, а відтак виголосив півтретя-годинний реферат „про загальний стан малих господарств в нашім краю“. Головним ініціятором нинїшних викладів, як говорив д-р Коцюба, є митрополит, котрий будучи ще в Станиславові, конферував з прелеґентом про фахові господарскі курси. В рефератї своїм представив д-р Коцюба сумний стан малих господарств наших сьвящеників та селян, наслїдки того стану, та способи якими можна би тому станови зарадити, [Реферат д-ра Коцюби буде друкований в „Економістї“]. По виkладї удало ся до митрополита депутация зложена з оо. Таначкевича, Олесницкого і Нїжанковского, щоби подякувати за покровительство. Дальші виклади будуть відбувати ся в поданім уже порядку. Надпрограмово заголосив свій виклад „о управі ярини“ д-р Величко. — *B. C.*

— **Що на се краєва р·да шкільна?** Коли в польскій ґімназиї число учеників в одній клясї перейде 100, зараз ділять на 3 віддїли не оглядаючись на недостачу місця. В короткім часї отвирають філію та засновують другу ґімназию, як пр. у Львові, в Ряшеві, Тарнові, Перемишли і м. ин. Не так в руских ґімназиях. В рускій ґімназиї в Перемишли, як вже доносило „Дїло“, в I кл. в 151 учеників, а поділено лиш на два віддїли по 75 учеників, з 60 ученіками зовсїм неподїлено! І в таких умовах має руска молодїж образувати ся в ц. к. ґімназиях! — *Spectator.*

— **„Сокіл“ в Рїпчицях** — пишуть нам з Дрогобиччини — перше і одиноке ґнїздо в нашім повітї, згромадив богато людий в хатї читальні „Просьвіти“ з нагоди своїх перших зборів. Збори були тим величавійші, що прибуло богато гостий, як члени дрогобицкої читальні, кількох з інтелїґенциї і член-основатель селяньскої бурси п. Гавдяк з Дрогобича, делеґати з сїл Долгого і Онарова і делеґат львівского „Сокола“ д.Н. С.Ще перед зборами, користаючи з дня, зайшли всї на обїйсте Вас. Тимкова, де була сикавка. Сей ґазда обіцяв дати громадску сикавку до науки. Однак завела ся громада, бо тепер не то що сикавки не дав, але став ще верещати до спїлки з Мик. Стецулою, заступником війта. Ледви можна було здержати людий, бо обурене було велике, позаяк оба авантурники непошанували навіть свого пароха о. Мих. Вачиньского, знаного дїяча і патріота на цїлий повіт. Вправи з сикавкою не могли отже відбути ся, мимо доброї нагоди з присутности делеґата зі Львова, а то лише завдяки лихим людям, що стоять під вплывом темних духів, які старають ся недопускати до народної орґанїзациї. Сумнїваємо ся, чи дотичні власти, котрі стоять на сторожи закона о оборонї і полїциї огневій, будуть раді з того подоптання закона індивідуами здемораліованими при помочи махерств, в які так богата істория нашої орґанїзациї на селї. Зібрані люди вернули крайно огірчені назад під читальню, де відбула ся муштра і гри рухові. Всї брали участь до вечера, хотяй повівав холодний вітер від снїгу, який вирив вершки Карпат, і від широко розлитої ріки, що забрала всї луки зі сїном. Збори зачали ся вже при сьвітлї. Предсїдатель о. Вачиньскиї, пояснив цїль нового товариства, почім пояснено статут. Звиж 50 членів виписало ся. До старшини вибрано о. Вачиньского головою, Юрка Стецькова начальником, а Івана Дяковича Ракового місточальником. Начальники заложили прилюдно торжественне приречене в руки свого о. голови, що будуть свої обовязки совістно виповнити, делеґат зі Львова поучив, що коли чоловік вломить слово дане прилюдно, то стратить найбільший скарб с. в. честь. Під конець зборів заявили Соколи, що підіймають ся своїх другів-анальфабетів до року привчити читати і писати, бо був би встид, щоби якийсь Сокіл зістав на дальше анальфабетом. Так „Сокіл“ не тілько вчить карности і оборони перед нещастем огнїв, але ширить і утревалює всюда просьвіту і тверезість. — *B. Г.*

— **З Самбірщини.** В неділю дня 25 відбулось в Ваневичах під Самбором отверене „Сокола“. Перед загальними зборами перевів делеґат п. Форостина ґімнастичні вправи. Точно 5 година зійшлись всї в сали читальні „Просьвіти“ і при горячій та палкій дискусії приступлено до виписів. На разї виписалось 48 членів. Щасть Боже Вам робітники при Вашім дїлї. Ґзразд! — *Очивидець.*

— **Із західних окраїн** пишуть нам: Дня 21 н. ст. вересня відбуло ся архиєрейске осьвячене нової мурованої церкви в Рускім Селї, деканату бірчанського. Деяким така подія може бути для загалу меншої ваги; але не у нас, не над Сяном, де о кождий пядь землї, таки своєї власної, треба бороти *ся тяжень*ко. Руске Село належало колись до парохії Дубецко, а перемінено его в особну парохію народом для першого пароха і пізнїйшого митрополита пок. Юлїяна Куіловского. Се не була щаслива переміна, бо Дубецко ослабилось і дехто може й числив на се, що границї етноґрафічна дасть пересунути ся легким коштом знов дещо на схід... Так инаї величава, простора, за вшим арх. Нагірного хорошо виведена церков в Рускім Селї стає на поперек людским рахункам, а то завдяки такий самому покійникови Куіловскому, бо він лишив на будову сеї церкви 24.000 корон. Епископ Константин прибув до Руского Села в товаристві крилошанина о. Стрийского вже дня 20 н. ст. вересня коло год. 5 привитаний процесиями і духовеньством, а слїдуючого дня о год. 8 почалось архиєрейске посьвячене. Наш обряд вже сам собою хороший. А коли добавити до него складне виведене і сьпів, то прямо потягне. А ту було і одно і друге. Епископ Константин неструджений! По довгім богослуженю ще сам говорив добру годину для народа науку, тоту популярну, щиру науку, що йде з серця до серця. А знов правдиву прислугу нашому обрядови і пир учасникам справив о. парох, бо подбав о се, що в часї богослуженя сьпівав хор з Вірчи. Хоч сей хор може й за мало дїлавав підпори віден, відки повинен, то на его честь треба признати, що сьпівав хорошо. Се признанє най приймуть до відома моральні провідники хору, бо прилюдне виведене їх імен хиба не причинилось би їм до авансу. А хороший сьпів на сей раз осягнув ще другу мету. Ось місцевий парох — дай ему Боже здоровля — спросив много шляхти; як казав сам, мало бути в церкві яких 20 осіб ґрафів, ґрафинь і їх родини. І ті панове не іно мусїли довідатись з уст щасливо дібраного проповідника, що обіч „старої“ Анґлії, „солодкої“ Франциї, „злучених“ Нїмців, „вольної шляхоцкої“ Польщи стоїть наша „сьвята“ Русь. По богослуженю і панахидї за великодушного ктитора відбув ся у гостинного пароха обід. Отже ту знова правдиву радість справив преосьвященний своєму клирови, що не підніс ні одного тосту в польскій мові. Після того можна надїятись, що недалекий уже час, коли при таких торжествах і в приватнім розговорі наші архіереї поставлять ся на становищи: дострій ся, серденько, до мене, бо *я* тут перший гість. Таке бажанє зі сторони духовеньства анї не недостаток чемности анї не ошибочний склад ума. Бо хто двигав цїлі століття соромне ярмо неволї і бодай від унії берестейскої бачив, як его архіереїв не допускають до соймy, або в найлїпших часах найстаршому рускому митрополитови дають місце по наймолодшім латиньскім епископі, хто се бачив і відчув, той — річ природна — бажав би хоч инші дожити хвилї, де руский владика робить шляхтянчиї честь, коли взагалї заговорить до неї і то очивидно лишень по руски. Таке одно-друге рідне слово піднесло-б у клиру духа, а на західнім пограничу було-б і одиноко відрадою в его працї, може найтяжший з усїх парохій в краю. — *C.* „*„

— **Послїдне число нашої часописи** сконфіскувала ц. к. провуратория в понеділок так пізно, що ми зробивши другий наклад, не могли з технїчних причин долучити четвертий аркуш повісти п. з. „Фараон“, тому розсилаємо его нині і тим звертаємо увагу наших передплатників в цїли запобіжоня можливим реклямациям сего додатку.

— **В справі орґанїзациї нашого народного учительства** оголошує комісия статутова вибрана на I. вічу рускаго учительства слїдуючу відозву: Перше вічє рускаго учительства перевівши доволї основні дискусії ухвалило — як звісно — много резолюций. Сї рішеня відносять ся вчасти до справ загально-національних, як розширеня прав рускої мови в шкільництві, поділу ради шк. кр., закладаня руских шкіл і т. д. Передовсїм однак порушило вічє справи персональні, с. в. справи правної помочи учительства взагалї і справу матеріяльної та правної охорони наших учителїв і учительок яко Русинів (нок). Вічє ухвалило одноголосно заснувати товариство „Самопомочи рускаго учительства“ та згуртувати всїх учителїв і учительки рускої народности коло сего нового товариства і коло свого печатного орґану для правної оборони „Промінь“. При тім не відказало однак вічє свого морального і матеріяльного поперта рускому Товариству Педаґоґічному і его орґанови „Учителеви“ і заявило, що кождий учитель і кождa учителька рускої народности повинні належати до нашого много заслуженого рускаго Товариства педаґоґічного і повинні попри становий орґан „Промінь“ поширати фахову, с. в. дидактично-педаґоґічну часопись „Учитель“. Таким чином покликало вічє поки-що теоретично основу до нової, тривкої орґанїзациї нашого учительства і се є найважнїйшою, бо реальною, позитивною роботою вічa. Треба однак жалувати, що над справою переведеня орґанїзациї в подробицях — мабуть через недостачу часу, бо вічє тревало лиш один день — радженo як раз за мало, а важить побіжно. Реферату о потребі заснованя товариства „Самопоміч“ не відчитано до кінця, а принято лиш послїдні три резолюциї одноголосно і серед великих, ентузиястичних оплесків. По тій причині вибрана вічем комісия, яка має зладити статут нового товариства і ввести в житє так необходимо потрібний орґанїзацийний посередок нашого учительства, узнала за відповідне і конечне напечатати сей реферат не лиш в „Дїлї“, але і окремо і розіслати его всїм учасникам вічa. Комісия статутова взиває для прискореня справи і уленшеня праці над статутами всїх П. Т. учасників вічa як і тих учителїв і ті учительки рускої народности, котрі не могли бути на вічу дня 18 липня с. р., щоби заголосили як найскорше свое приступленє до нового Товариства, яке в протягу біжучого року шкільного увійде в житє, і деклярували рівночасно на картцї, яку найвисшу квоту могли би місячно при своїх матеріяльних відносинах вплачувати до каси нового орґанїзацийного Товариства, очивидно так, щоби оно остоялось і розвивалось. Число заголошивших ся членів і бланкі дані що до висоти місячної складки будуть для комісиї статутової немаче основою, точкою виходу і мірою. Статут нового товариства буде тодї виявом фактичних відносин серед нашого учительства і дасть орґанїзациї реальну, бо конкретну підставу, а тим способом і вигляд на успішний і корисний розвій товариства, котре має бути виходом многих инших гуманітарних і просьвітних інституций. Комісия статутова просить отже всїх учасників вічa, так учителїв як і учительки руско-української народности, приступати в члени товариства „Самопоміч рускаго учительства“ і приєднувати ему всїх товаришів і всї товаришки, котрі не були на вічу і котрі суть сьвідомими Русинами (ками) а бодай не відпали ще від свого народу і народної ідеї. Просимо ширити ідею нової орґанїзациї також між малодушними, але щирими учителями і учительками, а лишити на боцї тільки явних відступників рускаго народу, людий хитких, нещирих і дволичних, с. в. таких, котрі би лиш дїлали на шкоду товариства і зраджували раз-вряз народну справу і ідею. Просимо лучитись в нову громаду, подавати нам по довірочних нарадах спасенні гадки і внески в справі статутів нового Товариства, а передовсїм просимо як найскорше (до 5 жовтня) заголошувати приступленє до товариства і участь в нашій орґанїзациї. Всякі письма і датки прошу присилати на адресу Рускаго Товариства Педаґоґічного, Львів, ул. Сикстуска 47 (в новім льокали Товариства, с. в. в каменицї Фонду театрального). Комісия мусить протягом вересня і жовтня зладити статути і внести їх до потвердженя. Час короткий, тому просимо спішити з деклярациями. — *Від Комісиї статутової.*

— **Ранна Зоря“.** За почином зарады і робітниць Жіночої спілки промислової „Труд“ засновало ся у Львові товариство жіноче „Ранна Зоря“, цїлею котрого є: піддержуване житя товариского, образованє і матеріяльна підмога членів. Цїль тую осягнути товариство намірає такими средствами: удержуванє в комнатах товариства читальні і бібліотеки; уряджуванє відчитів, вечерків деклямацийно-музикальних, аматорских представлень театральних, як також всякого рода забав; удїлюванє дійсним членам запомог в часї хороби; удїлюванє звороτних запомог в потребі; вишукуванє занятий членам дійсним. — Товариство складає ся з членів дійсних, почетних і спомагаючих. — Членом дійсним може бути кождa женщина руской народности займаюча ся ремеслом, котру видїл товариства на представленє одного члена товариства прийме в члени. Члени дійсні платять по 40 с. місячно, а спомагаючі 6 К річно. — Перші конституюючі збори членів сего товариства відбудуть ся в неділю 2 жовтня о год. 4 з полудня в домі товариства „Труд“ у Львові, Ринок 39. другий поверх. На збори ті запрошує ся Русинок займаючих ся ремеслом і прихильників сего нового товариства. — *Основателї.*

— **З Тов. „Академічна Громада“.** З усїх усюдів Галичини прибудуть небавом сотки української молодїжи у Львові, щоб подати ся на студиї університетскі. Матеріяльні відносини, серед котрих приходить ся жити нашій акад. молодїжи — загально звісні. Тисячні перепони мусить побороти молодий академік, заки усталить собі можливий спосіб житя. Двері усяких канцелярий адвокатских, урядів — днесь перед українським академіком заперті — о лекциї що раз труднїйше. Тому звертаємо ся до нашої суспільности, котрій мусить лежати на серци доля сих будучих кадр української інтелїґенциї, щоб о скільки змога підпомогла матеріяльно одиноке наше товариство академічне, „Академічну Громаду“. Фонд запомоговий при „Акад. Громадї“ за малий, щоб дати підмогу усїм потребуючим академікам, звороти позичок плинуть слабо. Кождий даток на фонд запомоговий, хочби й найменший, приймемо з подякою. А до наших товаришів звертаємо ся із зазивом, щоби численно виписували ся в члени товариства та сим робом в гурті вийде нам легше. Обовязком кождого українського академіка львівского університету есть безперечно, бути членом одинокого нашого товариства академічного „Академічна Громада“. — За видїл: *Мет. Січинський* ст. прав, *Олекса Войцун* ст. філ.

— **Надзвичайні загальні збори „Рускої Бесїди“** у Львові скликані на 30. н. ст. вересня, відкликують ся так як причина їх скликання відпала. У Львові, 28. н. ст. вересня 1904. — *І. Кокорудз*, заст. головного видїлу.

— **З Львівского Бояна.** Перша по фериях проба мішаного хору в Бояні (ул. Вірменьска ч. 2. I. пов.) відбудесь в пятницю дня 30. с. м. Далїші проби відтак відбувати муть ся правильно під проводом п. Волошина що понеділка і пятниці о годинї 7 вечером, а жіночі проби під управою панни Ясенницкої що неділї в полудня від год. 11-тої. — Зголошеня о приняте нових членів до Бояна приймає дириґент п. Волошин в „Р. Бесїді“ (Ринок ч. 10) щоденно від год 6 до 7 вечером. Також можна виписувати зголошеня такі до „книги жадань“ виставленої для ужитку видїлу і членів в Бояні. Приняті нові члени мають право користати із спільних вправ хоральних, або музичних (які будуть сего року заведені) — коли же ще не посідають вимаганих при виписі відомостий музичних, але за то мають добрий слух і голос, будуть *яко* члени Бояна виписані на безплатний курс теориї музики і сьпіву в вищім інституті музичнім. — Домашні вечерниці для боянїстів і їх родин, як також для запрошених гостий відбудуть ся в власних комнатах Бояна в неділю дня 9-ого н. ст. жовтня. Програму вечерниць оповістить ся пізнїйше. — *Р. Зарицкий* голова.

— **Перший руский гумористичний вечер** відбуде ся у Львові дня 6 н. с. жовтня 1904 р. в сали топ. „Gwiazda“ при ул. Францішканьскій ч. 7 заходом читальні „Просьвіти“ у Львові на Жовківскім передмістю. В склад програми входять добірні комічні продукциї мужеского хору і кружка аматорского: —Шабас — Блоха — Циліндер — Лист — Так, чи не так — Ванзай — ? ? ? — ! ! ! — А. А. Ш. — Павзи виповнить музика. — Початок точно о годинї пів до осьмої вечером. — Вілєти на місци сидячі по 2·00, 1·50 і 1·00 К, а на партер по 0·50 К, продають вже від тепер члени видїлу читальні. — *Видїл.*

— **Надзвичайні загальні збори філ. топ. педаґ.** в **Станиславові** відбудуть ся дн. 8 н. ст. жовтня 1904 о год. 5-тій з полудня в комнатах Рускої Бесїди пл. Франц. Йосифа ч. 3. 1) Виклад Вп. Якимовского: Шкільництво народне в сьвітлї найновійших цифр урядових. — 2) Одобренє загальними зборами затягненя позички в банку краєвім у Львові на сплату довгів, що тяжать на закупленых на бурсу товариства реальностях. 3) Внесеня і інтерпеляциї. На случай браку комплету відбудуть ся того самого дня о год. 6-ій вечером без огляду на число членів. — *Видїл.*

— **Надзвичайні загальні збори каси задаткової „Верховина“** в **Сколїм** відбудуть ся дня 10 жовтня с. р. о 2 годинї по обідї в канцелярії адв. д-ра Чайковского в Сколїм. Порядок дневний: 1) вибір одного члена дирекциї, взглядно его заступника, 2) вибір одного члена ради надзираючої евентуально і заступника. — *Дирекция.*

— **Видїл Рус. Касина** в **Стрию** пригадує, що вечерок з танцями заповіджений первісно на 29 н. ст. вересня, відбуде ся 2 н. ст. жовтня. Запрошеня розіслані. Коли би однакож хто не получив, нехай не зважаючи на се, прийде, бо забава з причини значного числа молодежи, яка возьме в ній участь, заповідає ся гарно.

— **Товариство „Шкільна Поміч“ в Чернівцях** переносить з днем 1 жовтня с. р. свій інститут до більшого помешкана при ул. Стрілецкій (Jägergasse дім Андрушка) і приймe до інституту ще кількох питомців [учеників середних шкіл]. Родичі взглядно опікуни мають надіслати свої подання найдальше до 15 жовтня с. р. до Видїлу Тов. „Шкільна Поміч“ в Чернівцях на руки голови товариства о. крилош. К. Костецкого, рускокат. пароха в Чернівцях. До подання треба долучити сьвідоцтво з послїдного півроку шкільного і заяву, що батько або опікун з'обовязує ся платити місячно за питомця 40 К. Принаті до інституту мають заплатити за з'ужите інвентаря 2 К і вкладку членьску 2 К 40 с. за рік, а за пране 1 К місячно.

— **Пожарний Сокіл в Чорнокінцях малих** гусятинського повіта засновано на статутї львівского „Сокола“.

— **В справі науки анальфабетів** дістали ми слїдуюче письмо: На допись в ч. 204. „Дїла“ з 10 (23) вересня с. р. маю честь повідомити Хвальну Редакцию, що руский підручник до науки анальфабетів з дуже докладними поясненями для научаючих, зладжений бувшим учителем народних шкіл, віддано вже сими днями до друку. Пояснена для научаючих суть в нїм подані в такій формі, що користати з них можуть не то „наші тямущі і патріотичні панночки на селї“, але навіть такі люди, що самі скінчили лиш народну школу на селї. Метода научаня в також дуже проста і легка. До підручника буде долучена движима азбука. Ціна підручника ще не установлена, бо ще не обчислений докладно кошт друку. Звісна річ, що чим більше примірників друкує ся, тим они будуть дешевші. Щоби отже можцїну назначити як найвисшу, треба вже наперед хоч в приближеню обчислати, кілько примірників треба друкувати. Видавець підручника не розпоряджає відповідними фондами, щоби друкувати кільканацять тисяч примірників на запас, тому просить „наші тямущі і патріотичні панночки на селї“ і всїх патріотів, що мають охоту завести у себе курси для анальфабетів, щоби як найскорше прислали замовленя на підручник, під адресою п. Василя Равлюка в Видїлї краєвім у Львові. Треба поскорати, бо як-раз надходить найдогіднійша пора для науки, Пилипівка. Пізнїйше, в мясниці нїкому не схоче ся учити, а в великий піст не пора зачинати науку, бо не було-б часу ї скінчити. — *Василь Равлюк.*

Бібліоґрафія:

— **„Істория християньско-католицкої церкви для середних шкіл.** Обробив о. Александер Стефанович, професор в ц. к. женьскій учительскій семинарії у Львові“. 256 + 12 стор. Цїна 2 кор. (В складї шкільних книжок у Сайфарта у Львові). — Ся книжка зачала печататись вже в минувшім роцї, а на сих днях появилась в цїлости. Праця та подає історию церкви аж до послїдних часів, трактує предмет річево з узглядненем новійших вислїдів науки і в звязи з всесьвітною історию, а при тім представляє події в формі легкій і переглядній. Для нашої молодїжи буде сей учебник в того згляду інтересним, що подає історию рускої церкви, а по части і східної — як се рускому учебникови дало ся — обширно і точно. З него дізнає ся молодїж богато цїкавих і вірних вістий із своєї минувшости, котрі для нашого загалу звичайно так мало знані. Вправдї збільшилась тим книжка о яких 6 аркушів, однак гадаємо, що учителї і ученики приймуть сей додаток в рідної історії лиш з вдячностию. Думаємо якінци, що се виданє буде пригожим не лиш для шкіл, але зі згляду на поважне трактованє предмету може стати і для духовеньства добрим підручником для відсьвіженя і доповненя історичних відомостий, тим більше, що в вищім увіверситетї історія церкви рускої і східної тей найновійші часи з ріжними їх струями зовсїм поминають ся.

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

ЗНАНА РУСКА КРАВЕЦКА РОБІТНЯ

Василя Ґресяка

перенесена з Рынку ч. 36

на площу Бернардиньску число 5

(*Готель Варшавский.*)

Сим маю честь повідомити Вшов. Панів і Всеч. Духовеньство, що при **зміні льокалю** я значно розширив мою робітню і склад мій звосмотрив в найновійші і добірні сукна на біжучий сезон, так що єсьм в можности всяким вимогам моїх Вп. Гостий вповні вдоволити.

Остаю з високим поважанем

637 2—6 *ВАСИЛЬ ҐРЕСЯК.*

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. Є обовязком кождого съвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись передплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Ґрошї слати на адресу. *Administration „der Ruthenischen Revue", VIII Wickenburggasse 10 I St. Th. 9 Wien.*

Надіслане.

Д-р Яков Броніслав Сокаль

ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. I поверх. 243 12—12

„DIE ZEIT"

оказові числа безплатно дає бюро дневників і оголошень

К. Бухштаба ул. Короля Людвика 21.

Хто запренумерує „Die Zeit" від 1 жовтня в тім бюрі, дістане часопись 14 днїв даром. 714 1—2

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка І,

виплачує великі купони і вильосовані папери вартісні і переглядає рівночасно льосованя безплатно. Продає і купує ефекти, монети і т. п. по як найдокладнїйшім дневнім курсї.

Видавництво часописи льосованьо „Nadzieja", річна передплата К 3·40, на провінції К 3·60 679 1—5

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 418

Найновійші

уліпшені **ҐРАМОФОНИ** з рукомотубою до сальонів, реставрацій і покоїв до сьнїданя — вибір великий вибір найкращих композицій **т. є. плит** до них найдешевше лише в магазині **Якова Каганого, Львів, ул. Сикстуска 12.** (Дає також на ратальні сплати). Удержує склад роверів. Всякі направи ґрамофонів і роверів виконує як найдешевше і найлїпше. Замовлена з провінції полагоджує відворотно. 656 7—10

СЕМИНАРИСТ пошукує лекції на селї або в місті на цїлий рік за дуже умірковану винагородою. Зголошеня на адресу: *Андрій Полянчук*, Сокаль, Забуже. 2—3

Оповістка.

Заходом акадэм. тов. „СІЧ" в Чернівцях (перед тим „Молода Україна"), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик. Ґоголь: „Ревізор", комедия в пяти дїях, переклав В. Симович. Ціна 60 сот.

2. Г. Ябльончан: „Сїльска Учителька", оповіданє, переклав А. Крушельницкий. Ціна 60 сот.

3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби" новелї із ґуцульского житя. Ціна 60 сот.

4. Теодот Ґалїн: „Думки та пісні", поезиї. Ціна 20 сот.

5. Ант. Крушельницкий: „Серпе", оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леся Українка: „Відгуки", поезиї. Ціна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

7. Максим Горкий „Міщане", сцена в домі Бессемйонова, переклала Маруся Полтавка. З переднім словом. Ціна 1 кор.

Видани 1—2 і 7 можна дістати тілько неоправлені.

Набувати можна всї книжки з Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 3 у Львові і у обох руських книгарнях.

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть І.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руским Інституті для дівчат в Перемишлї.

„Краєвий Союз кредитовий"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по	10	сот.
Замкнена місячна	„	„	5	„
Інвентар довжників	„	„	5	„
Інвентар вкладників	„	„	5	„
Інвентар удїлів	„	„	5	„
Книга головна	„	„	10	„
Книга ліквідаційна	„	„	10	„
Книга вкладок щаднич.	„	„	10	„
Книга удїлів членських	„	„	10	„
Реєстр членів	„	„	10	„
Справоздане і замкнене рахунків	„	„	10	„
Зголошеня о позичку штука	„	„	2	„
Виказ уморених позичок	„	„	2	„
Асеґната касові штука	„	„	1	„

Купувати і замовляти належить в

„Краєвім Союзі кредитовім"

у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

УЧЕНИК V кл. ґім. глядає лекції на провінції. Ученик V кл. Львів Poste-rest. 678 5—5

Німецко-руский Словар

Партицкого ч. I. і II. з року 1897 можу продати. Петруняк в Незвисках. 686 3—3

Молодець на певнім становищи, бажає познакомитись з інтеліґентною панною в цїлях матримоніяльних. Дискреция запевнена. Зголошеня з фотоґрафією під адресою: „Щасте" poste restante Варяж. 700 3—3

Для академіків сїльске удержанє, Пекарска 16. Сторож покаже. 694 3—3

Дяк молодий, вільний від війска, умїючий вести нотний хор і крамницю, глядає місця зараз. Poste restante Д. П. Денисів. 692 1—1

Ученик висшої ґімназиї

глядає на селї лекції Павло Грабовий в Пересїчі, почта Тартаків. 711 1—4

Ученик VII кл. ґім. приватист пошукує лекції на провінції. Може також удїляти початків языка французского. Ласкаві зголошеня з поданем услівя до Адмінїстрациї „Дїла" під буквами М. С.

Пошукую приватного ученика

на один рік приготовити хлопця до першої кляси ґімназияльної. Услівя: помешкане, удержане господарске і винагорода після листовної умови. — Адреса: П. Яцків, Колодїїв п. Войнилів. 715 1—3

Дяк 26 лїт числячий, жонатий, бездїтний, уміє запровадити хоральний сьпів на чотири голоси і має свої нотні книжки і як найкращі съвідоцтва шукає сейчас посади Іван Сторожук в Борткові о. п. Красне коло Золочева.

Букові бочки

в 6-ох зелїзних обручах, містоти около 200 літрів, продає парова фабрика цукрів і меди вників Брандштедтера і С-ки у Львові, при ул. Шептицкого ч. 26. Замовленя з провінції полагоджує ся за післяплатою. 718 1—6

Фронтовий покій

сухий, сонячний, умебльований з обслугою і опалом для **одного пана за 8 зр.** місячно. Відомість Арсенальска 2. I п. ч. дв. 5.

Бюро інжинірске

в САМБОРІ, *ул. Собіского 1;*

Гільдівка

зладжує плани і кошторисн на церкви в стилю грецкім, домы парохіяльні, будинки господарські, школи, як також поміри ґрунтів, парцеляций, нівеляций і всякі технічні роботи. Інжинїр цивільний з упованьем намісництва **Г. Шурек** ем. зелїзничий надїнжинїр. 659 3—3

Ґарнітури сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосїнні і пружинові поручає в великім виборі в складї тапіцерско-декорацийнім

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

Львів, улиця Паньска ч. 11. Ціни казочно низькі, товари найлїпшої якости. 618 10—20

Перший руский краєвий склад

і робітня виробів ножіничих

поручає власні вироби англійскі і солїнґенські а іменно:

БРИТВИ, МАШИНКИ до стриженя волосся від 5·60 К до 9 К, до бороди від 4·50 К до 7 К ножі, ножички, сцизорики і всяке остреє тикже і направу принимає ся.

Цїнники на жаданє даром.

Іван Ляврук

589 **Львів, Галицка ч. 6.**

Товариство взамного кредиту

„ДНІСТЕР"

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

у Львові, Ринок ч. 10, дім Просьвіти.

Членами Товариства можуть бути тілько обезпечені тревало в „Дністрі" від огню. Членьский удїл 50 кор. можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

Члени Товариства можуть затягати **позички на 6%** за предложеньем відповідної ґіпотеки або поруки; оплату більших позичок розкладає ся *на 10 лїт.*

При парцеляциях і иншім купні землї нехай купуючі звертають ся за *позичками до „Дністра".*

Вкладки щадничі приймає Товариство на 4%.

З чистого зиску дістають члени *дивіденду* від удїлів а часть зиску призначує ся *на добродійні цїли*; дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. *18.385 корон.* 34

Стан 31 мая 1904:

Вкладки	1,693,746 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цїнні папери льок.	
Фонди резервові	23.522 К.	в банках і на рах. бім.	506.994 К.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Теркополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Белвця	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполуднем 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиськ	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча	6·48, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, **9·10**, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	8·35, 8·40.
„ Теркополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Белвця	10·50.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишлян до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполуднем 12·32 2·05, 6·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·19 попольудни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 попольудни.

до Щирця 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. моя набувати через цїлий день в мійскім бюрі п. н. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Одинока краєва Нагороджена медалєм срібним на виставі краєвій. 662 6—10

Перша краєва парова

Фарбярня і пральня хемічна

ЛЯНҐІЄР і С-лка (давнїйше Мідінґ)

Львів, Ягайлоньска 20.

Академічна ч. 26. — Станиславів, ул. Собіского 13. чистить хемічно і фарбує на кольори модні, порені і непорені сукні дамскі, мужескі і дитинні, уніформи і всякі матерії вовняні і шовкові, портиєри, заразом пера і т. п. річи.

Точне виконанє до 8 днїв. — Цїни найнизші.

Оповіщенє.

Комітет для будови руского театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову руского театру у Львові.

Висилає ся найменше 20 штук по цїні **2 кор. 50 сот.**, разом з оплатою почти але тілько за попереднім надісланем ґроший.

Набути можна в „Комітеті для будови руского театру", Львів, Ринок 10, I. пов. Поодиноко можна купувати в книгарнях по цїні 10 сот. за штуку.

Подяка.

Всевишний осмротив мене і моїх шестеро дїточок, забираючи нам найдорожшого мужа і батька. Похорон відбув ся 11-го т. м. — При тій нагоді почуваюсь до милого обовязку зложити сердечну подяку всїм тим, що старались мене в так прикрім горю потїшити і своєю присутностию піднесли величність похорону. Спаси Біг Вам! — Львів 22/9 1904.

Розалія Ковакевич жона, *Ольго, Володимир, Февронїя, Мария, Ірена* і *Роман* сироти.

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручав

своє переплетниче і ґалянтерийне заведенє

у Львові ул. Балова ч. 29. 306

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелиїй, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

КОНКУРС.

Підписана Редакция розписує отсим другий конкурс на написанє повістий.

Повісти мають бути:

1. Відповідні для рускої молодїжи, передовсїм морального і патриотичного змісту.

2. Основані на тлї історичнім, або взяті з руского народного житя.

3. Оригінальні, нїгде ще непечатані.

4. Обнимати щонайменше до трех аркушів печати. Працї з гаслом і запечатаним листом, в котрім автор повторить тое гасло і подасть своє назвиско з точним означенем місця свого побуту, належить прислати на адресу Редакциї найдальше до кінця сїчня н. ст. 1905 р.

За повісти, реценсийною комісию за найлучші признані, визначає Редакция три премиї: першу на 80 кор. другу на 60 кор., третю на 40 кор.

Премійовані повісти стають ся власностию Редакциї. Що до непремійованих, то Редакция буде могла з їх авторами осібно порозуміти ся. О результаті нинїшного конкурсу оголосить ся в руских часописях з кінцем марта 1905 р.

В Коломиї дня 15 лат. вересня 1904.

703 2—3 *Редакция Бібліотеки для рускої молодїжи.*

Ч. 208. Львів, Четвер 16 (29) Вересня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшенского ул. Кілїньского 3; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухштаєр ул. Кароля Людовика ч. 33. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuzawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише на попередним застереженим. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за ей місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Поздоровлення і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Італїяньский факультет в Інсбруцї.

Італїянцї, що з консеквентним завзятем добивають ся від ряду років власного університету в Австрії, зближають ся до осягненя цїли своїх невтомних заходів. Як звісно вже, з надходячим університетским роком, се есть з початком жовтня с. р., поза німецким університетом в Інсбруцї повстає на основі міністериального розпорядженя самостійний італїяньский факультет наук правничих. Нинішна Wiener Zeitung, як доносять телеґрафічно з Відня, приносить дотичне розпорядженє в повній основі! Ось-так — як сказано — найвисший культурний постулят італїяньского населеня Австрії зближає ся до свого здійсненя; положено вже першу реальну основу его цїлковитому переведеню в жите.

Новокреований факультет — як зазначено вже — есть самостійним. По міністериальному розпорядженю буде він не лише містити ся в осібнім будинку, але й буде під зглядом управи вповнї відрубним від тамошнього німецкого університету. Властями его будуть декан та збір професорів факультету, яким прислугувати-муть такі самі атрибуциї, як ректорови і сенатови кождого иншого повного університету. Студенти сего факультету є студентами університетскими і факультет провадить для них осібну університетску метрику, незалежно від університету німецкого. Правничі іспити і ріґорози здають ся на факультетї італїяньскім, мова викладна і мова урядова факультету є італїяньска. Лише одного університетского права не має сей факультет, а іменно права докторских промоций, котрі мусять відбувати ся в присутности ректора зглядно заступника ректора німецкого університету в Інсбруцї. Вкінци треба зазначити, що креуюче міністериальне розпоряджене виразно зове сей факультет „провізоричним", значить eo ipso заповідає доповнене его иншими італїяньскими факультетами та переміну в повний італїяньский університет.

Що оден з австрийских народів, непосїдаючих доси своїх власних університетів, хоч і найменший із сих народів, вкінци досягає сповненя своїх культурних бажань, се для всякого приятеля поступу культури та рівноправности може бути лише відрадним проявом, як і може для прочих, менше щасливих народів многоязичної Австрії послужити доказом, що невтомні заходи, постійність і консеквентна борба о своє право мусять остаточно принести свої успіхи, та що максима „толцпте, а отверзет ся вам" і на дальше остає випробованою максимою жи тя. Та для нас замітна дорога, якою вдоволено остаточно по довгих хороводах о правданом бажаню Італїянцїв. Се дорога звичайного міністериального розпорядженя.

Щоби вдоволити вже раз домаганям Італїянцїв та — як виразно само правительство свого часу заявило — щоби положити раз конець невиносимим відносинам на німецкім парляментарнім безладю, серед якого хто зна чи діждали би ся Італїянцї сповненя своїх заходів, — ужито позапарляментарної, адміністрацийної дороги. Вчинивши сей крок, правительство повинно однак бути консеквентним та, узнаючи дорогу адміністрацийну відповідною для реалїзациї університетских домагань Італїянцїв, не повинно попрастати на одних лише Італїянцях, але — коли при теперішних обставинах про парляментарну працю нема що й говорити — повинно тою самою дорогою вдоволити бажаням прочих австрийских народів, непосїдаючих ще своїх університетів. А в першім ряді обовязком правительства вчинити се зглядом півчетвертамілїонового народу руского в Австрії.

Не станемо тут переходити ab ovo цїлої істориї квестиї креованя руского університету в Австрії, істориї, що від перших руских катедр, основаних Йосифом II-им, безконечним вужем тягне ся через цїле XVIII столїте, не поступивши по правдї ні оден ступінь на перед. Не станемо тут дальше виводити наших прав до свого університету та обовязку держави дати півчетвертамілїоновому народови можність плекати свою науку у власній найвисшій просьвітній інституциї, як і не будемо вкінци вказувати на зглади державної політики, що промовляють з усею рішучостию за сотвореньем у Львові культурного осередка для цїлої Руси-Украіни. Все те вже аж надто звісне та знайшло свій вислів так на парляментарнім форум у відзивах наших заступників як і в нашій, а навіть у поважній віденьскій пресї — пригадаємо лише відзив професора д-ра Бенедіка на стовпцях Neue Freie Presse — а знати про все те повинно і правительство. Вкажемо тут лише на се, що істнують дані для креованя самостійних руских факультетів — на разї і то без никих перепон двох: правничого та богословского — не менше сильні, як були для креованя самостійного факультету італїяньского. Правничий факультет може бути кождої хвилї в цїлости обсаджений виробленими рускими правничими силами, а відносини на львівскім університетї не менше прикрі, а заповідають ся на будуче ще прикрійшими, як були в Інсбруцї. До того Русинів в Австрії кілька разів стілько, що Італїянцїв а й число рускої університетскої молодїжи переважає значно число молодїжи італїяньскої.

Супротив отже обставин, що фактичні дані для креованя руских самостійних факультетів аналоґічні даним, а навіть сильнїйші в деяких напрямах від даних для креованя факультету італїяньского, як і супротив того, що правительство признає адміністрацийну дорогу відповідною для креованя нових самостійних видїлів, як засновків нових університетів національних — ми, Русини, мусимо домагати ся щоби правительство, поступаючи консеквентно сим путем дальше, креувало так само міністериальним розпорядженем незволїкаючи рускі відрубні факультети у Львові і тим дало початок рускому університетови в Австрії та сповнило бажане всего руского народу. В виду однакових обставин, однакових прецедентів і потреб не можна найти ниякої розумної причини, для якої правительство мало би з виконанем сего свого обовязку зволїкати. Треба отже надїяти ся, що і наші парляментарні заступники, хоч позапарляментарною дорогою, пригадають правительству его обовязки, як і вкажуть на консеквенциї послїдного его розпорядженя та вкінци й на те, що дальше зволїканє з заспокоєнем домагань Русинів викликати мусить лише тим більше невдоволене і тим завзятїшу борбу з рускої сторони.

Послїдний пастирский лист Є. Екск. Митрополита.

Зміст послїдного пастирского листу Є. Екск. Митрополита, заверненого до греко-католиків, вважаючих себе Поляками, та писаного в польскій мові, подали ми вчера — розумїє ся — о стілько, о скілько сей лист замітний для нас з нашого національного становища. Бажаючи нині застановити ся над будь-що-будь небувалою ще до тепер поводою, якою есть пастирский лист руского владики в польскій мові і до нечисленного круга польских вірних, вважаємо для пригадки ще лише на есенціональні для нас точки его посланія.

Є. Екск. митрополит перш усего з гори зазначує з натиском, що хоч сам Русин і руский владика, і хоч вірні грекокатолицкого обряду вважаючі себе Поляками „походять з руских родин", однак відзивав ся до них в узиваній ними польскій мові. Так поступити Є. Екск. митрополит вважає вказаним зі становища християньского і католицкого, котре велить шанувати всї народности, мови та переконаня зарівно та звертатися до вірних в їй рідній мові. Говорячи про національний патріотизм, Є. Екск. митрополит остерігає перед національною ненавистию, як нехристиянським проявом, і пятнує національні кривди як також зло. Сам митрополит що-до себе заявляє, що не думає греко-католикам Полякам накидувати рускої патріотизму. Переходячи до справи обряду, Є. Екск. митрополит взиває греко-католиків, вважаючих себе Поляками, твердо держати ся свого обряду і, з нагоди розпоряджень в руці, пятнує перехід з одного обряду на другий, виказуючи, що такий перехід ніколи не може перед лицем Церкви стати важним. Се основні думки тої части пастирского листу, що хоч трактована а виключно церковного становища, доторкає і національних відносин — а тим самим і має для нас того рода вагу, що вважаємо вказаним зазначити що до сего пастирского листу свій погляд зі становища наших народних інтересів.

Як сказано вже, факт, щоби руский владика відзивав ся до нечисленних вірочім у нас греко-католиків Поляків, чи радше спольонїзованих Русинів, в польскій мові — се проява доси небувала. Крок, учинений в тім напрямі Є. Екск. митрополитом, зі становища католицкої церкви, в котрої назві уже замкнене поняте загальности і міжнародности, та зі становища самого принципу християньства, як науки загальної любови і братерства усїх без ріжниці: Жидовина, Єлина чи Самарянина — з того отже християньско-церковного становища, крок сей в цїлости оправданий. Християньство по всї часи звертало ся до кождого народу в его рідній мові, і католицка церква до нині перестерігає сего принципу. Ось-так в мішаних нїмково дияцезиях епископи сих дияцезий промовляють до вірних в мовах усїх, належачих до дияцезиї народностий, чого недалекий примір маємо на дияцезиях країв судетских, де церковні власти і клир уживають зарівно мови чеської та німецкої. Се й природне, не тілько як вплив християньского принципу рівноправности і пошанованя всїх народностий, але й як постулят практичної церковної політики, вказаний інтересом самої Церкви. Коли-ж наш митрополит, хоч Русин і голова рускої церкви, промовив до своїх вірних польскої народности по польска, то з сего чисто-християньского та чисто церковного становища факт

МИКОЛА СНЇЖАК.

Мороз бере...

Морозний день!

Я сидїв на санях вже від самого вчасного ранка. Вправдї був я закутаний в шуби і бараниці, щоб таким робом забезпечити-сь перед непрошеним гостем — однак починав він вже добиратись до моїх костий. Погано— подумав я. Половина дороги вже за мною, однак все таки до хати далеко, а тут мороз під вечір хотїв виступити в цїлій своїй величині. Хотїв я чимсь занятись, щоб в такий спосіб „забути" на зимно. Усильно вслухуюсь як дрибонять конята своїми ніжками по твердій, замерзлій землици — слухаю, як причепленний на передї дишель дзвіночок видавоюе свою „порцию", якось немов жалісно, немов жалуе ся на таку люту зиму. Дивлю ся на поле, вкрите біленьким снїговим ковром, а на нім блищить до сонця снїг мов дорогі каменї. З далека показуесь якесь сїльце.

Кілько то нині я тих сїл переїхав — думаю — навіть не знаю, як зовуть ся. А може в котрімсь із них моя будучність. Може десь тут буду сотрудником, а може і парохом. Всї вони зробили на мене таке нужденне вражінє. Помочи потрібують, доброго проводу. І се мій обовязок! Се моє стадо — а я як пастир повинен старатись для них о пожину моральну і матеріяльну. Я повинен зготовити для них якусь красшу країну. Але се можливе тільки тодї, коли сьвященик не обтяжений родиною, коли він не має нею звязаних рук. Так, се можливо тільки для целебса совістно виповнити сю задачу. Впрочім я ніколи не оказував охоти до женячки.

В тій справі був я цїлком рішений!

Тимчасом ми опинились в сенї.

— Ув! яке зимно! — гукає до мене газда, що мене везе.

— Що кажете? — питаюсь, хоть добре чую, що він каже і висуваю голову зі шуби.

— Вігме, прошу пана (я вже рік як укінчив теольоґію, тай запустив бороду і вуси) рука мені задеревіли тай поводів не можу держати. Може би де заїхати загрітись. Тай конята помучились. — А по хвили додав:

— А от недалеко коло церкви якийсь паньский домок стоїть. Вступім.

Я вагав ся. — Як заїзджати — кажу — до кого будь. Якось не випадає.

— Що випадає або не випадає? Мороз пече тай не питає ся нас, чи випадає, чи ні. Вігме, заїдьмо.

— Та робіть що хочете! — кажу тай спускаю ся на волю божу. Конечність до всього чоловіка примусить.

Але „сват" вчувши апробату на свое внесене, підтяв шкапинята, тай з великою парадою заїхав на чуже обійстє, не менше сьміло, як на своє.

Мені якось нїяково, але йду до хати. Пукаю до дверий і на відзив „прошу" входжу до покою. Сердечне тепло вдарило на мене приємно так, що в першій хвили нїчого не бачу — однак трошки розглянувшись, спостерігаю старшу даму, не мірної туші, коло стола з роботою в руках. Кланяюсь низенько.

— Перепрашаю паню добродійку дуже, що я яко незнакомий так сьміло вступаю до отсего дому, однак нинїшний мороз змусив мене до того.

— Алеж прошу, прошу. Там нині таке зимно. Такого морозу вже давно не було. — І приступаючи близше, подала мені руку, представляючись: Антонина Забільска — кого маю честь пізнати?

Ув! до чорта, забув я представитись.

— Іван Щедрун, укінчений богослов.

Не знаю чому, чи моє імя таке погане, чи я його так погано виголосив, чи з ним може вяжуть ся для пані Забільскої якісь неприємні спомини, чи яка біда, — досить, що моя „пані добродійка" зірвалась нагло і зникла з кімнати. Чому то так? А чому? — довідав ся я, коли по хвили з'явилась назад „пані добродійка", але вже не сама, тільки з чотирма панночками. Я зробив граціозний поклін в напучах — бо ще до тепер забув я їх скинути, а коли котра з них подавала мені ручку, „пані добродійка" мельдувала: „Геля, Славця, Зоня, Маня".

Не знаю, чи коли перед тим, або ніде нїйше, пережив я приємнїйшу хвилю як тодї. Між нами завязалась сейчас сердечна розмова і ми стали моя давними приятелями. А мої любі дївчата так щебетали моя пташенята. А Славця зі всїх найбільше. Не знаю, докіль я був би там просидїв, коли б не вирвав мене з відтам той, що мене там привіз.

— — — — — — — — — — —

Опинившись назад в дорозї, я зайхав опять голову в шубу і грів ся ще тим теплом, яке звідтам винїс. А мому фірманови чомусь дуже розвязав ся рот і майже через цїлу дорогу повтаряв менї то саме, яка добра пані тота, вдова по ґомосцю, як його приймали, а панни то такі красні, аж любо подивити ся. А одна між нимн то ще найкраща. Я сейчас догадав ся, що і йому там Славця „впала в око".

* * *

За два місяцї повів я панну Славцю до шлюбного аналою. Живемо щасливо двайцять семий рік, тай я вже нині можу повеличати ся чотирма хорошими дївчатами. І все в зимї (коли дуже мороз бере) гладжу через вікно, чи не їде який питомець, тай не вступить загріти ся...

26. IX. 1904.

Телеґрама! *Маю честь донести Впов. Пудлиці, що за кілька днів буде отворена і уладжена з комфортом першорядна* **пільзненьска реставрация** *при ул. Собіского ч. 3* (коло склепу Дітмара)

Пільзненьске пиво з міщаньского бровару в Пільзні, марка B. B. З поважанем **Яков Менш.** 718 2—3

сей цілком нам зрозумілий, природний і оправданий.

Та інакше представляє ся той факт, коли глянемо на него з другого, не чисто церковного, а нашого національного становища — а іменно зі становища лютуючої тепер у нас національної борби. Коли би відносини національні в нашім краю плили нормальним руслом, коли би те, що нині зовемо національним спором і національною борбою, не існувало, і коли би оба, сей край заселюючі народи не находили ся супротив себе на воєнній стопі та не було національного напору з одного боку а національної оборони з другого боку, коли би одним словом у нас панувала національна терпимість і мир, тоді — розуміє ся — і з народного становища супротив польского відзиву рускаго митрополита до нечисленних вірних-Поляків не мали би що-небудь замітити. Ми, Русини, не можемо однак ні на одну хвилю забувати, що річи мають ся як-раз противно, а іменно не можемо забувати, що ми стоїмо в огни національної борби, що наших загрожених національних позицій мусимо з напруженем усіх сил боронити та що всяке признанє, правне чи фактичне, на річ польщини з нашого боку в рамках греко-католицкого обряду може наступити тільке під услівєм, що таку саму уступку зробить і сторона противна, та що так само як рускій митрополит признав національні права Поляків грецкого обряду — такі самі права признають також церковна ієрархія латиньскої церкви в краю супротив Русинів латиньского обряду. Інакше уступка з боку рускаго митрополита не оплатить ся а ми вийдемо не конче добре, коли на нашу толеранцию відповідати-ме латиньский клир нетерпимостию і аґресивним походом на Русь та латинників-Русинів.

На жаль ми мусимо сказати, що в костелї латиньскім в Галичинї діє ся не так, аби там мож було числити на відповідне трактованє Русинів латиньского обряду, а діє ся деколи навіть зовсім противне від того, що зі становища інтересів церкви і християньскої любови викладав рускій Владика. І ми научені досьвідом мусимо высказати наш глубокий сумнів, чи взаїмно арцибіскуп Більчевскій схоче станути не на польсько-націоналістичнім, але на чисто-церковнім становищи, чи схоче до латинників, вживаючих рускої мови — а таких має він в своїй дієцезії добре поверх пів-мілїона душ! — сам ужити їх рідної, рускої мови, чи схоче він признати тим робом природні права рускої мови в римо-католицкій церкві східної Галичини і чи схоче вкінци наказати підчиненому собі латиньскому клирови, вживати руску мову вірних, звертати ся до них по руски та залишити ведену сим клиром, навіть із сповідальниць і проповідниць, завзяту пропаґанду — против уживаня рускої мови сотками тисяч латинників?... Ми не всевідучі і не пророки; та судячи по всім дотеперішнім поведеню римо-католицких ґієрархів і підчиненого їм клиру ґлядом рускої народности взаґалї, а спеціяльно ґлядом латинників, вживаючих рускої мови, ми приневолені о тім сумнівати ся.

Тому-то рекапітулюючи наші помічена і висновки на тлї послїдного пастирского листу Єго Екси. Митрополита, ми скажемо одно: — Є. Екси. Митрополит, як признав права Поляків в рускій церкві, повинен тепер ужити свого впливу і, опираючи ся на фактичних відносинах у східній Галичинї, починити представленя перед римскою Курією та доложити заходів, аби і в римо-католицкій церкві в Галичинї не тілько здержано ту борбу против рущини, що глумить ся всїм понятям християньскої етики, але й щоби позитивно признано в нїй права рускої мови — мови більшої половини вірних сеї церкви у нас. Бо інакше уступка рускаго Митрополита буде хоч з чисто-церковного становища правильна, з національного неоправдана, і ми не вийдемо добре, коли супротив нашої толеранції наш противник йти-ме дорогою надужитя і насиля...

Війна.

Ще д. 12. с. м. появила ся була з російского жерела вість, що ґен. Лїневич перейшов з Владивостока до північно-східної Кореї, щоби нїбито перетяти Японцям полученє з Фенванченом. Вість ся видавала так неімовірною, особливо з уваги на подану цїль походу, що й не звертало ся уваги на неї. Тимчасом таки щось було в нїй правди. Показує ся тепер, що Лїневич, котрий з своїм корпусом стояв у Владивостоцї цілком безчинно, підчас коли на головнім полї бою давав ся діймаючо чувати брак войска, дістав приказ поспішити з своїм войском до головної армії під Мукден та імовірно вирушив з під Владивостоку ще десь з кінцем мин. місяця. Котрою дорогою він справив ся, сего не знати; а мав він до вибору або зелїзницю з Владивостока до Харбіна і відти дальше на Телїн до Мукдену або тою самою зелїзницею лише до Нінґути а відти пішим маршом горами на схід Мукдену. Як чи так може він незадовго, десь може до 10. жовтня станути коло Мукдену. Коли би річ справдї так мала ся, тогдї і легко пояснити собі, що Куропаткін мало звертав уваги на акцию японьску на сході від Мукдену, де вже д. 20. с. м. Японцї форсували перехід через Далїньский просмик, а сими днями, як доносять, мали навіть перейти вже коло Іппану, около 60 кільометрів на схід від Мукдену, ріку Гун. Треба би в тім добачати маневр Куропаткіна, щоби Японців на східнім крилї звабити за Гун, де тимчасом з'явить ся їм несподівано на задах ґен. Лїневич та зітре їх на прах; тогдї легка буде справа також і з осередком та з правим крилом японьскої армії. Тількож в таких здогадах не числимо ся з прозорливостию японьскої команди, котра, як відомо, звикла завсїгди мати в час дуже добрі вісти про рухи противника та ледве чи далась би заманити в таку засїдку. Годїж бо припустити, щоби цїломісячний похід ґен. Лїневича міг сетати тайною перед Японцями.

Досить, що нині здогадують ся вже, що таки під Мукденом прийме Куропаткін битву, і то мабуть в близькім уже часї.

Про Порт Артура має бюро Райтера такі вісти з Чіфу: В битві, що почала ся 19 с. м., взяли Японцї кілька важних становищ, котрі є дуже грізні для російских фортів, що боронять місто від півночи і північного сходу і заходу. В тій битві мали Японцї стратити 3.000 людий; російскі вісти оцінюють ті страти на 9.000 людий. Найважнійше з занятих становищ є форт Куропаткіна. Для оборони міста має він малу вагу, але збудовано его для оборони жерела, з котрого залога брала воду для міста. Жерело те находить ся тепер в японьских руках. Битву так описують: По якімсь часї спокою збудив мешканцїв міста грім пушок на лїнії, що йде на захід від Ічшану, Ерлюншану і Цікваншану. Канонада була початком приступу, що мав скінчити ся занятем трех дальших важних становищ. Крім сего взяли Японцї шість менше важних але невигідних їм фортів межи Шушіяном і Ерлюншаном Через цїлий день і наступаючу ніч бомбардованє не переривало ся; множество вистрілів падало з таких місць, де передтим не замічувано японьскої артилерії. Очивидно удало ся Японцям устанити богато великих пушок на нових становищах. На другий день, 20 с. м., в полудне праве крило японьске, що находило ся на захід від зелїзничого шляху, і осередок, розміщений на схід шляху, перейшли до атаку під заслоною окопів. Малі форти на полудни від Шушіяну ставили слабий опір. Огонь артилерії з форту Куропаткіна повели ослабав, як вкінци цїлком замовк. Японцї взяли форт по занятім бою. Тепер Ерлюншан найшов ся в небезпеченствї так з нової сторони як і від Палїнчвану. О год. 5 пополудни взяли Японцї другорядний форт, що лежить понинаше в місци, загроженім від сторони Ічшану. На тім скінчила ся битва д. 20 с. м. Наступуючої ночи дальше тревало занятє бомбардованє російских становищ, особливо помічничого форту, що стоїть 3.000 метрів на захід від Ічшану; той форт уважано за дуже важний.

(Телеґрами).

Льондон. Daily Telegraph доносить, що в остатних днях Росияни укріпили Мукден та імовірно хотять там ставити сильнійший опір. На північнім березї Гуну устави-ли 264 гармат. З Харбіна раз-враз надходять підмоги. Японьскі передні сторожі находять ся від Мукдену о два дні маршу. — З Сінмінтіну доносять, що хінські ватаги в силї 90.000 людий ладить ся зайти Росиянам відворот з Мукдену. [Се буде імовірно т. зв. „хінська“ вість. — Ред.] — Бюро Райтера доносить з російской головної квартири з Мукдену, що передні сторожі, котрі находять ся на заході зелїзничого шляху, повідомляють про великі і широкі рухи японьского войска, котрі велять надіяти ся атаку. На східнім крилї нема вічого нового. Чотири японьскі дивізії стоять у Вайпузї; коло янтайских копалень стоять імовірно три дивізії, хоч ґен. Міщенко не замітив там значнійших віддїлів.

Петербург. „Вирж. Вѣдом.“ приносять з Чіфу від свого кореспондента запевненє, що вісти про стан в Портї Артура не заслугують на віру. Фактом є, що в остатних тижнях не можна з Порту Артура дістати жадної автентичної вісти, — так строга є японьска блєкада Порту. Японцї ждуть, що російска фльота незадовго випливе з Порту, і длятого затримують всї кораблї і джонки. Японцї висаджають в Дальнім раз-враз нові войска, зорґанїзовані на Формозї.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Соймн.

Берно. Підчас засїдання сойму соціалїсти виправили на ґалерії демонстрацию, домагаючи ся загального права голосованя при виборах до сойму. Коли на зазив маршалка, щоби опорожнили ґалерию, не хотїли услухати, маршалок, не хотячи вживати поліції, замкнув засїданє.

Капо д'Істрія. Коли один словінський посол став говорити по словінськи, ґалерия очинила таку бучу, що велено її опорожнити.

Задар. Всї далматеко-хорватскі посли до сойму і державної ради зберуть ся д. 5 жовтня на нараду, яке їм занятє становище в справі намісника бар. Ґавдля.

Алексеєв міністром?

Льондон. Morning Post доносить, що адмірал Алексеєв має бути заіменований міністром заграничних справ. Вість ся уважає неімовірною.

Подорож царя.

Петербург. Вчера виїхав цар до Одеси.

Хороба саского короля.

Дрезно. Стан короля дуже погіршив ся. Король не принимає поживи і цїлком підупав на силах.

Від Адміністрациі.

При зближаючій ся змінї місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників нашого о вчасне відновленє передплати за жовтень, згладно послїдний квартал с. р., як також, о вирівнанє всїх ще позісталих залеглостий, і то тим певнійше, що адміністрация є зобовязана в сім кварталї всї свої рахунки в друкарнї і за папір безуслівно поладнати.

НОВИНКИ.

— **Крок за кроком.** До нашої редакциї надіслано урядовий документ, а котрого довідуємо ся про нову назву, придуману польскими властями для руских урядів парохіяльних. Письмо, очивидно в польскій мові, виставлене ц. к. краєвим карним судом у Львові, а заадресоване: „Do Urzędu parafialnego kościoła gr. katol. jako urzędu metrykalnego w ...“ Замітне при тім і се, що письмо гектоґрафоване, отже повисша адреса не вийшла завдяки помислови якогось писаря, але заведена таки самою управою суду і приміновсь до всїх руских урядів парохіяльних. Отже тїш ся, гайдамацка Русь, і подивляй безконечну „печаливість“ польских властий о твоє добро! З давен давна наш обряд називав ся руско-католицкий а наші уряди парохіяльні не инакше як руско-католицкі. Намісникови ґр. Потоцкому не подобала ся тота назва і ось недавно тому розпорядив він, щоби наше духовенство в урядових зносинах з політичними властями називало свій обряд не руским, але грецко-католицким. Та показує ся, що й тота назва не вистарчає, бо ось вводить ся ще поправнійше її виданє — urząd parafialny kościoła gr. katolickiego. В тій змінї бачимо отже не лише злектованє виданого ц. к. намісництвом припису, але що найважнійше — новий доказ, як то у нас дуже старанно, крок за кроком затирають всяке пятно рускости і підтягають її о скільки мож, під оден дах з польщиною, щоби лише надати рускій земли характер виключно польский. Вкінци не забувати треба, що отсе, що пишемо, зробив ц. к. краєвий карний суд у Львові під управою п. Пшилуского, котрий вже не при одній нагодї задокументував свою нетерпимість до всього, що руске.

— **П. Заградник компромітує ся дальше.** Дня 4 вересня с. р. відбули ся в Жабю загальні збори нової „Січи“, хотяй властиво і попередна, відкрита 1 сїчня сего року властиво істнує, бо вона була лише „завішена“ в своїм урядованю, а п. Заградник не може на нїчо дефінітивного ґлядом неї рішити ся. На зборах дня 4 с. м. вибрано кошовим Юру Соломійчука, осавулою А. Спаского а писарем І. Стефурака, що були членами також попередної „Січи“, а впрочім вибрано зовсім иних людий, як були в попередній старшинї. Збори відбули ся зовсім спокійно при участи кількасот людий та в присутности правительственного комісаря, котрий не мав ні найменшої нагоди до якої-небудь інтервенциї. Та п. Заградник по кількаденній надумі винайшов собі таки ключку і ось надіслав основателям такий „патент“:

Ч. 27154. Косів, дня 13 вересня 1904.

До Панів основателїв Товариства „Січ“ в Жабю, (до рук Андрія Спаского). Ц. к. Староство не приймає до відомости донесеня de praes. 6-го вересня б. р. о уконституованю ся старшини товариства „Січ“ довершенім на загальних зборах членів товариства в дни 4-го вересня б. р. повеже до старшини товариства вибрано Юру Соломійчука яко кошового, Андрія Спаского яко осавула і Івана Стефурака яко писара, а за тим ті самі особи, котрі входили в склад старшини товариства „Січ“, котрого статут принятий зістав до відомости ц. к. Намісництва рескриптом з дня 7-го вересня 1903, ч. 118238, а котрих поступованє спричинило завішенє дїяльности вспомненого товариства тутешним розпорядженем з дня 9-го мая 1904, ч. 13372. Вибраний в дни 4-го вересня б. р. виділ товариства опертого на статутах рівнозвучним з попередним статутом і складаючого з тих самих членів тим меншу ґваранцию дає не переступленє обсягу статуту, що нововибраний кошовий Юрий Соломійчук кілька разів за переступленє закона о товариствах з дня 15-го падолиста 1867 Вістник законів державних Нр. 134 був судово каранний а тепер з причини неправельностий, яких допускали ся члени товариства „Січи“ під его проводом зістав в слїдстві судово-карнім. Против тому рішеню вільно внести рекурс до ц. к. Намісництва, котрий подати належить ся до ц. к. Староства в протягу днїв 14 від дня. по доручению. Ц. к. Староста: Заградник в. р.

Розуміє ся, так основателї як і старшина внесли против того справді цїкавого „концепту“ рекурс, наводячи, що п. старості не прислугує ні найменше право контрольованя моральних квалїфікацій членів старшини і що прецї товариство, істнуюче на основі нових статутів, в часї, коли істнує инше попередно заложене товариство, не є чейже тим самим товариством. Заразом зазначила нова старшина, що п. старості не прислугує право приймати або неприймати до відомости вибору виділу і що виділ повідомивши до 3 днїв о своїм уконституованю, сповнив вповнї свій обовязок і обіймив дефінітивно свої ґенди. Та се не одинокий случай доказуючий, що п. Заградник не приймов ще до рівноваги. Отсе недавно на донос жандарма укарав він Івана Сїнитовича і ще одного Гуцула з Жабя гривнами по 10 корон за ношенє бляшаної зьвізди на капелюсї, хотя тисячі Гуцулів тисячі таких зьвізд носить. П. Заградник хоче в тім догляднтись конечно сїчової підзнаки. Колиж знова недавно основателї „Січи“ в Розтоках відбували засїданє в хатї Юри Калинича, влетїв до хати війт з жандармом і насильно забрали більше як 20 К, зложених основателями на цїли товариства. Щоби пожалуватись на се нечуване насильство, пішло двох основателїв до п. Заградніка, але той, як лиш почув, про що дїло, почав їх прозивати найдаками і злодїями, пустив ся навіть до них з кулаками, одних зачепив ся ногою за стіл і упав як довгий на землю. Делеґати користаючи з „zamieszania“, спасли ся бігством. Розуміє ся, що і жандарми не дармують. Ось дня 25 с. м. здер в Гриневі під церквою жандарм Броніслав Пушка в асистенциї жандарма Сохи [оба поза службою!] буковинському кошовому з Конятина, Іванови Дутчакови ленту з плечий. Лише з бідою удало ся здержати обурену товпу народа, що не злїчувала на місци сих мнимих „блюстителєй закона“. А було се на „храмі“ і жандарми мало що не спровокували величезну товпу. Такі случаї і не дивота. Хотя в жовтни м. р. пос. д-р Олесницкий навів в соймі в своїй інтерпеляциї кількадесять случаїв знущань жандармів над хлопами, хотя приміром судово було отверджене, що жандарм Лещук з Гвіздця був в службі мертвецки пяний, затачував ся по дорозї а потім з розкиненими руками, простоволосий спав в соломі при дорозї, підчас пятьох актів „Першого ґоральника“ граного в Балицких [отже найменше через три години], то краєва команда жандармерії помимо того не потягла его до відвічальности. Она чекає видко доконечно на се, як ей поведенє буде обговорене в радї державній і в заграничних часописях.

— **Зневаженє рускаго обряду польским учителем.** Свого часу донесли ми в дописи з Тисьменицї, що управитель тамошної женьской школи, Тадей Точиский, удїляючи науку релїґії ученицям VI кляси, допустив ся обиди рускаго обряду в той спосіб що висьміював тайну евхаристиї. Факт той, що обурив всїх Тисьменичан до краю, п. Точиский старав ся відтак „пояснити“ в нашій часописи, а рівночасно заявив, що против здогадуваного автора дописи вніс до суду жалобу за розсїваня неправдивих вістий. Як довідуємо ся з автентичного жерела, справа оперла ся дїйсно перед судом і вийшла для п. Точиского фатально. Покликані сьвідки зізнали в справі приписаної ему зневаги рускаго обряду згідно з тим, як було подано в „Дїлї“, і тим самим потвердили наше донесенє як не менше виновність п. Точиского. Супротив того п. Точиский рад не рад мусїв відступити від обжалованя а тепер приготовляють до дисциплїнарного слїдства, яке краєва рада шкільна зарядить против него. Русини-Тисьменичани огірчені дожидають справедливости, тим більше, що сею справою занята ся Впреосьв. митрополит, котрий вислав до ней розслїдженя духовну комісию. — *А. Б.*

— **Позір!** Під тим заголовком пише „Свобода“: „Перед двома роками ухвалив польский сойм закон, вимірений против нас Русинів, т. є. закон о рентових посїлостях і предложив его до цїсарской санкциї. Одначе в Відни Німці мають ще тілько сумнїви і відрадили цїсареви, щоби не підписав сего закона, бо вимірений на знищенє Русинів. Цїсар не потвердив сей закон, хотяй ему Поляки предкладали вже два рази до підпису, але цїсар два рази відкинув се подане, не підписавши. Тепер Поляки взялись на способ. Видрукували петицию і розіслали її з тисячах примірників і кажуть нам підписувати тай висилати до цїсаря, що буцїм то Русини хотять мати сей закон і просять цїсаря о санкціонованє. Тому позір панове громадо! щоби хто з вас не підписав сеї петициї, бо тим самим приложили би ви ніж до горла собі і своїм дїтям. Хто побачить тоту петицию і „Рускаго Селянина“, що порозсилав тоті петиції, має сейчас на місци подерти їх на дрібні кусні і кинути в болото, нехай не впадуть в руки яких дурнів тай щоб не привесли нових драчок на наші плечі. Тож позір!“

— **Старостинські прислужники перед судом.** В Товмачи відбула ся дня 25 с. м. судова розправа против канцеліста староства Барабаша і податкового екзекутора Гибеша, обжалуваних секретарем суду Стеф. Дрогомирецким і оо. Ник. Бачинським з Милованя, Ник. Голїнатим з Надорожної і Городецким, катехатом з Товмача о обиду чести, якої допустили ся, закидуючи вичисленим обвинителям нелеґальне скликанє зборів під голим небом перед виборами до повітової ради. Розправа виказала, що обжалувані допустили ся дїйсно обиди і сфальшували протоколи, наслїдком чого канцеліста Барабаша засуджено на 10 днїв а екзекутора Гибеша на 8 днїв арешту. Понадто головний стовп товмацкого старости Свободи, пропіватор Шпіндель, каравий нині за лихву і фальшиву присягу, буде потягнений до одвічальности також за фальшиву присягу в тім процесї, а разом з ними будуть відповідати за ложні зізнанї инші прислужники старости. Обвинителї внесли також до військового суду жалобу на жандарма Грєха за підробленє протоколів. При розправі показало ся, якими індивідуами окружав ся себе староста; іменно один з его посїпаків, Клонотовский, заявив, що: ja, pan starosta i policyant — to jedna ręka! Іменем обвинувачів виступив д-р Окуневский з Городенки, котрий нинув при тій нагодї ярке сьвітло на

Товариство для розвою рускої штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає при всяких внутрішних украшеннях церковних.

Магазин мужеской конфекциї Г. Бернфельд поручає на теперішний сезон свій богато заосмотрений магазин мужеских товарів і для хлопців. 706 2-3

поведене політичних властий супротив руского народа.

— **Руські педаґоґічні кружки.** Намісництво затвердило розширений статут Руского Тов-а педаґоґічного, в якім містять ся постанови що-до закладання руских педаґоґічних кружків.

— **Нова часопись під заголовком „Артистичний Вістник“**, посьвячена музиці, маляр-ству, різьбарству і прочим красним штукам, стане виходити у Львові заходом виданичої спілки, що основала ся вчера з почуки проф. Вахянина як голови „Союза сьпівацкого“ у Львові. Часопись та крім части редакційної подавати буде в кождім числі одну репродукцию творів наших артистів і одну музичну прилогу обіймаючу композицию наших музиків. Потреба такої часописи давно вже давала ся відчувати, тож введене еї в житє належить привитати з радостию і бажанєм, щоби вона причинила ся до скоршого розвинення нашої музики і штуки.

— **Огні.** З Перемишлян доносять: Дня 14 с. м. вибух пожар в Соловій, тутешнього повіта і знищив 5 селянських загород разом зі всім сегорічним збіжем. Шкода обчислена на 10.000 кор. Причина пожару незвісна. При ратованю свого майна попарила ся селянка Юлія Ґалецка дуже сильно на цілім тілї. — В селї Раковій, самбірского повіта, вибух пожар дня 10 с. м. в наслїдок неосторожности і знищив 3 селянські загороди разом зі збіжем і пашою. Шкода обчислена на звиж 6000 корон. — З Теребовлї доносять: В селї Кровницї погоріла сими днями тамошна деревляна церков. Огонь вибух від того, що дїти бавили ся під церквою сїрниками. Шкода виносить 2.000 К, і не була обезпечена.

— **Нові зелїзницї.** Міністерство зелїзниць удїлило радї надзираючій зелїзницї Львів-Яворів у Львові на один рік дозволу на ведене по мисли істнуючих приписів вступних технічних робіт для льокальної зелїзницї від стациї Яворів через Кобильницю і Ляшки до получення зі стациєю Сурохів або з иншою догідною точкою при шляху зелїзниць державних Ярослав-Сокаль.

Після Вістника розпоряджень для зелїзниць буде відкрита часть шляху довжини 36 кільометрів із Самбора до Стрілок-Топільницї імовірно вже в жовтни сего року. На тій части шляху будуть лежати стациї: Ванівці, пристанок Созань, стация Старий Самбір пристанок Тершів-Спас і стациї Бусовиска і Стрілки-Попільниця. Проча часть шляху із Стрілок-Топільницї до Сянок під границю зі стациями: Ясенця замкова, Явора, Турка, Яблінка нижна, Соколїйки і Границя під Сянками, буде відкрита аж в р. 1905, а то з причини що будова зелїзницї з угорскої сторони спізнала ся.

— **Дефравдация в міністерстві просьвіти.** Вчера викрито в міністерстві просьвіти у Відни дефравдацию в квоті 26.000 К, котрої допустив ся офіциял Фр. Раштін, адміністратор австрийского музея для артистичного промислу. Раштін виїхав на 14-дневу відпустку і вже не вернув.

— **Росийскі дезертири.** З Бродів доносять, що через границю приходить там що-раз більше росийских дезертирів, котрі задержують ся якийсь час в місті, а відтак вибирають ся в сьвіт, переважно до Анґлії і Америки. Серед тамошної академічної молодіжи утворив ся комітет, що улекшує дезертирам побут в Бродах і хоронить їх перед визиском. Подібно доносять з Чернівців, що число росийских дезертирів, які хоронять ся на Буковину перед покликанєм на війну, зростає заєдно. Денно перекрадає ся через границю 30 до 50 утїкачів. Більша частина з них має при собі який-такий гріш і намірає удати ся до Анґлії, Сполучених Держав та Арґентини. В деяких случаях австрийскі власти роблять дезертирам перепони. Перед кількома днями лише інтервенция одного посла зберегла 25 дезертирів перед видачию в руки росийских властий.

— **Самоубийство Терещенка.** Київскі часописи доносять, що в Опошни, тамошної ґуберії, зїньківского округа, покінчив з собою в трагічний спосіб місцевий мілїоновий богатир і лихвар Терещенко. Причиною самоубийства були материяльні неудачі — упадок курсу якихсь акцій, до чого прилучила ся ще недуга. Терещенко повісив ся у власній стодолі, заперши еї наперед з двору і діставшись до середини крізь дїру під кришею. Повісив ся на тонкім шнурку, перевернувши ногами підставлений столик. На тїлї самоубийника в брудних лахах і підвязках від руками були збережені цїнні папери на 500.000 рублїв і 700 рублїв готівкою. Люди, що найшли Терещенка неживого, гидливо скинули з него лахи на бік і перешукали їх, аж коли випала з них золота монета. Окрім паперів лишилось по самоубийнику 6000 десятин землї. Все те одержать его брати, також опошняньскі жителї.

— **Сила любови** показує ся найлїпше в події, яка сильно заворушила перед кількома днями уми мешканців анґлїйского місточка Лютерворт. Один молодий тамошний горожанин покинув молоденьку жіночку, з котрою недавно оженив ся, і утїк з одною дамою, що має 19, виразно девятьнайпятеро дїтий і громадку внуків. Позаяк збіглець забрав із собою деякі предмети, що були власностию жінки, полїция глядає дуже пильно за залюбленою парою.

— **Порозуміла.** Фільозоф до молодої панночки: Чи думали ви коли, панї, про найважнїйше питанє жите? Панночка [спускаючи очи]: До сеї пори ще нїхто не просив мене о руку.

— **Дрібні вісти.** Обовязки ректора львівского університету буде сповняти до 20 жовтня с. р. кс. Фіялек, позаяк нововибраному ректорови д-рови Калинї лїкарі позволили по причинї недуги аж в половинї слїдуючого місяця встати з ліжка. — В цїли поборювання дорожнї средств до житя у Львові засновало ся нове товариство і внесло до намісництва просьбу о потвердженє статута. — Наслїдком анонїмного донесеня до команди кріпости в Перемишли тамошний гарнізоновий суд зарядив против фельдвеблїв 10 баталїона піонірів, Сарни і Йоба слїдство о мальтретоване вояків. — В ботанічнім городї у Львові відкрито оногдї інструкційно-порівнуючу виставу, устроєну товариством пчільництва і садівництва. — В Кракові арештувала полїция Мих. Олькуцкого, котрий будучи писарем у одного адвоката в Золочеві, допустив ся у него знатної дефравдациї. — В Петербурзї помер управитель друкарнї св. Синода, Іван Пухир, родом з галицкої Лемківщини, що був свого часу управителем ставропігійской друкарнї у Львові. — В Борславі розпічне ся будова нового зелїзничого двірця під управою фірми Левинський, Сосновский і Захариєвич. — В львівскім університеті буде установлена нова катедра нїмецкої літератури.

— **Впреосьв митрополит** Андрей Шептицкий вернув в понеділок дня 26 с. м. до Львова. Вскорі виїде митрополит на візитацию підгірских деканатів, а іменно долинського, перегинського і других суєдних. По візитациї наміряє Впреосьв. митрополит відправити паломництво до Ґрусалима.

— **Руский народний театр в Городку** дасть ще дві вистави послїдні а то: в суботу, дня 1. жовтня оперету фантастичну в 5 д. Лисенка „Відьма“ і в неділю, дня 2. жовтня образ на історичнім тлї в 5 д. Кропивницкого „Невольник“. Вистави в Мостиских пічнуть ся доперва ві второк дня 4 жовтня.

— **Соймова канцелярия** оповіщує, що білєти на перше засіданє сойму, назначене на день 30 с. м. видають ся від дня 18 с. м. від години 11 до 12 в полудне, а на слїдуючі засіданя кождого дня попереднього засіданя від години 6-ої до 7-ої вечером.

— **Повітова рада в Стрию** уконституована в той спосіб, що президом вибрано Адама Онишкевича, его заступником д-ра Евгена Олесницкого; членами видїлу д-ра Фрухтмана, В. Йонаша, кс. Свидриґелля, бар. Брунницкого, о. Вас. Давидака, а заступниками видїлових: А. Стояловского, І. Галаґарду, Е. Абрагамовича, С. Матковского і Г. Розвадовского.

— **Пожарний „Сокіл“ в Гавриловцї** надвірняньского повіта заснований на статутї львівского „Сокола“.

— **Академія ветеринарії у Львові.** На основі нового плану студиїв затверджених цїсарскою постановою дня 31 грудня 1896, потрібні до принятя на звичайного слухача академії ветеринарної у Львові: сьвідоцтво зложеного з успіхом істнту зрілости з ґімназиї або з реальної школи. При вписї, який треває від 1—8 жовтня належить предложити крім сьвідоцтва зрілости метрику, а в случаю довшої перерви по зложеню матури, сьвідоцтво моральности. Вписове виносить 10 К, а шкільної оплати не платить ся. Час студиїв треває 8 півроків; доктори медицини можуть покінчити ті студиї в 2 роках. Виглядн для покінчених ветеринарів суть тепер надзвичайно корисні, бо в краю настав великий брак ветеринарів. Много міских посад добре платних, есть необсаджених а також потреба щораз більше ветеринарів на державні посади. Ранґи державних ветеринарів управильнені (від X до VI ранґи); платн асистентів академії ветеринарії зрівнані з платами асистентів політехнік і університетів. На жадане прислає план студиїв і удїляє всяких пояснень ректорат академії ветеринарії (Львів, ул. Кохановского 33).

— **„З Труда“.** Звертаємо увагу ВП. Пань на наше оголошенє, поміщене на послїдній сторонї. Просимо тих ВП. Пань, котрі приїзджають тепер до Львова, щоби заосмотрили себе і родину в потрібні на зиму річи, щоби зволили відвідати найперше наш склеп, (Ринок 39) і наш сальон мод, та замовленє. Ми доложимо всяких старань, щоби вдоволити під кождим зглядом ВП. Паню, а наколи би якого артикулу в нашім складї недостало, служимо радо щирою і практичною радою, де можна заосмотрити ся в найлучші і найдешевші річи. Маємо надію, що просьба наша не буде даремною, що комнати „Труда“ все повні будуть купуючих і інформуючих ся, так що дїяльність „Труда“ буде що раз корисвійшою для нашої публичности. Удїляємо також всяких інформацій писемно.— *Дирекция.*

— **Подяка.** Читальня „Просьвіти“ в Вербівчику складає сим щиру подяку Всехв. товариству „Просьвіта“ у Львові за дар в книжках вартости 22 К для нашої бібліотеки. — *Видїл.*

Померли:

— **Володимир Мартинків**, парох в Сколїм, відзначений хрестом заслуги, настоятель скільского деканату, упокоїв ся дня 24 с. м. в 53 р. житя і 26 сьвященьства, в Горицї (Görz), в лїчничім заведенію. В. в. п!

Бібліоґрафія:

— **Історія Боротьби Віри з Наукою.** Написав Дж. Драпер переклав із 2-ого анґлїйского видання М. Павлик. 2-ге украінське виданє, коштом Ярослава Федорчука, 8°, ст. XVI+276. Ціна 1 К а з пересилкою 1 К 20 с. Львів, 1904. Виключний склад у книгарни „Наукового Товариства ім. Шевченка“ у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26.

Урядові вісти:

— **Оповіщенє.** В відношенію до оповіщеня п. к. краєвої дирекциї скарбу у Львові з дня 4 вересня 1904 ч. 101810/04 о виготовленю і предкладанню властим податковим I інстанциї виказів Б, В і Г до уживку при вимірі податку особисто доходового на р. 1905 подає ся сим додатково до відомости П. Т. властителїв домів і льокаторів, що в виказах форм Б. В. Г. належить подати мешканців згляднo членів родини, їх занятє і місце замешкання після стану з днем 5 падолиста 1904 і викази ті предложити ц. к. адміністрациї податків найдальше до 15 падолиста 1904. Виказ Б має бути виповнений через властителя дому винаймленого, виказ В через чинників, а виказ Г через властителїв домів невинаймлених.

Ті самі викази довжні виготовити власителї готелїв і домів заїздних що до тих осіб, котрі довше як 3 місяці без перерви мешкають.

В який спосіб мають бути повизші викази виповнені, показують докладно написи поодиноких рубрик згляднo обясненя замішені на 1 сторонї відносних друків.

Блянкети повизших виказів видає протокол подавчий ц. к. Адміністрациї податків у Львові за згошенєм інтересованих безплатно. — *Ц. к. Адміністрация у Львові.*

Ц. к. Дирекция зелїзниць дер.

Після оповіщеня оголошеного в Wiener Zeitung і в „Ґазетї Львівскій“ розписує ц. к. Дирекция зелїзниць держ. у Львові оферту на доставу, монтоване і уставленє зелїзних конструкций даху для будинку до монтованя локомотив враз з зелїзною конструкциєю під рухомі журавлї на двірци зелїзничім у Львові.

Кошта сеї будови виносять в приближенію 103.130 корон.

Оферти буде принимати ц. к. Дирекция зелїзниць держ. найдальше до 12 години в полудне дня 15 падолиста 1904. — Отвореня оферт наступить 16 падолиста с. р. о 1-ій годинї в полудня.

Услівя достави, плати і инші підручники можна переглянути в ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові (віддїл для консервациї і будови III поверх).

„Після оповіщеня замішеного в „Wiener Zeitung“ розписує ц. к. Дирекция будови зелїзниць у Відни оферту на виконанє робіт надторових в стациї Ґерц на частковім шляху Подбредо-Ґерц-Ст. Петер зелїзницї Вохінської.

Оферти буде принимати найпізнїйше до 12 год. в полудне дня 6 жовтня с. р. ц. к. Дирекция будови зелїзниць у Відни VI Gumperdorferstrasse 10.

Услівя з планами можна переплянути в згаданій ц. к. Дирекциї, або в Управі будови в Ґерц“.

З днем 1 жовтня с. р. входить в житє на зелїзници льокальній Новий Торг-Сухагора, в окрузї ц. к. Дирекциї зелїзниць державних в Кракові, новий розклад їзди.

Дотичні зміни розкладу їзди суть замішені в оголошеню, як також в додатках до стїнних розкладів таб. VII в. б. і в 2-гім зошитї до кишенєвого розкладу їзди.

Додатки ті можна дістати у всїх касах ц. к. зелїзниць держ., а також в бюрі інформацийнім ц. к. зелїзниць держ. насаж Гавсмана ч. 9.

Малий фейлєтон.

Хлїба! Хлїба!

(Із „военних образків“ В. Немировича-Данченка).

Я лиш що вернув ся із позиций змордований, змучений і мені — сонїсно. Право і лїворуч ідуть люди, що мають більше від мене право на віддих. Вони зовсім сколочені. Ci люди від десяти днїв не знають справжнього спокою. Та тут важна не лиш утома. Ось утомлені, що ледви держуть ся на ногах, стають і жалібно дивлять ся на нас. В ваґонї, що сповнює ролю салдатскої їдальнї, в салдатский борщ:

— Чого тобі, голубчику?

— Хлїба би.

Даю йому гроший.

Не хоче.

— Покірно дякую. Менї би хлїба треба... Вже другу добу не їмо. Ми роздали все, що у нас було. Наші салдати — також. За годину в пїлім потязї не стало й крушки хлїба, а люди із дальших позиций, куди нїяка інтендатура не могла доставити поживи, все йшли і йшли і просили одного лише „хлїбця“. І нїхто не бере гроший. Тільки й чуєш, що напружені, жалібні, умолючі прохання: „хлїбця!“

Над'їзджає другої днини стїйчик.

— Ваше високоблагородіє! Позвольте хлїба!

— На, маєш!

— А ще трохи — мне він не рішучо.

— Вже досить.

— Для мене досить... Але для капітана — вказує він на верхового офіцира, що відвернув ся від нас.

— Нехай же він сам приїде.

— Вони не прибудуть.

— Чому?

— Їм вїдково.

Йому дають для офіцира хлїба і вареного мяса.

Той з далека пливе ся і ми бачимо, як знепанька радощі озарили його лице.

Незабаром приїздить із поза вількох верстов С... офіцир ґен. Міщенка.

— Ради Бога. Ґенерал не має що їсти. Дайти що-небудь.

Наші дїлять ся, чим можуть: пів бутельки горівки, хлїб, масо, трохи консервів.

Офіцир просто одушевлений. Навіть руки дрожать, а весь він у румянци.

— Спасибіг! То радість. Буде чистий празник. Ми вже місяць чогось подібного не бачили.

І мало не танцює на сїдлї. Не відпочиваючи, летить з поворотом, несучи дорогоцїнний вебір.

Один приятелий офіцир примістив ся коло нас.

Просимо обідати — що в.

Дякує.

— Я вже забув, як їдять... тихо, тихенько говорить він.

— Чим же ви жили?

— Чаєм.

Весь хорий. Дрожить... На чай накинув ся, а у самого — молоде, гарне лице і зуби такі величаві, що ними кости перегризи би.

Другий офіцир кинув ся на салдатский „зразок“ з такою жадобою, що у мене мало сльози не ринули із очий.

— Такої розкоші ми вже давно не бачили!..

Чи ви бачили коли, як люди пють воду з брудних вонючих калуж, повних пуговиць і всякої повзаючої нечисти? Приїзджайте сюда і подивіть ся. Подивіть ся, як із запїненого хлїба вітруть зелену пліснь так, що і кусочка не урвуть і їдять з апетитом, як пожирають масо, покрите сїрим налетом — та ще й Богу за се дякують. 6 конерви; блешанки роздуті, стали винуклими. Пробили їх — відти бє смердячий ґаз. Дадуть йому пити і їдять та ще й підхвалюють. Інтендантура уладжена в теперішну війну знаменито, як порівнати її із війною турецкою 77—78 рр., але там де вона не може достати своїх засобів, або де попаде ся непомірковани офіцир із резерви, що вимагає формальностий, яких нїяк сповнити, там справа стає погана.

Переписка Адміністрациї.

Вп. Ю. Кр. в Мн. Тепер виплачено по конець вересня. — В. Ми. в Зм. Тепер вирівнано по конець вересня. — Хв. Тов. „Власна Поміч“ в Ба. Добре і прийде нам до кінця року ще 2 К. — Ф. Са. в За. Тепер до 14 серпня. — Т. Сі. в Ст. До кінця вересня ще 8 К. — Д. Ру. в За. Тепер виплачено до кінця липня а не серпня. — С. Со. в Фоль. Тепер виплачено лиш до кінця липня. — А. Ве. в Ма. Одержано тепер за 2 квартал тож просимо о решта. — М. Ге в Лю. ве. Тепер заплачено до кінця серпня а не жовтня.

Вп. В. Кл. в Ґі. До кінця вересня належить ся нам ще 2 К. — В. Ча. в За. До кінця року прийде ще 4 К. — О. Со. в Яп. До кінця року (13/1) прийде ще 2 К 50 с. — Е. Ґа. в Бі. До кінця року ще 8 К. — І. То. в Кі. Тепер виплачено лиш по конець вересня.

— **Видїл товариства Руских Женщин в Станиславові** складає щиро-сердечну подяку за дальші жертви на Інститут дівочий слїдуючим Добродіям: Вп. о. Богонос 10 К, Тимяків 1 К, Стахевич 2 К, Дуткевич 10 К, сов. Мандичевский 10 К, д-р Жуковский 2 К, староста Прокопчиц 2 К, Лугова з Заріча 10 К, з тов. „Боян“ 25 К, у Вп. Комарницких в Лисьци зібрано 17 К 10 сот. Кадайский 4 К, у Вп. Кульчицких в Підпечарах зібрано 13 К. Просить о дальші жертви. — *Видїл.*

— **На церков в Ясли** за час від 12 лютого по конець червня 1904 пожертвували (в коронах): П. П. Сайб і Косик з Ясла по 1, п. Юрій Балах з Селиск 50 с., п. Алек. Городецкий з Дивова 50 с., п. І. Гольовка з Ясла 1, п. Дильонс з Кобилянки 1, п. Іван Сьміткевич адюнкт податковий з Ясла 1, п. Іван Сїневич надкомісар гірничий з Ясла 9, п. Д. Парч з Дубівця 4, пп. Мих. Ольховий 2, Квятерняк 2, Мостряньский, Рубич, Гонсьоровский по 1, п. Дуткевич 40 с., Іван Кинах, п. Квятковский по 1, [всї з Ясла] процент з книжочки ч. 687 6·37, з книжочки ч. 61.050 50·48, адміністратор рим. кат. в Ясли 2·17, п. Ів. Грабовеньский канд. нотаряльний з Долини 1, п. Петруняк з Незвиск 1, п. Ів. Лехник від о. Матковского 4, від прихожан 4·44, о. Калужняцкий з Загіри від себе 2, від прихожан 8, о. Устиянович з Смерековца 2, п. Войтіх Шафарж з Ясла 5, п. Александрович з Ясла 5, п. Котович ветеринар з Ясла 60 с., пп. Нунберґ і Яйко з Ясла по 1, п. Вархаловский з Ясла 60 с., п. Гавк екзекутор под. з Ясла 1, д-р Весядецкий з Тонсувки 1, п. Василь Ковальский президент сенату з Відни від себе 40, від віденьских Русинів 40, п. Волод. Левицкий з Ясла 12·50, п. Ю. Слезак директор копальнї з Ясла 10, о. В. Грабець сотрудник з Гнича 1, п. В. Яворский посол 1, п. Рибчан з Ясла з продажи цеголок 8, о. І. Негребецкий від себе 1, від церкви 1, п. Юлія Іванівна учителька з Дошниї 2, о. І. Федюк з Гвоздця 2, п. В. Яворский посол з Нового-Санча 6, п. Юлїян Романчук посол 2, п. Брайтер посол і редактор „Моніторa“ 2, п. Барвіньский посол 2, п. Решетилович секретар староства в Горлицях 2, руска громада в Новім Санчи 2, д-р Кос посол 2, о. Степцев з Вишни 1, п. Тритко з Горлиць 1, п. Рибчак за продані цеголки 12, п. Пискливець кондуктор з Ясла за продані цеголки 8·80, п. Загуровский совітник судовий з Ясла 1, д-р Сенькевич адвокат з Ясла 24, п. Чорвеньний технік з Ясла 2, п. Яворский з Ясла за цеголки 3, „Добробит“ з Самбора 50, [на книжочку того товар. ч. 84], п. Ручна зі Львова 2, о. Сосенко з Королївки 5, о. Іван Пастернак з Тилявки 50, о. Д. Колодийцкий в Ягольници 2, о. К. Селецкий в Жужели 10 екземплярів книжки „о. Іван Боско“ по 1 Роман Ґіжовский кандидат нотаряльний з, Змигорода 2, п. Вас. Роздїльский в продажи цеголок 10·60, консисторія в Перемишли легат бл. п. о. Івана Гумецкого бувшого прих. в Річиці 100, о. Іван Кестек з Нового-Села 4. Всего 489 К 96 с., а попередними 4.409 К 53 с. П. Т, жертводателям і добродіям виражаємо наше Спаси Біг і просимо нас дальше задержати в ласкавій памяти. — Від комітету будови руской церкви в Ясли.

АДВОКАТ-РУСИН, котрий хотів-би осісти в повітовім місті, де ще нема Русина адвоката, має заневнених в першім році найменше 2000 корон доходу за контракти при парцеляції. Всяка поміч моральна і материяльна заневнена. Зголоситись на адресу: Василь Сїдельник Рава руска. 695 1—3

Курс Львівский

з дня 29 н. ст. вересня 1904.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад
Банку гіпот. галиц. по 200 зр. а. в.	538 —	548 —
Банку для торгівлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Земл. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Земл. Львів.-Чернов. Ясси по 200 зр.	573 —	583 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. виьос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	101 50	102 20
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 80	99 50
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	101 50	102 20
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	99 20	99 90
Товариства кредит. 4% (I. емісії)	99 80	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	99 80	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	99 20	99 9
Облігії за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% в. з.	99 60	100 30
Буков. фонду пропінаційного 5% в. з.	102 80	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 80	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	97 —	97 70
„ „ 4½% 4-ої емісії.	101 10	101 80
Льосн:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 л.)	83 —	87 —
Міста Станіславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 26	11 40
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублів срібних	250 —	253 —
100 Рублів паперових	254 —	254 50
100 марок німецких	117 10	117 60

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Петро Лїнинський

ем. ц. к. радник вищого краєвого суду отворив з днем 15 вересня 1904 р. **адвокацку канцелярию** в СОКАЛИ. 701 2—6

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лікар клініки львівского університету б. лікар клініки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 пополудни ул. Академічна ч. 26. 314

„Die Zeit“

оказові числа безплатно дає бюро дневників і оголошень

К. Бухштаба ул. Короля Людвика 21.

Хто запренумерує „Die Zeit“ від 1 жовтня в тім бюрі, дістане часопись 14 днів даром. 714 2—2

Склеп Жіночої Спілки Промислової „ТРУД“

у Львові, Ринок ч. 39 (дім власний).

Поручає на сезон зимовий наймодніїші матерії вовняні на сукні чорні і кольорові, суконки і льодени на костюми, фланельки, бархани, французки і звичайні і шалї зимові. **Полотна** ірляньскі румбурскі і краєві, шіртінґи і шифони. **Біле** столове, ручники і хусточки до носа, гафти і коронки найлучшої сорти і взагалї всї додатки до суконь і біля. **Килими** краєві, запаски, крайки, ґердани, поясна і торбинки скірянї прегарної роботи. Панчохи, скарпетки, рукавички і всякі вироби панчошкові.

На жадане висилає ся пробки полотен і всяких матерій відворотно і оплатно. 716 1—?

Крохмаль брилянтовий „Бажанта“

636 *узнаний за найліпший всюди до набутя.* 8—10

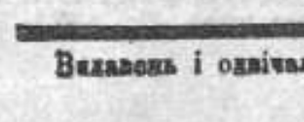

Автоматинні лапки на миши,

на щурі зр. 2. — на миши зр. 1·20, ловлять в догляду до 40 штук одної ночи, не полишають жадного сопуху, самі наставляють ся. **Лапка на шкабів** „Eclipse“ тисячі шкабів і нараконів одної ночи ловить ся по зр. 1·20. Всюда найліпший успіх. Висилка за післяплатою.

J. SCHÜLER, Відень II. Kurzbauergasse 4.

Численні подяки. 604 2—?

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 7—7

664 10—50

Проповіди *на сьвята і неділі цілого року*

о. Петра Білинського.

Часть I. і II. можна дістати по ціні 3 К. за кожду часть у автора в Зарваниця, почта Вишнівчик, в книгарни Ставропиґійского Інститута у Львові, в книгарни п. Яблоньского в Тернополи, і в книгарни п. Добошиньского Станиславові. 732 3—6

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. уприв. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі папери цінні і монети

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї. 374

Всякі заграничні монети купують і продають найкористнійше

Сокаль і Лїлієн

банковий дім і контора виміни.

Замовлення з провінциї виконуємо відворотною почтою без дочисленя окремої провізиї. 207 c 5—?

DEPENDANCE

Готель Брістоль

Отворене

ТЕАТРУ РІЖНОРОДНОСТИИ

В середу 21 вересня 1904 р. розпочинає ряд представлень в нових, величавих, з комфортом уладжених салях, до котрих заанґажовано найліпші артистичні сили. 365 1—1

Початок о годині 9 вечером.

З високим поважанем **Жигмонт Ценґут.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Гіпотечного на плавтацких плоші Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всеславські инші прибори оптичні всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найлєпше. 4185

Семінарист пошукує лекциї на селї або в місті на цілий рік за дуже умірковани винагородженем. Зголошеня на адрес: *Андрій Поляньчук*, Сокаль, Забужже.

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть I.

Апробований для всіх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руськім Інституті для дівчат в Перемишли.

„Краєвий Союз кредитовий“

видає для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга должників	арк. по 10	сот.
Замкнена місячна	„ „ 5	„
Інвентар должників	„ „ 5	„
Інвентар вкладників	„ „ 6	„
Інвентар уділів	„ „ 5	„
Книга головна	„ „ 10	„
Книга дієвідзнайна	„ „ 10	„
Книга вкладок щадничих	„ „ 10	„
Книга уділів членьских	„ „ 10	„
Реєстр членів	„ „ 10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„ „ 10	„
Зголошенє о позичку штука	„ 2	„
Виказ умореня позички	„ 2	„
Асигнати касові штука	„ 1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім“ у Львові. Ринок ч. 10, I. поверх.

Іспитований півець церковний

із звучним баритоновим голосом, іспитований пасїчник, женатий, з крамарскою практикою, глядає місця, де було-б відповідне місце на крамницю. *Іван Салаш* в Новосїлках о. п Рудки. 697 3—4

Ученик VII кл. гімн. приватист пошукує лекциї на провінциї. Може також уділяти початків язика французского. Ласкані згопошеня з поданем услівя до Адмінїстрациї „Дїла“ під буквами М. С.

Цукорня краківска

Львів Фредри, поручає знаменитї тїсточка по 3 кр. Вельми смачних гербатників фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекопядок 1 зр. 168 12—15

Бриндзю гуцульску (чисто овечу) по 96 сот. за 1 кґ. Мід гірок й (патоку) по 1 К 44 с. за 1 кґ. Гриби сушені (гірскі) по 8 К за 1 кґ. поручає торговля товарів мішаних **Евгена Рачиньского в Косові.** 704 2—10

БРИТВИ анґлїйскі як й солїнґеньскі в ціні від 80 кр. 1·20, 1·50, 1·50, 1·80 до 4 зр. рівнож правиди до голеня по 2·50 зр. паски до бритов від 60 кр. до 3 зр. марморки від 25 кр. до 1·50 зр. поручає **А. Раттінґер.** Львів, 596 Галицка 15. 8—10

Новість!

Ковдри на пуху, верх і спід однаковий в обох сторін до ужитку, лєскі і тонкі по зр. 16·50, 18, 20 до 22; атласові шовкові по зр. 20, 25 до 40. Ковдри звичайні від зр. 3·50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 до 14 зр.; атласові шовкові по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30.

Матераци чисто волосїнні на три подушки зр 14, 16, 18, 20 до 30 зр. Матераци в морскої трави 6·50, 7, 8 до 10 зр. Новість-сїнника „Шпїлька“ в соломи препарованої по зр. 6 і 7; вистелювані травою морскою або волосїнним по зр. 10, 12, до зр. 20.

Новість! машина парова відсвіжує і чистить пірині подушки зовсїм як нові по 30 кр. за кільо — лише в специяльній робітни ковдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

592 8—8

Перший руский склад машин до шитя.

Неврівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Веч. Священникам і шп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шиття і газету безплатно. Цїнника на жадане і даром 813

Іван Яврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

„Дзвінок“

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним.

Передплата на цїлий рік тїлько 6 К. Адреса адмінїстрациї і експедициї: Львів ул. Кохановского ч. 15 А.

Для молодїжи шкільної.

Виріб красний.

Жадайте по всіх склепах

Бльоки і зошити рисункові „Leopolia“

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia“.

650 15—20

Товариство „Любов“ у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам,** зглядно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дїтий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік житя.

Перший віддїл, *обезпечене рент,* запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, зглядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднїйшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов“ своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії,* які можна виплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* зглядно *14-дневу проволоку* до виплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потрученя;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплових і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все під ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

На зближаючі ся Празники і Сьвята

просимо замовляти

„Сьвітло церковне і столове“

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ“

з наком +. М. Ц. Н. Т.

Для Всч. Брацтв церковних і крамниць даємо

10% фабричного рабату!

Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“ горить ясно, не коптить і не сливає.

573 15—?

Рух волїничних поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Вежиці	5·03.
„ Отрик	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

з Якова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, 2·45, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча	6·48, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 8·40*.
„ Яворова	6·50, 5·42.
„ Самбора	2·25, 3·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Вежиці	10·50.
„ Отрик	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тїльно що неділї].
„ Перемишлян до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32 2·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

до Якова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого рода, ілюстровані провідники, розвинади їзди і т. д. мож набувати через цілий день в мійскім бюрі п. н. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Поручаю ся Всч. Духовеньству і шп. урядникам!

РОБІТНЯ КРАВЕЦКА

Софрона Ференцевича

у Львові ул. Валова число 17

виконує всяку одежу після замовленя так сьвященичу як і цивільну після найновійших журналів солїдно та дешево. Замовленя з провінциї полагоджуєсь відворотною почтою. 709 1—10

При закупні товарів просимо повідомляти ся на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 209. Львів, Пятниця 17 (30) Вересня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрации „Діла", ул. Багория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Панєнь Гавсмана ч. 9; К. Бухшта ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuzawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		на границях:	
на цілий рік	32 к.		— 44 к.
на пів року	16 „		— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Багория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за сі місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Поздоми і инші приватні оголошення числить ся по 30 с. за стрічку.

На нову сесию.

Нині зібрав ся тав. галицкий, а в дійсности польский сойм на нову сесию. Для польских верховодів отворила ся тим самим на ново кузня до кованя польских ланців на руский нарід — для нас Русинів настала нова пора боротьби і безуспішних зусиль.

Чим є польский сойм для нас, чим его так названа польска більшість соймова? Від коли в краю запанував польский шовінїзм а польску суспільність опутала дурійка вшехпольских реставрацийних плянів на карках руского народу, підсичувана індолєнциєю Відня й австрийскої держави — від тоді політика краєва поточила ся одним шляхом, шляхом давленя Русинів і то шляхом, з якого ніщо не потрафить збити польских краєвих верховодів: ні „проба" мирних заходів з нашого боку, ні наша боротьба. Ідуть вони з зелїзною, холодною а неумолимою консеквенциєю як люті вороги по трупах, а політика наших заступників виглядає на тоті судороги невільника, що придавлений брутальною ногою то просить попусту, то підносить голос розпуки та безуспішно кличе других на поміч. Та той послїдний голос мабуть за слабкий, мабуть за надто мало підпертий силою руского загалу, щоб звернув на себе належну увагу та застановив хоч на часочок тих, що певні своєї позициї і добре свідомі положеня держави, не боять ся ні напору, ні перешкод із вні.

Що так представляє ся ситуация міжнародної політики на тлї краєвих відносин, о тім переконують нас хочби події послїдних лїт. Зачати-б лише від сецесиї руских послів в передпослїдній каденциї, сецесиї, що по довшім часї співдїлання була першим проявом нашого всенародного протесту проти акциї краєвих польских верховодів. Випередили его: відкинене а вглядно похоронене домагання рускої ґімназиї в Станиславові і видвигнене антіруского кольонїзацийного проєкту в формі рентових посїлостий а поза соймом скріплена акция польонїзацийна в школах. Тодї то рускі посли опустили ґремяльно польский сойм і зложили декларацию, в котрій сказано між иншими таке: „Від 1883 р. виступають рускі соймові посли з домаганями постепенного заспокоєня культурно-національних і економічних потреб руского народа а домагання їх на сїм полї були завсїгди мінїмальні. Так само і в сїй сесиї поставили посли домагане всесторонно мотивоване і оправдане що до рускої ґімназиї в Станиславові, та сего домагання руских послів не полагоджено. Ігноровано також руских послів в усіх їх жалобах на систему практиковану супротив Русинів а за те видвигнено і принято проєкт о рентових осєлях, против котрого заявили ся рускі посли і загальна опінія руского народу".

На тему сеї сецесиї руских послів писали тодї рускі дневники дуже виразно ось що „Свобода" писала: „Що значить сей виступ руских послів? Значить, що в тім польскім соймі ми Русини вже нїчого не ждемо, що для нас настає пора завзятої боротьби. Ми знаємо вже лиш державу і до неї відкликуємо ся. Їй, сїй державі платять три мілїони Русинів податок в грошах і крови, і она, ся держава мусить вже раз зробити порядок в краю". [Ст. „Не видержали". Ч. 26 Свободи з 1901]. Рівночасно писало „Діло": „Руским послам не стало вже терпцю. Переконали ся, що від галицкого сойму нема вже чого надїяти ся, що наша справа мусить насамперед рішити ся у Відни а відтак доперва буде можна говорити о нїй в соймі... Наша справа мусить бути трактована не яко справа домашна, а яко справа загально-державної австрийскої політики [в „Дїлї" з 9 VII 1901 ч. 142].

Отсе була перша згідна заява орґанів рускої опінії публичної і репрезентантів Русинів а ся заява була хиба дуже виразною пересторогою що до евентуальної дальшої політики супротив Поляків.

Та се не помогло анї трошки нашим галицким верховодам. Прийшли зараз соймові вибори а перша їх думка була перевести вибори в часї жнив і Русинів в будучім соймі по можности з'ануловати. Се вчинено, хоч руска преса допоминала ся леґальности і льояльности і хоч Русини вислали в тій справі навіть окрему депутацию до Відня. Як випали самі вибори, знаємо; репрезентация вийшла умисне мішана і здесятковала а рускій нарід повалили і при сих виборах давні надужитя. Руска преса назвала сї вибори „погромом"...

Соймові вибори з 1901р. були при всіх повисших антецеденсах новим поличчиком вимірєним Русинам від шляхотско-польских верховодів!

Абстиненция Русинів від нового сойму а з тим акция масової самооборони стрейками і бойкотом та поминеня сойму і взагалї Поляків та галицко-польских верховодів а зворот і апеляция до держави — отсе була дорога на якусь пізно виразніше окреслену. Русинів повинні були ступити Русини. А однак і тим разом се еще не наступило. *Еще раз дали можність Русини польским верховодам вийти по добру із ситуациї та замість прозумінем світ в дома.* Настала акция приготовляваних стрейків і бойкотів, та не наступила абстиненция.

З отворенем нового сойму вступають рускі посли знов у сойм і складають там повазну декларацию: вступають у сойм, бо хочуть „обявити свою добру волю до спільного труду для добра краю". Нарід руский домагає ся однак за те, щоб на будуче трактовано его репрезентантів і домагання достойно і серйозно та щоб руский нарід не був спиханий соймом і державою на становиско підрядне. „Нарід руский — сказано вкінци в тій заяві з 30 грудня 1901 — не поступить зі свого становиска і коли рускі посли зустрінуть ся знов з неохотою і противдїланем сойму, то не їх буде виною, коли будуть мусїли пити за голосом суспільности і *полагодити сей сойм, щоб тим сильнїйше станути в оборонї подоптаних прав*". А рівночасно пос. Могильницкий, речник руского народу при розправі над провізориєю буджетовою простягав Полякам „руку до згоди" і апелював: „Сповиїть супротив руского клюбу справедливість а побачите, що з сего вийде користь для краю! Пригадую, що до праці для народу треба доброї волї, що згода будує!"...

Проминула перша двадцятка соймова, а в червни 1902 наступив дальший хід перерваної сесиї. „Діло" з припорученя „Народного Комітету" вважало за відповідне в статї „Перед соймом" пригадати стан річи і деклярацию руских послів і писало: „Нарід руский ждє в посїдне від галицкого сойму, що він хоч тепер полагодить некучі его домагання та як найшпеша законодатна і репрезентацийна власть краєва дасть почин до нового справедливого упорядкованя національних і суспільних відносин в краю. Нарід руский робить послїдну пробу і коли більшість соймова своєї системи не зміпить — то нарід руский ступить на нову дорогу. А наступить се зі ствердженем факту, що вину зірваня усяких ниток з другою народностию поносимо не ми" [ч. 126 з 20 VI 902]. Рівночасно писав навіть „Kurjer lwowski" оцінюючи ситуацию перед соймом: „Більшість соймова не узглядняла довголїтних пересторог пос. Барвінського і Окуневского в соймі і парляментї і заострене справи рускої, що вимагає полагоди, се єї вина!"

Якжеж поступили галицко-польскі верховоди супротив сих нових заходів з боку Русинів? Як — се явісно. Домагання рускої ґімназиї в Станиславові рішенем всіх клюбів і комісиї сойм відкинув „Просьвіті" субвенцию відмовив а до давного проєкту о рентових осєлях додав дальший анти-руский кольонїзацийний проєкт з бюрами посередництва працї. А о скріпленій акциї поза соймом, о зростаючій аґресивности в будованю косцюлків, польонїзациї шкіл, єдиную всіх польских елементів до боротьби против Русинів — вже й не говорить.

Настала сесия з минувшого року, а о подіях тої сесиї нема що богато згадувати, бо вони ще всї в нашій свіжій памяти. Більшість соймова не дала ся зворушити заявами руских послів, ні предложеними мира — вона пішла далї своєю витиченою дорогою. Сойм відкинув всї домагання Русинів, що-до справедливійшого трактованя в буджетї, введеня реформи виборчої а навіть і таке мінїмальне домагане як в справі станиславівскої, ґімназиї а рускі посли, що вийшли з застереженем до сойму і символом мира в руцї, мусїли знов опустити сойм та відкликати ся до народу і боротьби поза соймом. Та може найкраще ілюструє се заява руских послів відчитана головою рускої клюбу пос. Олесницким з дня 29 жовтня мин. р., якою отворено нову, другу вже з порядку руску сецесию зі зложенем мандатів. Ось-що сказано там в сїй заяві:

„Помимо попітики нашої, скрайно льояльної, найшли ся ми в неможливости дальшого нашого співдїланя в тім соймі.

„Сойм відкинув мінїмальне домагане нашого народу, котрого сповненя добиваємо ся вже три роки, домагане, котре має за собою арґументи виконаних а найтяжших, бо через наших противників поставлених вимогів і котре мало ґаранцию в усї найвисших, а відкинув его без всякого арґументу річевого, в імя лише одного мотиву: ненависти до руского народу і змагання до зничення его культурного розвитку.

„Супротив факту сего, який являє ся лиш одним з ряду подібних актів політики сего сойму в справі рускій, супротив факту дальшого, що маємо перед собою і в других актах законодатних сего сойму докази інтенций вимірених на політичне обезсиленя і економічне зничене руского народа в Галичинї, супротив факту вкінци, що дволїтний досьвід пересьвідчив нас аж надто сильно, що в тім соймі і в тім его складї нема і не буде для нас справедливости — ми члени руского клюбу соймового, покликуючись на деклярацию нашу зложену на І. засіданю дня 30. грудня 1901 р., заявляємо, що анї наша анї народу руского честь не позволяє нам дальше оставати в тій палатї, де льояльна і уміркована політика наша стрічаєсь з систематично і крайно обиджаючими нас і нарід руский проявами бути і насильства і длятого лишаємо сойм сей, оставляючи представителям народа польского в Галичинї отвічальність за приневолене нас до сего кроку перед судом історий і всего цивілїзованого сьвіта і підносячи при виході із сеї салї всенародний грімкий протест против того тяжкого насильства, яке представителї польского народа сповнили нині над братним народом руским.

„Під тим окликом ідемо в той нарід, котрий нас тут вислав а дальше належить вже до него."

Нинїшного дня по тих всїх потрясаючих подіях отварая ся нова сесия польского сойму. Тяжко, дуже тяжко сумнївати ся. Буджет виказує нові недобори а на порядок нарад вставлено вже такі проєкти як рентові загороди, — дальший ланц в радку антирускихъ законів — і предложене о огневих сторожах. О домаганях Русинів, о реформі виборчій ні слиху ні диху а в там вправдї позиция субвенциї на руский театр, та ми знаємо, що се тілько гачок, аби держати руску репрезентацию на привязи, так само як і евентуальна одна ґімназийка, для засолодженя тих гірких і затроюючих нас пилюм, які несуть нам польскі верховоди в законї о рентових осєлях а може й инших рішеня та постановах, які ще й предвидїти годї...

Тому руский нарід вступає в фазу нової сесиї польского сойму з давним чувством і з дотеперішними, незміненими поглядами на нашу судьбу під польскою управою. Знаємо того ждати і куди йти. Може лише панове

---

8)

АЛЕКСАНДЕР ІРАУ - ВАНДМАЄР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

Заєдно почуваю себе щасливою, коли читаю твоє письмо — хочу бути твоєю усею душею і тїлом, без нїякого застереженя — одного лиш бажаю, щоб Ти мене так само кохав.

Днесь одержала я лист від тети. Они тебе повитають сердечно, їдь чим скорійш,— мої думки будуть Вас супроводжати . . . говорім зовсїм отверто! — Ви неможете довше оставати на дотеперішнім становищи — мій вуй може богато вдїяти для нашого щастя, він се зробить певно.

Ви може гнїваєте ся, що так до Вас пишу, — але вірте — се моя горяча любов бажає Вам иншого становиска; не хотїла-б я стати Вам запорою, але радше підмогою.

Для Вас нема будучности при зелїзници.

Поминувши хвилеве невідрадне материяльне положене — ми обоє молоді, найдемо доста сили, щоб побороти недостаток, — але для Вас як урядника зелїзничого нема нїяких виглядів. Ти мусиш перенести ся в инший круг дїланя — прийдеш доперва до себе.

Богато зможуть нам помогти вуй та тета. Правда? — Ти зробиш се для твоєї Алїси.

Напиши — прошу — сейчас, як лиш до них прибудеш; я тїльки сподїюсь. Вуй троки не здужав, як раз припадають жидівські сьвята — тож буде дома. Ах, чому я не можу там бути; гадками я при Вас.

Пересилаю дві мої фотоґрафії, вибери, котра тобі краще сподобаєть ся, а другу відошли, розуміть ся із своєю.

Знаєш, я-б бажала еще одно.., моя сестра досї Тебе не знає.

Оставай здоров — мій найдорожший — вижидаю листу з Кракова, але довгого.

A propos, чи знаєш, що на се мої родичі? Они раді, що таки вкінци подобав ся хтось іхній знимній, суворій донечцї.

Моя рідня здоровить Тебе — всегда Твоя Алїся.

P. Г. В. Л. здивують ся не мало, коли довідають ся про наше подруже. Поки-що не говори нич.

Пиши богато і скоро —

Алїса.

VII.

Лице Романьского змінило ся до непізнаня, в його очах жеврів потаємний огонь, ніс наче продовжив ся а нервозний відрух викривив уста.

Він закурив на ново погаслу сиґаретку, хоч кашель доскулював. По хвилинї продовжав дальше:

Ох — приятелю — часи що відтак настали страшні були для мене, їх не забуду доки житя менї, вони мало що розуму не одібрали.

Ясні хвилї рожевих надій мінялись із чорною безпомічною журбою, майже розпукою.

На спомин, що Алїса любить мене, що стане небавом моєю женою, радів я наче дитина, та скоро опісля приходили рефлексиї... Рішаюча хвила мусить чим скорше наступити. На отсїм, чейже, мізернім становиску я й мріти не повинен про подруже, — їй, моїй кралї мушу инше придбати, — але як? відкіль взяти?

Отсї рефлексиї відкривали передо-мною незміряму глубінь, в котру западаю ся що раз глибше, глибше. Бо чиж се легка річ для молодого чоловіка в так нужденнім краю, як Галичина, придбати собі за часочок сьвітле становиско? Для чоловіка, що не має инших вносин, що не має „протекциї?"

Чи йти за границю?

Алеж люди не без пересудів! Кождий подумає, що чоловік, котрий оставав кілька років в державній службі, не покидає ей без глибшої причини. Колиб еще мож було особисто представити справу! А то за службовими обовязками, що день і ніч вязали мене при стацийнім столику, не мож було довшого листу написати. Погодити ся з гадкою, що рідня Алїси могла би менї подати помічну руку, я не міг; воно прямо понижало би мене та ставило в доволї двозначнім положеню. Я хотїв і мусїв показати, що й справдї було на дїлї, що дружу ся з Алїсою із чистої любови, — не для придбаня собі материяльних користий.

Отся гадка, щоб винайти що відповідного, сверлувала мій мозок, замучувала мене.

Я писав до рїжних підприємств, дарма, — приходив або за пізно, або ставлено менї гороскопи . . , на будуче.

А між тим туга за Алїсою пожирала цїле моє єство, несупокій та хороблива любов поглублялись що раз більше.

Вкінци одної днини рішив ся я відвідати ей кревняків.

Менї удало ся одержати від начальника 24-годинну відпустку і я від'їхав до Кракова.

Еще днесь стоїть перед моїми очима отся подорож.

По части ставало соромно із самого себе — то знова я говорив собі: „Отсе прецїнь роблю для Неї!" Я вимагав що хвили ей фотоґрафію, щоб видом ей особи скріпити у себе волю.

Вечером прибув я до Кракова, та ледви передягнув ся в готели, сейчас поспішив до вуя Вижницера. Вуй Вижницер, товстий Жид, з довгим носом та широким овидом принив мене доволї любезно. Він представив мене сейчас своїй женї, поставній дамі та розповідав заєдно, як то з малого доробив ся гроша, як то з чистої любови одружив ся тай й досї живуть обоє в повнім щастю. І справдї я міг сам запримітити ледви чи не комічно-любовні міни якими отсе старе подруже наче чванило ся — а здавало ся, що одиноку хибою їх подружя був брак дїтий.

Небавом почало ся справдїшне переслуханя.

Я мусїв докладно переповісти мою минувшину та висказувати ся ясно що до плянів на будуче. І хоч не мало мерзила мене отся „сповідь", то мусїв я в дусї признати, що ті люди мають право усе знати про мене, я навіть старав ся давати як найбільше вдоволяючі відповіди, представляючи, як то дуже щасливою думаю зробити Алїсу.

(*Дальше буде*)

Від 36 лїт єствуючий годинникарско-ювілєрский маґазин **Юлїяна Домбровского** **у ЛЬВОВІ, ул. Гетманьска ч. 4.** поручає: брилянти, перли, золоті і срібні вироби, заручинові перстенці, вінчальні обручки, будильники, всяк годинники у великім виборі з першорядних фабрик сьвітових **по найнизших цінах.**

508 8—8

Ч. 209. Львів, Пятниця 17 (30) Вересня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнітка ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutkwski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Дїло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямаций неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

На нову сесию.

Сконфіскована

Що так представляє ся ситуация міжнародної політики на тлї краєвих відносин, о тім переконують нас хочби події послїдних лїт. Зачати-б лише від сецесиї руских послів в передпослїдній каденциї, сецесиї, що по довшім часї співдїлання була першим проявом нашого всенародного протесту проти акциї краєвих польских верховодів. Випередили его: відкинене а зглядно похоронене домагання рускої ґімназиї в Станиславові і видвигнене антіруского кольонізаційного проекту в формі рентових посїлостий а поза соймом скріплена акция польонізаційна в школах. Тодї то рускі посли опустили ґреміяльно польский сойм і зложили декларацию, в котрій сказано між иншими таке: „Від 1883 р. виступають рускі соймові посли з домаганями постепенного заспокоєня культурно-національних і економічних потреб руского народа а домагання їх на сїм полю були завсїгди мінїмальні. Так само і в сїй сесиї поставили посли домагане всесторонно мотивоване і оправдане що до рускої ґімназиї в Станиславові, та сего домагання руских послів не полагоджено. Ігноровано також руских послів в усїх їх жалобах на систему практиковану супротив Русинів а за те видвигнено і принято проект о рентових оселях, против котрого заявили ся рускі посли і загальна опінія руского народу".

На тему сеї сецесиї руских послів писали тодї рускі дневники дуже виразно ось що „Свобода" писала: „Що значить сей виступ руских послів? Значить, що в тім польскім соймі ми Русини вже нїчого не ждемо, що для нас настав пора завзятої боротьби. Ми знаємо вже лиш державу і до неї відкликуємо ся. Їй, сій державі платять три мілїони Русинів податок в грошах і крови, і она, ся держава мусить вже раз зробити порядок в краю". [Ст. „Не видержали". Ч. 26 Свободи з 1901]. Рівночасно писало „Дїло": „Руским послам не стало вже терпцю. Переконали ся, що від галицкого сойму нема вже чого надїяти ся, що наша справа мусить насамперед рішити ся у Відни а відтак доперва буде можна говорити о нїй в соймі... Наша справа мусить бути трактована не яко справа домашна, а яко справа загально-державної австрийскої політики [в „Дїлї" з 9 VII 1901 ч. 142].

Отсе була перша згідна заява орґанів рускої опінії публичної і репрезентантів Русинів а ся заява була хиба дуже виразною пересторогою що до евентуальної дальшої політики супротив Поляків.

Та се не помогло анї трошки нашим галицким верховодам. Прийшли зараз соймові вибори а перша їх думка була перевести вибори в часї жнив і Русинів в будучім соймі по можности з'ануловати. Се вчинено, хоч руска преса допоминала ся деґальности і льояльности і хоч Русини вислали в тій справі навіть окрему депутацию до Відня. Як вийшли самі вибори, знаємо; репрезентация вийшла умисне мішана і здесяткована а руский нарід повалили і при сих виборах давні надужитя. Руска преса назвала сї вибори „погромом"...

Соймові вибори з 1901р. були при всїх повисших антецеденсах новим поличником вимірним Русинам від шляхотско-польских верховодів!

Абстиненция Русинів від нового сойму а з тим акция масової самооборони стрейками і бойкотом та поминене сойму і взагалї Поляків та галицко-польских верховодів а зворот і апелации до держави — отсе була дорога, на котру після вказаних антецеденсів повинні були станути Русини. А однак і тим разом се ще не наступило. *Ще раз дали можність Русини польским верховодам вийти по добру із ситуациї та заладити порозумінем сїпр в дома.* Настала акция приготовлюваня стрейків і бойкотів, та не наступила абстиненция.

З отворенем нового сойму вступають рускі посли знов у сойм і складають там поважну декларацию: вступають у сойм, бо хочуть „обявити свою добру волю до спільного труду для добра краю". Нарід руский домагав ся однак за те, щоб на будуче трактовано его репрезентантів і домагання достойно і серйозно та щоб руский нарід не був спиханий соймом і державою на становиско підрядне. „Нарід руский — сказано вкінци в тій заяві з 30 грудня 1901 — не поступить зі свого становиска і коли рускі посли зустрінуть ся знов з неохотою і противдїланем сойму, то не їх буде виною, коли будуть мусїли піти за голосом суспільности і *волимо-шити сей сойм, щоб тим сильнїйше станути в оборонї подоптаних прав*". А рівночасно пос. Могильницкий, речник руского народу при розправі над провізориєю буджетовою простягав Полякам „руку до згоди" і апелював: „Сповнїть супротив руского клюбу справедливість а побачите, що з сего вийде користь для краю! Пригадую, що до праці для народу треба доброї волї, що згода будує!"...

Проминула перша дводнївка соймова, а в червни 1902 наступив дальший хід перерваної сесиї. „Дїло" з припорученя „Народного Комітету" вважало за відповідне в статї „Перед соймом" пригадати стан річи і декларацию руских послів і писало: „Нарід руский жде в послїдне від галицкого сойму, що він хоч тепер полагодить некучі его домагання та як найвисша законодатна і репрезентацийна власть краєва дасть почин до нового справедливого упорядкованя національних і суспільних відносин в краю. Нарід руский робить послїдну пробу і коли більшість соймова своєї системи не змінить — то нарід руский ступить на нову дорогу. А наступить се зі отвердженем факту, що вину зірваня усяких питок з другою народностию понесемо не ми" [ч. 126 з 20 VI 902]. Рівночасно писав навіть „Kurjer lwowski" оцінюючи ситуацию перед соймом: „Більшість соймова не узгляднила довголїтних пересторог пос. Барвіньского і Окуневского в соймі і парляменті і заострена справи рускої, що вимагає полагоди, се ей вина!"

Якжеж поступили галицко-польскі верховоди супротив сих нових заходів з боку Русинів? Як — се звісно. Домагане рускої ґімназиї в Станиславові рішенем всїх клюбів і комісиї сойм відкинув „Просьвіту" субвенцию відмовив а до давного проекту о рентових осеях додав дальший анти-рускій польонізаційний проект з бюрами посередництва праці. А о скріпленій акциї поза соймом, о зростаючій аґресивности в будованю косцюлнів, польонізациї шкіл, єдинаю всїх польских елементів до боротьби против Русинів — вже й не говорити.

Настала сесия з минувшого року, а о подїях тої сесиї нема що богато згадувати, бо вони ще всї в нашій свіжій памяти. Більшість соймова не дала ся зворушити заявами руских послів, ні предложеними мира— вона пішла далї своєю витичною дорогою. Сойм відкинув всї домагання Русинів, що-до справедливійшого трактованя в буджеті, введеня реформи виборчої а навіть і таке мінїмальне домагане як в справі станиславівскої, ґімназиї а рускі посли, що вийшли з застереженем до сойму і символом мира в руцї, мусїли знов опустити сойм та відкликати ся до народу і боротьби поза соймом. Та може найкраще ілюструє се заява руских послів відчитана головою руского клюбу пос. Олесницким з дня 29 жовтня мин. р., якою отворено нову, другу вже з порядку руску сецесию зі зложеним мандатів. Ось-що сказано там в сїй заві:

„Помимо політики нашої, скрайно льояльної, найшли ся ми в неможливости дальшого нашого співдїлання в тім соймі.

„Сойм відкинув мінїмальне домагане нашого народу, котрого сповненя добиваємо ся вже три роки, домагане, котре має за собою арґументи виповнаних а найтяжших, бо через наших противників поставлених вимогів і котре мало ґаравтию з уст найвисших, а відкинув его без певного арґументу річевого, в імя лише одного мотиву: ненависти до руского народу і змагання до зничення его культурного розвитку.

„Супротив факту сего, який являє ся лиш одним з ряду подібних актів політики сего сойму в справі рускій, супротив факту дальшого, що маємо перед собою і в других актах законодатних сего сойму докази інтенций вимірених на політичне обезсиленє і економічне зничене руского народа в Галичині, супротив факту вкінци, що двоїтний досьвід пересьвідчив нас аж надто сильно, що в тім соймі і в тім его складі нема і не буде для нас справедливости — ми члени руского клюбу соймового, покликуючись на декларацию нашу зложену на 1. засїданю дня 30. грудня 1901 р., заявляємо, що анї наша анї народу руского честь не позволяє нам дальше оставати в тій палатї, де льояльна і уміркована політика наша стрічаєсь з систематично і крайно обиджаючими нас і нарід руский проявами бути і насильства і длятого лишаємо сойм сей, оставляючи представителям народа польского в Галичині отвічальність за приневолене нас до сего кроку перед судом істориї і всего цивілїзованого сьвіта і підносячи при виході із сеї салї всенародний грімкий протест против того тяжкого насильства, яке представителї польского народа сповнили нині над братним народом руским.

„Під тим окликом ідемо в той нарід, котрий нас тут вислав а дальше належить вже до него."

Нинїшного дня по тих всїх потрясаючих подіях отвирає ся нова сесия польского сойму а чим вона буде для Русинів, о тім тяжко, дуже тяжко сумнївати ся. Буджет инказує нові недобори а на порядок нарад вставлено вже такі проекти як рентові загороди, — дальший ланц в рядку антирускихзаконів — і предложене о огневих сторожах. О домаганях Русинів, о реформі виборчій ні слиху ні диху а в тім виправді позиция субвенциї на рускій театр, та ми знаємо, що се тілько гачок, аби держати руску репрезентацию на привязи, так само як і евентуальна одна ґімназийка, для засолодженя тих гірких і затровуючих нас пилюм, які несуть нам польскі верховоди в законї о рентових оселях а може й инших рішенях та постановах, які ще й предвидїти годї...

Тому руский нарід вступає в фазу нової сесиї польского сойму з давним чувством і з дотеперішними, незміненими поглядами на нашу судьбу під польскою управою. Знаємо чого ждати і куди йти. Може лише панове

---

8)

АЛЕКСАНДЕР ІРАУ - ВАНДМАЄР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

Завдно почуваю себе щасливою, коли читаю твоє письмо — хочу бути твоєю усею душею і тїлом, без нїякого застереженя — одного лиш бажаю, щоб Ти мене так само кохав.

Днесь одержала я лист від тети. Они тебе повитають сердечно, їдь чим скорійш,— мої думки будуть Вас супроводжати . . . говорім зовсїм отверто! — Ви неможете довше оставати на дотеперішнім становищи — мій вуй може богато вдїяти для нашого щастя, він се зробить певно.

Ви може гнїваєте ся, що так до Вас пишу, — але вірте — се моя горяча любов бажає Вам иншого становиска; не хотїла-б я стати Вам запорою, але радше підмогою.

Для Вас нема будучности при зелїзници.

Поминувши хвилеве невідрадне матеріяльне положене — ми обоє молоді, найдемо доста сили, щоб побороти недостаток, — але для Вас як урядника зелїзничого нема нїяких виглядів. Ти мусиш перенести ся в инший круг дїланя — прийдеш доперва до себе.

Богато вможуть нам помогти вуй та тета. Правда? — Ти зробиш се для твоєї Алїси.

Напиши — прошу — сейчас, як лиш до них прибудеш; я тїльки сподїюсь. Вуй трохи не здужає, як раз припадають жидівскі сьвята — тож буде дома. Ах, чому я не можу там бути; гадками я при Вас.

Пересилаю дві мої фотоґрафії, вибери, котра тобі краще сподобаєть ся, а другу відошли, розуміють ся із своєю.

Знаєш, я-б бажала еще одно.., моя сестра досї Тебе не знає.

Оставай здоров — мій найдорожший — вижидаю листу з Кракова, але довгого.

А ґроров, чи знаєш, що на се мої родичі? Они раді, що таки вкінци подобав ся хтось іхній зимній, суворій донечці.

Моя рідня здоровить Тебе — всегда Твоя Алїса.

Р. Ґ. В. Л. здивують ся не мало, коли довідають ся про наше подруже. Поки-що не говори нич.

Пиши богато і скоро —

Алїса.

VII.

Лице Романьского змінило ся до непізнаня, в його очах жеврїв потаємний огонь, ніс наче продовжив ся а нервозний відрух викривив уста.

Він закурив на ново погаслу сиґаретку, хоч кашель доскулював. По хвилинї продовжав дальше:

Ох — приятелю — часи що відтак настали страшні були для мене, їх не забуду доки житя менї, вони мало що розуму не одібрали.

Ясні хвилї рожевих надій мінялись із чорною безпомічною журбою, майже розпукою.

На спомин, що Алїса любить мене, що стане небавом моєю женою, радїв я наче дитина, та скоро опісля приходили рефлексиї... Рішаюча хвиля мусить чим скорше наступити. На отсім, чейже, мізернім становиску я й мріти не повинен про подружя, — їй, моїй кралї мушу инше придбати, — але як? відкіль взяти?

Отсї рефлексиї відкривали передо-мною незмірному глубінь, в котру западаю ся що раз глибше, глибше. Бо чиж се легка річ для молодого чоловіка в так нужденнім краю, як Галичина, придбати собі за часочок сьвітле становиско? Для чоловіка, що не має впливових зносин, що не має „протекциї?"

Чи йти за границю?

Алеж люди не без пересудів! Кождий подумає, що чоловік, котрий оставав кілька років в державній службі, не покидає ей без глибшої причини. Колиб еще може було особисто представити справу! А то за службовими обовязками, що день і ніч вязали мене при стацийнім столику, не може було довшого листу написати. Погодити ся з гадкою, що рідня Алїси могла би менї подати помічну руку, я не міг; воно прямо понижало би мене та ставило в доволї двозначнім положеню. Я хотїв і мусїв показати, що й справді було на дїлї, що дружу ся з Алїсою із чистої любови, — не для придбаня собі материяльних користий.

Отся гадка, щоб винайти що відповідного, сверлувала мій мозок, замучувала мене.

Я писав до рїжних підприємств, дарма, — приходив або за пізно, або сталено менї гороскопи . . , на будуче.

А між тим туга за Алїсою пожирала цїле моє єство, несупокій та хороблива любов погублялись що раз більше.

Вкінци одної днини рішив ся я відвідати ей кревняків.

Менї удало ся одержати від начальника 24-годинну відпустку і я від'їхав до Кракова.

Еще днесь стоїть перед моїми очима отся подорож.

По части ставало соромно із самого себе — то знова я говорив собі: „Отсе працюю роблю для Неї!" Я вимислив що хвили ей фотоґрафію, щоб видом ей особи скріпити у себе волю.

Вечером прибув я до Кракова, та ледви передягнув ся в готели, сейчас поспішив до вуя Важницера. Вуй Важницер, товстий Жид, з довгим носом та широким овидом приняв мене доволї любезно. Він представив мене сейчас своїй женї, поставній дамі та розповідав завдно, як то з малого доробив ся гроша, як то з чистої любови одружив ся тай й досї живуть обоє в повнім щастю. І справді я міг сам запримітити ледви чи не комічно-любовні міни якими отсе старе подруже наче чванило ся — а здавало ся, що одинокою хибою їх подружя був брак дїтий.

Небавом почало ся справдїшне переслуханя.

Я мусїв докладно переповісти мою минувшину та висказувати ся ясно що до пляпів на будуче. І хоч не мало мерзила мене отся „сповідь", то мусїв я в дусї признати, що ті люди мають право усе знати про мене, я навіть старав ся давати як найбільше вдоволяючі відповіди, представляючи, як то дуже щасливою думаю зробити Алїсу.

(*Дальше буде*)

Від 36 лїт вствуючий годинникарско-ювілєрский маґазин

Юлїяна Домбровского

у ЛЬВОВІ, ул. Гетманьска ч. 4.

поручає: брилянти, перли, золоті і срібні вироби, заручинові перстенці, вінчальні обручки, будильники, всякі годинники у великім виборі з першорядних фабрик сьвітових по найнизших цїнах.

503 8—8

польскі верховоди і польска більшість сеймова, розбираючи в тямці детенерішну тактику руских послів в соймі з двократною сецесією і остерігаючими заявами, зволить подумати, що ті самі причини викликують і мусять викликати ті самі наслїдки...

Здемаскованє п. Свободи.

(Дописъ з Товмаччини).

Вже було зазначене в 196 ч. „Дїла“, що мешканцям товмацкого повіту п. Степ. Дрогомирецкому, ц. к. судов. секретареви, о. Никол. Вачиньскому, о. Олександр. Кадайскому, о. Никол. Голїнатому, о. Пантал. Городецкому і господарям пп. Іванови Бородайковичеви, Степан. Павлюкови та Гнатови Луцикови виточила ц. к. прокуратория карний процес о переступство §-у 19-ого закону о праві зборів з 15/11 1867 ч. 135 В. з. д., поповнене мимо тим, що згадані обжалувані мали скликати дня 23 мая с. р. в лїсї Башта збори без дозволу і повідомленя власти. Ц. к. прокуратория дїлала тут на основі донесеня ц. к. староства в Товмачи.

Дня 25-ого серпня с. р. відбула ся наслїдком сего обжалуваня перед повітовим судом в Тисьменици розправа против згаданих горожан, а розправа ся виказала, що товмацкий староста, п. Евген Свобода вміє фальшувати урядові протоколи і то ex post вже по їх замкненю, наклоновати зависимих від себе і иших людий до фальшивих доносів та робити на сїй підставі съвідомо неправдиві донесеня до намісництва та прокураторії державної.

Розправа з 25-ого серпня с. р. виказала именно таке:

Дня 25-ого мая с. р. наведені повисше обжалувані були гістьми на празднику в селї Грушцї, в домі о. Кадайского. З сего факту зробив всевідучий Свобода „потайні збори в лїсї“, а бажаючи мати якийсь материял, віднїс ся письмом з 23-ого мая с. р. ч. 130 до жандармскої команди в Товмачи, де каже, що п. Дрогомирецкий і о. Кульчицкий скликали неправні збори, і велить їх слїдити. Розумїє ся, що жандармерия діставши таке письмо, справдї зробила фальшиве донесенє, будьто збори дїйсно відбули ся, а брало в них участь аж 13 осіб. Крім того велїв ще п. Свобода ц. к. канцелїстови староства Барабашеви зробити письменну реляцію з дня 1/6 1904 ч. 167 сего змісту, що збори справдї відбули ся а обжалувані як аранжери сих зборів були на стілько проворні, що поучили учасників, аби на збори сходили ся дорогами, ведучими як раз в противнім напрямі, ніж сего вимагало місце зборів. Вкінци наказав ще п. Свобода сему-ж канцелїстови Барабашеви переслухати двох пастухів-ідіотів і податкового екзекутора Антона Гібша, немов то вони бачили сї збори і як раз зізнали Гібша фальшиве. Барабаш, знаючи свою потребу, як се під присягою зізнав на розправі Барабаш. На довершенє усего відступив п. Свобода так зібраний „материял“ ц. к. прокуратории в Станиславові.

Слухані під присягою на розправі старостиньскі съвідки: канцелїст Барабаш, екзекутор Гібш, Іван Гірак, Василь Решітник і Федір Друбко зізнали, що нїяких зборів жаден з них не бачив та що про жадні збори нїчого не можуть сказати. Наслїдком того суд карний повітовий в Тисьменици, в особі ц. к. секретаря судового Шіндлера, по оборонї д-ра Олесницкого вироком до Ч. U. 1066/4/5 увільнив усїх обжалованих від вини і кари.

Отже навязуючи до сего увільняючого вироку, наведені в горі обжаловані самі выступили як обжаловуючі против згаданих доносщиків Барабаша, Гібша і Решітника та ще Івана Саварина, о обиду чести, поповнену фальшивим донесенем про неправне устроєне зборів, а додатково ще п. Дрогомирецкий против Гібша задля робленя на него неправдивих а могучих его наразити на шкоду доносів — і перша розправа відбула ся дня 25 н. ст. серпня с. р., про що і була реляция в 196 ч. „Дїла“. На тій розправі — нагадуємо тут — обжалований Барабаш вимів на свою оборону, що інкримінову брехливу реляцию написав на виразне припорученє старости Свободи, котрий его запевнював, що реляция ся остане тайною і не побачить съвітла дневного!

Обжалуваний Гібш зізнав, що про збори жадних доказів не мав, а п. Дрогомирецкого денунціював тому як „радикала“ бо бачив раз як він подав селянинови руку (!) а раз знов бачив его в товаристві руских священників (!).

З покликаних через обжалуваних съвідків, Йосиф Гіль диктар староства зізнав, що про збори нїчого не знав; Іван Клопотовскій, слуга староства зізнав, що староста припоручив ему шпіонажу товмацких Русинів, котру він і виконував, „bo to my policyanci, ja i pan starosta to jedna ręka“. Про самі збори нїчого не знав і нїкому не доносив. Франц. Клопотовскій нїчого не знав; Венцель Файер, рахмістр товариства кредитового, зізнав, що чув, що мають бути збори Русинів і довіс про се Барабашеви. Збори мали скликувати „радикали“ се есть „eine vorgeschrittene Partei (!) przeciw Polakom“.

Розправа скінчила ся засудженем екзекутора Гібша на 8 діб арешту.

Що-до Барабаша відрочено розправу і видане вироку в цїли переслухани покликаних ним съвідків на 24/9 с. р. — і про се подаємо ось-тут як-раз довшу реляцию.

Ся розправа виказала передовсїм, що головним махером і правою рукою п-а старости есть п. Chaim Spindel, пропінатор з Товмача, чоловік каранний раз за лихву а раз вироком ц. к. суду окружного в Станиславові з 27/10 1886 ч. 7526 за фальшиву присягу — а котрий при попередній розправі, переслуханий яко съвідок під присягою, той послїдний каригідний поступок затаїв, — ему-ж помічним в тім в п. Клопотовскій, той сам, що то при попередній розправі публично сказав: „bo to pan starosta, ja i policjańci to jedna ręka“. Ось таких орудий уживав п. староста Свобода в своїй безправній нагінці на Русинів!..

Впрочім хід сеї розправи був слїдуючий: З покликаних через пізваного Яна Барабаша съвідків на факт, що збори в лїсї Башта дня 22/5 „відбули ся“ — зізнав п. Вандалїн Валевскій, секретар ради повітової, котрий днює і ночує в ц. к. старости а п. старосту (свого приятеля) о всїм інформує, що він доніс о тих зборах старості, але чи дїйсно такі збори відбули ся, того съвідок не знає.

Съвідок Іван Ксіонжкевич і Мендель Інзлїхт рівнож зізнали, що о зборах нїчого не знають; вони лише „чули“, що так говорено в місті, а именно, що збори мають відбути ся. Так само і начальник жандармскої станиці (Postenführer) Михайло Шафран і командант жандармскої станиці Генрик Митник зізнали, що о зборах самі нїчого не знають.

Важне було зізнанє съвідка Володислава Граха, постенфірера жандармериї, котрий на підставі припорученя староства зробив донос до староства о тих зборах як фактї доконаним. Съвідок той зізнав, що донесенє зробив на підставі „рішучих“ нїбито зізнань Івана Саварина і Василя Решітника, котрі ему нїбито „поіменно“ подали поодиноких учасників тих зборів, і мали бачити, як учасники нараджували ся. Та сейчас показало ся, що ті зізнания пана постенфірера були неправдиві. Переслухані під присягою Саварин і Решітник зізнають, що п. постенфірерови чогось подібного зовсїм не доносили, а навіть, що о таких річах самі нїчого не знають. Съвідок Саварин зізнав, що не правдою есть, будь то би жандармови Грахови подав поіменно котрого з учасників, мимо в лїсї Башта беручих удїл в зборах — він взагалї нїкого не знав, видів лишень, як раз на весні щось 10 панів спацерувало по лїсї Башта, але нїхто з них не промовляв до других, лишень всї ходили по лїсї, і про се лише говорив жандармови Грахови! Рівнож в старостві слуханий до протоколу дня 6/7 904 через канцелїста Барабаша не зізнав, як то в протоколї тім написано, що якийсь пан до людий дня 22/5 904 в лїсї промавляв і що п. Дрогомирецкий був рівнож межи ними присутний, бо того не бачив, а лишень як ему п. Барабаш „підкинув“, що був там п. Дрогомирецкий, він відповів, що так, але лишень тому, що Барабаш ему се піддав, а він добре не застановив ся. Додати при тім треба, що судия зарядив конфронтацию сего съвідка з Грахом і Барабашем тай всїми обвинителями приватними, а съвідок не тілько повторив свої зізнания, але і показало ся, що обвинителїв приватних зовсїм не знав, і під присягою зізнав, що їх навіть нїколи не бачив...

Дальший съвідок Василь Решітник заприсяжений зізнав, що рівнож не казав жандармови Грахови, немов то він видів якихсь панів нараджуючих ся в лїсї; він лише говорив, що бачив одного пана спацерующого по лїсї, при чім обстав навіть при заряджению з Грахом конфронтацій.

Ось-так випали зізнания класичних съвідків, на котрих покликали ся обжаловані — а котрі передовсїм відкрили, якою дорогою ішла негідна денунциация, а заразом яку вартість мали донесенія жандармів та протоколи, списані фальшиво в ц. к. старостві в Товмачи.

На підставі так переведеної розправи судия видав що-до обжалованого Яна Барабаша слїдуючий вирок. (Ч. спр. U 1877/4, дата вироку з 25 вересня 1904).

П. Яна Барабаша, ц. к. канцелїста староства узнає ся винним обиди чести заподїяної священникам і ц. к. секретареви суду п. Дрогомирецкому і засуджує ся его на 40 днїв арешту і поношенє коштів карного переводу.

Цїкаві суть також мотиви, на яких опер судия той свій вирок. Він зазначив, що дає повну віру съвідкам Саварinови і Решітникови, слуханим під присягою, немов то правдою є те, що пописали в своїх донесенях жандарми — як також уважає протокол списаний Барабашем в старостві за фальшивий, бо суд набрав пересьвідченя, попертого зізнанем під присягою, що Саварин інакше говорив в старостві, ніж то пописано в протоколї...

Тепер було би пожадане, щоб всї акти з наведених розправ помандрували до намісництва а відтак до головної команди ц. к. жандармериї. Нехай тоті власти добре приглянуть ся, які то цьвітки виплекують ся на їх моральний рахунок на гакатистичній ниві.

Сторону покривджених Русинів заступали съвітло адвокати д-р Олесницкий і д-р Окуневский, за що належить ся їм специяльна дяка...

X.

Війна.

В нашім вчерашнім оглядї воєнних вістий зайшов пропуск в описї битви, що почала ся в Порті Артура д. 19 с. м. Опис той скінчив ся на тім, як Япониї в ночи з д. 20 на 21 стали острілювати российский помічний форт, що стоїть 3.000 метрів на захід від Ічшану. Отже те острілюване тревало так довго, поки не ослаб огонь з форту. Тогдї Япониї припустили приступ, але стрільци ся з дуже завзятим опором. Під градом куль пяли ся вони на вершок, перескакуючи окопи і розтинаючи кільчастий дрот, поки не дістали ся вкінци до форту. Але Росияни мимо перевагн непріятеля тримали ся дальше, поки всї не полягли трупом або від ран.

Хінець, що привіз сю вість, відїхав вечером д. 21 с. м. з Порту, отже не знав сказати, чи битва поновила ся на другий день. Але джонки, що прибули до Чіфу, кажуть, що бомбардоване було д. 22 с. м. дуже слабе; а парохід, що прибув з Дального, привіз вість, що 24 с. м. була ще поважна битва. Воєнні знатоки припускають, що положенє Порту Артура стане безнадійним, коли Япониї возьмуть еще Ерлюншан, Ічшан і Анпушан.

Про дальші події нема жадних певних вістий. Можна лише здогадувати ся, що японьскі атаки повтарали ся без перерви і в наступуючих днях, тілько не знати, з яким успіхом. Бюро Райтера приносить вість з хіньского жерела, що д. 26 с. м. по полудни Япониї опустили три занаті передтим форти, бо не могли в них удержати ся через сильний огонь, яким пражено їх через кілька днїв з внутрішних фортів. Ген. Штесель мав дістати поновне візване до здачі, але відповів що на другий раз, не оглядаючи ся на міжнародні звичаї, велить розстрілати того, хто прийде до него з подібним заявом. Доносять також, що Япониї страшні терплять страти від підземних мін, які всюди позакладали Росияни. Daily Express довідує ся з Токія, що там уже непокоять ся так довгим опором Порту Артура. Особливо проявляє ся знеохочене до ген. Ногі. Один японьскый дневник пише навіть, що редакция має меч, котрий може переслати ґенералови; тим хоче ему дати до пізнаня, що повинен відобрати собі житє.

З манджурского поля війни також нема жадних вістий; доносять лише цїлком загально, що японьскі войска головно на східнім крилї поступають на північ.

Про балтийску фльоту приносять з Петербурга вість, що кружляк „Олег“ ушкоджений через експльозию кітлів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Торговельний союз з Італїєю.

Відень. Wien. Ztg. оголошує цїсарске розпорядженє на підставі §. 14-ого, котре припоручає правительству тимчасове полагодженє торговельного союза з Італїєю найдальше до 31 грудня 1905 р.

Сойми.

Задар. Хорватскі дневники взивають послів, щоби при отворенню сойму, котрий має розпочати ся завтра, опустили салю, скоро появить ся намісник. Висказують також надію, що так само зроблять і сербскі посли, а лишать ся самі Італїйцї. Dubrownik піддає гадку, щоби в день отворення сойму всї хорватскі посли явили ся у Відни у д-ра Кербера і зажадали відкликаня намісника бар. Гандля.

Прага. Виконуючий комітет молодоческий постановив скликати заступників ческих сторонництв на нараду для обдуманя тактики, якої тримати ся мають в соймі.

Паралельки на Шлеску.

Опава. Декотрі громади нїмецкі постановили з причини отворення славяньских паралельок застановити з днем 1 жовтня с. р. дїяльність в припорученім кругі дїлання.

Рїжні вісти.

Відень. Приїхав сюди на короткий час румунський король і був з годину у міністра ґр. Голуховского. — Доносять, що з нагоди військового перегляду в Тирасполю, на котрий прийде цар, прибуде там також болгарский кн. Фердинанд.

Білоград. Король Петро приїде д. 27 жовтня до Евксиограду з візитою до болгарского князя.

НОВИНКИ.

— **Як наші уряди почтові шанують права нашого языка — причинок до невичерпаної теми.** Вже нераз був я приневолений вносити до дирекциї почт у Львові жалоби на уряди почтові в рїжних місцевостях східної Галичини за порушуване прав нашого языка. Дирекция — звичайно по півроці — відповідала мені запевненєм, що дотичного урядника чи урядничку потягне до одвічальности. Яку вагу можна признавати подібним заявам, можна вносити з того, що уряди почтові дальше „будують Польщу на Руси“! Сего місяця мусїв я удати ся до дирекциї з жалобою на один уряд почтовий на провінциї за цїлий ряд нарушень прав нашого языка і при сій нагоді заявив я, що на будуче про подібні безправства буду повідомляти міністерство торговлї, щоб познакомити его з почутєм законности, яким є перенята цїс. кор. управа почтова в Галичинї, що остає в польских руках. Що Поляки не люблять нашого языка, що не вміють его і не хотять учити ся, що він є для них китайским, турецким або що найменьше московским, що они нехтують его права в урядах, судах і школах, се річ загально звістна — знає про се руска публика, знає про се межи иньшими без сумнїву і дирекция почт з численних жалоб Русинів, котрі дістає будьто безпосередно, будьто через руску пресу, а мимо того посади в урядах почтових надає майже виключно Полякам і Полькам, так само як Рада шк. кр. іменує учительками по нашних школах „pończoszkow-i“, а Русини Русинки, що володїють обома краєвими языками і не мають охоти нарушувати права языка польского, дістають звичайно на свої поданя о посади терпку відповідь того змісту, що посаду надано иньшому компетентови — розумієть ся Полякови!... Загальний образ маємо отже такий: Недостача потрібного числа шкіл і польонїзацийна система в школах спиняє незвичайно зріст числа нашої інтелїґенциї, розвиток нашої мови й культури; але й для того невеличкого числа інтелїґенциї, яке з великим трудом успів випродукувати ся, „niema miejsca“, бо верховоди з усею беззглядностю переводять засаду: Вступи ся, щоб я собі усїв! До політичних урядів нема чого Русинови показувати ся, єли не хоче зовсїм винародовити ся, бо, бачите на становищи політичного урядника Русин не міг би бути безсторонним; безсторонностю відзначають ся лише урядники. Поляки, котрі здобули Галичинї сумну славу краю „des fusilades et des brutalites“. В судах, в котрих повинна панувати беззглядна справедливість, жаден Русин не дійде до становища президента, бо „nie macie ludzi“ як виразив ся один з верховодів. В народних школах є посади передовсїм для „pończoszkow-ик“ і учителїв Поляків, бо навіть в почтових урядах є місця лише для Поляків, щоб систематично нарушували права руського языка, пригадували Русинам, що їх язик меньше вартний, некультурний, китайский, турецкий чи московский! Инакше й не може бути, бо хто закладав би по руских містах польскі „Соколи“, кулка рольничі, товариства школи людовей, шкулки, косцюшки, каплїчки, хто садив би „демби“ Міцкевіча, аранжував народові шопки—коротко,хто будував би Польщу на Руси, якби по урядах, судах і школах не кишїло від Польовї? Атже самі Жиди не здобулись би на таку велику акцию... Що Польонїя допускаєть ся брудного вихісновуваая своїх урядових становищ в цїлях „народових“, се річ очивидна. Пригаймо ся однак сїй справі з другого, именно з економічного боку. Східна Галичина є навіть після вшехпольскої статистики переважно руским краєм, отже уряди, суди і школи в сїй части краю призначені передовсїм для Русинів і головно они їх удержують своєю кервавицею, справедливість отже вимагала-б, щоб по урядах, судах і школах східної Галичини мали числену перевагу Русини; тимчасом, як сказано, панує в них всевладно Польонїя, котра має свою „народову“ вшехпольску справедливість і етику. Русини мають оплачувати урядників судів та учителїв, котрих головною роботою є — служити вшехпольским змаганям!... Се польске пановане так запутило у нас коріне, що не лиш Полякам видаєть ся зовсїм нормальним, але навіть Русини не звертають на него як слїд уваги. Тимчасом належало-б нам як найосновнїйше зрозуміти політику Поляків супроти нас, бо лиш в такім разї зможемо поступати з ними так, як вимагає наш народний інтерес. — *B.*

— **Сам собі відповів.** Хлопчину, вихованого в Рускій Захоронцї у Львові, вписали родичі до I кл. школи сьв. Мартина, бо мешкаючи при улици Замарстинівскій, не мали близької рускої школи. Бідна дитина зараз на вступі до сеї школи дізнала зневаги своїх патріотичних чувств, які розбудила захоронка в молоденькім его серденьку, і відчула се глубше, як мож було сподївати. Хлопчина сей именно, вертаючи зі школи, вступив до захоронки і з жалем оповідав: Я прийшов до школи і сказав „Слава Ісусу Христу“, але менї нїхто не відповів, і я сам сказав: „Слава на віки“. Дитина посидїла в Захоронцї, побавилась і просила, щоб їй підписати зошит. Коли другого дня анов вступив хлопчина до Захоронки, з плачем оповідав, як сварив на него учитель грозячи, що як еще раз буде мав зошит підписаний по руски, то вижене его зі школи. Так ширить ся ідею „bratniej miłości i zgody“, така доля руської дїтвори по деяких польских школах! А що скажуть на се сї Русини, котрі нароком закривають очи на ляцку брутальнісуь, при кождій нагодї славлять польску культуру та не соромлять ся завзивати нас до згоди з братом-сусїдом?... *Русинка.*

— **Вісти з Буковини.** Як доносить чернівецка „Буковина“, на руки д-ра Степана Смаль-Стоцкого надходять все нові ґратуляції з нагоди его іменованя віцемаршалком краю. Між иншим вислав „Народний Комітет“ зі Львова ось таку депешу: „Витаємо щиро небуваний факт при нинїшних політичних условинах іменованя Вас віцемаршалком одної провінциї України! Шлем сердечні ґратуляциї. За „Народний Комітет“. д-р *Кость Левицкий, Осип Кузьмич*“. Проф. Юліян Романчук, голова парляментарного клюбу руских послів надіслав знова ось таке письмо: Високоповажаний Добродію! Хотяй — через случайні обставини — пізно, але щиро і сердечно витаю Вас на новім становищи заступника старости краєвого і складаю Вам мої найлучші, найкрасші жиченя. Се Ви перший Русин на тім становищи, а дістало ся Вам оно не припадком, але яко правдива заслуженина за Вашу невтомну і першу плянову працю народну в Буковині, котра то праця вже й давнїйше приносила гарні плоди, а тепер вінчала ся новими успіхами і на культурнім полї — заложенєм рускої ґімназиї в Кіцмани, і на політичнім полї — вибором 6 Русинів до сойму і їх впливом в соймі яко головної частини більшости. Нехай і дальша Ваша праця приносить знов дальші здобутки для руского народу в Буковині і в цїлій Україні-Руси! З сердечним поздоровленєм *Юл. Романчук.*

Стан здоровля звісної письменниці п. Евг. Ярошинської в послїдних днях знов значно погіршив ся.

Съяточе отворенє ґімназиї в Кіцмани відбуде ся в суботу дня 1 жовтня с. р. о

польські верховоди і польска більшість сеймова, розбираючи в тямці дотеперішну тактику руских послів в соймі з двократною сецесією і остерігаючими заявами, зволить подумати, що ті самі причини викликують і мусять викликати ті самі наслідки...

Здемаскованє п. Свободи.

(Допись з Товмаччини).

Вже було зазначене в 196 ч. „Дїла“, що мешканцям товмацкого повіту п. Степ. Дрогомирецкому, ц. к. судов. секретареви, о. Никол. Бачиньскому, о. Олександр. Кадайскому, о. Никол. Гоїйватому, о. Пантал. Городецкому і господарям пп. Іванови Бородайкевичеви, Степан. Павлюкови та Гнатови Луцикови виточила ц. к. прокуратория карний процес о переступство §-у 19-ого закону о праві зборів з 15/11 1867 ч. 135 В. з. д., поповнене мимо тим, що згадані обжалувані мали скликати дня 23 мая с. р. в лїсї Баштa збори без дозволу і повідомленя власти. Ц. к. прокуратория дїлала тут на основі донесеня ц. к. староства в Товмачи.

Дня 25-ого серпня с. р. відбула ся наслїдком сего обжалуваня перед повітовим судом в Тисьменици розправа против згаданих горожан, а розправа ся виказала, що товмацкий староста, п. Евген Свобода вміє фальшувати урядові протоколи і то ex post ніже по їх замкненю, наклоняти зависимих від себе і инших людий до фальшивих доносів та робити на сїй підставі свідомо неправдиві донесеня до намісництва та прокураторії державної.

Розправа з 25-ого серпня с. р. виказала іменно таке:

Дня 25-ого мая с. р. наведені поднесше обжалувані були гістьми на празнику в селї Грушцї, в домі о. Кадайского. З сего факту зробив всевідучий Свобода „потайні збори в лїсї“, а бажаючи мати якийсь материял, відніс ся письмом з 29-ого мая с. р. ч. 130 до жандармскої команди в Товмачи, де каже, що п. Дрогомирецкий і о. Кульчицкий скликали неправні збори, і велить їх слїдити. Розумів ся, що жандармерия діставши таке письмо, справдї зробила фальшиве донесеня, будьто збори дїйсно підбули ся, а брало в них участь аж 13 осіб. Крім того велїв ще п. Свобода ц. к. канцелїстови староства Барабашеви зробити письменну реляцию з дня 1/6 1904 ч. 167 сего змісту, що збори справдї відбули ся а обжалувані як аранжери сих зборів були на стїлько проворні, що поучили учасників, аби на збори сходили ся дорогами, ведучими як раз в противнім напрямі, ніж сего вимагало місце зборів. Вкінци наказав ще п. Свобода сему-ж канцелїстови Барабашеви переслухати двох пастухів-ідіотів і податкового екзекутора Антона Гібша, немов то вони бачили сї збори і як-раз зізнаня Гібша фальшує опісля в протоколї, після своєї потреби, як се під присягою зізнав на розправі Барабаш. На довершеня усего відступив п. Свобода так зібраний „материял“ ц. к. прокураторії в Станиславові.

Слухані під присягою на розправі старостиньскі свідки: канцелїст Барабаш, еґзекутор Гібш, Іван Гірак, Василь Решітник і Федір Друбко зізнали, що нїяких зборів жаден з них не бачив та що про жадні збори нїчого не можуть сказати. Наслїдком того суд карний повітовий в Тисьменици, в особі ц. к. секретаря судового Шіндлера, по обороні д-ра Олесницкого вироком до Ч. U. 1066/4/5 увільнив усїх обжалованих від вини і кари.

Отже навязуючи до сего увільнюючого вироку, наведені в горі обжаловані самі виступили як обжаловуючі против згаданих доносників Барабаша, Гібша і Решітника та ще Івана Саварина, о обиду чести, поповнену фальшивим донесенем про неправне устроєне зборів, а додатково ще п. Дрогомирецкий против Гібша задля роблени на него неправдивих а могучих его паралити на шкоду доносів — і перша розправа відбула ся дня 25 п. ст. серпня с. р., про що і була реляция в 196 ч. „Дїла“. На тій розправі — нагадуємо тут — обжалований Барабаш навів на свою оборону, що інкримінову брехливу реляцию написав на виразне приторучене старости Свободи, котрий его запевнював, що реляция ся остане тайною і не побачить свїтла дневного!

Обжалуваний Гібш зізнав, що про збори жадних доказів не мав, а п. Дрогомирецкого денунціював тому як „радикала“ бо бачив раз як він подав селянинови руку (!) а раз знов бачив его в товаристві руских священників (!).

З покликаних через обжалуваних свідків, Йосиф Гіль диктар староства зізнав, що про збори нїчого не знав; Іван Клопотовский, слуга староства зізнав, що староста приторучив ему шпіонажу товмацких Русинів, котру він і виконував, „bo to my policyanci, ja i pan starosta to jedna ręka“. Про самі збори нїчого не знав і никому не доносив. Франц. Клопотовский нїчого не знав; Венцель Файер, рахмістр товариства кредитового, зізнав, що чув, що мають бути збори Русинів і довіс про се Барабашеви. Збори мали скликувати „радикали“ се есть „eine vorgeschrittene Partei (!) przeciw Polakom“.

Розправа скінчила ся засудженем еґзекутора Гібша на 8 діб арешту.

Що-до Барабаша відрочено розправу і виданє вироку в цїли переслуханя покликаних ним свідків на 24/9 с. р. — і про се подаємо ось-тут як-раз довшу реляцию.

Ся розправа виказала передовсїм, що головним махером і правою рукою п-а старости есть п. Chaim Spindel, пропінатор з Товмача, чоловік караний раз за лихву а раз широком ц. к. суду окружного в Станиславові з 27/10 1886 ч. 7526 за фальшиву приселгу — а котрий при попередній розправі, переслуханий яко свідок під присягою, той послїдний каригідний поступок затаїв, — ему-ж помічним в тім є п. Клопотовский, той сам, що то при попередній розправі публично сказав: „bo to pan starosta, ja i policyańci to jedna ręka“. Ось таких орудий ужива п. староста Свобода в своїй безправній нагінцї на Русинів!..

Впрочім хід сей розправи був слїдуючий: З покликаних через пізваного Яна Барабаша свідків на факт, що збори в лїсї Башта дня 22/5 „відбули ся“ — зізнав п. Ванданїн Валевский, секретар ради повітової, котрий днює і ночує в ц. к. старостві а п. старосту (свого приятеля) о всїм інформує, що він доніс о тих зборах старості, але чи дїйсно такі збори відбули ся, того свідок не знає.

Свідок Іван Ксіонжкевич і Мендель Інзлїхт рівнож зізнали, що о зборах нїчого не знають; вони лише „чули“, що так говорено в місті, а іменно, що збори мають відбути ся. Так само і начальник жандармскої станиці (Postenführer) Михайло Шафран і комендант жандармскої станиці Генрик Митник зізнали, що о зборах самі нїчого не знають.

Важне було зізнане свідка Володислава Граха, постенфірера жандармериї, котрий на підставі приторучена староства зробив донос до староства о тих зборах як фактї доконаним. Свідок той зізнав, що донесене зробив на підставі „рішучих“ нїбито зізнань Івана Саварина і Василя Решітника, котрі ему нїбито „поіменно“ подали поодиноких учасників тих зборів, і мали бачити, як учасники нараджували ся. Та сейчас показало ся, що ті зізнання пана постенфірера були неправдиві. Переслухані під присягою Саварин і Решітник зізнають, що п. постенфірерови чогось подібного вовсїм не доносили, а навіть, що о таких річах самі нїчого не знають. Свідок Саварин зізнав, що не правдою есть, будь то би жандармови Граховi подав поіменно котрого з учасників, мимо в лїсї Башта беручих удїл в зборах — він взагалї нїкого не знав, видів лишень, як раз на весні щось 10 панів спацерувало по лїсї Башта, але нїхто з них не промовляв до других, лишень всї ходили по лїсї, і про се лише говорив жандармови Грахови! Рівнож в старостві слуханий до протоколу дня 6/7 904 через канцелїста Барабаша не зізнав, як то в протоколї тім написано, що якийсь пан до людий дня 22/5 904 в лїсї промавляв і що п. Дрогомирецкий був рівнож межи ними присутний, бо того не бачив, а лишень як ему п. Барабаш „підкинув“, що був там п. Дрогомирецкий, він відповів, що так, але лишень тому, що Барабаш ему се піддав, а він добре не застановив ся. Додати при тім треба, що судия зарядив конфронтацию сего свідка з Грахом і Барабашем тай всїми обвинителями приватними, а свідок не тілько повторив свої зізнаня, але і показало ся, що обвинителїв приватних зовсїм не знає, і під присягою зізнав, що їх навіть шкоди не бачив...

Дальший свідок Василь Решітник заприсяжений зізнав, що рівнож не казав жандармови Грахови, немов то він видів яких-сь панів нараджуючих ся в лїсї; він лише говорив, що бачив одного пана спацерующого по лїсї, при чім обстав навіть при зарядженю з Грахом конфронтаций.

Ось-так вилали зізнаня клясичних свідків, на котрих покликали ся обжаловані — а котрі передовсїм підкрили, якою дорогою ішла негідна денунциация, а заразом яку вартість мали донесеня жандармів та протоколи, списані фальшиво в ц. к. старостві в Товмачи.

На підставі так переведеної розправи судия видав що-до обжалованого Яна Барабаша слїдуючий вирок. (Ч. спр. U 1877/4, дата вироку з 25 вересня 1904).

П. Яна Барабаша, ц. к. канцелїста староства узнає ся винним обиди чести заподїяної священникам і ц. к. секретареви суду п. Дрогомирецкому і засуджує ся его на 40 днїв арешту і поношене коштів карного переводу.

Цїкаві суть також мотиви, на яких опер судия той свій вирок. Він зазначив, що дає повну віру свідкам Саварinови і Решітникови, слуханим під присягою, немов то правдою є те, що пописали в своїх донесених жандарми — як також уважає протокол списаний Барабашем в старостві за фальшивий, бо суд набрав пересьвідченя, попертого зізнанем під присягою, що Саварин інакше говорив в старостві, ніж то пописано в протоколї...

Тепер було би пожадане, щоб всї акти з наведених розправ помандрували до намісництва а відтак до головної команди ц. к. жандармериї. Нехай тоті власти добре пригляднуть ся, які то цьвітки виплекують ся на їх моральний рахунок на гакатистичній нивї.

Сторону покривджених Русинів заступали сьвітло адвокати д-р Олесницкий і д-р Окуневский, за що належить ся їм специяльна дяка...

X.

Війна.

В нашім вчерашнім оглядї воєнних вістий зайшов пропуск в описї битви, що почала ся в Портї Артура д. 19 с. м. Опис той скінчив ся на тім, як Японцї в ночи з д. 20 на 21 стали остріловати російский помічний форт, що стоїть 3.000 метрів на захід від Ічшану. Отже те остріловане тревало так довго, поки не ослаб огонь з форту. Тогдї Японцї припустили приступ, але стрільці ся з дуже завзятим опором. Під градом куль пняли ся вони на вершок, перескакуючи окопи і розтинаючи кільчастий дрот, поки не дістали ся вкінци до форту. Але Росияни мимо перевази непрятеля тримали ся дальше, поки всї не полягли трупом або від ран.

Хінець, що привіз сю вість, від'їхав вечером д. 21 с. м. з Порту, отже не знає сказати, чи битва поновила ся на другий день. Але джонки, що прибули до Чіфу, кажуть, що бомбардоване було д. 22 с. м. дуже слабе; а пароход, що прибув з Дального, привіз вість, що 24 с. м. була ще поважна битва. Воєнні знатоки припускають, що положене Порту Артура стане безнадійним, коли Японцї возьмуть еще Ерлюншан, Ічшан і Анцушан.

Про дальші події нема жадних певних вістий. Можна лише здогадувати ся, що японські атаки повтаряли ся без перерви і в наступуючих днях, тілько не знати, з яким успіхом. Бюро Райтера приносить вість з хіньского жерела, що д. 26 с. м. по полудни Японцї опустили три заняті передтим форти, бо не могли в них удержати ся через сильний огонь, яким ражено їх через кілька днїв з внутрішних фортів. Ґен. Штесель мав дістати поновне візване до здачі, але відповів що на другий раз, не оглядаючи ся міжнародні звичаї, велить розстріляти того, хто прийде до него з подібним зазивом. Доносять також, що Японцї страшні терплять страти від підземних мін, які всюди позакладали Росияни. Daily Express довідує ся з Токія, що там уже непокоять ся так довгим опором Порту Артура. Особливо проявляє ся знеохочене до ґен. Норі. Один японський дневник пише навіть, що редакция має меч, котрий може переслати ґенералови; тим хоче ему дати до пізнання, що повинен відобрати собі житє.

З манджурского поля війни також нема жадних вістий; доносять лише цїлком загально, що японські войска головно на східнім крилї поступають на північ.

Про балтийску фльоту приносять з Петербурга вість, що кружляк „Олег“ ушкоджений через експльозию кітлів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Торговельний союз з Італїєю.

Відень. Wien. Ztg. оголошує цїсарске розпорядженє на підставі §. 14-ого, котре приторучає правительству тимчасове полагодженє торговельного союза з Італїєю найдальше до 31 грудня 1905 р.

Соймн.

Задар. Хорватскі дневники взивають послів, щоби при отворенію сойму, котрий має розпочати ся завтра, опустили салю, скоро появить ся намісник. Висказують також надію, що так само зроблять і сербскі посли, а лишать ся самі Італїйцї. Dubrownik піддав гадку, щоби в день отворена сойму всї хорватскі посли явили ся у Відни у д-ра Кербера і зажадали відкликаня намісника бар. Гавдля.

Прага. Виконуючий комітет молодоческий постановив скликати заступників ческих сторонництв на нараду для обдуманя тактики, якої тримати ся мають в соймі.

Паралельки на Шлеску.

Опава. Декотрі громади нїмецкі постановили з причини отворена славянських паралельок застановити з днем 1 жовтня с. р. дїяльність в приторученім кругї дїланя.

Рїжні вісти.

Відень. Приїхав сюди на короткий час румунський король і був з годину у міністра ґр. Голуховского. — Доносять, що з нагоди військового перегляду в Тирасполю, на котрий прийде цар, прибуде там також болгарскій кн. Фердинанд.

Білоград. Король Петро прийде д. 27 жовтня до Евксинограду з візитою до болгарского князя.

НОВИНКИ.

— **Як наші уряди почтові шанують права нашого язика — причинок до невичерпаної теми.** Вже нераз був я приневоленний вносити до дирекциї почт у Львові жалоби на уряди почтові в рїжних місцевостях східної Галичини за нарушуване прав нашого язика. Дирекция — звичайно по півроцї — відповідала менї запевненкованем, що дотичного урядника чи урядничку потягне до одвічальности.

Сконфіскованo

Сконфіскованo

— **Сам собі відповів.** Хлопчину, вихованого в Рускій Захоронцї у Львові, вписали родичі до I кл. школи сьв. Мартина, бо мешкаючи при улици Замарстинівскій, не мали близької рускої школи. Бідна дитина зараз на вступі до сеї школи дізнала зневаги своїх патріотичних чувств, які розбудила захоронка в молоденькім его серденьку, і відчула се глубше, як мож було сподївати. Хлопчина сей іменно, вертаючи зі школи, вступив до захоронки і з жалем оповідав: Я прийшов до школи і сказав „Слава Ісусу Христу“, але менї нїхто не відповів, і я сам сказав: „Слава на віки“. Дитина посидїла в Захоронцї, побавилась і просила, щоб їй підписати зошит. Коли другого дня знов вступив хлопчина до Захоронки, з плачем оповідав, як сварив на него учитель грозячи, що як еще раз буде мав зошит підписаний по руски, то вижене его зі школи. Так ширить ся ідею „bratniej miłości i zgody“, така доля рускої дїтвори по деяких польских школах! А що скажуть на се сї Русини, котрі нароком закривають очи на ляцку брутальнісць, при кождій нагодї славлять польску культуру та не соромлять ся завзивати нас до згоди з братом-сусїдом?... *Русинка.*

— **Вісти з Буковини.** Як доносить черновецка „Буковина“, на руки д-ра Степана Смаль-Стоцкого надходять все нові ґратуляції з нагоди его іменованя віцемаршалком краю. Між иншим вислав „Народний Комітет“ зі Львова ось таку депешу: „Витаємо щиро небувалий факт при нинїшних політичних условинах іменованя Вас віцемаршалком одної провінциї Украйни! Шлемо сердечні ґратуляции. За „Народний Комітет“. д-р *Кость Левицкий*, *Осип Кузьмич*“. Проф. Юлїян Романчук, голова парляментарного клюбу руских послів надіслав знова ось таке письмо: Високоповажаний Добродію! Хотяй — через случайні обставини — пізно, але щиро і сердечно витаю Вас на новім становищи заступника старости краєвого і складаю Вам мої найлучші, найкрасші жичення. Се Ви перший Русин на тім становищи, а дістало ся Вам оно не припадком, але яко правдива заслуженина за Вашу невтомну і першу плянову працю народну в Буковинї, котра то праця вже й давнїйше приносила гарні плоди, а тепер вінчала ся новими успіхами і на культурнім полї — заложенем рускої ґімназиї в Кіцмани, і на політичнім полї — вибором 6 Русинів до сойму і їх впливом в соймі яко головної частини більшости. Нехай і дальша Ваша праця приносить знов дальші здобутки для руского народу в Буковинї і в цїлій Украйні-Руси! З сердечним поздоровленем *Юл. Романчук.*

Стан здоровля звісної письменницї п. Евг. Ярошинської в послїдних днях знов значно погіршив ся.

Съвяточне отворене ґімназиї в Кіцмани відбуде ся в суботу дня 1 жовтня с. р. о

10-ій год. перед полуднем. В отворену возьме уділ також кн. Гогенльоге.

Матура в черновецкій ґімназиї в осїннім терміні відбувала ся від 26 до 29 вересня. Ставило ся 33 кандидатів, між тими 12 Русинів. Загалом репробовано одного на рік, а 5 з одного предмету на 6 місяців. З Русинів апробовані: Андрійчук Кость, Брага Теофіль, Голубович Евгеній Іван, Дарійчук Петро, Катеринюк Петро, Малецкий Олекс. (п.), Падура Юрій, Чеховский Александер, Цурканович Ізидор.

Видїл краєвий предложить соймови, щоби під будівлю нового університету подаровано площу видїлену із земель придїлених на експерименти середній школї господарській, із якої мимоходом сказавши, Буковина не має майже нїякого хісна. Успівом даровизни буде те, щоби правительство розпочало будівлю вже в слїдуючім році.

— **Як повстають на Буковинї Поляки.** З лїку перед вірменьским революцийним рухом замкнуло свого часу росийске правительство для Вірмен, що не в росийскими підданими, свою границю. Сей розпорядок діткнув буковиньских та галицких Вірмен, які мають аренди в Бесарабії і на Поділю, та роблять там свої інтереси. Аж по довгих стараних і по представленю черновецкого рос. конзуляту що буковиньским Вірменам-католикам і не в голові вірменьска революция, вони-ж майже зовсїм ополячили ся, росийске правительство внесло попередний заказ що-до Вірмен-католиків, котрі мають одержати вперед від тут. кирил. о. Каспровича відповідну посьвідку. Богато однак Вірменів, не ждучи на порішене справи і, не бажаючи бути вязаними формальностями, попереходило на римский католицизм, через що уходять перед рос. властями за Поляків і не зазнають нїяких паспортових перепон.

— **Наука історії в народних школах.** Міністерство просьвіти видало нові інструкції не лише до научаня клясичних язиків в ґімназиях, але також до науки всесьвітної історії. Між иншим пише інструкция: „Ученика не повинно ся обтяжувати схематичним уставлюванем по собі подій; він має одержати ясний і влучний образ переворотів в области політичних і культуральних відносин між народами. Весь величезний материял має ся уґрупувати докола напрямів відновн, націоналїзму і социяльної реформи. Сучасна політика не може мати приступу до школи, але мусить до того довести, аби ґімназияст по укінченю школи мав наукову підставу і досить зрозуміня, щоби его займала теперішність та щоби міг поглубити свій погляд на сучасність".

— **Листонос дефравдантом.** Підурядник почти в Чернівцях, А. З.., що доручував грошеві посилки, замість доручити значну грошеву суму адресовати — заховав ей собі. Дефравдация вийшла на яву через те, що грошевий лист зареклямовано. Коли листоноса покликано до відвічальности, він добув ножа і в самоубийчім намірі завдав собі рану близько серця. Однак дената відратовано. Коли ему спроневірене доказано, тоді признав ся вповні до вини. Після того передано виновника судови.

— **Робітнича охорона.** В Базилеї зібрали ся треті головні збори „Міжнародної спілки для законної охорони робітників". Прибули заступники 11 держав і 40 делеґатів краєвих секций. Ґенеральний секретар Бауер подав до відома зібраних, що якийсь добродій, який не бажав собі вияви свого імени, жертвував 25.000 фр. для того, хто винайде найлїпше средство зарадче проти того, щоб робітники затроювали ся оловом по ріжних промислових підприємствах.

— **Останки старини.** Коло села Білобоки в переворскім повіті найдено при дреновану землї глиняні посудини. Робітники не розуміючи ся на тім, порозбивали їх на дрібні кусні. Про те дізнав ся ординат кн. Андрій Любомирский і догадуючи ся, що се мусить бути якась старинна посудина, запросив доцента д-ра Гадачка зі Львова, аби оглянув терен. Д-р Гадачек провірив, що на тім місци було старе цвинтарище, де палено тїла померших і закопувано попіл в урнах. З вигляду урн і орнаментики можна догадувати ся, що се цвинтарище походить десь з часів на 1000 лїт перед Христом.

— **Противжидівскі заворушеня в Екатеринославі.** Берлиньскі часописи доносять, що дня 17 с. м. в Екатеринославі з нагоди мобілїзациї резерви прийшло до заворушень против Жидів. О 8-ій годинї рано резервісти почали бити і рабувати. Кількох Жидів ранено. Коли резервісти напали на божницю, стрінули ся із сильним опором Купці замикали свої склепи, причім ранено богато осіб. Поліция і військо поводили ся з початку бездїльно, аж пізнїйше поліцмайстер вислав козаків, котрі розігнали товпу. В слїдуючих днях заворушеня повторили ся. Резервісти сполучили ся із звичайними бродягами і кинулись на Жидів; били шиби, виломлювали двері, однак стрінули ся із сильною обороною, яку Жиди з'орґанїзували.

— **Росийскі дезертири.** З Букарешту доносять, що перед кількома днями росийскі обвздчики напротив румуньского села Карнїчені здовили на березї Прута двох дезертирів, перебраних в жіночу одїж. Недалеко села найшли привязаний до берега човен, що по всякій імовірности належав до двох молодих людий, які хотїли переправити ся на другий бік та утечи до Румунії. Коли козаки візвали їх, щоби задержали ся, утїкачі вистрілили до них кілька разів з револьверів, не поцїливши однак нїкого. Остаточно удало ся обвздчикам молодих людий звязати і відставити до росийской місцевости Перлиці. Там показало ся, що утїкачі є резервовими офіцирами з Одеси і мають в найближшім часї удати ся на війну до східної Азії.

— **Депеші царя.** По урядовим обчисленям центральної телеґрафічної управи на телеґрафічній лїнії Петербурґ-Іркутск, з котрої ведуть телеґрафічні дроти до Мукдена, Харбіна, Владивостока та инших місцевостий на воєннім терені, вителеґрафовано в перших шістьох місяцях 1904 р. разом 2 мілїони і 342.504 слів. З того припадає 432.744 слів на телеґрами царя, 568.266 слів на телеґрами ріжних урядів а 1 мілїон і 342.494 слів на приватні депеші. Царскі депеші адресовані: „Цар до"... [слїдує імя того, до кого висилаєсь депешу]. Їм прислугує першенство перед всякими иншими депешами і лїнія мусить бути для них сейчас вільна, хочби инші депеші треба було переривати в середині.

— **Кого найбільше діймає війна?** Не лиш в Росиї відбивають ся наслїдки війни найбільш болюче на мужицтві та дрібних ремісниках. Таке саме дїє ся в Японії. Про се пише: „Ostasiatischer Lloyd" оттак: „Тягарі війни против Росиї поносить передовсїм японьский мужик: він є податником. Сеж в Японії нїкому не тайно, що кождий майже Японець не вважає чимось лихим затаїти перед правительством висоту своїх доходів. Таке водить ся між найвисшими верствами навіть між великим купецтвом. Сего зробити мужик не може, бо своєї землї сховати не годен. Мужик поносить воєнні тягарі ще й иньшим путем: віддає жовнїра. Урядники і купці в Японії до війска не йдуть і недостача одноречних охотників і резервових офіцирів вже дали ся замітно відчувати. Але японьский мужик буде поносити свої тягарі охотно через тривань цїлої війни, бо він вже знає і вірить в те, що Росиянин смертельний ворог его країни". В сім лежить сила Япону і названа часопись вважає надії Росиї на виснаженє Япону неважливим, як довго японьский мужик не видасть послїдного ґрейцара.

— **Чехи на поли війни.** Кореспондент одної варшавскої часописи, описуючи свою стрічу з чеким послом Кльофачем в Харбінї, пише між иншим ось що; Нема в Манджурії міста, місточка, осели, часом стациї, де не було би кнайпки і підрядних шиночків. І нема в Манджурії такої кнайпки, ні такого шиночку, де не терликав би на скрипках блїдолиций Чех, де не фальшувала би на арфі русява Чешка... В Харбінї чески мельодиї чує ся на кождім кроці. Але пухкі Чешки сьпівають навіть в Мукденї, Ляоинї, Гайченї і т. д., не зважаючи на бойві сурми... Ческих музикантів повно в Інкав, повно їх навіть в Тієнтсінї, Чіфу, Тану... Молодих дівчат і хлопців спроваджують та анґажують старші... підприємці-визискувачі. Анї то вміє сьпівати, анї вміє грати. А однак волочить ся по всїляких норах, марнує молодість і здоровле. Нехайби „всеславянин" Кльофач звернув на се увагу.

— **Хінці ріжуть коси.** Незвичайний поступ Японців на всїх областях житя під впливом правдивої цивілїзациї, а ще більше їх успіхи в теперішній війні з Росиєю спонукав Хінців до горячкових реформ в своїй державі. Між ріжними пробами та проектами годить ся замітити факт, про який доносять хінські часописи. Именно правительство розіслало до ґубернаторів ріжних провінцій розпорядженя, котрим припоручав ся, щоби волки і студенти стригли собі волосє, а не носили, як доси, довгих кіс.

— **Зелїзнича катастрофа** скоїла ся під містом Нермаркет в Сполучених Державах північної Америки. Шляхом з одними шинами їхав з Шатанорґа до Сельсбері експресовий поїзд, а з противної сторони набликав ся поїз льокальний. Оба поїзди мали виминути ся коло одної зворотниці, де в тій цїли були уложені подвійні шини. Льокальний поїзд мав там задержати ся, але машиніст не зрозумів знаку і поїхав дальше. Наслїдком сего оба поїзди, їдучи із швидкостию 50 кільометрів на годину, ударили на себе. З виїмком чотирох ваґонів до спаня, що були по заду експресового поїзду, всї розторощили ся на кусні, а обі машини наслїдком експльозиї попукали. Горяча вода і пара попарили страшно подорожних, що дістали ся під тріски розбитих ваґонів. На місци катастрофи повстала в одній хвили гора з дерева зелїза і людий. Взагалї погибло 65 осіб, а 120 потерпіло тяжкі рани. Тіло одної женщини найдено о 50 кроків від зелїзничого насипу без голови.

— **Істория сталевого пера.** Сталені пера до писаня винайдено властиво не так давно. Винахід їх приписують одні Французови Арнольи із Руана, а другі американцеви Віліямсови. Цїкаво, що Американці з початку не оцїнили як слїд сего винаходу, який підхопили відтак Анґлїйці. Першу фабрику для вироблюваня металевих пер побудовано в 1803 році в Льондонї, при чім були вони звичайною копією гусячих пер. Спершу коштували металеві пера дуже дорого, так що за одно перо плачено 6 франків. В 1830 році Тіллєо і Перї із Менчестера полїпшили значно їх конструкцию і надали їм форму сучасних пер. У Франциї першу фабрику сталевих пер заложено доперва 1846 р. і від сего часу вироблюване сталевих пер стало розвивати ся незвичайно скоро. Впрочім число всїх фабрик для вироблюваня таких пер виносить і тепер лиш 16; ґуртують ся они в містах: Бульонї, Верлїнї, Новім Йорку і в Бірмінґемї. Щорічне вироблюване сталевих пер в послїдних часах незвичайно велике. Прим. одна Франция вироблює стілько пер, що колиб зважити їх, то мали би вагу около 600.000 фунтів, а у всїх фабриках вироблює ся щорічно 3 мілїярди пер, на що з'уживає ся 3.000 тон зелїза. Щоби уявити собі докладно, скілько то з'уживає ся щорічно зелїза в видї пер, досить сказати, що з зелїза зужитковаиого для виробленя їх в часї коротшім як 2 роки, можна би збудувати нову вежу Айфля (найвисша вежа в свїтї, що находить ся в Парижи). Всеж таки число пер в порівнаню і в скількостю населеня земскої кулї є за малим і колиб поділити число пер, які вироблює ся що року, через число мешканців земскої кулї, то на кождого чоловіка припадалоб всего 2 пера, не вичисляючи тут Хінців, які ще до нині не уживають сталевих пер.

— **Люба жіночка.** В ірляндскім дневнику Bel-Fast" оповістив один жонатий чоловік, що готов відпродати свою жінку. Читаємо в тім оповіщеню ось що: Мій тижневий заробок виносить 30 К, з того 28 забирає мені жінка. Я мушу вдоволяти ся двома коронами, з чого мушу часом оплачувати й вечеру, бо повертаючи з праці домів, застаю двері зачинені і довідую ся, що жінка вийшла на прохід. Оженив ся я тому 4 роки і від того часу стратив 48 фунтів ваги. Жінка ще молода, сильна, гарна, але на тім не конець. Не уміє прати, анї ґузика пришити, ні робити панчохи. Коли рано виходжу з дому, тїшу ся, що не потребую слухати її вередованя, колиж поверну вечером, мучу ся, слухаючи її цокатаня про сварки з сусїдками. Тому хочу її позбути ся! Чи найду купця? Підпис, котрий увільнив би мене від неї, от і все, чого домагаю ся. Як хто цїкавий, додам, що то сотворінє я пізнав перед 5 роками в малім, історичнім місточку Ульстер.

— **Дрібні вісти.** З Гусятина доносять, що з рекомандованого листу, який надано на тамошній почті до Відня, пропало по дорозї 5.000 К і 1000 марок. — В закаспійскім краю, в Баку, Саратові та в инших місцевостях східної Росиї вибухла холера. В Баку померло в послїднім тижни 38 осіб.

— **Загальні збори касинового товариства „Основа" в Бродах** відбудуть ся дня 3-го жовтня 1904 о год. 1½ по полудни в комнатах товариства при ул. Золотій (дім Гольдінштайна I поверх над цукорнею.) — *Видїл.*

— **Курс руского язика для дїтий, що ходять до польских шкіл** розпочав ся 17 с. м. Наука відбуває ся кождої суботи від годинн четвертої [в зимі від годинн третої] пополудни, в льокалях школи ім. Шевченка при ул. Сикстускій ч. 47. На першім віддїлї учать ся дїти читати і писати, на другім попри науцї читаня і писаня познакомлюють ся дїти з рускою історию і літературою. На обох віддїлах учать учительки школи видїлової ім. Шевченка. Звертаємось до всїх Вп. катехитів у Львові з просьбою, щоб повідомили руску дїтвору в своїх школах о істнованю сих курсів і заохочували ей до користаня з сеї безплатної науки,

— **Для льотерії Тов. „Сокіл" у Львові** насипли дальше отсї фанти: Від Вп. Оксанни Озаркевич велика макатa шовкова з плюшевим обрамованєм, мальована олїйними красками; представляє краєвид з над Нїлю з виступаючими на передї цвитучими полудневими ростинами над якими буяє в летї египетский ібіс; від Вп. Вол. Гнатишака зі Львова мїстерно виконана деревляна коробка на папироси з оскленим віком, в якім містить ся верства імітациї папіросів; від д. Н. Сіяка батистова хустинка пестрої краски з мережаними берегами; від Вп. Юлії Твердохлїбівної, сервіс зложений з чотирох склянних чарок „сецесс'он" і порцеляновий пантофельок; від Вп. Ольги Дашкевич з Тустанович: а) деревляний вахляр з мальованим краєвидом і різьбленими лучами, б) 2 вставки гачкової роботи, мїстерно виконані; від Вп. Стефанії Озаркевичівної з Тустанович: а) макатa з плюшевими берегами і шовковим дном, мальованим олїйними красками в цвіти, б) ніжної роботи нашийник з пацьорикової плетінки і перенизуваними мушельками; від Г. С. 2 Н рамки до фотоґрафій з паперової пашки з витисканими кольоровими цвітами і бароковим обрамованєм. — За надіслані фанти складаємо щиру подяку а о дальші уклінно просимо. — *Старшина „Сокола".*

— **Пожарний „Сокіл" в Пацикові** долиньского повіта, заснований на статутї львівского „Сокола".

Перше засіданє сойму.

(I. зас. II. сес. VIII періоду з 30 вересня 1904.)

Перше засіданє сойму в сій сесії розпочало ся о год. 11¾ перед пол. при повнім майже комплєті. Кільканайцятьох послів польскої народности явило ся в контушах; руски посли прибули всї не виключаючи повибраного о. Ефиновича і маловидного, або радше нїколи майже невиданого о. Мандичевского з Надвірної. Галерії заповнила цїкава публика, на місцах резервованих богато пань і заступники конзулятів.

Засіданє отворив довшою промовою маршалок краєвий ґр. Баденї, викладаючи головні законодатні завдання в сій сесії. Промову свою зачав від маріянського сьвята, зазначуючи, що те сьвято мало і мати-ме особливе значінє для „краю". По словам речника краєвої польскої автономії се сьвято дало доказ, чим є цїлий сей край а з окрема се місто для „нас"(Поляків). І коли тілько — кінчив свою їнтересну, убрану в дипльоматичні фрази думку — маріянське сьвято відбє ся на ухвалах сего сойму, то можна буде сьміло ствердити, що тота сесия принесла нам [розумій як инше: Полякам] трівку користь.

Опісля перейшов ґр. Баденї до предложень краєвого видїлу на біжучу сесию і зазначив, що між тими предложеняими визначують ся два: в справі поліпшеня материяльного стану народного учительства і его правних відносин і в справі рентових осель. Тое послїдне предложенє устілізував видїл вже на основі порозуміня з правительством і тому видїл краєвий має надію а навіть певність, що той проект буде принятий повністю в новій основі і без змін. Впрочім бесідник є того переконаня, що і сі посли, котрі були досе вротивні предложенію о рентових оселях, наберуть иншої думки, бо він маршалок краєвий, може „упевнити", що закон о рентових оселях, предкладаний видїлом, анї не мав [!!], анї не має [!!] яких-небудь національних укритих тенденцій.

Опісля перейшов бесїдник до справи введеня в житє санкціонованого вже законо бірах посередництва праці, (проти котрих виступили Німці, заявляючи що будуть користати з инших посередників, а не з краєвих бюр) і о зарадах сегорічної посухи, а приобіцявши поміч краю і сподіватись також: держави для потерпівших від сегорічного елементарного нещастя, звернув ся до руских послів з слїдуючою заявою виголошеною в рускій мові:

„Витаю сердечно послів рускої народности, що явили ся знов в сеймі і маю надію, що розстрій, який в послїдній сесні повстав між нами а більшостию сего сойму зникне при спільній праци. Дійсні культурні бажаня рускої народу будуть увзглядновані певно, як все і доси, згідно з бажаняма Вашими і цїлого краю. Апелюю лише до Вас, панове руски посли, щоби в справах, які не мають народного підкладу (рентові оселї? — *Ред.*Д.)не подавали Ви в сумнїв нашої доброї волї і не утруднювали порозуміня, коли вже не повної згоди".

Замітне, що при тій деклярациї маршалка, ґлядно по ей виголошеню, до сплесків не піднесла ся ні одна польска рука. Заяву принив сойм в гробовій тишині.

Свою промову закінчив маршалок згадкою про буджет а підпісши оклик в честь цїсаря, скінчив свою інавґураційну промову і узнав сесию за отверту.

З порядку забрав слово намісник ґр. Потоцкий, щоб в коротких словах представити справозданє соймови з боку правительства. Правительство згодило ся на довшу сесию, аби сойм міг успішно полагодити буджет і піднести головно фінансове положенє краю. Співдїлати в тім послїднім напрямі буде головним завданєм правительства і его, намісника, яко горожанина краю. Правительство не предкладає тим разом нїяких самостійних проектів, згодило ся однак на повий проект закона о рентових загородах, котрий придложив краєвий видїл на біжучу сесию. Переходячи до справозданя ради шкільної, намісник бачить „замітний поступ", поступ тим корисніїший, що край одержав в двох послїдних роках шість нових середних шкіл (Поляки!) а в надія на ухваленє щедальших, нових. В тім послїднім числї треба згадати проект заснованя одної ґімназиї з рускою мовою, котру проектує рада шк. краєва, розслїдивши відносини згідно з торічним припорученєм сойму. Намісник стверджує, що та евентуальна нова школа відповідає дійсній культурній потребі, та що в послїднім році не було нїяких аґітацій по школах, і то по школах польских як і руских. Тілько з поза школи веде ся на молодіж еще пагубну пропаґанду, але пропаґанду сю здавить бесїдник з безглядностию і силою. (Оплески). Послїдну часть своєї промови присьвятив намісник будові каналів і мелїораційним та реґуляційним роботам, виголосивши одну часть сего уступу своєї промови по руски.

Говорячи про внесенє на заснованє одної ґімназиї з рускою мовою викладовою зазначив також намісник, що рада краєва застановляла ся також над квестию утраквізму але заявляє ся проти утраквізму в ґімназиях яко невідповідного а навіть шкідливого.

В кінци своєї промови заявив намісник о своїй охоті співдїлати з соймом для добра краю, за що одержав від польских послів живі оплески.

По промовах маршалка і намісника забрав голос голова клюбу пос. д-р. Евген Олесницкий і серед напруженої уваги цїлої палати зложив іменем рускої соймової репрезентациї слїдуючу

З а я в у:

„Ми, члени руского клюбу послів соймових вибрані при доповняючих виборах 14 червня 1904 вступаємо нині до сойму галицкого по-знаменних прецеденсах, котрі ясно і виразно зазначують нинїшне наше політичне становище і нашу ролю в тімже соймі.

„Минувша сесия соймова зазначилась небувалими доси в історії сего сойму фактами безприкладного зігнорованя найсправедливших і найжиненнїйших (наших) постулатів.

Більшість соймова перейшла до дневного порядку над нашим голосом в тих справах, в котрих стояла за нами однодушна опінія цїлого руского народа в краю, підперта численними всенародними манїфестациями і тисячкою однодушних протестів, внесених дорогою петиций до сеї палати, а рівночасно дала доказ крайної нетерпимости супротив рускої народности відказуючи заспокоєня ей найконечнїйших культурних потреб, признаних компетентними властями і найвисшими чинниками держави.

„Тая тяжка наруга викликала конечність уступленя нашого з сойму і віддання наших мандатів тому народови, котрий в своїх найсправедливших правах і своїх найсвятїйших чувствах потерпів від більшости соймової вопіючу несправедливість і жорстоку зневагу.

„Сей крок наш апробував нарід руский на більше як 50 зборах скликаних у східних повітах краю, — а переведені вибори доповняючі, при котрих не бракло в многих округах виборчих сильної акциї в цїли видерти нам мандатів, дають наглядний доказ, що наше становиско політичне і тактика наша в тім соймі була згідна з пересьвідченєм і інтенциями всего руского народа в краю, що ми були тут відгомоном его мисли, речниками его чувств.

„Ідучи за покликом сего народа вступа-

Кущак & Зубик
Львів пл. Галицка І.
поручають

Найновійші материяли вовняні
на сукні і костюми дамскі.
Сукна, шевіоти, камґарни
в найдобірнійших родах.
Шовки чорні і кольорові.
Фляиелї Бархани
з найновійших взірцях.

Полотна, Шіфони, Обруси,
Сервети, Ручники, Хусточки.
Великий вибір
Дуже дешево.
627 8—10

емо нині в сойм сей скріплені тим вибором яко виразною виробатою нашого поступовання зі сторони нашого народа і наших виборців і заявляємо на вступі, що займаємо то саме різке і виразне становиско опозиції, на якім стояли доси і стояти будемо на нім рішучо і витревало, поки більшість соймова не зміннть своєї дотеперішної політики супротив народа руского, его жадань, потреб і інтересів, доки не стане трактувати нас яко рівнорадних собі представителїв рівноправного в краю народа, і непорозуміє, що лише в повній справедливости супротив того народа можлива хосенна діяльність сойму для цілого краю а становиско се обовязані ми зазначити тим яркійше, позаяк на порядку дневнім вже першого засідання сойму бачимо поставлену справу осель рентових, котру від ряду літ уважая нарід руский тяжким замахом на свої права і свою екзистенцию і котру всенародний голос велить нам з всею силою поборювати.

„Скріплене мандатів наших поновним доказом довіря виборців наших вказує нам ясно дорогу дальшої акції, а на більшість соймову упаде відвічальність, коли нарід руский рішучо утвердить ся в пересьвідченю, що в тій палаті нема для него ні права, ні справедливости."

Ся заява, виголошена голосом піднесеним, поважним і рішучим зробила очивидне враженє в цілій палаті а ей конець покрили рускі посли і нечисленно зібрана руска публика на ґалеряхъ рясними оплесками.

По промові пос. Олесницкого сойм приступив до порядку дневного а перше місце заняла дискусия і голосованє в менче інтересній справі що-до чисельного складу соймових комісий.

При кінци засїдання відіслано ще деякі справоздання краєвого видїлу до комісий і пос. Олесницкий мотивував свої наглі внесенє що-до удїленя субвенций з причини посухи, (відіслано до комісиї буджетової), почім засїданє замкнено, назначаючи найблисше на завтра, год. 11 перед пол.

Яко провізорочні секретарі, покликані маршалком, функціонували на нинїшнім засїданю: Урбаньский, Мицельский, Любомирский Каз. і о. Богачевский.

Від Адміністрациі.

При зближаючій ся зміні місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників инших о вчасне відновленє передплати за жовтень, згляднo послїдний квартал с. р., як також, о вирівнанє всїх ще позісталих залеглостий, і то тим певнїйше, що адміністрация є зобовязана в сім кварталї всї свої рахунки в друкарнї і за папір безуслівно полагоднати.

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 30 вересня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 8·60 до 8·80 а на термін 8·40 до 8·60, *Жито* старе 6·75 до 7·— а на термін 6·60 до 6·80, *овес* оброчний старий 6·75 до 7·— а на термін 6·40 до 6·70, *ячмінь* пастївний 6·25 до 6·50, а броварний 6·75 до 7·50, *ріпак* 10·25 до 10·50 *льняна* —·— до —·—, *горох* пастївний 6·75 до 7·25 а до вареня 8·25 до 10·— *вика* 6·— до 6·50, *насінє льняне* —·— до —·—, *насінє конопляне* —·— до —·—, *бібґ* —·— до —·—, *бобик* 6·25 до 6·50, *гречка* 8·75 до 9·25, *кукуруза* готова 8·10 до 8·25 а нова —·— до —·—, *хміль* (за 56 кільо) 210·— до 220·—, *конюшина* червона 70·— до 80·—, біла 55·— до 60·—, шведска 55·— до 60·—, *Спіритус* loco за 50 літрів —·— до —·—.

Ruthenische Revue
виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись передплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу.
Administration „der Ruthenischen Revue", VIII Wickenburggasse 10 I St. 2h. 9 Wien.

Надіслане.
Спеціяліст недуг внутрішних
д-р Евгеній Озаркевич
ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 608

Рік заснованя 1853.
Банковий дім і контора виміни
під фірмою
Авґуст Шеллєнберґ і Син
у Львові, ул. Короля Людвіка І,
виплачує всякі купони і вильосовані папери вартісні і переглядає рівночасно вильосованя безплатно. Продає і купує ефекти, монети і т. п. по як найдокладнійшим дневним курсї.
Видавництво часописи вильосовань „Nadzieja", річна передплата К 3·40, на провінциї К 3·60 679 1—5

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.
против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найкращі по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше 4 85

Молода женщина з доброго дому, глядає місця у сьвященика або у вдівця. Може також виручити паню дому. Відомість ул. Городецка ч. 39 у пані Ціхоцкої. 693 3—3

До заміни користна, учительска посада. Poste restante. Комарно, „Село". 718 1—3

Цукорня краківска
Львів Фредри, поручає знамениті тїсточка по 3 кр. Вельми смачних гербатників фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекодядок 1 зр.
168 13—15

Ученик висшої ґімназиї
глядає на селї лекциї Павло Грабовий в Пересїці, почта Тартаків. 711 2—4

Пошукую приватного ученика
на один рік приготовити хлопця до першої класи ґімназияльної. Услівя: помешканє, удержанє господарске і винагорода після листовної умови. — Адреса: П. Яцків, Колодіїв п. Войнилів. 715 2—3

КАВА ЗДОРОВЛЯ
поручена краківским товариством лїкарскими взірцево приладжений красний перетвір, що відповідає всяким диететичним вимогам.
Дістати можна всюди.
Васнєвский і Лучко
Підґуже
коло Кракова. 466 28—?

СЕМИНАРИСТ пошукує лекциї на селї або в місті на цілий рік за дуже уміркованою винагородою. Зголошеня на адресу: *Андрій Полянчук*, Сокаль, Забуже. 3—3

Якраз надійшов
сьвіжий транспорт
мазурского масла 1 фунт 52 кр.
4 сьвіжі яйця 11 кр.
1 фунт добірної муки 8 кр.
а також поручає
корінні товари і деліkатеси.
Що день сьвіжі риби.
Ціни як найдешевші.
Яків Мунд
Львів, ул. Трибунальска ч. 6.
797 2—3

Александер Стефан — В. Шурат.
УЧЕБНИК
французької мови
Часть І.
Апробований для всіх середних женьских шкіл.
Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руськім Інституті для дівчат в Перемишли.

The Empire Typewriter Company Ltd.
І. Свобода
Львів, ул. Хорущина ч. 10.
Машини до писаня. Повиляня машинові. Наука писаня. Чищеня і направи машин.
480 20—30

ЯКО ОСІННИЙ НАВІЗ є
ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА
із знаком зьвізди
належито примінена, найдешевшим фосфоровим навозом під всякі управлювані рослини
Фабрика фосфатів Томаса тов. з. з. о. т. Берлїн
Інформациїні брошурки удїляє безплатно і оплатно.
Иосиф Каррах, Львів
ул. Ягайлоньска ч. 22.
Позір перед жужлями маловартними і фальшованими 439 23 25

УЧИТЕЛЬ орган руского товариства педаґоґічного двотижневих педаґоґічно-науковий виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Предплата річна 3 зр. піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ
АНТОНІЯ СЕРАФИНА
в КАЛУШИ
відзначена трома срібними медалями
виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливаня в найкоротшім часї, а також має на складі готові дзвони різної ваги.
Дякуючи всїм Вп. приходникам і фундаторам за всї дотеперішні замовленя, прошу о ласкаві замовленя так на поодинокі нові дзвони як і на цїлі ґрупи. За тревалість материялу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і давного осьміляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публиці.
З глубоким поважанєм
АНТОНІЙ СЕРАФИН.
54
Агентів не висилаю.

Рух великичних поїздів
важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, **4·45**.
„ Вежиці	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, **4·10***, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамче	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 8·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамче	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Вежиці	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рашева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тільки що неділї].
„ Перемишля до	80/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·33 2·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 9·15 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·48 пополудни.
до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. мож набувати через цілий день в мійскім бюрі п. н. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Оповіщене.

Комітет для будови руского театру у Львові видав **переписні картки** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих карток призначений на будову руского театру у Львові.

Висилає ся найменше 25 штук по цїні **2 кор. 50 сот.**, разом з оплатою почти але тілько за попереднім надісланем гроший.

Набути можна в „Комітеті для будови руского театру", Львів, Ринок 10, І. пов. Поодиноко можна купувати в книгарнях по цїні 10 сот. за штуку.

Висша Школа
ґри на фортепяні,
теориї музики, гармонії і контрапункту
Проф. Івана Скридлевского
у Львові ул. Гетманьска ч. 6.
Виси щодня від 11—1 і від 3—5. 667 4—6

Поїзд!
„Сокільский Базар"
перша українська торговля в краю заосмотрена в великий вибір приборів до писаня, рисованя, малюваня і т. п.
„Сокільский Базар"
продає льокси фантової льотерії Сокола і перепнсні українські листки.
„Сокільский Базар"
продає: Наші Звуки II. і III. по 40 сот.; Марш Соколів на фортепян по 50 сот.; Музичний Листок по 6 сот. — все без перес. почтовой.
„Сокільский Базар"
приймає замовленя на кришталеві портрети після надісланої фотоґрафії, дипльоми, ґрамоти — все артистично виконане.
„Сокільский Базар"
приймає замовленя з провінциї і полагодить відворотною почтою.
Родимці ідіть купувати лиш до „СОКІЛЬСКОГО БАЗАРУ" при ул. Руській ч. 1. Дім „Просьвіти".
600 12—?

Що дня сьвіжий
Виноград курацийний
в 5 клґ. кошиках висилає
по кождоразових найнизших цїнах
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ у Львові.
О численні замовленя просимо.

Ч. 210. Львів, Субота 18 Вересня (1) Жовтня 1904. **Річник XXV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрации „Діла", ул. Ваторня ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Панєнє Гавсияна ч. 9; К. Бухшта ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Walfischgasse 10; A. Chukowski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії: на цілий рік . . 32 к. на пів року . . 16 „ — *за границею:* — 44 к. — 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к. на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ваторня. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженєм. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубрикї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Просьвітою до добробиту.

В послїднім числї [9] „Економіста" находимо статю п. Ортоскопа, котру варта подати до відома ширшого загалу.

В наслїдок непродуктивного характеру суспільности — каже там автор — і значного числа інтелїґентного пролетарияту можна сказати, що у нас під певним зглядом прийшло до гіперпродукциї т. зв. „інтелїґентної кляси". Именно ся „інтелїґентна кляса", як небудь її абсолютне число невеличке, не продукує рішучо нїчого і тим самим становить тягар на здеґенерованім через павперизм народнім орґанїзмі. Рівночасно однак, завдяки самолюбности і вузкоглядности, яка характеризує кожду клясу, наша інтелїґенция признає себе репрезентантом народу [„старшим братом" для відрізненя від брата „меншого"] і веде політику, яка має бути політикою цїлої галицкої части народу а в дійсности есть нїчим иншим, як партийною політикою бюрократиї. Наіть найрадикальнїйша програма „Радикальної партиї" не брала за підставу до своєї орґанїзациї матеріяльних основ народа і обмежила ся до заступництва інтересів дрібної посїлости ґрунтової без огляду чи істнованє тої одної кляси без кляс иншых можливе, чи утопійне. Колиб нам прийшло ся схарактеризувати загальний напрям політичного осьвідомленя народу від 50 років, ми назвали-б його звичайним ошукуваннем себе самого, себ-то укладанем буджету видатків без буджету доходів. Що „Arme Leute kochen mit Wasser" і що зробило ся в нас чимало при сих доходах, які були під рукою, се правда. Однак тут мова про осьвіту взагалї а політичне осьвідомленє в особенности. Від суми наших здобутків в тім напрямі треба відшибнути всю полову і сїчку т. зв. національного розбудженя в народовецкому дусї, з ремінїсценциями князїв і гетьманів в золотих жупанах. Коли-б наші історики давними роками були менше сидїли в княжому періоді і менше роздумували над передісторичними епохами Украіни а вместо того показали документами, як зруйнувала нашого хлопа пропінация, сервітути, кататстер, ми певне стояли-б 100 років близше відродженя, як тепер з археольоґією і мартирольоґією давної істориї. Студиї над теперішним дійсним положенєм до тепер ще ледви зачаті. Швидкий розвій подій в політичнім житю теперішної хвилї вимагає інформацийдокладних, ясних і певних. Замість того ми ступаємо на помацки, дурімо себе, числимо на річи, які істнують тілько в буйній уяві журналіста, і в кінци гатимо головою в скалу невмолимої дійсности і питаємо ся розчаровані: хто тому винен? Невже-ж таку роботу можливо назвати політичним осьвідомленєм і правдивою осьвітою?

Був час, коли осьвіта народних мас була просто непопулярною і видавалась чимось зайвим. Відтак прийшла епоха осьвічуваня молодшого брата переважно в дусї моралїзаторским. Тепер показує ся, що той нарід ще не вміє того, що треба, хоча практикували на його розумі рїжні вчителї. Осьвіта елементарна приймає ся в народї несказано поволи і видає ся, що відбиває ся від хлопскої голови нїби горох від стїни. Доказом на се число аналфабетів. Все-ж таки пригадаймо собі для поясненя, якого рода се була і по части ще до тепер є навіть ся подавана народови осьвіта, а тоді може сей нинїшний зріст покаже ся природним. Офіциальна система осьвіти, подавана в народних школах має зробити з хлопскої дитини загально образованого чоловіка. В практиці, на скілько не служить просто політичним цїлям верховодячої кліки, показує ся для хлопа майже безужиточною. Вместо навчити дитину порядно читати, писати і рахувати, школа елементарна вчить буцїм-то богато більше і в результаті по скінченю тої школи дитина не вміє підписатись.

Неофіциальна система осьвіти, піднята нашими власними силами, на скілько ще не бавить ся в моралїзаторскі, тенденційні повістки, має доповняти систему офіциальну. Але вдармо ся в груди і скажім по щирости: чи дає наша препарована для мужика література хлопови ті відомости, яких ми самі бажали-б будучи в його шкурі? Чи знаємо ми певне і докладне, на що він слабує, де його болить, де пече і як його курувати? Остаточно, інтелїґентна верства не винна тому, коли не має понять про хлопске господарство а коли подає мужикови пожиточні відомости про хороби худоби, про огородництво, гіґієну, право, сповняє благородно принятий на себе обовязок гуманности. Однак коли рівночасно каже ся, що коби хлоп ґаздував лїпше, то все було б добре, тоді сповняє ся злочин, бо каже ся неправду. Цифри (глядї Хлопска посїлість в Галичинї В. Будзиновского) кажуть, що на тім кавалку ґрунту, який тепер припадає на одну хлопску родину, не то добробит але житє без обниженя до звірячого істнованя неможливе. Хто тої правди не знає а пише і торочить хлопови про господарство, той говорить, як сліпий про барви. Хто знає се і радить хлопови мурована гноївку та штучні погної яко раду на його мізерию, той не має сумлїня або розуму. Неправда — не осьвіта.

Щоби праця над осьвітою не пропадала марно, як вода на пісках, але аби приносила реальні здобутки, треба, аби основувалась на правдах. Не дїлїм народа на такі класи, як брат „менший" і брат „старший", але маймо відвагу взяти ся до серіозних студий над житєм нашого люду а тоді покаже ся, що той менший брат то дійсно одинока кляса в народї, і що вона удержує на собі тягар непродуктивного урядництва. Зберім дати до економічної істориї тої кляси, до її теперішного стану і пізнаймо її змагана. Буде се етноґрафія в найкращім значінню того слова. Коли пізнаємо таким чином себе докладно, змірімо свій стан довжний і стан чинний, сам рахунок покаже, яку нам принять політику і які голосити нам гасла. Житє не плине дорогами, які визначують йому бистрі політики, але глубоким руслом фізичної конечности. Наука політичної економії, істориї культури то области, над якими слїд вправляти свій ум молодим вченим, аби відтам мали змогу запанувати над безконечним океаном явищ суспільного житя і могли показувати безпечну дорогу голодним, втомленим і зневіреним. Теперішне образованє молодежи в тім напрямі зовсім занедбане і напрям, в якім розвивають ся молоді умы, радше на скрізь противний народному добробитови і розвоєви. Через те і вчасна політика тої молодїжи не має ві основи ні керми. З неосьвічених студентів виростуть темні і нездарні горожане, що копати-муть далї гріб під ногами рідної краіни. Очивидно і осьвіта люду, хоча формою мусить бути популярна і доступна, треба щоби основувалась на непохитних правдах і провірених датах. Нехай ті, що боять ся сьвітла і справедливости, що не годні зрозуміти ні відчути цїлої величі і принади житя, застигнуть в середновічній шкаралупі. Перед тими, що мають розум і серце, стелить ся шлях певний і простий: пізнати економічне житє народу і повести його до ладу і добробиту. Без матеріяльної підстави не придасть ся народови осьвіта, зі всїми школами, бурсами, інститутами, ґімназиями і університетом. Отже треба нам зрозуміти ясно, що наша цїль: економічна независимість народу а осьвіта має бути тим способом — мечем, що економічну силу здобуде. Край наш, як небудь винищений вікового неволею, має ще не аби які природні богацтва: плодовиту землю, ріки, лїси, мінерали і не злий клїмат. Материял людский надаєть ся до культури тривкої і глубокої. Дотеперішні проби економічної орґанїзациї не тілько що повели ся без порівнаня краще від орґанїзациї т. зв. політичної але навіть під зглядом материяльних здобутків дають запоруку як найкращого розвою. Щоденний досьвід показує, яка пекуча і пагла заходить потреба економічної акциї, як вимагає її нарід і яке значінє мають навіть наші молоді економічні інституциї. Основи до наукої праці покладені, преса потребує материялу до вимінки гадок, молодіж пошукує тем до студий, материялу до праці. Невжеж можливо вказати кращу, принаднїйшу задачу, як студиї над материяльним житєм нашого народа, не згадуючи вже про сю працю, яка дожидає рук по Спілках Райфайзена, кремницях, задаткових товариствах, молочарских та инших господарских Спілках? На тій дорозї лежить наш добробит і наше Відродженє.

Вздовж і впоперек.

(Кілька гадок на часї).

Інтелїґенция наша так мужеского як і женьского пола зросла в послїдних лїтах майже в десятеро. Всюди, куди глянеш, аж кишить від руских пань, добродїйок, їмостів, панянок, панночок і т. п. красавиць. А все то видає вже нинї если не тисячі, то мілїони корон на строї. На жаль більша часть з тих грошей іде в польскі або жидівскі руки. Ті обставини викликали в нашім патріотичнім жіноцтві потребу заснованя товариства „Труд", котре як найлучше розвивавсь. Щож коли з него можуть користати лишень тоті Русинки, котрі мешкають в околици Львова, або тоті з провінциї, котрі заможнїйші.

Дирекция „Труду" повинна отже можливо як найскорше, основати на раї у всїх більших провінціональних містах свої філії. Гадаю, що дотеперішна добра репутация львівского „Труду" не покине також і его філій, та випре помалу тандитні жидівскі і польскі робітні, котрі за релятивно дорожші грошї дають лиху роботу а в додатку обходять ся імпертинецько з рускими клїентами.

Був би також найвисший час, щоби у нас зачала виходити окрема часопись посьвячена справам нашого жіноцтва, щось як польский „Блющ".

Гадаю, що всї наші літерати а передовсїм літератки радо поспішать з моральною помочию для того рода часописи. Кошт видавництва припадав знов на товариство „Труд", котре видало би при тім місячник „мод і крою". Наші панї послугують ся до нинї місячниками мод з „Блющу" або „Нїви" тож гадаю, що радо повитали би проектоване видавництво.

* * *

Ми Русини були, можна сказати, одні з перших в краю, котрі завели марки народного фонду. „Народний Фонд" напечатав того гук, посклада в вертгаймівских касах і жде. Зразу кинулись на них наші патріоти цїлими хмарами, але був то лишень соломяний жар. Лїпили їх цїлими купами на листах, картках, переписних листках а навіть на „пїбесбріфах", аж поки не вилїпили цїлого запасу закуплених марок. А потім жар остиг тай другий раз забулось купити, або не хотїлось, і нинї здибати народну марку на листї належить вже до рідкостий. Инакше поступають наші сусїди Поляки і Жиди. Нинї по правдї, нема майже польского листа, на котрім не було би марки „товариства школи людовей".

Або Жиди-сіонїсти еще лучше ту нагоду використали.

Був я недавно з цїкавости на одним зеброю сіонїстів. Купую собі розумієть ся, білет і плачу 50 сотиків, але касиер звертає мені увагу, що еще належить ся 2 сотики. Питаю — длячого? а він мені відповідає, що на білеті тяжить податок сіонїстичного народного фонду. Дивлюсь на білет і справді видку марку з зьвіздою в серединї і якимсь гебрайским надписом наоколо. Не було що казати, заплатив я еще 2 сотики, хоть по правдї взявши, то той податок повинен платити всемирний комітет, для котрого припадав чистий зиск; а не публика, котра есть всїлякої народности і не з'обовязана побільшати чужі народні фонди.

Заінтересований тою їх находчивостию зайшов я раз з одним сіонїстом до їх товариства. Як-раз редаґували тогдї телеґраму до одного заслуженого члена, котрий вступав саме в супружеске „ярмо". Зредаґували телеґраму, обчислили кілько має коштувати і написали се на переписнім листку а на то вліпили народну марку за стілько, скілько мали дати за телеґраму. „То для него буде приємнійше як телеґрама, а для нас хосенніше" — сказав оден сіонїст до мене. І справді. Скілько то у нас річно видають на ґратуляцийні телеґрами і який з того хосен. Збогачуємо лише державну касу, а она потім за наші грошї вводить у нас польскі ґімназиї і польщить наш коренно руский край. Чиж не лїпше зробити так як роблять сіонїсти? Хвалити Бога, наші почти так ураджені, що телеґрама рідко коли доходить скорше як переписний листок, отже рїжниці в дорученю нема. А о скупість нїхто не може висилаючого посудити, бо на переписнім листку листку буде прилїпкена народна марка такої вартости, кілько була би коштувала телеґрама.

Апропо! спробуйте панове патріоти, а побачимо, скілько то грошa опинить ся в ся в касї народного фонду!

О. А. М—ій.

Війна.

Анї з Манджурії анї з Порту Артура нема вістий про якісь нові важні події. За те цїкаві є дві новини, які приносить парискій Matin. І так довідує ся він з Чіфу, що ґен. Лїневич має з своєю армією вирушити з Владивостока на вимивлю до Кореї, а Японцї ладять против него 20.000 войска. Вість ся остає в незгодї з попередними, після котрих ґен. Лїневич має находити ся в дорозї під Мукден.

Важна, коли правдива, є друга новина, яку той дневник довідує ся з Петербурга: Алексеева покликано до Петербурга — нібито для того, бо цар хоче особисто розвідатись у него про стан річий, але до Манджурії він уже не має вернути; приїзду его надіють ся в Петербурзї за 4—5 днів. Вже то й давнїйше писано нераз про незгоду між Алексеевим а Куропаткіном та приписувано по тій незгоді причину російских неудач. Іменованє ґен. Ґріпенберґа командантом другої манджурскої армії уважано навіть за побіду Алексеева і немов за деґрадацию Куропаткіна; а ще сими днями прийшов був Daily Telegraph з Петербурга вість, котра потверджувала такий погляд. Алексеев — доношено тому дневникови — в своїх справозданях, висиланих до Петербурга, завсїгди піддавав острій критиці поведенє Куропаткіна. Автором тої критики мав бути шеф Алексеевого штабу ґен. Зілиньский, котрого петербурский дописуватель згаданого дневника називав першим російским стратеґом. Утвореє другої манджурскої армії було як-раз гадкою того Зілиньского. Отже він тепер має стати при боку Алексеева і, так сказати, під его фірмою головним начальним командантом обох манджурских армій.

Зараз же потім російска аґенция телеґрафічна донесла: Вісти заграничних дневників про іменованє адмірала Рождественского міністром маринарки на місце Авеляна і про дальші зміни в маринарці є неправдиві. За те має бути відкликаний Алексеев. Куропаткін, як чути, остане на своїм становищи. Загально кажуть, що начальним командантом всїх російских війск в Манджурії стане вел. кн. Николай Николаевич.

А знов Echo de Paris довідує ся з Петербурга: Перед від'їздом царя до Одеси відбула ся під проводом царя велика рада военна, на котрій постановлено рїжні перзональні зміни на манджурскім полї війни. І так постановлено відкликати Алексеева, а Куропаткіна іменувати найвисшим командантом армії. Ґен. Більдерлінґ в нагороду за справність, оказану під Ляояном, має обняти команду під Мукденом в заступстві Куропаткіна, котрий тим часом займе ся орґанїзациєю другої армії. В тій цїли поїде Куропаткін до Харбіна, де буде дальше оставати, і там застане вже кватирмайстра другої армії Шванка та разом з ним обдумає подробиці що-до розміщеня її. Зміну в неприхильнім настрою царского окруженя до Куропаткіна приписують в значній мірі впливови европейскої опінії, котра з признанєм висказувала ся про него. Цар, кажуть, мав дуже докладно поперечитувати множество анґлійских і німецких справозданий про битву під Ляояном і розмовляв також з визначними в російскім войску людьми про поведенє Куропаткіна в тій битві; як коли одно і друге випало на користь ґенерала, тогдї запало рішенє царя і военної ради.

Вчера пополудни приїхав цар до Одеси разом з своїм найстаршим братом, до недавна ще наслїдником престолу, вел. кн. Михайлом Александровичем, щоби відбути там, а опісля в Тирасполю коло Кишенева, перегляд війск, що відходять до східної Азиї. Війска ті належать до осьмого корпусу, що складає ся з 14-ої (кишенївскої), з 15-ої (одескої) дивізиї піхоти і з 8-ої (кишенївскої) дивізиї кінниці. Той корпус разом з шестим сибірским і мабуть з корпусом Лїневича має творити осередок другої манджурскої армії ґен. Ґріпенберґа; крім них мають до тої армії увійти ще корпуси 2, 3, 4, 16 і 20 і всї бриґади стрільців, так що числити вона буде около 200.000 війска. Армія ся ледво чи стане у східній Азиї перед весною.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Соймы.

Опава. Посли Міхейда і Ґруби подали внесенє на зміну соймової ординациї виборчої і зажадали вибору окремої комісиї виборчої.

Зміни в рос. міністерстві внутр. справ.

Петербург. Товариші міністра внутрішних справ Зиновіев і Стишиньский покликані до державного совіта. [Оба названі това-

ЮЛЯН СОЛИК передтим **Фр. Мрозиньский** *у Львові, ул. Собіского ч. 7.*

поручає всякі роди **ФУТЕР**

Футра до подорожи, пальтоти мужескі та дамскі після найновійших фасонів саки, пелерини, жакети, колїї, варунки, шапочки дамскі, колпаки, шапки мужескі, шкіри у всїх родах поодиноко то ґуртом, також **верхи готові** до мужеских і дамских футер. — Футра для Впр. Духовеньства також на рати. — Найновійші материї на верхи в найбільшім виборі. Ціни умірковані. 696 2—30

риші б. міністра Плевого були слїпими приверженцями і орудями убитого міністра. Їх усунене викличе певно радість в поступовійших кругах Росиї. — *Ред.*].

О Тибет.

Петербург. Journal de St. Petersbourg повтаряє статю „Моск. Вѣдомостій“ про англїйско-тибетаньский договір. В тій статї сказано, що Росия не може і не повинна признати того договору, бо є він в суперечности з заявами, які англїйске правительство зложило в парламентї в справі удержаня status quo в Тибетї. Текст договору є доказом злої вірн і „безличности“ англїйского правительства.

Від Адміністрациї.

При зближаючій ся змінї місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників нашних о вчасне відновлене передплати за жовтень, зглядно послїдний квартал с. р., як також, о вирівнане всїх ще позісталих залеглостий, і то тим певнїйше, що адміністрация є зобовязана в сім кварталї всї свої рахунки в друкарнї і за папір безуслівно поладнати.

— Купуйте лише папериї і тутки „Зоря“ оподатковані на Народний фонд. Замовляти у фірми Ельстера і Спки у Львові, в Народній канцеляриї або в редакциї „Гайдамаків“.

НОВИНКИ.

— **Ц. к. камеральний люстратор підприємцем.** З Калущини пишуть нам: В громадї Рипнищї калуского повіту будувсь від двох років ерекціональний будинок за суму 6.000 К і в додатку підприємець мав собі забрати стару плебанію вартости около 3.000 К. Будинок мав бути скінчений в осени 1903 р., тимчасом минає вже конець 1904 р. а підприємець анї гадає кінчити. І нема кому его натиснути, з тої простої причини, що підприємець є сам Алойзи Свобода, ц. к. люстратор лїсів і домен в Вістови. Як зачуваємо незадовго має відбути ся коляндация будинку, отже порадно би було, щоби Его Екселенция ґраф Потоцкий, як головний шеф управи лїсів і домен, вислав чоловіка, на котрого спуститись можна, аби всї хиби, які показались в тім будинку, поручив підприємцеви п. Свободї поправити. Бож прецїн і комора конкурує 6-тою частию до будови ерекціональних будинків. Церковний комітет стероризований паном люстратором, мусить мовчати, хотяй дивить ся, що примїром підлоги вставляєсь з дощок старої резиденциї, лиш дошки обертають ся на другий бік, далї двері латаєсь зі старого материялу, а як замалюєсь, будуть виглядати як нові. І богато богато инших хиб, котрі здало би ся зараз провірити перед коляндацию, бо потім те все можна замалювати. Удаємо ся проте до Екселенциї ґрафа Потоцкого, щоби вглянув в сю справу і недав нас громадян кривдити через ц. к. урядника-підприємця. — *Громадяни Рипники, Мислова і Яворівки.*

— **Вшехпольска бляґа.** В „Słow-i Polsk-im“ з д. 22 вересня поміщено слїдуючу телеґраму вислану Ґломбїньскому з нагоди его вибору на посла до сойму: „105 nauczycieli miasta Kołomyi, zebranych na zgromadzeniu wyraża swoją radość z powodu wyboru W. Pana na posła — w nadziei, że nauczycielstwo zyska w nim prawdziwego rzecznika i energicznego obrońcę spraw nauczycielskich w Sejmie“. Яко докладно в тій справі поінформований заявляю рішучо, що та „radość 105 nauczycieli“ то чиста видумка. Річ мала ся так. В Коломиї відбула ся конференция „kółka tow. ped.“. По конференциї почали пп. Качоровскі і Трицила збирати датки на телеґраму до Ґломбїньского, супротив чого присутні учителї-Русини вважали за відповідне салю опустити. Число присутних на згаданій конференциї не досягало навіть половини вище поданого числа, отже аранжери тої „шопки“ не мали навіть права висилати телеґраму в імени всього коломийского учительства. Та хочби навіть всї учителї-Поляки одобрювали той вчинок, то тим самим пп. аранжери не мали ще найменшого права втягати до числа „радуйонцих сен“ учителїв-Русинів! А чейже ті панове знають, що ті 105 учителїв не всї Поляки! Знають они рівнож, чим для Русинів є вшехполяк Ґломбїньский. Наколиб тут ходило о такого посла-Попака як Дашиньский чи Войко, то Русини дуже радо прилучили би ся до числа ґратулантів, але з певний, що такі людцї як Кач. і Тр. анї Дашиньскому анї Войкови ґратуляций не висилали би. А вже просто безглуздем є надія, що Ґломбїньский буде попирати учительскі справи; він же має на метї „obronę kresów!“ Ваша надія, пп. аранжери — то грушки на вербі. — *Л. Т.*]

— **Що на се шкільні власти.** В буковиньскім „Проминї“ читаємо: Чи окружна рада шкільна в Коломиї знає дещо про дїяльність учителя в Ценевій п. Лучиньского? Число населеня руского до латиньского в Ценевій стоїть в відношеню як 7 : 5; а чи знає окр. рада шкільна, яке є відношене числа дїтий руских до латиньских в тамошній школї? Отже ми знаємо, що як тамошний руский парох прийде до школи на науку релиґії, то просто не має кого вчити, бо застає всего-на всего 4 до 5 дїтий. З того виходило би, що латинників-школярів повинно бути 3 до 4. Але так не є. Чому? Чи може в тамошних руских родин менше дїтий родить ся? Ми сумнїваємось. Атже метрикальний виказ докладно вказує, кілько руских дїтий є обовязаних до шкільної науки. Але п. Лучиньский здаєть ся не хоче об тім знати, бо єму ходить о „польскі єзик викладова“! Чи знає також окружна рада шкільна про се, що п. Лучиньский не вважає за відповідне повідомити тамошнього руского пароха про початок шкільного року, щоби він як велить приписи, відправив службу Божу? П. Лучиньский, маючи в руській школї польску каплїчку, не хоче може і знати про істнованє в Ценевій руської церкви та руского пароха, але чи так велить закон, то вже лишаємо до осуду шкільним властям.

— **Галицка краєва рада шкільна,** придумала спосіб, якби зарадити еміґрациї учителїв на Буковину. Ото вона жадає від бувших стипендистів звороту стипендиї або відслужити в Галичинї шість лїт. Звертаємо на се увагу галицкого учительства з тим, що нїхто із тих, що побирали в Галичинї стипендию а не відслужили за неї шість лїт, або не звернули її, не може одержати на Буковинї посади. Заразом додаємо ще раз, що без матури учительской семинарії нема вже місця на Буковинї.

— **Коби лиш не по руски!** Нехтованє руского мови показує із справи, про яку пише нам оден урядник Русин, котрого жінка мала процес із зелїзничою дирекциею в Станиславові. По скінченім процесї зі згаданою дирекциею — пише він — одержує моя жінка від неї письмо, розумїє ся в язицї „urzędowym“, хотяй процес ведено в язицї руским. На се письмо відповіла моя жінка по руски. Ся руска відповідь звернула увагу панів в дирекциї, котрі остаточно дорозумілись, що сторона відписуючи по руски, тим самим домагає ся від дирекциї полагоди в тім же самім язицї. І справді помогло! ц. к. дирекция не відписує вже на руске письмо в „ennanku ужендовим“, лиш по нїмецки! Не обізнаний з галицкими відносинами сказав би хтось: щож, пропало, видко, нема анї одного Русина в станиславівскій дирекциї зелїзничій, а Полякы не знають по руски писати, тому пишуть по польски або по нїмецки. Але обертаю згадане що-йно письмо, а на другій стороні аркуша находжу відповідь правному оборонцеви моєї жінки і то відповідь по руски! Отже що за неконсеквенция! На одним і тім самім аркуши дві відповіди в двох ріжних мовах. На се письмо дирекциї відповіла жінка по руски, а дирекция дала відповідь своїм письмом з дня 3 вересня с. р. знов по нїмецки. Як таке поведенє виглядає не потребуємо додавати з огляду на прокураторию.

— **Перед буковиньским соймом** — як доносить черновецка „Буковина“ — в понеділок дня 26 с. м. зібрали ся на „совьмище“ заступники більшої посілости і уконституовали ся в два клюби. Вірмено-польский клюб вибрав головою п. Христофа Абрагамовича, заступниками голови Захарию Богосевича, а секретарем д-ра Альф. Гальбана. Позаяк клюб сей складає ся з 4 членів, то лише оден вістав без „чина“. Тої самої днини уконституував ся і клюб дїдичів румуньских, де крім двох консисторских радників є ще трох заступників „народа“. Головою сего клюбу вибрано д-ра Волчиньского а секретарем д-ра Ал. бар. Гормузакого. Отже консисторія перешла не лиш при виборах між мужиками але навіть тут дізнала „деґрадациї“, бо головою румуньского клюбу був перше о. архимандрит Каліпеску. Замітно, що румуньскі дїдичі хотїли спершу свій клюб перехрестити на клюб рум. аґрарів, та відтак полишили ся при старій назві, дарма що вони не заступають румуньского народа. — Наради буковиньского сойму розпічнуть ся, як звісно, дня 10 жовтня с. р.

— **Віче буковиньских учительок,** якого цїлию було запротестувати против тої частини учителїв, котра попирала начерк закона реґулюциї учительской платнї помпілу Кісановича, відбуло ся дня 27 вересня в Радівцях в магістратскій сали при участи поверх 200 учительок і значного числа учителїв. По довших нарадах ухвалено вотум недовіря теперішньому центральному видїлови „Краєвого Товариства Учителїв“, який в справі начерку закона реґулюючого платню учительства несправедливо відніс ся до учительок. Дальше ухвалено вислати відповідну петицию до сойму, наколиб 2 жовтня с. р. не прийшло до порозуміня між учительками а центральним видїлом.

— **Трюмфи п. Мишуги.** З Варшави пише нам оден наш земляк: Хоч я сам незабавки вертаю до Галичини, прецї враженє, яке я вчера виніс з варшавскої опери підчас виступу нашого земляка п. Александра Мишуги, заслугує, щоби ним скорше поділитись з Впов. читачами „Дїла“. П. Александер Мишуга виступав вчера в опері Монюшка „Страшний двір“ в партиї Стефана, в котрій він перед 20 роками представив ся перший раз варшавскій публицї яко знаменитий їй інтерпретатор. Коли артист виступав на сцену, трудно було своїм очам і ухам вірити, аби той молодик з легкими еластичними руками, що так невимушено викидав такі високі тони як la, si, мав за собою вже двайцять років артистичної праці. Тут, здаєть ся, зуб часу, що звичайно „робить своє“, не мав съмілости чіпитись такого скарбу, як голос дорогого нашого земляка. Тож як той голос вчера звучав! Солодким металїчним тенором чарував слухачів і просто приневолював до невмовкаючих оплесків по кождім слові, а вже в третім актї по славній арії з курантами, повстав в амфітеатрі такий ентузизм, який рідко хочби й найбільшим артистам лучаєсь. Мишугу прямо закидано цьвітами. В кульоарах та в фоє театру підчас антракту чути було лиш такі слова як: mistrz, bajeczny, niezrównany — а все то під адресою нашого славного земляка. — *Іван Григорович.*

— **Замордоване ґубернатора.** З Танджеру в Алькирі доносять, що ґубернатора сусїдного міста Азіній замордували члени сусїдних племен з мести за се, що велїв увязнити богато осіб зпоміж їх племени. Убийники випустили відтак всїх увязнених і убили богато мешканців Азілї, де панує тепер велике обурене. Міскі власти звернули ся з просьбою о поміч до Могамеда ель Торес, заступника султана в заграничних справах.

— **Міліони на дні моря** В заливі Віґо, на північнім побережу Іспанії, стоїть великий яхт, стережений днем і ночию одним военним кораблем, а на помостї яхту находять ся винаходи Італїянци Джузепне Піно, при помочи котрих старають ся видобути скарб, що від двіста лїт спочивае на днї моря. Скарб лежить там зовсїм певно. В жовтни 1702 р. затонуло в заливі двайцять іспаньских ґалїонів, що повертали з чотиролїтним живом скарбів з Мексика, але мимо всяких заходів не удало ся доси, дістати набору золота, срібла та дорогоцїнних каменїв з дна моря. Однак Піно певний, що при помочи свого винаходу таки добуде на верх скарб, котрого вартість оцїнюють принайменше на 560 міліонів корон. Першим его винаходом є „гідроскоп“, т. є. телескоп до ужитку в морскій воді. Той інструмент має окремі сочки і при їх помочи винахідник може так само перешукати дно моря, як далековидом околицю. В послїдних чотирох місяцях перешукано дно моря коло Віґо, де затонули кораблї, дуже основно і означено положене вже девятьох ґалїонів. Другим винаходом є „елєватор“. Кождий „елєватор“ складає ся з двох сталевих плят, між котрими находять ся мішки з вітрильного полотна, заосмотрені в прилади, якими витягає ся до гори затонувші предмети. Коли відкрие ся при помочи гідроскопа затонувший предмет, нурки спускають елєватор і прикріпляють его. Сила елєватора незмірима, бо зависить від скіль кости стисненого воздуха, який впомповує ся до мішків. Рівночасно з впомповуваним воздуха підносить ся найдений предмет до гори. Іспаньске правительство надїє ся подібно як і винахідник Піно, що скарб не довго вже буде спочивати в морю. Двайцять процент добутого скарбу застережено собі правительство, тому военний корабель наглядає в інтересї держави роботу на яхтї оригінального глядача.

— **Відозва до загалу руского учительства в Галичинї і Буковинї.** Комісия статутова, вибрана І вічем руских учителїв народних дня 18 липня с. р., розпочала вже передвступну роботу. Надруковано коштом вічевого фонду [який після повідомлена по 20 липня виносить 192 К 93] вічевий реферат і відозву до учителїв в справі заснованя „Самопомочи руского учительства“. Сї друки вислала комісия 30 вересня до всїх позамісцевих учасників віча, які ясно і точно подавали комітетовим віча свої адреси. Коли хто подав хибну адресу, нехай приниже собі вину неодержана згаданих друків. Хто не міг бути на вічу а бажає познакомитись з рефератом і основним напрямом нового товариства, щоби відтак зголосити своє приступленє в члени, зволить подати на картцї точно і ясно свою адресу, а одержить сейчас жадані друки. Позаяк друк і висилка реферату [не з вини місцевих членів статутової комісиї] спізнились о 10 днїв, тому і продовжаєсь поданнй в відозві речинець до зголошеня приступленя в члени і декларациї що-до висоти місячної вкладки о 10 днїв, с. є. до 15 жовтня. Комісия просить однак усильно не перекрочувати сего речинця і не надумуватись довго, бо всяка проволока припізнить основане так потрібного орґанізацийного товариства. По 15 жовтни начне комісия укладати при співучасти і помочи фахових і досьвідчених мужів довіря статути, опираючись так на числї зголосивших ся членів як і на їх декларациях що-до вкладка. В інтересї самого учительства, їх власної долї і розвою каси „Самопоміч“ просить комісия вступати ґромадно в члени і ширити як найдальше ідею нової інституциї. Від числа членів буде і висота місячної вкладки зависїти; тим більше число членів, тим низша буде вкладка і тим скорше зможе нове товариство ввійти активно в житє, с. є. виплачувати потребуючим членам підмоги та ратувати їх в недузї і инших злиднях. — Комісия статутова розіслала реферат також передплатникам „Учителя“ з ч. 18 а небавом випише потрібне число примірників на Буковину [на руки редакциї „Проминя“ і учительского товариства „Школа“]. Взагалї просить комісия всїх тих, котрі не одержали би через ошибку або недогляд реферату і відозви, реклямувати посилку [подаючи точну адресу] і не толкувати собі неодержаня друків в який инший спосіб. Комісия бажає собі, щоби учителї і учительки Русини[нки] мали в руках ті друки, перенялись ідею нового орґанізацийного товариства і зголосили — з повним довірем і з глубоким переконьвідченем о потребі і великім значінню нової інституциї — свое приступленє і декларациї. Адреса комісиї на разї: Руске товариство педаґоґічне, Львів, ул. Сикстуска ч. 47. — Від статутової комісиї товариства „Самопоміч руского учительства“.

— **До руского учительства.** Вчера розпочала ся сесия галицкого сойму, а на порядку дневнім є між инпим справа змінн закона о правних відносинах учителїв. Руске учительство нехай отже не забуде піднести грімкий протест проти великих кривд, яких дізнає зі сторони покликаних і непокликаних опікунів. Докладні описи про всякі над'ужитя та кривди, треба посилати на руки звісного оборонця учительских справ посла Богачевского. (Адреса: палата соймова — Львів). Тепер як-раз добра нагода до сего. Всякі донесеня мусять бути рішучо докладно провірені, з поданем дат, осіб, місця і т. д.

— **Видїл товариства „Шкільна Поміч“ у Львові** повідомляє, що в перших днях жовтня, падолиста і грудня с. р. вишле свою книжку до тих П. Т. Родимців замешкалих у Львові, котрі ще в сім роцї не зволили запомочи згадане товариство добровільними датками. З огляду на се, що „Шкільна Поміч“ видала в минувшім шкільнім роцї на бідну молодіж шкіл: ім. Шевченка, ім. Шашкевича і обох шкіл вправ — квоту 1700 корон — а сего року збільшилось число бідної молодіжи в згаданих школах, — осьмілюєсь видїл „Шкільної Помочи“ просити П. Т. Родимців львівских о ласкаві добровільні датки на річ згаданого товариства. — За видїл: *О. Евген Гузар.*

— **Вечер сьміху.** Хто хоче до сита насьміятись в четвер, нехай спішить дня 6 жовтня с. р. до салї „Gwiazdy“ при ул. Францішканьскій ч. 7, на перший в сьвітї руский гумористичний вечер, котрий уряджують члени-аматори читальні „Просьвіти“ жовківского передмістя. Хто не прибуде, пожалує дуже. Отже позір Родимцї! Забава знаменита. Спасяйте тим дїло благородне, бо піддержуєте сьвятиню науки. Білєти дістати можна у видїлових читальні ул. св. Мартина ч. 17 від год. 7-мої до пів 10-ої а під вечер сьміху при касї. Початок пів 8 вечером. — *Видїл.*

— **З Тов. „Академічна Громада“.** З усїх усюдів Галичини прибудуть небавом сотки української молодіжи у Львові, щоб подати ся на студиї університетскі. Матеріяльні відносини, серед котрих приходить ся жити нашій акад. молодіжи — загально звісні. Тисячні перепони мусить поборати молодий академік, заки усталить собі можливий спосіб життя. Двері усяких канцелярий адвокатских, урядів — днесь перед українским академіком зачерті — о лекциї що раз труднїйше. Тому звертаємо ся до нашої суспільности, котрій мусить лежати на серци доля сих будучих кадр української інтеліґенциї, щоб о скільки змога підпомогла матеріяльно одиноке наше товариство академічне, „Академічну Громаду“. Фонд запомоговий при „Акад. Громадї“ за малий, щоб дати підмогу усїм потребуючим академікам, звороти позичок плинуть слабо. Кождий даток на фонд запомоговий, хочби й найменший, приймемо з подякою. А до наших товаришів звертаємо ся із зазивом, щоби численно вписували ся в члени товариства та сим робом в гурті пійде нам лекше. Обовязком кождого українського академіка львівского університету есть безперечно, бути членом одинокого нашого товариства академічного „Академічна Громада“. — За видїл: *Мет. Січинський* ст. прав, *Олекса Бойцун* ст. філ.

✝ Померли:

— **Марія з Чарнецких Калужняцка,** жена ад'юнкта податкового в Фрищаку, упокоїла ся дня 29 вересня с. р. в 21 роцї життя. Яко щира Русинка-українка, не могучись діждати за життя повороту з заточеня до свого народу, щиро бажала на смертній постели, щоб тїло єї спочило між своїми. Похорон відбудеся в Сяноцї з двірця на кладовище дня 1 жовтня. В. є. п.!

Бібліоґрафія:

— **Ruthenische Revue,** ч. 17 містить: Das Verbot der ukrainischen Sprache in Russland (Eine Enquete). — Dr. Koerber und die Ruthenen Von Reichsrats-Abgeordneten Basil v. Jaworskyj. — Die Kulturfeindlichkeit der galizischen Macher in Ziffern. Von R. Sembratowycz. — Das Verbot der ruthenischen Sprache. Von R. I. M. (Dresden). — Die jüdische Frage und die Ruthenen. Von I. Karenko (Kijew). — Borysław. Von Wilhelm Horoszowski (Borysław). — Die ruthenischen Vereine in der Bukowina. Von I. K. (Czernowitz). — Ukraina-Rekrut. Von A. Gotthardt (Cassel). — Der Rot'sche Schacht. Von Stefan Pjatka. — Die ruthenisch-ukrainische Presse. — Büchertisch.

— **Економіст ч. 9** з дня 30 вересня 1904 р. містить отсї статї: Просьвітою до добробиту, нап. Ортоскоп. — Чи виплачує ся дріб? — Спілкова крамниця в Гартлєпуль. — Господарска рахунковість. — Економічна кріза в Анґлії. — Рільничо-економічні виклади для сьвящеників. — Мотори електричні. — Рух в товариствах кредитових. — Новинки. — „Економіст“ виходить раз в місяць і коштує річно 5 К. Адреса редакциї і адмінїстрациї: Львів, Ринок 10, І пов.

З „Народної Лїчниці“.

З днем 27 с. м. розпочала „Народна Лїчниця“ другий рік свого істнованя. Найлїпшим доказом своєї жизненности є виказ фреквенциї хорих в сім першім роцї дїяль-

Проч з чужою тандитою!
Попираймо краєві вироби!
Володислав Рогозевич
МУЖЕСКИЙ КРАВЕЦЬ
ул. Валова, *напротив магазину братів Любельских*
поручає звісну з дешевости свою РОБОТНЮ МУЖЕСКИХ ОДЯҐІВ по найновійшим взірцям
На складї материї переважно краєві.
Особам вірідостойним удїляю кредиту. 720 1—6

ности товариства, котрий представляє ся ось як:

Лїчило ся осіб:

1) на віддїлї внутрїшнім . . .	1779
2) на віддїлї хірургічнім . . .	753
3) на віддїлї гінекольогічнім . .	377
4) на віддїлї очнім	336
Разом	3245

Поодиноких ординацій удїлено около 10.200. Є се число, як на молоду інституцію, справдї імпонуюче, тим більше, що в перших місяцях з браку ширшого розголосу, заки інституция своєю дїяльностию дала ся пізнати, була фреквенция досить слаба і аж в другій половинї року так змогла ся, головно коли отворено нові віддїли і придбано більше лїкарских сил. Немало причинила ся до збільшеня фреквенцій також совістна праця ординуючих лїкарів і користні результати їх так хосенної роботи, котра заохочувала публику і з найдальших сторін шукати помочи в сїй інституції.

При сїй нагодї звертає ся управа товариства до нашої суспільности, головно до нашого патріотичного сьвященьства з просьбою, щоби при висиланю хорих на Лїчницю увзглядиювало, чи дїйсно они не є в стані оплачувати коштів лїченя, бо під тим взглядом лучають ся часто надужитя, а статут товариства не дозваляє приймати на Лїчницю таких хорих, котрі розпоряджають средствами до лїченя.

Вкінци подає управа товариства до відомости, що о. Ізидор Глиньский гр. кат. парох в Буцневі приступив яко член Добродїй до товариства і зложив вкладку 100 К, а заразом просить о численне вписуваня ся в члени товариства, яко члени Добродїй з одноразовою вкладкою 100 К, або яко члени звичайні з річною вкладкою 2 К. Членами можуть бути також усї особи правні як: товариства, читальнї, громади, брацтва церковні і т. д. Всякі грошеві посилки просить ся надсилати до Краєвого Союза кредитового у Львові, Ринок ч. 10 на книжочку число 752.

Рівночасно просить ся старих членів о відновленє вкладок. *Заряд.*

Галицкий сойм.

(2-ге зас. II. кад. VIII пер. з 1 жовтня 1904).

——

Нинїшнє засїданє розпочало ся о год. 11·30 перед пол. відчитанєм зголошених внесень і відчитанєм петицій.

Опісля перед приступленєм до дневного порядку забрав слово гр. Войтїх Дїдушицкий і іменем більшости соймової, а у відповідь на вчерашну заяву руского клюбу, зложив слїдуючу

декларацию:

„Більшість соймова довідала ся з приємностию з заяви пос. д-ра Олесницкого, що руські посли рішили приступити в соймі до спільної працї, хоча застерігають для себе опозиційне становиско — мусить однак висказати свій жаль з причини слів, котрими п. Олесницкий мотивував рішенє свого сторонництва. Соймова більшість все почувала ся до обовязку рівно (!) старати ся о добро, отже о народні і культурні потреби, як також о економічний розвій так Поляків як і Русинів(!), а многі рішеня сойму в справах піднятих Русинами для культурного поступу своєї народности, перечислених в бесїдї ґенерального референта буджету в минувшім роцї, доказують ясно, що більшість з відразою відсувала від себе думку несеня кривди „братному“ рускому народови. Соймова більшість нїколи(!!) не приняла рішеня в тім зглядї під впливом неприхильности або погрози, а тілько поступала так, як їй наказувала совість, опираючи ся на основнім знаню потреб краю і его мешканців, рішаючи все те, що уважала справдї корисним(?!!) для руского народа. Ми приневолені тим наче сожалїти над зворотами деклараций зложеної пос. Олесницким, що такі звороти, викликуючи національну ненависть і відриваючи населенє від спільної і мирної працї около загального добра і здорового розвитку обох „братних“ народів, можуть задержати здоровий національний і суспільний поступ.“

Сю декларацию покрили фарисеї з польской більшости соймової рясними оплесками.

По відчитаню повисшої декларациї полагоджено деякі дрібнїйші справи дневного порядку [принято право побору гром. оплати від пива місточку Вібрка, так само громадї Товсте і Книгинин від пива і инших спіритуалиїв, та громадї Дубинин від псів] — по чім відбули ся еще вибори до комісий і вибір секретарів палати.

Внесеня Русинів.

Руский клюб поставив на нинїшнім засїданю слїдуючі внесеня:

1) Пос. д-ра Олесницкого з предложенєм проекту законів зміняючих постанови краєвого статута і містячих в собі нову виборчу ординацию до сойму.

2) Пос. д-ра Олесницкого о заснованє рускої ґімназиї в Станиславові.

3) Пос. д-ра Олесницкого о зміну § 47 зак. водного.

4) Пос. д-ра Олесницкого о средства для запобіженя наслїдкам посухи.

Внесенє о заснов. рускої ґімназиї в Станиславові підписали також посли Стояловский, Сколишевский і Шаєр.

Нагле внесенє п. Старуха і тов. в справі удїленя запомоги погорільцям Вільшаниці віддіслано до буджетової комісиї.

Всї повисші внесеня прийдуть до тзв. першого читаня доперва на слїдуючім засїданю з виїмком четвертого, котре сейчас відіслано до комісиї буджетової.

Вибори.

Опісля відбули ся вибори до поодиноких комісий. З Русинів вибрано: до комісиї адміністрациїної пос. Гурика, до банковоі пос. Мандичевского, буджетової пос. Олесницкого, дорогової пос. Охримовича, дисциплїнарної пос. Короля, господарства краєвого пос. о. Мазикевича, громадскої пос. Могильницкого, гірничої пос. Старуха, зелїзничої пос. Короля, петициїної пос. Старуха, податковоі пос. Короля, правничої пос. Короля, промисловоі пос. Остапчука, для реформ аґрарних пос. о. Ефиновича, санітарної пос. Барабаша, сільної пос. Мандичевского, шкільної пос. Могильницкого, водної пос. Мандичевского.

На секретарів сойму вибрано послів Каз. Любомирского, Мицельского, Мечислава Урбаньского і о. Мазикевича. Посол о. Богачевский перепав, одержавши лише 8 руских голосів. В той спосіб задемонстрував сойм проти рускої опозиціоністи за его торічну критику шкільних відносин.

Замкненє засїданя.

О год. 1¼ замкнув маршалок засїданє назначаючи слїдуюче на второк о годинї 11 рано.

В понедїлок відбудуть ся богослуженя з причини двірского сьвята.

——

Декларацию зложену більшостию соймовою в відповіди на заяву руских послів ухвалило нинї рано о год. 9 на засїданю тзв. соймове „Коло польске“, то є всї польскі сторонництва. На дотичнім засїданю пос. Станіньский виказував, що декларация Поляків є пуста, бо всї твердженя подано там без яких небудь фактичних мотивів.

Ц. к. Дирекция зелїзниць дер.

„Після оповіщеня оголошеного в газетї Львівскій розписує ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові оферту на будову головного будинку одно-поверхового з будинком побічним на стациї Борислав.

Кошть сеї будови виносять 49571 кор.

Дотичні, належито остемпльовані оферти буде принимати ц. к. Дирекция зелїзниць державних найпізнійше до 12 годинн — в полудне дня 10 жовтня с. р.

Плянн, опис будови, сумарячний кошторис і специяльні і загальні услівя будови можна переглянути в ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. у Львові (віддїл консервациї і будови III поверх).

Поліцийна льотерия, заосмотрена в цінні і солїдно виконані виграні, числом 1.500, між тим 100 головних виграних з чого перші три вартости 25.000, 5.000 і 1.000 К по відтягненю 10% законного доходового податку можуть бути виплачені готівкою, тішить ся як тамтого так і сего року особлившою популярностию. Тягненє відбуде ся як доси безпроволочно дня 22 жовтня 1904. Льоси по 1 К можна дістати у всїх льотерайних колектурах, трафіках і конторах виміни.

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

ЗНАНА РУСКА КРАВЕЦКА РОБІТНЯ

Василя Ґресяка

перенесена з Ринку ч. 36

на площу Бернардиньску число 5

(Готель Варшавскій.)

Сим маю честь повідомити Впов. Панів і Вееч. Духовеньство, що при змінї льокалю я значно розширив мою робітню і склад мій заосмотрив в найновійші і добірні сукна на біжучий сезон, так що есьм в можности всяким вимогам моїх Вп. Гостий вповнї вдоволити.

Остаю з високим поважанєм

637 3—6 *ВАСИЛЬ ҐРЕСЯК.*

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар клїніки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 по полудни ул. Академічна ч. 26. 314

Д-р Яков Броніслав Сокаль

ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. I поверх. 248 12—12

Новість!

Ковдри на пуху, верх і спід одинаковий в обох сторін до ужитку, легкі і теплі по зр. 16·50, 18, 20 до 22; атласові шовкові по зр. 20, 25 до 40. Ковдри звичайні від зр. 3·50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 до 14 зр.; атласові шовкові по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30.

Матераци чисто волосїнні на три подушки зр. 14, 16, 18, 20 до 30 зр. Матераци в морскої трави 6·50, 7, 8 до 10 зр. Новість-сїнники „Шпіґлєва“ з соломи препарованої по зр. 6 і 7; вистелювані травою морскою або волосїном по зр. 10, 12, до зр. 20.

Новість! машина парова відсмїжує і чистить пірині подушки зовсім як нові по 30 кр. за кілю — дальше в специяльній робітни ковдер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

592 3—3

Надіслане.

——

Проповіди *на сьвята і неділї цілого року*

о. Петра Білиньского.

Часть I. і II. можна дістати по цїні 3 К. за кожду часть у автора в Зарваници, почта Вишнівчик, в книгарни Ставропигійского Інституту у Львові, в книгарни п. Яблоньского в Тернополи, і в книгарни п. Добошиньского Станиславові. 702 4—6

Петро Лїниньский

ем. ц. к. радник вищого краєвого суду отворив з днем 15 вересня 1904 р. **адвокацку канцелярию** в СОКАЛИ. 701 3—6

Дуже відповідний!

льокаль на торговлю в каменици з цїлим новим елеґантним уладженем з пивницею і ледівнею в дуже добрім положеню за дуже низьку цїну можна зараз винаймити в Камінцї струмиловій.

Ближших пояснень удїлить: п. *А. Веретельник* в місци. 710 1—10

Знак випалений на корку

для охорони перед фальшованє!

Маттонія гіссґюблерска вода щавова. 28

Робітня Й. Продановної і Ґонсьоровскої

виконує солїдно і по низьких цїнах всякі одежи жіночі і дїточі, ул. Оссолїньских ч. 11 партер офіцини. 708 2—2

Яко добру і певну льокацию

поручаємо.

4½% Листи гіпотечні,
4% Листи гіпотечні коронові,
5% Листи гіпотечні преміовані,
4% Листи Тов. кред. земского,
4½% Листи Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінаційні і всякі ренти державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найточнійшим курсї деннім

КОНТОРА ВИМІНИ 374

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Гіпотечного на плитаниах площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, пінсенси, люпи і всесїлкі инші прибори оптичні Всїлкі направи полагоджує ся як найсолїдніе і найдешевше 4185

Поручаю ся Всч. Духовеньству і шп. урядникам!

РОБІТНЯ КРАВЕЦКА

Софрона Ференцевича

у Львові ул. Валова число 17

виконує всяку одежу після замовленя так сьвященичу як і цивільну після найновійших журналїв солїдно та дешево. Замовленя з провінциї полагоджуєсь відворотною почтою. 709 2—10

Для молодїжи шкільної.

Жадайте по всїх склепах

Блюки і зошити рисункові „Leopolia“

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia“.

Виріб краєвий. 650 10—20

Одинока краєва Нагороджена медалєм срібним на виставі краєвій. 662 7—10

Перша краєва парова

Фарбярня і пральня хемічна

ЛЯНҐІЄР і С-лка (давнїйше Мідінґ)

Львів, Найлоньска 20.

Академічна ч. 26. — Станиславів, ул. Собіского 13.

чистить хемічно і фарбує на кольори модні, порені і непорені сукнї дамскі, мужескі і дитинні, уніформи і всякі материї вовняні і шовкові, портиери, заразом пера і т. п. річи.

Точне виконанє до 8 днїв. — Цїни найнизші.

Египетскі тутки і паперці

554

під ґварантією з паперу „verge combustible“.

664 11—50

МАҐАЗИН ФУТЕР

під фірмою

М. ТАШМАН у Львові

при улици Сикстускій ч. 2.

Поручаючи ся памяти П. Т. Публики, прошу о ласкаві замовленя і ручу, що так в огляду на якість як і на цїни могу вдоволити всяким вимогам, бо не ж лучи трудів, заосмотрив я свій склад дуже богато сьвіжими товарами так краєвими як заграничними і американскими. Приймаю замовленя на готові футра, замісцеві припоручени виконую як найсовісїйше і точно. — О численнї взмовленя просить з поважанєм

М. ТАШМАН

724 1—12 **у Львові, ул. Сикстуска, ч. 2.**

Каменица П-поверхова, за доплатою 12.000 зл. користно до набутя (13% чистого зиску) у Русинки, ул. Гловацкого, ч. 7, I пов. 680 3—3

Іспитований півець церковний із звучним баритоновим голосом, іспитований пасїчник, жонатий, з крамарскою практикою, глядає місця, де було-б відповідне місце на крамницю. *Іван Салага* в Новосїлках о. п Рудки. 697 4—4

Покій при родинї для двох панї або двох панів. Близша відомість при ул. св. Яцка ч. 6 в склепику. 719 1—2

Мід-патоку десеровий курацийний з власної пасїки в 5 кл.-пушках по 5 К 90 с. оплатно. Мід питний домашного виробу в бочках від 25 літрів по 0·70, 0·80 і 1·20 К за літр. у фляшках о 10 с. висше. За доброту ґарантия. Розсилає **Евґеній Білиньский** в Збаражи. 717 1—7

Бриндзю гуцульску (чисто овечу) по 96 сот. за 1 кг. Мід гірскі, (патоку) по 1 К 44 с. за 1 кг. Гриби сушені (гірскі) по 8 К за 1 кг. поручає торговля товарів мішаних **Евґена Рачиньского в Косові.** 704 3—10

Букові бочки

в 6-ох зелїзних обручах, містоти около 200 літрів, продає парова фабрика цукрів і медівників Врандштедтера і С-ки у Львові, при ул. Шептицкого ч. 26. Замовленє з провінциї полагоджує ся за післяплатою. 713 2—6

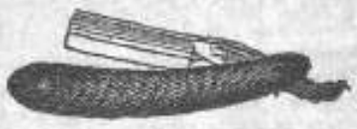

Перший руский краєвий склад

і робітня виробів ножівничих

поручає власні вироби англійскі і солінґенські а іменно:

БРИТВИ, МАШИНКИ до стриженя волосся від 5·60 К до 9 К, до бороди від 4·50 К до 7 К ножі, ножички, сцизорики і всяке остреня тихже і направу принимає ся.

Цїнники на жаданє даром.

Іван Ляврук

589 **Львів, Галицка ч. 6.**

Партийний МАҐАЗИН *Ягайлоньска ч. 4.*

Все надійшов **свіжий транспорт товарів партийних зимових** *при ул. Ягайлоньскій ч. 4* і поручає по назначено нижших цінах

воєнні материї від 22 кр.
фланелї від 17 кр.
шовки від 49 кр.
рукавиці glacé від 38 кр.
зимові убрання від 1 зр. 28 кр.
зимові блюзки від 68 кр.
чапки новійшіе від 98 кр.
шовкові і сукняні блюзки, дамскі і мужескі білизняки і т. п. 698

ЗАПРАВА MAGGI'Я

є одиноким, непохибним средством, щоби слабим росолам, сосам, раґу, ярінам і т. п. надати в одній хвили сильний, незвичайний смак. Кілка капель вистарчає

Дістати можна у всіх корінних і кольоніяльних торговлях та дроґеріях.

Фляшина від 50 сот.

Оригінальні фляшини наповняєсь дальше дуже дешево. 39

Кущак & Зубик
Львів пл. Галицка І.

поручають

Найновійші материяли вовняні
на сукні і костюми дамскі.
Сукна, шевіоти, камґарни
в найдобірнійших родах.
Шовки чорні і кольорові.
Флянелї Бархани
з найновійших взірцях.

Полотна, Шіфони, Обруси,
Сервети, Ручники, Хусточки.
Великий вибір
Дуже дешево.
627 9—10

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО
Маґазин Футер
М. А. Авґустина
у Львові, ул. Театральна ч. 7.
(напроти головного входу до костела катедрального)
поручаєвсякого рода
футра, ґарнїтури, шапки, верхи до футер і пр.
Боа в ріжних форматах і ґатунках у величезнім виборі.
Цїнники на жаданє даром і оплачено.
631 6—20

Тягнене невідклично 22 жовтня 1904.
Ц. к. віденьскої поліцийної льотериї **льоси по 1 К**
1500 виграних, між тими 100 головних виграних вартости 50.000 Корон!!
Перші три головні виграні **корун 25.000, 5000, 1000,** на жадане по потрученю 10 процент і державної належитости від виграних **виплатить ся готівкою**
Льоси набути може у всіх конторах приміщ. трафіках і льотерийних колектурах.
Кождий що купить льос одержить листу тягненя даром.
Ц. к. Поліцийної льотериї бюро, Відень I. Schottenring 11
(в будинку дирекциї поліциї).
528 6—15

Крохмаль брилянтовий „Бажанта"
686 *узнаний за найліпший всюди до набутя.* 9—10

Заснована **1782** Засновано **1782**
Цїс кор. привіл.
РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.
Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів
І. А. Бачевский у Львові
ц. і к. надворний доставник
поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знаменити вироби по уміркованих цїнах.
Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїїв у всіх смаках і якостях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солоджених та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.
Цїнники і информациї висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Дїйсно найлїпшим зі всїх средств, уживаних доси до прання льняного і бавовняного біля як мило, сода, порошок і т. п., є Шіхта ново-винайденний
Екстракт до прання і мочення
Марка **Марка**
„Похвала господинь"
Прикмети: 1. Скорочує до половини час потрібний до прання. 2. Зменшує роботу до четвертої части. 3. Уживане соди стає цілком. 4. Біле є чисте. 5. Для рук і для біля є цілком нешкідливий, за що ручить підписана фірма. 6. Є денешний своєю незвичайною видатностию від всяких инших средств до прання.
По одній пробі являє ся той екстракт для кождої господині і прачки необходимим.
Дістати можна всюди.
Юріи Шіхт в Авсіґ.
360 Найбільша фабрика того рода на европейскім континенті. 19—40

Новість! *Новість!*
Палена кава з власного парового паленя
щодень сьвіжо палена!
Палена кава
точно по приписах гигієни, при помочи сьвіжого воздуха — знаменита в смаку та ароматї — що день сьвіжо палена!
½ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II. 90 кр., ч. III 1 зр. 10 кр. ч. IV. 1 зр. 20 кр. Цесарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого кондуха має ті прикмети, що задержує знаменитий арому, чистий делікатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кава палена в инший спосіб. — Палена кава пакована в перґамінових мішочках в вазі 1, ½ і ¼ кільо.
Поручає торговля чаю і кави
Едмунда Рідля
У ЛЬВОВІ
ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

Від 1868 р. уживане
Берґера медичне смоляне мило
поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против порлїв і хрон. недуг шкіри та паразит, пращів, також против червоности носа, відморожена і печеня ніг. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цїлковито відрізнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного
Берґера смоляно-сїркового мила.
Яко дотепне смоляне мило до усунення всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голові у дітий, як також незрівняне косметичне мило до митя, купелїв і до щоденного ужитку служить
Берґера ґлїцериново-смоляне мило
котре містить в собі 35% ґлїцерини і є сильно напереумовне.
Ціна штуки кождої повисшої сорти 70 сотиків разом в поученем, як уживати.
Домагати ся треба в антиках і дотичних склепах виразно Берґера смоляного мила та уважати на увіщену з боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесним медалем у Відни 1883 і золотим медалем на шставі в Парижи 1900.
Для осіб, що не зносять запаху смоли, виробляємо з безбарвної поречищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговли під назвою Гелля антрасолеве (біле смоляне) мило. З Гелля антрасолевого мила виробляємо одно з 5%, а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево-сїркове мило, антрасолево-сїрково-молочне мило, антрасолево-ґлїцериново-тоалетове мило. Антрасолеві мила вживають ся згідно з лїкарским признанем успішним дїланєм против шкірної висипки і нечистоти лиця. — Ціна від штуки 80 сотиків. 182 24-30
Дістати можна в антиках і дотичних торговлях.
Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

Найновійші
уліпшені **ґрамофони** з рухомою тубою до салонів, ресторацийних і покоїв до сьвідань — заразом великий вибір найкращих композицій **т. зв. плит** до них найдешевше лише в магазині **Якова Каганого, Львів, ул. Сикстуска 12.** (Дає також на ратальні сплати). Удержує склад роверів. Всякі направи ґрамофонів і роверів виконує як найдешевше і найлїпше. Замовлена з провінції полагоджує відворотно. 656 8—10

Якраз надійшов
сьвіжий транспорт
мазурского масла 1 фунт 52 кр.
4 сьвіжі яйця 11 кр.
1 фунт добірної муки 8 кр.
а також поручає
корінні товари і деліказеси.
Що день сьвіжі риби.
Ціни як найдешевші.
Яків Мунд
Львів, ул. Трибунальска ч. 6.
707 3—3

Ґарнітури сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосїнні і пружинові поручає в великім виборі в складі таніцерско-декорацийнім
КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО
Львів, улиця Паньска ч. 11.
Ціни казочно низькі, товари найлїпшої якости. 11—20
618

НАШІ НИЗЬКІ ЦІНИ ВИКЛИКУЮТЬ СЕНЗАЦИЮ.

Дуже тривкі **мужескі черевики** гладкі і обкладані пара **зр. 2·90.**

Знаменити **мужескі черевики** до шнурованя пара **зр. 3·25.**

Елеґантні **мужескі черевики** із шкіри Boks з ґумою пара **зр. 4·25.**

Великий вибір добрих **чобіт з холявами** для духовенства пара **зр. 8.**

Дуже добрі **мужескі півчеревики** із шкіри Gems пара **зр. 2·50.**

Одинока філія
у
Львові
лише
улиця Гетьманьска
число
8
Готель „Віктория."

Тривкі **дамскі черевики** з ґумою пара **зр. 2·60.**

Дуже добрі **дамскі черевики** до шнурованя пара **зр. 2·90.**

Незвичайно тривкі **дамскі черевики** до запинаня пара **зр. 3·25.**

Елеґантні **дамскі черевики** до шнурованя із шкіри Boks пара **зр. 3·90.**

Сальонові елеґантні **дамскі мештики** легонечкі пара **зр. 1·50.**

Вироби найбільшої фабрики обуви в цілій монархії продає
Альфред Френкель Тов. ком. 201 7—10

Найвисші відзначени в добрах Его цїс. Величества і від корол. угор. державних домен, від ц. к. міністерства рільництва, ц. к. господ. товариства у Відни, академій винаходів в Парижи і инши 50 инших високих відзнак.

Оригінальні рільничі машини **Ф. Віхтерля** щитами і куленими панівками, криті кирати без і ТНА з 3 і 4 ножами (в краю уживаєсь їх по-системи Бакера, почавши від 76 К, праси до озів, сівачки, мотори і т. п. поручає найдешевше і під корисними услівями

І. Найберґер і С-ка
Львів, ул. Городецка **ч. 53** у власнім домі.
Позір перед наслїдуванєм!

На складі удержуємо також: огневі сипавки, ваги на худобу і десяточні, огнетревалі каси, помпи, циркулярки, ковальські знаряди, міхи, машини до верчена, пінди, масарскі машини, машини до шитя, чепромакальні шахти і т. п., всьо в першорядних фабрик. *Цїнники даром і оплатно.* 467 13—28

При спитуві товарів просимо поминувати на нашу часопись

Виявець і отвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. Шапір в собр. Черлянскої. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперніка ч. 9.

Ч. 211. Львів, Понеділок 20 Вересня (3) Жовтня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшинского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухшта ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії: на цілий рік . . 32 к. на пів року . . 16 „ — за границею: на цілий рік . . 44 к. на пів року . . 28 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . . 28 к. на пів року . . 14 к. на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише на попередньо застережени. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поздки і инші приватні оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

Інавґураційні промови.

Інавґураційні промови, якими відчинено сесії галицкого, чи властиво польского сойму, не віданачали ся ніколи змістом, виходячим поза вязанку втертих фраз та конвенціональних комуналів. Про оподїшні промови можемо сказати, що намагали ся вони взности ся понад зазначений щойно, звичайний уровень привитань сойму та робили вражінє sui generis програмових енунциацій. Особливе відносить ся сказане до промови маршалка краю, ґр. Баденього.

В довгій річи маршалка краю, котрої одну тринайцяту (!) частину виголосив ґр. Баденї по руски, належить відріжнити нам три головні моменти. Перший з них — рентові осели, другий — квестия руска, третий — справа буджету чи то фінансової політики краю.

Зачинаючи від сеї послїдної справи, а іменно від фінансової господарки краю, та загалом від справи краєвого буджету, то промова маршалка стверджує лише нам давно усталений аксіом, що теперішна управа краю далека від того, щоби знайти відповідний лїк на сю хоробу загального павперизму та фінансової безсильности, в яку сама взела населенє Галичини. Краєвий буджет на слїдуючий рік — заявив ґр. Баденї — замикає ся недобором 2 мілїонів корон, котрий, як се рівнож сам маршалок зазначив — має рішучу тендецию до зросту. Маршалок краю твердить, що буджетовий недобір походить звідси, що зростають природні, значить конечні, потреби краю, а зараду на дефіцит бачить в піднесеню податку, значить, в докиненю до теперішних, подавляючих краєве населенє тягарів нового тягару.

Та чи справдї натуральні, природні се потреби, чи справдї доконечні се видатки, що спричинили сумний стан краєвого буджету? Чи справдї натуральною потребою, без якої край не міг би обійти ся, суть усї ті видатки на польско-патріотичні цїли а радше забаганки, на ті Вавелї, величні театри, соколи, змартвихвстанцї і т. д. і т. д. на ввесь той польско-національний блїхтр, коли рівночасно не стає гроша на елементарну просьвіту? Справдї, правду говорив ґр. Баденї, кажучи, що в межах 27-мілїонового буджету есть досить місця на поступову господарку та на розумний розділ гроша. Та річ лежить як-раз в тім, що отсей розділ гроша далекий від раціональности і поступовости, як і від справедливости, та що краєвий гріш іде на непродуктивні та люксусові цїли, які може лежать в програмі шляхецко-польских аспірацій і тенденцій, які однак не мають нїчого спільного з просьвітою і піднесенем добробиту краєвого населення.

Загалом-же, говорячи тут про господарку краєву, як вона найшла свій вислів в інавґураційних промовах, мусимо зазначити, що в обох сих промовах не слїдно ширшої та глибше сягаючої програми понад поверховне латане дїр з дня на день ві шкодою для найжизненїйших інтересів краю. Замість широко та серіозно зачеркненої акциї над поставленем елементарного краєвого шкільництва на новочасну стопу стрічаємо посмертні квартали для вдів і сиріт по емеритах та збільшене кваліфікацій учительских до шести! Замість живої та всесторонної акциї сойму з приводу посухи, надія на поміч держави! Замість основних та широких аґрарних реформ, рентові осели — карикатура аґрарно-суспільного законодавства! Замість ініциятиви для основної реформи фінансової, що оперла би фінанси краю на нових, здорових підставах — нове потисненє податковой праси, підвисшене додатків краєвих та надія на підвисшене державного податку від горівки на річ краю! Замість реформ — самі палїятиви, замість поправи — одна латанина, замість програмової, на дальший видноокруг зачеркненої господарки, стиганє кінців до куни при помочи фіскальної шруби, а рівночасно буджетове марнотравство и парі зі скупостию, коли ходить о правдиві потреби краю.

Другий важний момент промови маршалка краю се квестия руска. Маршалок краю взивав до порозуміня, коли вже не згоди, і апелював до руских послів, аби не „утруднювали сего порозуміня", якого „і ваш і наш інтерес вимагає", підозріванем національних цїлий в проектах, котрі таких цїлий цїлком не мають. Та заразом в тій самій промові маршалок заповів уже оден такий „лишений усяких національних цїлий" проект, а іменно закон про рентові осели, даючи до пізнаня, що „на підставі спільного порозуміня" — значить: співдїланя Русинів — можуть тії-ж надїяти ся полагодженя своїх „дїйсних" культурних потреб. А намісник краю — що одну двайцяту часть своєї промови, відносячу ся до так інтересної для нас справи, як реґуляция Сяви, виголосив по руски — рівнож висказав надію, що сойм буде трактувати культурні потреби Русинів, „з цїлою прихильностию" та по думцї засад, якими доси все (!!) кермував ся в сповнюваню культурних бажань рускої народу".

Не хочемо твердити, що коли з польскої сторони на мировї поклики маршалка — як то замітили навіть виразно або побічно також всї польскі дневники — не відізвав ся ні оден оплеск — то він говорив хиба лише в імени власнім. Беручи однак сї заявки назвіть як вислів волї соймової більшости, мусимо спитати: а де-ж дорога до сего „співдїланя для добра краю"? Чи дороговказом ей може рентові осели — трета вісь промови маршалка — що в руках шляхецко-польскої більшости мусять замінити ся в орудя для польскої кольонїзациї на Руси? А може належною рекомпензатою за се порозуміне має бути ся одна гімназийка, котра вже стоїть раз в державнім буджетї, котрої кредованє запевнене цїсарским словом і котру панове з соймової більшости і так дати мусять для оминеня скандалу та для повисканя арґументу, що ось-то вони „як все, так і тепер заспокоюють оправдані потреби Русинів". Ні! так наївними, як собі нас представляють польскі верховоди, Русини не є! Се не тому, мовбн ми були якісь опозиціоністи з принципу, опозиціоністи для самої опозиции — ні! Ми розуміємо, що навіть при опозициї можна говорити про деякі злагодженя тактики, але тільки при відповіднім поведеню з противної сторони. Та таким відповідним поведенем чей не можна хиба вважати ні закону про рентові осели, ні навіть сеї одної гімназийки що 10 лїт, ні заведенє нас до ролї ізґнорованої прищіпки польского сойму, ні зданє нас в цїлім краю на ласку і неласку противника.

Має бути пропозиция п. маршалка не лише способом для защитканя крайної опозиції Русинів при рентових оселях і способом для прикритя параваном прихильности до Русинів властивого поведеня сойму, а має бути мова на серіо, то передусїм сей сойм мусить піти проч, а его місце мусить занятн сойм, вибраний з волї люду, з правним забезпеченем, що Русини раз на все будуть увільнені від майоризациї в соймі, а від винародовлюваня в краю! Але коли п. маршалок в своїм рої обильних польских ласк має тілько одну гімназийку, як рекомпензату — horribile dictu — за кольонізацию Руси Мазурами, то шкода лише було его горячого зазиву, бо руский нарід підкине в тих обставинах усякі порозуміня і, в тій чи иншій формі, в соймі чи поза соймом, не за перестане боротьби, поки не осягне рівних прав в сім краю.

Длятого тільки жалувати треба теплих впрочім слів п. маршалка, тим паче, що серед сторони противної то є тої, до котрої належить і ґр. Баденї, нема не то волї до якогось вирівнаня рахунку з Русинами, але є — як свідчить і декларация підчитана ґр. В. Дїдушицким на суботнїшнім засїданю сойму — одна перфідна, поза котрою крись дїйсна цїль польскої політики: дурити Русинів кілько лише можна, давати хиба лиш те, що вже безусловно конечне, і вести консеквентно та тревало політику знищеня Руси в користь польского Пїємонту... То на тім всїм ми добре розуміємо ся.

Із Сойму.

Коли нинї засїданє сойму не відбуває ся, тож користаючи з місця, доповнимо дечим з ухі справоздання з попередних засїдань. Перш усего годить ся дещо докладнїйше познакомити наших читачів з промовами маршалка та намісника при відчиненю сесії, тим більше, що сї промови становлять субстрат нинїшної нашої вступної статї.

Отже по короткім вступі, в котрім маршалком зазначив з натиском фактъ, що засїданя сойму зачинають ся „під вражінєм а ще більше під виливом" послїдного обходу польских Содалїсів — мимоходом кажучи, в тім напаку ще оден доказ більше на політично-національний характер сего псевдорелїґійного обходу — перейшов маршалок до справ шкільних і говорив:

Проектована реформа установляє мінїмум емеритури для учителїв, установляє мінїмум вдовичої пенсиї і пенсий сиротиньских, признає посмертне чвертьріче вдовицям і сиротам по емеритах, побільшає скількість пятилїть до шести, уможливлює провізоричним учителям вискане одного пятилїтя, признає учителям постійну винагороду в разї перенесеня его з уряду на иншу посаду. Про инші дрібнїйші зміни вже не згадую. Фінансові наслїдки сеї реформи... не представляють нинї замітного обтяженя буджету, але постепенно будуть зростати".

Переходячи з черги до рентових осель, маршалок говорив:

„Предкладаємо знов закон про рентові осели, тим разом на основі повного порозуміня з правительством і нинї захежить се виключно від волї сеї Палати аби ся нова а пожиточна інституция ввійшла в житє. Провідною думкою сего закону є та буде на все удержанє і заховане істнуючих середних господарств селяньских і творенє нових господарств. Ходить отже о се, щоби селянин удержав у своїх руках землю, яку нинї посїдає, зглядно, щоби міг набути еї в здорових економічних обставинах, котрі давали би певність, що та селяньска посїлість остане в тих самих руках незменшена... Инших цїлий закон сей не має (?) і ніколи (що за пророцтва?! — *Ред.*) не буде мати. ...Під зглядом фінансовим як адміністрацийним акция ся мусить бути централїзована в рентовій комісиї (комісия кольонїзацийна! — *Ред.*), зглядно в видїлї краєвім, а з другого боку переведенє еї можливе лише при горячім обивательскім співдїланю (aga! — *Ред.*) льокальних чинників (dworku, rzymsko-kat. plebanii, та всяких „narodowych komitetów" — *Ред.*) в долу... Мимо усїх трудностий, думаю, що дадуть ся вони переломити... а заохотою і товчком для мене есть незвичайно гарний (для Мазурів і то головно для польских ко-

---

9)

АЛЕКСАНДЕР ІРАУ - ВАНДМАЄР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

В домі пп. Вижницерів панувала якась вимушена атмосфера. Особливо вразила мене їхня добробитчівска самохвальба.

По годинї розмови велїв вуй Вижницер осьвітити сальон та відчинити двері на ростїж, щоб я міг подивляти люксусову обстанову.

А вже верху чванливости осягнула тїтка, коли вихвалюючи Алїсу сказала між иншими „коли Алїсу обдарую якою одежиною, так она гарненько відчистить її та носить роками".

Не потребую додавати, що се вражало мене сильно. Та впрочім я вговорював себе, що усе те мені буде рівнодушне, коби лиш получити ся з Алїсою на віки.

Слїдуючого дня мусїв я знова відвідати вуйків, та перед ними розвинути свої плани на будуче.

Пан Вижницер жертвував мені своє поперте у впливових осіб, щоб я остав аґентом якого товариства обезпечень.

Мені стало прямо досадно із такого предложеня.

Щоб отже остати аґентом товариства обезпечень потребував я аж „протекциї" впливових осіб?

Поминувши отсе, що за таке дїло хватають ся люди, до нїчого иншого нездібні, котрі в легким серцем мандрують від хати до хати та накидують ся другим із своєю краснорічивостию, — відчував я прямо відразу до такого званя і радше вибрав би яку небудь фізичну працю, коли-б поставлено мені подібну альтернативу.

Природно що я відкинув отсе предложенє, що трохи вразили вуя Вижницера. — Як я опісля довідав ся, вуй сам був таким аґентом.

Рішаючого ми нїчо тогдї не постановили, — вуй прирік вставити ся за судьбою нашого подружя на радї родинній при нагоді недалекого свого приїзду до Л. — а прощаючи мене просив еще раз, щоб я із своєї сторони відносив ся до него з повним довірем.

Перед моїм відїздом з Кракова представив я усе письменно Алїсї причім просив її горячо, щоби на „радї фамілійній" не жебрала нїякої помочи але здала ся зовсїм на мої сили.

Сам рішив ся я майже виступити із служби зелїзничої, та поїхати до Відня або в Німеччину, де як француско-анґлїйский перекладчик з'умію найти кавалок хлїба. — Молодий, здоровий та охочий до працї, маючи при тім вищу цїль перед очима — чоловік не загине. І справдї, з легким серцем та довірем у власні сили я повернув домів.

Я знав, що отсї мої плани не здїйснять ся так за подувом вітру. — Потреба було часу та терпеливости.

Я заощадив собі був передше около 400 корон, але визичив їх одному кріннякови і мусїв чекати пару недїль на зворот.

Зі служби не міг я також виступити сейчас — тож постановив поволи та систематично брати ся до дїла.

Я взив ся знова до щоденних занять, а з нетерпеливости став якийсь неразовий, усе найменче вражало мене; волїв би радше усунути ся зовсїм, жити на самоті, коби лиш не зустрічати ся із щоденним товариством.

В два дні опісля одержав я слїдуюче письмо.

Субота 4 год.

Мій Любий!

„Das ist der Liebe mächtiger Götterstrahl
Der in die Seele schlägt und trifft und zündet
Wenn sich Verwandtes zu Verwandtem findet
Da ist kein Widerstand und keine Wahl,

каже Шіллер, а воно так надаєть ся до нас обоїх.

Питаєш, любий, чим я тебе вчарувала? Те саме могляб я тебе поспитати.

Відкіля береть ся любов?

Вона зародила ся нечайно і то в серци тої розсудної, зимної Алїси, котра з гордостю могла почванити ся, що не любила нїкого й не любить, котра бажала доказати, що без мужчини може жити у сьвітї.

А ось нечайно з'явив ся чоловік, перехрестив її пляни, силою взяв серце та душу заволодїв, відобрав умову можність розумованя.

Я й не бороню ся перед тим насильством.

Досї була „розумна", — а тепер хай буду чудна, шалена, коб лиш любити і стати коханою, любовний пугар випити до дна, до самого дна, хай . . . . . .

Усе предотавляю собі у рожевому сьвітлї, сліпа на всякі перепони — по правдї ні, — але сьвято переконана, що їх мушу побороти, бо почуваю в собі тільки сили, волю перемінити в чин.

Дини, найдорожший, я вже не маю нїяких бажань крім одної — стати твою — та рамя о рамя звести борбу із судьбою, що кермувати-ме нашим житем.

— Я вбога — що правда — та чиж твоя любов не дасть мені богацтва?

Що?

Хвилями здаєть ся мені, що колиб інакше стало ся . . . . та нї!

Я не хочу про се й думати, оно не може бути інакше.

Предложенє вуя не подобаєть ся мені зовсїм. Се не для тебе. Передовсїм зовсїм не бажалаб собі остати в Б. — а відтак брр. на саму гадку про таке твоє званє.

Плян твій — їти до Відня — також не дуже сподобав ся мені, остаймо се на найгіршій случай.

Моєї ідеї я тобі поки що не зраджу.

Будь переконаний, що я ніколи не понижу ся до жебранини, навіть для тебе — нї!

Я поспитаю — зглядно поспитаємо — нашого свояка Павла в Берлїні, може там що найдеть ся для тебе, — волїла би я, чим у Відни.

Що на се ти, мій найдорожший?

З Кракова не маю поки що листу; оно добре складаєть ся тепер, бо при нагоді авансу вуя (зістав полковим лїкарем) прийдуть тут краківскі свояки і богато може устно обговорити.

Мені дуже трудно тебе побачити, коли прийдеш до Л.?

Тільки розважно, — мій любий — головою муру не пробєш!"

(*Дальше буде.*)

Війна Росії з Японом!

викликала незвичайну знижку в цїнах

ШКІР і ГОТОВИХ КОЖУХОВИХ ТОВАРІВ

а позаяк удало ся мені набути незвичайний припас футер, можу продавати їх по казочно низьких цїнах. Приймаю також всякі роботи з обсягу кушнїрства і виконую їх докладно в означенім часї. Поручаючи ся ласкавій памяти Впов. Публики, пишу ся з глубоким поважанєм

А. Аксенберґ

Львів, ул. Кароля Людовика ч. 37. 721 1—2

Товариство для розвою руської штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає ся при всяких внутрішних украшеннях церковних. 666 7—52

льонїй на Руси! — *Ред.*) розвиток райфайзенських кас. Около 400 істнуючих вже кас Райфайзена (а сего і четвертини нема руских), хоч Русини спішать з без успішними зголошеннями до патронацкого бюра! — *Ред.*), 8 мілїонів щадничих вкладок в них, понад 10 мілїонів уділених позичок, ото результат розвитку кас по пяти роках...

„Ухвалений минулого року закон о бюрах посередництва працї узискав найвисшу санкцию, а Видїл краєвий робить тепер приготовлення, щоби ще сеї зими ввести его в житє в певнім числї повітів... Ще однак ся наша орґанїзация не увійшла в житє, а вже відізвав ся про неї з заграниці голос інтересованих роботодавців [з Німеччини? — *Ред.*] котрі через свою офіциальну репрезентацию заявили, що і надальше остануть в зносинах з приватними аґентами а не з краєвими бюрами. [Отже бюра краєві будуть фунґували лише для внутрішнього ринку працї! Чи може се лише клявзуля, що наперед має виправдати факт, що бюра не будуть своєю акциєю обіймати і закраєвого ринку? — *Ред.*]

Перейшовши далї коротко справу каналїзациї, реґуляциї і мелїорациї, говорив маршалок в квестиї посухи, заявляючи, що край не може з будженових причин розпочати нїякої акциї в сій справі, покладаючи всю надію на центральні правительства, а потім з черги повитавши руских послів руским уступом, який вже був у нас переказаний, мовив о буджетї краєвім так:

„Проект буджету на рік 1905 має в собі виразні а сумні знамена дуже тяжкого фінансового положення краю, бо містить рівночасно проект 6-мілїонової позички і підвисшення додатків до податків, відрочене на один рік видатків, що опирають ся на ухвалах сойму і впровадженем до доходів кількох позицій, котрі є властиво з'ужитем запасів специяльних фондів... Не хочу обтяжати Вис. Палати специяльними числами; скажу лише, що розходи зросли за 8 лїт о 10 мілїонів, з чого 6 мілїонів на шкільництво народне. Видатність сотика додатків зросла за сей час лише о 24 сотики, що при теперішній стопі додатків дає 1½ мілїона. Доходи з консумцийних оплат зросли о 6½ мілїона, а коли високість додатків до податків виносила 60 або 61 сотиків, тому ріжниця між зростом доходів а нормальних розходів [се есть недобір — *Ред.*] не вчисляючи яких небудь інвестицій, виносить вже нинї 2 мілїони. Так має ся річ нинї, а буде з кождим роком гірший з причини зросту розходів, независимого від волї Вис. Сойму, буде затим щораз гірший навіть і тоді, коли вис. сойм зволить... здержати деякі інвестициї і розходи, котрі в тій хвили переходять можність фінансову краю... Предкладаючи внесене на підвисшене додатків о 5 геллерів, видїл краєвий сьвідомий того, що тягар се значний, однак необходимий... Сим підвисшенем зискуємо лише хвилеву буджетову рівновагу, а вже в 1906-ім роцї грозить нам новий і значний недобір. Коли хоче ся оперти можливу санацию на рільній основі в межах нинїшної податкової системи, то вказу лише одно средство, а то усискане нового значного підвисшення державного податку від горівки на річ країв"...

Отсе й були би найважнїйші місця промови маршалка. Промова намісника обертала ся рівнож менше-більше довкола тих самих справ, а замітнїйшими для нас з неї в ті уступи, що дотикають шкільництва, то намісник сконстатував „з вдоволеньем" факт, що протягом послїдних двох років заложено в Галичинї аж шість нових польских середних шкіл [а рускої від 10 років ні одної! — *Ред.*] — і заповів, що „в найблизшім роцї наступить певно заложене дальших". „В особім справозданю — говорив намісник — предложила рада шкільна краєва опінію в справі заложення ґімназиї з рускою викладовою мовою у східнїй части краю, беручи в обсяг своїх доходжень, відповідно до бажань сойму, і справу утраквізму. Видаючи свою опінію, рада шкільна краєва мала на оцї лише на скрізь річеві моменти і несумнїваю ся, що високий сойм з цїлою прихильностию розслїдить ту справу і поступить по думцї засад, якими усе кермував ся в сповнюванню просьвітних потреб руского народу, яких справедливість та дїйсність узнасть..." Що до реґуляций, то дотикали вони лише рік західногалицких.

Стілько мали би ми доповнити до промов інавґураційних. До дальших соймових подій докинемо ще лише те, що комісию буджетову на внесене д-ра Олесницкого побільшено о одного члена в цїли введення в комісию не одного — як доси — а двох Русинів. На підставі сеї ухвали ввійшли до комісиї сеї з Русинів д-р Олесницкий і д-р Король. Замітне рівнож, що в шкільній комісиї засїдають всї три архиепископи, між ним і руский митрополит, Андрей ґр. Шептицкий.

В оборонї прав рускої мови.

Вп. Читачі вже знають, що при карнім розправі у Львові в справі Стефана Яхницкого о злочин з §§-ів 134 і 135 к. з. недопустив трибунал присяжного п. Костя Паньківского, директора „Краєвого Союза" у Львові до присяги — як п. Паньківский виразно жадав — в рускій мові, мотивуючи се тим, що присяжний судия є урядником і як такий має уживати урядової то є польскої мови. Отже против того рішени вніс Вп. д-р Кость Левицкий, адвокат краєвий у Львові як правний заступник п. Паньківского слїдуюче зажалене до міністерства судівництва, котре задля ваги справи як і задля информациї наших правників і усего загалу подаємо тут в повній основі. Зажалене се звучить:

Високе ц. к. міністерство!

В справі карній Стефана Яхницкого о злочин з §§ 134 і 135 з. к. засуджено Костя Паньковского, вильосованого судию присяглого рішенем ц. к. суду краєвого карного як суду присяглих у Львові з 12 вересня 1904 р. дорученим письмом з 14 вересня 1904 Ч. спр. уч. 490/4, як 1/. на гривну в квоті: 50 корон за те, що зажадав від предсїдателя трибуналу, аби єму виголосив роту присяги, обняту § 313/2 уставу карного поступованя, в язицї рускім.

На спротив внесений против сего рішенія засудженим Костем Паньковским, ц. к. суд краєвий карний у Львові рішенем з 24 вересня 1904 Ч. спр. Vч. 490/4 не узгляднив того спротиву, причім і се друге рішенє виготовив противзаконно в язицї польскім, а не в рускім язицї.

Рівночасно на зажалене против тогож рішенія внесене разом зі спротивом, ц. к. висший суд краєвий у Львові як суд відкличний, постановив рішенем з 20 вересня 1904 Ч. спр. Д. VI. 274/4 як 2/. не узгляднити зажалена Костя Паньковского, причім про се рішенє висше-судове повідомлено підписаного противзаконно в польскій мові.

Відтак рішенем президиї ц. к. суду краєвого карного у Львові з 21 вересня 1904 Ч. спр. Praes 17 817 1/4 постановлено, що поученя для судиїв присяглих не мусять бути також в рускім язицї виготовлені і вложені, причім і се рішенє президиї, видане наслїдом зажалена підписаного Костя Паньковского, уложено в польскій мові.

Всї повисші рішенія мотивовано тим, мов би то по мисли постанови розпорядженя міністерского з 5 червня 1869, В. з. кр. 24, судиї присяглі, як функционарі судової власти, не були особами, що до котрих власти державні обовязані в уживати тої мови краєвої, якою ті особи говорять. Основуючись на тім поглядї, мов би судиї присяглі були ц. к. урядниками, та мовби тут розходило ся о внутрішну мову урядову, з одної сторони засуджено підписаного Костя Паньковского ца гривну а з другої сторони рішенія в тій справі, дотикаючій его засудженя на гривну, видано в польскій мові, хоч замітити належить що в тім напрямі власти судові не були консеквентні, так як побіч рішень в польскій мові видано в рускій мові рішенє ц. к. Висшого Суду краєвого у Львові як 2) та наказ заплати як 3).

Тимчасом погляд сей ц. к. суду краєвого карного у Львові та ц. к. висшого суду краєвого у Львові є зовсім хибний, так як судиї присяглі не є ц. к. урядниками, але горожанами, супротив котрих власти судові повинні в переписці придержуватись тих самих норм, як в переписці з особами приватними, а то по мисли покликаного розпорядженя міністерского. Тим самим повисшими зарядженями і рішеннями згадані ц. к. власти судові якоротили підписаного Костя Паньковского в его правах горожанських, як Русина, ведучи переписку з ним не в рускій мові, і як судиї присяглого, позбавляючи его безпідставно права повненя функций судиї присяглого, та спричинили єму шкоду неслушним наложеньем гривни, причім запримітити належить, що в справі карній, в якій Кость Паньковский, мав поняти функциї судиї присяглого, обжалований Стефан Яхницкий був Русином, супротив чого предсїдатель трибуналу суду присяглих обовязаний був перевести цїлу розправу в рускім язицї.

З осібна безправність тих всїх зарядженъ судових слїдує з отсих причин:

1. Передовсїм ц. к. трибуналови суду присяглих прислугує право карати судию присяглого в одинокім случаю передвиджженім в § 23 закона з 23 мая 1873 В. з. д. 121 який тут не займов, бо не є згідне з дїйсним станом справи, мовби підписаний Кость Паньковский як судия присяглий на розправі головній дня 12 вересня 1904 р. відбутій в справі карній Стефана Яхницкого о злочин убійства, відмовив зложеня присяги в § 313 уставу карного поступованя приписаної, без причини правно увасадненої і тим ухилив ся від сповнена обовязків сполучених з урядом судиї присяглого, так як в дійсности підписаний Кость Паньковский як судия присяглий на тій розправі головній виразно заявив, що хоче зложити приписану присягу з § 313 уставу карного поступованя та в тій цїли зажадав від предсїдателя трибуналу, аби єму виголосив роту присяги, обняту § 313/2 уставу карного поступованя, в язицї рускім, до чого мав право підписаний Кость Паньковский як Русин судия горожанський, на підставі рівноправности конституційно запорученої в уряді і житю публичнім.

2. Колиж суд орікаючий усунув підписаного Костя Паньковского, вильосованого судию присяглого на тій розправі головній від виконаня обовязку судиї присяглого, то тим чином суд орікаючий нарушив безправно не лиш підписаного Костя Паньковского як судию присяглого в его правах горожанських, але також обжалованого Стефана Яхницкого відіймаючи єму судию законно покликаного.

3. Рота з § 313/2 уставу карного поступованя є частиною присяги судиї присяглого, так як на ей зміст присягає судия присяглий.

На розправі головній дня 5 вересня 1904, виголосив предсїдатель трибуналу присяглих згадану роту в язицї рускім, отже практика ц. к. суду краєвого карного у Львові признала отсе жадане підписаного за оправдане.

Постанови розпорядженя міністерского з 5. червня 1869 ч. 2354, не можуть примінювати ся до горожанських суддів присяглих, так як они не є обовязані знати анї розуміти язика польского, та з уваги, що обжалований Стефан Яхницкий є Русином, обовязаний був предсїдатель Трибуналу суду присяглих перевести цїлу розправу в язицї рускім, отже також згадану роту присяги виголосити всїм судиям присяглим в язицї рускім.

Чуючись проте наслїдом покликаних рішень вельми покривдженим, упрашає Кость Паньковский:

Високе ц. к. Міністерство справедливости зволить поучити ц. к. Суд краєвий карний у Львові та ц. к. Висший Суд краєвий у Львові про права прислугуючі судиям присяглим в зносинах з ц. к. властями судовими та видати відповідне розпорядженя, аби рішенія судові видані в справі засудженя Костя Паньковского, вильосованого судиї присяглого в справі карній Стефана Яхницкого о злочин з §§. 134 і 135 з. к., на гривну, знесено як безпідставні і противзаконні.

Війна.

Вість про відкликанє Алексеєва подали ми в суботу з застереженем і недовірянем, хоч жерела, з котрих вона походила, і рішучий тон, в якім вона пішла у сьвіт, майже не дозволяли сумнївати ся о її правдивости. Тимчасом та сама російска телеґрафічна аґенция, котра перед кількома днями розпустила чи лише потвердила згадану вість, тепер доносить, що опирає ся вона лише на непровірених поголосках.

Подібно має ся річ з усякими иншими вістями, які що днини надходять з поля війни; що сегодня уважає ся за річ певну, те завтра оказує ся опертим лише на здогадах або попросту неправдивим. Особливо богато пишуть, а що днини инакше, про місце наближаючої ся битви. Сегодня виглядає так, що нібито анї гадки, щоби Куропаткін міг принять битву під Мукденом; заверне ся він цїлком на певно, ба навіть уже й завертає на північ в Телїнови та й там ледве чи на довго спинить ся. А знов на другий уже день стає нібито цїлком певною і ясною річию, що битви можна ледва хвиля ждати таки під Мукденом, так що в сій хвили, коли се пишемо, може вже й бють ся там. І так повтаряє ся день в день, так що никода й записувати всїх вістий і поголосок, опираючих ся на самих здогадах або на „непровірених чутках". Нинї пр. телеґрафують з Льондону, Morning Post довідала ся з Шанґаю „поголоску", мовто під Мукденом вже заведено велику битву, в котрій Японцї відносять побіду. Завтра може покаже ся, що була то яка незначна перепалка між передними сторожами або чатами, а може і того не було. З усего можна уважати лише се за річ певну, що Японцї заходять ся обійти російску армію на крилах, передовсїм на східнім, що в тій цїли поки-що пересувають свої войска і еще не упорали ся доси з усїма приготовленями до сего маневру, а до того часу здержують ся також і з фронтовим атаком; а Куропаткін все ще лише бачно слїдить рухи противника, а рішить ся на битву аж тогді, коли буде до неї змушений або коли зміркує, що має певні виглади на побіду.

Подібно має ся річ і в Порті Артурі. Що Японцї там не дармують, се річ певна, але тілько се; бо в подробицях всї вісти, які приходять відтам, могуть опирати ся одино на непровірених поголосках. Японцї не оголошують жадних урядових вістий анї о своїх заходах анї о успіхах або стратах; а блокада твердинї є так строга, що відтам не дістане ся жадна вістка, котра могла би напевно заслугувати на віру. Все, що сьвіт довідує ся, опирає ся лише на сповіданях осіб, що приїздять з Порту Артура до Чіфу; а ті особи, звичайно Хінці та жінки, зовсім не розуміють ся на воєнних справах та повторяють лише те, що зачули від других, котрі теж не богато могуть знати. Віден походить пр., що так часто довідуємо ся про здобуті Японцями „форти", хоч се не могуть бути форти, бо, коли би так було, то Японцї давно вже мали би в своїх руках більше фортів, ніж їх всїх в Порті Артура; очивидно, що леда насип, леда окіп, дістає в тих оповіданих назву форту. Одно лише можна вгадувати, що положенє твердинї не мусить еще бути безнадійне, скоро російска фльота сидить доси в пристани і не робить еще заходів, щоби відтам видістати ся або до Владивова або до якої неутральної пристани.

(Телеґрами).

Льондон. В Харбінї говорять Хінці, що Японцї ладять на д. 4 с. м. загальний атак на російскі становища. До атаку має станути 12 дивізий; одна з них їде зелїзницею до Сінмінтіну, щоби відтам ударити на російске праве (західне) крило. — Бюро Райтерь доносить з головної квартири японьскої, що Японцї викінчили вже зелїзницю до Ляовану, куди вже прибув перший поїзд. За кілька днїв начне ся вже нормальний рух. Перші поїзди будуть привозити живність, амуніцию і зелїзничє знадібє.

З Порту Артура.

Петербург. Ходить чутка, що сими днями російска фльота має пробувати перебити ся з пристани через японьску блєкаду.

Балтийска фльота.

Петербург. Цар сегодня виїздить до Ревля, щоби поправцати балтийску фльоту.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Рішучість австр. правительства.

Відень. На вчерашних загальних зборах „Союза австрийских промисловців" промовляв президент міністрів д-р Кербер. Між иншим сказав бесїдник, що правительство мимо всяких трудностий старає ся ослабити алї наслїдки теперішного стану річий в Австриї і особливо на економічнім полї здержати спустошеня. Правительство буде й дальше попирати промисл, а також супротив народностий остане безсторонним (unbefangen). У всякім разї буде воно дбати про економічні інтереси; а коли парлямент знов не буде міг сповнити своїх обовязків, правительство на цїлій лїнії поступувати буде з тим більшою рішучостию. Не допустимо сказав бесїдник — до критичного стану в промислї, до зубожіня рільництва анї до упадку торговлї. До політичної кризи, за котру не на нас спадає вина, не повинна прилучити ся ще й економічна катастрофа, за котру звалено би одвічальність на нас.

Зміни намісників.

Відень. Wiener Ztg. оголошує уступленє намісника Терету ґр. Гоеса і відзначенє его орденом зелїзної корони I класи. На его місце іменований дотеперішний президент Буковини кн. Конрад Гогенльоге, а президентом Буковини міністерияльний радник і шеф президияльного бюра в міністерстві внутрішних справ д-р Октавіян Бляйлебен.

Мірский говорить.

Берлін. Новий російский міністер для внутрішних справ кн. Свнтополк-Мірский приняв на інтервю кореспондента берлїньского „Local-Anzeiger-a". Після релиций того кореспондента кн. Мірский заявив ся за сердечним порозумінем між Росиею а Німеччиною, котру назвав „традициїним другом" російской імперії. Особливо тепер потрібне тїсне співдїланє, бо на азийскім Сході Росия борє ся тепер з ворогом, який загрожує цїлій Европі. Що до війни то кн. Мірский предсказує єї рішучий поворот в користь Росиї, коли балтийска фльота стане на водах Азиї. Також многообіцюючим і корисним є вибір ґен. Ґріппенберґа вождом тав. II армії. Війна потреває одиак ще довго. В справі національного питаня в Росиї, міністер є за российскою державною національностию а поза тим заповіняє, що усїм народам Росиї дасть полекші. Також дасть міністер більшу свободу пресї, але не повну, бо на се Росия ще не дозріла. „Я сотворю подув в Росиї сьвіжого нового духа (ich werde frische Luft schaffen) — сказав Мірский.

Скупштина.

Білград. Королївским указом з 1 жовтня відрочено скупштину до 1 падолиста. В сербскім соймі підняла ся опозиция против радикальної управи і правительство хоче визискати заряджені ферії до переправ з поодинокими ґрупами парляменту і сконструовання більшости.

НОВИНКИ.

— **Боронїм своїх прав.** Як звісно, Поляки в Бродах чинять всякі заходи, щоби спольщити брідску ґімназию, а зі Львова, мабуть з иніциятиви польскої соймової більшости, виїхав до Бродів польский Жид згляднo жидівский Поляк пос. д-р Левенштайн, щоб наклонити тамошну раду громадску до згоди на переміну ґімназиї на польску. Именно після контракту з правительством місто Броди причинило ся своїм майном до заснованя ґімназиї, але заразом застерегло собі зворот виданих коштів від правительства, на случай, коли-б там знесено там викладову нїмецку мову. Очивидно Русини не сидять тихо і рішили ся скликати віче в тій справі. Одиак в першій мірі мусять знати, як на то задивляє ся посол брідского повіта о. Ефінович. В місті кружать поголоски, що о. посол прирік своїм поплечникам і раді повітовій, що не спротивить ся польскій ґімназиї. — *Брідский Русин.*

— **Старості носівскому п. Заґраднїкови в альбом!** Есть одна велика мама, що має много дїтий. Гарна вона, як сьвіт з мірядами зірок своїх і сонць променистих, велика вона, як простір, в котрому висять сьвіт, як безкрая безконечність, люба вона, як житє, коли є для кого жити, а добра як — Творець!... Се — вітчина!... І живить вона дїти — всї її кохані. Не жалує крови з під серця свойого, дарить любовю і житем... „Дїти животїють тією кровю та видяка — ріжна..." Ті слова С. Ярчевского мимоходом приходять мині на гадку, коли читаю про подвиги старости косівского пана Заґраднїка. Читачам „Дїла" звісно, як п. Заґраднїк нищить „Січи". Вже само ношенє невинних лент та топірців є у п. Заґраднїка „заборонене". За се розказує він ті товариства а членів карає арештами. А треба тямити, що орґанїзациї ґуцульских Січий, се в дійсности перші прояви того, як і на Ґуцульщинї нарід прозрівае і будить ся до житя і тому не дивниця, що польскі ґакатисти раді би всякими можливими способами сей рух серед Ґуцулів спинити і всяке житє придавити. Думав би хто, що руский нарід тяжко скривдив пана старосту, коли сей на нїм з таким завзятєм мстить ся. Тимчасом істория показує инакше. Як син руского сьвященника з Самбірщини вирїс пан староста посеред народу руского і вигодував ся его кервавицею. Як правник вихований ся п. староста в центральній семинарії віденьскій, мешкав там безплатно і був, як кажуть емпіриґом семинарії, значить ся, діставав там харч з лавки руских питомців, котрі єму по черзї свої порциї відступали. Випещений руским хлїбом так відвдячує ся п. староста рускому народови за его добро, за его кервавицю, що найбільший ворог гірше не відвдячив би ся. Таких яничарів годує руский нарід тисячами, відіймає собі від рота, щоби їх погодувати а вони від-

так кусають тим болїснїйше, що вони — свої. „І навить вітчима дїти — всї вї кохані. Не пьють крови з під серця свойого, дарить любовю і житем... Дїти животїють тїю кровію та видинка — рїжна...“ — *Федїр Іван О.*

— **З самбірских відгукїв.** В ч. 205 з 11 (24) вересня 1904 пише „Галичанинъ“ в допискї з Перемишля: „Священники-найдократы... Савойка и другіе рвались просто къ кулачной расправѣ со всякимъ, кто такъ или иначе взывалъ ихъ къ приличію и порядку“. Ну, голубчик, забув на гамулець: ври, да знай міру! Я не хочу оправдуватись, бо не знаю, чи наші „русскіе“ за свою роботу стоять лїпшого трактованя. Не користаю тоже з §. 19 зак. прас., бо резиґную з опінії поклонників Галїчанїна. Але для своїх, іменно для тих, що інтересують ся дїлами „Рязкиці“ а не були на зборах, хочу сказати як було по правдї. На зборах в маю сего року я говорив два рази. Раз при справі філїй и шопірав внесенє, аби попереставти на разї на філїї у Львові, а другі отварати аж тодї, як львівска викаже ся успїхом. Другий раз я заголосив під себе внесенє, аби священник і церков мусїли бути все принятими в члени. А мотивовав я се внесенє тим, що заходить дакса рїжниця між членом священником а г. Дудикевичом. Госп. Дудикевич вплатив удїл і йде вже на загальні збори, а священик та церков ще й піддержують товариство закупном. Оба рази я промовляв дуже коротко. В вересни не дістав нїхто з наших голосу, хоч ми мали власне виявити наші найменїйші жадання та промостити дорогу до „modus-a vivendi“. Я вийшов на салю о год. 11 і застав уже, як деякі члени з піднесеною рукою просили о голос а другі обставали за ними, а коло президияльного стола щось говорило ся, щось читало ся, то знов давало ся киванем голови або підношенем пальців або плесканем у долонї якісь знаки і запису-вано. Так ішло до самого кінця. О голос я вже не просив. Але членови хотїло ся знати о чім радять без него; тож я розвідував про се то у знакомих „русскихъ“, то у президиї (може зо три рази) голосним докитом: „о що ходить?“ — але відповіди не було. Нарештї викликали моє імя і, скоро на хвилю стала тишина, я сказав отсе: „Не могу голосувати ані за ані проти, бо не іно ми не знаємо о що ходить, але й богато з ваших про се не знають; на свідка покликую вашого о. Н. Н. і прошу о вписанє сего до протоколу“. Ось усї мої гріхи; inde irae! Про ті гріхи може знати найлїпше сам шеф г. Осип Марков, бо чогось то вештав ся усюда і таки своїми власними редакторскими руками випихав із салї свого одномишленника проф. Гецева за „достойное веденїе“. [О. Малиняк мій добрий знакомий, то най остане між нами хто кого за що „схватилъ“; і я пишусь на се, що то чоловік „незамѣнимый“]. Тепер вже лиш спокійно виглядаю дня, коли з Дирекциї дістану повідомленє, що на основі §. 3 статута видалює мене (певно враз з церквами) з товариства — як я се й дораджував Дирекциї щирим листом в кілька недїль по майових зборах. — Ще слово. Оден з моїх приятелїв пише менї, аби я здемаскував правдомовність Галїчанїна, взглядно дописувателя, і жаждав сатисфакциї в судї. Спасибі друже! Але я сего не вчиню, бо на мою думку Галїчанїн не часопись, а ренеґат не чоловік — *О. Теодор Савойка.*

— **Під розвагу.** З Буковини пишуть нам: Хто інтересує ся житем буковиньских Русинів, той мусить признати, що народна справа поступає там ґіґантичним кроком наперед! Мужик просвув ся і почав орґанїзувати ся, бо бачить, що лише в злуцї его сила. Маємо на думцї товариства „Сїчи“. Не можна навіть представити собі, щоб в тій „зеленій“ Буковинї, щось такого скоїлось, та прецїнь воно правда! „Сїчи“ ростуть мов гриби по дощі, майже кождої недїлї і сьвята втворяють ся по кілька наразъ, а незадовго будуть вони в всїх русских селах. Одним словом, сїчовий рух на Буковинї почав ся не аби як. Говорити про користи тих товариств не будемо, се-ж знає вже кождий і богато про те вже говорило ся. Вкажемо лише на одну пекучу справу, а то, що наші „Сїчи“ потребують орґанїзациї! Розходить ся тут о надане „Сїчам“ більше реальних основ, аби нарід бачив в нїм більше своїх інтересів і тим краще до них привязав ся. Богато орґанїзаторів самі не розуміють добре справи сїчових, а наслїдки з того будуть, що нарід з часом може втратити охоту до всего, видячи, що товариство не приносить ему відповідної користи, як приміром читальня, або каса. Тай взагалї, те спорє число „Сїчий“ потребує ширшої орґанїзациї, потребує, щоб хтось займав ся всїма товариствами! Щоб тому всему запобігти, треба заложити центральне товариство „Сїчий“, де-б нитки всїх „Сїчий“ сходили ся до купи і відти виходили би всї інструкциї, яких „Сїчи“ потребують! Отже, коли буковиньским патріотам лежить добро „Сїчий“ на серцю, мусять вони таке центральне товариство як найшвидше заложити! Найлїпше, щоб до сього взяли ся молодші люди, бо старші і так вже закидані рїжними працями, та щоби заняли ся тою справою як найгорячійше. Таке центральне товариство вислало би часами своїх інструкторів по „Сїчах“, а ті приучували би молодих „козаків“ рїжних вправ, як із списою, топірцями, в ґімнастицї, рїжних забав і т. д. Взагалї товариство мусїло би полагоджувати всї справи, що належать до „Сїчий“, та заняти ся заложеннями „Сїчий“ і по тих селах, де їх ще нема. Також треба приготовляти всї „Сїчи“, щоб колись відбути велике сїчове сьвято, от як то роблять Чехи, та Поляки. А без жадної орґанїзациї то буде неможливе. Лиш треба заняти ся сею справою енергічно і скоро, не мотивувати свою лїнивість тим, що не маємо часу, або хай другі тим займають ся! Подаючи сих пару слів під увагу буковиньским молодим патріотам, сподїємо ся, що голос наш не буде голосом вопіющого в пустини, але згаданою справою займуть ся скоро і товариство в коротцї повстане, бо справа пекуча! Тож-ж до дїла! Научім молоде поколїнє пізнавати свої горожанські права! — *Сїчовик.*

— **Отвореніе рускої ґімназиї в Кіцмани** на Буковинї відбуло ся дня 1 с. м. В торжествї взяли участь краєвий президент кн. Гогенльоге, віцемаршалок д-р Стоцкий, пос. Ник. Василько і заступники урядів та громадн. Директор Шпойнаровский зазначив в промові заслуги кн. Гогенльоге около заснованя того заведеня. Президент краю відповів, що дїлав згідно з волею цїсаря, котрий бажав, щоби кождий нарід розвивав ся умово в своїй рідній мові. По торжестві відбув ся в ратушевій сали пир.

— **З сокільского житя** в львівскім повітї. Онодї відбули ся в Кожичах І заг. збори новозаснованого пожарного „Сокола“, на яких був відпоручник львівского „Сокола“ і кількайцять осіб з доохресної інтелїґенциї. Перед зборами переведено вправи з сикавкою і муштру з парубками і молодшими господарами. Головою товариства вибрано о. Ґриг. Рябчака а начальником стягу д-га Кир. Чудинка. До товариства вписало ся 21 членів. — Дня 28 вересня устроїв „Сокіл“ в Рудні річний попис пожарників, а опісля забаву з танцями в читальнї „Просьвіти“. Доходу було 47 К, чого 6 К передано на будову дому „Сокола“ у Львові. — Послїдної недїлї відбув ся фестин пожарного „Сокола“ в Лисиничах, на який прибуло кількадесять гостий зі Львова і з Винник. В програму фестину вийшло, крім товариских забав і танцїв, аматорске представленє комедиї „Урльопники“, відограного селянами вповнї удачно. Фестин і представленє уряджено в садї, а куліси з куртиною виполичено в рускій дух. семинарії у Львові. Чистий дохід в квотї 70 К призначено на будову дзвінницї.

— **Огнї.** Пишуть нам з Перемишлянщини: Дня 30 вересня с. р. з полудня, коли люди були частию в полї, а частию на ярмарку в Глинянах, вибух огонь в Ляшках королївских з незвісної причини в хатї одного селянина, а при сильнім вітрї обхопив в несповна чверть години майже половину села. Згоріло 26 господарств разом зі збіжем і всїми знарядами господарскими. Погорівших будинків є понад 100. Шкода виносить понад 80.000 К, котра була в части тїлько обезпечена в „Дністрї“ і товариствї краківскім. „Дністер“ повїс шкоди на 2625 К. На латиньскім приходстві погоріли: шпихлїр і стодола. При огни показав ся брак всяких знарядів пожарних, байдужність зверхности громадскої і станицї жандармериї в Куровичах, котра доперва по 7 годинї вечером вислала одного жандарма, а місцевий війт вернувши з ярмарку до огню навіть не пофатиґував ся. — *В.*

— **Ческий посол Кльофач** повернув дня 30/9 з Манджурії через Підволиска до Австриї. Як відомо їздив він туди як военний кореспондент ческої часописи „Politik“ і перебув там цїлих 4 місяцї. Здає ся, що тота подорож вилїчила его з попереднього одушевленя для порядків в Россії, бо то, що він оповідав о Россії не належить зовсїм до славословій. Оден з наших патріотів на провінциї мав нагоду говорити з п. Кльофачом, від котрого дізнав ся таке: В Манджурії передовсїм нужда, нужда і еще раз нужда. Їсти нема що, а пити ще гірше. Нераз приходилось ему пити розмисле болото з налабанї. Дорожнї страшенна. Чарка коняку стоїть 1 р. 20 коп. фляшка пива 1 р. 50 коп., шклянка води закрашена червоним вином 50 коп. і т. п. а і того трудно дістати. П. Кльофач машерував з під Гайчену з салдатами два дни і через той цїлий час салдатам не давали навіть чаю напитись. Люди від спраготи і сонячного удару падали як мухи. П. Кльофач і его товариш, якийсь молодий ческий маляр, виглядають як цигани. Цензура пропускала лишень дуже скупі вісти, тож п. Кльофач намірав доперва тепер описати всї свої пригоди і вражіня, котрі будуть печатані в ческій „Politik“.

— **Дружина великанів.** Нїмецкий цїсар Вільгельм окружив ся товариством великанів. Належать до неї его ад'ютант фон Плїскоф, що є найбільшим офіциром в нїмецкій армії; ґенерал фон Шоль і ротмайстер фон Кляйст, що мають повад 2 метри висоти. Крім них належить до дружини сержант Поллєгавер і підсфіцир Таппліїв, оба найбільші підофіцири в нїмецкім війску.

— **Японські імена в Анґлії.** В пляшах вертствах анґлїйского населення настала в послїднім часї мода надавати нові імена для новонароджених. Між робітничою верствою стало особливо популярним імя Курокі, котре найчастїйше надають новонародженим при хрестї. По виказам духовенства під тим іменем записані в анґлїйскі церковні книги сотки дїтий мужеского пола, що родили ся в сім році. Многі Анґлїйці дають своїм синам імя Оку або подвійне Оку-Курокі.

— **Ювилей дзвонів.** Тисяч пятьсот лїт минуло від часу, як з церковних веж відізвали ся перший раз дзвони. Перші християни зовсїм не знали дзвонів. На богослуженя скликували людий голосним кликом, калаталами або молотками, як тепер Жиди. Перший дзвін відозвав ся в р. 403 на вежі церкви в Нолї в Італії. На думку завести дзвони приймов епископ Павлїн, взяв собі до сего взорець із цьвітів, званих тепер дзвінками і конвалїями. Доки загалом заведено дзвони, минуло ще богато лїт, як папа Савіяїян в р. 590 завів їх по всїх церквах римских. І ему першому дзвонили дзвони на похоронах.

— **Мурини міліонери.** Новий Йорк числить поміж своїми міліонерами також трех мурінів. Ведуть они житє відокремлене, сходить ся рідко і як могa уникають стрічі з білими. В своїх родинних кругах є так замкнені як найстарші родини іспаньскої або італїяньскої аристократиї. Служба їх складає ся виключно з білих і то еміґрантів, котрі ще не знають американьских пересудів на точці вищости білої раси над чорною. Свої дїти посилають до колегій або пенсионатів, де ходять лише мурини. Поводержливість свою у відношеню до білих нагороджують собі забавами, фестинами і т. д. Мають власні театри, своїх акторів, музиків — усе мурінів.

— **Дрібні вісти.** В Дегові коло Рогатина отруїло ся трох осіб, споживши їдовиті гриби. — На дорозї між Яслом а Коросном погиб онодї селянин з Довгого, Кравчик, киневий сполошеними кіньми під надїжджаючий автомобіль. — Парискій аеронавт Дайтш де ля Мерт визначив 50.000 франків нагороди за винайденє машини до літаня, котрою без звичайного балёнового приладу можна би улетїти простір на один кільометер.

— **Руский театр** дає в Городку (в великій райтшулї) на жаданє Вп. публики ще отсї вистави: Второк, дня 4 с. м. „Дон Цезар“, оперета в 3 дїях Делїнґера; четвер, 6 с. м. „Перехитрили“, комедия зі сьпівами і танцями в 3 дїях Кропивницкого; субота 8 с. м. „Жидівка вихрестка“ драма зі сьпівами в 5 дїях Тогобочного; неділя, 9 с. м. „Нещасне кохання“, драма зі сьпівами і танцями в 5 дїях Манька; второк, 11 с. м. невідкличнo послїдне представленє „Cavalleria rusticana“ опера Маскаиїя і „Заручини по смерти“, комедия в 2 дїях Карпенка-Карого. З Городка переїде театр на кілька вистав до Мостиск.

— **Висьвяченє кандидатів духовного звання.** Як довідуємось, в сім тижни Впреосв. митрополит висьвятить одного з кандидатів духовного звання і при тій нагоді можуть приступити до висьвяченя також инші кандидати, о скілько они являть ся у Львові і привезуть із собою всї документи, конечні для принятя до презвитериального дому і висьвяченя. Реколекциї для приступаючих до висьвяченя розпочинають ся ві второк, а саме рукоположенє зачне ся в суботу дня 8 с. м.

— **Для Львовян.** Повідомляєсь Вп. публику що білети на гумористичний руский вечер на день 6 жовтня с. р. набувати можна в „Сокільскім Базарі“ при ул. Рускій ч. 1. — *Видїл.*

— **Збори дяків сяупільского деканату** відбудуть ся дня 10 н. ст. жовтня в Сяуполи о 11 год. перед полуднем в домі місцевого дяка. О 9 год. відправить ся Служба Божа. Всїх дяків сяупільского деканату, як також Всч. оо. парохів просить ся прибути на сї збори з огляду на важність справи. — *Ст. Почтовий*, аґент дяківского товариства.

— **Всї рускі крамниці** приватні чи при читальнях „Просьвіти“ або брацкі нехай подадуть сейчас в своїм власнім інтересї свою точну адресу до редакциї „Свободи“, Львів ул. Баторого ч. 24.

— **Пожарний „Сокіл“ в Новоселицях**, долиньского повіту, заснований на статутї львівского „Сокола“.

— **Подяка.** Почуваємо ся до милого обовязку зложити отсим прилюдно сердечну подяку та щиро-руске „Спаси-Біг“. Вп. п. адв. послови д-р Евгенови Олесницкому і д-р Теофілеви Окуневскому за їх ласкаве так сьвітле заступство нас в справі карній перед п. к. судом повітовим в Тисьменици і в Товмачи. — *О. Олександер Кадайский, о. Николай Бачиньский, о. Николай Голінатий, о. Пантелеон Городецкий, о. Клим Кульчицкий, Стефан Дрогомирецкий і Ґнат Луцик.*

— **З Богородчан:** На „Селяньску Бурсу“ в Богородчанах містї, зволила прислати Вп. Паня Стефанія Копровска жена п. к. секретаря суду зібрані на забаві в касинї в Солотвинї 12 кор., за що сим Видїл Бурси складає сердечну подяку „Спаси Біг“ ласкавим дателям за память на селяньских школярів. За Видїл Бурси — *В. Паук.*

Померли:

— **Григорий Кантемир**, греко-орієнтальний протоерей в Розтоках на Буковинї, помер дня 29 вересня, в 80 році житя. Покійний як студент брав живу участь в рухах в 1848 р., відтак посьвятив ся теольоґії і як священик дістав ся в рускі гори, де розвинув незвичайно живу дїяльність около просьвітного піднесеня рускаго народу Іменований протоереєм поборював успішно всякі заходи румунщеня своїх прихожан і через се попадав нераз з начальною румуньскою консисторією в конфлїкт. Ще минулого року президував на народнім вічу, скликанім до Чернівців послом Ник. Васильком, що закінчило ся звісною демонстрациєю руских селян перед митрополичою палатою. При послїдних виборах до сойму був одним з проводирів вільнодумного руху і виступав явно за вільнодумною рускою кандидатурою против кандидатури кацансько-румуньскої кліки. Покійного відзначив цїсар ордером Франц Йосифа.

Урядові вісти:

— **З перемиской епархії.** Сотрудництва одержали: Іван Шевчик в Ясениці сіль., Ґригорий Коваль в Хирові, Евгеній Кульчицкий в Дорожові, Іван Гнатишак в Старій соли, Данило Бодревич в Ярославі, Николай Гарбовский в Бориславі, Кароль Король в Стебнику, Стефан Дорош управляюче в Коренищі. — Ново поставлений пресвитер: Юліян Крииицкий в Шмиткові, Йосиф Кравчук управляюче в Порохнику, Николай Паславский в Гусакові, Волод. Лонцкий в Липні, Теодор Серединьский в Даловій, Іван Голдука в Калинкові. — Завідательства одержали: Дмитро Лах в Пилах, Михайло Косоноцкий в Розборі округлім, Іван Гоповский в Хмілю. — Катехитами при школах народних іменовані: Станислав Федорович при школї видїловій женьскій в Ярославі, Волод. Кмициневич в Яворові. — Презенти одержали: Омелян Менциньский на Маластів, Іван Шумелда на Липовець дек. любачівского. — Увільненя від іспиту конкурсового одержали: Ілія Киричиньский парох в Чаплях, Анатоль Сїнкевич парох в Куниї, Йосиф Сїкриньский катехит в Сяноцї. — По причині реліґнації о. Александра Паславского з наданої ему презенти на парохію Сїнява дек. ярославского уложено нову пропозицию на ту парохію, в котрій уміщені отсї кандидати: Бронислав Гоцкий, Василь Лицинин, Василь Клим. — Канонічну інституцию одержали: Михайло Дигдаленич на Корчів, Іван Созанъский на Волощу, Михайло Кузьмяк на Яворник рускій, Теофіль Скобельский на Горуцко, Алекс. Паславский на Лежайск, Діонизий Гичко на Рипяну, Волод. Ясеницкий на Радиничі, Ілія Левицкий на Воратин, Орест Конистиньский на Лубну. Завідельства одержали: Іван Скубиш в Порудні, Северин Ілеиицкий в Замісхові, Волод. Гойдиш в Жукові, Філярет Яминьский в Новосільцях. — Сотрудництво в Горуцку одержав: Алексей Маларчик.

— **Іменованя.** Цїсар іменував директора самбірскої ґімназиї д-ра Франца Томашевского директором ґімназиї ім. Франца Йосифа (III) у Львові, а професора V ґімназиї у Львові, Йосифа Шафрана, директором ґімназиї в Самборі.

Від Адміністрациї.

При зближаючій ся змінї місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників инших о вчасне відновленє передплати за жовтень, згляднo послїдний квартал с. р., як також, о вирівнанє всїх ще позісталих залеглостий, і то тим певнїйше, що адміністрация є зобовязана в сім кварталї всї свої рахунки в друкарнї і за папір безуслівно поладнати.

Надіслане.

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора вимінн

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

виплачує всякі купони і вилосовані папери вартісні і переглядає рівночасно лїсовини безплатно. Продає і купує ефекти, монети і т. п. по як найдокладнїйшим дневним курсї.

Видавництво часописи лїсовань „Nadzieja“, річна передплата К 3·40, на провінциї К 3·60 679 1—5

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. против Банку Ґіпотечного на планталях взовсї Галицкої вірчувого.

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, пінсенси, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всякі направи полагоджує ся як найскорше і найлїпше 4185

Ученик висшої ґімназиї

ґлядає на селї лекциї. Павло Грабовий в Пересїці, почта Тартаків. 711 3—4

БРИТВИ анґлїйскі як й солїнґеньскі в цїні від 80 кр. 1·20, 1·50, 1·50, 1·80 до 4 зр. рівнож приряди до голеня по 2·50 зр. паски до бритов від 60 кр. до 3 зр. марморки від 25 кр. до 1·50 зр. поручає **А. Раттінґер**, Львів, Галицка 15. 596 3—10

Склад корчиньских полотен

і готового біля, **Львів, ул. Галицка 16**, поручає: **полотна, веби, столове білє і ручники і хустини до носа у великім виборі**. Комплєтні готові виправи вінчальні з постїлю, почавши **від 200 зр.** 674 3—5

Товстість

успішно скоро і гварантує за незшкідливість Thieles'a **відтовчуюча гербата.** Найкрасші признання. Пакет 2 К (за границю 2·50 К) за післяплатою висилає аптика Жигмонта РУКЕРА під срібним орлом у Львові. 652 3—6

ЛЬВІВСКЕ ФОТОПЛЯСТІКОН

В ПАСАЖУ ГАВСМАНА

(46 разів преміоване.)

Від 2/10 до 8/10 до побаченя:

Австрийскі війска в Пекинї.

Звіданє сьвятої дїльниці.

Вступ 10 кр. 45

Фронтовий покій

сухий, сонячний, умебльований з обслугою і опалом для **одного пана за 8 зр.** місячно. Відомість Арсенальска 2. I п. ч. дв. 5.

Пошукую приватного ученика

на один рік приготовити хлопця до першої класи ґімназиальної. Услівя: помешканє, удержанє господарске і винагорода після листовної умови. — Адреса: П. Яцків, Колодїїв п. Войнилів. 715 3—3

Иосиф Найман

Львів, ул. Сикстуска ч. 13

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

основане в 1882 р.

виконує каучукові стампілії, печатки, нумератори, кліші до пльсмбованя. Каучукові друкарнї і печаткові марки. Для ц. к. урядів і промисловых заведень цїни спеціяльно низькі. 722 1—3

Маґазин і Робітня футер
Феліксa і Юліяна
Любельских
у Львові
ул. Валова ч. 3.

Поручаємо на зимовий сезон в найбільшім виборі
футра в шкірах
як також
готові футра дамскі і мужескі, ковнірі, боа, зарукавки, шапки, бараниці і ловецкі куртки.

Сукна на покриття футер у великім виборі.

Ціни дуже низькі.

Виконанє старанне.

Цінники з ілюстрациями найновійших моделів висилаємо відворотно. 723 1—10

Перший найбільший в краю склад машин
ДО ШИТЯ
не послугує ся аґентами

Поручає ручні машини від 28 до 50 зр., ніжні від 28 до 65 зр., обручкові і Central-Bobbin до шитя, гафту та грубших кравецких робіт від 65 до 88 зр. на рати. Готівкою 10% дешевше. Пятилітна гарантия. Наука шитя і гафту безплатна. Всякі системи машин до шитя приймаю до направи.

Львів, Готель Жоржа
Іван Іваницкий
механік і спеціяліст.

Прошу домагати ся цінників. 699 2—52

На зближаючі ся Празники і Сьвята
просимо замовляти
„Сьвітло церковне і столове“
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“
з наком +. М. Ц. Н. Т.

Для Вел. Братств церковних і крамниць даємо
10% фабричного рабату!
Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“ горить ясно, не коптить і не сливає.

573 16—?

Тягнене невідклично 22 жовтня 1904.
Ц. к. віденьскої поліцийної льотерії **льоси по 1 К**
1500 виграних, між тими 100 головних виграних вартости **50.000 Корон!!**
Перші три головні виграні корон 25.000, 5000, 1000, на жаданє по потрученю 10 процент і державної належитости від виграних
виплатить ся готівкою
Льоси набути може у всіх конторах виміни, трафіках і льотерийних колектурах.
Кождий що купить льос одержить листу тягненя даром.
Ц. к. Поліцийної льотерії бюро, Відень I. Schottenring 11
(в будинку дирекції поліції).

528 7—15

Все конкуренцию.
Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту справаджувати?

Звісний в краю і виключний склад
Чаю і Кави
під фірмою
АДОЛЬФА ЗІНҐЕРА Львів, Сикстуска I
поручає справаджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	½ кґ.	Congo добра	1·40 кр.	½ кґ.
Portorico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kaysow добірна	1·80 „	„ „
„ плянтац.	90 „	„ „	Souchong знам.	2·— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найл.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk аромат.	3·— „	„ „

Висилка 2 кгр. кави і 1 кгр. чаю разом оплатно, або 2 кгр. чаю і 5 кгр. кави особно оплатно за післяплатою. 86

СКЛАД ДИВАНІВ
[під фірмою
Маґазин конкуренцийний
Львів, ул. Сикстуска ч. 11. (напротив Пасажу Гаусмана).

препоручає Високошановній П. Т. Публиці величезний вибір різних родів **диванів, портиер, фіранок, хідників, лїнолєум, церат, кап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на коні,** як також всіляких предметів декорацийних по невичайно низьких цінах.

Особливу сензацию викликують наші правдиво перські, смирненські і оріентальні дивани котрі принагідно можна набути по неймовірно низьких цінах.

Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цін. | **Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цін.**

Цінники на жаданє безплатно і franco.

593 6—17

Купуйте лиш в краєвій фірмі
Ю. Капраліка
у Львові побіч Народного Дому

скрипки, баси, флети, клярнети і всякого рода інструменти дуті по дешевшій цїні як заграничні конкуренция. — Яка спеціяльність поручаю цитри, мандолїни і ґрамофони найновійшої конструкциї вже від 40 корон. Цінники даром. 687 3—3

ЯКО ОСІННИЙ НАВІЗ є
ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА
із знаком зьвізди

належито приміпена, найдешевшим фосфоровим навозом під всякі управлювані рослини

Фабрика фосфатів Томаса тов. з. в. о. т. Берлін
Інформаційні брошурки уділяє безплатно і оплатно.

Иосиф Каррах, Львів
ул. Ягайлоньска ч. 22.

Позір перед жужлями маловартними і фальшованими

439 24 25

До Ню-Йорку, Канади
і всіх місцевостий в північній Америці
найдешевше, найлїпше і найвигідніїше (пересідає ся лише один раз) їде ся на **Відень - Трієст** першорядними кораблями
„CUNARD-A“

Найближші кораблї відходять:

Ultonia 19 вересня	**Ultonia** 7 падолиста
Slavonia 8 жовтня	**Slavonia** 19 падолиста
Pannonia 15 жовтня	**Pannonia** 3 грудня

Близших пояснень уділяє головне заступництво для Галичини і Буковини

Иосиф Айлє
Львів, ул. Браєрівска 6. 676 2—2

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі первові недомагання. нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwanen-Aphotheke, Frankfurt a. M.**

163 27—?

Бюро Німчиновскої, Львів Ринок, 12 а, поручає музикальні учительки в французским і німецким, добрі господині і всяку службу, женьску та мужеску. Замовленя полагоджує сейчас.

106 1—1

Перший руский оклад машин до шитя.

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.
Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вел. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потверджением уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жаданє і даром 813

Іван Ляврун
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

МУЖЕСКУ БЕЗСИЛЬНІСТЬ 344

викликану іменно страшними наслїдками тайних гріхів молодости і розпусти, усуне напевно і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга

самоохорона д-ра Ретава
Російске видане: 1 зр.
Польске видане: 1 зр.
Німецке видане: 2 зр.

Тисячі людий найшли в ній пожиток своїх недуг і направили свої мужеські сили при помочи указаного в книжці способу лїчени. По одержаню франко надежитости, висилає ся франко книга в куверті наґазином видавців P. Ф. Віреї в Лайпцу. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

ТУТКИ цигаретові з найзнаменитших папериїв як: Le Houblon, Abadie (білі і жовті) Египетскі поручає найдешевше А. Мазуркевич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7.

Red Star Line, Antwerpen.

до Америки.

Парівці першої класи, — просто без пересідання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Информаций уділяють:
Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien
або
ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоньї ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273

Рух залїзничних поїздів
важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, **4·45**.
„ Вежниця	5·08.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиськ	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамче	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·43.
„ Самбора	9·25, 8·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Вежниця	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тїлько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10;50 передполудньом 12·32. 2·05, 3·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 9·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 попольудни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 попольудни.
до Щирця 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їздні як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розкладові їзди і т. д. мож набувати через цїлий день в міжнім бюрі ц. к. державних залїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

ЛЬВІВ, улиця АКАДЕМІЧНА ч. 2. 729 1—5

При закупні товарів просимо вспоминати на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 212. Львів, Второк 21 Вересня (4) Жовтня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухшта ул. Кароли Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuzawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатками

	в Австрії:	на границях:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або за ві місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

Д-р Кербер а Русини.

(Статя посла В. Яворского).*

Теперішний австрийский міністер-президент, Ексцелєнция д р Кербер, ступає тим самим шляхом, як свого часу его учитель і добродій, ґр. Баденї. Лише з того становища можна пояснити его поведенє. Тому й супротив Русинів занимає д-р Кербер таке саме становище, як і ґр. Баденї. Він бачить іменно будуччину Австриї і свого кабінету в польскім таборі. Для того мусить ся апробувати та піддержує ся польску політику насиля і длятого мусить ся угнїтати Русинів і на дальше, так само як доси, культурально, національно, економічно та політично. Отсе наше твердженє доказали ми не одним наворотом позитивними фактами і датами та готові дуже радо виказати їх правдивість навіть судово, коли би д-р Кербер не побояв ся компетентної явности і коли би він схотїв також поза парляментом та бенкетовими салями доказати свою правдолюбивість, замилованє до справедливости як і свою пошану для основних австрийских законів та коли би схотїв збити наші заміти. Ми навіть і завізвали вже були до сего Его Ексцелєнцию. Ми пригадували ему артикул XIX. і виказали, як в Галичинї топче ся ногами австрийску конституцию і то якраз під стягом того, що в своїх руках лучить також і портфель австрийского міністра судівництва. Нехай би отже Его Ексцеленция доказав нам раз, що наші представленя неправдиві, що ми в Галичинї вживаємо повної рівноправности, що ми посїдаємо рускі школи відповідно до постанов артикулу XIX-ого австр· основних законів, що наша мова „в уряді, школї і в публичнім житю" рівноуправнена з польскою.

Его Ексцилєнция виголосив в Кракові до зібраних урядників дуже гарну промову, в котрій він між иншим виводив таке: „Коли я бачу вас перед собою, мушу зазначити з натиском, що держава ніколи не може бути иншою, як справедливою. Ніякі хитрощі в інтерпретациї законів і ніяка самоволя в їх приміненю не може мати місця; політичний урядник, котрому поручено найважнїйші інтереси суспільности, повинен пронятн ся лише одною думкою, а іменно, щоби вживати законів на добро усего загалу та кождої одиниці з'осібна. Минули вже давні часи, коли то сотки і тисячі еґзистенций легковажить ся. Тепер кожда одиниця числить ся і ніяка еґзистенция, навіть найбіднїйша, не сьміє бути самовільно або легкодушно знищена. Хто хоче творити, сей есть правдивим австрийским урядником"..

Ми однак не жадаємо від Є. Ексцелєнциї нїчого більше, як лише справедливости. Нехай-же-ж і сам пан міністер-президент буде „правдивим австрийским урядником" та нехай „творить", а іменно нехай творить справедливість по думцї артикулу XIX-ого! Се буде найлїпший доказ его почутя справедливости та его пошани для австрийскої конституциї. Шеф повинен дати своїм підвласним добрий примір!

Замість того однак д-р Кербер їде до Галичини і величає — так самісько, як се робив ґр Баденї по кровавих виборах — польску справедливість та законність галицких відносин. Жадна агітаторска поїздка не подїлала до тепер так на рускі народні маси як подорож пана міністра-президента, ніяка агітаторска промова не дїлала так підпально, як промови Є Ексцелєнциї. А про се мав д р Кербер нагоду сам переконати ся.

В часї его побуту в Львові зібрало ся поверх 4.000 Русинів в столици Галичини і вислали до д ра Кербера депутацию під проводом посла ради державної п Романчука. На промову дав Кербер відповідь стеоретиняу, що він має до галицкої управи повне довіре, та радив „не пересаджувати". Справозданє з сеї відповіди приняли зібрані окликом: „Проч з Кербером! Проч з польским пановапем!". Опісля серед френетичних оплесків ухвалено одноду шно дуже різкі резолюциї против центрального правительства та против польских насильств В них зазначено з натиском, що „Русини знайдуть ще в собі досить сили, аби в рішаючім моментї перечеркнути пляни на будуччину сповані звісними кругами"... В зборах узяли участь ріжні партиї і ріжні верстви народу (з виключенєм москвофільскої кліки, се есть редакторів виходячого за московські гроші у Львові дневника).

На зборах прийшло до великої демонстрациї. Обурені відповідию міністра-президента вічевики і посли, адвокати, журналїсти, сьвященики, селяни, робітники та дуже богато паць — пішли, сьпіваючи національні пісні, під будинок намісництва, де як раз находили ся д-р Кербер та намісник ґраф Потоцкий, котрі й приглядали ся демонстрациї з балькону. Пан міністер-президент був отже сьвідком. Ті самі оклики: „Проч з Кербером! Проч з польским пановапем!" — загреміли знов.

Найстарші рускі сьвященики, як і наймолодші Русини твердили, що вони ніколи не припускали, аби отсї колишні „Тирольцї Сходу" зірвали ся до такого протесту. Найлїпший руский агітатор ніколи не міг би був так подїлати на уми, як відповідь пана міністра-президента. Всї годили ся на се, що „інспекцийна подорож" Є. Ексцелєнциї незвичайно пхнула вперед постуи, розбудженє і осьвідомленє нашого народу. Подібно дїялось — як звісно — також правлїне ґр. Баденїя: він також подбав о розбудженє руских народних мас, чого ми ему не забудемо по вік...

*) З „Ruthenische Revue" ч. 17 з сего року.

Протест

членів товариства „Рязница" в Самборі стоваришення мурарів, з обмежною порукою до рук о. Антона Захарисевича пароха Вишатич п. Журавиці против ухвал загальних зборів товариства з д. 13 вересня 1904.

Около трийцять членів тов-а „Рязница" внесли до суду окружного як торговельного в Самборі слїдуючий протест проти дїяльности ухвал послїдних зборів „Рязницї".

Високий Суде!

Дня 13 вересня 1904 відбули ся в Самборі XI. звичайні загальні збори членів товариства „Рязница" в Самборі. Збори ті мали відбути ся після долученого тут під в) порядку дневного. Тимчасом збори ті так не відбули ся, а кромі сего відбули ся в сей спосіб, що всї рішеня, які на тих зборах запали суть неважні.

І так перед всїм скликане тих зборів не було правильне, бо:

1) не подано льокалю, де ті збори відбути ся мали;

2) не поставлено на порядок дневний нарад тих точок, яких статут товариства в § 39 уст. в) вимагає т. є. удїленя Дирекциї абсолюторії;

3) не розіслано членам проекту зміни статутів, ані навіть на зборах самих того не зроблено, так що члени не знали о що розходить ся;

4) збори не були правильно скликані;

5) не поставлено на порядок дневний відклику товариства „Народний дім" в Мостиськах против неприняти его в члени, через що віднято можність участи на зборах тому товариству;

6) не було вибраної через збори комісиї, котра провірювала би легітимацию присутних на зборах членів;

7) наконець не слушно недопущено до голосу тих членів, котрі явились на збори по годинї десятій і не позволено їм вписати ся до листи членів присутних.

Кромі того і цїлий хід і спосіб ведення зборів був безаконний і противний статутам, а цїлі збори були актом одного великого насильства дирекциї, ради надзирачої і певної кліки членів супроти прочих членів.

1) І так передовсїм недопущено безправно до участи в зборах повноможників членів церквей і брацтв церковних, хоть статут на се в § 35 виразно позволяє. Тим способом виключено від участя в зборах кількадесять членів церквей і брацтв церковних. Між иншими недопущено до участи на зборах о. Андрія Борисевича за брацтво церковне в Дроговсі яко предсїдателя того брацтва, хоч принято декларацию приступлення в члени з его підписом, — недопущено повновласників за церкви в Книжичах, Вітошинцях, Горохівцях, Висоцку і т. п.

Доказ: сьвідки: о. Данило Михайлів парох з Ваповець с. п. Перемишль, о. Андрій Борисевич парох в Дроговсі с. п. Перемишль і д-р Теофіль Кормош адвокат в Перемишли і другі.

2) Президия зборів отворила збори на 10 мінут перед годиною 11 і опісля на тих зборах рішено зміну статутів, хоч не було потрібного комплету ⅔ всїх членів.

3) Президия зборів окружила ся кордоном зложеним з кількадесяти членів, котрі розсївшись кількома рядами крісел довкола президиї, густо коло себе поставлених недопустили нїкого близше. Тота кліка поплечників управи товариства помимо голосного протесту прочих, дальше сидячих або стоячих членів не пустила нїкого близше, а президия зборів нїкому не удїлила голосу, хоч кількакайцять членів о се зголошувалось, чи то в справі формальній, чи то що до річи самої і через три години безперестанно.

4) Задля недопущеня жадного з членів до голосу і повставшого задля того обуреня, панував на сали, де відбувались збори такий некольний крик і свист, що і члени близько сидячі і стоячі безусловно не чули, бо не

---

10)

АЛЕКСАНДЕР ІРАУ - ВАНДМАЄР.

Порядні дївчата.

Всякі права застерігають ся.

„Оногдї — пише дальше Алїса — одержала я лист від панї Гольдштайн. Відна так тїшила ся, що буде могла прибути до нас сього тиждня, та хвилева недиспозиция перешкодила сьому. Але она приїде мабуть на другий тиждень на 2—3 днї; я вже наперед рада тим відвідинам, — будемо балакати годинами, а головною темою наших розмов — знаєш хто? — Ти, мій любенький! та, що правда, я тобі сего не повинна казати.

Панї Гольдштайн пише дальше, що иногдї приходить їй на гадку, чи не лихо заподїяла менї, що нас звела разом. — Правда, — що нї.

Ми лиш вдячні можемо бути для неї за се,

Напиши їй пару стрічок, — прошу тебе.

Рівнож напиши — прошу — декілька вічливих карт моїй добрій тетї.

Відносини між мною а тетою, — се наче між двома добрими товаришками, хоч ріжниця віку між нами не аби яка.

Ти се зробиш для мене (її адреса Х. Х.)

А правда! — як подобали ся тобі вуйки?

Пиши менї много, часто — мій единий.

Бачиш, — я не знаю зовсїм твоєї минувшини, а менї всегда здаєть ся, що женщина в твоїм житю відграла вже значну ролю.

Ти не злобиш — дорогий — що я так отверто питаю? Я бажалаб бути для Тебе не лиш любовницею, женою, — але рівночасно приятелькою, повірницею.

Нам годї скривати собі що небудь взаїмно.

Но! — але вже нема місця. — Пересилаю (без румянців) 1000 поцїлуїв — твоя вірна Алїса.

— „Се доволї характеристичний момент, — отся сповідь молодого чоловіка із своєї минувшини — сказав д-р Іскрицкий, вдивляючи ся пильно наче судия слїдчий в Романьского та усьміхаючи ся злобно — всї они бажали-б мати нашу душу наче на долони, усе знати, — але своїх правдивих думок не зрадять!"

— „О нї" — додав сквапно Романьский, наглядно подразнений, — я не хотїв перед нею нїчого таїти.

На моїй минувшинї нич не тяжило, а що я пережив декілька любовних пригод, — сего-ж я не скривав. Впрочім не був я ні лучший — ні гірший, чим иньші. Думаю навіть, що мущина зрілий, котрий не мав за собою — як то кажуть — жадної „минувшини", не імпонує женщинам.

Що більше, — днесь родичі молодих дївчат зовсїм отверто бажають собі мати зятів, що вже „вишумїли", — а наші вісїмнадцятилїтні дївчата зовуть двацятилїтних, зрілих, здорових мужчин прямо — смаркачами. Я був би, впрочім, на отсїй точцї скоро порозумів ся з Алїсою, коби не панї Гольдштайн, що грала між нами ролю Мефіста. Отся „добра" приятелька прибула небавом до Л. та поклала собі не аби яким завданем, провірити докладно мою минувшину, перебрати мов приватне житє до ниточки.

Найшли ся сейчас люди, що переповіли не без додатків історию моїх довголітних любовних зносин з одною панною Прухнїцкою, тії самі „приятелї", котрим я отверто оповідав, що мав я зовсїм чесний намір одружити ся із тою панночкою, але при блисшім пізнаню відтрутало мене від неї її незвичайне самолюбство та лукаве серце. — Панї Гольдштайн вважала своїм першим обовязком познакомити ся лично із панною Пр., щоб видвигнути всю забуту вже історию на сьвітло дневне.

Наслїдки сеї інтриґи показали ся небавом, бо в два днї пізнїйше я одержав від Алїси письмо, що прямо поразило мене.

Она писала:

Дорогий Іване!

„Мої сегодняшні стрічки повні болю, гіркого терпіня, але я не можу инакше писати коли лиш згадаю про се, що довідала ся.

Чому Ви менї про се нїчо не казали?

За віщо я мусїла о тім аж від чужих людий довідувати ся?

Менї переповіли днесь, що Ви довший час були обручені з панною П., що она ще й до днесь вважаєть ся Вашою судженою, що она еще не давно прохала у свого брата у Відни помочи для цїлої справи і т. п.

Іване, — она має до Вас більші — старші права чим я, — чому Ви менї про се не писали?

Я жадаю повної правди, нїчого не скривати, я мушу все знати.

Ви-ж мене надто шануєте, щоб могли думати, що я можу оставати у відносинах із мущиною, котрий з'обовязаний вже супроти иньшої особи.

Так, кажу з'обовязаний, бож патилїтні зносини з порядною дївчиною мусять характерного мущину з'обовязувати.

Іване, — я маю право жадати від Вас правди, — повірю Вам, бо еще надто Вас шаную, щоб могла припускати, що менї не скажете усеї правди.

Хай звучить правдивий стан річи як хоче, він далеко буде відрадніїйший, чим хочби здогад, що Ви можете мене ошукувати.

Отвертого, щирого листу очікує — сумна Алїса. — Середа, вечір.

(Дальше буде.)

Лев Новосад

абсольвент ц. к. технольоґічного музея промислового у Відни.

Склад і робітня обуви

Чоботи

для дам, мущин і дітий. Спеціяльст обуви для ніг болячих і окаліченых.

Осібний віддїл направи обуви.

непромакаємі власного винаходу під гваранцією.

Львів, Пасаж Міколяша.

632 6-12

могли чути, о що розходить ся. Мимо такого стану річи президия не перервала зборів, лиш з'їґнорувавши членів, дальше вела збори без перерви. Коло президиального стола, що хвиля підносили ся як манекини поодинокі члени то дирекциї, то ради надзираючої, щось якби читали, бо рушали губою тримаючи якийсь папір в руках або без паперу, а окружаючий їх кордон поплечників від часу до часу то приплескував то деякі в них підносили руки. Всї прочі, дальше поза кордоном стоячі члени цїлком не чули, бо не могли чути, о що ходить і лиш безнастанно, але безуспішно, домагали ся удїлення їм голосу.

Нараз одної хвилї зробило ся тихше і тогдї доперва деякі почули, що вже розпочало ся поіменне голосованє над точкою 7 порядку дневного, т. є. над зміною статута, а коли трохи ще більше притихло, почули члени, що вже відчитали більше число імен членів, та що викликаний поіменно член має відповісти „так“ або „ні“. Розумів ся, що більша часть членів, а в міру того, як їх викликувано, освідчила, що не знаючи о що ходить, не може голосувати і що заразом протестує против важности зборів, та против такого знасилуваня членьских прав управою товариства, довершеного при помочи прикликаної через себе кліки. Однак не тілько нїхто з прочих членів, але навіть члени належачі до тої кліки не знали, по більшій части о що ходить і в чім мала полягати проектована управою товариства зміна статутів, бо проекту тих змін, анї не роздано, анї не відчитано, анї навіть не сказано, не отвирано жадної над ним дискусиї, недопущено нїкого до голосу і заряджено голосованє на всї проектовані зміни нараз устним голосованєм через підношенє рук, хоч були члени, котрі мали лиш по одному голосови, були і члени, що мали два, три, чотири а навіть шість голосів в одній особі. Підчас самого голосованя питав ся член о. Теодор Савойка зі Сенюк п. п. Динів о. Осьміловского, котрий голосував за кліков — за чим він голосує, а він сказав, що навіть не знає, о що ходить, а так само питав ся о. Колтунюк о. о. Кушпїра і сей також не знав о що ходить, хоч в мабуть записане, що він голосував за зміною статутів.

Серед величезного шуму і крику викликувано поодинокі особи і, не чекаючи, як ся особа освідчить ся, а взглядно як схоче голосувати і яки та особа могла продертись ближше між стиснених членів, трактовано, якби та особа була неприсутна і читано зараз дальше слїдуюче імя.

Опісля по скінченю того славного голосованя оголосила президия зборів, що за зміною статутів освідчило ся щось около 140 членів з около 400 голосами, против 5 членів, а що підтягнуло ся від голосованя 42 членів з 145 голосами. Однако сей спосіб ведення зборів і голосованя не може бути нїяк висловом волї членів. Але і повисше оголошенє результату голосованя, як і дотичні протокольрні записки управи товариства є фальшиві, бо зараз по зборах до підписаних оголосилось 74 членів з 207 голосами, котрі категорично освідчили, що не знають о що ходило, та що були противні змінї статутів і протестували против того рода безправства і насильства зі сторони президиї зборів. Сими тих членів на зборах присутних, що не узнають важности зборів і вже на зборах протестували против такого способу ведення нарад, долучає ся окремо, поклику-чи їх заразом на свідків.

Таке пересаджене силою ухвали є навіть каридостойне після §§ 87, 88 і 89 зак. о тов. зароб. госп.

Щоби ще більше додати ваги своїм зарядженим, управа впустила до салї нарад кількацять осіб, здавсь академіків, з топірцими, котрі будь грозили домагаючим ся голосу членам, будь допускались словних а навіть чинних личних зневаг.

5) Доперва по скінченю сего славного голосованя над зміною статута дізнались члени, що перших шість точок дневного порядку президия зборів при помочи на передї стоячої кліки полагодила, що вже через підношенє деяких рук кліки або через плескане зістало ухвалене затвердженє білянсу, подїл зисків, отворенє філій, поновний сам вибір на членів ради надзираючої, дирекциї і комісиї провірочної.

Спитає може дехто, cui bono то все робила президия зборів спільно з дирекциєю?

Ціль ясна. Управа товариства, боячись критики справоздання і білянсу, котрий вже на перший погляд є неясно і невідповідно уложені, а відай чи й не фальшиві, боячись о свої вигасаючі мандати (бо і мандат предсїдателя збору вигас і мав прийти до нового вибору) боячись, що при поновнім правильнім виборі може стратити інтратні синекури і ренумерациї, пустилась на ту дорогу терору, щоби недопустити до критики і розбору єї діловодства.

Тимчасом з повисше вказаних причин як і з причин понизше наведених всї ті мнимі ухвали є неважні.

Бо не тілько безусловно задля величезного крику і гамору нїхто не міг чути, о що розходить ся, отже хоч і голосував, то не знав на що голосує, не тілько не рішено цїлком способу голосованя (чи явно чи картками) не тілько не отвирано над жадним предметом дискусиї, анї недопущено нїкого до голосу, але навіть ті зі сторони кліки виконувані акти, як плескане, киване руками або капелюхами або підношенє рук не могли дати жадного результату, бо не кождий з присутних мав однакове число голосів і не знати, до чого ті нїмі знаки деяких членів відносили ся; а впрочім такий спосіб голосованя через підношенє рук, де кождий з членів мав инше число голосів, задля неможности обчисленя числа голосів є недопускаємий і неважний, а тим самим неважні є зарівно в загалї в той спосіб ухвали.

Цїкава річ і се, що президия зі згаданою кліков затвердила в той самий спосіб мандати для себе на дальше, непитаючись прочих членів анї не констатуючи.

6) Таке нарушенє прав членів, застережених їм в § 8 в статутів, потягає неважність всїх нарад на тих загальних зборах запавших, а тим самим неважність ухвалених змін статутів, що до котрих статути вимагають згоди $^2/_3$ голосів.

Члени, котрих президия зборів не допустила до жадного голосу, хоч они голосно і безнастанно через цїлий час тревання зборів т. є. через цїлих 3 годин домагались, суть між иньшими: о. Володимир Венгринович парох з Наконечного п. Яворів, о. Погорецкий парох в Вишні п. п. Луки, о. Михайло Бачиньский парох в Річниних с. п. Меденичі, о. Григорий Гірняк парох в Винниках п. п. loco, о. Йосиф Іванець парох в Ременові п. п. Львів, о. Антін Захарисевич парох в Винятичах п. п. Перемишль, Микола Захарисевич директор каси задаткової в Радимні, о. Евстахий Качмарский парох в Славску п. п. Сколе, о. Омелян Константинович парох в Синоцї, о. Володимир Стерник парох в Пустомитах п. Наварія і иньші.

Докази: Всї повисші факти доказуємо свідками повисше вичисленими як і участниками зборів поданими в окремім списї, котрих сим на свідків покликуємо.

Супроти того підписані вносять:

Високий суд зволить завізвати управу „Рязници“ до безпроволочного предложенія книги протоколів загальних зборів і по переведенію доходженя уневажнити всї ухвали на загальних зборах „Рязници“ дня 13/9 1904 запавші.“

Ось так звучить протест, внесений до суду проти „ухвал“ послїдних загальних зборів „Рязници“, підписаний — як ми вже казали около 30-ма членами а виготовлений на основі безсумнівних візнань очивидців і власних спостережень адвокатом д-р Т. Кормошем з Перемишля. Подаємо сей протест, бо раз він доторкає ся справи народної публичної, а по друге тому, що в нім зібрано вірно і точно всї махінациї, яких ужила Дудикевичівска кліка для знасилуваня товариства і переважного числа его членів.

Війна.

„Куропаткін іменований начальним полководцем у східній Азиї; Алексеєв лишає ся намісником, але тілько з властию в справах цивільних“ — отсе найновійша вість, котра бодай в части потверджує недавні погольски про близькі зміни на начальних становищах на далекім Сході. Вже в царскім листі до ґен. Ґріненберґа сказано було, що буде він підлягати розказам начального полководця; але що того полководця там не названо, то й всїляко толковано іменованє нового коменданта другої манджурскої армії. Одні бачили в тім побіду Алексеєва над Куропаткіном і неначе деґрадацию сего; другі заповідали, що тим начальним полководцем має стати вел. кн. Александер Михайлович чи Николай Николаевич. Аж вкінци появила ся нїби то цїлком уже певна вість про відкликанє Алексеєва і іменованє Куропаткіна начальним полководцем, котрому мали би підлягати команданти обох армій, Вільдерлінґ і Ґрінепберґ. Коли справдить ся нинїшна вість, то показалось би, що таки щось було в тім правди, що допошено в суботу. Видно, що в Петербурзї одобрено поведенє Куропаткіна.

Що-до дальших плянів російскої армії довідує ся Matin з Петербурга, що Куропаткін хоче дальше посувати ся на північ, щоби Японців звабити на рівнини. Підчас якогось обіду, даного для офіцирів, мав він сказати: „Лише сьміло завертайте ся; на рівнинах певно побємо противника“. Питанє лише чи той противник дасть ся звабити на рівнини. Припускають, що Японці, скоро випруть російске войско з Мукдену, не підуть дальше, а лиш укріплять ся сего року над Гуном.

(Телеґрами).

Відень. N. fr. Presse приносить з Петербурга вість, що цар іменував Куропаткіна начальним полководцем у східній Азиї. Команду над першою армією обійме ґен. Лїневич, над другою ґен. Ґрінепберґ. Алексеєв лишав ся дальше намісником, але задержить власть лише в справах цивільних.

Льондон. Times довідує ся з Токія, що Росияни мають над Гуном вже лише дві дивізиї, а в Мукденї чотири. Решта армії Куропаткіна завернула ся вже дальше на північ к Теліїнови. — Бюро Райтера доносить з Токія, що там вижидають леда хвиля великої битви коло Теліїна.

З Порту Артура.

Відень. N. fr. Presse доносить, що д. 28 і 29 вересня Росияни завзято але безуспішно атакували японьску артилерию на узгірах Лютешану і над Голубячим заливом. Тепер заходять ся відобрати форт Куропаткіна.

Льондон. Бюро Райтера доносить з Токія, що Росияни всїми силами старають ся наново дістати в свої руки форт Куропаткіна. Обі сторони потерпіли в остатних боях великі страти. Японьскі пушки панують над цїлою приставию. Положенє російскої фльоти мабуть є дуже круте. Здає ся, що російскі корабліабо нездовго опустять пристань або будуть звищені. Російский корабель, занятий нищенем мін при в'їздї до пристани, наткнув на міну і вилетїв у воздух.

Балтийска фльота.

Берлин. З Петербурга доносять, що балтийска фльота д. 15 с. м. вирушить в дорогу до східної Азиї.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Соймы.

Лїниц. Вчера отворено горішно-австрийский сойм. Між інтерпеляциями находить ся також одна в справі розпорядженя міністерства просьвіти о правничих іспитах в загребскім університеті і в справі славяньских рівнорядних клас на Шпеску.

Молодоческе віче.

Прага. Під проводом п. Герольда відбуло ся в неділю на Виноградах віче молодоческих мужів довіря. П. Шпіндлер заявив, що Молодочехи не залишать обструкциї і що лиш федерацийний устрій монархії може привернути спокій.

НОВИНКИ.

— **„Польске“ селяньске віче в Тернополи** відбуло ся дня 21 м. м. заходом тернопільских вшехполяків, котрі хотїли — як пише „Подільский Голос“ — наочно пересьвідчити ся, які овочі видала їх руснофобна польонізацийна робота на „кресах“, та о скілько дали ся їх роботою збаламутити Русини латиньского обряду. Участь у вічу взяло около 400 людий, з чого відчисливши споре число польскої інтеліґенциї з Тернополя і Русинів хлопів, що говорили між собою по руски, припало на самих Поляків селян ледви з 200 осіб. Та й тих польскі ксьондзи постягали силоміць. „Розпочала ся комедия — пише „Под. Голос“. Про потребу народної просьвіти говорив селянин Томашівский з Плотичи, хотяй властивий реферат виголосив проф. реальної школи Ян Заморский. Бесїдник нарікав на систему, яка панує в народнім шкільництві східної Галичини, де до польскої школи дає ся руского учителя а до рускої польского, а ті против своєї волї та переконаня учать і виховують дїти у ворожім дусї (супротив Русинів!), або деморалїзують їх в сей спосіб, що примірком руский учитель, не маючи місця для всїх дїтий в школї, звільняє (?) польскі (?) дїти з їх шкодою для науки. Очивидно, що на свої виводи п. Заморский не навів анї одного факту, якого і не міг би навести, хиба що-до поведеня учителїв Поляків, отже кождий сьвідомий річи признав его бесїду звичайною вшехпольскою брехнею, обчисленою на викликанє ненависти до Русинів. В тім дусї й ухвалено резолюцию, з покликом до польских послів, щоби змінили неприхильний для Поляків (!) закон. Відтак забрав голос социял-демократ, п. Кобак і запротестував різко против баламученя народу так польского як і руского вшехполяками, котрі велять ему входити в зязь з польскими послами т. є. з тими шляхтичами, яких вибрано против волї народа, при помочи багнетів, виборчих шахрайств, які дбають лише о свої власні інтереси, о власну кишеню, а не о добро народа. Длятого візвав бесїдник нарід, щоби вибирав лише своїх власних предетавителїв, а то буде можливе, коли виборе ся насамперед безпосередне, рівне, тайне право голосованя. Слова п. Кобака викликали серед аранжерів віча та їх прихильників роз'ярене, в сали настав страшний крик, а правительственний комісар Міхаловский, замість розвязати збори загрозив, що велить бесїдника вивести із салї. Коли настав спокій, делеґат львівских рільничих кружків п. Васунґ виголосив реферат „про землю та про способи її екпльоатуваня“. По сім рефератї, як подає „Под. Голос“, наступили такі безсоромні теревені, що гидь збирала їх слухати, а прямо вірити не хотїлось, що се говорили інтеліґентні на вічу, під відвічальностию своєї особистої чести. Поминаємо історично-патріотичні вїсевітниці, які плїв селянин Білоус з Ігровиці, бо сих комічних ельокубраций самі аранжери віча не могли серіо брати. За те годить ся переповісти реферат урядника краківского тов. Дермана „o naszem narodowem upośledzeniu“. Ся балаканина заключаль в собі все, що лишень міг сотворати циничний фалш, та звиріднений шовінїзм вшехпольского аґітатора, вихованого на безсовістній лектурі польских шовінїстичних ґазет. Отже той пан Дерман зробив Руснів верховодами в Галичині, котрі захопили в свої руки сойм, шкільництво, суди, та инші уряди, на те, щоби лише гнобити польский елемент. „Зносїми — говорив бесїдник в сьвятім обуренію — кипяви і церпїми цїхо, бо боїми сеи далеґо сьвята, ктурему оповедзяло би „Ruth. Revue“ о нашем спиецїяню сеи“. На доказ свого тверджена бесїдник навів цїлу вязанку мнимих кривд, які терплять Поляки під руским „ярмом“. Ті кривди викликували пустий сьміх у розумнїйших вічевиків, однак по думцї бесїдника вони такі страшні, що „взивайон о помстен до неба“... По сконстатованю якимсь Домінїканином, що „Польска істнее і істнець бендзе, бо ма польскон крульовен в небїосах, ктурей не можна так детронїзовацъ, як крулюф польскіх“ — віче, котре при кінци числило не більше як 80 селян учасників, розійшло ся. З ухвалених резолюций годить ся зазначити на доказ настрою бесїдників супротив руского народу між иншими отсї: 1) Польске віче звертає ся до краєвої ради шкільної, щоби шкіл з польским язиком викладовим не обсаджувала Русинами. — 2) Віче протестує против веденя ґрунтових книг в судах по руски. — 3) Селяни, зібрані на вічу дня 21 вересня в Тернополи, протестують против зачисловання їх до рускої народности і заявляють, що вони Поляки, піддані одної великої вітчини — Польщі...

— **Педяги наших з твердїйшого закала.** Краєва рада шкільна устроїла підчас ферий в Тернополи курс для учительок без квалїфікациї в цїли підготовання їх до тойж. Між учителями, призначеними до веденя сего курсу, були також і деякі Русини, котрі і заманіфестували ся яко такі, виписавши ноти з подаваного ними предмету і свій підпис на свідоцтві по руски. Один тілько „ks. Adam Markowski gr. kat. katecheta“ стидав ся видно підписати по руски. А треба знати що кс. Адам М. катехитом реальної школи в Тернополи. Знаючи однак згаданого отчима, як чоловіка „історических начал“ подаємо сей факт без коментарів, позаяк они тут зайвині. — („Под. Голос“).

— **З Комарна.** Дня 2 жовтня с. р. відбулось посьвяченє дому філії „Просьвіти“ на повіт рудецкий в Комарні в дім той призначено на селяньску Бурсу. Велике подвіре залягла двотисячна маса селян та міщан. Присутна була при посьвяченю майже уся інтеліґенция руска з Комарна, як неменьше кількох Поляків, що узнають потребу культурного розвитку кождої народности. Із сьвященників брали участь в посьвяченю о. Вачиньский з Кліцка, о. Онишкевич з Хишевич, о. Еліяшевский з Гуменця і оба місцеві сьвященики. Акту посьвяченя довершив о. Вачиньский з Кліцка. Пригадне слово виголосив о. Вол. Петрик. В слові своїм згадав про всїх, що яким-небудь способом причинили ся до звигненя сеї будівлї, окремо зазначив про дві книжні жертви: о. Симеона Кульчицкого з Вощанець і п. Малецкого дїдича з Угерець Голоначевих, що зволили жертвовати на будову сего дому по 400 К. По посьвяченю зарядженo складку і зібрано на сплату довгу 108 К 13 с. Разом з попередно виказаними жертвами в дорозї добровільних складок вичосить загальна сума 2005 К 43 с. Від головного Виділу товариства „Просьвіта“ у Львові наспіла привітна телеґрама слїдуючого змісту: „Радуючись так успішною дїяльностию філії шле виділ „Просьвіта“ на нинїшне сьвято привіт: в своїй хаті своя правда і сила і воля“. Будинок складаючий ся з чотирох кімнат, кухні, пивниці і стриху, мурований, виглядає дуже величаво. Коштує 8000 К, з чого 3000 К є ще не сплачених. Честь тим, що не жалували труду, і здвигнули такий величавий будинок. — *Очевидець.*

— **Товариство руских робітниць „Ранна Зоря“** відбуло свої перші конституючі загальні збори позавчера, се есть в неділю, по полудни, в льокали т-ва „Труд“, котре дало ініциятиву до заложеня сеї першої орґанїзациї жіноцтва наших робучих верств по містах. На збори явило ся кількадесять молодих панночок-робітниць з перзоналу робочого „Труду“ та делеґациї товариств „Труда“ (пп. Кокорудзова, Ґреснкова і дир. Нагірний), „Зорі“ (пп. Сидорак і Пащак) та „Кружка укр дівчат“ (пп. Д. Шухевичівна і М. Крушельницка). Крім того прибули ще пп. Шухевичева, Грушівска і проф. Шухевич. Збори відчинив короткою промовою дир. Нагірний, вказуючи на мотиви, що спонукали дирекцию „Труда“ дати товчок до заложеня орґанїзациї руских робітниць. Мотиви сї: національне осьвідомленє жіноцтва сих верстов і економічна поміч та охорона. На пропозицию дир. Нагірного президию зборів обняла п-і Шухевичева а секретарство п-на Гренївна. З черги дир. Нагірний відчитав та обяснив статут т-а, при чім на внесенє проф. Шухевича дано поручене маючому ся вибрати виділови, щоби на слїдуючі загальні збори приймов з зміною статута що до точки, котра становить про перехід майна т-а в разї его закритя. По вписаню членів вибрано виділ, до якого увійшли: Марія Гренївна, Юстина Вербенець, Наталїя Ференцевич, Штогрин Павлина, Левицка Анна та Луцкова Олена як виділові, а Голубець Марія, Ільчишинівна Марія та Берецка Ольга як заступниці. Головою вибрав виділ п-ну Гренївну. По доконаним виборі забрав слово п. Сидорак, делеґат „Зорі“ і привитав нове дружне товариство горячими словами. Цїлию сего т-а, говорив він, орґанїзация руских робітниць, чим ми випереджуємо і Поляків. Реміснича верства се середна верства кождого народного орґанїзму, що має наче міст лучити інтеліґенцию з селяньством. В своїх власних товариствах ся верства вчить ся почувати себе членом одної рускої родини, щоби в усїх була одна думка, одна народна ідея. Побіч сеї великої задачі мають сї товариства і другу цїль: економічно-станову. В товаристві сїм повинні лучити ся всї руски робітниці для оборони своїх інтересів, головно для оборони перед визиском праці не тілько від чужих, але — як трафить ся — то і від „своїх“. Бесїду свою закінчив делеґат т-а руских ремісників зазивом, аби „Ранна Зоря“ йшла рука в руку з дружним т-ом „Зоря“ та щоби члени єї, коли їх доля инше поза Львів, не забували на ідею сего товариства та ширили єї далї. До сеї горячої та гарно виголошеної промови додала ще кілька уваг п-ї Кокорудзова від дирекциї „Труда“, запевнюючи, що зі сторони „Труду“, як доси, так і на дальше, робітниці не зазнають кривди. Коли дирекция „Труда“ дала ініциятиву до орґанїзациї руских робітниць, то мала на оці, побіч національного осьвідомленя, факт визиску руских робітниць по чужих робітнях, де їм нераз гірко живе ся. Що до робочих відносин в „Трудї“, то дирекция за короткий час істнованя підприємства підвисшила вже плату робочу трема наворотами та скоротила час працї через розширене полудневого відпочинку. До того „Труд“ заснував від 15-ого с. м. „приют“ для своїх робітниць (зразу лише на обмежене число), аби їх охоронити від економічно і морально лихих умов удержаня. Іменно дає „приют“ робітницям хату з ліжком за 3 кор. місячно, а спільну кухню буде вести господиня, вибрана „Трудом“. На цїль „приюта“ зрікають ся члени дирекциї і надзираючої ради своїх тантиєм, а недобір покриє ся з чистих зисків „Труда“. — З черги привитала нове товариство від „Кружка укр. дівчат“ п. Шухевичівна,

чівна, зазначуючи, що „Кружок“ робив вже заходи около освідомлення руских робітниць, і — висказуючи радість з приводу орґанізації руских жінок робочих верстов та вказуючи як одну з цілий товариства суспільне двигнене жіноцтва. На сім збори замкнено. Додати ще належить, що яко сповагаючі члени нового товариства вписали ся п. п. Шухевичева Герм., Грушівска Мар., Кокорудзова, проф. Шухевич Володимир та Д. Шухевичівна.

— **На службі Росиї.** З Бродів доносять, що тамошна жандармерия відставляє на приказ старости ґр. Русоцкого российских дезертирів назад до российскої границї. Деякі поважнійші личности ходили до старости, вступаючи ся за дезертирами, однак без успіху. Староство видає российским властям всїх утїкачів без ріжниці, навіть таких, що мають средства на виїзд і дорогу поза границї негостинної Австриї. Діють ся притім трагічні сцени, бо легко уявити собі розпуку чоловіка, котрий ратуючи своє житє і екзистенцию родини, та знаючи, що Австрия не обовязана видавати дезертирів, переходить щасливо границю, а відтак тягнуть его назад вже лише на смерть...

— **Огнї.** В Залитю, пов. рогатинського згоріло дня 1 с. м. около 40 господарских загород. Всї господарі були обезпечені. — Місточко Топорів пов. брідского, стоїть — як доносять — в огни. Пожар обняв доси около 40 загород.

— **Замах на царя.** Коли цар Николай II їхав на перегляд війска до Одеси, на стациї Барановичі, мінської ґуберниї, в ночи, в хвили, коли двірский поїзд доїжджав до стациї, якийсь чоловік скочив на зелїзничий насип, щоби кинути на шини якийсь предмет. Однак шлях був обсаджений війском, котре сейчас замітило незнакомого. Вояки спіймали его, звязали а той предмет забрали. Імовірно був се якийсь неудачний замах.

— **З ловів на війну.** Перебуваючого в Тартарові пов. надвірньньского на ловах у кн. Ліхтенштайна, российского ґенерала на відпустцї і властителя копалень золота на Уралї, кн. Демидова покликано перед кількома днями телеґрафічно на поле війни. Щоби прибути на час до Петербурга, куди его покликано, кн. Демидов замовив собі безпроволочно спеціяльний поїзд до Станиславова. Прибувши сюди із своїм адютантом, всїв до поспішного поїзду і виїхав до Росиї. Наочні свідки оповідають, що российский ґенерал одержавши телеґрафічне покликане на поле війни, вибух плачем.

— **Дві армиї.** Кореспондент бюра Райтера в головній кватирі ґенерала Куропкія подає таку характеристику обох армій, що борють ся на далекім Сходї. Поведене российских ґенералів є будничне і ободряє вояків може більше як поведене ґенералів японьских. Велике число страт в российских офіцирах, особливож в ґенералах, підчас коли ні один японьский ґенерал не був доси ранений, належить головно приписати неоднаковому поведеню ґенералів обох армій. Ґенерали по японьскій сторонї є лише керманичами, підчас коли Роспяни держать ся старої традициї Скобелева, що вождь у битві має стояти на чолї своїх людий. З японьских позицій можна бачити, як российскі офіцири в білих мундурах їздять перед своїми відділами, навпаки з российскої сторони дуже трудно пізнати японьских офіцирів, котрі своїми унїформами зовсїм похожі на своїх вояків, а до того находять ся поза боєвою лїнією і звідтам кермують битвою при помочи телеґрафу і телефону. Електричність не відгравала ще в нїякій війнї такої великої ролї як в теперішній у Японцїв. Кождий бриґадир сидить на кінци дрота, який контролює командант дивізиї, а сей знов сполучений телеґрафом і телефоном з командантом корпуса. Піонїри спішать незвичайно швидко з дротом за кольонами. Роздадуть ся де вистріли, а вже вирівнають там з головної кватири піонїри з відділами „кулїв“, що везуть на тачках звої мідяного дрота. Сейчас вбивають в землї бамбусові тики, розпинають на них дріт і полевий телефон розпочинає свою роботу. Доси не найдено примірів, щоби Росияни користували ся на таку велику скалю електричностию. Ґенерала Куропкія описує кореспондент ось як: Є се спокійний, скромний чоловік, більше на подобу Мольткого як театрального ґенерала, що гонить на кони поміж відділи і заохочує та заклинає вояків. Подібно поводять ся всї японьскі вищі і низші офіцири і характер Куропкія переносить ся на цїлу армію. Можна ї назвати армією мовчаливою. — Росияни мають полкові музики, що вигравають при заході сонця, підчас маршу або бою, а вояки маширують до такту бубна. Збившись юрбою довкола огнищ, Росияни сьпівають вечірні пісні, і часто звуки патріотичної пісні несуть ся з российских становищ понад лапцухи горбів і доходять до ух японьских варт. Однак у Японцїв не чув я нїколи в тій війні коло фронту звука трубки, хотяй в часї мира японьска пїхота маширує так само в темпі трубки або бубна. В армії Куропкія не сьпівають нїяких боєвих пісень. Капеля цїсарскої ґвардиї заграла лише раз підчас торжественного гребаня погибших під Фенвайчен. В звичайнім житю вояка капеля не відграє нїякої ролї. В хвили побіди японьский ентузіязм проявляє ся лише голосним криком „банзай!“, з яким переходять до приступу. Розкошний ся армія не знає. Найблизшим місцем, де можна дістати фляшку сакі або пива, лежить 80 кільометрів по заду. Се значить, що офіцири мало коли а вояки нїколи не пють горячих напоїв. Реставраций з шампаном та „водкою“, що в российскій армії відграють таку велику ролю, а також каварень з жовтоволосими сьпівачками тут нема. За японьскою армією не йде ні одна женщина. Чай, віно і папіроси — то всї розкоші, дозволені японьскому воякови. Він бавить ся ловлею риб, писанем листів і читанем часописий. Одну памятку з вітчини носить кождий вояк в торїстрі. То вудка. Почавши від ґенерала Куропкія до найпослїдшого нупї, що ступає за конем свого пана, всї є аматорами вудила. Коли ві ладні молодиї сидять годинами на скалистих берегах і терпеливо дожидають, аж мала рибка сїпне за гачок, ледви можна подумати, що се ті самі люди, котрі при рекоті шрапнелїв здобувають укріплені скали і великаньских козаків забирають в полон. Опис японьского вояка був би неповний, коли-б не згадати про его звичливість і чесність. Воєнні кореспонденти, що живуть серед армії і позволяють собі на деякі вигоди, які для вояка, держаного в строгій дисциплїні, могли би видати ся спокусливими, лишають свої річи спокійно в шатрі, зовсїм не страхаючись, щоби не пропали. Нїчого не вкрадуть, навіть тютюну або чогось до їдженя. Про российских вояків не можна сего сказати. Поняте власности взагалї у вояків розвинене дуже слабо, і нїхто не певний свого добра, коли не носить ся его при собі або не приважє ся до шатра. В Трансвалї, на Кубі та в инших війнах перенесене движимого майна, коли вірити оповіданям офіцирів кореспондентів, було при всякій нагоді на дневнім порядку.

— **Військові справи.** Школу для однорічних охотників при 31 і 33 дивізийнім полку артилерії в Станиславові перенесено з днем 1 с. м. до Львова. — До служби при краєвій оборонї вступило з днем 3 с. м. 519 однорічних охотників, між ними 230 на власний а 289 на державний кошт. В цілій Австриї установлено для них 13 власних шкіл, з котрих в Галичинї буде лише дві, а то у Львові і в Кракові. До школи у Львові придїлено 41 однорочників [30 на державнім а 11 на власнім коштї], рекрутованих з полків 19 [львівского] і 22 [чернівецкого], до школи в Кракові призначено 41 однорочників [між ними 4 на власний кошт], приналежних до полків 16, 17, 18, 20, 32, 33, 34 і 35. — Контрольні збори в містї Львові відбудуть ся сего року в жовтни в отсих реченцях: від 11 до 14 с. м. будуть контрольні збори резервістів 30 полку пїхоти з бранки в лїтах 1894 до 1903 і з попередних лїт; дня 21 с. м. з полку драґонів, гузарів і уланів; дня 22 з полків полевої корп. артилерії і технїчного; дня 25 с. м. з полк. трену див. ч. 11; дня 26 з инших полків трену; дня 28 с. м. з віддїлів піонїрів; дня 29 с. м. з стрільців, провіянт. маґаз., мундур., військових стадний і з зелїзн. та телеґр. полку; дня 31 с. м. з віддїлів санїтарних і военної марінарки. Додаткова контрола відбуде ся від 12 до 15 падолиста для всїх родів війска. Магістрат м. Львова взиває інтересованих, аби з паспортами ставили ся точно о 9 год. рано в переїзднім домі при улици Городецкій ч. 9.

— **Уряд парохіяльний св. В. М. Георгія** повідомляє, що іспит кандидатів виступаючих з бурси дяківской відбуде ся д. 17. жовтня а убігаючих ся о принятє до тоїж д. 18. жовтня 1904, в обох днях о год. 3 пополудни.

— **Товариство ґімнастично-пожарниче „Січ“ в Вашківцях** н. Ч. устроює в неділю, дня 16. жовтня 1904 р. торжественне відкритє прапора. Програма: 1. Схід „Січей“ і репрезентаций заступлених в торжестві товариств на ринку перед руською православною церквою о годинї ½1 в полудне. 2. Посьвяченє прапора товариства, який доконав собор православного духовенства в руській православній церквї о годинї 1-шій в полудне. 3. Торжественний похід при звуках глинницкої капелї через ринок і карапчівский илях до конца на Гнатишинній толоці. 4. Привитанє послів і гостий прибувших на се сьвято. 5. Вбиванє памятковых цьвяхів у прапор товариства. 6. Привітні промови. По торжестві відбуде ся з небувалою доси виставностию *великий народний фестин* при звуках глинницкої капелї і 3 народних музик. Програма: 1. Вільні вправи „Січий“ а) з топірцями, б) без топорців. 2. Вправи з сикавкою. 3. Хори і деклямациї. 4. Перегони в мішках (сьміховавка). 5. Двобій на січові топірці. 6. Стовп ковбасний. (Сьвіжа і добра перекуска за дурно). 7. Стріляне з луку. (Хто з сеї козацкої зброї поцїлить влучно в мету отримає богату нагороду). 8. Силомір. (Прилад до поміру сили людскої). 9. Народні танці при трох музиках. На закінченє відограють аматори товариства „Народна Сїлка“ з Кут, украйїньску комедіо-оперу І. Котляревского п. з.: „Наталка Полтавка“. Сьвято закінчить похід зі смолоскипами при звуках музики. Буфет у власнім зарядї. Старшина доложила всїх старань, щоби милим гостям зробити богато несподіванок і утїхи. Хто анї разу не за сьміє ся дістане 1000 корон, але реченець виплати назначить сама старшина. Хто лиш бажає радісно і весело перевести час, нехай всьо покидає а спішить до Вашківцїв на велике „Січове“ сьвято. Жадна „Січ“ не повинна бракувати. Вступ на цїле сьвято: для інтелїґенциї 1 К, для селян 20 сотиків. На случай непогоди відбуде ся „Січове сьвято“ з тим самим порядком в слїдуючу неділю с. м. 23. жовтня. — *Старшина „Січи“ в Вашківцях н. Ч.*

— **Зазив до патріотичного загалу.** В 62 ч. „Дїла“ з дня 17 (30) марта 1904 р. відізвав ся я до патріотичного нашого загалу а головно до нашого Веч. Духовенства з просьбою о ласкані жертви на будову нової церкви в моїм дочернім селї Климківцях. Я представив тоді вимовно невідрадне положенє сего села, яке впрочім звісне з моїх частих допискій про славну господарку війта Фабіяна, який щасливо вийшовши чистим з судового слїдства панувати буде над Климківцями до суду-віку. Відносини сї за сього пів року не зминили ся в нїчім на лїпше, ба ще й погіршали, бо в додатку а волї того Фабіяна і его опікунів від червня по нинїшний день ще й школа зачинена, учителя нїякого не дали і місцевої шкільної ради не затверджують. Фабіян в лїтї зробив собі нові вибори до громадскої ради, а що допускав ся нечуваних махерств при сих виборах, то виборча комісия актів не підписала і внесла протест. З того Фабіян рад, бо заки протест за яких пять років рішать, буде урядувати як схоче зі старою радою. От і гаразди. Нового ще хиба тілько, що „Руский Селянин“ зі своїми „петицинми“ летить в село як те гайворонє, але люди вже не дурні, щоб дали ся понять на таке пахмїте. Богу дякувати читальня Просьвіти розвиває ся, чим раз прибуває членів, а богато вже й латинників виписало ся. А церковця старенька туй-туй валить ся. Нової треба конечно. Конкуренция майже неможлива, бо все населенє бідни. Двох лиш заможнійших господарств було та й то один свое добро розпарцелював тай вибрав ся до Шилів. — На мою першу просьбу з 30. марта 1904 зволили свої ласкаві жертви за сего пів року надіслати отсї Вп. Добродії: Вел. о. д-р Йосиф Мільницкий відперектор дух. сем. у Львові 2 К, о. Евгеній Шухевич, парох в Підберізцях 10 К, о. Іван Порайко, катехит уч. сем. в Станиславові 2 К, Симеон Ручка зі Львова 2 К, д. Йосиф Турчавский з Самбора 3 К, Стефан Шухевич ц. к. судия з Долини 10 К, Симеон Кульчицкий зі Львова 4 К, Лев Кишакевич з Велички 5 К, І. М. з Долини 2 К. — Разом 40 К. Усїм сим Вп. Добродіям складаю отсим в імени бідної церкви в Климківцях сердечне Спаси-Біг! Маю однак надію, що жертволюбива рука нашого патріотичного загалу на тій сумі не замкне ся. Тож вдруге відзиваю ся до всїх усюдів нашого краю, де лиш добре, християнське, патріотичне серце живе: загляньтесь на біду, на конечну потребу, на просто загрожену можність придержувани ся свого св. обряду тих 300 душ, що держать ся его еще та помолитись незадовго не будуть мали де. Ласкаві датки прошу посилати на мою адресу. Прочі наші часописи прошу о повторене сеї відозви. Терипилівка 30. IX. 1904. — *Сьвящ. Володимир Герасимович.*

Галицкий сойм.

Засїданє в вторка дня 4 жовтня с. р.

(3-тє час. II. кад. VIII пер.)

Нинїшнє засїданє розпочало ся о год. 11¼ перед пол. На дневнім порядку стоять: 1) перше читанє пятьох самостійних внесень з посольскої ініциятиви, — 2 вибір 4 кветорів і 12 реміентів соймових і доповняючого вибору членів по одному до комісиї адміністрациїної і банковой, — 3) верифікация виборів при загальних виборах до сойму з 9 округів виборчих з курії сїльских громад а то з повітів: калуского, чортківского, підгаєцкого, городеньского, борщівского, старосамбірского, гусятинського і краківского — і вкінци 4) верифікация доповняючих виборів з округів Богородчани, Долина, Лїсько, Рава руска, Рогатин, Станиславів, Стрий, Збараж, Жовква, Тарнів і Львів (місто).

Перші читаня.

Між самостійними посольскими внесеними, що прийшли до І читаня стоять: два внесеня пос. Ґломбінського а) з візванем до правительства і кр. видїлу о видане норм що-до роздавання публичних робіт і достав і б) що до покликаня Поляків-урядників до міністеротв і три внесеня пос. Олесницкого в справі а) зміни § 47 зак. водного, б) зміни виборчої ординациї і в) заснованя ґімназиї в Станиславові з руською мовою викладовою.

Внесеня Ґломбінського відіслано до комісиї адміністрациїної а перше внесеня пос. Олесницкого до комісиї водної.

Шляхотско-польский похорон виборчої реформи.

— Пос. д-р Олесницкий мотивує в довшій промові свое внесеня о зміну виборчої ординациї. Бесїдник підносить мериторичні мотиви, які промавляють за реформою виборчого права в дусї демократичнім взагалї, а за его внесенем з окрема. Перший і найважнїйший мотив, що обовязуюча нинї ординация є рішучо вже перестаріла. Одні краї вже ее зминили, а инші в скорі ее зминять. Нарід чейже від 60-их років поступив на стілько, щоб розширити рамки, які в виконуваню конституційно-репрезентациїних прав істнують доси. Внесеня бесїдника є при тім умірковане — воно заключає мінїмум того, що є на разї конечне. Домагання самого народу йдуть далеко дальше. Бесїдник вказує вкінци, в кілько вже инших краях розширено право виборче до сойму. Чи тілько одна Галичина — запитує — має бути вилучена в тім як і в богато инших напрямах? Торік в соймі стирийскім була також трактована справа виборчої реформи а заступник правительства заявив ся тоді рішучо за розширеним виборчого права на верстви доси від сего права виключені. Ми цїкаві, чи правительство також і що-до нашого краю стане на тім самім становиску і уживе свого виливу, аби се предложеня стало ся законом, чи навпаки правительство має з огляду на Галичину також дві мірки. Впрочім яка-небудь буде судьба мого предложеня і який-небудь настрій більшости сеї палати, то однак бесїдник складає обіт, що внесеня се так довго буде поновлюване і не зійде з порядку сойму, як довго хоч один з руских послів буде засїдати в сїй палатї. Бесїдник вносить під взглядом формальним, щоби его внесеня відіслано до специяльної комісиї для виборчої реформи. (Оплески).

Тепер забрав слово пос. Абрагамович і не баваячи ся в довгі виводи, по принципу sic volo sic jubeo, домагає ся, щоби внесеня пос. Олесницкого відіслано до комісиї — адміністрациїної.

Забирають еще раз слово пос. Олесницкий, котрий зазначує, що комісия адміністрациїна має за богато справ, аби совісно могла розглянути таку річ, як квестия зміни виборчих прав, і пос. Стапіньскій, котрий каже, що спосіб формального трактованя внесеня буде також показом про серіозність, а якою відносить ся більшість сего сойму до прав люду — але все те не помогло. Наступає голосованє, а при тім голосованю більшість соймова солїдарно як один муж голосує після указу Абрагамовича. Внесеня о розширеню виборчих прав відіслано до комісиї адміністрациїної — значить: погребано его вже з гори. З відтам се предложеня вже не побачить сьвітла дня.

Підчас голосованя пос. Стапіньскій кричить: „Ось так ви розумієте несенє любови і згоди в край! Ось-так ви трактуєте люд, скандал! і т. п. — за що одержує від маршалка візванє до дневного порядку. Але на сїм певно не скінчить ся еще протест навіть і в сїм шляхотско-польскім соймі за брутальне нехтованє цїлих верстов населеня!..

Руска ґімназия.

З порядку забрав знов голос пос. Олесницкий в цїли мотивованя другого свого внесеня в справі заснованя нової ґімназиї в Станиславові з руским язиком викладовим. Бесїдник зазначує передовсїм, що справа станиславівскої ґімназиї повтарє ся в сїй палатї вже від ряду лїт і набрала характеру, який надає сїй справі особливе значінє. Бесїдник не хоче на разї о тім говорити, але не сумнїває ся, що таке чи инше рішене сеї справи відібє ся дуже сильно на відносинах в краю. Опісля переходить бесїдник до мериторичних мотивів, промовляючих за прихильною полагодою его внесеня, а то зі становиска культурного і дійсної потреби. Бесїдник наводить звісні дати, як-то польска народність є на полї середнього шкільництва непропорционально лїпше ситуована, а навпаки, кілько рускої молодиї є позбавлене виховани в рускій мові. Опісля перейшов бесїдник до торічного контрарґументу, немовто Русини не мають відповідних учительских сил і виказує цифрово, що Русини своїми силами, розписаними по польских школах, могли-б обсадити 3 до 4 нових інституций. За заснованем рускої ґімназиї в Станиславові промавляє дальше взгляд на число учеників там записаних і широкі простори навкруги немаючі нїякої середної школи. Перед 5 роками було в станиславівскій польскій ґімназиї всього-навсього 161 Русинів, а нинї, по пятьох роках, в їх аж 252, а в самій І клясї 77. Бесїдник кінчить тим, що відкликує ся до дотичних уступів інавґураційних промов краєвого маршалка і намісника а зазначуючи, що тепер як-раз буде нагода показати на скілько сї слова були щирі і важні — вносить під взглядом формальним, серед горячих оплесків клюбових товаришів, о відісланє его внесеня до комісиї шкільної. Се і ухвалено.

Верифікация в польскім соймі.

Наступила з порядку верифікация виборів 9 округів виборчих сїльскої курії — а нею перша з виборів в Калущині. Видїл краєвий вносить на узнанє вибору пос. д-ра Вурцта, що вийшов проти руского кандидата п. Коритовского, а відкинене протесту. До сего вибору заголошує ся пос. о. Богачевский і доказує, що протест був узасаднений. Год. 2 — пос. Богачевский говорить дальше.

— **На будову дому „Сокола“ у Львові** зложили жертви отсї Вп. Добродії: Воберский зі Львова 7 К, Мария Рудницка з Торска 4 К, З. В. В. Р. 10 с., пос. Юлїян Романчук зі Львова 20 К, Яць Пилипів з Комарна складку 4·55 К, Т. Будзиновский з Винник (замість телеґрами на весїле д. Кесїля) 2 К, тов. „Сокіл“ в Рудні 6 К, Д. Кучика зі Львова (за цеголи) 2 К, з пушки в „Сокільскім Базари“ 5·51 К, Антонїя Честиньска з Романова к. Вібрки 4·84 К. В. Качмар 1·60 К, з пушки в „Дністрі“ 4 К, Ол. Сопотницкий 60 с. За зложені жертви складаємо сердечну подяку і просимо при нагодах весїль, забав і инших не забувати про дім „Сокола“ у Львові. Заразом поручаємо ласкавій памяти нашої суспільности пушки на жертви на будову львівскої сокільні. Гаразд! — *Старшина.*

— Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!

Від Адміністрациї.

При зближаючій ся зміні місяця і кварталу просить ся Вп. передплатників инших о вчасне відновленє передплати за жовтень, зглядно послїдний квартал с. р., як також, о вирівнанє всїх ще позісталих залеглостий, і то тим певнїйше, що адміністрация є зобовязана в сім кварталї всї свої рахунки в друкарнї і за папір безусловно поладнати.

Проповіди *на сьвята і неділі цілого року*

о. Петра Білинського.

Часть I. і II. можна дістати по цїні 3 К. за кожду часть у автора в Зарваниці, почта Вишнівчик, в книгарни Ставропиґийского Інститута у Львові, в книгарни п. Яблоньского в Тернополи, і в книгарни п. Добошиньского Станиславові. 702 4—6

Кущак & Зубик
Львів пл. Галицка І.
поручають

Найновійші материяли вовняні
на сукні і костюми дамскі.
Сукна, шевіоти, камґарни
в найдобірнійших родах.
Шовки чорні і кольорові.
Флянелї Бархани
з найновійших взірцях.

Полотна, Шіфони, Обруси,
Сервети, Ручники, Хусточки.
Великий вибір
627 10—10 **Дуже дешево.**

— **Рахунок „Краєвого Союза кредитового„** стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць вересень 1904.

		Кор. с.
Стан должний:		
1. Уділи		52.898·53
Фонд резервний		3.339·36
2. Вкладки: Стан з початком місяця вересня с. р.	871.136·68	
вложено	79.879·61	
вийнято	71.925·38	
Стан з кінцем місяця вересня		879.090·91
3. Позички затягнені: Стан з початком місяця	13.000—	
затягнено	13.000—	
сплачено		
Стан з кінцем місяця вересня		—·—
4. Сальдо відсотків		20.209·12
Зиск з року 1903 р.		1.364·10
Сума		956.902·02
Стан чинний:		
5. Позички уділені: Стан з початком вересня	817.009·61	
сплачено	36.522·10	
уділено	23.500·00	
Стан з кінцем місяця вересня		803.987·51
6. Недвижимости		94.686·20
7. Льокації		26.461·72
8. Кошти спору		357·06
9. Кошти адміністраційні		5.600·51
10. Готівка		20.183·55
11. Друки для товариств		1.637.19
12. Движимости		836·00
13. Папери фонду резервового резерва		3.152·28
Сума		956.902·02

Кредит товариств	378.776·20 К	
„ парцелиційний	266.189·65	„
„ скриптовий	89.289·50	„
„ вексл. приват.	69.741·16	„
	803·987·51 К	

Членів прибуло 6, убуло 0, остало з кінцем вересня 492 з 1.405 декларованими уділами в сумі 65.750 К. Стопа процентова від вкладок 4½%. Стопа процентова від позичок 5½%—6%.

Львів дня 1 жовтня 1904.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних
д-р Евгеній Озаркевич
ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Петро Лїниньский
ем. ц. к. радник висшого краєвого суду отворив з днем 15 вересня 1904 р. **адвокацку канцелярию** в СОКАЛИ. 701 4—6

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН
лїкар клїніки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині
ординує у внутрішних недугах від 3—5 по-полудни **ул. Академічна ч. 26.** 514

DEPENDANCE
Готель Брістоль
Отворене
ТЕАТРУ РІЖНОРОДНОСТИИ
В середу 21 вересня 1904 р. розпочинав ряд представлень в пових, величавих, з комфортом уладжених салях, до котрих заангажовано найлїпші артистичні сили. 365 1—1
Початок о годині 9 вечером.
З високим поважанєм **Жигмонт Ценґут.**

Коперницкий і Син
Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.
против Банку Гіпотечного на плантадах площі Галицкой поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цівєри, люпи і весїлькі инші прибори оптичні Великі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ученик висшої ґімназиї глядає на селї лекцій. Павло Грабовий в Пересні, почта Тартаків. 711 4—4

Ученик IV р. семинарії шукує лекцій на село. Зголошеня „Русин", poste restante Перемишляни. 673 1—3

Репробований матурист семинар. з 5-ою клясою ґімназиальною глядає на цїлий рік лекцій на провінциї. На жадане конверзация нїмецка. Ласкаві зголошеня на адресу „Праця" poste restante Перемишль.

Глядає ся заступників до епохальних **новостий,** що продають ся незвичайно легко, а в Нїмеччинї найшли величезний попит. **Дуже високий заробок** Оферти під Haasenstein et Vogler A. G. Frankfurt a. M. 727 1—5

Знаменитий виноград 5-кільоґрамовий кошик К 3·50. Великі сливки, морелї, райські яблока К 2·80. Мигдали в шкаралупї 5 кґ. К 5·—. Висилає за попереднїм платом з гарантією за добрий товар J. GLASER, Gyöngyös, Угорщина. 725 1—8

Куплю волове мясо з худої худоби і вепрове мясо у великій скількости за готівку на місци або оплатно у Відни. Оферти з поданєм ціни за 100 кільо і вагон до експортового заведеня **M. Голянбек, Відень, IV. Wiedenstrasse 21.** 716 1—1

Бриндзю гуцульску (чисто овечу) по 96 сот. за 1 кґ. Мід гірский, (шатоку) по 1 К 44 с. за 1 кґ. Гриби сушені (гірскі) по 8 К за 1 кґ. поручає торговля товарів мішаних **Евгена Рачиньского в Косові.** 704 4—10

Цукорня краківска
Львів Фредри, поручає знамениті тїсточка по 3 кр. Вельми смачних гербаткників фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекольодок і зр. 168 14—15

До заміни користна, учительска посада. Poste restante. Комарно, „Село". 718 2—3

Покій при родині для двох пань або двох панів. Ближша відомість при ул. св. Яцка ч. 6 в склепику. 719 2—2

Мід-шатоку десеровий курацийний з власної пасїки в 5 кл.-пушках по 5 К 90 с. оплатно. Мід пятний домашного виробу в бочках від 25 літрів по 0·70, 0·80 і 1·20 К за літр. у фляшках о 10 с. вище. За доброту ґарантия. Розсилає **Евгеній Білиньский** в Збаражи. 717 2—7

The Empire Typewriter Company Ltd.
І. Свобода
Львів, ул. Хорущина ч. 10.
Машини до писаня. Повчаня машинові. Наука писаня. Чищеня і направи машин.
480 21—30

Якова Більбля Син
КРАВЕЦКИЙ МАҐАЗИН
Львів, улиця Краківска ч. 4, (I. поверх).
Полекші в сплатах. 730 1—14

Що дня свіжий
Виноград курацийний
в 5 кґ. кошиках висилає
по кождоразових найнизших цінах
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ у Львові.
600 13—? О численні замовлена просимо.

Заснована **1782** Заснована **1782**
Цїс. кор. привіл.
РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведене промислове в краю і одно з найстаршпх в монархії.
Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів
І. А. Бачевский у Львові
ц. і к. надворний достачник
поручає Вшан. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковапих цінах.
Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїїв у всїх смаках і ґатунках.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплій, хемічній дорозї фабрично уладжених і соподжених та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.
Цїнники і информациї висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

Рух залїзничих поїздів
важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, **4·45**.
„ Вежиці	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудням 1·47, 3·15 **4·30 і 5·08 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]**
з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вин.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вин. в неділї і сьвята.]
зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята].
з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вин. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **3·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	**6·30, 1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ з Підзамча	6·48, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·43.
„ Самбора	9·25, 8·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Вежиці	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рашева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тїльки що неділї].
„ Перемишля до	80/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудням 12·32 2·05, 3·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]
до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудням [від 1/5 до 30/9 вин.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·15 попольудни [від 1/5 до 30/9 вин.] і 5·43 попольудни.
до Щирця 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]
до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. мож набувати через цїлий день в мійскім бюрі п. н. державних залїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Ревматизм — Гостець

корчі, біль нервів, голови, зубів,
лїчить цїлковито знамените средство, клїнїчно випробоване під назвою

„Іхтіоментоль"

(назва, етикети і опаковання правно застережені)
Патрами викликує небувалий доси насїдок дїлаючи успішно навіть в тих случаях, де инші средства показали ся повнім безуспішними. — Тисячі подяк і сотки признань від визначних професорів і лїкарів свїдчить найлїпше про вартість того перетвору. — Ціна єдиния з приписом ужитя **1 К.** Дістати можна у всїх більших аптеках або просто з головного складу висилкового аптики **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА в Богородчанах.**
Почтою висилає ся найменше дві фляшки за пересланєм ю або попереднім надісланєм належитости. Ціна десятьох фляшок разом з портом, пережавом і опаковапєм **10 К.**
Головні склади: у Львові в аптиці Симеона Ґая, ц. к. достачника; в Кракові в аптиці Конст. Вишневского і Ферд. Ґралевского: в Тернополи в аптиці Мариана Крижановского і в Тарнові в аптиці Л. Фравенґлаза. 781
ОСТОРОҐА! Щоби уникнути безвартісних фальшівікатів, просить ся жадати виразно **„Іхтіоментолю" Едельмана.**

Театр ЕЗЕРА остає ще у Львові лише 6 днїв. Послїдна величава програма. Початок о 8 вечером. В неділю 3 с. м. послїдне пращальне представлене.
559 1 1

КАВА ЗДОРОВЛЯ
поручена краківским товариством лїкарским як вїрцево приладжений красний перетвір, що відповідає всяким дієтетичним вимогам.
Дістати можна всюди.
Васнєвский і Лучко
Підґуже
466 *коло Кракова.* 29—?

Оповістка.

Заходом академ. тов. „СІЧ" в Чернівцях (перед тим **„Молода Україна"**), появили ся досї ось які книжки:
1. Мик. Ґоголь: „Ревізор", комедия в пяти дїях, переклав В. Симович. Ціна 60 сот.
2. Г. Яблочков: „Сїльска Учителька", оповіданє, переклав А. Крушельницкий. Ціна 60 сот.
3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби" новелї із ґуцульского життя Ціна 60 сот.
4. Теодот Ґалїн: „Думки та пісні", поезиї. Ціна 20 сот.
5. Ант. Крушельницкий „Серце", оповіданя. Ціна 70 сот.
6. Леся Українка: „Відгуки", поезиї. Ціна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.
7. Максим Горкий „Мїщане", сцени в дюх Бевсемйонова, переклала Маруся Полтавка. З переднім словом. Ціна 1 кор.
Видания 1—2 і 7 можна дістати тїльки неопрацьовані.
Набувати можна всї книжки з Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2 у Львові і у обох руських книгарнях.

Америка
Від'їзд з Гавру кождої **суботи. Карти їзди**
через
Французку лїнїю.
Скора і добра достава. Знаменитий харч разом з вином і лївером. Американьскі карти їзди на желїзницях до всїх станцій по оригінальних цінах. Ближша відомість даром і оплатно через
Французку Лїнїю
Відень, IV., Weyringergasse 3.
591 7—11

Позір!
Перша Українська торговля взуттєва в краю заосмотрена в великий вибір взуття для панів, панянок, гімназистів, ґімназисток, селян і селянок, робітників і т. д. Взуття власної фабрики, дуже добре, а ціни дешеві. Взуття виконане на замовлена точно по мірі. Взуття виконане в найновійшім фасонї. Взуття виконане на краківскі „Сокільскі Базар" і „Сокільскі Базар" — все в найкоротшім часї. Взуття виконане на краківскі „Сокільскі Базар" і „Сокільскі Базар" — все без перес. потрохи

Ч. 213. **Львів, Середа 22 Вересня (5) Жовтня 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кізіньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнята ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і надежитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженим. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Рускі справи в соймі.

Справа рускої ґімназиї.

Рада шкільна краєва, відповідно до відрочуючої ухвали сойму з попередної сесиї в справі рускої ґімназиї в Станиславові, предложила тепер соймови справоздане що-до потреби основаня нової рускої ґімназиї.

Рада шкільна краєва констатує перш усего, що загалом галицкі ґімназиї є переповнені. Число рускої молодіжи зростає постійно, а істнуючі рускі ґімназиї виказують чим раз більше число учеників. Деякі (чи скорше всї? — *Ред.*) з них вже переповнені а инші майже досягають сеї міри, від якої навіть після галицких відносин треба ґімназию вважати переповненою. Сею мірою есть 670 душ, як пересічне число учеників одної ґімназиї. Крім того учащає руска молодіж в значнім числі і до ґімназий польских та творить в них значні меншости, як в Бережанах 37 проц., в Бучачи 32 проц., в Дрогобичи 20 проц., в Самборі 31 проц., в Сяноцї 30 проц., в Станиславові 26 проц. (хиба се не з сего року дати, бо лише в першій клясї сеї ґімназиї є аж 77 Русинів, так, що з самих Русинів може зробити 2 великі віддїли; а преціньо про потребу ґімназиї повинна рішати як-раз 1-ша кляса, а не „прочищені" вже класи висші. — *Ред.*), Стрий 28 проц.

На основі наведених даних Рада шкільна краєва узнає потребу заложеня нової рускої ґімназиї „в найблизшім часї", а льокальні дані повинні — каже справоздане — рішати про місце, де сю ґімназию відчинено би. „Нема сумніву, що деінебудь така ґімназия зістане відчинена, найде вона достаточне число учеників", бо і до істнуючих ґімназий „горне ся руска молодіж і з найдальших околиць". Що до учительских сил для нової ґімназиї, то „поважних трудностий бути не може", бо не ходить тут о обсаду цїлої ґімназиї відразу, а тілько о одну клясу, що „вже тепер можливе".

Як з сего справоздання виходить, то найкомпетентнїйша власть, а до того власть, котру чей ніхто не стане підозрівати о фаворизованє Русинів, констатує вже в друге (минулого року було рівнож подібне справоздане!): 1) що основане нової рускої ґімназиї є потрібне, 2) що потреба та основує ся на реальних даних і 3) що нїчо не стоїть на перешкоді задосить учинену сій потребі.

Недалекий час повинен показати, як з сим справозданем поступить сойм, чи раз уже вдоволить потребі креованя рускої ґімназиї в Станиславові, чи може — як минулого року — найде нову ключку для відроченя справи. На всякий спосіб — „не повіримо, як зміримо"...

Справа утраквізму та „другої краєвої" мови.

Ключкою, якої ужила минулого року соймова більшість, аби проволїчи справу рускої ґімназиї в Станиславові, була квестия утраквізму середних шкіл, що до котрої раді шкільній кр. внесено перше осьвідчити ся. Отже в згаданім звіті ради шк. кр. обговорено і сю квестию.

Рада шк. кр. починила в тім згляді відповідні студиї та перевела вичерпуючі дискусиї. В цїли студий вислала на Буковину, до полудн. Стирії та Каринтиї двох краєвих інспекторів для наочного розслїдженя квестиї утраквістичних ґімназий. Досліди сї дали лише відємні результати, бо виказали дидактичну нераціональність утраквізму. Виправдї рада шк. краєв. значну пайку в відємних успіхах тамошного утраквізму приписує великим ріжницям між мовами: нїмецкою а рускою, румуньскою та словіньскою, і думає, що з мовами польскою та рускою річ мала би ся лїпше, а вкінци й замічає, що „цїкаво було би поробити і у нас проби" з руско польским утраквізмом в середних школах, однак все таки констатує, що й против сего утраквізму „промавляють дидактичні мотиви" та що „в кождім случаю на разї справа вимагає еще довших досліди та специяльних приготовлень".

Побіч справи утраквізму візвав сойм раду шк. краєву також до заходів около розширеня в середних школах „другої краєвої" мови. В сім згляді рада шк. краєва зробила таке: відчинила постійні посади учителїв польскої мови по всїх ґімназиях руских і нїмецких, а рускої мови при 11 ґімназиях польских в схід. Галичинї (отже не при всїх навіть в схід. Галичинї!). В заходи. Галичинї при 9 ґімназиях відчинено „курси" для науки (пародия науки! — *Ред.*) рускої мови і видано для сих курсів осібний підручник. Тою дорогою думає рада шк. кр. поступати і далї.

Подоляки против намісника.

В інавґураційній промові намісник краю, ґр. Потоцкий, заповів, даючи предложене Радою шк. кр. переказаного в горі справоздання в справі основаня рускої ґімназиї, і висловив заразом надію, що „сойм з повною прихильностию розслїдить сю справу". Побіч того, говорячи про „радикальні аґітациї" в середних школах, — а як знаємо, се був оден з виїзджених коників, на яких виступали польскі русиноїди против креованя рускої ґімназиї в Станиславові — ґр. Потоцкий сконстатував, що вони загалом устали, та зазначив, що під взглядом „аґітациї" відносини однакові так в польских як і в руских ґімназиях. Ся послїдна увага збивала отже з урядового місця напасти всяких Narodów-ок та Dziennik-ів, мовто рускі ґімназиї се якісь гнізда анархії та катилінарства, коли польскі представлювано рівночасно в сій пресї, як взорець „благонадежности".

Отої вирвчення п. намісника як і предложений Радою шк. кр. звіт використав однак орґан т. зв. подолянків, чи навіть особистий орґан бувшого намісника, Gazeta Narodowa, котра не може нїяк дарувати ґр. Потоцкому того, що він хоч консерватист і горячий Поляк, та все таки не з подільскої парафії, але краківский станьчик, та що він займив місце ґр. Пінїньского, котрому „помогли" до відставки таки краківскі консерватисти. Gazeta Narodowa отже від довшого часу визискує всякі нагоди, щоби лише підставити ногу ґр. Потоцкому. Отсе ві інтриґантство дійшло було навіть до того, що ся раг excellence русиножерна часопись з анїмозиї до теперішнього намісника посунула ся навіть була раз до посередної оборони Русинів, іменно в часї „гуцульского бунту" в звісній нашим читачам дописи, де констатувала, що всї вісти про „бунт" се бляґа лишена всяких основ та шкідне провокованє Гуцулів. Ось-так і з нагоди послїдних слів намісника та предложеня ради шк. кр. — за яке намісник як шеф сеї ради лично одвічає — Gazeta Narodowa виступає знов против ґр. Потоцкого, збиваючи его слова що до „радикальних аґітациї" та критикуючи реферат ради шк. кр. Розумів ся, що бажаючи per fas et nefas виказати цїлковиту злишність креованя рускої ґімназиї, Gazeta Narodowa затягає давну пісоньку, та видумуючи всякі брехливі анекдоти про якихсь „поважних" Русинів, котрі десьтам колись перед якими-сь „поважними" Поляками мали нарікати на рускі ґімназиї, повтаряючи в сотий раз свої нужденні видумки на тему „гайдамацтва" „анархічного радикалїзму" та „шовінїзму" в рускихґімназиях, де се все має бути „правилом", коли в польских є лише „вийомком"!! Gazeta Narodowa взиває тому, щоби з креованем нової рускої ґімназиї заждати, поки предприняті власними зарядженя против „аґітациї" в ґімназиях видадуть „дотикальні плоди", поки „плоди істнуючих уже руских ґімназий будуть лїпші, ніж дотеперішні". Значить, позаяк в очах польских шовінїстів вони нїколи лїпшими не зроблять ся — ad calendas graecas! А не треба забувати, що Gazeta Narodowa се туба могучого в соймі кола подолянків, се значить як-раз тої части польскої шляхти, що стоїть як голосна польска кадра в огнї борби з рускимелїментом в східній Галичинї і котра як-раз в першій мірі є виновницею теперішних польско-руских відносин.

Війна.

Вість про велику битву під Мукденом і побіду Японців, пущена сими днями бюром Райтера, не справджує ся, як се можна було відразу згадувати. Ми зазначували вже нераз, що важних подій під Мукденом чи взагалї в Манджурії не так ще скоро можна надїяти ся; а до того часу треба мати терпеливість і не богато давати віри щоденним вістям, часто суперечним, нераз навіть в пальци висосаним, а у кождім разї лишеним більшої ваги. Аджеж річ ясна, що чим більше поступають приготовленя противників, в тим більшій тайні тримає їх одна і друга сторона, стараючи ся по змозї розвідати акцию противника а заразом що-до своєї власної впровадити его в блуд. І так між иншим пр. загально припускають та так воно і здає ся, що Японці заходять ся зайти з заду російске лїве (східне) крило; але рівночасно є також познаки, що той сам маневр ладять і на західнім крилї. Хто-ж тут відгадає їх правдивий плян? Чи на обох крилах гадають обійти російску армію, чи тілько на однім, а на другім маневрують лиш про око, щоби противника увести в блуд? А в тім другім разї: котре властиво крило хотять справдї обійти? Так само має ся річ і з новими силами та їх розміщенем. Сими днями подавано в дневниках дуже докладно число японских войск і їх розміщеня. Виходило з того, що цїла армія маршалка Оями числить не більше як 150.000 войска і 650 пушок. Чи може се бути правда? Раз, що жаден полководець не допустить до того, щоби на передодни великої битви сьвіт міг довідати ся, якими він розпоряджає силами і де їх поуставляв; а друге, що зараз по ляоянській битві, по таких великих стратах, які потерпіла японьска армія, таки без сумніву мала вона більше нїж 150.000 войска, а тепер, скріплена сьвіжими підмогами мусить бути певно зо два рази так сильна. Але очивидно пускає ся в сьвіт вароком хибні вісти, щоби противника увести в блуд; своєю дорогою річ певна, що той противник має певнійші способи розвідувати неприятельскі сили і їх розміщене, ніж читане депеш телеґрафічних аґенций.

Що там, де о 30 кільометрів стоять напротив себе дві ворожі армії, не може обійти ся без частих, навіть щоденних перепалок, особливо при стрічах більших чи менших віддїлів, висиланих на провіди, се річ так ясна і певна, що не потребуємо довідувати ся о ній аж з таких ось телеґрам: „Льондон. З Манджурії доносять, що на шляху з Ялтаю до Мукдену і на захід від сего міста лучають ся що днини кровані стрічи". А такими і їм подібними телеґрамами, котрі властиво зовсім нїчого не доносять, що днини переповнені дневники. Або яку вартість може для кого мати така вість: „Льондон. Ген. Штакельберґ, що доси стояв на правім крилї російскім, стоїть тепер на лївім; скріплений сьвіжими войсками з Европи, має его корпус боронити цїсарских могил під Мукденом"? Треба-ж при тім подумати, що лїве російске крило находить ся на схід Мукдену, а цїсарскі могили на захід (властиво на північний захід!)

Не від річи сказати, що головним жерелом сьвітових вістий для всїх галицких дневників є дневники віденьскі; а в якім видї часто приходять з них телеґрами до нас, досить указати на такі приклади: Одна краківска ґазета приносить в остатнім числі таку телеґраму з Льондону (як звичайно, через Відень): „Льондон. Daily Telegraph доносить з Наґасакі, що в битвах під Ляояном з японьского полку Канаґава, що перед битвою мав 4000 людий, по битві остав ся з живих лише оден підофіцир і 11 простих жовнїрів". Очивидно та сама телеґрама появляє ся в однім львівскім дневнику в такім видї: „Льондон. Daily Telegr. доносить з Чіфу, що після російских оповідань підчас остатних чотирьодневних битв під Портом Артура оден японьский полк вигинув до нащадку; з 4000 людий лишив ся оден підофіцир і 11 жовнїрів". Отсе значить гонити за вістями, де властиво нема о чім доносити, бо нема випадків.

Ще гірше має ся річ з вістями з Порту Артура; та се поповнювали ми вчера.

(Телеґрами).

Петербург. Ген. Сахаров телеґрафує до ґенерального штабу: Д. 1 с. м. швадрон японьский досьвіта два рази атакував лїнію передної сторожі козацкої межи місцевостями Фуандян і Судяпу, але оба рази безуспішно. Наші дістали на поміч дві сотні і відперли Японців. Около полудня того дня японьска передна сторожа в силї більше менше одного батальону і 2—3 швадронів поновила атак на цїлій лїнії передної сторожі. Карабінова пальба тревала до вечера. Ген. Міщенко вислав нашим на поміч одну сотню козаків. Над вечером противника всюди відперто. Того самого дня неприятель в силї 1 пів батальону і одного швадрону заатакував наші передні сторожі межи Гуном а шляхом зелїзничим. Коло вечера атак відперто. Російска патруля відперла д. 1 с. м. на правім березї Гуну дві неприятельскі патрулї; трех японьских драґонів взято в полон. Того самого дня патруля, вислана на захід, замітила, що Хунхуза під командою японьских офіцирів обсадили просмик Даванкав.

Льондон. Бюро Райтера доносить з Токія: Телеґрама ґен. штабу доносить з Манджурії, що д. 2 с. м. японьский віддїл передної сторожі, зложений з компанії піхоти і швадрону кінниці, заатакував віддїл російский, зложений з 60 їздців, під Пашінтуном на північ від Ляояну а на захід від Мукдену і розігнав Росиян. Опісля надибав 230 російских їздців і по короткій борбі завернув ся без страт. На фронтї японьскої армії не зайшла жадна зміна.

З Порту Артура.

Петербург. „Бирж. Вѣд." довідують ся з Чіфу, що Японці, відперті при всїх атаках, є цїлком утомлені. З того скористав ґен. Штессель і зробив випад в сторону Голубячого заливу. По завзятім бою повело ся Росиянам зігнати Японців з становищ і завдати їм нові страти. Стало ся се 30 вересня; борба тревала цїлий день. На другий день Японці просили о кілька годин розїму, щоби похоронити раненых. Ґен. Штессель пристав на се.

Причини японьских побід.

Поручник маринарки італійскої, Каэтан Лїмо, пише до „La Lega navale italiana" з Пекіну:

— ... „Се, що я дійсно міг студиювати в державі Сходячого Сонця, була не війна сама, але причини тих всїх побід та японьских героїзмів, які задивували цїлий сьвіт а в особенности тих, котрі успіхи їх з 1894 р. приписували трусливости та малій стійности войск хінських.

Правда, се могли бути причини їх побід занадто скорих, хотяй і се певне, що Хінці були ся часом дуже хоробро. Але тут суть инші причини, далеко глибші, які вчинили з Японії перворядну державу мілїтарну, а то в значінню абсолютнім, не релятивнім..

Любов вітчини є у тих людий малих, жовтих, гидких, закорінена більше чим у Нїмців, Анґлійців, а навіть Американців Злучених Держав. Японець не хоче анї чути про якусь одноплеменність свого народу з Хінцями або з яким небудь иншим народом жовтої раси, а з що більшим почутем вищости не признає ся до раси кавкаскої; він почуває себе нїчим иншим як „Японцем", а свої острови, свою вітчину, уважає за сьвяту землю!

Жаден нарід не любить до тої степени свою відчину як Ії любить японьский, і тій то безграничній любови я приписую сесю майже неімовірну запопадливість в науцї, яка поставила сей нарід, з натури досить тупий, в так короткім часі побіч инших, найбільше цивілїзованих.

Японець знає, що аби вітчина его могла статись більшою та сильнійшою від держав европейских, він мусить вчити ся — вчити ся і вчити... І ви бачите его, як уважно та непорушно сидить зігнений цїлими днями

ЮЛІЯН СОЛИК
передтим Фр. Мровиньский
у Львові, ул. Собіского ч. 7.
поручає всякі роди
ФУТЕР
Футра до подорожи, пальтоти мужескі та дамскі після найновійших фасонів саки, пелерини, жакети, колїї, заручанки, шапочки дамскі, кошаки, шапки мужескі, шкіри у всїх родах поодиноко та гуртом, також верхи готові до мужеских і дамских футер. — Футра для Вир. Духовенства також на рати. — Найновійші матерії на верхи в найбільшім виборі. Цїни умірковані. 696 8—80

над книжками, мапами, знарядами, все з тою самою енергією і силою волї, яка дійсно задивляє.

За геніяльність, якої бракує его расі, він винайшов та підставив метод...

Японці, знаменті орґанізатори. Не мають сего нашого (роз. італійського. — Ред. „Діла“) змислу індівідуалістичного, який у нас є причиною несупокою та ломлення солідарности; противно, вони приймають, через тисячилітну традицію провід так матеріяльний як моральний своїх начальників, і се власне позволило Японії утворити з армії сухопутної і морської одну силу мілітарну, яка що до своєї одноцільности не має рівної.

Я мав нагоду запізнати ся по трохи з міністерством так війни як і марінарки японської, мав довші конференції з чільними мужами політичними Япону, як з маркізом Іто, а ґрафом Окума, Осакі-Юкіо і ин.; але я не був в силї стрінутись, не скажу вже з дуалізмом між військом сухопутним а морським, але навіть з тінею якогось там змагання одного до вищости над другим; противно я стрічав всюда різко зачеркнені границї дїлання одного по при друге.

На їх же порив воєвничий складають ся дві причини: перша, се легковаженє житя, а друга, се пересадна амбіция, аби показати ся хоробрими

Сеся амбіция, хто зна чи не вища навіть від самого духа військової дисципліни. На 200 метрів від неприятеля є майже немислиме відвернути віддїл війска від нападу; менше о те, чи неприятель оборонений муром, чи ровом чи валом. Подібно і на морі, на 1000 метрів залога торпединери не понимає innoї акциї, як кинутись до атаку.

Иншим, також визначним чинником сили мілїтарної Япону є заховуване тайни про всякі непотрібні вісти так з поля війни, як взагалї всяких, що відносять ся до війска, — а з другої сторони переконаність народу, що так має бути. То лиш ми „західники“ задля нашої первозности жадні все свіжих новостий, змушуємо пресу підчас війни платити нам, з необчислимою шкодою для справи, про приготовання, рухи та розміщенє нашої армії. В Японії не лиш заказано про се писати, але ґазета, котра би помістила подібні звістки, стрінула би ся з рішучим протестом самих читачів.

Ще одно. Японці, пізнавши всї держави Европи та Злучені американські Держави, присвоїли собі з кождої те, що уважали за найлїпше, однак з маркою японської фабрики: „Made in Japon“!

І так один купець італійский (наводжу випадок задля его характеристики), котрий пізнав перед суд купця японського за сфальшованє свого (вина) вермуту, був засуджений через трибунал японський за сфальшованє вермуту... японського. В сей то самий спосіб присвоїли вони собі найлїпшу стрільбу европейску, найлїпшу пушку, найлїпшу лафету, найлїпший материял вибуховий, і з малою зміною охрестили їх назвою винаходів японських; але в дїйсности ходить тут о материял як найлїпший, який як-раз дав Японии — поки що, перевагу над Росиєю.

Сї малі людцї жовті, правда могуть для багатьох причин бути антипатичними для неодного, все однак вже до тепер вони змусили всїх відноситись до них без легковаженя, а хотяй би і війна скінчилась не зовсїм по їх мисли, все однак пїзка держава ні старої Европи, ні молодої Америки не зможе говорити про Ніппон яко про державу низшу та negligeable.

А що найважнїйше, вона показала сьвітови, що колосс російский має глиняні ноги, а сьніт... замаркував собі сесе.

Побачите!

ТЕЛЄҐРАМИ.

Рада державна.

Відень. Державна рада збере ся в половинї падолиста. Півурядово пишуть, що державна рада буде зараз розвязана, скоро би Чехи схотїли дальше вести обструкцию.

Сойми.

Берно. На вчерашнім засїданю сойму п. д-р Странский промовляв за своїм наглим внесенем в справі виборчої реформи. Внесенє відкинено 44 голосами против 31. Галерия вправила демонстрацию. На улици зібрали ся товпи робітників і також демонстрували против відкиненя реформи.

Пос. Василько о Поляках.

Відень. Пос. Николай Василько помістив в „Neue freie Presse“ статю, в котрій зазначує, що на 723.000 мешканцїв Буковини припадає всього 26000 Поляків, переважно служби, що зайшла з Галичини, не могучи там витримати. Та нечисленна горстка Поляків має аж 24 народних шкіл з чисто польскою викладовою мовою, хоч в тих місцевостях нема навіть вимаганого законом числа польских дїтий.

Інтриґа Мадярів.

Будапешт. Розпочала ся вже тут агітация за розділом з Австриєю на основі самостійної торгово-цлової териториї.

Памятайте на будову театру!

НОВИНКИ.

— **Вчерашнє засїданє сойму** скінчило ся на верифікациї вибору пос. д-ра Вурцта з окр. виб. Калуш з сільскої курії, против важности котрого-то вибору промовляв — як було вже вчера замічено — пос. о. Богачевский. Виводи руского бесїдника, що в довгій і гарній промові розбирав точка за точкою заміти протесту і збивав оборону краєвого видїлу, не відносли в тім соймі успіху і вибір польского кандидата по короткім слові референта признано за важний. Дальша верифікация виборів відпала до дневного порядку слїдуючого засїдання, котре назначено на завтра, четвер, год. 11 рано. Звіт вчерашнього засїдання треба ще доповнити о стільки, що в часї дискусиї доконано скрутиний вибору на квесторів і резидентів, до котрих увійшли Русини: Мазикевич і Могильницкий яко резиденти і Охримович яко квестор. Ті соймові уряди мають лише почетне, формальне значінє. На вчерашнім засїданю заголосив також пос. Стапіньский внесенє виборчої реформи до сойму на основі загального і рівного права голосования. Внесенє те підписали людовці, стояловці і Русини. Розуміє ся, що судьба того внесеня, що прийде до т. зв. першого читання в четвер, така сама як і аналоґічного внесеня Русинів — значить і воно піде на спочинок в пропасти адміністрацийної комісиї...

— **Против руской школи.** З Перемишлянщини пишуть нам: В Копани коло Свержа істнує школа з руским язиком викладовим, яко філіяльна другої польскої школи в Свержи. Будинок на школу вже готовий, громада і двір (посесор) дають всьо, що треба для удержаня учительской сили, а навіть надано до Свержа молодшу учительку з кваліфікациєю з руского мови, щоби відтак обняла самостійну посаду в Копани. Але тут і починає ся інтриґа. До школи в Свержи дістали ся дві панни Турбівни, з панчошковою кваліфікациєю і взагалї женщини (принайменше одна з них) неясної минувшини. Тими панами заопікував ся дуже ревно місцевий польский парох кс. Кербіньский і разом з ними визискав слабші сторони Копанців, представляючи їм, немов то удержанє окремої школи наразить громаду на велику страту, так що Копанці згодили ся остаточно посилати дальше свої дїти до польской школи в Свержи. Отже „блоґословйони мендзи невістамі“ кс. Кербіньский поставив на своїм — руска дїтвора цивілїзує ся на польскій культурі. Як виглядає тота цивілїзациї, можна уявити собі з того, що панни Турбівни обтовкують дїтям пальці за те, що сьміють відзивати ся в школї по руски. Тут згадати треба для лїпшої характеристики дїяльности того ксьондза один давнїйший факт. Перед паннами Турбівними була учителькою в Свержи панна Торосевичівна. Отже коли раз п-на Т. сказала: „Слава Ісусу Христу!“, кс. Кербіньский в патріотичнім обуренію підбурював селян зовсїм отверто, щоби її побили, бо кричав: „wybić ją i wyrzucić z gminy!“ Чи таке поведенє гакатиста в реверендї та деморалїзованє школи є по нутру краєвій раді шкільній, належало-б сумнівати ся і тому надїємо ся, що краєва рада шкільна зробить раз лад в неможливих шкільних відносинах в Свержи. А вони шкільні власти схотять вглянути в справу глубше, радимо їм зажадати актів з латинського деканату в Ходоровї. Звідтам можна дізнати ся богато цїкавого про відносини в Свержи.

— **Зуб за зуб.** З Борщівщини пише нам один сьвященик: Повітовий суд в Борщеві насилав до мене письма з дотепною адресою: „do gr. kat. urzędu parafialnego jako urzędu prowadzącego metryki“. В той спосіб суд приневолював мене приймати урядові письма, адресовані по польски, хоч не всї з них відносили ся до мого уряду яко ведучого метрики. Чисто галицкий помисл, анї слова! Отже знаючи, в чім дїло, я позволив собі на такий самий дотеп і зaадресував одно письмо так: „Від гр. кат. уряду парохіяльного в . . . „Do Świetnego c. k. Sądu jako urzędu dla wymiaru sprawiedliwości i karania zbrodni w . . .“ І хто був би надїяв ся! З тої пори суд в Борщеві перестав мене титулувати „jako prowadzący metryki“.

— **Рада надзираюча тов. вз. обезпечень і вз. кредиту „Дністер“** відбула дня 29 вересня с. р. своє звичайне квартальне засїданє при участи 15 членів ради під проводом президента, сов. Кузьми, в присутности комісаря правительственного гофрата Гута і надіслала нам з сего засїдання слїдуючий комунікат, який на її виключну відвічальність містимо без змін: Наперед вислухала рада справоздань дирекциї разом з білянсами пробними обох товариств по день 31 серпня с. р.; білянси ті були перед засїданем розіслані радї, а головні дати і цифри обох білянсів були вже в всїх часописях в половинї вересня оголошені, проте цифер тут не повторяємо; білянси ті доказують дальший значний розвій обох товариств. Потім член комісиї ревізийної відчитав справоздане комісиї ревізийної о переведенім шконтрі і ревізиї обох товариств, котре рада приняла до відомости. Відтак референт комісиї ради надзираючої здав справу, що на жадане директора з причини статий в деяких часописях звернених против товариства і его директорів, комісия ради з поручення президента справдила дїйсний стан і хід справ в товариствї і відносини службові персоналу що-до поборів, літ служби, праці, мимого перетяженя, розділу ремунерацій, оплат до фонду емеритального, злого трактованя, авансів і доконаних реґуляций платень і додатків кватирових, і сконстатувала комісия, що всї завсди піднесені в тих статях суть неправдивї або нестійні і тенденційні; дїйсний стан персоналу, поборів і відношень службових представила вже дирекция в червни в щоденних руских часописях докладно, в спосіб вірний і для всїх безсторонних переконуючий. Рада приняла одноголосно справоздане комісиї до одобрюючої відомости і висказала при тій нагоди признанє і повне довіре дирекциї взагалї, а д-рови Ярославови Кулачковскому в особенности за добре ведене всїх дїл Товариства. Заразом ухвалила рада по переведній дискусиї не відповідати на повищі статї в часописях (Воля, Напшуд, Реформатор) і не узнала потрібним, щоби оклеветані директори виступали судово против редакций тих часописей в оборонї зачепленої чести. З порядку дневного ухвалила рада на внесок дирекциї іменувати практиканта Йосифа Доманика урядником товариства (асистентом III кл.), і признала членам, котрі утратили по мисли статута право до відшкодованя, датки в дорозї ласки, а то: Іванови Китайгродзкому і Ізидорови Мразкови в Микулинцях 200 кор., Михайлови Басарабови в Лахівцях 270 кор., Анні Габак в Грозьові 400 кор. і Петрови Дуфанцеви в Дмитрю 200 кор. — Наконець застановляла ся рада на внесок д-ра Олесницкого над акциею зі сторони „Дністра“, щоби розповсюднити межи селянами покриванє будинків дахівками, і переказала ту справу еще до розслїду дирекциї. — *Григорий Кузьма.*

— **З народного руху на провінциї.** З Каменеччини пишуть нам: Ледво 4 місяцї минуло від часу заснованя в Оглядові читальні „Просьвіти, а вже мешканцї сего села зрозуміли вагу і цїль наших товариств. З тої призвини почали старатись о основанє в своїм селї другого товариства, а именно товариства ґімнаст. і сторожи огневої „Січи“. По чотиротижневім упливі від дня внесеня подання до намісництва скликано на день 25 вересня 1904 загальні збори в цїли основаня „Січи“. На збори прибуло понад 200 людий не тілько місцевих але також і з поблизьких сїл як н. пр. з Нивиць прибув до нас навіть тамошний хор, защо заявляємо їм сердечну подяку. На предсїдателя покликано господаря Дмитра Семенюка. Опісля наступили виписи членів а відтак вибір старшини. До „Січи“ вписало ся 50 молодцїв. Опісля по патріотичних промовах і загріваючих піснях розійшлись учасники з одушевленем домів. — *І. Мончук, Дмитро Семенюк.*

— **Приют „Труда“.** Товариство жіноча спілка промислова „Труд“ у Львові, бажаючи притти в поміч робітницям ученицям „Труда“, рішило відкрити „Приют“, деби они одержали за малі гроші відповідне мешканє, спільний дешевий харч і опіку. Наразі уряджено мешканє для 16 дівчат за оплатою по 3 корони місячно і постарано ся о особу, котра буде вести домашне господарство і опікувати ся там приміщенними. Мешканя будуть уладжені, осьвітлені і огріті коштом членів Ради управляючої, членів дирекциї і підмогою товариства „Труд“ а догляд буде вести товариство. Дотично харчів постановлено, що мож достарчати тойже також в натурі. Взагалї „Приют“ сей уладжений є на тих самих основах як „Селянські Бурси“. — Бажаючі бути приміщенними в нашім „Приютї“ мають зголосити ся письменно в дирекциї „Труда“ найпізнїйше до 15 н. с. жовтня 1904 з долученєм метрики, сьвідоцтва шкільного і моральности. Тілько тих зголошеня будуть у нас увзгляднені, котрі рівночасно приняті будуть на науку взгл. до роботи в „Трудї“. — *Дирекция.*

— **Женьскі ґімназиї.** Віденьскі часописи доносять, що міністерство просьвіти занехало думку творити женьскі ґімназиї, кермуючи ся тим поглядом, що користала би з них лише незначна частина женьскої молодежи, підчас коли лїцеї показали ся тепер дуже хосенними. Міністерство зверне отже спеціяльно на той віддїл женьского шкільництва шильнїйшу увагу, хотяй і не перестане попирати женьскі ґімназиї.

— **Огнї.** З Настасова, в тернопільскім повітї, доносять: Дня 27 вересня підчас богослуженя в церкві вибух огонь в подвірю Івана Ткача і при сильнім вітрі в кількох мінутах розширив ся на три улицї. Помимо того що було 3 сикавки власні, а 10 із сусїдних сїл, ратунок був неможливий. Згоріло 97 будинків і всї запаси збіжа тогорічного, а 39 родин зістало без даху і хліба. Загальна шкода виносить 52.458 корон, а обезпечених було 12 загород на 10.000 К. В замкненій хатї Ксеньки Павдуса, котра вже догарала, находила ся дитина, а мати ще була в церкві. Дитину ту виратував з нараженєм власного жита старий чоловік Ілько Павулак через вибите вікно. З молодих ніхто не показав ся вліти в горючу хату. — В Кошляках коло Підволочиськ вибух в суботу дня 1 с. м. огонь, що знищив 7 господарств. Ратунок був дуже утрудненний задля недостачі води та взагалї якого-небудь ладу в громадї. З погорільців лише два були обезпечені в „Дністрі“. — З Топорова пишуть вам: Дня 3 с. м. навістив великий пожар наше місточко. До чотирох годин вигоріло 111 домів, так що 194, майже самих жидівских родин, числячих около 1400 душ, лишило ся без даху, втративши майже цїле своє майно. Для несеня помочи погорільцям завязав ся місцевий комітет ратунковий і просить всїх добродїїв о ласкаву поміч для нещасних людий. Ленти просить ся надсилати до гр. кат. парохіяльного уряду в Топорові.

— **В справі дезертирів.** Коли в галицких часописях розійшла ся вість, що бріденкий староста гр. Русецкий велить жандармериї відставляти российских дезертирів, спійманих в Бродах, до рук российских властий на граници, два соймові посли, Левенштайн і Раппапорт, віднесли ся з жалобою до намісника гр. Потоцкого. Успіх був такий, що намісник засистував сейчас дотеперішнє заряджене місцевих властий і телеґрафічно заборонив відставляти дезертирів до российской границї.

— **Дефравданти перед судом.** Перед трибуналом карного суду в Кракові ставали тамтого тижня Роман Хмурский, Ігнат Мілєр, Болеслав Вала і Ставислав Барко. Прокураторія закинула їм, що при їх безпосередній або посередній участи пропало з каси кредитового товариства ремісників в Кракові поверх 400.000 К. Присяжні судії видали такий вердикт: На питанє що-до вини Романа Хмурского, директора окраденого товариства, відповіли одноголосно: ні. Вину прочих обжалованих присяжні судії потвердили одноголосно з тим додатком, що кождий наразив товариство на страту поверх 600 К. На основі того того вердикту трибунал засудив Мілєра на 5 літ, Валю на 6 місяців і Барка на 3 і пів року тяжкої вязниці. Окрім сего засудив трибунал на заплатузаданих товариству страт: Мілєра на 300.000 К, Валю на 12.000 К і Барка солїдарно з Мілєром на 150.000 К.

— **Барбер-Мілєвский.** Передвчера відбув ся перед віденьским звичайним трибуналом процес проти ґр. Ігнатія Кароля Мілєвского, котрий — як вчісно — дня 28 червня с. р. стріляв з револьвера на віденьскім двірци північної зелїзниці до сучавского дїдича Бруна Барбера, що дав ему в лице. Ґр. Мілєвский боронив ся тим, що в хвили вчинку, за який відповідає, не був сьвідомий того, що робить. По переслуханю сьвідків і психіятрів, котрі орекли, що „нїяким робом не можуть виключити недостачу притомности в критичній хвили, анї не можна ей доказати, все таки уважають ей недостачу можливою“ — видав трибунал присуд увільнюючий ґр. Мілєвского.

— **Перед мобілїзациєю,** зарядженою тепер в Росиї в ґуберниї київскій та иших, утїкають, як звісно, резервові вояки в значнім числї за границю. З Київа доносять, що тамошні резервісти мають бути придїлені до новотворячої ся другої манджурской армії. В тамбівскім ґарнізоні пущено всїх вояків попрощати ся з родинами до міста, де незабаром запанувало страшне замішанє: вояки розбивали будки, рабували склепи, розбивали „монополї“ (продаж горівки). На зелїзничих дворцах і по околичних селах можна було стрічати пяних вояків, що витягали до прохожих руки з просьбою о милостиню. — Щоби заощадити кошти перевозу, всїм резервістам видано відразу острі набої, з чого деякі скористали ще перед виїздом до Манджурії. Під Пензою убили двох полковників, Львова і Василева, людий незвичайно строгих для вояків. Стало ся се серед виїмкових обставин. Пяні вояки устроїли собі стріляннину з поїзду до пасучої ся худоби. Коли полковник Львов хотїв вкоротити свавілє, дістав кулькою в лоб. Василева ударив вояк бутелькою від пива а відтак зімлїлого добили кольбами.

— **Лїк против смерти.** Найновійшою задачию, яку поставила собі наука медицини, є винайденє лїчничого средства против недомагань старости і взагалї против старости. В теорії річ представляє ся так, що деґенерация, яка наступає рівночасно із старостию, зовсїм похожа на прояви деяких недуг і подібно, як вони, мусить мати якісь причини, котрих лїченє т. є. продовженє житя поза дотеперішні границї, належить до области можливости. Професор Мечніков з інституту Пастера займає ся дуже пильно дослїдами в тім напрямі, а про его теорії та надії, які він до них привязує, можна читати інтересну розвідку в однім з найновійших чисел одної анґлійской часописи. Очивидно, проблєм не дасть ся сейчас розвязати, але проф. Мечніков має надію, що до десятьох лїт зможе повеличати ся додатним успіхом та винайде средство на мікроби, які нищать в пізнїйшім вїці клїтини людского орґанїзму.

— —

— **Львовяни!** Пригадуємо, що завтра т. є. 6. жовтня, гумористичний вечер в салї „Газди“ при ул. Францішканській ч. 7. Комітет ручить, що на сали мусить кождий съміяти ся до розпуку. Просимо спішитись з закупном біленів, бо вже малий запас. Набувати можна в „Сокільскім Базарі“ при ул. Рускій ч. 1. — *Комітет.*

— **З Винник.** В суботу 8. жовтня о 7 годині вечером дає читальня „Просьвіта“ в Винниках представленє „Свекруха“. По представленю наступлять забави і танці. — На львівских гостий будуть ждати підводи коло личаківской рогачки. — *Комітет.*

— **На дохід будови Руского-Народного Дому в Глинянах** відбуде ся аматорске представленє драми в V дїях Михайла Старицкого „Ой не ходи Грицю на вечерниці“. Представленє відбуде ся в нанятій салї „Читальні“. Початок о годині 8 вечер. Ціни місць: 1-шо рядне крісло 2 К, 2-го рядне крісло 1 К. Партер 50 сот. По представленю слїдує комерс товариский. Буфет у власнім заряді. — *Комітет.*

— **Зі Стрия.** Дня 14. с. м. відбудуть ся загальні збори товариства „Руских Женщин“ в Стрию в „Народнім Домі“. Порядок дневний: 1) справоздане з дїяльности товариства за минувший рік; 2) справоздане касове; 3) вибір голови, членів і заступників видїлу; 4) вибір комісиї контрольної; 5) самостійні внесеня членів. — *Видїл.*

— **Зелїзниця Львів-Підгайці.** Намісництво повідомляє, що викази ґрунтів, котрі мають бути вивлащені для будови льокальної зелїзниці Львів-Підгайці на просторі від 85—119 км, разом з плянами будуть виложені в бережанськім повітї в громадских урядах та канцеляриях дворских обшарів в Бережанах, Посухові, Потуторах, Саранчунах, а в підгаєцкім повітї в громадских урядах та канцеляриях дворских обшарів в Волощинї, Божикові, Литвинові, Рудниках, Угрикові і Підгайцах, почавши від 10 с. м. через 14 днїв до переглянена для загалу.

— **Пожарний „Сокіл“ в Воли високій** жовківского повіта затвердило вже ц. к. намісництво, як філію львівского „Сокола“.

— **Відозва** до П. Т. інтелїґенциї і сьвідомого селянства повіта залїщицкого і сумежних та до всїх щедролюбивих сердець. Родимцї! Жебраєм у Вас помочи! Та не собі,

але народови — нашій селянській бурсі в Заліщиках. Минувшого року шк. знайшло в ній удержане майже безплатне трийцять кількох питомців і всї добре закінчили рік шкільний. За то ми вийшли з недобором! З бідою закінчили ми тамтой рік, з ще більшою бідою зачали ми новий. Заліщицка околиця, кромі нечисленних одиниць, за що їм тут сердечна подяка, за мало, занадто мало памятала на се діло Простїть се слово, але серце болить, що навіть так малої підмоги не знайшло у Вас се Боже діло! Трохи бараболь від себе, чи в селї зібрати, трохи муки, круп, фасолю, гороху, бураків, якої омасти — сеж не великий був би ще ущерб в Вашім господарстві. Місцева інтелїгенция і найбіднїйша оподатковала себе добровільно по короні і вище місячно і видержала і дальше славно держить ся. Честь Їй і велике Спасп-Бїг! Дорогі Родимці! Тяжкі часи кажете — але нам ще тяжше сушити голову, звідки і з чим удержати 46 питомців сего року. Льокаль 50 К місячно, услуга, опал, свїтло, а де харч?! Не дивуйтесь, що деяких видїлових огортає зневіра і розпука, що почати; ба! чи взагалї вести дальше розпочате діло. Вся ще наша надія на Вашу ласкаву поміч. Не великих жертв просимо. Най будуть і дрібні — чим хата богата — але за то численні. Трохи натуралїв дайте від себе і то чим скорше, трохи займіть ся тим і призбирайте в селї, трохи в грошах; а так зерно до зерна, а буде для бурси мірка. Громада дасть по ниточцї, а бідній бурсї буде сорочка на радість обдертої нашої Неньки-Руси. Не дайте упасти сему народному, гуманному, християнському, Божому дїлу! Дальше не забувайте і на філію тов. педагогічного, котра тою бурсою піклуєсь. Занадто мало числить она членів! А преціньціль така висока, благородна, а членська вкладка майже дїдівска, бо всего одна корона в рік, кромі одноразового вписового в сумі тоже одної корони. Впишіть ся всї як найчисленнїйше, нехай спис членський не виказує всего кілька десяток! Се не политика, не гайдамацтво! Се прямо обовязок личної чести, не лише народної, належати до такого товариства! — За філію руского тов. педагог. в Заліщиках: *Мих. Барчик*, голова.

— **Вінчанє.** Дня 10 н. ст. жовтня с. р. відбуде ся в Лежахові вінчанє п. Аркадия Гуглевича, укінченого богослова, з п. Мелянією Добрянською, донькою пароха місцевого. Ст. телеґр. і почта Сінява н. Ярослава, ст. зелїз. Трнича.

— **З Тов. „Академічна Громада“.** З усїх усюдів Галичини прибудуть небавом сотки української молодїжи у Львові, щоб подати ся на студії університетскі. Матеріяльні відносини, серед котрих приходить ся жити нашій акад. молодїжи — загально звісні. Тисячні перепони мусить побороти молодий академік, заки усталить собі можливий спосіб житя. Двері усяких канцелярий адвокатских, урядів — днесь перед українським академіком заперті — о лекциї що раз труднїйше. Тому звертаємо ся до нашої суспільности, котрій мусить лежати на серци доля сих будучих кадр української інтелїгенциї, щоб о скільки змога підпомогла матеріяльно одиноке наше товариство академічне, „Академічну Громаду“. Фонд запомоговий при „Акад. Громадї“ за малий, щоб дати підмогу усїм потребуючим академікам, звороти позичок плинуть слабо. Кождий даток на фонд запомоговий, хочби й найменший, приймемо з подякою. А до наших товаришів звертаємо ся із зазивом, щоби численно вписували ся в члени товариства та сим робом в гуртї пійде нам лекше. Обовязком кождого українського академіка львівского университету есть безперечно, бути членом одинокого нашого товариства академічного „Академічна Громада“. — За видїл: *Мет. Сїчинський* ст. прав, *Олекса Бойцун* ст. філ.

Померли:

— **Яроміра з Соболтів Панькевска**, жена гр. кат. сьвященика з Бутин к. Жовкви, упокоїла ся дня 4 жовтня с. р. по тяжкій а довгій слабости в 30 році житя. В. її п.!

Урядові вісти:

— **З львівскої архієпархії.** Канонічну інституцию одержали: Онуфрий Кончевич на Тухольку, Іван Мацак на Липицю горішну, Йосиф Цикий на Козьову, Ілия Андрущишин на Красне, Кирило Левицкий на Дубківці і Герасим Семків на Жупане. — Завідательства парохій одержали: Евген Бартош в Суходолї коло Перегиньска, Григорий Грушка в Городищи, Михайло Бобовник в Суходолї бобрецкім, Богдан Охримович в Коростові, Володимир Марчак в Рипянци, Михайло Власенко в Шишківцах, Тимотей Бордуляк в Ходачкові вел., Лонгин Туркевич в Сінявї, Евстахий Данилевич в Годові, Сильвестер Кизима в Куропатниках, Юлїян Барановский в Скоморохах нових і Василь Гургула в Ганівцах. — Сотрудниками назначені: Григорий Сапрука в Перегиньску, Омелян Черпецкий в Городку, Іван Кордуба в Негівцях, Стефан Новосад в Незнанові, Іван Адам в Страдчи, Володимир Ярмович в Ушни коло Сасова, Николай Демків в Болотни, Василь Павула в Гірнім, Модест Соболта в Брязї, Василь Мереньків в Голгочах, Андрей Гавринчак в Луцї малій, Володимир Сварачевский в Жидачеві і Петро Курдидик в Підгайцях. — Поставлені в пресвитери: Андрей Гавринчак, Николай Демків, Петро Курдидик, Василь Мереньків, Стефан Новосад, Володимир Сварачевский, Володимир Ярмович, Иосиф Бопян, Александер Малицкий, Дмитро Яремко, Василь Гургула, Василь Павула, Модест Соболта, Евстахий Барановский і Іван Адам. — Міністерство назначило дотацию для прив. сотрудників в Байрівцях, Соснові і Страдчи — О. Леонтий Шефер з Волшова іменований завідателем деканату галицкого. — О. Ал. Ганас візвані до каноний институції на Печеніжину.

— **З нотарияльних кругів.** Нот. Юл. Карабіньский перенесений з Печеніжина до Болехова. — Нотарияльну канцелярию по нот. Нартовскім в Коломиї обнив яко заступник в. Гліневлї, дотеперішний субститут нот. д-ра Біпиньского.

З Товариств.

Біляне Ризниці.

Про сегорічний біляне Ризниці пише нам п. др. Теофіль Кормош з Перемишля:

При способі, як москвофільско-дудикевичівска управа заарашжувала послїдні скандальні збори „Ризниці“, годі мені, як і кождому другому членови немосквофільскої масти, вглянути точно в біляне товариства — та вже на підставі того, що дало ся запримітити з загального справоздання, можу сказати, що той біляне уложено невластиво.

І так: 1) невластиво помістила дирекция сальдо з льокациї яко готівку, бо належало для льокациї отворити окреме конто і в контї тім подати докладно звідки тота льокация повстала, з чого она складав ся і длячого зроблено. На всякий случай утримоване так значної льокациї, бо квоти 68.070 К низько опроцентованої а властиво неопроцентованої супроти утримованої рівночасно так значної готівки 10,539 К 48 с. і супроти значного кредиту, котрий товариство посїдає, але з него не користає, вказує на велику неґосподарність і брак знания у дирекциї, котра б вложивши сю льокацию в підприємство, могла би з квоти тої надобути що найменше 20 прц., а тимчасом рахунок страт і зисків показує, що льокациї не приносили жадного протенту.

2) Неправдиво подано, що до фонду резервового прийшло з біляису р. 1902/3 — 10 прц., — бо се виносило би 761 К, 96 с., а не 1379 К.

3) Не знати чому дирекция від фонду резервового дописує раз відсотки в рахунку того фонду, а раз [в квоті 94 К 88 с.] в рахунку страт-зисків?

На яких цїнних паперах сей фонд в ульокований? Сего справоздане не подав. Також не узгляднив сего справоздане, що папери, в котрих має бути ульокований фонд резервовий, мають якийсь курс — і не знати чи ефекти ті мають яку вартість, чи вартість тих ефктів принято в біляисї після цїни закупна, чи після вартости курсової, чи номінальної.

Супроти того дотична позиция біляису не дає нам ясного образу стану маєткового товариства.

4 Рахунок відсоток повинен бути окремо ведений, через що біляне яснїйше представив би ся.

5) Справоздане цїлком не виказує руху товарового і можливих при нїм зисків або страт, зіпсутя товару і т. п. а рахунок сам що-до позиций приходу і розходу хибно уложений.

6) Не подано в справозданю, длячого конто дебіторів так значно підскочило з квоти 79.427 К 79 с. на квоту 92.680 К 20 с.; не подано, чи не було якої страти і чи всї ті претенсиї товариства суть стягаємі та відповідно забезпечені.

7) Товариство, що має так значні капітали, дуже слабо амортизує конто недвижимости (7 прц.) і конто движимости (10 прц.). Тое послїдне конто у солїдної институції повинно бути мінїмальне, або і цїлком не повинно приходити в біляисї, а не аж з квотою 5.4000 кор.!

8) Не подано в біляисї анї справозданю з відки повстала резерва страт, резерва реальности (?) і з чого ті резерви складають ся; чи они в льоковані, чи в оборотї.

9) Супроти так слабого амортизованя коштів недвижимостий і движимостий, супроти слабого датованя фонду резервового та супроти мізерного, бо навіть визискуючого ремунерованя робітниць товариства показує ся чистий зиск товариства 8092 К 18 с. занадто малим, а то тим більше, що твердженя дирекциї, що побирає від товарів лиш 20 проц., є непородостойне, бо ноторичною є річию, що на парамептах церковних і ризах мавсь 40—60 проц. а „Ризница“ цїлком не продав товару дешевше чим прочі приватні підприємці.

А тепер дальше:

Ризница має цїху і марку институції сьвященичої, на скрізь добродійної а принаймепше такий прапор вивісила і з тої едино причини має претенсию до піддержки ей через загал сьвященьства. Загал сьвященьства сповняє свою задачу і піддержує ту институцию, але институция на се цїлком не заслугує, бо цїлком не виходить поза рами звичайної спекулятивної институції, котра є добродійною, але на для вдовиць, лиш для оо. директорів (котрі навіть не суть вдівцями!). Доказів на се маємо доволї, от хоч би в предложенім справозданю: Дирекция, як би на глум всему міру християнському, чванить ся великодушно що осьто 18 вдовиць і сиріт сьвященичих має в товаристві своє (вужденне!) утриманє, побираючи за утрату зору через свою тяжку 8-годинну, а властиво цїлодневну, працю (бо працюють на акорд) аж по 650 К 30 с. річно або по 54 К 19 с. місячно! — а цїлий персонал, складаючий ся з 27 осіб, аж 21.783 К 91 с. річно! Тимчасом отци директори [а є їх трох чи властиво лиш двох, бо третий побирає мало що платні], котрі преціньмають своє утриманє з відки инде а в Ризници мають тілько побічне заняте і для котрих Ризница не зістала заснована, побрали в сім році після справозданя лиш 3.879 К 99 с. [!!] кромі ріжних ремунерацій і кромі красвого помешканя, злożеного з 4 комнат і кухні, той кромі ріжних емолюментів, які побирає директор управляючий о. Ґмитрик а котрих то бенефіцій in natura в біляисї навіть цїлком не узгляднено і не виказано! А треба знати, що управа товариства т. є. рада надзираюча еще підвисшила в сім році оо. директорам платню по 2800 К річно, кромі додатків in natura і ремунерациї [!!]. Ось куди ідуть чисті зиски, кого запомагає ся, куди ідуть запомоги для вдовиць і сиріт!

Але не досить на тім! Знаємо з иншого боку, що чистий зиск є значно більший, та що управа товариства щорічно значну часть тих чистих зисків умисно усуває з під розпорядимости загальних зборів і забирає підступно і безправно тим способом вдовам і сиротам без відома їх дійсних властителїв і диспонентів то є загалу членів вдовам і сиротам після статутів запомоги, намірюючих тих укритих фондів ужити на що инше, а то на якісь цїли, котрих на разї виявити не хоче а про котрі була вже згадка в „Дїлї“. Звідси і толкує ся той наглий штучний зріст членів, бо управа товариства, боячись ваїзливої цїкавости „Українцов“ а хотячи утримати ся при посїданю загарбаних капіталів явних і укритих та при товстеньких синекурах, вербує своїх приклонників і заохочує до приступованя в члени.

Думаю однако, що супроти такого ведення дїл і супроти крайно партийного і шовіністичного становиска управа того товариства під теперішну пору, інституция ся на т е п е р не заслугує на підпору Преосьв. Ординариятів і Всч. Духовеньства.

Д-р Теофіль Кормош.

— **З Тов-а св. Петра.** На річ Тов-а св. Петра в місяци вересню прислали: парох Підгородя дек. рогатиньского о. Кипасевич складку з пушки 18·81 К; неопресвитер о. Василь Павула складку на вл. весілю 7 кор., декан калуский о. Рожаньский 36 к, на котрі зложили: пар. Мостищ о. Рожаньский і его жена Елеонора, пар. Підмихайля о. Скородиньский і его жена Меланія, пар. Завоя о. Целевич і его ж. Марія по 2, а церкви в Мостищу, Підмихайлю, Завою і громада Мостище по 6 кор.; відпоручник для дек. стрийского о. Шашковский з Дулиб 15·64, на котрі зложили: церква в Юсиптичах прил. до Дашави і краминця по 5 К, о. Тимцюрак з Дашави від себе 2, а з акафистів в Дашаві і Юсиптичах 3 К, 64 с.; монастир оо. Василіян в Гошові 5 К; о. Онуферко зі Скалату складку з акафисту 3·40, уряд пар. в Хоросні дек. щирецкого 9 К, на котрі зложили: церков в Хоросні 6, пар. о. Пясецкий 2, а Николай Вуць провізор 1, дек. калуский о. Рожаньский 26·40, на котрі зложили: церкви в Завадці і Новици по 6, о. Рудавский пар. в Завадці і его жена Мария, о. Каратницкий зав. Долгого, о. Владичин зав. Кропивника, о. Базюк сотр. Підмихайля, о. Кунчевич пар. в Новици і о. Грушка зав. Рипяники по 2 К, а Іван Ребеґа парохіяни Кропивника 40 с, дек. бобрецкий о. Штогрин 71·60 с, на котрі зложили: церкви в Ольхівци, Волощині, Лопушні, Водниках, Глібовичах вел., Боршеві, Суходолї, Николаєві і Підсоснові по 5, о. Гвоздецкий пар. в Глібовичах вел., жена о. Кармалита в Боршеві, о. Марчак зав. в Суходолї і о. Боберский пар. Николаєва по 2 К, о. Яримович пар. в Ольхівци, брацтво цер. в Боршеві, о. Кармалита пар. Боршева і брацтво церк. в Суходолї по 1 К, каплиця в Шоломиї 4, парохіяни в Водниках 7, а брацтво в Глібовичах вел. 3, дек. скалатский о. Герасимович 44 К, на котрі зложили: церкви в Качанівці Іванівці, Дубківцах, Раштівцях, Рожисках і в Сорочку по 5 К, церков в Хмелисках 6 К, а о. Рейтеровский пар. в Качанівці, о. Курбас пар. в Стар. Скалатї, о. Винярский пар. в Іванівці, о. Пачовский зав. в Дубківцах, о. Кордуба пар. в Глібові, о. Ганкевич пар. в Краснім, о. Зазуляк пар. в Рожисках і о. Хрущевский зав. в Сороцку по 1 К, неопресвитери Гургула Василь, Меренко Василь і Адам Іван по 2 К, церков м. в Кустині і доч. в Батиєві дек. холоєвского по 5, а церков в Лошнові ад Сущин дек. тереб. 6 К, заворот церкви в Рожисках дек. скалатского 150 К, о. Іоан Рудович, катехит, 1 К, а о. Мирон Коритко парох Ляшок королївских дек. унївского 8 К. — Виражаючи всїх помянутим жертводавцям сердечне Спаси-Бїг, просимо тих наших Всч. оо., котрі суть членами рад і видїлів повітових, щоби при укладаню буджету памятали на наше Тов-о, іменно же домагали ся вставлена в видатки запомоги для нашого Тов-а, взглядно для бідних церквей. В кінци апелюємо до тих оо. деканів, котрі доси не доставили нам нїяких членів ні жертв. Чейже хоть тепер не остане голос наш гласом вопіющого в пустини. — *Видїл.*

— **Урядове спростоване.** Ц. к. державна прокуратория надіслала нам до поміщеня отсе письмо: „На основі § 19 зак. прас. маю честь просити поважану редакцию, щоби з приводу статї п. н. „В Гусятинщинї всьо в порядку“ в ч. 201 часописи „Дїло“ з дня 6 (19) вересня 1904 заміщеної в однім з найближших чисел сеї часописи оголошена слїдуюче мені надіслане спростоване: Передовсїм правдою есть, що дня 8 вересня с. р. лучив ся в Копичинцях сумний факт, що Іван і Теодор Гусаків убили парубка Павла Шпікулу, однак неправдою есть, щоби сумний той факт мав місце на весїлю або на музиці, противно всїм есть відомо, що убийство Шпікули через обох Гусаків наступило на полї в тім часї, коли Шпікула займав на своїм лані корову Гусаків по причині полевої шкоди. Длятого неправдивим есть донесене, будьтоби межи парубками і взагалї народом з „Калинівщини“ і „Кутця“ істнували здавна які-небудь спори, а зате правдою есть, що в Копичинцях істнують иншого рода принціпіяльні антеґонїзми. Не есть правдою, щоби від кількох лїт стан публичного безпеченьства в Копичинцях постоянно погіршив ся і щоби в тім часї з рациї обнятя урядованя через старосту Дільца стан безпеченьства вироднв ся в систему розбишацтва, понтаючого ся правильно на всїх весїлях та музиках. Натомість правдою есть, що в Копичинцях завдяки многим деструктивним дїланям немаючим нїчого спільного з напрямом мого урядованя, есть кромі спокійного і лєґально заховуючого ся населеня много елементів неспокійних і склонних до всякого рода надужить а тим самим небезпечних для публичного спокою і суспільного порядку. Правдою есть, що в перших лїтах урядованя теперішного старости лучив ся в Копичинцях при нападї пяних розбишаків на жандармерию факт ужитя оружя з сторони тої послїдної, — але правдою есть також, що інтервенция жандармериї викликана була бездільностию адміністрациї і полїциї і нездібностию тих орґанів до усмиренн ексцесів. Ті обставини і журба о публичне безпеченьство в Копичинцях та околиці спонукали ц. к. староство гусятиньске постарати ся о креованє нових трох постеруників жандармериї в околиці Копичинець, що дійсно наступило. Самоволї в уряджуваню музик з танцами запобігло ц. к. староство через заострене в лїтах 1900 до 1904 полїцийних приписів що-до устроюваня музик, — а окремим циркуляром запросило ц. к. староство в Гусятинї духовеньство обох обрядів в повітї до спільної акциї, поручаючи навіть душпастирям деяку контролю над можливою самоволею орґанів громадских зарядів. Ц. к. староство в Гусятинї підприняло всякого рода средства в цїли упорядкованя неспосібної і безсильної громадскої адміністрациї в Копичинцях, а стараня ті находять ся вже в стадії загально пожаданій: розвязаня уряду громадского в цїли установленя правительственного комісаря. Не есть отже правдою, щоби староство гусятиньске не журилось о публичну безпечність в Копичинцях і щоби з'уживало орґанів безпеченьства в иних яких не-будь цїлях, а так само неправдою есть, щоби хто-небудь звертав ся до ц. к. староство з жалобою на відносини публичного безпеченьства в Копичинцях, так як обставини в тім напрямі є много в послїдних лїтах улучшились і під тим взглядом випередили о много полїтичні відносини, що є жерелом завдних борб і антаґонїзмів, відділовуючих неґативно на громадску адміністрацию. Длятого неправдою есть, щоби ц. к. староство в Гусятинї толєрувало бутні елементи і щоби позвалало на авантури під оком жандармериї, а в наслїдок того довело до консеквенциї, то есть до убийства на вступі згаданого. Правдою есть, що перед кількома місяцями вплинули до ц. к. староства в Гусятинї жалоби на заряд читальні в Кутцях, будьто би задля переступлення границь статутом означеної дїяльности, а також внесли жалобу члени заряду читальні в Кутцях против деяких членів читальні задля аванту; і правдою есть також, що справи ті суть тепер предметом урядового доходженя. Неправдою знов есть, будьто би ц. к. староство гусятиньске розвязало читальню „на Кутци“, але правдою есть, що дїяльність тої читальні аж со рішеня ц. к. намістництва задержано. Правдою есть також, що заряд читальні вніс против доносчиків жалобу обиду чести до повітового ц. к. суду в Копичинцях, але справа тота там упала. Вкінци правдою есть, що жандармерия в Копичинцях виконує свої обовязки під взглядом публичного безпеченьства точно і без якого небудь заміту, а неправдою есть будьтоби власть уживала жандармів до неотвітних цїлий. Помиваючи вреитї устуи кореспонденциї, полягаючий очивидно лишень на здогадах, а обговорюючи результат люстрациї гусятиньского ц. к. староства, зазначує ся, що згадані в кореспонденциї справи, а то справа руских паралєльок в Копичинцях і справа окремої місцевої ради шкільної в селї Кошівці віддані ц. к. старостном в Гусятинї до децизиї ц. к. краєвої ради шкільної, і там тепер обі ті справи находять ся. В Львові 28 вересня 1904. Ц. к. Прокуратория державна.

Позір Родимці! Просимо о даток на будову дому „Сокола“ у Львові.

Переписка Адміністрациї.

Вп. З. Ст. в За. За 3 квартал прийде нам ще 7 К 20 с. — М. Уг. в Кр. Тепер вплачено за вересень а не жовтень. — І. Га. в Вн. До кінця року прийде нам 9 К. — А. Оз. в То. Тепер заплачено лиш до кінця падолиста. — С. Га. в Лу. До кінця року прийде нам ще 7 К. — А. Па. в Ро. Тепер вплачено за 3 а не 4 квартал. — І. Цю. в Зб. Тепер вплачено до кінця вересня. — П. Бу. в Кр. До кінця року прийде нам ще 4 К 70 с. — І. Ки. в Ко. Тепер вплачено за 3 а не 4 квартал. — К. Ва. в Лї. До кінця року прийде нам ще 6 К. — С. До. в Ко. До кінця року прийде ще 1 К 13 с — І. Са. в Ме. Тепер вплачено до кінця вересня а не жовтня.

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

ЗНАНА РУСКА КРАВЕЦКА РОБІТНЯ

Василя Ґресяка

перенесена з Ринку ч. 36

на площу Бернардинську чисто 5

(Готель Варшавский.)

Сим маю честь повідомити Вповажн. Панів і Всеч. Духовеньство, що при **зміні льокалю** я значно розширив мою робітню і свій мій заосмотрив в найновійші і добірні сукна на біжучий сезон, так що всьм в можности всїм можливим вимогам моїх Вп. Гостий вповні вдоволити.

Остаю з високим поважанєм

637 4—6 *ВАСИЛЬ ҐРЕСЯК.*

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 5 жовтня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. Ioco Львів. *Пшениця* стара 8·65 до 8·85 а на термін 8·40 до 8·60, *Жито* старе 6·75 до 6·95 а на термін 6·60 до 6·80, *овес* оброчний старий 6·75 до 7·— а на термін 6·40 до 6·70, *ячмінь* пастівний 6·25 до 6·50, а броварний 6·55 до 7·15, *рітак* 9·95 до 10·25 *льнянка* 9·— до 7·50, *горох* пастівний 6·85 до 7·25 а до варення 9·— до 10·— *вика* 6·35 до 6·75, *насіне льняне* 9·35 до 9·65, *насіне конопляне* 8·75 до 9·—, *біб* —·— до —·—, *бобин* 6·25 до 6·50, *гречка* 8·75 до 9·25, *кукуруза* готова 7·55 до 7·75 а нова —·—до—·—, *хміль* (за 56 кільо) 200·— до 207·05, *конюшина* червона 72·05 до 82·05, біла 55·— до 60·—, шведска 55·— до 60·—, *Спірітус* Ioco за 50 літрів 51·65 до 52·10.

Ціна волів. Відень 3 жовтня. На виїшний торг пригнано загалом 6.270 штук. Між тими з Галичини було 439 штук, а з Буковини 22 Плачено виїмкові штуки по 81 до — кор. Найліпші по 77 до 78 кор. Середні по 72 до 76 к. гірші по 60 до 71 кор. Підтучені корови і бугаї по 58 до 72 кор. Худі по 30 до 58 кор. Ціна за один метричний сотнар.

Курс Львівский

з дня 4 н. ст. жовтня 1904.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гіпот. галиц. по 200 кр. а. в.	545 —	555 —
Банку для торговлі і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. а. в.	— —	— —
Земл. гал. Кар.-Людв. по 200 кр. м. в.	— —	— —
Земл. Львів.-Чернов. Ясси по 200 кр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 кр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	101 50	102 3.
» » » 4% 60 л. по 200 кор.	98 80	99 50
» краєвого 4½% а. в. льос. в 51	101 50	102 20
» » 4% а. в. льос. в 57 л.	99 20	99 90
Товариства кредит. 4% (I. емісії)	99 80	—
» » 4% льос. в 41½ л.	99 8.	— —
» » 4% льос. в 56 н.	99 20	99 9
Облігії за 100 кр.		
Галиц. фонду провінційного 4% в. а.	99 60	100 30
Буков. фонду провінційного 5% в. а.	102 80	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 60	— —
» » » 4½% (III. см.)	101 30	102 —
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	97 —	97 70
» » 4½% 4-ої емісії	101 10	101 80
Льосси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 кр. (40 к.)	85 —	91 —
Міста Станиславова » »	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 26	11 40
20 франків	19 —	19 25
100 Рублів срібних	250 —	253 —
100 Рублів паперових	251 —	255 —
100 марок німецких	117 20	117 80

Надіслане.

Д-р Яков Броніслав Сокаль

ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. I поверх. 248 12—12

Дуже відповідний!

льокаль на торговлю в каменици з цілим новим елеґантним уладженем з пивницею і ледівнею в дуже добрім положенню за дуже низьку ціну можна зараз винаймити в Камінці струмиловій.

Близших пояснень уділить: *п. А. Верегельним* в місці. 710 2—10

Рік заснования 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

купує і продає всякі вартісні папери, монети і т. д. Льосси на сплати місячно під як найдогіднійшими услівями а також поручає до тягнення 2 падолиста 1904 **промеси на комунальні льосси м. Відня по К 13·50.**

Головна виграна К 400.000.

Видавництво часописи льосованя „Nadzieja", річна передплата К 3·40, на провінції К 3·60. 679

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікори, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. 6 обовязком кождого свідомого інтеліґентного Русина тоту часопись передплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу. *Administration der Ruthenischen Revue", VIII Wickenburggasse 10 I St. Th. 9 Wien.*

Ученик висшої ґімназиї

глядає на селї лекциї. Павло Грабовий в Пересні, почта Тартаків. 711 4—4

Пошукую приватного ученика

на один рік приготовити хлопця до першої класи ґімназияльної. Услівя: помешканє, удержанє господарске і винагорода після листовної умови. — Адреса: П. Яцків, Колодіїв п. Войнилів. 715 3—3

Пошукую учительки

до дівчинки з III. норм. класи, котра могла би уділяти науку на фортепяні. Близших інформацій уділить о. Михайло Горбачевский, парох в Звижини п. Пеняки ad Броди. 734 1—4

Пошукує

місця піддячого, з добрим голосом, з практикою. Може зовсім заступити місце дяка. Василь Драпак, Дзвинячка к. Мільниці, почта в місци. 1—3

Покій

при родині для двох пань або двох панів. Близша відомість при ул. св. Яцка ч. 6 в склепику. 719 2—2

Букові бочки

в 6-ох зелїзних обручах, містоти около 200 літрів, продає парова фабрика цукрів і медівників Брандштедтера і С-ки у Львові, при ул. Шептицкого ч. 26. Замовленя з провінциї полагоджує ся за післяплатою. 718 3—6

Фронтовий покій

сухий, соняшний, умебльований з обслугою і опалом для **одного пана за 8 зр.** місячно. Відомість Арсенальска 2. I п. ч. дв. 5.

Найновійші

уліпшені **ґрамофони** з рухомою тубою до сальонів, ресторацій і покоїв до снідань — паралон великий вибір найкращих композицій **т. с. плит** до них найдешевше лише в магазині **Якова Каганого, Львів, ул. Синстуска 12.** (Дає також на ратальні сплати). Удержує склад роверів. Всякі направи ґрамофонів і роверів виконує як найдешевше і найліпше. Замовленя в провінциї полагоджує відворотно. 656 9—10

Гарнітури

сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосїнні і пружинові поручає в великім виборі в складі таніцерско-декорацийнім

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

Львів, улиця Паньска ч. 11. Ціни казочно низькі, товари 613 найліпшої якости. 12—20

Александер Стефан — В. Шурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть I.

Апробований для всіх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руским Інституті для дівчат в Перемишли.

Перший руский склад машин до шитя.

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 35 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвержденем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гнету безплатно. Цінники на жадане і даром 313

Іван Ляврун

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

свое переплетниче і ґалянтерийне заведене

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

Одинока краєва

Нагороджена медалем срібним на виставі краєвій. 762 8—10

Перша краєва парова

Фарбярня і пральня хемічна

ЛЯНҐІЄР і С-лка (давнійше Мідінґ)

Львів, Ягайлоньска 20.

Академічна ч. 26. — Станиславів, ул. Собіского 13.

чистить хемічно і фарбує на кольори модні, порені і непорені сукні дамскі, мужескі і дитинні, уніформи і всякі материї вовняні і шовкові, портиєри, заразом пера і т. п. річи.

Точне виконанє до 8 днїв. — Ціни найнизші.

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекурацийнім

„ДНІСТЕР"

Товариство Дністер опирає ся на взаїмности членів, то значить *звертає членам* щорічну чисту надвижку. *Зворотів* виносили за р. 1900, 1901, 1902 суму *219.332 кор.* т. є. 8%.

Шкоди ліквідує **Дністер** скоро при участи місцевих членів і делеґатів. За 11 літ виплатив **Дністер** 7.807 відшкодовань на суму 4,161.668 кор.

Фонди Дністра з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цінних паперах.

Полїси Дністра приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

Аґенциї Дністра находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **Дністер** *уділяє аґенциї господарям*, де ще на більший округ нема аґенциї. Аґенти *зробили вже 537.815 корон провізиї.*

На житє треба обезпечати ся через **Дністер** в Товаристві краківскім; власну провізию від таких обезпечень дає **Дністер** *на рускі добродійні цїли*; тому *на житє обезпечайте ся тілько через* **Дністер.** 34

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР"

у Львові, Ринок 10 в домі „Просьвіти".

Рух залїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20*, 6·10, 1·40, 5·50, 9·10*.**
» Кракова	**2·31*, 6·00, 8·55, 1·30, 5·40, 8·40*, 9·50*,**
» Тернополя	**3·25*.**
» » на Підзамче	**3·04*.**
» Рави рускої	**6.42,**
» Підволочиськ	**7·40, 2·30, 5·30, 10·20*.**
» » на Підзамче	**7·20, 2·15, 5·06, 10·02*.**
» Лавочного	**7·45, 1·10, 10·40*.**
» Самбора	**8·00, 10·00*.**
» Станиславова	**8·10.**
» Яворова	**8·20, 4·45.**
» Венеци	**5·08.**
» Стрия	**10·02, 4·35.**
» Рашева	**10·20.**
» Коломиї	**11·25.**

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·08 попольдни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольдни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вин.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вин. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вин. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45*, 4·10*, 8·25, 8·35, 2·55, 6·20*, 10·55***
» Іцкан	**2·51*, 6·20, 2·45, 10·42*.**
» Підволочиськ	**6·30, 1·55, 9·00*, 11·00*.**
» » Підзамча	**6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.**
» Лавочного	**6·45, 9·10, 6·40*.**
» Яворова	**6·50, 5·48.**
» Самбора	**9·25, 8·40.**
» Тернополя	**10·35.**
» » Підзамча	**10·52.**
» Чернівців	**10·45.**
» Венеци	**10·50.**
» Стрия	**8·05 11·05*.**
» Рашева	**8·30.**
» Коломиї	**5·55.**
» Рави рускої	**7·05*, 11·10* [тілько що неділї].**
» Перемишля до	**30/9 10·05*.**

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32 2·05, 3·35, і 5·05 попольдни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вин.] 1·35 попольдни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·15 попольдни [від 1/5 до 30/9 вин.] і 5·48 попольдни.

до Щирця 1·45 попольдни [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 попольдни [від 15/5 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їздя як такові білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. мож набувати через цілий день в мійскім бюрі ц. к. державних залїзниць, плосам Ґаусмана ч. 9.

Якова Більбля Син

КРАВЕЦКИЙ МАҐАЗИН

Львів, улиця Краківска ч. 4, (I. поверх).

Полекші в сплатах. 730 2—14

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 7—7

Для молодїжи шкільної.

Жадайте по всїх склепах

Бльоки і зошити рисункові „Leopolia"

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia".

Вирїб краєвий. 650 17—20

Товариство „Любов" у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам,** зглядно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дітий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік житя.

Перший віддїл, *обезпеченє рент,* заведене: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, зглядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов" своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії,* які можна виплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цілорічних ратах;

2) *28-* зглядно *14-дневу проволоку* до виплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потруднія;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов" у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский

Щорічна передплата виносить **2 зр.** на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

„Краєвий Союз кредитовий"

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по	10	сот.
Замкненя місячні	2	»	5	»
Інвентар довжників	»	»	5	»
Інвентар вкладників	»	»	5	»
Інвентар уділів	»	»	5	»
Книга головна	»	»	10	»
Книга ліквідацийна	»	»	10	»
Книга вкладок щадивч.	»	»	10	»
Книга уділів членьских	»	»	10	»
Реестр членів	»	»	10	»
Справоздане і замкненє рахунків	»	»	10	»
Згодошенє о позичку штука	»	»	2	»
Виказ умерлих позичок	»	»	2	»
Асигнати касові штука	»	»	1	»

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзї кредитовім"** у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

Оповістка.

Заходом академ. тов. „СІЧ" в Чернівцях (перед тим **„Молода Україна"**), появили ся досї ось які книжки:

1. Мих. Гоголь: „Ревізор", комедия в пяти дїях, переклав В. Семович. Ціна 60 сот.

2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька", оповіданя, переклав А. Крушельницькій. Ціна 60 сот.

3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби" новелї із гуцульского житя. Ціна 60 сот.

4. Теодот Галїн: „Думки та пісні", поезиї. Ціна 20 сот.

5. Ант. Крушельницкий: „Серце", оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леся Українка: „Відгуки", поезиї. Ціна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

7. Максим Горкий „Міщане", сцена в домі Бевсемйонова, переклала Маруся Полтавка. З переднім словом. Ціна 1 кор.

Видання 1—3 і 7 можна дістати тілько неоправлені.

Набувати можна всї книжки з Чернівців у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2 у Львові і у обох руських книгарнях.

Лише патентованою машинкою „Фенїкс" можна зробити легко і добре 500 папіросів на годину! Дістати можна по 3 К за штуку в 6 величинах тутох, в першорядних трафіках і ґалянтерийних торговлях або за попереднім надісланем К. 3·30 і Ч. тутки у фірми: **ГОРВАТ і КЛЕЧЕНЬСКИЙ,** торговельна аґенция у Львові. 728 a

Ще сильні товарів просимо неекспектувать на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. К. Левицький. Папір з фабр. Черлянського. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

№ 214. Львів, Четвер 23 Вересня (6) Жовтня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Панська Гавсмана ч. 9; К. Вухната ул. Каролі Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 18; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без пачтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодинокє число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і жалі приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Наслїдки неконсенвенции.

Кілька польских часописий, між ними і так поважний та не вириваючий ся ніколи з несправдженими інформациями як Czas, доносить, що на вчерашнім засіданю соймової комісиї для „аґрарних реформ", котра тепер з незвичайним поспіхом перемолочує законопроект про рентові оселї, о. Ефіновичь, репрезентуючий в сій комісиї руский клюб, заявив ся за рентовими оселями та одобрив їх, як інституцию коросну і для руского народу. Як доносить іменно Czas, то „на закінчене загальної дискусиї над згаданим законопроектом руский посол, о. Ефінович, забрав слово і заявив, що закон про рентові оселї уважає пожиточним для селян, так Поляків як і Русинів; бажав би лише, щоби в законї забезпечено Русинам вплив на его виконуване. Голова комісиї, пос. Сенковский, висловив вдоволене з заяви о. Ефіновича, з котрої належить заключати, що Русини не будуть мати упереджень супротив закону. Позаяк однак закон есть економічним, тож і сей вплив, о якім згадував о. Ефінович, не може бути по его думцї законно забезпеченим, бо економічному законови не можна давати анї політичного анї національного підкладу". Цїлком згідно з тим пише і Słowo Polskie, посїдаюче рівнож точні інформациї з обрад соймових комісий, а инший знов дневник додає ще, щочерез увесь час дискусиї над рентовими оселями „о. Ефінович... слухав виводів польских бесїдників з заінтересованем, а деяким їх арґументам голосно потакував". Той дневник заключає, що „з і справою рентових осель руські посли зачинають поволи освоювати ся"...

Наведеним донесеням польских дневників не маємо причини невірити, а то тим більше, що — як сказано — приносить его і так компетентна в тім зглядї як і дбаюча о серіозність своїх донесень часопись — як Czas. Факт наведеної заяви о. Ефіновича за рентовими оселями мусїмо отже приняти за доконаний.

Коли би о. Ефінович не був членом руского соймового клюбу, значить членом з'орґанїзованої руської репрезентациї соймової, але стояв поза сим клюбом, то заява о. Ефіновича була би нам з полїтично-національної точки цїлком рівнодушна, а вже що найбільше мала би для нас інтерес з морального боку „як образець полїтичної нехарактерности в кругах сего роду „атцов", як теперішний брідский посол та protege Dziennik'a Polsk'ого і „Руского Селянина" — о. Ефінович Та якимсь дивезним дивом сей о Ефінович ще на однім з перших засїдань руского соймового клюбу впавансував між его члени, а тим самим і дебют о. Ефіновича в аґрарній комісиї в очах усїх мусить іти, і справдї — як бачимо — вже йде на рахунок цїлого руского клюбу та репрезентованого сим клюбом руского народу.

Законопроект про рентові оселї був причинною першої сецесиї руских послів зі сойму; против сего законопроекту застерігає ся і заява зложена на першім засіданю теперішної соймової сесиї головою руского клюбу, д ром Олесницким отсими категоричними словами: „наше становиско (різкої та виразної опозициї — як сказано дещо в горі сеї заяви — Ред.) обовязані ми зазначити тим яркїйше, що на порядку дневнім уже першого засїдання сойму бачимо поставлену справу рентових осель, котру від ряду лїт руский нарід уважає тяжким замахом на свої права і свою еґзистенцию і котру всенародний голос велить нам з усею силою поборювати". Отся заява з 30-го минулого міс. деклярувала ясно і недвозначно становище руского клюбу в справі рентових осель, а вистало пять днїв, щоби член сего клюбу засїдаючий в дотичній комісиї зложив заяву як-раз противолежного змісту.

Що о. Ефінович, поступаючи лише консеквентно шляхом, вибраним через себе від хвилї поставленя своєї кандидатури против посла-сецесіонїста, пішов тут в розріз з заявою клюбу, до котрого на загальну вдивовижу належить — ясне як білий день. Та ми знаючи, хто есть о. Ефінович і знаючи, як іменно він увійшов до сойму, не будемо питати: як сьмів о. Ефінович ломити солїдарність клюбову і національну? Ми мусимо піти до коріня річи і спитати: як загалом міг о. Ефінович стати членом руского клюбу?

О скільо знаємо, то о. Ефіновича принято до руского клюбу на основі его заяви, що его кандидатура і вибір в Брідщинї „не мали характеру полїтичної демонстрациї" против сецесиї, а лише звертали ся против самої личности п. Барвіньского, — та на основі приречення солїдарности і карности клюбової. Не потреба нам однак розводити ся над усею несеріозностию та прикрим комізмом, коли прямо не цинїзмом такої заяви і такого приречення. Бо хто-ж буде на стілько наївним, щоби повірити в „неполїтичний" характер кандидатури о. Ефіновича, коли поставили, затвердили, форсували і всїма силами єї піддержували та переперли як раз сї круги, що були полїтичними противниками сецесиї!? Вибрати у с і х сецесіонїстів назад у сойм було так само солїдарним обовязком усїх Русинів, як солїдарно сї сецесіонїсти зложили свої мандати. Так диктувала рация полїтичної хвилї, так диктувала народна солїдарність і народне достоїньство. І чи сим сецесіонїстом-кандидатом був Барабаш, Король чи Барвіньский — все одно, кождого з них, як сецесіонїста, всїма силами для полїтичної демонстрациї піддержати, було сьвятим обовязком кождого Русина. Говорити-ж про „неполїтичний" характер демонстрациї тодї, коли висуваном своєї кандидатури против посла-сецесіонїста розбило ся руські сили, пустило ся воду на польский млин і послужило ся польским полїтикам за оруде як-раз для п о л і т и ч н о ї демонстрациї против сецесиї — се пряме глузоване з здорового людского розуму а рівночасно сьвідоцтво повної безхарактерности. А хто не задержав ся тодї перед зломанем народної солїдарности та карности, коли вона була найвищим імперативом хвилї, та хто вийшов з виборчої урни як кандидат повітових польских потентатів, русиножерної польскої преси та всїх антинародних сил, від сего чей годї жадати солїдарности і карности клюбової. Що більше! сего чей не можна вважати р у с к и м послом, як не мож ними вважати Ценьских, Целецких, Валевских і т. д., і консеквентно не можна приймати до клюбу руских сецесіонїстів антисецесіонїстичного польского полечника.

На превелике здивоване руский загал довідав ся однак, що руский клюб вважав згіднім із полїтичною консеквенцию та з вимогами полїтичної моралї і власного достоїньства приняти о. Ефіновича в свої члени, а тим самим, що клюб руский сам дав примір неконсеквентности і сам узнав безкарність ефіяльтских подвигів. Нинї клюб руский збирає овочі свого пересадного опортунїзму чи неконсеквентности і посичий почесне імя его „члена" брідский посол консеквентно плює в лице народній карности.

Про приняте о. Ефіновича до руского клюбу — а довідали ся ми про сей факт вперве із шпальт Dziennik'a Polsk'ого — не хотїли ми писати, не бажаючи розмазувати сеї прикрої справи, хоч як сей факт мусїв нас немило здивувати. Та коли, як член руского клюбу, отже з маркою его репрезентанта як репрезентанта руского народу, о. Ефінович позваляє собі бити в лице опінию і інтереси руского народу і коли він безцеремонно поступає в супереч офіциальним та торжественним заявам сего клюбу, ми не могли мовчати довше і мусїли раз витягти справу на сьвітло дня, та вважали своїм обовязком звернути увагу на крайно аномальність ситуациї.

Коли вже руский клюб узнав відповідним побільшити свій склад таким набутком, як о Ефінович, то повинен глядїти, щоби бодай сей „член" не компромітував клюбу скандальними виступами на власну руку. І ми, довіряючи вповнї політичному розумови та політичній характерности голови руского клюбу, сподїємося, що він не допустить до сего роду дальших компромітацій руского клюбу та зарядить міри, щоби о. Ефінович або зложив рішучу декларацию в аґрарній комісиї, відкликуючу вповнї его позавчерашні енунциациї та звертаючу ся рішучо против рентових осель, або в противнім разї перестав бути членом руского клюбу.

Огляд на евентуальне зменшене числа руского клюбу, чи на які небудь инші моменти, не може мати тут місця. Коли би чисельність клюбу мала стояти повад кваліфікацию его членів, то не бачимо

Борба чоловіка з заразливими слабостями.

(Очерк Е. Д. Гафтова).

Заразливі слабости були звісні людям вже в глубокій старинности, як о тім сьвідчить біблія; они уважались яко кара зіслана „свише" за гріхи людий, і народи, поражені безграничним жахом, ненарікаючи переносили страшне нещасте, не стараючись найти бороти ся з таємним ворогом, котрий уносив десятки і сотні тисяч чоловічих жизний. Не кажучи вже про середні віки — класичну епоху найгрубійшого забобону — еще в так називаним просьвіченім XVIII столїтю панували в суспільности незвичайно темні погляди на ество і природу заразливих слабостий.

В 1727 р. лютувала в Відни чума, котра винищила майже цїлу четвертину населення австрийскої столиці.

Істория того часу, описуюча той случай, говорить: „По думцї звісних лїкарів, чума є невидимим їдовитим опаром, що виходить від зьвізд; той страшний випар незамітно проникає в тїло чоловіка і убиває его".

Причини заразливих слабостий виявлені тільки що йно в дуже недавнім часї, дякуючи трудам таких ученых, як Пастер, Кох, Лїстер і їх многочисленних учеників. В 1863 р. Пастер цїлим рядом досьвідів доказав, що процеси гнитя представляють собою результат дїяльности осібного рода мікроскопічно малих существ, та названих б а к т е р и й а б о м і к р о б і в. В 1867 р. анґлїйскому хірурґови Лїстеру удалось установити той факт, що всїлякі слабости, поражаючі иноді орґанїзм після поранення або хірурґічних операций, також повстають від дїланя бактерий.

Вивченє бактерий, їх прикмет, життя, способів розмножуваня — бистро посунулось вперед і постепенно одна за другою були найдені бактерії, визиваючі заразливі хороби. Нинї добре звісно, які бактерії являють ся причиною чахотки, тифу, холери, дифтериту „сибірскої язви" і т. п.

Ті бактерії добувались із виділин хорих осіб, після чого для лїпшого їх вивченя розплоджувано їх штучно в бульйонї, в желятинї і т. п. одержуючи таким способом цїлий їх розродок або культуру. Тоті культури вщіплювано звірятам, а ті послїдні занепадали на ту же неміч, якою страдали слабі, що з їх виділин виведені були недуготворні бактерії.

Такою ось дорогою була установлена несумнївна звязь межи слабостями з одної стороны і бактериями з другої. Для декотрих заразливих слабостий відповідаючі їм специфічні бактерії еще не найдені, но нема нїякого сумнїву, що в більше або менше в близькій будуччинї і они будуть наконець замічені при помочи мікроскопу.

Відкритє тих правдивих виноватців заразливих слабостий принесло людству велику користь. Передовсім залишено непотрібні, утяжливі і часом недоладні методи лїченя, в роді н. пр. обкурювання хорих, що псувало тільки воздух; дальше — і се саме головне — познакомившись з первожерелом зла, найшли способи бороти ся з ним: борба з заразливими хоробами обернулась в страшну борбу з недуготворними мікробами, загрожуючими здоровлю і житю людий. І на тій дорозї здїлано вже дуже много; декотрі страшні в старину епідемії, як н. пр. епідемія вісни і прокази, майже зовсїм незвісні в теперішнім часї, другі в значним степени стратили свою вигубляючу силу, як н. пр. холера, чума, жертвами котрих в той час падала велика тьма людий.

Бактерії представляють собою ґрупу низших орґанїзмів ростинного походженя. Ботаніка, вооружена мікроскопом і другими средствами зауважуваня, відкрила тїсну звязь межи бактериями і грибами, — говорячи простїйше, установила приналежність тих і других до одної семї, одного роду, іменно до роду грибків-дрібянок. Величина їх незвичайно мала; вона колїтає ся межи 1/1000 і 4/1000 міліметра, так що видїти їх можна тільки за помочию сильно побільшаючого мікроскопу.

Форма бактерий дуже різнообразна, розрізняють три головні типи: 1) к у л я с т і бактерії (стафильококки, стрептококки); 2) п а л о ч к о в а т і, инакше називані бациллями або властивими бактериями (палочки дифтерії, сибірскої язви, туберкульоза) і 3) в и н т о о б р а з н і (шрубоваті) — вібріони, спорильої, спорокети (мікроби поворотного тифу, холери).

По своєму устрою бактерії представляють собою клїтки, складаючі ся з білкової матерії. Они визначають ся незвичайною плодовитостю. Коли приготовимо добре прокіпяченого бульону і оставимо его на воздусї відкритим, то вистоявши 1—8 годин, бульйон помутнїє і в каплї его ми найдемо під мікроскопом мірияди бактерий. Від одної бактерії в протягу одної доби може найти поколїнє в 16 мілионів. Они розмножують ся або дїлбою або образованєм так названих спор чи сїмен. Розмноженє через дїлбу лежить в тім, що бактерія клїтка дїлить ся на дві половини, з котрих кожда начинає жити самостійно і в послїд, в свою чергу, дїлить ся на половині і т. д.

Спори — то зародки, котрі образують ся бактериями тодї, коли ті послїдні попадають в погані условини і чують, — так сказати — свою близьку загибіль. Спори відзначають ся незвичайною стійкостю в відношеню до розличних шкідливих вплинів — студени, жари і т. п. і при сприятних условиях ростуть і розвивають ся, переміняючи ся в самостійні бактерії.

Бактерії годують ся орґанїчними творивами. В природі орґанїчні творива входять в склад животних і частинних тканий, як живих, так і мертвих. Одні бактерії живлять ся тільки мертвими тканями, другі тільки живими. Вписавши в своє тїло поживний материял, розкладаючи его в своїм тїлї і викидаючи геть відкиди, бактерії сильно змінюють то місце, в котрім они посепили ся — все одно буде тим місцем кусень дерева, або жива ткань, входячи в склад живого орґанїзму. В першім случаю зміна, зроблена бактериями буде заключати ся в гнитю, в другім — она виразить ся слабостию.

До складу живої орґанїзованої ткани, котрою они годують ся, бактерії відносять ся, далеко не однаково; одні із них можуть жити і розвивати ся виключно в тїлї чоловіка, другі — тільки в тканях того або иншого животного, треті, наконець, устроюють ся де попало, не роблячи рїзницї межи орґанїзмом чоловіка і животин. Тому, чоловік заражує ся від животин декотримі їм

ЮЛІЯН СОЛИК
передтим Фр. Мрозиньский
у Львові, ул. Собіского ч. 7.
поручає всякі роди
ФУТЕР
Футра до подорожи, пальтоти мужескі та дамскі після найновійших фасонів саки, пелерини, жакети, колїї, зарукавки, шапочки дамскі, колпаки, шапки мужескі, шкіри у всїх родах поодиноко та гуртом, також верхи готові до мужеских і дамских футер. — Футра для Вир. Духовеньства також на рати. — Найновійші матерії на верхи в найбільшім виборі. Цїни умірковані. 696 4—30

причин, для яких би гіршими від о. Ефіновича були ті посли, що відразу не прилучили ся до сецесиї. Якби однак станути на сім становищи, то всякий клюб мусів би забагнити ся балястом мамелюків, котрі своїми голосами в клюбі не лише спиняли би всякі, собі і своїм протекторам невигідні, кроки але ще й спутали би руки чесним членам клюбу і дискредитували та компромітували їх на кождім кроцї. Тож руский клюб, коли хоче ухоронити ся від непожаданих наслїдків принятя о Ефіновича в свої члени, мусить без огляду на всякі инші мотиви рішучо взяти до сего свого „члена", і або навчити того ломителя народної карности сеї горожаньскої чесноти, або висаґмінувати з поміж себе компромітуючу одиницю — котра, сяк чи так, абсолютно не повинна там засїдати.

Загальні збори „Селяньскої Ради" в Камінцї Ст.

Рідко коли трафить ся кому потерпіти таке „посрамленіе", яке потерпіли наші „маститі" патріоти на загальних зборах „Селяньскої Ради в Камінцї Ст., які відбули ся в сей второк дня 4 с. м. Вже заздалегідь рішили вони за всяку цїну захопити в свої руки „Селяньску Раду", товариство засноване народовцями, — а через се і політичний провід в Камінеччинї. В тій цїли, не порозумівши ся навіть що-до скликання зборів з головою „Селяньскої Ради" о. Зельским, скомпаґнували потайки всї темні сили і упросили знаного перевертня, екс-теольога „ґаспадіна" Маркова з Золочева, щоб той виголосив „политїческій" реферат — тай були певні побіди.

Однак не так склало ся, як собі бажали аранжери з московского штабу зі Львова. На кількасот зібраних явило ся більше чим ¾ наших сьвідомих міщан і селян під проводом патріотичного сьвященьства і сьвітскої інтелїґенциї з повіту.

Збори відкрив „атец" Лозїньский з Горпина і зазначивши, що Богдихан зі своїми Татарами поділив Русинів на Велико і Малоросів, почав нападати на нашу патріотичну молодїж, однак збитий з пантелику сильним протестом наших людий, докінчив скоро свою промову, ставлячи внесенє на вибір о. Красїцкого з Нестанич за голову зборів.

Позаяк після статутів „Селяньскої Ради" може бути головою зборів тілько член видїлу, запротестували присутні против вибору о. Красїцкого головою, а о. Петрушевич з Холоєва поставив внесок, щоб головою зборів вибрати о. Зельского з Миляцина старого. Коли за о. Зельским осьвідчило ся більше як ¾ зібраних і він обняв провід зборів, кинулась каґанна мов „хищі вовки" на трибуну, хотячи силою усунути о. Зельского і розбити збори.

Вискочив головусий, рудий екс-теольог Марков, а за ним ґаспадін д-р Павлюк, звісний з писаня квітів по польски а ряний „кацап", і оба кинулись, не зважаючи на соблазнь, яку дїлають, на о. Зельского, щоб ему вирвати з рук книгу членьску і засїдань видїлу. Однак наші люди станули сейчас в оборонї о. Зельского перед московскою дичею, а москвофіли мов неприпині змушені були уступити.

З піною на устах і з безсильною злобою під проводом канцеліста суд. Процика (котрий хоч хорий не міг видержати дома)— опускали рубльохами салю зборів, серед голосного сьміху присутних.

По тім intermezzo запросив о. Зельский на заступника голови п. д-ра Яцева з Камінки Ст., а на секретарів п. п. Романа Секелу канд. адв. з Камінки Ст. та Іларіона Ваня з Гумниск — і серед великої уваги присутних спокійно і поважно начали ся збори.

Наперед виголосив реферат политичний о. Бардин з Ланів польских. Вказуючи на невідрадне положенє Русинів в Австрії, против котрих неменше Поляків виступав і австрийске правительство — візнав присутних до згідного і солїдарного дїла і до більшого довіря у власні сили. Присутні нагородили сей гарний реферат рясними оплесками.

Відтак відбув ся вибір видїлу, до котрого увійшли через аклямацию: о. Сидір Зельский парох з Милятина стар. яко голова, о. Михайло Цегельский парох з Камінки ст. яко заступник голови, п. Роман Секела кандидат адвокатури з Камінки ст. яко секретар, о. Кароль Бардин парох з Ланів польских, п. Йосиф Рихва міщанин в Камінцї ст., п. Іван Струк селянин в Желехові вел. і п. Олекса Улицкий селянин в Стриганцї яко видїлові.

До суду мирового вибрані: д-р Яців з Камінки ст., о. Петрушевич з Холоєва, о. Боднар з Дмитрова, о. Чубатий з Деревлян, п. Задорняк з Деревлян, п. Ваньо з Гумниск, пп. Скопляк і Шипкевич з Камінки стр.

Велике одушевленє викликала відтак промова п. Романа Секели, котрий указав присутним, хто есть їх приятелем, а хто ворогом — підніс, що тілько народовці стремлять до политичного і економічного движеня руского народу, котрий не повинен слухати підшепту темних духів, а іти за тими, котрі его не цурають ся та щиро і охотно стануть в оборонї народної справи.

Забирали вкінци ще слово о. Петрушевич з Холоєва та о. Боднар з Дмитрова і напятнували поступованє московскої кліки і ей керманичів зі Львова.

Послїдний промовив голова „Селяньскої Ради" о. Зельский і візвав присутних, щоб при кождій нагоді сьміло ставали в оборонї своїх прав, та прирік, що нововибраний видїл „Селяньскої Ради" буде старати ся за помочию віч і зборів розрухати камінецкий повіт — і розбудити більше политичного житя.

Відтак подякував присутним за численну участь в зборах.

Загомоніла пісня: „Ще не вмерла Україна" — і учасники зборів розійшли ся одушевлені домів, з сильною вірою і надїю, що від тепер, по так великім погромі польско-старостиньских прислужників, під'юджуваних зрадниками народної справи зі Львова, начне ся спокійно і без перешкоди інтензивна праця над розбудженем і политичним осьвідомленем Камінеччини!

А се справді дуже „во потребу".

Учасник.

Топорівска істория.

(Допись.)

Наша істория громадскої репрезентациї о Топорові, описана докладно в „Дїлї" ч. 161, 169, 174 і 195, не зістала еще до сего часу через власти адміністрациїні полагоджена; заведений ц. к. староством виїмковий стан тревав дальше. Наших рекурсів неполагоджено, на наші жалоби до президиї намісництва не маємо відповіди; а тимчасом Мартин Позняк, котрий de facto не есть навіть заступником радного, бо зрезиґнувавши з уряду заступника начальника громади перестав бути членом ради громадскої, урядує дальше накинений неправно ц. к. старостном. Замість того автократа, по суспендованю бувшого начальника громади Павла Мельника, повинен був на час провізорії обняти функциї начальника найстарший віком асесор, що очивидно не наступило. Додати треба, що високе ц. к. міністерство внутрішних справ рескриптом з дня 4 лютого 1904 ч. 297 ухилило всї дотогочасні зарядженя ц. к. староства; а помимо того Позняк урядує дальше, а нашу просьбу, щоби на підставі внесше цитованого зарядженя ц. к. міністерства неправно накиненого нам Позняка на заступника начальника громади від урядованя усунути і віддати тов урядованє на основі гром. закона старшому віком асесорови, до сего часу неполагоджено.

Один тутешний панок Поляк виговорив ся так: *„Chociaż u nas wywalczono uzupełniające wybory, które wkrótce nastąpić mają, ale cóż z tego? Przeciw tym wyborom zrobi się protest i one tak zostaną, a Pozniak będzie urzędował za naczelnika gminy aż do ukończenia kadencyi, bo starostwo co chce to zrobi".*

Отже если в самій річи мають наступити від вже півтора року очікувані доповняючі вибори на місце зрезиґнованих радних, то належить в першім ряді усунути Мартина Позняка від урядованя за начальника громади, котрому — як сказано — вже на початку цїлої істориї нашої громади не належало віддавати урядованя того, бо він тоді яко зрезиґнований не був навіть заступником радного, а яко такий, не може передовсїм по мисли нотованого зарядженя міністерства дальше урядувати та — що не менше важне — перепроваджувати доповняючі вибори.

Заходить тепер питанє:

1. Длячого староство не поступило до сего часу по мисли зарядженя ц. к. міністерства справ внутр. з дня 7 лютого 1904 і не усунуло Позняка від урядованя?

2. На якій основі ц. к. староство тримає Позняка на становищи начальника громади, котрого нам незаконно накинуло, і длячого не віддає того урядованя по мисли постанов громадского закона в законні руки т. є. старшому віком асесорови?

3) Чи тим способом не знесено цїлковито лад і порядок автономічний, і не запроваджено стан виїмковий?

4) Чи таке беззаконне поведенє не приносить громадї тілько лиха, через яке терплять справи громадскі?

5) Чи можуть решта членів громадскої зверхности (асесори) бути одвічальні за поступки такого незаконно накиненого начальника громади, котрий остаточно нїкого до урядованя не припускає і нїкого не радить ся окрім ксьондза Тимочка, ініціятора резиґнацій а тепер головного команданта і речника Познякового?

6) Чи може громадска рада повнити свої обовязки мовчи на чоїй такого незаконно накиненого начальника громади?

Коли наші просьби, рекурси і жалоби не приносять пожаданого успіху, бо остають неподагоджені, то просимо наших Вп. послів і „Народний Комітет", щоб заняли ся нашою справою і дали нам належну опіку.

Топорівский.

Війна.

З Манджурії.

Петербург. Російска телеґрафічна аґенция доносить з Харбіна: як зачувати, японьскі передні сторожі на цїлій лінії від Гуну до дороги, що йде з Мукдену до Бензіті, перейшли д. 2. с. м. до атаку, але всюди їх відперто. Д. 3. с. м. не було вістий з поля війни.

Берлин. Loc. Anz. довідує ся з Мукдену, що Японцї хотїли д. 27. вересня ударити на російске войско, але відрадили ся, бо зміркували, що суть за слабі.

З Порту Артура.

Петербург. Ген. Штесель телеґрафував до царя д. 23. вересня: Всї атаки, виконані Японцями в остатних чотирох днях, відперто з великими стратами противника. Від 19. вересня до 23-ого до год. 5. зрана неприятель утримував сильну пальбу з пушок і приступав до північної та західної части твердині і до внутрішних укріплень. Ми відперли всї ті приступи, а в руках противника лишили ся дві зовсїм знищені редути, що лежать близько резервоарів, котрі Японцї також знищили. Остатний приступ на Високу гору відперли ми сегодня о год. 6. Противник заняв тут охоронні насипи і уставив машинові карабіни, а потому острілював твердиню. На розказ ґен. Кондратенка поручник Подґурский зі стрільцями і піонїрами рушив на Японців, відобрав їм насипи і висадив їх у воздух. Японцї утекли в панічім неладї. Капітан Сичек пігнав ся за ними зі стрільцями. Полковник Ізман, що доводив тою акциєю, здав рапорт, що поручник Подґурский своїм лицарством головно причинив ся до того, що Японців виперто з Високої гори. Японцї стратили над 10.000 людий. Вся залога тримала ся в тім бою по лицарски, а особливо відзначили ся ґен. Кондратенко, полковник Ізман, капітан Сичек і поручник Подґурский. Войско било ся хоробро, особливо 5-ий полк. Всї бажають боронити сеї кріпости Росиї на далекім Сходї до остатної каплї крови. — Другу телеґраму прислав д. 30 вересня тому: По кровавих атаках в днях 19—23 вересня настав повний спокій. Тепер неприятель працює сильно і поволи посуває ся наперед. Бомбардованє фортів і внутрішної твердині тревав дальше. Робимо часті випади. Дух войска все хоробрий. Що днини опускають ваговні жовнїри шпиталь і вступають назад в ради.

Петербург. Російска телеґрафічна аґенция доносить з Харбіну: Всї японьскі атаки в днях 19—26 вересня відперто. Росіяни опустили лише кілька менших фортів, з котрих остали лише купи звалища. Японцї не могуть їх занять, бо находять ся під перехресним огнем з инших фортів. Страти Японців величезні. При однім приступі стратили майже цїлу девату дивізию. Лицарска оборона Порту Артура викликує одушевленє в манджурскій армії. Душею оборони є ґен. Штесель; помагають ему ґен. Кондратенко і Фок. Бувший командант Дального ґен. Сахаров віддав великі услуги інжинїрскі. Дух цїлої залоги є знаменитий і в тім треба бачити причину, що твердиня тримає ся. Жывности є досить на довший час; всї вісти про брак жывности походить з японьских жерел і є по більшій части видумкою. В остатних атаках Японцї стратили около 10.000 людий.

Льондон. Daily Telegraph довідує ся з Наґасакі, що Японцї д. 24 вересня укінчили підземний прокіп до Порту Артура.

Позір Родимці! Просимо о датки на будову дому „Сокола"у Львові.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Соймн.

Прага. На нинїшнім засіданю сойму соціяльїсти, як зачувати, хотять виправити таку саму демонстрацию, яку виправлено в Берлї. Наслїдком того запорядженo всїлякі осторожности і обмежено видачу білетів на ґалєриї. — Вчера радив німецкий комітет обструкциїний, вибраний в остатній сесії чеського сойму, над тактикою підчас теперішної сесії. Аґрарники внесли резолюцию, в котрій уважають за річ бажану, щоби з уваги на загальну нужду, яка запанувала в краю через елементарні нещастя, відступити від обструкциї при внесенях на запомоги; заразом признають, що такий крок мав би політичне значінє, і длятого не домагають ся залишенє обструкциї, але й не беруть на себе одвічальности за наслїдки. По довгій нарадї одноголосно ухвалено дальше вести обструкцию.

Капо д'Істрія. П. Венаті і тов. внесли вчера протест против знесенє італїйского видїлу правничого в Інсбруку і жадане, щоби заложено італїйский університет в Терстї.

Мирова конференция.

Новий Йорк. Доносять з Вашинґтону: Президент Сполучених Держав, звернувши ся неурядово з запитами до европейских держав, переконав ся, що теперішна хвиля не надає ся до розісланя запросин на мирову конференцию; справу треба відложити до покінченя війни. Коли би й тогдї Рузвельт був президентом, то спросить конференцию до Сполучених Держав, бо з уваги на кошти, получені з конференциєю, не можна жадати, щоби вона знов відбула ся в Газї. Приготовленя до конференциї тревати будуть цїлий рік.

НОВИНКИ.

— **Встидають ся рідної мови.** Пишуть нам зі Скалатщини: Дня 28/9 с. р. відбувала ся часткова окружна конференция нар. учит. скалатского повіту в Підволочиськах. Перед начатем обрад відчитували учителї так Русини як і Поляки поміщену в „Дїлї" з дня 26/9 с. р. статейку під заголовком „Непонованє власної мови". При тім деякі з молодших учителїв Русинів і поступових Поляків заохочували всїх учителїв Русинів говорити виключно своєю рідною мовою. Здавало ся, що ні один учитель Русин не стане говорити чужою мовою. Наступили обради. І тут доперва вийшла на яву руска запроданість. Дві третини всїх присутних учителїв Русинів мовчали, як би воду в роті держали. А то тому, що по руски бояли ся говорити в присутности інспектора, а по польски не хотїли, бо встидали ся стати явними ренеґатами. Одна третина з присутних учителїв Русинів забирала голос, а було їх разом пістьох. Та як сумно почути нам, що з тої третини знов лиш третина, т. є. два говорили по руски, а прочі чотири і то старші літами служби, бо від 10 до 30 літ служби числячі, говорили по польски. Дарма, що ті чотири послїдні учителї називають себе патріотами. Радуй ся Русе, коли таких патріотів маєш! Подаю отсей образок, щоби доповнити образ заячосердя учителїв скалатского повіту. — *Горожанин.*

— **З царства п. Заградїка.** Звісний народний орґанїзатор в Косівщинї п. Юра Соломійчук пише нам: Дня 28 вересня с. р. приїхав я до косівского староства упімнути ся о сїчові відзнаки, забрані свого часу з жабївскої Сїчи, хоч були вони мою приватною власностию. Староста Заградїк відослав мене до комісаря Тишковского, але той накрутив ся відразу, що він нїчого мені не забирав і про нїщо не знає, а натомість розпочав зі мною довгі допити, чому я носу ленту та зьвізду на капелюсї. Я пояснив, що лента вийшла тепер у Гуцулів в моду місто ремення до підперізування а зьвізду на капелюсї носимо від давен давна лише для прикраси. Зо дві години старав ся комісар переконати мене на свій лад, то застрашити, а коли побачив, що се ему не удає ся, з лиття мені велїв собі заплатити 10 К. Се мала бути кара за носінє зьвізди. Я однак такого вироку, будь-що-будь нїчим неоправданого, не приняв і попросивши комісаря, щоби зволив свій засуд видати менї на письмі, вийшов з канцелярії. Подаю се до публичної відомости Гуцулам на осторогу, щоби в подібних случаях не дали ся застрашити і не платили на устне жаданє старости чи комісаря нїякої кари. Як дістанемо вирок на письмі, внесемо відклик, а тодї висша інстанция рішить, чи Гуцулам вже не вільно носити нїякої прикраси. — *Юра Соломійчук.*

— **Польский гакатизм в Тернополи.** Рада м. Тернополя ухвалила на засіданю дня 20 вересня с. р. змінити назви деяких улиць і деяким надати зовсїм нові назви. Керуючи ся сьвідомостию, що Тернополь, столиця Подїля, місто кориво руске, надано при тій

Важне для Всеч. Духовенства і Комітетів церковних!
Товариство для розвою русної штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає ся при всяких внутрішних украшенях церковних.
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕНЄ „СТЕЛЛЯ" К. Слотоловича у Львові, ул. Валова ч. 11, (Телефон ч. 569)
устроює похорони від найвеличавійших до найскромнійших, в місци і на провінциї, по цінах низших цінах. На складї у великім виборі металеві домовини по фабричних цінах, деревяні домовини з наслїдуванем металевих, хрести, вінці і всякі похоронні прилади по дуже приступних цінах. Каравани і одаги для служби зовсїм нові. 732 1—6

нагоді деяким улицям назви руских дїячів, і так: ул. Широку названо ул. Шептицких, Микулинецку улицею кн. Острожского, Дївочу низшу улицею Тараса Шевченка, Старозбараску улицю Степана Качали, ул. від дому убогих до Микулинецкої улицею Федьковича, а понадто деякі нові улиці названо іменами Котляревского, Вагилевича і Лисенка. Окрім того в признаню заслуг бл. бурмістра, д-ра Лучаковского названо заложений ним парк в Гаях великих парком Лучаковского. Все-ж таки се засїдане громадскої ради буде памятним для Русинів м. Тернополи новим доказом крайної нетерпимости та ненависти, якою палають тамошні Поляки супротив Русинів. Силало ся се так: Зараз по поставленю на дневний порядок справи про надане і зміну назв улиць, поставив о. Вол. Громницкий внесенє, щоби з огляду на се, що в Тернополи є поверх 10.000 Русинів, уміщено написи з назвами улиць не лишень в язиці польскім, але також і рускім. Внесенє се підпер радний адвокат д-р Блявштайн, помимо того однакож при голосованю внесенє упало. Ще раз при кінци засїдання старав ся о. Громницкий ратувати ситуацию і поставив внесенє на реасумцию попередної ухвали, причім зазначив, що таке безоглядне трактованє рускої справи дразнить і викликує зовсїм справедливе огірченє серед руского населеня міста. При поновнім голосованю заявило ся за реасумцию попередної ухвали 6 радних, то є 3 Русинів і Жиди адв. д-р Блявштайн, д-р Мантель та д-р Горовіц, против поміщенія руских написів голосували всї Поляки і прочі Жиди радні. Обурені, таким поступованєм міскої ради радні Русини вийшли з салї засїдань, почім і цїла рада мусїла розійти ся, бо забракло комплету.

— **Прощанє буковиньского президента.** Нині пополудни виїздить з Чернівців до Тривсту дотеперішний президент Буковини, кн. Гогенльоге. З тої нагоди рада м. Чернівців устроїла онодї в честь президента в прибраній ратушевій сали пир, в котрім взяло участь 95 осіб: радні міста, духовні і сьвітскі достойники, черновецкі посли і представники преси. Князь сидїв між віцемаршалком д-ром Стоцким а віцебурмістром д-ром Райсом. Тости виголосили д-р Райс, д-р Штравхер і дир. Відман. Кн. Гогенльоге видимо зворушений відповів, що не почуває ся до так великих заслуг, які ему приписують, хоч мусить признати ся, що мав добру волю послужити краєви. Основою свого поведенія клав він любов ближнього і се его раду, що его зрозумїли. Дякує за всї бажанія і заявляє, що в Чернівцях прийшло ся ему пережити лише одну прикру годину — годину розлуки. На Чернівцї він ніколи не забуде, бо тут пережив красшу частину житя. Вкінци побажав, щоби гарна Буковина розвивала ся дальше, йдучи шляхом поступу.

— **З Підгаєць.** Дня 4 с. м. відбув ся в льокали Товариства руских урядників „Родина“ в Підгайцях заходом і стараном тогож товариства вечерок з котрого чистий дохід призначений на цїль бурси. Що ся гуманна цїль, так важна в просьвітнім житю Русинів, була байдужна для Поляків, котрі явились на вечерок всего в числї осьмох осіб, нїчо дивного, але що з цїлої Підгаєччини не вичисляючи малої горстки рускої інтелїґенциї міста Підгаєць, явилось всего чотирох сьвященників з родиною і двох чи трех вдівців, се вже цїлковита байдужність. Чейже є досить таких інтелїґентних Русинів в Підгаєччинї, що їх стати було на 3 К на так важну цїль. Тимчасом дохід з вечерка приніс як раз тільки, що вистало на покритє великих коштів, бо вечерок зі сторони виділу „Родини“ був припадженний як найлїпше, до вимог гостий. Час опамятатись. — *Н. К.*

— **Таємна справа.** З Кракова доносять: Онодї привіз на возї до Подґужа жандарм в Прокоцїма тяжко покалїченого чоловіка, котрого в непритомнім станї найшов там на пасовиску. Покликано сейчас з Кракова ратункове поготівле і воно заосмотрило нещасному страшні рани. Мав він підрізане горло, імовірно бритвою, а на голові три глубокі рани завдані наменем. При помочи відповідних средств приведено раненого до памяти і тоді сказав він, що зове ся Микола Худа і походить з рогатинського повіту. Худа вертав з Прус до дому. В Кракові пристав до него 19-літний молодець, що назвав себе Миколою Ґжибком і в дорозї з Подґужа до Прокоцїма просив его о позичене гроший. По дорозї вступали кілька разів на горівку і коли приїхали до Прокоцїма. Худа положив ся на пасовиску, щоби трохи переспати ся. Що стало ся дальше, не знає. З того сповіданя виходить, що минний Ґжибек, не одержавши бажаної позички, підрізав Худї відчас сну горло, а відтак его обрабував. Житє раненого висить на волоску. За Ґжибком жандармерия глядає пильно.

— **Судьба росийских дезертирів**, що дістають ся назад в руки росийских властий, є страшна. Військові власти не засуджують їх на розстрілянє, уважаючи ту кару надто легідною, але на тїлесну кару, котру виконують окремо вибрані до сего підофіцири, звісні з жорстокости. В Кишиневі сховали ся два дезертири в бочцї, котру мали вислати зелїзницею. Поліция викрила їх случайно і відала бочку військовій власти, котра велїла закотити її разом з дезертирами в серединї до касарнї. Коли в касарни отворили бочку, оба нещасливці були майже без житя. Всеж таки засуджено їх на буки, під котрими оба сконали. В Бесарабії селяни, покликані до військової служби, відтинають собі при руках пальці, а навіть руку або ногу, щоби увільнити ся лише війска. З Бесарабії утекло до самої Румунії від початку війни поверх 4.000 обовязаних до військової служби.

— **Від'їзд Японців з Росиї.** Через Берлин переїхало онодї 707 Японців, в половинї женщин. Доси перебували вони в Роснї, але Москалї так їм докучали, що мусїли виїхати до вітчини дорогою через Атлянтийский океан та Америку. Прускі власти, побоюючись, щоби представники преси в розмові з подорожними не дізнали ся про їх переслїдуваня з боку Москалїв, замкнули дворець і не допустили нїкого, навіть японьского конзуля і посла, котрі хотїли повитати земляків. Японьский посол запротестував против сего заряджена. Власти толкують ся тим, що дворець в Моабитї, куди переїзджали Японци, є товаровий а не особовий, тому вступ для осіб є заборонений. Всеж таки японьска кольонія в Берлинї та численна публика, недопущена до двірця, уставила ся коло зелїзничого шляху в той спосіб, що переїзджаючі могли побачити своїх земляків. Отже пізнали їх та привитали окликами: „банзай!“

— **Портрет Мазепи.** В селї Сироватка, харківскої ґуберній, на поді одної селяньскої хати найдено олїйний портрет гетьмана Мазепи. Портрет має признаки старого малярства, а підписаний старославяньскими буквами: „Іван Степанов Мазепа, ясновельможний гетьман“. Як звісно, терен шведско-росийскої борби находив ся недалеко Сироватки і місточка Сум, де доси переховує ся переказ про побут Петра Великого. З того всего можна догадувати ся, що портрет є оригінальний.

— **Росийскому наслїдникови** престола, що числить, як звісно, житє на тижнї, цар визначив вже т. зв. малу листу в річній квоті 256.000 рублїв, котрою вел. князь буде мусїв вдоволяти ся аж до 18 року житя. Двір наслїдника престола складає ся з пістунки, охмістра, учителя двох лїкарів, трех кухарів і 27 слуг. Пістункою стала міс Алїция Понс, поручена анґлїйским королем Едвардом.

— **Турецка культура.** Дирекция почт в Царгородї помістила в місцевих дневниках таке оповіщенє: „Лучає ся часто, що публика кидає до почтових скринок рівночасно з нефранкованими листами монети, які своєю вартостию рівнають ся належитости за лист. Позаяк однакож годї пізнати, до котрого листу належить монета, тому повідомляє ся публику, що не треба кидати гроший до почтових скринок. Листи, кидані до скринки, мають бути франковані, бо в противнім случаю адресат платить подвійне порто.

— **Конґрес теозофів** радив в Дрездні над справами, що кождого мусять здвигувати. Нема майже дня, щоби в якімсь містї не радив якийсь конґрес, отже і теозофи склекали собі також зїзд. Герман Анер з Біляв під Дрездном, звісний „маґнетонат“, представив зібраним ґрафічний образ розвитку душі та змін людскої вдачі, а вкінци всї степенї розвитку чоловіка, почавши від клїтини, а скінчивши на сполученю з Богом. Анер уложив в тій цїли барвисті ґрафічні таблиці і на їх основі повів аналогію між сїмома тонами скалї c-dur, а сїмома барвами дуги і наукою астрольоґії. Инші учасники конґресу розводили ся в подібний спосіб про „праісторию“, про „астральних“ предків людского роду і т. д. Чи відбували ся прогульки і пири підчас конґресу, не знати. Теперішний конґрес теозофів був з черги третим і зібрав сперед число учасників.

— **Примхи міліонерки.** Звісна із своєї екцентричности жінка міліонера Лєра в Нью-Йорку уладила з нагоди річниці своїх уродин свого пса великий пир, на котрий запросила друкованими картками кілька тузинів псів. Пятьох льокаїв услугувало собачим гостям, розносячи добірні та вибагливі присмаки. Сей вибрик міліонерки, понижаючий людске достоїньство, американьска преса осудила дуже остро і звернула її увагу на страшну нужду, яка панує в заулках Нью-Йорку.

— **Дрібні вісти.** Новий президент Буковини, Октавіян Реґнер-Бляйлєбен прибував до Чернівців дня 7 с. м., щоби обняти урядованє. — Бурмістром м. Болехова вибраний аптикар Ігнат Шіндлєр. — Доповнюючий вибір посла до сойму з курії сїльских громад ясельского повіту на місце кс. Кременговского розписано на день 15 падолиста с. р. — П. Лев Городно осягнув у львівскім університеті степень доктора медицини. — В Гамбурзї арештовано банкового послугача Антона Ґинера, що перед кількома тижнями украв у Відни 230.000 К. — Для погорільців місточка Топорова президия намісництва удїлила запомогу в квоті 3.000 К. — Між озером Віллм а Онеґа мають вибудувати новий канал коштом 20 міліонов марок.

— **В „Бурсі Селяньскій“ у Львові при улици Підзамче ч. 15,** утримуваній грибовицкою філією рус. Товариства педаґоґіч. знайшло на сей рік уміщенє 32 учеників. Жертви готівкою просить ся присилати на руки п. Івана Стронського з Збоїсках, почта Львів-Підзамче, а в натуралїях — безпосередно до Бурси.

— **Справозданє бурси для дівчат жіночого кружка в Колєминї за рік 1903/4.** В минувшім році шкільнім було в нашій бурсї дванайцять учениць. З тих платило десять по 16 кор. місячно, а дві по 12 кор. Приходи бурси були слїдуючі: З оплат учениць 1924·26 К, добровільні датки 530·40 К. Разом всего приходу 2454·66 К. Розходи: Уряджене 117·40 К, чинш і адмінїстрация 981·88 К, харч 1265·46 К. Остав чистого дохоту 89·92 кор. В сім році принято до бурси більше число учениць і задумуємо купити власну хату. Проте дякуючи сердечно всїм Вп. Добродіям за ласкаву поміч і опіку в сім році, просимо і на дальше не забувати на сю так хосенну інституцию і по можности хоч би дрібними датками чи грошевими чи в натуралїях піддержувати товариство в его змагань. — *Видїл.*

— **Поясненє.** З Перемишлянщини доносять нам, що пожежа, про котру була згадка в 211-ім ч. „Дїла“, вибухла не в Ляшках королївских, але в Вижнянах. Простуючи сю недокладність, заявляємо, що повстала вона з вини дотичного дописувателя, котрий доносячи про пожежу, зовсїм не подав, де вона була, так що ми лише з місця побуту дописувателя могли про місце факту догадувати ся. Зазначуємо се тому, що такою неясностию наші дописувателї грішать дуже часто, наслїдком чого з їх дописей нераз годї зробити ужиток. Длятого просимо при тій нагоди всїх наших Вшов. дописувателїв по-при вірности фактів зазначувати передовсїм їх місце і час.

Урядові вісти:

— **Іменованя і перенесеня.** Краєва рада шкільна іменувала заступниками учителїв в ґімназиях: Михайла Городиского і Сам. Лєдерфайнда в Станиславові, Стан. Борони в Бережанах, Мар. Млодницкого в IV ґімназиї у Львові, Як. Фалька в Бучачи, о. Антона Павлика в рускій ґімн. у Львові, Мих. Брандштетера в VI ґімн. у Львові, Войт. Войдилу в Сяноцї, кс. д-р Войт. Томаку в I ґімн. в Перемишли. Брон. Павловского в V ґімн. у Львові. Юлїяна Адріановича в Бучачи, Маєр. Балабана в IV ґімн. у Львові, Мих. Мазґая в Дрогобичи, Ярослава Танчаковского в I ґімн. в Ряшевї, Олександра Пашкевича в Самборі, Йос. Врубля в Дрогобичи і кс. Фел. Ґомулчака в I ґімн. в Ряшевї. — Рада шкільна перенесла заступників учителїв в ґімназиях: Казим. Стрілецкого з II до I ґімн. в Перемишли, Йосифа Гладишовского з II до I ґімн. в Тернополи, Йос. Пекарского з Станиславова до Бережан, Ант. Піша з V ґімн. у Львові до I ґімн. в Коломиї, Клементия Клєбера з Сянока до Бродів і Володимира Вурштинського з Ряшева до Ярослава.

— **Признанє.** В Жидачевї вибудовано заходами пароха о. Николая Лукавецкого величаву церкву, що може бути взірцем для цїлої околиці. Різьбарскі роботи в тій церквї обняв п. Йосиф Ключевский, котрий вивязав ся із своєї задачі дуже удачно, викликуючи пр. артистичним викінченєм іконостаса загальне вдоволенє. Супротив сего почуваємось до милого обовязку поручити п. Ключевского нашим парохам і церковним брацтвам не лише як знаменитого різьбаря, але й доброго Русина, що заслугує на поперте. — Жидачів, 23 вересня 1904. *Григорий Давидчак* голова читальні, *Николай Матура* секретар.

Галицкий сойм.

Засїданє з дня 6 жовтня с. р.
(4-те зас. II. сес. VIII пер.)

Нинїшнє засїданє розпочало ся о год. 11½ перед. пол. На порядку нарад стоять: 1) перші читання 8 самостійних посольских внесень, 2) доповнюючий вибір одного члена до ком. для аґрарних реформ і двох членів комісиї податковоі, 3) удїленє концесиї дворскому обшарови в Пшеплавї до побиранє мита за перевіз через Вислоку в тій місцевости, 4) верифікация соймових з всїляких округів сїльскої курії, неполагоджених на попереднім засїданю.

Відчитанє впливу.

Перед переходом до дневного порядку відчитано і полагоджено т. зв. вплив то є внесені петиций і інтерпеляций. З Русинів забирали голос. 1) пос. о. Мазникович до мотивованя петиції в справі субвенції для кількох громад равского повіту, які потерпїли наслїдком пожежи, 2) пос. Гурик в подібній справі станиславівского повіту і 3) Пр. епископ Константин в справі субвенції з краєвих фондів для Дївочого Інститута в Перемишли. З мотивовань польских петиций інтересне було мотивованє петиції з горлицкого повіта пос. Станіньским, котрий зазначив, що пос. Влодек роздїляючи і перепродуючи запомогу в натуралїях між потерпівших від повени в горлицкім повіті, продавав пшеницю по 6 корон дорожше від ціни закупна а надвишка дїлила ся між делеґатів.

Кромі повисших петиций і інтерпеляций внесено еще:

Пос. Олесницкий в справі 1) подій з нагоди доповняючих виборів в Галичи, які мали відбути ся в вересни с. р. і 2) в справі подій в Копичинцах в часі процесії дня 2 червня с. р. (Точний зміст сеї інтерпеляції подамо завтра).

Пос. Богачевскій інтерпеляцию в справі регуляції ріки Сьвічи в Гошові і Князьполуї долинського повіту.

Пос. Богачевскій нагле внесенє в справі субвенції для погорільців Яктарова.

Пос. Старух в інтересній справі удержаня панщини аж до сеї хвилї в громадї Хревт коло Лютовиск сяніцкого округа. Інтерпеляцию тоту для ей ваги подаємо в повній основі понизше:

Всї повисші петиції і інтерпеляції відіслано до відповідних комісий.

Перші читаня.

Опісля приступлено до першого читаня посольских внесень, а то:

Внесенє пос. Райского о удїленє річної пенсії вдовиці по бл. п. Т. Романовичу — відіслано до будґетової комісиї.

Внесенє пос. Томашівского 1) щоб маєтки підлягаючі еквівалентовій належитости оподатковано на річ шкільного фонду і 2) щоб народним учителям удїловано зачети на пенсию — відіслано до комісиї шкільної.

Внесенє пос. Вітославского, щоб заснувати женьску учит. семинарию в Коломиї — відіслано також до шкільної комісиї.

Внесенє пос. Фрухтмана, щоб в Стрию заснувати польску учит. женьску семинарию і вищу школу реальну — відіслано до ком. шкільної.

Внесенє пос. Меруновича, щоб край обняв в аренду а взглядно закупив і обняв в заряд (а то буде polnische Wirtschaft!) домен, лїсів і дібр фондацийних — відіслано до ком. краєвого господарства.

Кромі того були відіслані до дотичних комісий ще кілька дрібнійших внесень в справах маловажних і чисто льокальних.

Вибори.

Опісля наступили доповняючі комісийні вибори, яких на разї ще не оголошено.

Верифікация в польскім соймі.

З порядку наступила верифікация посольских виборів а в тім числї на першім місци верифікация вибору пос. з підгаєцкого повіту. Видїл краєвий вносить на відкинене протесту а на верифікацию вибору п. Літинь-ского, польского кандидата, против д-ра Савчака. Зі сторони рускої забрав слово посол д-р Король. Год. 2½ — д-р Король говорить дальше.

Інтерпеляция

пос. Старуха і тов. до ц. к. правительства в справі подій в Хревті.

Звучить:

В склад реальности чвг. 186 кн. ґр. для громади Хревт ц. к. суду пов. в Лютовиских входять між иншими слїдуючі парцелї: будовляна чк. 94 і 95 та ґрунтові чк. 1419, 1423, 1424, 1425, 1426, 1426, 1427, 1428 і 1429. За властителя повисшої реальности заінтабульовані зістали на основі контракту купна-продажи з дати Сянік 19 липня 1903 Шимон Найштайн і Хаїм Найштайн. В той спосіб представляє ся справа власности сих парцель після табулї — в дійсности однак зовсїм инакше, бо правдивими властителями наведених парцель є Андрій Беневят і Михайло Зомер, селяни в Хревті, а то на основі заседженя. Именно від непамятних часів, бо ще за часів панщизняних і підданьства по нинїшний день повисші парцелї посїдають неперервно і уживають Андрій Беневят і Михайло Зомер, а перед тим їх батьки і дїди замешкуючи хату а ґрунт справляючи.

Також з давен давна виконували оба названі властителї Андрій Беневят і Михайло Зомер аж до сеї хвилї так як колись їх батьки і дїди, панщину на річ двора в Хревті — а роботизну тоту виконувала тому, що яко люди прості, відтяті від сьвіта і прочих сїл вірили в сю чутку, яка ходила по їх селї, що позаяк їх батьки в дни оголошеня цїс. маніфесту, що зносив панщину, не уступили, але панщину того дня до самого вечера відрабляли.

Новонабувці ґрунту і загороди, про які мова, знали про стан посїданя і права Андрія Беневята і Михайла Зомера, бо яко сусїди умовили ся наперед в контрактї заключенім з двором яко „властителем“ (!), що з цїни купна задержують 10.000 К, і виплатять їх доперва тоді, коли удасть ся викинути з реальности обох дотогочасних посїдачів. І справдї оба новонабувці, Шимон Найштайн і Хаїм Найштайн виступили вже як-раз з процесом проти А. Беневята і М. Зомера перед ц. к. судом окр. в Сяноцї до Цепр. Cg. I 169/4 о видачу в посїданє наведеної реальности, тай заходить дїйсно небезпека, що оба селяни будуть з своєї батьківщини викинені.

Інтерпеланти запитують ц. к. намісництво чи оно знає о тім і вимагають, щоби з огляду на істнуючі обставини приступило як найшвидше до уреґульованя панщизняних відносин.

Комісиї.

Вчера відбули ся засїдання комісий аґрарної, шкільної, буджетової (полагоджено часть буджетового предложеня).

З послїдної хвилї.

В послїдній хвили, коли вже число се було „заломане“ і мало йти на машину, одержали ми з „Руского соймового клюбу“ слїдуючий комунікат до поміщеня:

Вчерашні і нинїшні польскі часописи розносили вісти про руский клюб зовсїм неправдиві і пересолені.

Неправдою есть, щоб взагалї були переговори між клюбом а пп.: Глиджуком і Охримовичем що-до принятя їх до клюбу, а просто вже видуманою есть вість, щоб руский клюб рефлектував вже нинї на посаду в видїлї краєвім по сов. Глиджуку та щоб призначив се місце пос. Могильницкому. (Ми се донесенє „Dziennik'a“ навіть не реєстрували, вважаючи з гори вість сего дневника, як і инші подібні, за видуману. — *Ред. Дїла*).

Вкінци з інформаций і уповажненя пос. Ефиновича заявляємо, що він в аґрарній комісиї зовсїм не апробував проекту осель рентових, а лише зазначив, що проект сей був би корисним для руского селяньства, єслиб в виконанію закона мали рівну участь і Русини т. є. если би за законом не стояла тенденция політична в некорить Русинів. (Отже таки правда, що в принципі пос. о. Е. узнав проект за корисний! — *Ред*).

З клюбу руских соймових послів.

АДВОКАТ-РУСИН, котрий хотїв-би осїсти в повітовім містї, де ще нема Русина адвоката, має запевнених в першім роцї найменше 2000 корон доходу за контракти при парцеляції. Всяка поміч моральна і матеріяльна запевнена. Зголоситись на адресу: Василь Сїдельник Рава руска. 695 2—3

— **Рахунок краєвого Товариства кредитового урядників і священиків** стоваришення зареєстр. з обмеж. порукою у Львові, за місяць вересень 1904.

		Кор. с.
I. Стан довжний:		
1. Уділи членські		20506·61
2. Фонд резервовий		1609·44
3. Вкладки щадничі.		—·—
а) стан на початку місяця	К 92369·75	
б) вложено в вересні „	4807·47	
разом	К 97177·22	
в) вийнято в серпни „	4695·36	
позістає з кінцем місяця		92481·86
4. Сальдо відсотків		4500·67
5. Резерва податкова		60·—
6. Рахунок ріжних сторін		521·49
7. Неподнята дивіденда		324·—
8. Кредит банковий		6324·—
9. Зиск за р. 1903		—·—
10. Позичка в гал. фонді проп.		25000·—
Сума		151328·07
II. Стан чинний:		
Позички уділені на скрипти і вексслї:		
а) стан на початку місяця	К 128091·12	
б) уділено в вересні „	11650·—	
разом	К 139741·12	
в) сплачено в вересні „	6799·90	
стан з кінцем місяця		132941·22
2. В щадниці почтовій (оборот чековий)		391·59
3. Льокації в Товариствах і банках		13919·89
4. З рахунку коштів спору		100·18
5. Движимости		622·—
6. Кошти заснованя (решта)		100.—
7. „ адміністрації		1654·45
8. Готівка з днем 30/9 1904		1598·74
Сума		151328·07

Членів прибуло 14 убуло — остав в кінцем вересня 1904, всіх членів 447 з 525 деклярованими уділами в сумі 29.250 К. Уділ членський 50 К — може бути виплачуваний ратами; вписове 2 К. Товариство принимає вкладки щадничі на 4½%, позички уділює на 7%. Товариство посередничить в заключуванню обезпечень на житє всякого рода і уділяє дотичних информацій безплатно.

Надіслане.

Петро Лїниньский

ем. ц. к. радник вищого краєвого суду отворив з днем 15 вересня 1904 р. **адвокацку канцелярию** в СОКАЛИ. 701 5—6

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар клїніки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 по полудни **ул. Академічна ч. 26.** 314

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка *має на складі:*

І-ий НАРОДНИЙ МАРШ Я. Ярославенка на фортепян, зложений з дуже гарних українських пісень! *Ціна 1 кор.*

ІСТОРИЯ БОРОТЬБИ ВІРИ з НАУКОЮ написав *Дрепер*, переклав *Павлик.*

735 Се II-ге видане коштує з пересилкою 1 К 20 с. 1—5

ГРЕБІНЬ ДО КРАШКЕНЯ ВОЛОСЯ!

Звичайним часом закрашуєсь сиве або руде волосє на гарадиво русяве, темнорусяве або чорне. Зносїм нешкідливий! Вистане на цїлі лїта! Уживаєть тисячами!

Штука 5 К оплатно. 426

Висилає: **J. Schüller, Wien II. Kurzbauergasse Nr. 4.**

Крохмаль брилянтовий „Бажанта“

636 *узнаний за найлїпший всюди до набутя.* 10—10

На зближаючі ся Празники і Сьвята

просимо замовляти

„Сьвітло церковне і столове“

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ“

з наком +. М. Ц. Н. Т.

Для Всч. Брацтв церковних і крамниць даємо

10% фабричного рабату!

Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“ горить ясно, не коптить і не спливає.

573 17—?

УЧИТЕЛЬ орган руского товариства педагогічного двотижднєвик педагогічно-наукови виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Преплумерата річна 3 зр. піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

Проповіди *на сьвята і неділі цілого року*

о. Петра Білиньского.

Часть I. і II. можна дістати по цїні 3 К. за кожду часть у автора в Зарваници, почта Вишнївчик, в книгарни Ставропигийского Інституту у Львові, в книгарни п. Яблоньского в Тернополи, і в книгарни п. Добошиньского Станиславові. 702 5—6

Всякі заграничні монети купують і продають найкористнїйше

Сокаль і Лїлїєн

банковий дім і контора вимін.

Замовлення з провінції виконуємо відворотною почтою без дочисленя окремої провізії. 207 с 6—?

Ц. к. уприв. галицкий акцийний

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Відділ депозитовий

принимає вкладки і виплачує задатки на бїжучий рахунок, принимая до перехованя цїнні папери і уділяє на них задатки.

Окрім того заведено на взір заграничних інституцій так звані

ДЕПОЗИТА СХОВКОВІ

(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. річно, депозитар одержує в сталевій панцирній касї сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де *безпечно а дискретно* можна переховувати своє майно або важні документи.

В тім напрямі гіпотечний Банк поробив як найдальше йдучі заряджена.

Приписи відносячі ся до того рода депозитів можна одержати безплатно в депозитовім віддїлї. 374

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, двїкери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Новість!

Ковдри на пуху, верх і спід однаковий в обох сторін до ужитку, легкі і теплі по зр. 16·50, 18, 20 до 22; атласові шовкові по зр. 20, 25 до 40. Ковдри звичайні від зр. 3·50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 до 14 зр.; атласові шовкові по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30.

Матераци чисто волосїнні за три подушки зр. 14, 16, 18, 20 до 30 зр. Матераци в морскої трави 6·50, 7, 8 до 10 зр. Носить-сїнники „Шїдна“ в соломи препарованої по зр. 6 і 7; вистелювані травою морскою або волосїнєм по зр. 10, 12, до зр. 20.

Новість! машина парова відсьвіжує і чистить пірині подушки новїсїм як нові по 30 кр. за кіло — лише в спеціальній робітни кондер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

592 3—3

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою запрошує отсим до вписування ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоваришеня є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: реставрації, каварні, пивярні, винярні і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінації; *г)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і спожившчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентоване до ведена інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленя до Товариства з одним що-найменше уділом в квоті 20 корон і зложить вписове в квоті 2 корони.

Кождий член може вплатити більше число уділів.

Приступаючи вже необавки до ведена нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленєм в члени, як і льокованєм своїх капіталів підопре наші змагання, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

Ученик IV р. семинарії пошукує лекції на село. Зголошеня „Русин“, poste restante Перемишляни. 673 2—3

Женщина лїт 30, прийме службу господинї у сьвященика вдівця. Умїє добре варити, шити біле, одїж для дїтий і взагалї вести домове господарство. Заплати не вимагає нїякої, хоче лише держати при собі двоє своїх дїтий, 4- і 1½- лїтне. Зголошеня під: Служба, poste restante Жовква. 736 1—3

Бриндзю гуцульску (чисто овечу) по 96 сот. за 1 кґ. Мід гірский, (патоку) по 1 К 44 с. за 1 кґ. Гриби сушені (гірскі) по 8 К за 1 кґ. поручає торговля товарів мішаних **Евгена Рачиньского в Косові.** 704 5—10

Знаменитий виноград

5-кільоґрамовий кошик К 3·50. Великі сливки, моралї, райскі яблока К 2·80. Міндали в пупинї 5 кґ. К 5·—. Висилає за післяплатою з ґарантією за добрий товар J. GLASER, Gyöngyös, Угорщина. 725 2—8

Цукорня краківска

Львів Фредри, поручає знамениті тїсточка по 3 кр. Вельми смачних гербатників фунт 80 кр., помадок 60—80, кармельків 40, чекодядок 1 зр. 168 15—15

БРИТВИ анґлїйскі як й солїнґеньскі в цїні від 80 кр. 1·20, 1·50, 1·50, 1·80 до 4 зр. рівнож приряди до голеня по 2·50 зр. шаски до бритов від 60 кр. до 3 зр. марморки від 25 кр. до 1·50 зр. поручає **А. Раттінґер,** Львів, Галицка 15. 596 10—10

Перший руский склад машин до шитя.

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для осіли на потвердженєм уряду громадского.

Услїви сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 313

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, ул. Ватория ч. 24, II. поверх.

Склеп Жіночої Спілки Промислової „ТРУД“

у Львові, Ринок ч. 39 (дім власний).

Поручає на сезон зимовий наймоднїйші матерії вовняні на сукні чорні і кольорові, суконки і льодени на костюми, флянельки, бархани, французки і звичайні і шалї зимові. **Полотна** ірляньскі румбурскі і краєві, шіртінґи і шифони. **Біле** столове, ручники і хусточки до носа, гафти і коронки найлучшої сорти і взагалї всї додатки до суконь і бїля. **Килими** краєві, запаски, крайки, ґердани, полєски і торбинки скіряні прегарної роботи. Поньчохи, скарпетки, рукавички і всякі вироби поньчошкові.

На жадане висилає ся пробки полотен і всяких матерій відворотно і оплатно. 716 2—?

Тягнене невідклично 22 жовтня 1904.

Ц. к. віденьской поліцийной льотерії льоси по 1 К

1500 виграних, між тими 100 головних виграних вартости **50.000 Корон!!**

Перші три головні виграні **корон 25.000, 5000, 1000,** на жадане по потрученю 10 процент і державної належитости від виграних

виплатить ся готівкою

Льоси набути може у всїх конторах вимін, трафіках і льотерийних колектурах.

Кождий що купить льос одержить листу тягнена даром.

Ц. к. Поліцийної льотериї бюро, Відень I. Schottenring 11 (в будинку дирекциї поліциї).

528 8—15

Поручаю ся Всч. Духовенству і шп. урядникам!

РОБІТНЯ КРАВЕЦКА

Софрона Ференцевича

у Львові ул. Валова число 17

виконує всяку одежу після замовленя так сьвященичу як і цивільну після найновійших журналїв солїдно та дешево. Замовленя з провінциї полагоджуєсь відворотною почтою. 709 3—10

Египетскі тутки і паперці

554

664 12—50

Рух великичих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Вежниці	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врукович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вин.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вин. в неділї і сьвята.]

зі Ширия 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вин. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиськ	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·43.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Вежниці	10·50.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	3·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тільки що неділї].
„ Перемишля до 30/9	10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врукович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32. 2·05, 3·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вин.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 8·18 попольудни [від 1/5 до 30/9 вин.] і 5·48 попольудни.

до Ширия 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розкладки їзди і т. д. мож набувати через цїлий день в мїйскім бюрі ц. к. державних залїзниць, насам Гаусмана ч. 9.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись

Видавець і одвічальний редактор: Др. К. Левицкий. Папір з фабр. Черняньскої. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 215. **Львів, Пятниця 24 Вересня (7) Жовтня 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Одьшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Панас Гавсмана ч. 9; К. Вухшта ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuinwski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		44 к.
на пів року	16 „		22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженим. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Законопроєкт про рентові оселі.

В найкоротшім часі під обраду соймового пленум прийде розбираний досі в т. зв. аґрарній комісії законопроєкт про рентові оселі, загальним голосом руского населеня краю узнаний як проєкт на кольонізацию Руси Мазурами. З огляду отже на вагу сего проєкту, та позаяк наш загал не має нагоди познакомити ся з повною его основою, вважаємо вказаним подати на сім місци сей проєкт в есенціональних виписках, почім висказжемо про сей проєкт наші замітки. Перш усего однак належить приганути дещо з історії предложеного проєкту, а зробимо се на основі реферату долученого проєкту Видїлом краєвим.

Галицкий сойм — як звісно — ухвалив уже був раз на засїданях з 5-ого і 8-ого липня 1901 проєкти законів про рентові оселї і сї проєкти предложено правительству для представленя їх до Найвисшої санкції. Рівночасно звернув ся Видїл кр. до „кола польского" (а се що за власть чи урядова інституция?! — *Ред.*), щоби воно поперло справу у правительства. В письмі до правительства Видїл кр. доложив заходів, щоби виказати „суспільне і економічне значінє" проєкту та компетенцию сойму до ухвалюваня вводжених ним установ. Правительство однак не спішило ся з предложенем проєкту до санкції. Коли однак „на зборах найблизше інтересованого, селяньского населеня, що раз більше западало ухвал, як пр. на з'їздї рільничих „кулок", „кола" селяньского в Тарнобжеґу, ради повітової в Тарнобжеґу, (отже все Мазури! — *Ред.*) домагаючих ся як найскоршого введеня сих законів в житє" (протестів всїх руских віч і громад Видїл кр. не завважав! — *Ред.*), Видїл кр. поурґував справу у Відни. В червни 1902 р. правительство відповіло, що проєкту в ухваленім виді до санкції не предложить і подало дуже просторі замітки що до недостач проєкту. Справозданє Видїлу кр. однак констатує, що в сих заміток не мож було набрати певности, чи по вдоволеню їм новоухвалений проєкт був би предложений до санкції. Видїл кр. випрацював на основі тих ухвал новий проєкт і відразу предложив его правительству до заопінїованя в липни 1902. При тім видїл кр. не увзглядниv в проєктї замітки правительства що до відданя акциї коло рентових осель особний, ad hoc сотворений, фінансовій інституції, ґварантованої лише краєм, але обстав за утворенем особного орґану — „комісиї для рентових осель", яка оперувала би через Банк краєвий. Мотивом сего — як каже ся в справозданю — було то, що закон сей „в нашім краю має головно (?) цїли суспільні", а самостійне фінансове заведенє мусїло би оглядати ся на фінансову сторону акциї і занедбувало нераз „суспільну" ей цїль, як на се „не брак доказів у нас і де инде", а именно що, „місиї суспільні і господарскі, полишені заведенєм фінансовим, звичайно не осягають цїли в належній мірі" (розумій: польский Банк Парцеляцийний! — *Ред.*). З тих мотивів, — каже справозданє — пішов Видїл кр. „слїдом за законом пруским" (!) і жадав утвореня особної „комісиї", з атрибуциями власти. Другим мотивом в сім взглядї було змаганє забезпечити соймови вплив на сю акцию.

Предкладаючи сей проєкт, Видїл кр. просив правительство о поспіх, бо „проволока ц. к. правительства дає аґітаторам материял до шкідних для справи коментарів". Правительство осьвідчило ся що до сего другого проєкту як в рік, в вересни 1903 р., заявляючи, що і в сім виді не могло би предложити его до санкції та доносячи, що само готово випрацювати проєкт, котрий би Видїл кр. міг принятн за свій. Бажаючи раз справу сфіналїзовати, Видїл кр. згодив ся на се в жовтни 1903 р., подаючи ще свої замітки і бажаня, головно що до „основної аґрарно-політичної цїли". В цьвітни 1904 р. закомунїкувало правительство Видїлови кр. свій проєкт, а ще сего місяця Видїл кр. що до него осьвідчив ся, квестіонуючи постанови що до керми акцию рентовою, та запропонував спільну конференцию. Правительство згодило ся на неї, і конференция відбула ся 27-ого мая 1904 у Відни під проводом міністра рільництва та при участи делеґатів Видїлу краєв. Ся конференция переробила проєкт і в сім виді Видїл кр. предкладає его соймови.

„Проєкт сей — каже справозданє — не дуже відбігає від основних постанов закону проєкту ухваленого в 1901-ім році", лише „комісия рентова" не є „властию", а „орґаном" краю. Впрочім „в принципах акциї... сей проєкт не ріжнить ся від попередно ухваленого".

А тепер, по сих історичних даних, переходимо до самого законопроєкту й будемо переказувати его по змістови та по парaґрафам:

Цїль закону: — §. 1. „В цїли удержаня та витвореня рільничих господарств середних розмірів, може край, через „галицку краєв. комісию для рентових осель" уділювати позичок рентових, котрі з правила мають оплатити ся з місця на місце при слабім вже колисаню комнатного воздуха. Сї каплинки се мікроскопічно-маленькі частинки бризг, викидуваних недужими при розговорі, кашли, чиханю; они дуже заразливі тому, що в них містить ся безлїч живих житьоспособних недуготворних мікробів, находячих ся в вогкій атмосфері, а звісно, що ті бактерії для свого естованя потребують в звісній степени вогкости; при висушеню того місця, де они находить ся, они або завмирають, або зовсім гинуть. Тому через воздух лекше всього заразити ся тими слабостями, котрим товаришать кашель і чиханє. Сюди відносять ся туберкульоза легких, запаленє легких, ґрипп, кір, дифтерия, шкарлатина, проказа.

Слабі остають ся заразливими еще довший час по видоровленю, по крайній мірі при декотрих слабостях, як н. пр. при шкарлатині, дифтерії і т. п.

Для декотрих слабостий причинною зарази бувають звісні види почви на пр. болотна пропасница або малярия визиває ся мікроскопічними тїльцями, так званими плазмодиями Лаверана, котрі живуть і розмножують ся виключно в зловонній болотнистій почві.

Борба з заразливими слабостями, як ми вже видїли, зводить ся до борби з недуготворними бактеріями; часть сеї борби бере на себе сама природа, котра подбала о те, щоби положити межу безмірному розмноженю недуготворних мікро-орґанізмів. На них передовсім пагубним способом дїлає ярке соняшне сьвітло. Відтак, бактерії дуже чутливі на переміну температури; як показали достереженя, они найлїпше чують в місцевостях, нагрітих до 25—40° Ц.; температура більше низка, або більше висока, дїйствує в спосіб задержуючий їх ріст, а при сильним холодї або при сильній спеці они в більшости случаїв гинуть остаточно. (Спори їх, впрочім, заховують ся як при дуже низких, так і при високих температурах).

Потоки літного сонічного сьвітла, жорстокі зимні морози, холодні вітри, страшні посухи і навіть дощі, промиваючі воздух і освободжаючі его від пилу, переповненої бактеріями — все те могучі війска, посилані природою на борбу з найгіршими ворогами чоловічого роду.

Дальше замічено, що многі види бактерий ворожі оден другому. Здибавши ся на одній якій-небудь території они вступають оден з другим в борбу, при чім сильнїйший нищить слабшого. Так напр. недуготворні мікробы, попадаючи в почву разом з ґрупами людий і животин, мусять бороти ся за существованє з многочисленними сакрофитами, постійними жителями земї. Сакрофити одержують верх, тому що они менше вимагаючі і лїпше приноровлені до условин жити в землї, як недуготворні мікроби, котрі розвивають ся тільки в живім орґанїзмі.

Коли ми в стерилїзований т. є. прокіпячений під високим давленем бульйон, вліємо каплю культури палочок сибірскої язви, то пождавши 12—24 годин, ми переконаємо ся за помочию мікроскопу, що розмножила ся лиш палочка синеродного гнозо.

Такий антаґонїзм межи ріжними видами бактерий замічав ся не тільки в посудї в часї досьвіду, но і в живім орґанїзмі.

Наконець, природа забезпечила орґанїзм чоловіка декотрими орудиями самооборони против шкідливого нападу недуготворних бактерий. Ми видимо, що в часї епідемій не всї заслабають, що хорі на заразну слабість не всї умирають, що населеня майже всюди на земній кули прогресивно побільшує ся. В чім заключує ся руйнуюча сила мікробів? Яким способом орґанїзми боронять ся від їх нападаня?

Мікроби дїйствують гибельно на орґанїзм двома дорогами: найперше, они незвичайно бистро розмножують ся і забирають значну часть поживного материялу, котрий назначений для засущних потреб орґанїзму; потому, они видїляють їдовиті вещества-токсини; сї послїдні розносять ся кровію по всїх орґанах тїла, і визивають в нім той ряд явищ, котрий характеризує заразливі слабости, т. є. підвищене температури, нарушеня відправи, всеможливі зміни у внутренних орґанах, мускулах і нервній системі.

Як же оборонюємо ся ми від нападів злосливих бактерий?

Природа щедро одарила нас орудиями самооборони. Передовсім она покрила наше тїло непроникаючим для них оружием, котрим є верхний слій нашої шкіри, складаючий ся з ороговілих клїток-епідерміту. Коли той зверхний папцир зовсім цїлий, то через него бактерії ніяк не можуть проникнути в середину, но як тільки цїлість его нарушена, як тільки від в наслїдок якої небудь причини дав найменшу тріщину (розколину) в формі ранки або здряпанки, тоді вже надходить небезпека, що через повставший вилім (щербину) може вірвати ся множество мікроскопійних неприятелїв.

В дихальних проводах на цїлім просторі розложений цїлий ряд природних загород. Так напр. в ніздрях стоїть перша сторожа — именно, ростуче там волосє; оно вбирає в себе порох і бактерії, котрі разом з воздухом проникають в ніздри.

Опісля бактерії натикають ся на другу перешкоду — на слизисту оболонку (пліївку) дихальних проводів, носогпоточного простору, зїву гортани, дихального горла, бронхів. Приливаючи до вогкої слизи, бактерії частию погибають, так як не находять в ній при нормальних условинах пожиганих веществ, частию викидають ся особними щетинками або рісничками, котрими заосмотрені декотрі клїтки, вистелюючі части слизистої оболонки дихальних доріг. Сї рісничкн находять ся в безперестаннім руху; они тільки що нахиляють ся все в одну і ту саму сторону, якби колисані вітром, і дякуючи тим волнистим і миготливим движеням, відтручують від себе всї посторонні тїла, в тім числї і бактерії. (Так назване „захлисненє" — явище обусловлене тою обставиною, що годівля, замість в провід годівлянний, попадає случайно в дихальне горло—

Висота рент. позички — §. 7.: „висота рентової позички з попереджаючими ей евентуально тягарами (про се § 9) не може переходити квоти, яку дає трицяткратний чистий катастральний дохід разом з половиною вартости, на яку асекуровано будинки мешкальні і господарчі, потрібні до ведення порядного господарства, — або квоти, яку представляють три четвертини вартости господарства, оцінкою означеної". В сих межах — додає сей § — належить уділити однак позички лише до сей висоти, щоби властитель рент. оселї міг, по оплаченю всяких тягарів як і рент. оплат, достаточно вижити з родиною.

Заґіпотекованє рент. позички — § 9.: „позичка рент. може бути лише тоді уділена, коли право ґіпотеки для неї може бути заінтабульованим з відповідним першенством на господарстві, на котре має бути з'ужиткована, а се першенство тоді є відповідним, коли ґіпотека для рент. позички слїдує сейчас по податках, публ. доменах і тих тягарах, котрі евентуально тяжать на сім ґіпотечнім тілї як з'обовязаня з відносин водної спілки, мелїорації та комасації (закони: з 30 мая 1869 В. з. д. ч. 93, з 6 липня 1896 В. з. д. ч. 144, і з 7 червня 1883 В. з. д. ч. 92). Ґіпотечне першенство служебностий ґрунтових, відносини на вимоку (прекаріяльних), прав найму і аренди та тягарів реальних, обтяжаючих посілість, що мала би становити рент. оселю, о скілько не спинав уділеня рент. позички, о скілько сї тягарі після правдоподібности не будуть загрожувати існованю та розвиткови господарскому рент. оселї і безпеці рент. позички. Заґіпотекована рент. позичка лучно (сімультанно) на кількох тілах ґіпот. недопускає ся". В додатку до сего § 10 постановляє, що при уділеню рент. позички належить розмірити, (хочби і після § 9 позичка ся мовала мати відповідне першенство), чи „господарска тривалість рент. оселї і безпека рент. позички не будуть після правдоподібности загрожені тягарами, наступаючими по рент. позицї".

(Дальше буде).

Промова

пос. д-ра Евгена Олесницкого виголошена на засїданю сойму в дни 4 вересня 1904 в мотивованю его-ж предложенія в справі реформи виборчої ординації.

Іменем моїх товаришів полїтичних вже по раз другий в бїжучім періоді соймовім предкладаю високому соймови скодифікований

2)

Борба чоловіка з заразливими слабостями.

(*Очерк Е. Д. Гафтови*).

На щасте, не всї бактерії спосібні заразити наш орґанїзм тою або иншою хоробою; в противнім случаю житє чоловіка і і животин на землї було би неможливе. Велика більшість бактерий цїлком нешкідлива, ті бактерії звісні під назвою сапрофітів: попадаючи в орґанїзм они в нім скоро гинуть, так як не находять в нім підходячих условин для свого розвитку.

Головним жерелом зарази стає ся однак слабий, або, вірнїйше, всї видїлини его — мокротина (флеґма), піт, носова слизь, луш шкіри і т. д. По всїх тих видїлинах і віддїленях бактерії аж кишать і, если не будуть скоро убиті, продовжають житє і розмножують ся. Пізнїйше їх постигає всїляка судьба; они можуть бути викинені з видїлинами і таким способом розсїяти ся по ріжних місцях, но можуть остати ся на місци і висохнути. В сухім виді они довго заховують ся в півсоннім станї, но вистарчить їм попасти в сприятаючі условини, аби знов відродити ся до дїяльного житя. Бактерії шкіри заховують ся таким способом в вилущенім виді шість тижнїв, шкарлатини — пять місяців, тифу — шість місяців, туберкульози — сїм місяців, віспи — два роки.

Поміщенє, в котрім находить ся слабий, все стає ся зараженим. Зараза в нім розширює ся всюди і мокротина засихаюча розпорошує ся і розносить ся на ногах по всїй підлозї, забиває ся в щілини, осаджує ся на стїнах, стели, меблях, поза домом і она підхоплює ся воздушними течіями, розносить ся ними на далекі сторони; процьвітає она головно в сирих углах заднього двора і в грязних закутках.

Достереженя звісного нїмецкого бактеріольоґа Флїґґе показали, що для чоловіка небезпечні не стілько самі патоґенні бактерії, носячі ся в воздусї, кілько плаваючі в нім дрібні вогкі каплинки, котрі переносять

Від 36 лїт єствуючий годинникарско-ювілєрский маґазин

Юлїяна Домбровского

у ЛЬВОВІ, ул. Гетманьска ч. 4.

поручає: брилянти, перли, золоті і срібні вироби, заручинові перстенї, вінчальні обручки, будильники, всяки годинники у великім виборі з першорядних фабрик сьвітових по найнизших цїнах.

8—8

проект нової ординації виборчої соймової, як також проект зміни відносячих ся до неї постанов статута краєвого. Проект сей предложив я зараз на першім засіданю сеї сесії для того, щоб не стрінула его знов доля внесеня мого а минувшого року. В минувшім році внесене моє застрягло в комісії і не побачило дневного сьвітла сеї палати, а хоч в комісії було оно предметом дискусії і то дискусії під многими взглядами дуже цікавої і характеристичної, то все таки результат остаточний мого внесеня минувшорічного не посунув ані на крок справи реформи ординації виборчої соймової в нашім краю.

Та судьба минувшорічного внесеня не в силі нас відстрашити і зупинити в акції задля сеї реформи.

Ставимо се внесене на ново яко постійну „як до скутку рубрику" нашої програми, яко однодушний постулят не лиш всіх Русинів, але значної переважної більшости людности краю сего.

Арґументувати за тим внесенем і дивно і сумно!

Арґументувати в XX-ім столітю, коли борба про узнане рівности всіх людий на полі права належить давно вже до історії, за фактичним переведенем сеї рівноправности при найважнійшім акті життя конституційного, то виходить хиба на іронію, тим більше гірку і сумну, що змагання наші в тім напрямі все ще стрічають противників, які на серйо здають ся підносити против них замітки, в котрих стійність самі не вірять і тими замітами при помочи своєї нумеричної сили в тій репрезентації краєвій піддержують дрхле і нужденне житє обовязуючої ординації виборчої, хоч проектована нами реформа зовсім не грозить їм небезпечними для них змінами в складі репрезентації краю. Жадане проектованих нами законів аж надто вже смирне і недалекосягле...

Ми не йдемо так далеко, якби бажав сего наш інтерес суспільний і національний, як показують нам приміри заграниці, як кличе до нас суспільність наша через свої орґанізації і свою пресу. Коли-б стануло ми на основах сучасних стремлень політичних, коли-б взяли ми за підставу ті неоспорими доґми, які утревалила нині наука і виробена на ній основі опінія публична, коли-б заглянули ми до нутра сего жерела, яке споконвіку було першим і найважнійшим творчим елементом всіх прав, до почуття внутрішнього суспільности, до ії понять о тім, що має бути правом і яке бути має право, коли-б ми взяли до помочи статистику і поспитали нїмі а мимо того найбільше вимовні цифри, в яких пропорціях стоять нині до себе репрезентації поодиноких груп суспільних і на основі тих пропорцій розслідили аркана Шмерлінґівських хитрощів в легіслятивних рациях обовязуючих ординацій, то ми-б мусїли і повинні-б виступити з проектом зовсім иншого рода, опертим на далеко ширших основах, проектом на рівне допущене всіх горожан краю до рівного виконаня того права, котре їм належить ся.

Коли-б з другої сторони знов мали ми на ззаді наше національне становиско, коли-б мали в памяти і на увазї, кілько літ майоризує нас тут більшість соймова, завдячуючи своє число мандатів теперішній ординації, на поли найконечнійших наших потреб національних, як консеквентно і безвзглядно відкидає такі жадання, котрих сповнене есть прямо квестию житя народа нашого яко нації, як спиняє природний наш розвиток і сповнене сеї місії, до котрої покликала нас народ істория, то мусїли-б ми знов оглянутись за примірами тих змагань, які від початку конституційного житя Австрії бачимо в краях з мішанними народностями, мусїли-б пригадати собі внесене Ріґера в р. 1849 в соймі кромержиськім, проект Фішгофа з р. 1867, як в кінци цїлий ряд проектів, котрі стремлене до охорони прав меншостий національних в соймах сформулювали в проектї заведеня курий національних, які мали-б право без огляду на більшість соймову других народностий самостійно рішати о потребах свого народа під взглядом языка, науки, шкільництва і в загалї тих постулятів, що входять в обсяг справ і потреб национальних. — Ми не ідемо однак ані одною, ані другою дорогою.

Ми числимось зі станом фактичним і жадаємо того, чого серед даних обставин від соймy сего жадати можемо, — ми підносимо жадане мінїмальне а так справедливе і так оправдане, що з гори виключає всякі річені замітки, ми жадаємо реформи виборчої з заховањем не лиш курий, але і дотеперішного розділу мандатів що до числа між ті курії, не нарушаємо отже нїчиого стану посїдання.

Проектована нами реформа має на цїли лише консеквентне переведене тих засад, на яких опираєсь дотеперішна ординация. Коли ординация нинїшна зі своєю системою курияльною має бути виразом репрезентації інтересів поодиноких кляс суспільних, — то яким правом позбавляє она тої репрезентації ті многочисленні працюючі класи, котрі нинї від участи в виборах суть виключені, — з якої рациї віднимає она тое право найнизше оподатковањим і тим горожанам держави, котрі не платячи податків безпосередних в найбільшій за тое мірі платять податки посередні і тяжкий податок крови?

Се есть рация, для котрої вводить проект наш пяту курию, признаючи їй мінїмальне число пятнайцяти мандатів на цїлий край т. є. тілько лише, кілько признає їй обовязуюча вже від р. 1896 в Австрії ординация виборча до ради державної.

З другої сторони має проект наш на цїли перевести консеквентно принцип безпосередности виборів ві всіх куриях виборчих.

Принцип сей принятий в дотеперішній ординації в курії великої посїлости, міст і палат торговельних допускає виняток що до курії громад сельских.

Колиб в хвили виданя обовязуючої ординації була навіть причина оправдуюча тую виємку, — то нинї підпала она вже давно.

Від виданя ординації минає вже лїт сорок. Селяньска людність краю нашого дозрїла через той час вже достаточно і аж надто богато зложила доказів сьвідомости своїх горожаньских прав і обовязків, надто богато зложила жертв майна і крови, щоб нинї ще можна кидати їй в очи замітом незрілости і оправдувати що до неї виємки, котрі нинї суть для неї безграничним пониженем і вопіючою кривдою. Чимжеж, вирочім, більше зрілою есть людність пересічного галицкого міста з его передмістями голосуюча безпосередно від людности сельскої?

Яку гарантию дають славні галицкі правибори, що з них вийдуть як раз найлїпші і найчеснїйші з поміж людности, котра вибирає виборців?

Все то суть річи вже так всесторонно обговорені і так звістні і ясні, що дальша арґументация на сей темат рівнаєсь доказуваню, що сонце в день сьвітить а не в ночи.

Людність сед наших відчуває глубоко свое упослїдженє і свою кривду при посередних виборах і з всею сьвідомостию і рішимостию домагає ся реформи. В канцелярії соймy лежить 1003 петиций з минувшої сесії заосмотрених близько 100.000 підписами сельских виборців, домагаючих ся безпосередних виборів з курії сельскої. І з яким правом, з якою відвагою скаже сей сойм про себе, що він есть речником волї краю, коли над такими могучими проявами волї і бажань людности краю схоче перейти до дневного порядку?

Противники реформи забувають тую неоспорimу правду, що чим більшою есть безпосередна участь найширших кругів суспільних в законодавстві краєвім і ві всіх справах, які до репрезентації краєвої належать, тим більшим і спільнїйшим став загальний інтерес для удержаня і добра спільности, — більше і тревалїйше почуте сеї спільности.

Система виборча есть як-раз дорогою і способом політичного осущеня ідеї сеї спільности, — ідеї загально-горожаньского інтересу, — а права які она надає широким кляс людности суть не лиш результатом, але і условіем сего інтересу.

Вилученє тих широких кляс від сих прав, есть тяжким гріхом супротив добра загального — оно підкопує і повагу і значенє самої репрезентації краєвої, котра тим способом став доменою упривілйованих.

Людність селяньска Галичини бачить нині, як рік за роком змінюють ся ординації виборчі других країв коронних монархії, як скрізь по краях тих вводить ся голосованє безпосередне в курії громад сельских. Перед нами лежать нові ординації виборчі Австрії вищої і нижної, Чехії, Моравії, Каринтії і Стирії, ми бачимо, що і ві всіх прочих краях реформа тая есть квестию дня і супротив того питаєсь людність селяньска Галичини, як довго і для чого, — в силу якого права і якої рациї має она бути тим парієм народів всюда, вічно і на кождім кроці, видїдиченим і упослїдженим? Як раз рік тому була реформа така сама, як містить ві предложене внесеня предметом дебати в соймі стирийскім і серед дебати тої вложив намісник Стирії іменем правительства заяву, що правительство признає в цїлій повни потребу реформи ординацій соймових в тім напрямі, щоби право виборче признане було класам людности доси права вибору позбавленим, бо есть річию справедливою, щоби ті класи людности, котрі нинї відграють значну ролю в культурнім і господарскім житю краю, мали се право собі признане.

Таке становиско виявило австрийске правительство устами свого представителя в Стирії, — а супротив того ми дуже цїкаві на становиско его в тій самій справі в Галичинї, — цїкаві дізнатись і почути ясно і виразно, чи нинїшне правительство австрийске одною чи подвійною міркою мірить права і судьбу своїх народів.

Не знаю і преюдикувати не хочу, яка доля стрїне се мое внесеня в теперішній сесії, — знаю однак і заповідаю одно, що доки послїдний з нас засїдати буде в тій палаті, доти справа та не зійде з дневного ії порядку, — як також, що нарід наш не перестане тим раз сильнїйше і голоснїйше домагатись сеї реформи і що без взгляду на склад і настрій сеї палати що раз більше протискатись буде до неї могучий клич народний: „права для видїдичених"!

Під взглядом формальним вношу на відослане сего внесеня, — так як сталось се в році минувшім, до комісії для реформи виборчої вибратись маючої з 15 членів. *(Оплески).*

Інтерпеляция

д-ра Е. Олесницкого і тов. до Вис. ц. Правительства в справі подій в Галичи.

В місяци вересни с. р. розписані були нові вибори до ради громадскої в місті Галичи.

Позаяк заходила всяка правдоподобність, що при тих виборах увійдуть до ради громадскої в значнім числї Русини, — длятого противники їх вибору розпустили перед виборем по місті поголоску, що на жидівский новий рік т. є. 10-го вересня 1904 мають Русини різати і грабити Поляків і Жидів в Галичи — і подали тую поголоску до відомости ц. к. староства в Станиславові. В наслїдок сего прибув ц. к. староста станиславівскій до Галича і як небудь сконстатував на місци по над всякий сумнів, що тая потворна і чудацка поголоска не має ні крихти правди або правдоподібности за собою і есть лише злобною і злочинною видумкою маючою на цїли викликати репресалії против рускої людности, то помимо того зараз прислав до Галича комісаря староства, котрий змобілїзував жандармерию, замкнув льокаль товариства читальні „Просьвіти", а в слїд за тим розпочали жандарми патрулювати по місті і гладїти за мнимими винновниками вимірені різні, — хоч не було найменших даних на тое, щоб хто будь про що подібного міг навіть подумати. — Натомість мимо донесеня зробленого до ц. к. прокураторії державної в Станиславові через кружок найповажнійших мїщан Галича о викритє і покаране винновників фалшивої поголоски не зроблено доси в тім напрямі нїчого.

Супротив того запитують підписані:

1) Чи знані суть ц. к. правительству факти повисші?

2) чим оправдає ц. к. правительство повисшу безпідставну і непотрібну зовсім акцию орґанів ц. к. староства в Станиславові і ц. к. жандармерії, безпідставне замкненє льокалю читальні „Просьвіти" в Галичи і взагалї надаване поворів правдивости поголоскі, о котрої неправдивости ц. к. староста в Станиславові на місци пересьвідчив ся?

3) чим оправдає ц. к. правительство брак всякої акції за для викритя і покаранія виновників ложної і злочинної поголоски?

4) які міри предприйме ц. к. правительство, щоби подібним провокуючим і для безпеченьства правного грізним поголоскам і неоправданим з тихже причин репресаліям запобігчи?

Галицкий сойм.

Вчерашне засїданє.

Звіт з вчерашного засїданя перервали ми на послїдній точці дневного порядку — **верифікациї виборів.**

До верифікациї вибору пос. Літинського в підгаєцкім повіті проти д-ра Савчака забрав слово для поперания протесту з рускої сторони **д-р Король.** Бесїдник в різкій і красноречиво виголошеній промові представив передовсім систему практиковану попереднім намісником-подоляком ґр. Пінїньским. За що сей намісник видав приказ повалити за всяку цїну Савчака? Атже др. Савчак послував цїлих 12 лїт з підгаєцкого округа, був членом краєвого виділу, а в характері посла як і в сім послїднім характері він своєю характерностию і тактом та знанем річи вмів собі приєднати прихильність навіть ворогів. Але д-ра Савчака повалено за те, що сецесйонував, що поступив солїдарно з своїми клюбовими товаришами так, як наказувала оборона руского народу і его честь. І верховодяча партия з своїм намісником на чолї видала приказ за всяку цїну вибрати Літиньского і повалити падужитнями та шахрайством того, котрого попадив при лютих виборах 1895 навіть ґр. Казимір Бадені. Що-до виборчої системи, якої держав ся заїлий ворог Русинів ґр. Пінїньский то вона була така сама, як і в послїдних часах перед ним, тілько що обминала неекгідні епізоди крикливі, а оперувала більше обманьством. Ми знаємо, що еще заздалегідь виборчий махер комісар Городиский віявав на сесию всїх вітів повіту і заявив, що в безсзглядним приказом самого намісника, щоби за всяку цїну вибрати Літиньского. Розумієся, що того наказу нема формально записаного в актах намісництва, але видане сего наказу, устне, не улягає сумнївови.

Опісля переходить речник руского клюбу до поодиноких точок протесту і замічав, що краєвий виділ обійшов ся з ним дуже легко, бо дав вповні віру зізнанем одного Городиского. Між тим правибори в богато небезпечних для польскої сторони громадах не були зовсім оголошені, а там, де правибори випали помимо того некорисно для польского кандидата, там староста уневажнював на основі умисне на те сфабрикованих протестів і переводив нові правибори з потоптанем закона. Староста пообіцював також деяким громадам всїлякі концесиї, під условиною, що віддадуть голоси на Літиньского.

Пос. Король закінчив свою промову тим, що змалював еще сам акт вибору, котрий був тайний, бо Русинів до комісиї не допущено, а зазначивши еще й поведене намісництва, котре заміти проти важности вибору передало до осьвідченя самому старості — виїс серед оплесків клюбових товаришів, щоби вибір узнати за неважний.

Пінїньский, котрий появив ся вже в соймі, прислухував ся тим жалобам Русинів, а ходячи від крісла до крісла, являв очивидне зденервованє.

Відповів ще справоздавець краєвого виділу — і вибір Літиньского узнано за важний!

З черги прийшов вибір з городеньского повіту пос. Теодоровича проти руского кандидата д-ра Окуневского, а до слова для піддержаня протесту зголосив д-р **Могильницкий.** Бесїдник перейшов основно і совісно всї точки протесту, а описуючи живо поодинокі події з сеї виборчої кампанії, виїс на узнане вибору Теодоровича за неважний.

Як було предвиджено польский сойм узнав і сей вибір за важний.

Тою самою дорогою узнано ще помимо протесту Русинів вибори з сїльскої курії повіта борщівского (Меч. ґр. Борковский) і тлумацкого (пос. Т. Мерунович) і на тім засїданє замкнено, назначуючи слїдуюче на завтра, суботу, год. 11 рано.

При доповнюючих виборах до комісиї податкової вибрано яко другого заступника Русинів д-ра Олесницкого.

Комісиї

Дотепер вели наради слїдуючі важнїйші соймові комісиї:

Комісия буджетова.

Комісия буджетова відбула засїданє дня 4 і 6 с. м. і приняла часть загальних видатків, рубрику видатків шкільних і частину X руб. прелімінаря на цїли рільництва. Дальше засїдане сеї комісиї відбуває ся нині.

В тій комісиї при загальній дебаті над видатками на цїли народного шкільництва промовляв з Русинів пос. **Олесницкий.**

Бесїдник підніс фант незвичайної масакри руских кандидатів при іспитах **вступних до учительских семинарий.** Комісиї екзамінацийні репробують тих кандидатів Русинів немилосерно, бо сї репробації доходять до 90 прц. Се є вже системою від кількох лїт. В Тернополи в р. 1902/3 перепущено з зголосивших ся руских кандидатів в числї 70 лише 22, в р. 1903/4 з

в результат дїяльности рісничок і ворсинок, употребляючих всїх зусиль, щоби викинути геть попавший до них шкідливий елемент.)

Если мимо сторожкости тих передових захорон бактерії все таки вепіли проникнути дальше, н. пр. пробрати ся до жолудка, то тут опять таки, при нормальнім станї травячого апарату, декотрих з них же неминуча гибель: на сцену появляє ся соляний квас, виробляваний жолудком і жолудочний сок, котрі наносять ворогам рішучу поразу.

Но то далеко еще не всї середки, котрими обладає орґанїзм для самооборони: як добра устровна твердиня, він не тільки обладає сильними стїнами, не тільки окопаний ровами і загородженій редутами, но має ще в своїм розпорядженю завсїгди готовий до бою многочисленний ґарнїзон — іменно, армію білих кровяних кульок-лейкоцитів.

Лейкоцити представляють собою клїтки з зернистою протоплязмою і одним або кількома ядрами; в однім куб. міліметрі містить ся звичайно 8—10.000 білих кровяних кульок. Характеристична особливість їх заключає ся в тім, що они обладають спосібностю самостійно порушувати ся: лейкоцити передвигають ся з помочию відростків мономовожок [псевдоподий], котрі то витягають ся на верх із тїла клїтки, то витягають ся назад. Лейкоцити, то наші природні санїтарі і хоробрі вояки, самовідверженно боронячі той орґанїзм, в котрім они живуть. Если під впливом удару або другої причини яка-будь часть тїла завмирає, то лейкоцити сейчас появляють ся в пораженій частици, накидають ся на мертвечину, вбирають ї в себе і виносять ї проч. Далеко серіознійша та борба, котру ведуть лейкоцити з проникаючими в наше тїло недуго-творними бактериями: треба тим послїдним появити ся в якій-будь части орґанїзму, напр. проникнути через тріщину шкіри, як против них, як би на чий розказ виступає на стрічу многочисленна рать лейкоцитів. До того місця, де вселили ся бактерії, начинає обильно приливати кров, а плаваючі в нїй ватаги лейкоцитів поспішно проникають з кровоносних сосудів в ткани і вступають в горячий бій з бактериями. Кождий лейкоцит люто кидає ся на ворога-мікроба, хапає его своїми відростками, втягає его в себе і з'їдає до кінця, но если ворог сильнїйший, то лейкоцит сам гине в нерівній борбі. Коли она відбуває ся в однім якім-будь місци напр. де-будь під шкірою, то поле битви тут часто буває усіяне трупами павших лейкоцитів; они розкладають ся, переміняючись в так названі гнійні кульки, і творять в данім місци нарву.

Если лейкоцити одержали побіду, орґанїзм воздоровлює, если на оборот они розбиті на всіх пунктах, орґанїзм гине під напором многочисленних бактерий і їх їдовитих виділин-токсинів.

Яким способом лейкоцити довідують ся о появленю своїх ворогів, з певностию не знати; припускають, що їдовиті хемічні вещества, виділяні бактервями, мають притягаючу силу для білих кровяних кульок.

Часть відкрыта тої важної функциї лейкоцитів приналежить проф. Мечникову; лейкоцити в тій функциї назвав він фаґоцитами, а увесь процес — фаґоцитозом.

Окрім фаґоцитів, орґанїзм має ще другі орудия борби з недуготворними мікробами; сими его — кров, лїмфа, плазма, виробляваня клїтками, обладають в свою чергу спосібностию убивати бактерії. Сї привмети, як показали достереженя, суть індівідуальні. Розличні індівідуа обладають ними в рижній степени: мало того, навіть оден і той сам індивід, в зависимости від тих або иншихъ условин свого естьованя, буває то більше то меньше стійким в борбі з недуготворними мікробами.

(Дальше буде.)

Проч з чужою тандитою!
Попираймо краєві вироби!
Володислав Рогозевич
МУЖЕСКИЙ КРАВЕЦЬ
ул. Валова, *напротив магазину братів Любельских*
поручає звісну з дешевости свою РОБІТНЮ МУЖЕСКИХ ОДЯГІВ по найновійшим взірцям.
На складї материї переважно краєві.
Особам вірідостойним удїлює кредиту. 720 2—6

числа 64, лише 21, а в році 1904/5 з 53 лише 21. У Львові перепущено з зголосивших ся 56 Русинів лиш 16. В Станиславові перепущено з 70 лише 7. Сей процедер викликав серед людности велике занепокоєнє, а видавсь він тим більше дивним, що в загалї ще є недостаток учителїв і многі школи не можуть бути задля того в житє введені. Бесїдник закидав від присутного президента ради шк. краєвої д-ра Плажка пояснення в тім взглядї. Д-р Плажек заявив на се, що вже коли довідав ся з руских ґазет о тих фактах, зарадив доходженя. Повних результатів ще не має, але вже нинї (на якій основі, коли ще нема реляций? — *Ред. Дїла*) може сказати, що причиною тої появи есть не що инше, а те, що з рускої молодїжи все, що хоч трохи є спосібнїйше, йде нинї до руских ґімназий і там остає, а до семинарий учительских зголошують ся вже самі найміршїйші талантом і приготованєм кандидати. Д-р Плажек застеріг ся передтим, що-б тут дїлала тенденция против Русинів, (*Нїбито він сам був при тих іспитах! — Ред.*) — уважав се неможливим вже хоч би для того, що в комісиях екскриминацийних засїдають і Русини. Впрочім прирік д-р Плажек ще близше розсїдити тую справу.

При дебатї над тим самим буджетом шкіл народних піднїс д-р Олесницкой також справу курсу анальфабетів. Се річ не менше важна як справа самого шкільництва. Устровєм і веденєм курсів анальфабетів повинні-б занятись в першім рядї учителї народні; однак під услівєм, що се їм власть шкільна буде уважати за заслугу і если за тов одержать якусь винагороду. Д-р Олесницкий предкладає вставленє вже на рік 1905 якоїсь ричалтової суми на премії і винагороди для народних учителїв за успішне ведене курсів анальфабетів. — Д-р Плажек попер вповнї гадку д-ра Олесницкого і заявив, що рада шк. кр. все прихильно дивить ся на тов, як учителї займають ся курсами анальфабетів і вказує на те, що зі сторони ради шк. кр. були вже внесеня на признанє за се учителям винагороди. Комісия буджетова не вложила однак ніякої суми в буджет а д-р Олесницкий намірює ще в тій справі при дебатї буджетовій виступити з відповідною резолюцією в комісиї а евентуально і соймі.

Комісия для аґрарних реформ.

Тота комісия відбула своє засїданє дня 4, 5, 6 і 7 в цїли швидкого перемолоченя закона о рентових оселях, котрий як-раз на вчерашнім засїданю принято в цїлости без змін.

До публичного відома через польскі дневники дістав ся короткий звіт лише з засїдання з дня 6 с. м., здаєть ся тому, щоби репродуковати так цїнний для Поляків голос о. Ефіновича.

Справоздане з того засїдання комісиї подають польскі дневники таке:

Референт пос. Гупка виказуючи его недостачі, але припоручив заразом его принятє без змін, бо инакше правительство не буде сего проекту предкладати до санкциї.

Подібне становиско заняв також пос. д-р Вол. Яворский (проф. крак. университету), замічуючи, що проект має всї слїди недоладної компромісової роботи.

По Яворскім забрав в друге голос пос. Гупка, і доказував, що проект мусить бути принятий без змін. О скілько однак в чімнебудь предложений проект був би для „нас“ невигідний, то можна зовсїм сьміло обійти зарядженями виділу краєвого, так що нема причини оглядати ся на его деякі недостачі.

Тепер забрав слово о. Ефіновичі заявив, що предложений проект є користний так для народу польского як і руского, треба би лише, щоби Русинам признати відповідну участь в рентовій комісиї.

Предсїдатель комісиї пос. Сеньковский висловив вдоволенє з осьвідченя з заяви пос. Ефіновича (видко що справа була з гори уможлена, а факт, що о. Ефінович на признанє предсїдателя комісиї не реаґував і не застеріґав ся, тілько потверджує факт сеї інтересної кацапско-польску „сделку“) і зазначив, що з сеї заяви виносить, що Русини не суть противниками сего проектуї не будуть мати до него упередженя. Щож до ґарантованя Русинам місць в комісиї, то се є неможливе, бо закон є економічним (то ся перфідия! Таж кождє предложенє суспільного характеру мусить бути заразом політичне, а Русини тілько тому домагають рівного уділу в комісиї, аби закон в виконаню був лише економічним, а не політичним — *Ред.*) і не можна до него мішати політики.

Опісля промовляло ще кількох бесїдників, почім засїданє зимкнено.

Комісия шкільна.

В комісиї шкільній дебатовано над предложенєм о правних відносинах народних учителїв. Дебата над сим проектом краєвого виділу скінчила ся на вчерашнім засїданю принятєм проекту. Дверенциї викликує лише квестия емеритур, яка прийде ще до розправи на дальшім засїданю.

Инші комісиї маловажностию справ, над якими застановляли ся, не заслугують на ширше справоздане.

Війна.

З Манджурії.

Льондон. Бюро Райтера доносить, що Росияни уладили в Тенлїні головну підставу военних операций і укріпили місто. Як чути, укріпили також місцевість Ілю, положену 19 миль на північ від Мукдену. Розміщенє російских сил велить здогадувати ся, що Куропаткін хоче Японцям ставити опір при переправі через Гун.

Петербург. Ґен. Сахаров телеґрафував до ґенерального штабу д. 5 с. м.: Д. 4 с. м. японьский віддїл, зложений з чотирох компаній піхоти і одного швадрону відперши наші передні сторожі коло Конлїну обіч зелїзничого шляху. Наша передна сторожа дістала підмогу, а потім віддїл вінниці ударив на неприятеля і прогнав его. Наш віддїл розвідчиків зайшов д. 4 с. м. на 4 кільометри від північної части китайских копалень. Прийшло до стички, в котрій погиб один козак, а один офіцир і два козаки є ранені. Японці також потерпіли страти, а двох взято в полон. — „Бирж. Вѣд.“ доносять з Мукдену, що по приготовленях, порублених Росиянами, треба вгадувати, що Куропаткін не гадає опускати Мукдену, бо будує темні і видні земні форти на помищенє цїлої армії. Що днини прибувають до Мукдену Японці, котрих ґен. Міщенко забрав в полон; вигадують дуже нужденно.

Париж. Доносять з Мукдену, що адм. Алексеев приїхав там на нараду з Куропаткіном. Японці орґанізують на захід від Мукдену ватаги Хунхузів під проводом японьских офіцирів. Задачею тих ватаг є, нищити зелїзницю і не допустити довозу живности для Росиян.

З Порту Артура.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Чіфу, що Японці д. 24 і 25 вересня в ночи з незвичайною силою приступали до Високої гори. По трупах своїх товаришів спинали ся на гору. Росияне осьвітлювали підступаючі віддїли Японців електричними рефлекторами і клали їх покотом з своїх пушок; але на місце погибших ступали завзято нові віддїли. Набравши відваги, зробили Росияни напад з форту; але в тій хвили блисли японьскі рефлектори і посипали ся на Росиян стріли японьских пушок. Японці утримали ся на становищи, віддаленім лиш о 500 метрів від форту.

Парнж. Echo de Paris доносить, що з висланих ґен. Штеслем трех офіцирів лише одному повело ся дістати ся з Порту Артура з важними вістями для царя.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Сойми.

Прага. Вчера в полудне отворено ческий сойм. Намісник ґр. Кудентове зазначив у своїй промові, що головною цїлию, для котрої скликано сойм, є, зарадити наслїдкам елементарних нещасть. Правительство не припускає, щоби Чехи і Нїмці у своїм рідним краю могли так завзято стояти против себе, щоби не зрозуміли наглої потреби краю і не погодили ся бодай на сю хвилю, коли ходить о поміч для народу. По промовах маршалка і намісника Нїмці почали зараз обструкцию всїлякими внесеннями, поіменними голосованями, перервами і т. д. Під конець засїдання відчитано заяву ческих послів, в котрій вони складають на правительство одвічальність за теперішний сумний стан в краю та докоряють ему, що не дав Чехам языкових рівноправности, не шанує одноцїльности ческого королївства, надуживає школи до ґерманїзацийних цїлий і економічний занепад визискує до зломаня ческої опозициї. Вороже поведенє правительства робить всяку згоду неможливою. Ческі посли готові до згоди; але права королївства і ческого народу занадто їм дорогі, щоби могли залишити борбу о ті права. Длятого будуть пости виступати проти правительства, поки воно не заспокоїть потреб і домаганъ краю. — П. Бакса подав внесенє, щоби заведено загальне право голосованя. — Маршалок спросив провідників всїх соймових клюбів, щоби довести до якоїсь згоди. Загально думають, що ті заходи будуть даремні. Нїмці готові пристати на залишенє обструкциї в справі запомоги для краю, але лише з тим, щоби Чехи приобіцяли, що в державній раді не будуть робити трудностий при нарадах над деякими економічними справами. Коли би Чехи на те пристали, тогдї скликано би державну раду скорійше, ніж первісно думано, а після полагодженя важнїйших економічних справ зібрав би ся в грудни ческий сойм, щоби полагодити справу запомоги для краю. Нїмці обстають при тім, щоби поправа парляментарних відносин вийшла з державної ради. Вчера по полудни провідники всїх ческих клюбів пішли до намісника з просьбою, щоби з уваги на обструкцию нїмецких послів само правительство поробило кроки до злагодженя нужди краю.

Задар. На службі Божій, відправленій вчера перед отвореним сойму, був лише маршалок, а з послів не було нїкого. По отворенню сойму відчитав п. Цївґрія по хорватски і італійски заяву, що всї посли ухиляють ся від нарад в соймі, поки не уступить намісник бар. Гандель, котрий тяжко обидив край. По відчитаню сеї заяви намісник вийшов з салї, а лишив ся тілько правительственний комісар Нарделї. Він передав маршалкови цїсарске письмо, котрим соймову сесию замикає ся. Посли спустили салю в окликами против намісника. — По тім коротким засїданю зібрали ся всї клюби на нараду. Загально гадають, що димісия бар. Гандля наступить незадовго. Як телеґрафують з Відня, бар. Гандель має бути іменований намісником горішної Австрії.

Градец. На вчерашнім засїданю сойму п. Резель подав внесенє на заведенє загального голосованя і зажадав, щоби передано его окремій комісиї. Внесенє відкинено 32 голосами против 26. П. Шахерль домагав ся змінив виборчої ординациї в тім напрямі, щоби укладанє і розділ легітимацийних карт виборчих не залежало від самого начальника громади і щоби комісиям виборчим заручено більшу самостійність і безсторонність. Се внесенє передано окремій комісиї.

Адмірал Шпаун уступає.

Відень. Die Zeit доносить, що командант австрийскої маринарки адмірал бар. Шпаун подав ся до димісиї, що цїсар приняв й та іменував на его місце дотеперішного его заступника ґр. Рудольфа Монтекукулї; заразом припоручив цїсар, щоби перший военний корабель, який буде збудований, дістав назву „бар. Шпаун“.

НОВИНКИ.

— **Пращанє кн. Гогенльоге.** Ві второк попращав краєвий виділ в Чернівцях уступившого президента Буковини князя Гогенльоге. Під проводом віцемаршалка д-ра Стоцкого явили ся члени краєвого виділу, пос. Н. Василько і инші, а д-р Стоцкий виголосив промову, в котрій поґратулював іменем краєвого виділу уступаючому президентови великого довіря з боку цїсаря, що покликав его на одвічальне становище триестеньского намісника, а рівночасно висказав жаль, що то вивисшенє означає для Буковини важку страту спочутливого, щирого і великодушного приятеля і сподвижника, який за так короткий час своєї дїяльности причинив ся дуже значно на всїх областях управи до культурного та економічного розвитку краю. Відтак пращаючи его іменем цїлого краю, висловив одно, всїх одушевляюче бажанє, щоби достойний номінат в своїй дальшій дїяльности найшов повне вдоволенє і таку саму належну оцїнку, котра стала ся рівноважником за посьвяту службі для загалу. Кн. Гогенльоге дякував щиро за проявлену симпатию. — Того дня вечером „Буковиньский Боян“ уладив княжій парі серенаду, відспівавши три народні пісні. При тій нагоді промовив голова товариства „Рускої Бесїди“ ієп. Омелян Поповичъ, дякуючи княжій парі, що із скупого свого часу найшли кілька хвиль на те, щоб попращати ся із рускими товариствами, які за часів управи кн. Гогенльоге не зазнавали в своїм розвитку ніяких перепон. Князь Гогенльоге дякуючи за сей новий доказ симпатий Русинів, жалїв, що не може подяки висловити в нашій мові. Відтак побажав найкращого розвитку рускім товариствам, висповнюючи своє переконанє про їхню дальшу добру долю. Відтак розмовляв ще із послами д-р Ст. Смаль-Стоцким, Василькомъ, Пігуляком і иншими знакомими сьпівакамъ мило, згадуючи між иншим про Лисенківский концерт та жалїючи, що не доводить ся ему повитати у себе Лисенка в Чернівцях, як се ему бажало ся. Княжій передала п-на Калитовска прегарну китицю із сньожовтими стяжками. Відтак просила княжна п. проф. Смаль-Стоцку, щоб представила їй поодиноких сьпівачок. На останку ще раз дякуючи сердечно розпращала ся княжна пара із прибулими.

В середу перед полуднем явив ся у кн. Гогенльоге на пращанє „Вільнодумний Союз“ буковиньского сойму під проводом першого заступника голови пос. Николая Василька, котрий сказав між иншим ось що: „Основну цїху характеру буковиньского населенія можна з'ясувати в трох словах: толерантність, справедливість і щирість. До сих природних прикмет міг під егїдою Вашої Сьвітлости признати ся кождий Буковинець. Згідна дїяльність усїх народів, яка із того розвинула ся, стала спосібна до правлїня а також основою сего союза, що обнимає нинї цїлий край та може із сьвідомостию фактичного стану річи сказати: у нашім таборі находить ся Буковина. І саме та Буковина дякує в сїй хвили В. С. сими словами, що йдуть із із глубини нашого серця, за те що Ви — як висловив ся Ґ. Е. міністер президент — „сильним поправом“ посунули нас ближше із заходови в той спосіб, що пособляли із однаковою прихильностию розвиткови усїх народів замешкуючих сей край у всїх областях, що посьвячували его управі усю спроможність із питомою Вам серіозностю і вмілою рукою зуміли таким робом утвердити довіре населенія до тоїж управи. І коли толеранция, справедливість і щирість має на будуче остати дороговказом нашого розвитку, до чого всї ми стремимо, то результатом сего буде то, що наша вітчина стане для цїлої держави взірцевою провінциєю, в якій єднають ся всї замешкуючі її народи і віроісповіданя у мирі і згоді, та в такім случаю певно не пропаде ніколи із історії нашого краю імя вельми шановного князя і епохи, в якій він у нас так благодатно дїлав“. — Зазначити треба, що послїдними днями надали князеви Гогенльоге почесне горожанство ще міста Кімполюнґ і Серет, так що він отав почетним горожанином всїх тріх буковиньских міст.

— **Школа ім. Котляревского в Полтаві.** Будова сеї школи, як доносить „Київска Старина“, поступає доволї поспішно наперед. На днях доведено будову до другого поверха, котрий буде деревляний, лише обложений цеглою. В цїли побільшенія фондів на сю будову з початком вересня с. р. устроєно в міскім городї оригінальну забаву п. з. „сорочиньский ярмарок“. Як звучить програма, на центральній площи города уладжено український ярмарок з продажию дешевих товарів, з ярмарковою коршмою і рїжними кусками та лясощами. В лїтнім театрі відбуло ся представленє „Наталки Полтавки“ і водевілю Чехова „Юбилей“, а крім сего відспівано кілька сольових та хорових пісень та прочитано байку Глїбова „Горлиця і горобель“. На відкритій сценї і в городї, серед ярмарку виконано отеї точки: гра лїрника і троїстої музики, сьпів мужеского хору, процальні проводи запорожця перед вступленєм в „ченцї“, „перезва“ — народний весїльний звичай і живі картини з „Енеїди“ Котляревского.

— **Заворушенія на Україні.** До льондоньского дневника „Daily Mail“ доносять з Київа, що на Україні вибухли грізні заворушенія резервістів. Одні з них дезертирують, другі нищать зелїзничі стациї, ваґони і зелїзничий шлях. Серед населенія панує велике обуренє, бо вояки з Манджурії доносять, що російска армія на поли війни терпить голод, а наслїдком студени і недостачі теплих одягів між воями ширять ся страшно недуги. Резервісти заявляють отверто, що не хотять іти на певну смерть. — Ozernowitzer Tagblatt доносить з Могилева, що в Рудни прийшло онодї до великих заворушень против Жидів. Товпи народу нападали на жидівскі помешканя і нищили всьо, що попало під руки. Жиди боронили ся завзято і остаточно відперли нападників. Поліция захована ся підчас тих подій зовсїм бездїльно.

— **Нова „пляцуфка“ на кресах.** В Адамах коло Буська побудовано „косцьолек“ заходами і при підмозі ґрафів Казимира і Станислава Баденїх. Адами се мазурска кольонія, що числить 560 меншанців латинського обряду, 20 руского обряду і 11 Жидів.

— **З львівского університету.** Інавґурация шкільного року в львівскім університеті відбуде ся пізнїйше як звичайно, по тій причині, що теперішний ректор проф. д-р Калина ще зовсїм не подужав, а надто відновленя костела св. Николая, в котрім відбувають ся інавґураційні богослуженя, ще не скінчена. Виклади розпічнуть ся по 8 жовтни. — Професори лїкарского виділу вислали вчера в телеґрафічній дорозї під адресою міністра просьвіти протест против дотеперішному закритю клїнік наслїдком звісного спору центрального правительства з краєвим виділом. — Університетска бібліотека замкнена від 1 с. м. по причині переносин до нового льокалю. Коли скінчить ся уладженє всїх зборів в новім будинку, буде віддана бібліотека, в розширенім обсягу, до публичного ужитку.

— **Обманьства в банку.** Празкі „Narodni Listy“ доносять, що тамошна прокуратория веде слїдство в дуже сенсацийній справі, котру власти держать у великій тайні. Обіймає вона цїлий ряд обманьств, яких допустив ся один урядник праской філії „Ландербанку“. В ту справу є вмішано богато визначних осіб, між иншими один загально звісний лїкар.

— **Дрібні вісти.** Добра Романівку в чортківскім повітї, 1330 морґів простору, набули пп. Франц і Софія з Конопацких Рудрофи від п. Людвика Ценьского. — Добра Железхів коло Задвірн, 1100 морґів, набула спілка 8-ох Жидів за 456.000 К на парцелянцию. — В Корничи коломийского повіта, відбуде ся дня 8 с. м. посьвячене нової церкви при участи епископа Гр. Хомишина. — Відкритє памятника Міцкевича у Львові назначено на день 30 с. м.

— **З „Львівского Бояна“.** В неділю 9-го с. м. відбудуть ся в комнатах „Бояна“ (ул. вірменьска 2, I поч.) інавґураційні вечерниці, на котрі запрошуємо сим уклінно членів українських товариств з родинами. Кромі сего оголошеня окремих запросин не розсилаєсь. — В програму вечерниць входять: 1. Воробкевич-Колесса „Ой чого ти почорїло“ відспівав мішаний хор Бояна. — 2. І рїг — романцу на 2 фортепіяни, відоґрають панни Д. Шухевичівна і О. Ясеницка. — 3. а) О. Нижанковский — „Не виданяй мене мамо“ і б) Лисенко „Ой щож бо то за ворон“ — мужеский хор. — 5. Рубінштайн — Romanze на скрипку — відоґрав п. О. Березницкий. — 6. Вербицкий „Гей но горі“ — мішаний хор. — По вечерниці програми наступлять танці і товарискі забави. Добірний буфет у власнім зарядї. Вступ на салю від особи 60 сот. Початок вечерниць о годині 7½ вечером. — За виділ Бояна Р. *Зарицкий* голова, *М. Волошин* дириґент.

— **З Чорткова.** Дня 11 жовтня н. ст. ві второк відбуде ся в кімнатах „Рускої Бесїди“ в Чорткові вечерок з танцями. Вступ 1 К. Стрій візитовий. Початок о год. 8 вечером. — *Виділ.*

— **Засіданє виділу товариства св. Ольги** відбуде ся в середу с. в. 12 жовтня с. р. о годині 2½ по полудни в кімнаті „Клюбу Русинок“ в каменици „Просьвіти“ I поверх, Ринок 10 у Львові.

— **Для відомости всїх Русинів** „Сокільскій Базар“ у Львові при ул. Рускій ч. 1 (дім Просьвіти) продає народні марки, та тутки і наперед „Зоря“. — *Народна Канцелярия.*

Померли:

— **Теодор Утриско,** студент прав, упокоїв ся дня 6 с. м. в Комарні в 20 році житя. Покійний брав живу участь в житю академічної молодежи, як не менше в народній роботі в Комарнянщині, засновуючи читальні та устроюючи аматорскі представленя, не зважаючи на слабе здоровлє. Немічний, педи могучи звестись в постелї, зложив іспит на університеті, але тяжка педуга змогла вкінци многонадійного молодця. В. в. п.!

Урядові вісти:

— **Краєва рада шкільна** затвердила вибір о. Вол. Паука і пос. Шеліньского на відпоручників повітової ради до окружної ради шкільної в Богородчанах; — іменувала в народних школах: о. Вас. Купкевича учит. гр.-кат. релїґії в 3-кл. шк. виділ. в Дрогобичи, Ант. Тоґа учит. 3-кл. шк. муж. в Раві руській; Кал. Трембіцку учит. 5-кл. жін. школи

Маю честь донести Впов. Публиці, що з днем 15 жовтня буде отворена **ФАБРИКА ЦУКРІВ, ГЕРБАТНИКІВ і ЦУКОРНЯ** з вапажанем **Фердинанд Тайєр.** **при пл. Галицкій** (коло магазину фірми Ф. Гаас і Сини). 737 1—3

в Любачеві, Сару Рехнерову учит. 5-кл. школи в Борославі, Марію Скоробогатівну учит. і Івана Круковского учит. 4-кл. школи в Потоці золотім; управителями 2-кл. шкіл: Ів. Татару в Кришковичах, Мих. Левицкого в Бураківці, Стан. Сумару в Завадї ушевскій, Юл. Гавеского в Фридриховичах; Стан. Кнефельдівну учителькою 2 кл. школи в Мшанці; учителями(-льками) 1 кл. шкіл: Авт. Перуцкого в Торчиновичах, Ів. Стибля в Березниці, Вав. Плахецку в Глїхові, Петра Давдика в Голеві, Пет. Овсьонку в Тлучани, Володисл. Шидловского в Лубові, Ем. Рехівну в Опаці, Ол. Ульрихівну в Костеневі, Вр. Ласковску в Винярах і Олен. Чижевску в Гребенним; — перенесла учителїв: Фр. Рехонича з Липиці гор. до Ріпенника стриж., Пет. Рандака з Ріпенника стриж. до Липиці гор., Фр. Зузака з Ясениці до Оріхівки, Фр. Будзїньского з Черепина до Козяр, Ів. Нарожаньского з Голотків до Климкович, Реґ. Нестайківну в Велдїжа до Крушска і Мар. Фабяньску з Лянцкорони до Петрович; перенесла в стан супочинку учителїв: Жиґм. Мярковского в Любачеві, Людм. Воляньску в шк. ім. Пірамовича у Львові, Каз. Окміньску в Горлицях, Мих. Мусяновича в Ожомли і Ів. Кухарука в Лубянках вижних.

Кр. рада шк. порішила будову 5-кл. школи муж. в Добромилї при помочи запомоги з шкільного фонду краєвого і удїлила безпроцентових позичок на будову шкіл громадам: Кізлів (Бережани) 15.000 К і Городилів (Золочів) 4.000 корон.

— **Іменованя і перенесеня.** Президент міністрів переніс судових радників: Ігната Новака, начальника повітового суду в Заліщиках до Тернополя, Володислава Голаховского начальника повітового суду в Гвіздці до Станиславова, д-ра Фрид. Якубовского, начальника повітового суду в Камінцї струм. до Бережан, Ігната Дзеровича, начальника повітового суду в Любачеві до Коломиї. — Президент міністрів іменував судовими радниками секретарів: Володимира Літиньского з Сокаля для Камінки, Ярослава Лепкого з Городка до Буківска та повітових суддїв: Юлїяна Гарлицкого в Підгайцях, Мариана Онишкевича в Радехові. Повітовими суддями ад'юнктів: Фелїкса Нарольского з Риманова до Заліщик, д-ра Ів. Рутковского з Устрик до Гвіздця, д-ра Йосифа Меженьского з Надвірної до Любачева.

— **За взірцеве ведене шкільних огородів** одержали винагороди по 100 К отсї учителї: Фр. Всолек в Латищи (Бохня), Мих. Тазьберский в Заклїчинї (Вєєско), К. Шольц в Гольцовій (Березів), Ант. Лиц в Добромилї, Конс. Ришка в Майдані сер. (Надвірна), Олекс. Городиский в Загробели (Тернопіль), Юл. Бурцевич в Садах (Теребовля), Йос. Гуркевич в Сулковичах (Вадовиці), Ів. Балицкий в Винятинцях (Заліщики), Фр. Войтаценич в Війтовій (Горлиці), Войт. Першхала в Пільній (Грибів), Ів. Чекаиьский в Брицках (Ясло), Гн. Розмус в Волї рад. (Кольбушева), Ів. Дутчук в Палагичах (Товмач), Юл. Созаньский в Ісаях (Турка), Евгена Білиньска в Хащеві (Турка), Ів. Садковский в Бержанові (Величка) і Ів. Хвєрут в Спориши (Живець).

Президент міністрів іменував повітового комісаря Антона Шультіса секретарем намісництва.

Переписка Адміністрації.

Вп. А. Чу в Ку. Так. — В. Кль. в Бару. Ще 2 К. — В. До. в По. Добре. — Г. Бу. в Ко. Адміністрация гроші на „Комара" не одержала, впрочім же просить о дати під котрим днем гроші сюда відослано. — В. Пе. в Ко. За Сороківского уплачено тепер по конець марта а не жовтня. — І. Ів. в Кр. Тепер вплачено за вересень а не жовтень. — П. Мо. в Жи. Бажаний Вами плян уже вичерпаний. — Т. Му. в Сі. бе. Тепер вплачено за вересень а не жовтень. — І. Ко. в Ро. Ще 4 К. — А. Ку. в От. Тепер вплачено за вересень а не жовтень. — І. Ці. в Ол. Одержано. — А. До. в Ко. Тепер вплачено за вересень а не жовтень. — С. Ле. в Са. но. Тепер за вересень а не жовтень. — А. Ми. в За. Так. — Е. Се. в Ст. Тепер за вересень а не жовтень. — О. Ла. в То. Вписано на залеглість з 1903 року. — Ф. Ор. в То. Тепер вплочано за 3 а не 4 квартал. — О. Фа в Тл. Ще 3 К 70 с.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка I,

купує і продає всякі вартісні папери, монети і т. д. Льоси на сплати місячно під як найдогіднїйшими услівями а також поручає до тягненя 2 падолиста 1904 **промеси на комунальні льоси м. Відня по К 13·50.**

Головна виграна К 400.000.

Видавництво часописи льосованя „Nadzieja", річна передплата К 3·40, на провінції К 3·60. 679

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, лупи і всїлякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 418

Ученик IV р. семинарії пошукує лекциї на село. Зголошеня „Русин", poste restante Перемишляни. 673 3—3

Урядник рахунковий

глядає з 1 падолиста с. р. посади при товаристві задатковім або в иншій сего рода інституції 738 1—2

До заміни користна, учительска посада. Poste restante. Комарно, „Село". 718 3—3

Пошукую учительки до дівчинки з III. норм. кляси, котра могла би удїляти науку на фортепяні. Близших інформацай удїлить о. Михайло Горбачевский, парох в Звижини п. Пеняки ad Броди. 734 2—4

Пошукує місця піддячого, з добрим голосом, з практикою. Може зовсім заступити місце дяка. Василь Драпак, Дзвинячка к. Мільниці, почта в місци. 2—3

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством лїкарским як взірцево приладжений краєвий перетвір, що відповідає всяким диететичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

коло Кракова. 486 30—?

Ґарнітури сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосїнні і пружинові поручає в великім виборі в складї тапіцерско-декорацийнім

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

Львів, улиця Панська ч. 11.

Ціни казочно низькі, товари найлїпшої якости. 613 18—20

Висша Школа

гри на фортепяні,

теориї музики, гармониї і контрапункту

Проф. Івана Скридлевского

у Львові ул. Гетманьска ч. 6.

Вписи що дня від 11—1 і від 3—5. 667 5—6

The Empire Typewriter Company Ltd.

I. Свобода

Львів, ул. Хорущина ч. 10.

Машини до писаня. Повиляня машинові. Наука писаня. Чищеня і направи машин. 480 22—30

Якова Більбля Син

КРАВЕЦКИЙ МАҐАЗИН

Львів, улиця Краківска ч. 4, (I. поверх).

Полекші в сплатах. 730 3—14

Що дня сьвіжий

Виноград курацийний

в 5 клґ. кошиках висилає

по кождоразових найнизших цїнах

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ у Львові.

600 14—? О численні замовленя просимо.

Ревматизм — Гостець

корчі, біль нервів, голови, зубів,

лїчить цїлковито знамените средство, клїнїчно випробоване під назвою

„Іхтіоментоль"

(назва, етикети і опакованє правно застережені)

Натираня викликує небувалий доси насїдок діяючи успішно навіть в тих случаях, де инші средства показали ся зовсім безуспішними. — Тисячі подяк і сотки признань від визначних професорів і лїкарів съвідчить найлїпше про вартість того перетвору. — Ціна фляшки з припискою ужитя **1 К.** Дістати можна у всїх більших аптиках або просто в головного складу висилкового аптики **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА в Богородчанах.** Почтою висилає ся найменше дві фляшки за післяплатою або попереднім надісланем належитости. Ціна десятьох фляшок разом з портом, переказом і опакованєм **10 К.**

Головні склади: у Львові в аптиці Симеона Гая, ц. к. достависника; в Кракові в аптиці Конст. Вишневского і Ферд. Гразевского; в Тернополи в аптиці Мариана Крижановского і в Тарнові в аптиці Л. Фравенґляса. 731

ОСТОРОГА! Щоби уникнути безвартісних фальшіфікатів, просить ся жадати виразно **„Іхтіоментолю" Едельмана.**

Новість! *Новість!*

Палена кава з власного парового паленя

щодень сьвіжо палена!

Палена кава

точно по приписам гиґієни, при помочи сьвіжого воздуха — знаменита в смаку та ароматї — що день сьвіжо палена!

½ кіло паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II. 90 кр., ч. III. 1 зр. 10 кр. ч. IV. 1 зр. 20 кр. Цісарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знамениту арому, чистий делїкатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кава палена в инший спосіб. — Палена кава пакована в перґамінових мішочках в вазї 1, ½, 1 ¼ кіло.

Поручає торговля чаю і кави

Едмунда Рідля

У ЛЬВОВІ

ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

Рух желїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середньо-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Венеци	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольдни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольдни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	12·45*, 4·10*, **8·25**, 8·35, 2·55, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	2·51*, 6·20, 2·45, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, 1·55, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·35, 3·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Венеци	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рашева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тільки що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32. 2·05, 3·25, і 5·05 попольдни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 попольдни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 попольдни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 попольдни.

до Щирця 1·45 попольдни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 попольдни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. мож набувати через цїлий день в міськім бюрі ц. к. державних желїзниць, площа Гаусмана ч. 9.

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Пробки даром. 289 1—30

Одинока краєва Нагороджена медалем срібним на виставі краєвій. 662 9—10

Перша краєва парова

Фарбярня і пральня хемічна

ЛЯНҐІЄР і С-лка (давнїйше Мідінґ)

Львів, Найлонська 20.

Академічна ч. 26. — Станиславів, ул. Собіского 13.

чистить хемічно і фарбує на кольори модні, порені і непорені сукні дамські, мужеські і дитинні, уніформи і всякі материї вовняні і шовкові, портиєри, заразом пера і т. п. річи.

Точне виконанє до 8 днїв. — Ціни найнизші.

Перший руский краєвий склад

і робітня виробів ножівничих

поручає власні вироби англійскі і солінґенскі а іменно:

БРИТВИ, МАШИНКИ до стриженя волосся від 5·60 К до 9 К, до бороди від 4·50 К до 7 К ножі, ножычки, сцизорики і всяке остренє тихше і направу принимає ся.

Цїнники на жаданє даром.

Іван Ляврук

589 **Львів, Галицка ч. 6.**

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє ґрожислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

I. A. Бачевский у Львові

ц. і к. *надворний доставник*

поручає Вшн. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорові фабрично зладжених і солоджених та ц. к. інститутом до розсліду споживних средств розслїджених.

Цїнники і інформації висилає ся на домаганє охотно і даром. 200

Позір!

Розний лїтр купуване инш. по „Сокільскому базарі" при ул. Руский ч. 1. Для „Просвіти".

„Сокільский Базар" приймає замовленя в проданю і полагодженя кількостного потрош.

„Сокільский Базар" приймає замовленя на крашеві портрети ціни найдешевші фотографій, дипломи, рамоти — все артистично виконане.

„Сокільский Базар" продає: Мапи Європи на фортеплян по 60 сот.; Мапи Сокоїн на фортеплян по 60 сот.; Музичний Листок по 6 сот. — все без перев. потрошок.

„Сокільский Базар" продає инови фантазиї матерії Сокоя і перепаски руханьскі листки.

„Сокільский Базар" має на складї Гуґлярскі вироби з тканин, перев і галянтерийні річи, жолонки, пригвинтки, шпильки, ремінї і т. д.

„Сокільский Базар" вискотрена в великій выбір при борів до шиваня, рисованя, малюваня і т. п.

При закупні товарів просимо наглядати на нашу часопись

Видавець і одповідальний редактор: Др. Е. Левицкий. Папір в фабр. Чорнявської. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

Ч. 216. Львів, Субота 25 Вересня (8) Жовтня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Вагория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухната ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chutawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком
в Австрії: на границі:
на цілий рік . 32 к. — 24 к.
на пів року . 16 „ — 12 „
У Львові (без почтової пересилки)
на цілий рік . 28 к. на пів року . 14 к
на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с
Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Вагория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта
Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Законопроєкт про рентові оселї.

(Дальше).

Обовязки властителя рент. оселї: — §. 11. Він має ужити позички рент. на ціль, на яку ві ому удїлено, господарити порядно, удержувати в добрім стані будинки та інвентар живий і мертвий, вчас платити податки, убезпечувати будинки, зібрані плоди і інвентар відповідно до заряджень виданих Комісиєю рентовою, від огню, евентуально і засіви від граду. Дальше має він виказувати, на що ужив рент. позички, чи вчас заплатив податки, чи убезпечив ся, і чи заплатив премії, а вкінци має предложити заяву дотичного асекурац. заведеня, що воно виплатить обезпечену суму до его рук лише за зізволом краєвої Комісиї для рент. осель. В разї співласности на рентовій оселї, повставшої по удїленю рент. позички (перед удїленем можлива вона лише між подругами!) — після §. 12 — обовязані співвластителї установити, протягом 4-ох місяців від хвилї впису співласности повновласника для веденя господарки і заступованя рент. оселї в усїх справах. Повновласник мусить мати приклмети з §-у 3-ого.

Надзір комісиї рентової: — §. 13. Комісия має право доглядати виконуваня наведених обовязків, а в разї занедбаня їх має право платити за него податки, асекурувати будинки, плоди і засіви та платити премії.

Як платить ся ренту? — § 14. Від хвилї виплаченя позички піврічно, з долу, в місця означеним контрактом рентовим, в висококости 4·5 проц. або 5 процент номінальної вартости рентов. листів (відповідно до сего, чи позичка виплачена в 4-процентових чи в 4·5-процентових листах), в першім разї через 56 лїт, в другім через 52. Коли ж позичка удїлена на купно (§. 2. с.), то — після §-у 15-ого — може оплата ренти зачати ся вже по роцї від виплати позички (вільний рік), а залеглі проценти причисляють ся до капіталу рентового. В разї опізненя з заплатою запавшої ренти наступає упімненє і визначене терміну до заплати, а потім, як се не помогло, примусове стягнене (§. 16).

Виповіджене рент. позички. — §. 17. Властитель рент. оселї може виповісти рент. позичку найборше в десять лїт по заінтабульованю рент. позички і виповісти ві для сплати в цілости або в части. Перед десяти лїтами можна виповісти найбільше одну четвертину остаючої ще до сплати суми, або також більшу часть чи і цілу суму, коли Комісия на се згодить ся. Сплата виповідженої суми має наступити до 6 місяців. Коли сплачена тим робом квота виносить бодай одну четвертину з позістаючої ще до сплати суми, тоді може властитель рент. оселї жадати уложеня нового плану ренти.

Комісия рентова — як постановляє §. 18 — може знов виповісти позички:

a) коли властитель не виповняє постійно обовязків з §. 1; b) коли злою господаркою обнижає ся вартість рент. оселї; c) коли вак господарка веде его до банкрутства; d) коли для стягненя ренти заряджено екзекуцию; e) коли до майна рент. властителя розписано конкурс; f) коли властитель втратив власновільність або власність перейшла на такого властителя, а заходить обава лихої господарки; g) коли рент. осеня перейшла на особу, невідповідаючу §-ови 3; h) коли співвластителї не вибрали спільного повновласника (§. 12) мимо упімненя, до дальших 2 місяців. — Виповіджена комісиєю позичка платна рівнож в 6 місяців.

Вкінци §. 19 знає що виповіджена позички задля вивлащеня рент. оселї. Прислугує воно тоді і комісиї і властителеви рентовому. В разї частинного вивлащеня або в разї виділеня части рент. оселї по думці §-ів 20 посл. уступ і 21 (гляди нижше!). Комісия має право виповіджена позички в цілости або в части, коли оставший ґрунт не має вже вимог §§-ів 4 або 7, або загалом ґрунт не дає ґваранції належної господарки. Сплата рівнож в 6 місяців від виповіджена.

Неподїльність рен. оселї. — §. 20. Рентова оселя є неподїльна, і всяке відділене части рент. оселї може наступити лише за згодою Комісиї. Рівнож не може бути для части рент. оселї утвореним особний виказ гіпотечний. Вивлащене або виділена на основі гіпот. впису, що вже істнував в хвилї заінтабульованя позички, не потребує дозволу Комісиї.

§ 21 Дозвіл на виділене части оселї повинна Комісия дати, коли ходить о розширене і творене доріг і улиць, реґуляцию від, і т. п., але має право як успіє покласти сплату пропорціональної части позички. Крім того має дати дозвіл (§ 22), коли йде лише о заміну ґрунту неменшої вартности, а заміна есть економічно оправдана (арендация і т.д.). Вкінци [§ 23] може дати комісия дозвіл на виділене, коли: 1) оселя не зменшить ся через се нижше вимог § 4; 2) позичка не перейде меж з § 7; і 3) не утерпить порядна господарка.

Заука рентових осель і вилучене ґрунтів. — § 24 з у к а р е н т о в и х о с е л ь є н е д о з в о л е н а. Инший ґрунт може вилучити за дозволом Комісиї, коли 1) ґрунт сей необтяжений 2) поверхня рент. оселї не зросте понад вимоги [з §-у 4, 3] зискав господарка.

Приватні іпотеки на рент. оселї (з умови) можуть бути установлені лише на основі зізволу Комісиї (§ 26).

Аґрарні операциї на основі законів державних з 7 червня 1883 В. з. д. ч. 92—94, краєвих з 19 грудня 1899 В. з. кр. ч. 18—20 та зміни на основі них не потребують призволу Комісиї [§ 25].

Ґвоторчі постанови:

§ 27. Комісия рентова має право вносити до привалежних судів подани о всї гіпотечні чинности, дотикаючі рент. позички, як і вимір права власности рент. оселї на річ затягаючого рент. позичку.

§ 28. Суд може призволити на інтабуляцию позички тоді: 1) коли рент. оселя творить одно гіп. тїло або коли рівночасно внесено подане о злуку кількох тїл в одно для утворена рент. оселї; 2) коли господарство вільне від тягарів, або тягарі рівночасно будуть вичеркнені, або гіпотечні вірителї признають рент. позичці першенство. Суд не має пропірювати вимог з §§ 2—7 та § 10 сего закону. З вписом рент. позички вписує ся і неподїльність.

§ 29. З вичерканем рент. позички вичеркує ся з уряду і неподїльність.

§ 30. Коли до якого впису гіпот. треба зізволу Комісиї, має се в списї зазначити ся.

§ 31. Суди гіпотечні ведуть особні реестри [індекси] рент. осель.

Органи виконуючі закон чи [§ 31] краєва Комісия для рент. осель при виділї краєвім і виділ краєвий.

І. Комісия для рент. осель: § 33. Склад ві: маршалок краю або его заступник як голова Комісиї, 2-ох делеґатів соймом вибраних, 2-ох виділом краєвим, а 2-ох покликаних намісником — разом 7. Кождий член має заступника так само вибраного чи покликаного.

§ 34. Члени з сойму і з виділу кр. заїдають в Комісиї до розвязаня сойму, покликані намісником до відкликаня.

§ 36. Голова Комісиї може завісити ві ухвалу; тоді рішає виділ краєвий в порозумінню з намісництвом. Намісник може завісити ухвалу Комісиї, коли йде о безпеку рент. позички або рент листів, а члени з намісництва остали були при голосованю в меншости. Тоді знов рішає виділ кр. з намісництвом.

(*Дальше буде.*)

По економічних викладах.

[*Допись.*]

Уладжені недавно „економічні виклади для сьвящеників" мало досі звернули на себе уваги в наших часописях; а таки справа ся має завадто велику вагу, щоби можна з легким серцем оминути ї мовчки. Длятого позволю собі высказати мої помічення і ті уваги, на які мене стати.

Передовсїм годить ся назначити, що учасників явило ся може більше, ніж на перший раз можна було надїяти ся. На першім викладї було 50 слухачів, а на дальших около 70, а може й більше. Та ще важнїйша річ те запікавленя і увага, з якою викладів слухало. Хоч зміст викладів не подавав нїчого нового для тих, хто читав фахові письма і підручники, всеж таки зіставленя, хочби й знаних неодному річий, і приложене теорії до практики богато мусїло причинати ся до роз'ясненя поглядів у кождого. Розуміє ся, що тим більшу вагу мусїли мати виклади для тих, хто не має змоги читати відповідних книжок і часописий. Богато вже робить „Економіст", так що, здавалось би, хто одно число дістав в руки, певно не залишив чим скорше післати передплату на цілий рік. Та ни же здивував ся я, коли почув, що доси ся неоцїнена часопись має аж 300 передплатників!

Дуже важні і поучаючі були виклади про краминиці і каси райфайзенівскі; а вже незрівнаний був виклад о. Тита Войнаровского про парцелиции. Шкода, коли би він не появив ся друком; тілько жаль і вишечатаний не міг би він заступити живого слова. Длятого щира подяка належить ся о. референтови за готовість, з якою він обіцяв удїлити поучень кождому, хто в потребі звернув би ся до него. Взагалї сказати треба, що всї учасники засмакували в тих викладах і высказували бажаня, щоби не скінчило ся на тій першій пробі, а навіть і ті самі, виголошені сим разом виклади годилось би повторити, особливо по краю.

Перейду тепер до слабших сторін сих викладів. На мою гадку не треба на будуче визначувати так богато тем, щоби лишити час також і на дискусию над поодинокими рефератами. Сим разом на дискусию не ставало часу, а через те богато тратить справа; бо виклад, не обговорений опісля, легко улїтає з памяти та й не одно, що може вимагає якогось доповненя, лишає ся нероз'ясненим. Також було би добре, докладно назначити чергу викладів і час, особливо коли вони тревати мають кілька днїв; когось може одна справа більше цїкавити і для неї він доконче найшов би час на один день, а на три днї не кождому можна видалити ся з дому. Занадто довгі виклади, що тревають по дві години або й довше, томлять не лише слухачів але й самого референта, длятого виклад не повинен тревати довше як годину; в разї потреби лїпше подїлити виклад на два рази. Вкінци ще одна замітка. Замість спускати ся на припадкове число слухачів, чи не лїпше було би, щоби ті, що хотять приїхати на виклади, завчасу заголошували ся і заразом присилали якийсь даток на покрите коштів? Не всяк буде вільний музей в духовній семинарії; випаде когось і сало заплатити. Не все і референт настілько заможний, щоби власним коштом приїздив з викладом. На разї обовязок уладжуваня подібних викладів — не лише для сьвящеників але й для селян — спадає на „Сільского Господаря" та на тих, що й сим разом уладили виклади у Львові. Отже й товариство „Просьвіта" повинно при всяких зборах чи філій чи читалень давати якийсь виклад (як то місцями і тепер часом водить ся); тілько

---

3)

Борба чоловіка з заразливими слабостями.

(*Очерк Е. Д. Гафтова*).

Спосібність мікробів до житя зависить богато від окружаючих условин і, передовсїм від складу того споживного материялу, котрий служить їм за поживу. Чоловічий орґанізм, з его зложеною структурою і многообразними відправами, не представляє собою завсїгди і в кождий час однаково сприяючу почву для годівлї бактерий: скількість і якість крови, хемічний склад соків, кїтин, орґанів, інтензивність окисляючих процесів, — все те зміняє ся під впливом рїжних факторів, до котрих відносять ся і прикмети окружаючого осередка (центра), живлене, стан первної системи, індивідуальні особливости, ріст і пр.

Погана пожива і погані мешкальні условини сильно понижають відпорність орґанізму відносно рїжних заразливих слабостий. Голод і епідемії все ідуть рука в руку. Кождому, правдоподібно, приходило ся чути о так званім „голоднім тифі" — о то плямистий тиф, з особенною силою лютуючий серед голодуючого населеня.

Досьвідчена пороблені на животинах доказали безсумнївно, що голодоване сильно понижує стійкість орґанізму до житя. Голуби в нормальнім стані зовсїм неприймливі (нечутливі) до сибірскої язви; но ті самі голуби, котрих заставили голодувати в протязї більше або менше довгого часу, легко заслабають при першім защепленю культури паличок сибірскої язви.

Дальше, сильне змучене буває також сильним фактором спомагаючим до понижена спосібности до житя орґанізму. Безмірне напруженє мускулярних сил, визиває усилене розпражнене первної системи, управляючої всїми життевими відправами орґанізму; вслїд за періодом сильного побудженя первних центрів наступає сильна утома і звязане з нею угнетене всїх життевих процесів, пригноблене діяльности лейкоцитів, котрі в значній степени тратять свою силу бороти ся з легіонами мікробів, нападаючих на орґанізм зі всїх сторін. Окрім того, і соки его, переповнені продуктами згорїня, терятть спосібність незаражувати їдовиті вещества видїлювані бактериями. Війна, як звісна, потребує сильнїйшого напруженя фізичних сил зі сторони тих, хто принимає в ній участь, більші переходи, нічні чуванки, а часі тім лиха пожива і лихе одїне зле відбивають ся на фізичнім стані людий: утомлені і голодні, они легко дїлають ся жертвами інфекцийних слабостий, і можна без прибільшеня сказати, що в часі війни без порівнаня більше людий гине від заразливих слабостий (тифу, дезинтерії) як від неприятельских куль.

Лихі мешкальні условини своєю чергою бувають моментом успособляючим до зарази; доказано, що нїгде епідемії не лютують так сильно як в підземних льохах і подах, де тулить ся міска бідота.

Статистика смертности наглядно покаже, що найбільше обильне жниво мають заразливі слабости посеред бідаків. Для ілюстрациї наводимо понизшу коротеньку таблицю.

Умерло від заразних слабостий:

	З посеред зажиточних клас		З посеред бідних клас
Париж . . .	10 процент	.	43 процент
Берлїн . . .	7·5 „	.	13·4 „

Бідота, т. є. лихі санїтарні условини і лиха пожива показують ся головною причиною страшної дїточої смертности; дезинтерия і плямистий тиф валять ся найбільше на бідний люд, дуже рідко заглядаючи до богатих хат.

Наконець туберкульоза легких, як показують статистичні дані, зібрані в Німеччинї, робить найбільші опустошеня серед робучого населеня.

Перечисленими моментами далеко ще не вичерпує ся вся сума условин, спосібних увеличити або уменшити успособленє орґанїзму до заразливих слабостий. Одним із природних средств в борбі з тими послїдними оказує ся також звісна орґанічна неприймливість до них. Сконстатовано, що миши і щурі не приймливі від природи до дифтериту, білі миши до сапу, чоловік до курячої холери, мурин до жовтої пропасниці. Дальше звісно, що декотрі люди не хорують ні на дифтерит, ні шкарлятину, ні взагалї на якубудь заразливу хоробу навіть в тих разах, коли вступають в саме тїсне зіткненє з жерелом зарази. В чім, властиво, лежить неприймливість, ми не знаємо, но припускають що оно повстає з цїлого ряду прикмет орґанїзму, іменно спосібностий до житя его тканий, досконалостю боронячих тїло покровів, осібним складом соків убиваючих бактерий і пр.

Давно вже замічено, що раз вже маючи кір, віспу, шкарлятину, плямистий тиф, осібник неспосібний знов заразити ся тими слабостами. То факт незвичайної ваги; він намічає нові дороги в борбі чоловіка з заразливими хоробами. Першим сьмільчаком котрий рішив ся покористувати ся вказівками природи, був англичанин Дженнер, котрий сто лїт тому назад на собі самім зробив перше досьвідченє защеплена страшної в тім часї віспи. Дженнер сьвітло доказав, що коровича віспа, защеплена чоловікови, хоть і визивав у него легке недомаганє, но зато цїлком хоронить его від заслаблена на правдиву чоловічу віспу, хоробу все небезпечну.

Спосіб Дженнера щиплена віспи занимав в протягу над пів століття особливе становиско в медицинї — охоронне щипленє других слабостий, окрім віспи, довгий час було незнане. Тілько в шістьдесятих роках, коли була положена основа новій науці — бактеріольогії, знов згадали Дженнера і пішли по его слїдах.

На тім полї більше всього працював Пастер, котрий своїми працями зискав собі сьвітову славу. Виходячи з того факту, що неприймливість набував ся однаково так по тяжких слабостях як і по самих легких немочах, Пастер догадав ся, що можна штучно визвати неприймливість, защеплюючи слабу заразу то в культуру або розродок ослаблених бактерий. Досьвідченє вповнї потвердило здогадку французского ученого; ему удало ся такою дорогою здїлати животини неприймливими до курячої холери, сибірскої язви і т. д.

Як применити ті результати до чоловіка? Существує дуже мало хоріб, котрі були би властиві так чоловікови, як і животинам; длятого круг охоронного щиплена дуже вузкий. Той круг постарали ся розширити штучно, іменно слїдуючим способом.

Коні не слабують на дифтерії; но коли ми вприснемо коневи під шкіру розводок дифтерийних бацил, то визовемо у коня хоробливий стан, результатом котрого може

ЮЛІЯН СОЛИК
передтим Фр. Мрозиньский
у Львові, ул. Собіского ч. 7.

поручає всякі роди
ФУТЕР

Футра до подорожи, пальтоти мужеські та дамські після найновійших фасонів саки, пелерини, жакети, колїї, заруканки, шапочки дамські, колпаки, шапки мужеські, шкіри у всїх родах поодиноко та гуртом, також верхи готові до мужеских і дамских футер. — Футра для Впр. Духовенства також на рати. — Найновійші матерії на верхи в найбільшім виборі. Ціни уміркованї. 996 5—30

ті виклади треба би назначувати не на сам конець зборів, але на початок, так щоби аж по виклади наступали справи виділу і вибори.

При нагоді викладів відбули ся перші загальні збори товариства „Сільского Господаря у Львові". Для браку часу не відчитано звіту з діяльности товариства, а тим самим відпала також і дотична дискусия. Залагоджено лише справу зміни статутів щодо завязування філій та вибрано анкету для приготовленя зміни статутів на наступаючі загальні збори, на котрих буде також вибраний новий виділ. Та не від річи зазначити, що по шумних розправах о сім товаристві, які писано в дневниках, виписало ся до товариства так мало членів, що аж соромно признавати ся. Чи ходить о 2 К річної вкладки? Зі сьвіцких людий виписав ся всего лише оден п. Борис, купець в Перемишли! Кого-ж буде можна вибрати до виділу? Де-ж наші аґрономи, економісти? А наші добродійки господині, наші учительки?... Віджалуйте-ж ті 2 К і пішліть до п. Костя Паньківского та при сій нагоді запренумеруйте і „Економіста", а певне не пожалуєте!

Звернусь ще й до Вас, п. Ортоскопе, що в „Економісті" накликуєте людий — Спасибіг Вам — на добру дорогу, може таки й одно добру: кличте й дальше та не забудьте і за „Сільского Господаря"; але возьміть троха на иншу нуту, не таку все десператску, бо люди того не люблять. Сьпівайте потроха й веселої; хоч кому й не весело в животі, то нехай хоч потішить ся, що колись не буде голоден!

Сьвященик-господар.

Інтерпеляция

д-ра Е. Олесницкого до ц. к. Правительства в справі подій в Копичинцях.

В дни 2-го червня 1904 лучив ся в місточку Копичинцях гусятиньского повіту факт доси в краю нашім небувалий і нечуваний, котрий до глубини потряс цілу руску суспільність в краю, захитав основи безпечности правної в ей найдразливших точках і відняв народови рускому решту віри в тое, що і він жие під охороною обовязуючих законів.

В тім дни малось відбути в Копичинцях посьвячене фундаментів під будинок товариства економічного „Народний Дім" і в тій цілі спросив місцевий комітет численне духовеньство і членів сего товариства з повіту до участи в тім торжестві. — Управляюча рада товариства замовила на той день богослуженье в парохіяльній церкві. До церкви зійшло ся кілька тисяч народу з міста і з околиці. По богослуженю рушив з церкви на місце будови кілька тисячний похід з хрестами, хоругвами і образами, веденый 14-ма священиками з деканом Вахталовским, місцевим пароxом о. Шанковским і о. Кисілевским з Крогульця на чолі, сьпіваючи церковну пісню „Пречистая Дїво Мати".

Коли похід був в половині дороги до місця посьвячення, непадїйно заступив ему дорогу ц. к. комісар гусятиньского староства Строка з жандармами і крикнув: „Stać! Nie wolno dalej!" Потому вдер ся з жандармами в середину походу і не знимаючи шапки, став кричати: „Wzywam rozejść się!" Люди начали товпити ся коло комісаря і жандармів та питати о причину. А що похід займав більше як кільометер дороги, а ще і улиця в тім місци есть крива, то священики, не знаючи о нічім, ішли дальше; через те сьпинив ся ще більший стиск, крик і замішанє.

Тимчасом на самім передї кількох жандармів з баґнетами не пускають процесиї наперед. Комісар Строка явив ся тут з одним жандармом, розтручуючи людий і церковне брацтво з хоругвами, кричить: „Ustąp się!" та глядає о. Кисілевского. Але не знаючи его з лиця, прибігає до о. Матковского і тиче ему в руки заховертоване письмо від ц. к. староства, адресоване до „осіб скликуючих надзвичайні збори Народного Дому — на руки о. Кисілевского". О. Матковский, одягнений в фелонї, робить комісареви увагу, що тут не місце на доручуване якихсь урядових писем, а побачивши ще і адресу письма, не принимає, бо оно не до него адресоване. Комісар бліднї, хапає письмо і зникає з жандармом. Сьвященики успокоюють нарід, хор зачинає дальше сьпівати і похід мимо опору жандармів поступає наперед. Перед походом лавою ідуть жандарми. Коли похід вже зближав ся до місця посьвячення, втискає ся комісар з жандармом знов у середину і біжить до о. Матковского, впихає ему непадїйно письмо та чим скорше віддаляє ся.

Тимчасом жандарми замикають вхід на місце будови Народного Дому. Повстає стиск і замішанє не до описаня. Широкий гостинець на просторі одного кільометра попросту загачений людьми. Чути плач жінок і крик дівчат, що несли церковні образи: — сильнійші з людий промощують сьвященикам дорогу поміж товпу. Комісар Строка з жандармами відтручує людий від воріт, що ведуть на місце будови і кричить: „Ustąp się pśia krew, bo cię aresztuję!" Жандарми порядкують кольбами. Наступає сцена, що мусить потрясти і найхолодніїшим чоловіком:

Церковна процесия дотерла до воріт. Здавало ся, що хоть не пускають людий, то пустять бодай процесию і сьвящеників. Отже стало ся инакше. З криком і проклонами стримано процесию. Під напором з одної сторони товпи, а з другої жандармів похиляють ся процесийний хрест і хоругви і... падуть. Здавало ся, що в тій хвили товпа перта наперед, ногами подонче хрест, хоругви та образи церковні; але на щасте підбігає коничинецкий пароx о. Петро Шанковский в помнятім і пошарпаним фелонї до комісаря та звертає увагу на сумні наслїдки его поступованя. Комісар кричить: „Co! Ksiądz przeszkadza w urzędowaniu?" — покликує жандармів на сьвідків та записує собі о. пароxа і сьвідків. О. Шанковский відповідає: „Я тут місцевий пароx і я тут урядую! Прошу пустити сьвящеників і процесию, та не перешкаджати в довершанью релїґійних церемоній! Я беру на себе одвічальність!" Тоді п. комісар надумав ся, а вкінци сказав: „Księża niech idą, ale więcej nikt; procesya zostaje na ulicy. Ja gospodarz na ulicy, a ksiądz na placu".

Жандарми пускають сьвящеників спітнїлих від стиску, в помнятих ризах церковних. Одному старенькому сьвященикови упав у глоті колпак з голови та пропав під ногами в натовпі; — другому о. Ант. Шанковскому з Нижбірка, витручено з рук хрест, котрий теж упав під ноги.

В кінци сьвященики явили ся на місци будови. Нарід, побачивши їх, перескакує через паркан і в части заповнює площу. Сьвященики відправляють водосьвятіе, на площи коло них настає тишина. За те на улици урядує комісар; розтручує і розганяє людий успокоєних церковним сьпівом, вишукує і без жадної причини записує собі імена людий, покликує сьвідків, грозить термінами і арештом, кричить: „Skąd was się tu tyle nabrało! Ustąp się! Chaty pozamykali i bachory pozabierali!" По евангелиї виходить на уставлену проповідницю о. Темницкий з Шидловець. Залягає тишина; чути лише голос комісаря. В тім з'являє ся на гостинци фіякер та починає їздити там і назад поміж товпу людий, викрикуючи: „гов! гов!... Церковна процесия і народ, що битком залягає дорогу, з трудом розступає ся, а фіякер все там і назад, а п. комісар з жандармами роблять ему дорогу. Так оно тревало підчас цілої проповіди і до кінця водосьвятія.

Коли сьвященики приступили до заложеня угольного каменя, комісар Строка скінчив свое урядоване і опустив разом з жандармами свое становиско.

Так представляє ся факт, котрого правдивість помимо, що від подання его в часописях минуло вже більше як чотири місяці, ані урядово, ані приватно не була заперечена, а котрий нині може бути ствердженый цілим рядом віродостойних сьвідків, як о. Данило Вахталовский декан і пароx в Яблонові, Петро Шанковский пароx в Копичинцях, Антін Шанковский пароx в Нижбірку, Северин Матковский пароx в Босправ, Кирило Лукасевич пароx в Мшанци, Никола Темницкий пароx в Шидлівцях, д-р Сафіян лїкар в Копичинцях, Іван Бобяк господар в Говилові великім і многі инші.

Поступоване так ц. к. старости повітового в Гусятині Дільца, котрий видав заборону процесиального походу до посьвячени будинку, як також комісаря Строки, котрий приказ старости в повисше описаний спосіб виконав, есть в найвищім степени беззаконне і провокуюче і стоїть в разячій колїзиї не лиш з урядовим обовязком тих осіб, але просто вже підпадає під постанови законів карного.

По мисли § 15 основного закона державного з 21 грудня 1867 ч. 142 Вад. має кожда правно узнана церков право виконуваси свое віроісповіданє; після закона з 7 мая 1874 ч. 50 Вад. має кожда правно узнана церков право самостійної автономії в устроюваню своїх обрядів і богослужень; — після § 5 закона о праві збору з дня 15 падолиста 1867 ч. 135 В. з. кр. виняті суть з під постанов сего закона походи процесиональні і инші походи за для виконаня законно дозволених обрядів.

Зваживши, що обряд посьвячени дому або его фундаментів есть безперечно обрядом церковним, то похід процесиональний при такім посьвяченю з церкви на місце посьвячени есть традиційним віковим звичаєм христиньским і тогож обряду церковного інтеґральну часть становить, есть заборона такого походу процесионального очивидною і разячою безправностию, а позаяк не можна припускати щоби п. Дільц як староста повітовий о приписах повисших не знав, тож сьвідоме поповнене такої безправности становить по его сторонї злочин надужитя власти урядової з § 101 з. к.

Комісар Строка, як сьвідомо співділаючий в виданю сеї заборони, допустив ся участи в тім злочині, а кромі сего брутальний напад его на процесию, викликавший перешкоду в повненю обряду релїґійного кваліфікуєсь як злочин насильного нарушеня релїґії з § 122 в., з. к., а що найменше вже супротив викликани нечуваної соблазни як провина з § 303 з. к. — і ц. к. прокуратория державна в Тернополи, до котрої факт сей зістав донесений, повинна була безусловно поступоване карне в напрямі повисших чинів каридостойних против тих панів впровадити.

Тимчасом тая ц. к. прокуратория не лиш не зробила сего, а противно против деяких зі сьвящеників, котрі процесию провадили і против деяких сьвітских осіб з інтеліґенциї, котрі в ній участь взяли, поступоване карне в напрямі провини збіговиска з §§ 279 і 283 з. к.

Значить: австрийска ц. к. Прокуратория державна поважила трактувати процесию католицкої церкви ідучу під проводом католицкого духовеньства як збіговиско, — і застосувати до ей учасників норми закона карного, які стосують ся до учасників збіговиска.

Позаяк цілий сей факт вище описаний виказує так по сторонї власти адміністраційної і ей орґанів, як і по сторонї ц. к. Прокураторії державної становиско з обовязуючими законами сьвідомо і тенденційно незгідне, — позаяк становиско тое нарушає і кривдить в найвищім степени не лиш права горожаньскі, але і права церкви і віроісповіданя в державі законно узнаного.

Позаяк вкінци подібні беззаконні міри непрактиковані ніколи супротив инших віроісповідань і обрядів, примінено лише против руской церкви і руского обряду — і тим очивидним есть, що в тім беззаконнім поступованю властий есть безперечна тенденция понизити права руской церкви і обряду і здоптати найсьвятїйші чувства руского народа, — для того запитують підписані:

а) Чи відомі суть Правительству факта повисші?

б) Чим оправдає ц. к. Правительство факта ті і в який спосіб задумує потягнути виновників тих небувалих надужить до одвічальности?

в) Чи і яким способом думає ц. к. Правительство запобічи на будуче таким надужитям і забезпечити охорону правну руским горожанам і гр. кат. церкві?

Війна.

Токіо. Міністер ґр. Окума виголосив тут при певній нагоді промову, в котрій сказав: Народ мусить приготовити ся на довшу, здаєсь дволітну війну; воєнні видатки дійдуть до двох мілїярдів єн. В слїдуючім році Япан затягне 600 мілїонів єн позички. Окума візвав народ, аби мав довіре в результат справи, бо побіда японьского оружия певна.

Петербург. Дневники доносять з Мукдену, що японьска армія терпить сильно в наслїдок нічних морозів, бо японьскі вояки не мають теплої одежи.

Льондон. Standard доносить з квартир Курокого дня 5 с. м. Війска на лївім крилї російскім зраджують велику рухливість, їх значно скріплено. На північ від Бензіку і коло Янтаю японьский відділ стер ся з російским відділом кінноти, котрий там появив ся з кількома гарматами.

Токіо. Говорять, що японьскі гармати уставлені на здобутих під Порт-Артуром позициях подіравили 4 кораблї російскі в порті. Оден корабель цілком знищений.

Льондон. Японці мають перевезти під Порт-Артура 4 найбільші гармати своєї кріпосної артилерії. Рівночасно роблять приготовленя до штурму на велику скалю. Японці будуть старали ся здобути кріпость перед зимою, бо як земля замерзне, то будуть неможливі всякі инжиґірскі роботи. Оден японьский ґранат продіравив дах маґазину, уважаного доси за певне схоронище і розірвав на кусні сидячого там купця.

Петербург. Дня 1 жовтня заключено під Порт Артуром завішене оружия в цїли поховання 2000 трупів, котрі вже гнили. Труни закопувано спільними силами. Похорон тревав 6 годин. По похороні о означеній годині обі сторони розпочали борбу наново завзятою канонадою.

Чіфу. Говорять, що французькі кораблї пробували проломити блєкаду аби дістати ся до Порт Артура з харчами і амуніциєю. Росияни горячково працюють над направою ушкоджених фортів. Хінці мусять робити без заплати. Довіз води має бути не відтятий.

Льондон. З Сіднею доносять, що коло берегів Австралії крутять ся два російскі кружляка. Адмірал анґлїйскої ескадри на Спокійнім Океанї вислав безпроволочно авізове судно до сих кружляків російских, аби перестерегчи їх перед зломанем міжнародного права. Повідомив також Росияни, що не позволить їм набирати угля в жадним анґлїйскім порті. Здогадують ся, що російскі кружляки полюють на оден анґлїйский корабель, котрий везе до Япану дуже цінний ладунок.

Льондон. О 150 анґлїйских миль на полудне від Сеулю товпа Корейців напала на 8 японьских підприємців занятих вирубом лїсів і вимордувала їх. Також в кількох инших місцевостях полудневої Кореї вибухли розруси. До сих місцевостий вислано більші відділи полевої жандармериї і піхоти. В північній Кореї значно скріплено японьскі ґарнізони, бо в північно західній части краю появили ся сильні козацкі відділи з кінною артилерию.

Мельбурн. Адмірал австралїйскої ескадри вислав на повне море два крукляки, бо довідав ся, що не далеко появили ся два російскі кораблї военні, котрі гонять за пароходом Імператор, котрий везе важний ладунок для Япану.

Петербург. На Неві роблять проби з підводними суднами. Дотеперешні досьвіди дали добрий результат і супротив того порішено випробувати на повнім морі судна більшого типу.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Соймн.

Праги. У маршалка відбула ся вчера конференция президий клубів. Розходило ся о се, чи і за яку ціну Німці запишать в соймі обструкцию при предложених для населеня потерпівшого від елементарних нещасть. Представителї Німців запитували Чехів, чи они відступлять від обструкциї в парляментї, на случай, коли Німці запишать обструкцию в соймі. Німецка обструкция в соймі не є именно нічим иншим, як лиш відповідию на ческу обструкцию в державній радї. Репрезентанти викручувались аргументом, що тепер розходить ся о справу чисто економічну, при котрій політична дискусия не є на часі. По довшій дискусії ухвалено, що учасники конференциї здадуть справу своїм клубам а о судьбі теперішної сесиї остаточно порішить слїдуюча конференция, котра збере ся дня 11 с. м. Від результату сеї конференциї буде зависїти, чи сойм збере ся в середу, чи буде розвязаний.

Опава. П. Міхейда мотивував на вчерашнім засїданю сойму свое внесенє о реформу виборчої ординациї. Бесїдник домагає ся безпроволочного заведеня V курії, збільшеня числа мандатів з сїльских громад, заведеня тайного голосованя, нового уґрупованя і справедливого уложеня виборчих округів сїльскої курії. Ухвалено відослати справу до комісиї.

Любляна. На вчерашнім засїданю сойму п. Ґрібар поставив внесенє візвання правительства, аби прискорило працї в справі заснованя словінського університету в Любляні. В часї дискусиї над брехнями кореспонденційного бюра прийшло до чинних зневаг між пп. Тавчаром а Шустерсічом. Серед великого збентеженя послів засїданє замкнено.

Помічник М[illegible]рского.

Петербург. На представленє нового міністра внутрішних справ цар згодив ся іменувати его помічником кн. Васильчикова. Кн. Васильчиков походить з старої аристократичної родини; уважають его за чоловіка либеральних засад, бо в 1903 році Плєве був усунув его з становища ґубернатора Пскова.

Політичний атентат.

Петербург. В кітлї, в котрім варять зупу для сторожи пильнуючої відділи з політичними арештантами знайдено аршенік. Виновника не відкрито.

Повстанє в Африці.

Берлїн. Мурини португальскої кольонії в Африці збунтували ся і знищили колюмну португальского війска зложену з 1000 людий. Повстанці знищили також телеґрафічну лїнію з сеї кольонії. В Лїзбонї жалоба. Всї двірскі торжества відкликано.

Фінляндия.

Гельсінґфорс. Центральна власть для пресових справ привернула девати штокгольским письмам дебіт в Фінляндиї.

Віцекороль Манджурії.

Берлїн. З Пекіну доносять: Хіньске правительство іменувало в порозумінню з Япаном ґенерала Чінсуна віцекоролем Манджурії. До сеї пори така посада не істнувала.

бути смерть, если принесена доза їдовитого вещества була за велика.

Коли же ми будемо вводити в орґанїзм коня дифтеритную культуру з початку в дуже малій скількости, відтак в більшій, то, постепенно побільшуючи дози, добємо ся до того, що кінь буде легко переносити такі порциї, котрі при звичайних условиях були би безуслівно смертельними для него. Таким способом орґанїзм коня постепенно приучує ся успішно бороти ся з дифтеритними палочками, т. є. постепенно робить ся неприйомливим до зарази. Кровяна сироватка, взята від такого коня, обладає слїдуючим свійством: если чоловікови слабому на дифтерит впустити під шкіру певну скількість тої сироватки, то він виздоровлює.

Те капітальне відкритє, котре завдячуємо нїмецкому ученому Берінґу і японьскому професорови Кітазато, дало тверду основу так званій серотерапії (лїченю кровяними сироватками).

Берінґ і Кітазато найшли окрім того, що для одержаня цїлющої сироватки далеко відповіднїйше защіпляти животинам не розродки тих або иншим недуготворних бактерий, а виділювані ними їдовиті вещества. В техніці приготовленя і одержаня цїлющої сироватки той именно спосіб і принятий. Подібними до антидифтерийної сироватки суть сироватки антитетанична (против стовбняка) антистрептококова (против родальної горячки, рожі); ними послугують ся звичайно не для охорони від заслабленя, а майже все для вилїченя слабости, котра вже успіла загнїздити ся в орґанїзмі. Противочумної сироватки ужинають не тілько в тих случаях, коли треба вилїчити заслабнувших на чуму, но і тогді, коли треба охоронити здорових людий від небезпеченьства захорованя на ту страшну заразливу слабість.

Противочумна сироватка в таким способом, в оден і той сам час і лїчебним і охоронним средетом.

(Конець буде.)

Війна Росії з Японом!

викликала незвичайну знижку в цінах

ШКІР і ГОТОВИХ КОЖУХОВИХ ТОВАРІВ

а позаяк удало ся менї набути незвичайний припас футер, можу продавати їх по казочно низьких цінах. Приймаю також всякі роботи з обсягу кушнірства і виконую їх докладно в означенім часї. Поручаючи ся ласкавій памяти Вшов. Публики, пишу ся з глубоким поважанєм

А. Аксенберґ

Львів, ул. Кароля Людвика ч. 37. 721 2—3

Тілесна кара.

Копенгага. Міністер судівництва знов вніс в парляменті проект закона вводячого тілесну кару, як додаткову кару для мужчин засуджених за злочин против моральности. Окрім того предложив міністер проект закона в цїли поборювання публичної неморальности.

НОВИНКИ.

— **Скандал для галицкого шкільництва.** До одного польского дневника доносять, що сирота по померших в Жеґестові учителю народних шкіл, Северинї Доманьскім, а то малолїтний син дістає з краєвого шкільного фонду емеритального підмогу на виховане в місячній квотї 48, виразно: сорок вісїм сотиків!

— **Українські проповіди в Росиї.** „Церковний Вѣстникъ“ приніс недавно дрібну, але як на російскі порядки характеристичну звістку про візитацию парохій кременецким епископом Амвросиєм. Епископ візитував в червни с. р. 48 парохіяльних церков, причім вибрав такі, в яких епископи були давно (від 10 до 15 лїт назад), або й зовсїм не були. Всї церкви лежать в овруцкім повітї, волинской ґуберніи. По звичайнім привитаню епископ виголошував до народа коротеньку науку в українській мові, як рідній мові населеня. Цїкаво-б знати, чи й инші епископи на Україні схотять солїдаризувати ся з епископом Амвросиєм та чи разом з ним поручать і підчиненому духовеньству виголошувати проповіди по українськи?

— **З Товмаччини** пишуть нам, що І. загальні збори „Сокола“ в *Озеркові* відбули ся в сю неділю при численній участи. Виписало ся 48 членів. Головою вибрано Андрея Шкатулака а начальником Василя Солодкого. По зборах відбули ся вправи з сикавкою, а серце радувало ся на вид охочої працї молодїжи. — В ту саму неділю відбули ся збори „Сокола“ в *Одреховій* снятинского повіта на західних окраїнах Руси. Головою вибрано Михайла Зятика а начальником Николу Зиньчака. Членів виписалось 40.

— **Мобілїзация в Росиї** щораз нових полків, висиланих до Манджурії, дає причину до революційних вибухів та всяких заворушень. В Катеринославі окружила резервістів товпа і демонструвала против правительства а навіть кричала: „Дайте тут нам ґенералів! На шибеницю з ними!“ Кричали також: „Проч з царем!“ Лучає ся часто, що поїзд з резервістами довго не може відійти, бо женщини кладуть ся на шинах. На многих стациях резервісти або утїкають, або допускають ся грабіжий, причім кажуть, що волять іти до криміналу, як на війну. Дійшло до того, що правительство мусить в ночи порівати резервістів і тайком висилати їх малими партиями під ескортою жандармів, зовсїм як злочинців.

— **Арештоване российского капітана.** З Мисловиць доносять: З граничної стациї в Модженві утїк тамтого тижня один вояк до Галичини. Капітан Малиновский, що до его відділу належав вояк, удав ся через пруску територию, т. зв. трицїсарский кут до села Домброви, де надіяв ся віднайти утїкача. І справді удало ся ему зловити дезертера, при чім поміг ему місцевий війт. Связаного вояка всадив на віз і вже їхав з ним до российской границї. Однак заким доїхали до мети, приловив їх австрийский жандарм, арештував обох і відставив до вязниці в Хшанові. Приарештовано також війта, що помагав ловити і вязати дезертира.

— **Петро Льоті**, звісний французький письменник, перебуває тепер в Царгородї як командант французского корабля „Вантур“. Живе на спосіб турецкий, одягає як справдїшний музулманин, ходить до каварні а навіть мечетів, курить наргілє. Часописи не подають, чи має гарем, але доносять, що учить молоді Гревині пристроюватн помешкання. Як звісно, Льоті був Япанцем в Японії, Арабом в Арабії, а тепер хоче бути Турком, скріпляючи заедно своє натхнене екзотичними виправами та перекидаючи ся в житє щораз иншої народности.

— **Страшні числа.** Як доносять американські дневники, тамтого року погибло в Сполучених Державах наслїдком зелїзничих катастроф 9.840 осіб, а потерпіло рани 76.653 осіб. Число осіб, що погибли на зелїзницях від року 1895 до 1903, виносить 67.148, ранених 439.542. Урядовий звіт завважує при тім, що число зелїзничих катастроф зростає постійно в Сполучених Державах.

— **В справі Ризниці** Отвітно до рішеня самбірского склнкуємо всїх народовців так з духовеньства як і з сьвітскої інтеліґенциї на нараду до Перемишля в дни 1 листопада н. ст. о год. 3 по полудни в сали Народного Дому. Вступ дозволений лиш за запрошеньми по котрі належить заголосити ся до адв. д-ра Стахури в Самборі. Пожадано, щоби народовці-сьвященики з перем. дієцезиї з'їхали ся в комплєті. — Антоній Захарясевич пар. в Вишатичах, Д-р Тесфіль Кормош адв. в Перемишли; Стефан Онишкевич, пар. в Хшановичах; Іван Негребецкий, пар. в Залїсю; д-р Данило Стахура, адв. в Самборі; Лев Шехович, радник суд. в Перемишли; Іван Яворский, парох в Стрільбичах; Олекса Ярема, прсф. ґімн. в Перемишли, Кипріян Ясевицкий, парох в Волиґороді.

— **З Глинян** доносять: В доповненю оповістки в „Ділї“ Ч. 213 про аматорске представленє в Глинянах, подаєм до відома, що відбуде ся оно дня 11 с. м.

— **З „Львівского Бояна“.** Всї П. Т. Панї, що мають взяти чинну участь в артистичній части інавґураційних вечериць нашого Бояна, зволять ласкаво в комплєті точно о год. 11 рано в неділю явитись в комнатах Бояна при ул. Вірменьскій ч. 2. Всїх Панів Боянїстів прошу на год. 12 (час львівский а не середноевропейский) а то тим певнїйше, бо ходить о спробуванє нового мужеского квартету а capella. — *М. Вомошил.*

Галицкий сойм.

Засїданє в дни 8 жовтня с. р.
(5-те вас. II. сес. VIII пер.)

Порядок нарад.

Засїданє розпочало ся о год. 11½ перед пол. На порядку нарад стоять: 1) девять т. зв. перших читань самостійних посольских внесень, між ними внесенє пов. Станіньского і тов. в справі виборчої реформи на основі загального і рівного безпосереднього права голосованя, пос. Брунїцкого в справі увільненя громад від видатків на цїли військові при їх співдїланю, пос. Меруновича в справі відданя копалень соли і галицких жуп в заряд чи аренду краю, пос. Вайгінґера в справі заложеня женьскої учит. сем. в Тарнові і пос. Малаховского в справі признанн Львовови права побору податку від спадщини на річ місцевого фонду убогих — 2) три справоздання краєвого виділу в справі удїленя права побору мит на повітових дорогах повітовим виділам в Підгайцях і Жовкві, 3) доповняючий вибір одного члена комісиї краєвого господаретва, 4) верифікация соймових виборах, неполагоджених ще на попереднім засїданю.

Посольскі внесеня.

По відчитаню інтерпеляциї і полагодженю внесених петициї приступлено до першого читаня посольских внесень.

Внесенє пос. Шведа о припиманє підмоги населеню пов. живецкого відіслано до комісиї буджетової.

Чотирма голосами.

З порядку прийшло під формальну дискусию внесенє пос. Станіньского і тов. о заведеню рівного, загального і безпосереднього права виборчого до сойму. До умотивованя сего внесеня забрав голос пос. Станіньскнй як внескодавець і сказав менше-більше, що слїдує:

Полагода внесеня пос. д-ра Олесницкого, яке відіслано до комісиї адміністрацийної, щоб звідти не побачило вже сьвітла дня, хоч то внесенє було дуже опортунїстичне, каже здогадувати ся, що і внесенє на заведенє рівного, загального права голосованя не буде на серіо трактоване в сій палаті. Бесїдник і тов. поставили однак се внесенє, аби дати вислів волї люду а заразом тому, що се внесенє буде поновлюване, поки нарід не здобуде собі в тій палаті належних прав. Що впрочім годї мати ілюзиї, аби сей сойм згодив ся на які небудь уступки зі своїх привілеґій, о тім всї пересьвідчені вже на основі дотеперішної практики. Ви панове — каже бесїдник звернений до сойму — дали вже докази, що уступаєте тільки перед силою, дарма, що на тім остаточно терпите і Ви самі. А що на тій своїй кастовій заїлости терплять теперішні верховоди, о тім годї сумнївати ся. Все що люд одержав доброго за панованя польских панів, все одержав він проти них і від кого инъшого і тому не дивниця, що він як-раз теперішних польских верховодів краю узнає за своїх найлютїйших ворогів. Так було з реформою виборчою до парляменту, так було з найважнїйшим здобутком люду — знесеньем панщини. А полученя обшарів дворских з громадами від якого часу ми безуспішно домагаємо ся? І що з того? Зближає ся вже пора, коли тота реформа буде взагалї зайшла, бо вже і тепер суть повіти, де богато обшарів дворских зникло наслїдком парцеляциї.

Опісля переходить бесїдник до мотивованя свого домаганя. То домаганє в не тільки слушне, але воно і в того рода, що в коротшім часї усе житє в краю піде на лїпшу дорогу. Нашу автономію заїдає самоволя і анархія, бо які ⅔ части громад обсаджені зверхностями і радами противаконно. Нехай той люд ввійде тут до сеї палати, а не буде того сумного стану, бо він припильнує, аби ему по громадах не дїялась кривда. А в адміністрациї політичній? Те саме! І тут самоволя, бо коли ви панове — каже бесїдник — дістаєте ся тут самоволею, привілеґіями і безправством, то не дивниця, що те саме дїє ся в краю аж до самого споду. І тому лихо зарадити може люд через свою дійсну репрезентацию. Законодавство краєве є також односторонне і викликує невдоволене в широких верствах населеня — а се не дивниця, коли над нами працює тільки одна кляса в своїм кастовім інтересї! Реформа виборча дасть якінци супокій в краю, бо як-раз репрезентанти люду в парляментї не беруть участи в обструкциях і пустих спорах, але ставлять програму, яка одна може спасти державу від загибели. І у нас нехай війде тут люд польский і руский в своїй дійсній репрезентациї, а зникнуть пусті спори о написи на скринках почтових, а настане шляхотне суперництво о дальше розширене своїх прав і оборону спільного добра свободи. І тому — кінчить бесїдник сю частину своїх виводів — люд мусить зробити порядок і добити ся пінци свого права, але лїпше буде, коли зробить се в нами, як проти вас!

Опісля переходить бесїдник до значіня реформи для справи польскої взагалї і до заміту, що в реформи скористали би елєменти антинародні — Русини. І ті арґументи не мають змислу. Польща тільки тому упала, що нарід спав, а спав тому, що не був допусканий до виконуваня горожаньских прав. Не слушний є замит також що-до Русинів! Тим Полякам — каже бесїдник — що покликують ся на „względy narodowe“ пригадаю, що вже наше послїдне народове правительство, яке не так як ви, бо власною кровю боронило політичного биту вітчити, поставило кінчі, що „równe prawa mają być Rusi z Polakami. А і Міцкевич, наш найбільший поет, назав, що не належить справи власної боронити кривдою других. Тому таке становиско як ваше супротив Русинів, каже бесїдник, занимають тільки тав. заборчі правительства супротив покорених, а коли ми самі боронимо ся проти насильства, то не маємо права чинити те саме другим. Вкінци погляд, що Русинам немож признати горожаньских прав, виродже поняте о тім, що годить ся а що ні, і коли ви на тім стоїте, то і не можете піднести арґументу проти злодія, котрий краде. Не є ми вкінци так безсильні, щоб ми мали боятн ся зросту прав Русинів, а кривда не веде ніколи до добра, тільки викликує нові кривди.

По наведеню специальних арґументів за безпосередностию, загальностию і рівностию і звернувши ся окремо до духовеньства, котре чейже повинно виступати в імя ідеї християнской проти привілеґій і поділів опертих на мамоні — скінчив свою промову слїдуючим поклоном:

Архипастирі наші всї три ще перед отвореньем сесиї присягли на мариянськім торжествї, що будуть все і всюди виступати проти кривд а відгук сеї присяги я чув також в інавґураційній промові п. маршалка. Тимчасом найбільшою кривдою для люду є непризнаванє ему навіть кардинальних горожаньских прав. Ви панове не додержали вже раз присяги, коли обіцювали внесенє людови панщини, і зле стало ся, бо вас Поляків наступало австрийске право. Я прошу вас, щоб ви хоч тим разом додержали присяги і усуваючи кривду люду, признали ему ті права яких він допоминає ся.

Під якимсь формальним виносить бесїдник на передачу его внесеня окремій ad hoc вибраній комісиї.

Промова Станіньского викликала велике враженє в палатї а з ґалереї понесли ся довготревалі оплески, так що маршалок уважав за конечне аж двічи взивати ґалерию до порядку.

До квестиї формальної промовляє відтак пос. Вайгінґер іменем лївиці за вибором окремої комісиї і пос. Олесницкий, котрий апробує так само домаганя загального, рівного і безпосереднього права як і внесенє формальне — але пос. Гунка ставить іменем тав. консервативної більшости внесенє на переслане внесеня пос. Станіньского до комісиї похоронної чи то адміністрацийної, аби там погибло разом з внесенем пос. Олесницкого і внесенє се переходить 43 голосами против 39, то є против голосів руских, лївиці, стояловців і партиї людової.

В той спосіб і се внесенє похоронили польскій сойм!

Опісля приступлено до полагоди дальших внесень а о год. 2, о котрій замикаємо сей звіт, засїданє тревае дальше.

Засїданє перервано о год. 2¾ попол. перед верифікацию виборів, між котрими находить ся вибір старосамбірский і так інтересний з огляду на незвичайні надужитя, які при тім виборі дїяли ся, вибір з сільскої курії в Гусятині. Дебата над сими виборами повинна принести чимало вартного матеріялу для характеристики відносин в краю.

Урядові вісти:

Президент кабінету як управнитель міністерства справедливости перенїс судових ад'юнктів: Конрада Венґровского в Косова до Золотого Потока, а Ромуальда Дуніна в Золотого Потока до Косова.

Краєвий виділ іменував д-ра Вайна секундарем І. кляси а д-ра Сельцера секундарем II. кл. при загальнім шпитали у Львові.

Для кождого дому є конечним „КУНЕРОЛЬ“, чиста під ґарантиєю ростинна товщ, осягнена з овочів новоєвої пальми, позаяк переважаєтся всяку инну смасту до страв, іменно з ґиґієнічних оглядів, і не лише є для кождого косенним, але прямо необхідним для недужих на жолудок, людий слабовитих та реконвалесцентів. Перед меншевартними а дуже подібними наслїдуваними остерігає ся.

Союз ц. к. поліційних урядників, що в користь їх вдовиць та сиріт відбуде ся незвичайно дня 22 с. м. льотерийне тягненя, виплачує три перші головні виграні, а то 25.000, 5.000 і 1.000 К ґотівкою з відтрученем 10% і законом приписаного заробкового податку. Управа товариства постарала ся вже о відповідні та солїдні виграні і не щадила коштів, щоби заосмотрити свою льотерию богато, так що-до якости як і якости предметів. Льоси по 1 коронї можна дістати у всїх льотерийних колектурах, ґрафінах і конторах инших.

Петро Лїниньский
ем. ц. к. радник висшого краєвого суду отворив з днем 15 вересня 1904 р. **адвокацку канцелярию** в СОКАЛИ. 701 6—6

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН
лікар клініки львівского університету б. лікар клініки проф. Лейдена в Берлині
ординує у внутрішних недугах від 3—5 по полудни **ул. Академічна ч. 26.** 314

Д-р Яков Броніслав Сокаль
ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. I поверх. 243 12—12

Дуже відповідний!
льокаль на торговлю в каменици
з цїлим повним елєґантним уладженем з пивницею і ледїнею в дуже добрім положеню за дуже низьку цїну можна зараз випайняти в Камінцї струмиловій.
Ближших поменень удїлить: *в. А. Вереґальник* в місци. 710 3—10

DEPENDANCE
Готель Брістоль
Отворене
ТЕАТРУ РІЖНОРОДНОСТИ
В середу 21 вересня 1904 р. розпочинає ряд представлень в нових, величавих, а комфортом уладжених салях, до котрих заанґажовано найлїпші артистичні сили. 365 1—1
Початок о годинї 9 вечером.
З високим поважанєм **Жигмонт Ценґут.**

Знак випалений на корку
для охорони перед фальшованєм

Маттонія ґіссгюблерска вода щавова. 93

ВСЯКІ КУПОНИ
і вильосовані папери вартостні
инша чує без потручена провізиї або контів
КОНТОРА ВИМІНИ
Ц. к. уприв. Галицкого акцийного 374
Банку Ґіпотечного.

Коперницкий і Син
Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч.
против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Русин абсольвент ц. к. державної промислової школи в Чернівцях, з 2-лїтною будівничою і 3-лїтнею землемірною практикою, глядає місця у архітекта, будівничого або будівничого инжинїра. Ближші відомости в Редакциї. 739 1—10

Знаменитий виноград 5-кільоґрамовий кошик К 3·50. Великі сливки, морелї, райські яблока К 2·80. Міндали в шкаралупї 5 кґ. К 5·—. Висилає за післяплатою з ґарантиєю за добрий товар J. GLASER, Gyöngyös, Угорщина. 725 3—8

Мід-патоку десеровий курацийний з власної пасїки в 5 кл.-пушках по 5 К 90 с. оплатно. Мід цитриний домашного виробу в бочках від 25 лїтрів по 0·70, 0·80 і 1·20 К за лїтр. у фляшках о 10 с. вище. За доброту ґарантия. Розсилає **Евґеній Білиньский** в Збаражи. 717 3—7

Букові бочки в 6-ох зелїзних обручах, місткости около 200 лїтрів, продає парова фабрика цукрів і меліоваників Брандштедтера і С-ки у Львові, при ул. Шептицкого ч. 26. Замовлене з провінциї полагоджує ся за післяплатою. 713 4—6

Найновїйші уліпшені **ҐРАМОФОНИ** з рухомою губою до салонів, ресторацийй і покоїв до сьвідань — заразом великий вибір найкрасших композиций **т. зв. плит** до них найдешевше лише в магазині **Якова Каганого, Львів, ул. Сикстуска 12.** (Для також на ратальні сплати). Удержує склад роверів. Всякі направи ґрамофонів і роверів виконує як найдешевше і найлїпше. Замовлена з провінциї полагоджує відворотно. 658 10—10

Пошукує місця піддячого, з добрим голосом, з практикою. Може зовсїм заступити місце дяка. Василь Драпак, Давиначка к. Мільниці, почта в місци. 2—3

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕНЄ „СТЕЛЛЯ“
К. Слотоловича
у Львові, ул. Валова ч. 11,
(Телефон ч. 569)
устроює похорони від найвеличавійших до найскромнійших, в місци і на провінциї, по най низших цїнах. На складї у великім виборі металеві домовини по фабричних цїнах, деревляні домовини з наслїдуваним металевих, хрести, вінци і всякі похоронні прилади по дуже приступних цїнах. Каравани і одиги *для служби зовсїм нові.* 732 2—8

Иосиф Найман
Львів, ул. Сикстуска ч. 13
РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
засноване в 1882 р.
виконує кавчукові стампілії, печатки, нумератори, кліші до пльомбованя. Кавчукові друкарні і печаткові марки. Для ц. к. урядів і промислових заведень ціни спеціяльно низькі.
722 2—0

ЛЬВІВСКЕ
ФОТОПЛЯСТІКОН
В ПАСАЖУ ГАВСМАНА
(46 разів преміоване.)
Від 1/10 до 15/10 побачите:
З життя диких Індиян племени Моґус, Арізона, територия Сполучених Держав північної Америки.
Вступ 10 кр. 45

Тягнене невідкличко 22 жовтня 1904.
Ц. к. віденьскої поліцийної льотерії **ЛЬОСИ по 1 К**
1500 виграних, між тими 100 головних виграних вартости 50.000 Корон!!
Перші три головні виграні корон 25.000, 5000, 1000, на жадане по потроєню 10 процент і державної належитости від виграних
виплатить ся готівкою
Льоси набути може у всіх конторах виміни, трафіках і льотерийних колектурах.
Кождий що купить льос одержить листу тягнена даром.
Ц. к. Поліцийної льотерії бюро, Відень I. Schottenring 11
(в будинку дирекциї поліциї).
528 9—15

Поручаю ся Всч. Духовеньству і шп. урядникам!
РОБІТНЯ КРАВЕЦКА
Софрона Ференцевича
у Львові ул. Валова число 17
виконує всяку одежу після замовленя так сьвященичу як і цивільну після найновійших журналів солідно та дешево. Замовленя з провінциї полагоджуюсь відворотною почтою. 709 4—10

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ
Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.
90 7—7

Купуйте лише
Крохмаль брилянтовий Бажанта!
Дістати можна всюди.
Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.
Прібки даром. 189 2—30

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО
Маґазин Футер
М. А. Авґустина
у Львові, ул. Театральна ч. 7.
(напроти головного входу до костела катедрального)
поручаєвського рода
футра, ґарнітури, шапки, верхи до футер і пр.
Боа в ріжних форматах і ґатунках у величезнім виборі.
Цінники на жадане даром і сплачено.
631 7—20

СКЛАД ДИВАНІВ
під фірмою
Маґазин конкуренцийнии
Львів, ул. Сикстуска ч. 11. (напротив Пасажу Гаусмана).
препоручає Вповажаній П. Т. Публиці величезний вибір ріжних родів **диванів, портиєр, фіранок, хідників, лїнолєум, церат, кап на столи і ліжка, колдер, коців до подорожи, дергів на коні,** як також всїляких предметів декорацийних по найвичайно низьких цінах.
Особливу сензацию викликують наші правдиво перські, смирненські і орієнтальні дивани котрі пригадно можна набути по неймовірно низьких цінах.
Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цїн.
Полекші в сплатах після умови без підвисшеня цїн.
Цінники на жадане безплатно і franco.
593 7—17

Від 1868 р. уживане
Берґера медичне смоляне мило
поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав в успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против порлїв і хрон. недуг шкіри та паразит, прищів, також против червоности носа, відморожень і печеня ніг. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і пїлковито відріжнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного
Берґера смоляно-сїркового мила.
Яко лагідне смоляне мило до усунення всякої нечистоти лица, против висипки на шкірі та голові у дітий, як також незрівняне косметичне мило до жита, купелїв і до щоденного ужитку служить.
Берґера ґлїцериново-смоляне мило
котре містить в собі 35% ґлїцерини і є силно напарфумоване.
Ціна штуки кождої повисшої сорти 70 сотиків разом з поученем, як уживати.
Домагати ся треба в аптиках і дотичних склепах виразно Берґера смоляного мила та уважати на умїнцену в боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесною медалєм у Відни 1883 і золотим медалєм на виставі в Парижа 1900.
Для осіб, що не виносять запаху смоли, виробляємо и безбарвної перечищеної смоли антрасолене мило, котре подаємо в торговлю під назвою Гелля антрасолене (біле смоляне)мило. З Гелля антрасоленого мила виробляємо одно з 5%, а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево-сїркове мило, антрасолево-сїркове-молочне мило, антрасолево-ґлїцеринове-тоалетове мило. Антрасолеві мила визначають ся нїдно з лїкарским признанем успішним дїланем против шкірної висипки і нечистоти лица. — Ціна від штуки 80 сотиків. 182 25-30
Дістати можна в аптиках і дотичних торговлях.
Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

"Варшавский маґазин і робітню обуви
ДАМСКОЇ і МУЖЕСКОЇ

поручає ся Впов. Публиці.
Замовлени виконую старанно і скоро після найсьвіжійших засобів. Поручени з провінциї полагоджую відворотною почтою. Досить прислати вужитий черевик на пробу.
З поважанем
І. Войтїховский
шевець з Варшави
Львів, ул. Валова ч. II A.
733 1—10

МАҐАЗИН ФУТЕР
під фірмою
М. ТАШМАН у Львові
при улици Сикстускій ч. 2.
Поручаючи ся памяти П. Т. Публики, прошу о ласкаві замовлена і ручу, що так в огляду на ціни як і на цїни могу вдоволити всяким замогам, бо не жалуючи трудів, вдосконив я свій склад дуже богато съвіжими товарами так краєвими як заграничними і американьскими. Приймаю замовлена на готові футра, намісцені припоручена виконую як найсовісніїше і точно. — О численні замовлени просить з поважанем
М. ТАШМАН
724 2—12 **у Львові, ул. Сикстуска, ч. 2.**

Варіб красавиць.
Для молодїжи шкільної.
Жадайте по всіх склепах
Бльоки і зошити рисункові „Leopolia"
Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia".
650 18—20

Бриндзю гуцульску (чисто овечу) по 96 сот. за 1 кґ. Мід гірский, (патоку) по 1 К 44 с. за 1 кґ. Гриби сушені (гірскі) по 8 К за 1 кґ. поручає торговля товарів мішаних **Евгена Рачиньского в Косові.** 704 6—10

Новість!
Ковдри на пуху, верх і спід однаковий з обох сторін до ужитку, легкі і теплі по зр. 16·50, 18, 20 до 22; атласові шовкові по зр. 20, 25 до 40. Ковдри звичайні від зр. 3·50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 до 14 зр.; атласові шовкові по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30.
Матераци чисто волосїнні за три подушки зр. 14, 16, 18, 20 до 30 зр. Матераци в морскої трави 6·50, 7, 8 до 10 зр. Новість-сїнники „Шпіска" з соломи препарованої по зр. 6 і 7; вистелювані травою морскою або волосїном по зр. 10, 12, до зр. 20.
Новість! машина парова відсьвіжує і чистить пірині подушки зовсім як нові по 30 кр. за кілю — лише в специяльній робітни кондер і матерацїв
ЙОСИФА ШУСТЕРА
у Львові, ул. Коперника ч. 5.
392 8—3

Перший руский склад машин до шитя.
Неврівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.
Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).
Всч. Сьвященникам і шп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.
Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шити і гафту безплатно. Цінники на жадане і даром 813
Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Одиноке, дійсно англійске
средство краси
є Беляєси правдиве анґлїйске
ОГІРКОВЕ МОЛОКО
усуває всяку нечистоту лица, висипку, прищики, весинники, пятна від недуги печінки і т. п. і надає лицю сьвіжий та молодечий вигляд.
Фляшка 2 К., до того огіркове мило 1 К, пудер 1·20 К.
Головна висилка: **C. Balassa аптика,** Budapest Erzsébetfalva
Головні склади в Галичині: аптика Жигм. Рукера, Львів і аптика Ф. Брайера, Перемишль, площа „на Брамі" ч. 4. 188 9—10

Найвисші відзначена в добрах Єго кр. Величества і від корол. угор. державних домен, від ц. к. міністерства рільництва, ц. к. господ. товариства у Відни, академій винаходів в Парижи і звиш 50 инших високих відзнак.
Оригінальні рільничі машини **Ф. Віхтерля** щитами і кулевими панїнками, криті каратя без і ТНА в 3 і 4 ножаки (з краю уживаєсь їх по-

стеми Бакера, почавши від 76 К, праси до сїна, сївачки, мотори і т. п. поручаю найдешевше і під корисними условями
І. Найберґер і С-ка
Львів, ул. Городецка **ч. 53** у власнім домі.
Позір перед наслїдуванем!

На складї удержуємо також: огневі сикавки, ваги на худоб / і десяточні, огнетревалі каси, помпи, циркулярки, ковальскі знаряди, міхи, машини до верченя, вінди, масарскі машини, машими до шитя, непромакальні плахти і т. п., всьо з першорядних фабрик. *Цінники даром і оплатно.* 467 14—28

Дійсно найлїпшим зі всїх средств, уживаних доси до прани льняного і бавовняного біля як мило, сода, порошок і т. п., є Шіхта ново-винайденій
Екстракт до праня і моченя
Марка **Марка**
„Похвала господинь"
Прикмети: 1. Скорочує до половини час потрібний до прани. 2. Зменшує роботу до четвертої части. 3. Уживане соди стає зайве. 4. Біле є чисте. 5. Для рук і для біля є повсім нешкідливий, на що ручить підписана фірма. 6. Є дешевший своєю незвичайною видатностию від всяких инших средств до прани
По одній пробі являє ся той екстракт для кождої господиней і прачки необходимим.
Дістати можна всюди.
Юріи Шіхт в Авсіґ.
360 Найбільша фабрика того рода на европейскім континенті. 20—40

Важна пересторога!
Перестерігаємо Вшов. публику в ей власнім інтересї, що дехто пробує фабрикувати ростинні товщі і пускати під ріжними іменами та марками в торговли.
Перестерігаємо перед такими фабрикатами, бо лише зладжений після нашого, у всїх державах опатентований
КУНЕРОЛЬ
є безперечно першою і найлїпшою **ростинною товщию,** котру авторитети признали за найчистійшу омасту до страв.
Заступає вповні масло, смалець, солонину і т. п.

Домагайте ся „КУНЕРОЛЮ" в кождій лїпшій торговли. До місцевостий, де „Кунероль" не доставляє ся, висилаємо почтою пробні пушки по менше-більше 5 клґ. brutto за ціну К 6·50 оплатно до кождої почтової стациї за післяплатою. Висилка зелїзницею для дальших продавців ½ і 1-кілевими пакетами в скринках почавши від 10 клґ. 653
Для гуртовних торговель окремі корисні ціни. *Брошурки і лїкарскі свідоцтва безплатно.*
Найстарша і найбільша в цілій монархії фабрика ростинних товщів
ЕМАНУІЛ КУНЕР і СИН
Відень, XIV/2. — Засновано 1830.

Египетскі тутки і паперці
604
AIDA
під ґварантією
з паперу „verge combustible".
664 13—50

При закупні товарів просимо пильнувати на нашу часопись

Вповажнив і одвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. Папір з фабр. Черемхівської. З друкарні Ґадонової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

ч. 217. Львів, Понеділок 27 Вересня (10 Жовтня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і съват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Панас Гавсмана ч. 9; К. Вухшта ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuzawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ І ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії: на цілий рік . 32 к. на пів року . 16 „ за границею: — 44 к. — 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік . 28 к. на пів року . 14 к. на чверть року . 7 „ на місяць . 2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попередним застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення приватні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за ей місце, а в рубриці „На ісслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Новий президент Буковини — давна система.

Коли кн. Гогенльоге уступив зі становиска президента Буковини а на его місце десигновано рад. дв. Бляйлебена, Поляки робили заходи, щоб із зміною управи краю наступила там заразом також і зміна системи, а богато було таких що повірили, немов то на Буковині повів назад давним шляхотско-боярским духом. Отже тепер показує ся, що побожні бажаня не сповнили ся, що pśie głosy nie idą w niebiosy, бо ось що оповістив про нового президента на основі інтервю з ним Czernowitzer Tagblatt. Передовсім рад. Бляйлебен про кн. Гогенльоге і его систему висловлював ся із найбільшими похвалами і з натиском повторював у розмові, що се був перший президент Буковини, на якого гляділи всі міродатні партиї із рівною любовію а то прямо і з оцінкою, яка межує із почитанем.

„Підчас мого побуту в Чернівцях — говорив гофрат дословно — робило се на мене зовсім оригінальне вражіне, коли я бачив, що в інтімнім контакті находить ся краєвий шеф із заступниками населення, які помимо різнородности інтересів зібрали ся тут — у згоді. Також Є. Е. президент міністрів не міг встерегти ся від сього вражіня і зробив теж спостереженє із найбільшим вдоволенем".

В сім місци тої приватної розмови висловив ся гофрат Бляйлебен своему розмовникови також про свої плани. Він говорив дословно так: „Наколи-б мене справді іменовано краєвим президентом Буковини, то першим моїм стремлінем буде переконати край про те, що зміна осіб не є рівночасно зміною системи".

Повіренник „Cz. Tgb.", оповіщуючи отсю свою розмову, має бути, як запевнює редакция, добре поінформований про погляди, які панують в міродатних кругах. Отже на основі зроблених помічень запевнює він, що теперішний новий президент „є пронятий тим переконанем, що теперішна система не лиш не потребує зміни, але що навпаки мусить творити основу для дальшого успішного розвитку краю. Культурний і економічний розвиток краю можна би спинити лише штучним способом через допущене до безграничного розросту партийних спорів і міжусобиць. Він саме думає, що порив краю і его під'єм із давніїших мутних відносин се тільки природний хід еволюції, яку треба запомагати. Застої і дофане краю являють ся явищами противними природі і ходить передовсім о те, щоби шкідливі та зупиняючі явища усунути".

Повіренник „Cz. Tgb." старав ся також розвідати, якої партиї буде держати ся правительство в будучині. На се заявив тодішний гофрат д-р Реґнер-Бляйлебен, „що найліпшою політикою се добра адміністрация.." А що тій адміністрації новий президент посьвятить ся із усею силою, сьвідчить его дотеперішна діяльність, яка була причиною так швидкого авансу сего молодого ще мужа. Его найбільшою пристрастию — як запевнює ся в оголошенім інтервю — є виповнити в повні і цілковито свій чин і зробити більше, чим сего по нім надіють ся.

Ось-так представляє ся політика нового президента д-ра Бляйлебена заповіджена ним в формі інтервю і треба тільки побажати, щоб він справді і в ділах став вірним своїм словам та здобув собі в історії краю такий теплий і сьвітлий спомин як і его безпосередний попередник. Впрочім свою політичну оглядність і такт виявив новий президент Буковини вже і своїм інтервю, бо видко, що зрозумів, що край потребує успокоєння заларомований галицко-польською пресою і перестрашений слушно можливостию реставрації колишних так сумно записаних вправів польских політикій на відносини в краю. Длятого д-ру Бляйлебену належить ся найвищі дака, що успокоїв затреножених і приніс в собою вже зразу оливну вітку мира.

Майже рівночасно з інтервю д-ра Бляйлебена появила ся в „Neue freie Presse" стаття пос. Николая Василька про реальні основи, які можуть мати Поляки до своїх змагань на Буковині, а котру варто тут повторити. Виложивши уклад буковинських сторонництв на тлі введених кн. Гогенльоге вперше загальних виборів, пос. Василько переходить до самого польского елемента на Буковині і его вже набутих привілеґій і каже:

„Загалом живе на Буковині 723.504 душ, а між ними є 26.857 Поляків. Більша частина послідних складає ся із зайшлих із Галичини слуг (наймити, візники, покоївки, парібки і дівки), що воліють іти в найми до буковинських службодавців, у котрих платня красша і обходженє гуманнійше, чим остати ся у своїх земляків, де платня низька а поведенє нераз прямо безприміре! Крім того живуть ще по місточках та торгових громадах маловартні польскі ремісники. В столици краю зустрічаємо ся із кількома визначними польскими родинами міщаньскими і урядничими. Веретву польских дідичів творять за виїмком нечисленних старошляхотских родів, які завандрували аж у двох десятилітях, певне число вірменьских родин, що за приміром своїх галицких братів приняли польску народність. По селах Поляки майже не мешкають — польских сіл, або навіть таких, у яких би Поляки жили в поважній меншости, нема зовсім.

„А помимо сего ужито нагоди побуту президента міністрів в Чернівцях відповідно до жадання вшехпольскої преси, щоби боронити прав буковинських Поляків на те, щоби йому предложити в меморандум вручінім польским політичним товариством отсї дезідерати буковинських Поляків: Щоби ввести польску мову до шкіл народних і середних; щоб удільовати науку релиґії в польскій мові; щоби установлено польский інспекторат краєвий та основано на черновецкім університеті лекторат польскої мови.

„Вручаючі мемориял були певно переконаші, що президент міністрів, осліплений „благодатию" польскої культури в Галичині, котру що йно опустив, сейчас відімкне їм браму до Буковини! Але д-р Кербер вдоволив ся тим, що мемориял, дивним (не дивним, бо п. Кербер вже давно пішов на службу польских верховодів. — *Ред. Діла*) способом его поправивши, передав міністрови просьвіти. Болик и Гартель звертають ся над тим меморіялом, то чей мусять сконстатувати, що ні в одній провінції не поводить ся в шкільництві супроти так дрібненької меншости із такою згляднистю як у нас.

„Закон жадає, щоби там всюди, де в трьох роках пересічне число дотичної народности виносить 40 дітий, завести в народних школах науку в материній мові. І хотяй тільки в десяти школах число польских дітий ледви відповідає законним вимогам, то всеж таки уділяє ся науку в польскій мові в 24-ох народних школах.

„Польска мова на щасте не є у нас зовсім краєвою, а помимо того учать по польски всюди по середних школах і в учительскій семинарії в Чернівцях. Ані Румуни (в числі 229.010), ані Русини (в числі 297.708) не мають свого краєвого інспектора. Тільки неприділювано німецкому краєвому інспекторови двох професорів для румунських і руских народних шкіл, яких круг діланя в дійсности є зовсім не ширший як професора, якому повірено інспекцию над наукою польскої мови і релиґії (для всего трьох тисячів польских дітий шкільних).

„Русини мають всего лише двох повітових інспекторів рускої народности, а рівнеж і Поляки мають двох польских. Русини і Румуни не мають ще досі на черновецкім університеті своїх лекторатів, якеж право мають Поляки жадати его для 43-ох слухачів? Правда, що в середних школах уділяє ся науку релиґії в німецкій мові, але також і на се треба памятати, що в польских гімназиях в Галичині Німцям уділяє ся науку релиґії по польски. Із сего, що наведено — а н. Гартель із материялу, яким розпоряджує, зможе пересьвідчити ся, що те відповідає фактичному станови — випикає і его відповідь на польский мемориял, якої не важко додумати сь; ві могли впрочім вже наперед предвидіти вручуючі мемориял і — їх інспіратори.

„Для чогож они свое жадання таки з'ясували? Для того, щоби кинути кістку незгоди в буковинський сойм, котрий они так ненавидять тому, що в ним засідає більшість вільнодумних, свобідних від національного шовінізму і позакулісових інтриг людий та, щоби в політичнім замішанню зміну краєвої президії використати на переміну системи. Буковина однак має ще в тямці часи польского фінансового директора рад. дв. Тиґлецкого, як також часів польского державного прокуратора Мегофера! Спомини на ті сумні епізоди, які вже на щасте належать до безповоротної минувшини, з'єднили-б лише буковинське населенє в боротьбі против польских претенсий ще сильнійше, як се й стало ся підчас недавних виборів до сойму через з'єднуючу ідею вільнодумної програми".

Ось тілько заступник буковинських Русинів про затії галицко-польских верховодів. Дав би Бог, щоб нашим братам справді удало ся зберегтись від нового напору польскої навали. Заява нового президента дає в тім напрямі — як ми вже вже замітили — деяке успокоєнє.

Інтерпеляция

д-ра Е. Олесницкого до ц. к. Правительства внесена на зас. сойму дня 6 жовтня 1903 р. в справі замкненя ц. к. староством в Бережанах салї тов. „Н дія".

В січни 1904 замкнуло ц. к. староство повітове в Бережанах салю в будинку товариства задаткового „Надія" в Бережанах під претекстом небезпеченьства пожару і заборонено в ній всякі вистави драматичні і збори — і позволено лише на малі зібрання в числі що найбільше осіб 60. — Против сего заряджени внесла Дирекция товариства „Надія" рекурс до ц. к. намісництва і внесла представленє посредством висланої депутаци до Его Екси. намісника, — помимо того однак справа так доси в намісництві порішена не зістала.

Заборона повищена ц. к. староства в Бережанах есть безпідставна і не має на цілі зовсім на зглядї безпеченьства від огня. Салї товариства „Надія" в Бережанах не представляє ніякої небезпечности з огляду на огонь, бо есть положена в партері, має чотири виходи і величезні партерові низько положені вікна, есть збудована цілa з твердого материялу і обнимає кромі сцени 120 метрів кадр простору. Що не ходило тут о небезпечність від огня виходить а того, що рівночасно узнало староство в Бережанах і салю польского Сокола недостаточно против огня забезпеченою і зарядило перебудову, — помимо того однак не заборонило дальшого ей уживаня і салї так уживаєсь на представленя і збори дальше без перешкоди помимо, що заряджена староством перебудова зовсім не наступила.

З тої нерівної міри трактованя салї товариства „Надія" і польского Сокола виходить ясно, що староству в Бережанах розходилось тут не о небезпеку огня, — а о тое, щоби спинити і убити весь рух руский в Бережанах, рух руских інституций і товариств, котрий концентрує ся в салї товариства „Надія" і з тої причини взивають підписані ц. к. правительство:

1) щоби зарядило як найскорше мериторичне порішенє відклику товариства „Надія" в Бережанах против заряджению староства в Бережанах;

2) щоби з причини безосновности заряджени ц. к. староства в Бережанах потягло тоже ц. к. староство до строгої одвічальности;

3) щоби запобігло відповідними мірами на будуче того рода сековању руских товариств і інституций.

Справи заграничні.

Голоси российскої преси про наслідника Плєвого.

Новий российский міністер внутрішних справ кн. Сьвятополк-Мірский, попрацювавши ся у Вильні, де був ґенерал-ґу-

---

4)

Борба чоловіка з заразливими слабостями.

(*Очерк Е. Д. Гафтова*).

Серотерапія успіла за короткий в порівнаню час свого істнованя оказати людскости важні услуги в борбі з заразливими хоробами.

Статистичні дані зібрані так в шпиталях, як і практикуючими лїкарами, показують, що смертність від дифтерії понизилась з 42% до 14—12%; смертність від чуми в теперішний час упала до 15—25%, тогдї як раньше, до уживания сироваци, від тої хороби умирало 80—100%.

Нинї у всїх культурних державах заложені бактеріольоґічні інститути і стациї, де приготовляють ся ріжні лїчебні сироваци.

Але унїверзальним середком від всїх заразливих слабостий сироваци не суть, против многих слабостий они безсильні, на пр. против такої широко розпросторененої інфекцийної слабости як чахотка. Бактеріольоґія еще дуже молода наука, і можна надіяти ся, що ей прийде ще не мало зробити здобутків на користь людскости, а очікуваню того, не слїдує однак ні на мінуту переривати борби з недуготворними мікроорґанізмами, причинами ріжних заразливих хоріб. Треба памятати, що многочисленна армія невидимих ворогів завсїгди находить ся коло нас при першій догідній нагоді; длятого треба звертати увагу на ті місця, котрі згідно з станом науки суть огнищем розширеня недуготворних бактерий, і нищити їх всїми способами; відтак мати конечно на оцї збільшене боєвих середків самого орґанїзму, котрий повинен бути поставлений в такі условини, аби мав спромогу побідоносно бороти ся з мікробами, ослаблювати і нищити всяке успособлене до занедужаня на заразливі немочи, розвивати і зміцняти неприймливість.

Таким способом борба з заразливими слабостями повинна вестись з трех сторін: по перше треба принимати всї средства направлені до знищеня недуготворних бактерий взагалї; по друге, коли зараза успіла вже утвердити ся в даній місцевости або в даним домі, то конечно ужити всїх сил до того, аби зльокалїзувати огнище зарази і не дати ему розширювати ся дальше; і по трете, треба постарати ся о зміцнене орґанїзму і доданя ему таких прикмет, з якими він міг би успішно противити ся зарази.

Борба з заразливими слабостями таким способом входить ся до ряду запобіґливих мір, котрі розпадають ся на три категорії: межинародні, поспільні і особисті. Межинародна профілактика боре ся з заразливими слабостями чужоземного походженя (чума, холера і жовта фебра) за помочию тих способів, котрі виробили ся поволу у всїх цивілїзованих державах длятого, аби запобігти занесеню в Европу опустошуючих повальних слабостий з тих сторін, де они держать ся постійно.

Задачию поспільної профілактики є нищенє огнищ заразом в нутрі сторони, перешкодженє перенесени ей з одного місця на друге. Тут має ся на оцї санітарно-адміністрацийні заряджена направлені до оздоровленя повітря, води, почви т. є. таких елементів, котрі можуть служити головними носцями (носителями) зарази. Прокладка водопроводів, вчистка води через добру фільтрацию, уладженє каналової системи, надзір над вигребними і помийними роздолами (ямами), надзір над консумцийними продуктами, установа санітарних кордонів, обовязкове щіпленє віспи, — от в загальних чертах средства, предпринимані поспільною профілактикою в борбі з інфекцийними слабостями.

В послїдних роках в Европі суспільність сильно узброїлась на одного з гірших ворогів чоловічого роду, іменно на туберкульозу. Туберкульоза або чахотка (сухоти) — то заразлива слабість, уносяча ся більше жертв, як всякі опустошуючі війни, епідемії і т. д. В одній Европі від туберкульози умирає річно не менше мілїона людий. В Німеччині в 1894 р. від дифтериту, крупу, коклюшу, шкарлятини, кору і тифів умерло всего 116.705 людий, а від одної туберкульози 123.904 т. є. одна та слабість уносить в могилу більше людских жить, як другі інфекцийні слабости разом взяті. Туберкульоза є таким способом, правдиве народне нещасте, гірше від чуми і холери, так як ті послїдні появляють ся несподівано і пронесши ся опустошуючим ґураґаном, так само несподівано рантом щезають на більше або менше довгий час, а туберкульоза не знає віддиху і веде свою пагубну роботу без перерви, накидуючись головно на молодіж, на сьвіт населена.

Що-ж передпринималось до послїдного часу против чахотки, против туберкульози взагалї, котра завчасу розпізнана, несумнівно піддає ся лїченю?

Як відомо, всї заходи, шукаючи сюда і нащупівший в свій час середок Коха, найти специфічний середок против чахотки — досі не удало ся. З певним успіхом прим е нює ся тілько здавна занявша почетне місц в медицинї ґіґієно-дієтична метода лїченя (лїченє повітрем і добрим живленем).

В ряді европейских держав Німеччина заняла перше місце в справі поспільної борби з туберкульозою. В Німеччині, на звізно, з 1892 р. введено обовязкове обезпечуване робітників на случай інвалїдности і старости. Заслабленє на туберкульозу, в сильній степени понижаюче роботоспособність чоловіка, уважає ся як один із видів інвалїдности, і от за ініціятивою одного із директорів поспільно-пенсіонних кас, Гебґардта, було рішено часть обезпечених премій, вибираних з населеня, ужити на побудованє санаторий для слабих туберкульозою.

На весну 1901 р. Німеччині, по звітах центрального комітету, що стоїть на чолї антитуберколїчного руху, функціонувало 43 народних безплатних санаторий і 16 санаторий призначених для слабих по значно обниженій заплаті. В тім же році мало ще відкритись 19 санаторий. До тепер на народні санаторії видано около 50 мілїонів марок.

Результати тої енерґічної діяльности були дуже корисні; еще в 1889 р. в Німеччині на кождих 10.000 душ умирало 31·4 ч. а в 1897 р. значно менше, іменно — 21·8 т. є. за 8 лїт по рахубі статистика Корнета, удало ся заховати житє 184.000 людий.

Що тикає ся личних охоронних мір, то ми о них розправляти не будемо; скажемо тілько, що они зводить ся головно до скріпленя орґанїзму, до усиленя его житьостійности, що осягає ся розумним способом житя, фізичними вправами, шпортом і пр.

На закінченє того очерку замітимо, що одною з убічних, но тим не менше дуже

Товариство для розвою руської штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає ся при всяких внутрішніх украшеннях церковних.

бернатором, прибув до Петербурга д. 26 мин. місяця і, обнявши урядованє, д. 29 занятав ся з урядниками міністерства та при тій нагоді мав до них промову, в котрій в загальних чертах висказав програму наміреної своєї діяльности. Програму свою, може навіть в дечім і докладнійше, висловив він уже й перед тим перед допвсуателями декотрих визначнійших заграничних дневників [о чім у нас в своїм часі писано]; та ті его виявленя, призначені для широкого сьвіта, для заграниці, мали характер приватний, а не урядовий, і не могуть его обовязувати, тим більше, що й не дадуть ся що-до автентичности ніяк пронїрити. Правда, що не дуже спускати ся можна на слова таких достойників, висказувані в подібних хвилях, як обнимаюче урядованя. Бо нїльком то пр. гарних слів чували ми від всїляких достойників не то при повитанях [як от від д-ра Кербера в Кракові і у Львові], але і з лав міністерских в парляменті, про котрі не можемо нїчого иншого сказати, як що verba volant; ба навіть давно нас уже навчено, що й писані слова, про котрі говорить ся, що scripta manent, справдї manent, але лише на терпелнім папери. Всеж таки в Росиї, де мимо множества иншних сумних досьвідів, не стрчено ще вірн в слова таких достойників, котрі здавалось би, не мають анї причина анї потреби лукавити, — велику вагу прикладають до слів кн. Міpского, сказаних д. 29 вересня до урядників міністерства.

І справдї були то слова важкі та могуть, коли вони щирі, викликувати поважні надії всїх поступових людий в державі, де доси головною засадою благонадьожности було: „мовчать да послушать". Міністер говорив коротко і зазначив, що головною его програмою в переведенє засад, виложених в царскім маніфесті з дня 11 марта 1903, та взивав урядників до щирої прихильности і щирого довіря до мійских і земских інституцій до населеня взагалї.

Сю промову міністра обговорюють всї росийскі часописи з небувалою доси свободою. „Русь" каже: „Не треба довго говорити що така система виконуваня маніфесту з д. 26 [ст. ст.] лютого 1903 в нова. Через півтора року від оголошеня маніфесту старано ся переводити его засади самою лише бюрократичною властию. Суспільні інституції не тілько не запрошувано до спільної праці, але ще й явно та систематично оказувано їм недовіре. Тимчасом, як отверто і слушно сказав міністер, тривка удача можлива лише при взаїмнім довірю. Передовсїм до земств звернені ті прихильні слова державного керманича, що довіряє суспільним силам краю тож і земствам передовсїм випаде відповісти дїлами. Не сумнїваємо ся, що в наближаючім ся „земскім сезонї" підчас сегорічної осїнної і зимової сесиї сердечні слова міністра найдуть відповідний відгомон. Наближаюча ся доба в без сумнїву хвилею в'єднаня і успіху; витаємо її як ясну зірницю нової молодої Росиї. Кажемо про зірницю згідної, загальної, плодовитої орґанїчної праці..."

„Новое Время" замічає, що коротка бесїда міністра обіймає все, що потрібне, щоби зазначити напрям, в якім він гадає йти у своїй політичній діяльности. Зазив до щирої прихильности і щирого довіря до мійских і земских інституцій і до населеня взагалї відповідає тим несьмілим надіям і скромним просьбам та бажанам, з яким суспільність тою чи сею дорогою звертала ся до правительства. Давно не чути було таких слів, висказаних так чарующо щиро і ясно. Програма була та сама, але не мусїла вона мати тої сили, щоби добрим намірам запевнити усїх, скоро новий міністер уважав за потрібне зараз при першій стрічи пригадати своїм співробітникам, що до переведеня тої програми конечні в як-раз ті услівя, на котрі він указав, і що без них неможливо в ждати тривкого успіху в дїлї державної орґанїзації".

„Новости" пишуть: „Прості а ясні і очивидно з серця походячі слова міністра наповняють всїх радостию. Очивидно настала хвила здїйсненя бажань, що вже від давна жили у всїх верствах населеня і загальним прикладом иншних країв і народів оказали ся оправданими та під гнетом хвилевих нещасть нашої вітчини набрали особливої сили".

„Биржев. Вѣд." кажуть: „Російска суспільність довго вже і нетерпеливо жде того щирого довіря до її сил і до її змагань, щоби йти рука в руку з правительством та разом з ним працювати для добра вітчини. Довіре, яке оказано русскій суспільности і її печати, не заведе."

„Ст. Петерб. Вѣд." пишуть, що „тепер через одно слово отварає ся нова доба суспільного житя. „Довіре!" Як-раз довіря домагала в остатних роках суспільність, а головно брак довіря охолоджував всї добрі почини суспільности".

„Гражданинъ" кн. Мещерского зазначує, що починає ся реакция против внутрішної політики попереднього міністра, і висказує надію, що лїберальна програма нового міністра дасть народови тривкий пожиток і проявить ся дїлами, котрі будуть мати значіне мудрих запоряджень царя, а не уступок міністра в борбі з ворогами ладу.

Промову кн. Міpского до своїх урядників приняли також і міста з одушевленем. Найбільше проявилось воно в Москві. Дня 4 с. м. на засїданю мійской управи голова міста кн. У. М. Голїцин мав довгу промову, в котрій звеличав значіне прогодошених новим міністром засад і просив, щоби телеґрафічно переслати міністрови адресу іменем міста. Внесенє принято одноголосно і таку вислано телеґраму: „Управа міста Москви поздоровляє Вашу Сьвітлість з новим урядом і витає Ваш заязна до праці, опертої на довірю до суспільности і суспільних інституцій. У злуці дїяльности правительства з живими силами суспільности бачить управа Москви єдино добру дорогу до осягненя гаразду народу і до розвитку та удосконаленя внутрішного ладу в Росиї".

До сеї заяви давної столиці царів замічає „Русь": Отсе перші кроки до орґанїзації справдїшної побіди над нашими найбільшими державними трудностями. Анї Янан анї все, що стоїть за Яиаиом, не налякає нас, коли злучать ся сили ґуберніяльні з суспільними, правительство з народом".

З усего видно, що в Росиї надїють ся по новім міністрі, коли не просто конституції, то у всякім раї якогось таки допущена суспільности до участи в управі та разом з тим і якоїсь більшої свободи печати. Покаже час, о скільно справдані ті надії.

Війна.

Токіо. З головної японьскої квартири доносять: Дня 4 с. м. російска кінпота підійшла під японьскі становище, але ві відперто. Того самого дня баталіон російскої піхоти з 11 швадронами кінпоти і 6 гарматами рушив наперед, але на другий день уступив на Ґуаншан. В сій околици Японці мали 2 чи 3 швадрони. Російска піхота мала хінські уніформи. Дня 4. с. м. стерли ся дрібні відділи передних сторожий коло Пінтайце і на дорозї до Мукдену. Росияни, котрих відперто, лишили на боевищи убитих і троха оружия. Також тут мали Росияни хінські мундури. Кілька иншних перестрілок також скінчило ся уступленем Росиян.

Шангай. Японці забрали коло Ньочвану англїйский корабель, котрий з Гонкову віз ладунок муки до Порт Артура.

Петербург. Балтийска фльота відійде до Азиї в двох дивізиях. Торпедова фльота піде через Суез а великі кораблї воєнні довкола Африки.

Берлїн. В околици Мукдену панує великий рух. Вижиданий в безпроволочний атак Японців.

Шангай. З причини зими Японці відрочили експедицию на Сахалїн. Хінці громадять оружие і амуніцию. Доси не звісно, на що суть сі приготовленя.

Льондон. Куропаткин рішив ся зорганїзувати специяльний корпус для борби з Хунхузами, котрі своєю партизантков зачинають російській армії докукулювати так, як колись Бури армії англїйскій.

Петербург. Куропаткін видав розказ до армії, в котрім каже, що російска армія уступала до сеї пори з причини чисельної переваги ворога. Тепер, коли з Росиї надійшли свіжі війска, російска армія може не лиш мірити ся з Японцями на случай їх атаку, але навіть може розпочати зачінну акцию.

Париж. Тут обчисляють, що від битви під Ляояном Куропаткін мусів дістати яких 35.000 нових вийск з Европи і корпус Лїневича в силї 40 до 50.000 людий. В такім случаю мав би тепер Куропаткін о 80 до 85.000 людий більше ніж перед місяцем, а о 30 до 55.000 більше ніж Японці.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Новий товариш міністра.

Петербург. Цар в окремім указі передав товаришеви міністра внутрішних справ управу поліциї. До его обсягу дїлаия буде також належати справа вязниць.

Атентат на царя.

Петербург. Російска аґенция телеґрафічна запевняє, що вість о атентаті на поізд, коли цар переїздив через Барановичі, є видумкою.

Вивіз паші.

Відень. Одному гандлярови, котрий був на авдиенциї у Кербера, Кербер заявив, що власти тепер розслїджують, кілько в Австриї паші і яке ей запотребованє, як є значний засіб, то заборона вивозу паші буде знесена.

Для потерпівших від елементарних катастроф.

Відень. Правительство рішило зложити пів міліона корон до диспозиції міністерства рільництва для рільників потерпівших в наслїдок елементарних катастроф на закупно паші і кошти транспорту паші. В законодатній дорозї намірає правительство дати на ту саму цїль 1½ міліона корон.

Страйк.

Марсилїя. Ґенеральний страйк портових робітників уважають за скінчений.

Угорский сойм.

Будапешт. В наслїдок заяви міністерства війни, що підвисшений континґент рекрута мусить бути сего року ухвалений, Тіса загрозив зміною реґуляміву і розвязанем сойму. Акция в цїли переведеня нових виборів по мисли правительства вже має бути зорґанїзована. Партия независимих під проводом Кошута рішила найострійшими средствами поборювати зміну реґуляміву.

НОВИНКИ.

— **Гайдамацка педаґоґіка.** Перед кількома днями ударили Gazeta Narodowa і Słowo polskie на одного з професорів Русинів бережанської ґімназиї і перекручуючи факти, позволили собі поїздити на „гайдамацкій педаґоґіце". Дотичний професор, згляднo его власти викажуть незабаром, що в згаданих нотатках тілько правди, що кіт наплакав, тому ми тої справи не будемо рухати. Позаяк однак такі фальші русиноїдна преса пускає все тоді, коли ширнає в соймі справа руских шкіл, треба конечно нашому загалови забрати ся до оборони в якийсь спосіб. Нотувати всякі дїйсні надужитя польских педаґоґів і на кождий атак вшехполяків на руску школу вистрілити ще красшими набоями. Колиб ми всї дїйсно ту справу добре зрозуміли, скоро польскі брехуни дали би спокій руским учителям, ученикам і школам. Зачіплено в тих дописах поіменно особу позволимо і ми собі в такий самий спосіб зревандикувати ся. Запаморочений „вудк'ою виробу крайового" кореспондент Народуфки і „Слова" повинен був при нагоді студий над „педаґоґіком гайдамацком" занити ся також пізнанем польскої бережанської педаґоґіки. А довідав би ся він неодного: 1) Взірцем польскої бережанської педаґоґіки є педаґоґ Грушецкі, каранний судом болехівским за клевети, тріпаний хлопами з Баранівки за сїяне національної ворожнечі, фабрикант дописів векслїв і рівночасно тепер урльопований краєвою радою шкільною народовий аґітатор. Єму позволяють водити вакацийні корпуси ґімназистів, говорити промови до учеників на тшецего мая, вподразовувати таких учеників ґімназиальних, котрі як сего року на тшецего мая, держали би публичні промови до учеників. Два рази перенесла его краєва рада шкільна до Теребовлї, а він сьміє ся в кулак і каже, що таки мусить бути в Бережанах, бо потрібний дуже до образованя молодіжи. Оден з таких вихованків п. Грушецкого ученик VII кляси Мельнїк так недавно оббив руского бурсака, що аж лїкар мусїв его осмотрювати! 2) Перед двома роками ударив ґімназиальний учитель, стовп народовеґо ржонду, на ринку ученика в лице. За те пішов з авансом на красшу посаду, а незадовго певно стане інспектором утраквістичних ґімназий. 3) Деякі учителї приходили минулого року до школи по зажитю доброго бляхача „крайовей контушуфки" а навіть ругали на потїху ученикам, котрі нїчого не потребували робити під тими польскими педаґоґами. Кореспондент „Народуфкі" і „Слова" видить з сего, що польска педаґоґіка далеко красші має взірці. Ми їх всї можемо пригвоздити перед судом, як буде треба, а на нові атаки на руских учителїв і учеників відповідати будемо що раз красше. — *Поінформований.*

— **Ганьба цивілїзациї.** Пишуть нам: Приходжу до податкового уряду в Глинянах, щоби заплатити податок, а що то було 1-ого, то з причини виплати пенсий випадає менї з заплатою трошки почекати. Сїдаю і приглядаю ся виплаті учительских поборів і бачу цїкаві річи! Приходять по платню народні учителї, а квіти їх виставлені на квоту 41 К, 66 с, або на 50 К, а вже найвисше на 116 К, місячної платнї, але по тих пізнати, що не від нині є учителями. Приходить і возьний податкового уряду, а той дістає 116 К, місячної платнї. Видячи то все, питаюсь урядника, для кого возьний побрав платню, а сей відповідає, що для себе. Тож возьний має 116 К, місячної платнї, о 16 К, більше, як двох учителїв з іспитом зрілости, а старі учителї маючі 25 до 30 лїт служби, мають платню рівнаючу ся платнї возьного! Що за справедливість подумав я! Учителї, люди з образованем, що працюють для цїлої суспільности, побирають платню рівнаючу ся половинї, а вже найбільше цїлій платнї возьного! Аж тепер я зрозумів, чому учителї нарікають, чому живуть в нуждї, чому здібнійші одиниці опускають той стан і переносять ся до війска, до почти і до иншних станів. Вернувши домів, став я робити порівнаня учительскої платнї з платнею двірских слуг, ремісників і зарібників, а випало так: Двірский економ, лїсничий, горальник є 2 або 4 рази лїпше платні як народний учитель, тому то ті пани гиздять на учителя з гори і уважають его за нуждаря. Челядники тутешних ремісників дістають денно 2 К, крім вікту і мешканя, а учителї мають денно 1 К 64 с, без вікту і помешкання. Навіть робітники в тутешній фабрицї дістають денно 2 до 3 К, а учитель дістає 1 К 64 с. Чи не ганьба се для XX столїтя, щоби народний учитель був гірше платний від возьного, від двірских слуг, від ремісничих помічників а навіть від дневних зарібників? — *Дїдичок.*

— **По викладах економічних у Львові.** Пишуть нам: Не можу бути досить вдячним Впреосв. митрополитови, „Економістови" і прочим людям, що завдячили нам економічні виклади. Правда, на викладах першого дня я не міг бути, бо перешкодили менї справи в парохії, однак ті виклади, що я чув про помасацию, меліорацию, про годівлю худоби, молочарскі спілкі і ин. так мене оживили, так заінтересували, що висказую бажанє, щоби они повторили ся, щоби кождий з 70 учасників припровадив на них бодай ще одного священника чи сьвітского чоловіка і в той спосіб щоби ми то, що читаємо в „Економістї", перетравили і бодай в одній сотній части виконали. Але... прошу нас скликувати в часі, коли нема анї конґресів маріяльских, анї сойму і т. п., бо і се варта бачити і того годї опустити; відтак не добре є копичити тілько матеріялу, бо годї его тямком опанувати а без вільної дискусії по рефератах они мають значіне лише відчиту більше або менше приятного. Нам треба перевести дискусию а евентуально і пустити резолюції, ухвали в сьвіт, щоби занятя ними спинці з поза нас. При тій нагоді не можу отцям Собратам нахвалити читанє „Економіста" кілька цїкавійших статтий я одному Лашкови переповів, а декотрі навіть він сам з бідою прочитав; не міг ся їх нахвалити. Маю польских подібних часописей купа: Dobrobyt, Przemysłowiec і другі, бо я за тою поживою глядав, але всьо оно пусте супротив „Економіста" (лише нехай Вас кадило не попсує, пане „Економісте"!). По викладах я вдруге переглядаю его і находжу много таких річий, які я при першім побіжнім прочитаню не видів, а те вже говорить много про вартість викладів. Преосьвящені ординарияти повинні горячо „Економіста" поручати до читаня духовенству. Впрочім треба конче піти за приміром Впреосьвященого і з людьми доброї волї в своїх дієцезиальних столицях такі виклади заінїціювати, а тоді слова Спасителя до апостолів „Дайте їм хіба" — мило відібють ся між ними і помножуть народови. Читайте „Економіста", на разї лише читайте. — *Наконечний.*

— **Новий президент краєвий** д-р Бляйберґ прибув до Чернівців в пятницю рано раннім потягом. Пополудни представляли ся новому шефови урядники політичні, а іменем їх промовив радник двору Фекете. Зложивши ґратуляції, висловив надію, що новий президент зуміє дати собі раду з трудною політичною управою Буковини і звернув его увагу на перетяженє і брак політичних урядників. В кінци попросив о справедливість і лагідність в поступованю. Д-р Бляйберґ відповів, що він сьвідомий своєї трудної задачі і що буде подібно, як се заявив президент міністрів, поступати безсторонно, справедливо і лагідно. На конець напоминав урядників, щоби в тім змислї працювали, а тоді здобудуть собі не лише вдоволенє вищого начального шефа але також і любов та довіря у населеня. Опісля представляли ся урядники скарбові, дирекциї дібр і санітарні. Новий президент зложив візити черновецким достойникам, а між ними віцем. д-р Сазак Стоцкому. Говорять, що д-р Бляйберґ не довго полишить ся на своїм становищи, хотре є для него лише переходом на місце моравского намісника ґр. Ціротіна, що хоче уступити.

— **За взір для инших** най послужать філїя „Сокола" в Стрілисках нових. Есть се безперечно одна з немногих еще філій, котрі відзначають ся якимсь рухливим житем. Мимо сего, що засновалась доперва 14 серпня с. р. а вже має 50 дійсних а аж 20 спомагаючих членів. Селяни побачивши як великі користи приносить їм се товариство, вписують ся щоденно по кілька. Філія ся вимайміла вже собі доволї просторий льокаль, где кождий щоденно застати богато членів. А вже що найкраще, то се, що старанєм старшини засновано також бібліотеку, котра вже тепер числить понад 100 книжочок ріжного змісту. На колишнім засїданю ухвалила старшина предплатувати часописи. З довгих протоколів засїдань старшини можна добре бачити, що філія розвивась дуже красно і веде нитє дуже рухливе. Все те завдячує она взірцевій старшинї, а передовсїм голові товариства, місцевому парохови о. Юліянови Фадєвичови. — *В. К.*

— **Перші загальні збори** пожарної філії львівского тов-а „Сокіл" в Водниках відбули ся в недїлю дня 2 жовтня в домі пароха. Делеґат львівского „Сокола" перевів пожарні вправи, до котрих охочо брало ся парубоцтво. Потім переведено збори і вибрано старшину, до котрої війшли: Іван Думин як голова, Теодор Думин начальник стягу і Теренко Мороз містоначальник. На збори прибули „Соколи" з Гаїв, котрих начальник звернув в своїй бесїдї до сего тов-а. По відспіванім многолїтства в честь цїсаря збори замкнено. Молодіж в Водниках горне ся охочо до т-ва але стрічає ся на жаль з опором старих. — *В.*

— **Перше руске робітниче товариство в Канадї.** Пишуть нам з Канади: Хотячи прийти з помочию нашому рускому робітникови в Америцї, гурток Русинів завязав товариство робітниче „Рівність" з осїдком в Едмонтонї Alta Canada. Цїлию того товариства есть підносенє нашого робітника під зглядом просьвітним і матеріяльним. Товариство задумує довести се через видаваня робітничої часописи, популярних книжок, закладанє шкіл, курсів для анальфабетів і заложуванє читалень. Під взглядом матеріяльним через закладуванє бюр праці і инших т. п. інституцій. До комітету товариства війшли пп. Яків Макогін предс., В. Семака заст. тогож., Д. Соляник касиер, Г. Ли-

Товариство для розвою руської штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає ся при всяких внутрішніх украшеннях церковних.

666 8—52

сущних, средств до одужаня заразливих хоріб, в поліпшенє економічного положеня народних мас і під'ем їх умового ровени. Тим, де хропічне голодованє мало що не війшло в привичку, де мало воздуху в тїсних, густо населених помїщенях, де взагалї конечні потреби орґанїзму не можуть бути заспокоєні задля браку середків, — медицинська поміч оказує ся безсильною і вимоги гігієни непопвнимими.

Просьвіта народних мас — також дуже важна точка в порушеній нами справі. Чим чоловік більше розвинений, тим скорше він пійме вагу рекомандованих єму способів, тим сьвідомійше він буде виповняти їх.

У нас в народі а навіть на жаль, в деякій части так званої інтелїґентної публики істнує недовірчиве відношенє до рад лїкарів; нерідко впрочім приходить ся зауважувати, що не тілько не принимають ся нїяких заходи задля оборони себе і своїх близких від зараженя, но навіть в случаю появленя зарази стараються ся укрити то перед знакомими, а тим паче перед особами, котрим повірений надзір над заразливими слабостями.

Для викорінена того зла конечне введенє в народ відповідних відомостий дотично сущности заразливих слабостий і способів борби з ними; ті відомости конечно розширювати дорогою брошур, книжок, популярних відчитів. Корисно було би також ввести ві всїх міских і сельских школах курси короткої елементарної гігієни, розумів ся в як найдоступнійшім виложеню.

Заразливі слабости суть великим поспільним злом; способи борби з ними оброблені наукою досить подрібно, і ся борба буде тим успішнійшою, чим більше однодушно і згідливо она буде вести ся.

З російского переложив:

Ю. Сельский.

зарук заст. кас., Т. Орленько яко касиер. Звязане сего товариства показує, що канадийска Русь зачинає будитись до життя. Товариству може тілько побажати, щоби осягнуло свою ціль, а се буде найбільшою его заслугою для Русинів в Канадї, котре особливо робітники повинні поперати як своє товариство і вступати в его члени найчисленнїйше, бо тілько спільними силами можемо виробити собі пїшу долю і стати на рівні з робітниками инших народностий. — *Робітник.*

— **Інжинір обманцем.** Перед кількома місяцями отворив у Львові при ул Ягайлоньскій інжинір будови машин Мариян Равский бюро, в котрім давав заняте містьом особам. Інтерес, видко, не дуже розвивав ся, коли на 1 вересня шеф не виплатив своєму перзоналови пенсий, так що дві особи покинули у него службу а відтак в половинї місяця аж при помочи поліциї відобрали зложені у Равского кавциї. При кінци вересня Равский попродав деякі вартіснїйші предмети з бюрового уладженя і нагло пропав без вісти, не заплативши анї перзоналови за цїломісячну працю, анї чиншу. Кілька днїв пізнїйше зголосило ся до поліциї кілька осіб, котрі зложили були Равскому більші або менші квоти титулом кавциї на посади, які мали обняти в тім підприємстві. Супротив того зараджено за Равским гляданя. Вчера вечером арештовано его в помешканю при ул. Яховичз, де хотїв погодити ся з пошкодованими, вцевнюючи їх, що зверне їм пізнїйше кавциї. На разї приміщено его в поліцийнім арештї, звідки по переведеню слїдства буде відставлений до слїдчої вязниці карного суду. Равский ставав уже раз перед судом обжалуваний о обманьство, однак тодї увільнено его від кари.

— **Женщини на фільозофічних виділах.** Міністер просьвіти розпорядив, щоби як звичайні слухачки записувано на фільозофічних виділах лише ті вихованиці женьских гімназий, котрі зложили іспит зрілости з відзначенем. Абітурієнтки, що одержали звичайне свідоцтво зрілости, можуть записувати ся як слухачки надзвичайні. Звичайними можуть стати аж як зложать успішно перші кольоквії.

— **Огнї.** З Войнилова пишуть нам: В друге с. р. до двох місяців навістив наше місточко страшний пожар, що повстав імовірно через дїти. Серед великої бурі, яка лютила ся в тім часї, гасити огонь було дуже трудно, тим більше, що керниці були обхоплені пожаром а до ріки далеко, при чім нарід був занятий копанем бараболь і сїянем озимини в поли. До зьлокалїзованя огню причинила ся головно дорогівска „Січ", що ще в сам час прибула і в найкритичнїйшім місци уставила ся з місцевими „Соколами", инакше було би ціле місточко спопелїло. Згоріло шіснайцять загород з усїми припасами збіжа і паші і костел, котрий через свою висоту грозив великим небезпеченьством. Шість було обезпечених в „Днїстрі", дві у Фльоріянцї і костел, проче було обезпечене нїгде. Шкода виносить 90.000 К, родини полишивші ся, на згарищах рыдають без куска хлїба і даху. Поміч дуже потрібна. — З Перемишляньщини пишуть нам: Дня 6 с. м. о год. 10 перед полуднем вибух огонь в Кореличах на Гулькові і знищив 4 загороди селяньскі зі всїм сегорічним добутком. Причина огня незвісна, позаяк всї були в поли. Імовірно дїти підпалили. Трех було обезпечених в „Днїстрі" на квоту 2370 К, а оден не був обезпечений. Загальна шкода в будинках і збіжу виносить около 6000 К. Село Кореличі з 2000 людностию не має доси нї сикавки нї жадних приборів пожарничих. Є надія, що не задовго вже буде сикавка і заложить ся сторожа пожарна на статутах „Сокола".

— **Поглядова наука в российскій армії.** В российскім військовім орґані „Разведчику" пише звісний ґенерал Драґоміров: Оден капітан мозолить ся над познакомленем своєї компанії з новим указом про знесене тїлесної кари. „Як вільно менї тебе карати?" — питає сердито салдата. Вояк оглядно не знає і мовчить. „Чи вільно менї тебе бити?" — „Вільно, ваше високоблагородіє". — „Що ти плетеш? (І луе салдата по лицї). Не вільно, розумієш? (І знов луе!) „Не вільно, ти худобо!" І третий раз луе! Так наглядно виказувати, що бити не вільно, то дїйсно верх российскої науки поглядовой.

— **З власти тьми.** В многих сторонах Росії панує ще доси варварский звичай, що чоловіки карають публично свої жінки за невірність. Кореспондент „Царинського Вестнїка" описує такий случай, котрого був наочним свідком: Раз їду я рано вузкою улицею в Царицинї і нараз чую страшний крик женщини, а відтак цьвіханє батогом і різне накликуване „вйо, вйо, вйо!" немов до коний. Кілька кроків дальше я побачив таку сцену. Чоловік запряг майже голу жінку — була лише в сорочції — у волове ярмо і підганяючи її батогом, викрикав крізь затиснені зуби: „Вйо, вйо, проклята! Вивези мое горе!" А відтак голосом гандлярів, що захвалюють товар: „Купіть чортівску шкапу! Хто її хоче? Дам за дармо!" За дивною парою ступала юрба мужчин, женщин та дїтий. Мущини старали ся ще заохотити звірского чоловіка словами: „Порядно її, Іване Парамонович! Нехай знають наші жінки!" А жінки плакали і просили: „Та дай спокій, Іване Парамонович! Сеж для тебе самого ганьба!" Але Іван Парамонович бив жінку без стриму, аж крізь сорочку на плечах виступила кров. Вже хотїв я кинути ся на дикуна і оборонити нещасну, та оден знакомий мене задержав. „Бій ся Бога! сказав. „Виставляючи себе на нещастє, а їй нїчого не поможеш. Всї мужики кинули би ся на тебе і роздерли на смерть! Атже се звісний візник Парамонович, карав жінку, що єму спроневірила ся. Лїпше закликати поліцейника, той може зробить лад!" Однак поліцейника ми не могли найти і страшний похід посунув ся дальше.

— **Статистика релїґій.** Видаваний у Фрайбурґу католицкий місіонарский журнал приводить інтересні цифри по статистиці релїґій. На основі тих цифер загальне число християн на земли досягає 500 мілїонів, причім 374 мілїонів припадає на Европу, 84 на Америку, 29 на Азию, 8 на Африку і 4 на Австралію. Католиків на всїй земли начислив журнал 264,505.922, лютеран і протестантів 164,627.109, православних 109,147.272, Жидів 11,037.000, магометан 202.048.240, індусів - брамінів 210,100.000, буддистів 120,250.000, исповідуючих віру Конфуция 253,000.000, шінтоістів (в Японії) 17,000.000, таістів 32,000.000, фетишистів та инших ідолопоклонників 144,700.000. Із загального населеня на земній кули, котре доходить до 1539 мілїонів є 35·7 прц. християн, 13·1 прц. музулман, 0·7 прц. Жидів. Взагалї лише половина людий на земли признає одного Бога.

— **Продаж вулькана.** Попокатепетль, вулькан в Анагуак, мексиканьскій державі Пуебля, високий на 5,391 метрів, купив по довгих переговорах синдикат американьских капіталістів. Кратер вигаслого вулькана містить в собі поклади сірки, котрі обчисляють на 60 мілїонів тон. Синдикат заплатив за вулькан кілька мілїонів долярів і вложить ще великі суми в видобуване та оброблюване сірки.

— **Японьскі складачі** мають чималі трудности при складаню дневників. Японці, як звісно, уживають, иншої мови в літературі, а иншої в домовім житю. Дневники друкують ся буквальними черенками „кана" ідеовими знаками. Ті послїдні уложені на взорець хінських і складають ся із всїляких запутаних геометричних фіґур, крестиків, знаків. Всьо то разом виглядає так, якби мухи намочили лабки в чорнилї і перейшли ся по папері. В щоденнім ужитю є таких і ідеоґрафічних знаків около 4.000. Складач мусить бути дуже бистрим, щоби розрізнити одні від других. Для улекшеня роботи уладжено там відповідно робітню. Головний складач засїдає при малім столику, на котрім розложено 47 букв языка „кана". Одержавши рукопись, крає її на дрібні паски і дає послугачам. Кождий послугач бігає по сали і вишукує в кашах ідеові знаки відповідні до тих, що є в рукописи. При тім гляданю повторюють собі півголосом значіне знаків. Війшовши до зецерні, можна думати, що находимо ся в домі молитви, бо ті „повторюванья" звучить разом як якийсь імн, сьпіваний півголосом. Менше образовані Японці не уміють читати очима, тому мусять вимовляти звуки. Коли помічники найдуть всї знаки, кладуть їх на столї перед складачем, а той уживаючи їх як ключа, складає дневник буквами.

— **Дотепний Бернардин.** Через село С. городецкого повіта вертало трох Ґезуїтів з якоїсь місиї. Спротивї вступили по дорозї до христиньскої господи і веліли дати собі пива. Незабаром заїхав до тої самої господи Бернардин, що ходив по квестї. Привитавши сидячих Ґезуітів звичайним „Похвальоп Ґезус Христус", усів в кутї, добув з торби кусник хлїба та сира, а господареви велїв принести собі бомбу пива. По хвили оден Ґезуіт, бачучи, як Бернардин пє скромне пиво, заговорив жартобливо: „О! щось зле мусить бути коло меншої братиї, коли так скромно живете?" Бернардин: „Годї! Нема то вже тих даних, добрих часів. Скромно мушу жити, щоби й прочій братиї щось привезти. Але перепрашаю, а ви звідки?" Оден з Ґезуітів: Ми з „товариства Ґзусового". Бернардин: „З котрого товариства, чи того, що було при народинах Христа, чи з того, що при смерти?" Ґезуіт: „Якто? брат не зрозумів?" Бернардин: „Противно, розумію. Питаю, до котрого товариства ви зачисляєте ся, бо при народинах Христа товаришили: віл і осел, а при смерти: два драбуги!" — Збентежені Ґезуіти не відозвали ся більше словечком до нечемного Бернардина.

— **Всячина.** Підчас чищеня керниці в монастири Реформатів в Перемишли ґази удусили двох робітників, Лозиньского і Бара; третого робітника Стефанишина удало ся відратувати. — В селї Княже коло Снятина, в громадских лугах над Черемошем, найдено сими днями труна новорожка мужеского пола без ніг. Переведене жандармериєю слїдство викрило, що дївчина з Княжа, Параска Фербеїана, уродивши дитину в ночи з 17 на 18 серпня с. р. віддала ся сейчас своєму любовникови Івановi Курилюкови, котрий ся задушив. Труна дитини вложила відтак мати Фербеївни, Ірена, до горшка і вкинула до Черемоша. Курилюка, Параску і Ірену Фербеїв арештувала жандармерия і відставила до слїдчої вязниці снятинського суду. — З Товмача доносять: Служниця з Вільшаниці, 19 лїтна Полагна Сенюк, вертаючи з відпусту в Коливцах переїздила оногди на возі Николая Пихарчука поміж Пшеничниками а Тисьменицею через річку Ворону. Коли віз був на середині ріки, филї пірвали его нагле і перевернули Пихарчук з кіньми щасливо добив ся до берега, а дївчина утонула. — Із Снятина доносять, що Катерина Палій, родом із Бросківців котра була на служби в Старій Жучці на Буковинї закопала живцем свою влатну дитину. Тїло значно попсоване вигріб пес на толоці, а зьвірска мати переслухувана жандармами призналa ся, що сама закопала свою дитину і то живу. — В селї Лопушній, самбірского повіту, 17-лїтний хлопець Іван Брухальский показував оноді 23-лїтному парубкови Антонови Безикови купленний батьком револьвер, але так нещасливо, що оружє випалило і Безик, поцїлений кулею в груди погиб на місци.

— **Репертуар руского театру в Мостисках.** Сала „Сокола". Білети і абонаменти продає торговля п. Рейманьского а в день представленя від годинн 6 вечером при касї. Абонамент на 6 вистав 10 корон. Початок точно година 8 вечер. Четвер дня 13 с. м. гостинний виступ тенора опери любліньскої п. А. Гавка „Ямарі" оперета в 3 д. Целера. Субота дня 15 с. м. „Cavalleria rusticana" опера Масканього. Неділя 16 с. м. перший раз: „Сватн Мусїя" оперета народна в 3 д. Кропивницкого. Второк 18 с. м. перший раз: „Весїля при лїхтарних" оперета Офенбаха. Четвер, 20 с. м. перший раз: „Відьма" фантастична оперета в 5 д. Яновскої. Субота, 22 с. м. перший раз „Жидівка вихрестка" драма зі сьпівами в 5 д. Тогобочного. Неділя 23 с. м. „Запорожец за Дунаєм" оперета народна в 3 д. Артемовского. Второк 25 с. м. перший раз „Дон Цезар" оперета в 3 д. Делїнґера. Четвер 27 с. м. перший раз: „Катерина" велика опера в 3 д. Аркаса. Субота, 29 с. м. „Циганьский Барон" оперета в 3 д. Страуса. Неділя, 30 с. м. передпослїдне представленє: „Невольниця" драма зі сьпівами в 5 д. Кропивницкого. Второк, 1 падолиста послїдне представленє: „Ой не ходи Ґрицю та на вечерниці" драма зі сьпівами в 5 д. М. Старицкого.

— **Для убогого ученика.** Отсим звертаємось до загалу наших читачів просьбою надсилати на руки нашої адміністрациї ласкаві датки на заплаченє чесного одному ученикови, що робив вступний іспит. Громада по нитці тай бідному сорочка, так і тут в той спосіб допоможе ся талановитому хлопцеви. Ласкаві жертви просимо призначувати для Ф. Д.

— **З Сокаля.** Дня 1 нат. падолиста с. р. (ві второк) відбудуть ся о годинї 1 в полудне в льокали руско-народного міщаньского касина в Сокали загальні збори товариства „Шкільна Поміч" в Сокали зі звичайним порядком дневним. О як найчисленнїйшу участь і приступленє в члени сего товариства просить умильно — *Видїл.*

— **Женьский інститут св. Ольги у Львові** (ул. Сави, ч. 3), може принять ще три учениці за місячною оплатою 30 корон місячно.

— **Пожарний „Сокіл" в Павелчу** станиславівского повіта затвердило ц. к. намістництво як філію львівского „Сокола".

— **Оповістка.** Многі сьвященники звертають ся до мене о присланє їм моєї „Історії христ. кат. церкви". Відповідаю сею дорогою, що книжка вийшла накладом видавництва шкільних книжок і там продає ся. Інтересовані зволять тому відноситись до книгарнї Сайфарта у Львові, залучаючи 2 кор. яко ціну книжки, а 40 сот. на франковану посилку. — *О. А. Стефанович.*

Урядові вісти:

Президент міністрів іменував управителем галицкої филії ц. к. кореспонденційного бюра Станислава Росовского, а его заступником і управителем віддїлу львівскої филії Мариана Шидловского.

Бібліоґрафія:

— **Д-р В. Щурат. Сьвяте Письмо в Шевченковій поезиї.** Накладом Мих. Петрицкого Львів 1904. Велика 8-а, сторін 67. — В нашій критичній літературі, розсїдкуючій твори нашого Кобзаря, розбирано їх уже з ріжної точки погляду. Д-р Щурат звернув в наведений у горі праці увагу читаючої публики на одну з головних прикмет Шевченківскої поезиї — великі слїди Сьвятого Письма в его творах. Автор виказує так на житених даних з біоґрафії Шевченка, як і на просторих витягах з его творів, що Сьвяте Письмо лягло в головну основу Шевченкового сьвітогляду та що воно було одним з головних жерел Шевченкового вдохновеня. Розправа ділить ся на VI роздїлів. [Вступ, Сьвяте письмо в житю Шевченка, Реєстр фраґментів Сьвят. Письма в Кобзарі, Розбір псалмів, Пророки в Кобзарі, фільозофія Шевченка], з яких найзамітнїйші четвертий та пятий, де автор скрупулятно зібрав апальоґічні місця з Сьвятого письма і Шевченка, та послїдний, розбираючий Шевченкову фільозофію, як результат вчитана ся в Сьвяте письмо і акомодованя его сьвітогляду до сучасних обставин. Цїкаво лише, що супротив сеї розправи скажуть наші москвофіли, обжалувуючі Шевченка о безвірє? Розправа д-ра Щурата бє їх денунциациї прямо обухом по голові. Дістати єї можна в книгарни т-ва Шевченка по цїні 2 К від примірника. Оправа гарна.

Галицкий сойм.

Засїдане з дня 10 жовтня с. р.
(6-те зас. II. сес. VIII пер.)

Засїдане розпочало ся майже перед пустими лавками „одинокого польского парляменту". Відчитано ряд петиций і внесень, між ними внесене д-ра Олесницкого на силкованє анкети в справі реформи книги законів цивільних [внесене се подаємо инше].

З черги посол Лазаренкий при першім читаню свого внесеня о поміч для польского шкільництва в Бальскім повітї, жадав на сю ціль 150.000 кор. Мотивував внесене напором германїзациї. Відослано до комісиї буджет.

П. Томашевский мотивував внесене на основанє польскої реалки в Самборі. Відіслано до шкільної комісиї.

П. Мариевский поперав внесене на основанє „примусових домів працї" і кольонїй поправчих. Відіслано до комісиї адміністр.

П. Кремпа мотивує внесене на внесене „кульчикованя" безрог. Відіслано до комісиї господарства.

П. Буйновский мотивував візване, аби Видїл кр. виправцював закон зносячий шарварки.

П. Гноїньский жадав визначеня 25.000 корон на шкільні екскурзиї молодїжи по краю, та мотивував внесене, на зміну закона будівельного для місточок і сїл, аби всї домп крито дахівкою або блихою.

Польска комісия едукацийна.

П. Томашевский мотивував внесене на зміну статута Ради шкільної краєвої в цїли усамостійненя єї і надання їй автономії (по думцї програми „wyodrębnienia"). Внесене се відослано до комісиї шкільної; инші попередні до дотичних комісий.

Внесене п. Могильницкого.

П. Могильницкий мотивував внесеня, щоби візвати правительство о будову нових судових будинків в Ворцєві, Ст. Самборі, Журавні, Бурштинї, Щирци, Ворини, Суд. Вишни, Заліщиках, Мостиськах, Будзанові, Ходорові, Рогатинї, Галичи і окружних судів в Самборі, Станиславі та Чорткові. Відослано до комісиї адміністрацийної.

Внесене д-ра Олесницкого.

Монархія австрийска стоїть в передодни намїреної реформи кодексу цивільного.

Реформа тая, становлячa епоху в законодавстві державнім і дотикаюча первороднихі найважнїйших інтересів всего населеня державы, будить вже нині живий інтерес в кругах найширших верств людности нашого краю.

Досьвід учить, що не всї комісиї суспільні і не всї круги людности будуть при тім многоважнім акті законодатнім заступлені, що затим широкі круги населеня нашого краю і репрезентанти інтересів многих кляс его населеня не будуть мати можности висказаня своїх поглядів і піднести свої потреби що до реформи книги загальних законів горожаньских.

Щоби уможливити найширшим кругам забираня в тій справі голосу і представленя своїх поглядів і потреб на поли сеї реформи — вносять підписані:

В. сойм зволить ухвалити:

Поручаєть Видїлови краєвому, щоби в І половинї 1905 р. скликав анкету, зложену з представителїв всїх кляс населеня краю і по можности найбільшого числа репрезентантів інтересів того населеня задля представленя і обдуманя потреб і постулятів на поли реформи закону цивільного, і щоби відтак зібраний тою дорогою материял переслав міністерству судівництва в цїли спожитковання і узглядненя при укладї новой книги законів цивільних.

Дальше справозданє, іменно з верифікациї виборів і т. д. лишаємо до завтра.

Переписка Адміністрациї.

В. Пр. в Пе. Тепер заплачено за вересень а не жовтень. — В. Му. в Ск. Тепер заплачено за серпень а не вересень. — З. Ст. в За. До кінця року прийде нам ще 7 К 80 с. — Вп. С. Во. в Бо. До кінця року належить ся нам ще 8 К 60 с. — Т. Го. в Ям. Тепер заплачено за липень а не жовтень. — І. Ма. в Са. Тепер заплачено до кінця мая а не липня. — І. Ту. в Са. Заплачено тепер до кінця 3 кварталу. — І. Се. в Яр. Тепер плачено за вересень а не жовтень.

— **Русини! Памятайте на Народний фонд і на українъско-руску бурсу в Новім Санчи!**

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

ЗНАНА РУСКА КРАВЕЦКА РОВІТНЯ

Василя Ґресяка

перенесена з Ринку ч. 36

на площу Бернардиньску число 5

(Готель Варшавский.)

Сим маю честь повідомити Вшов. Панів і Всеч. Духовеньство, що при **змінї льокалю** я значно розширив мою робітню і склад мій заосмотрив в найновійші і добірні сукна на біжучий сезон, так що всьом в можности всяким вимогам моїх Вп. Гостий вповнї вдоволити.

Остаю з високим поважанєм

637 5—6 *ВАСИЛЬ ҐРЕСЯК.*

Надіслане.

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Короля Людвіка І,

купує і продає всякі вартісні папери, монети і т. д. Льоси на сплати місячно під як найдогіднїйшими услівями а також поручає до тягненя 2 падолиста 1904 **промеси на комунальні льоси м. Відня** по К 13·50.

Головна виграна К 400.000.

Видавництво часописи льосовань „Nadzieja", річна передплата К 3·40, на провінциї К 3·60. 679

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвїлєри, люпи і всєтанкі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

На зближаючі ся Празники і Сьвята

просимо замовляти

„Сьвітло церковне і столове“

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“

з наком +. М. Ц. Н. Т.

Для Всч. Брацтв церковних і крамниць даємо

10% фабричного рабату!

Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“ горить ясно, не коптить і не сливає.

573 18—?

БЮРО

„Ліги промислової помочи“

звертає увагу, що паперці цигаретові: „Przyszłość“ (паперці тонкі) „Nadzieja“ (паперці і тутки негасячі) заосмотрені маркою:

„Ліга промислової помочи“

суть виробом дійсно галицким першої якости.

Адреса для замовлень:

Сполучені галицкі фабрики паперців цигаретових. — Львів ул. Третого Мая ч. 2.

Оригінальні Victoria

Машини до шитя

до домового ужитку та промислових цілий, заслугують справді на всяке признане наслідком своїх знаменитих приміт

***Оригінальні* Victoria** машини до шита є найлекші, тому й показують ся найдешевшими.

***Оригінальні* Victoria** машини до шита є виробляване з найліпшого матеріялу, викінчені вельми старанно, з углядженем найновійших основ механіки.

***Оригінальні* Victoria** машини до шита не мають нічого спільного з дешевою масовою фабрикацією, за те є провідним бажанем фабрики, щоби купувча публика в

***Оригінальній* Victori-i** набула машину до шита найліпшої якости. Незвичайно елегантні і тревалі деревні уладжени походять з власної парової столярні.

***Оригінальні* Victoria** машини до шита, мають вперед і і взад всякі в'д найдешевшої до найдорожшої надають ся знаменито до артистичного гафту.

Просимо порівнякти дешево ціни і випробувати якість.

З високим поважанем 743 1—3

СЛЕРБЕР & ФРІЛІНҐ

Львів, улица Третого Мая ч. 5.

Маґазин і Робітня футер

Фелікса і Юліяна

Любельских

у ЛЬВОВІ

ул. Валова ч. 3.

Поручаємо на зимовий сезон в найбільшім виборі

футра в шкірах

як також

готові футра дамскі і мужескі, ковнірі, боа, зарукавки, шапки, бараниці і ловецкі куртки.

Сукна на покрити футер у великим виборі.

Ціни дуже низькі.

Виконанє старанне.

Цінники з ілюстрациями найновійших моделів висилаємо відворотно. 723 2—10

ЯКО ОСІННИЙ НАВІЗ є

ЖУЖЛЕВА МУЧКА ТОМАСА

із знаком ★ зьвізди

належито примінена, найдешевшим фосфоровим навозом під всякі управлювані рослини

Фабрика фосфатів Томаса ТОВ. З. З. О. Т. Берлін

Інформаційні брошурки уділяє безплатно і оплатно.

Иосиф Каррах, Львів

ул. Ягайлоньска ч. 22.

Попір перед жужлями маловартними і фальшованими 439 35 35

Склад корчиньских полотен

і готового біля, **Львів, ул. Галицка 16,** поручає: **полотна, веби, столове біле і ручники і хустини до носа у великім виборі.** Комплетні готові виправи вінчальні в постілю, почавши **від 200 зр.** 674 4—5

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі нервові недомагання, нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.**

163 28—?

Мужеску безсильність 344

викликану іменно страшними наслідками тайних гріхів молодости і розпусти, успішно наївно і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга

самоохорона д-ра Ретава

Російске видане: 1 зр.
Польске видане: 1 зр.
Німецке видане: 2 зр.

Тисячі людий найшли в ній пояснена своїх недуг і направили свої мужескі сили при помочи вказаного в книжці способу лічена. По одержаню франко належитости, висилає ся франко книга в куверті маґазином видавця R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.

„Дзвінок“

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дітям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним.

Передплата на цілий рік тілько 6 К. Адреса адміністрації і експедиції: Львів ул. Кохановского ч. 15 А.

Глядаю особи до заряду дому і ведена кухні. Адреса: о. Антоній Бескид, гр. кат. парох в Тарнавці (п. п. Риманів). 741 1—6

Матурист семинаря учит. глядає приватної посади, або лекциї на цілий рік. Ласкаві зголошена під адресою: Poste rest. „Горе“ п. Хоростків. 1—3

Глядає місця піддячого з добрим голосом, з дволітною практикою, котрий може зовсім заступити місце дяка. Адреса: Василь Драпак піддячий Дзвинячка коло Мильниці почта в місци. 1—3

Бюро Німчиновскої, Львів. Ринок 12 А, поручає офіцияліствів, музикальні учительки з французким, бони Німки, француски, фребличики, і всяку двірску та міску службу. 106

Урядник рахунковий глядає з 1 падолиста с. р. посади при товаристві задатковім або в иншій сего рода інституції. 738 2—2

Пошукую приватного ученика на один рік приготовити хлопця до першої клясы ґімназиальної. Услівя: помешкане, удержане господарске і винагорода після листовної умови. — Адреса: П. Яцків, Колодіїв п. Войнилів. 715 3—3

Женщина літ 30, приймe службу господині у сьвященика вдівця. Умів добре варити, шити біле, одіж для дітий і взагалі вести домове господарство. Заплати не вимагає ніякої, хоче лише держати при собі двоє своїх дітий, 4- і 1 ½- літне. Зголошена під: Служба, poste restante Жовква. 736 2—3

Вже появила ся в розпродажи християньско-католицка

ЕТИКА

для висших клясс шкіл середних.

Після учебника проф. д-ра Каролї Щеблїка написав сьвящ. Діонизій Дорожиньский п. к. проф. акад. ґімн.

Ціна оправленого примірника 2 К.

Львів 1904. Наклад власний. Ц. к. краєвою Радою шкільною одобрена і припоручена.

Головний склад в книжнім маґазині Ставропіґийского Інститута у Львові ул. Гуска ч. 3. 740 1—?

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка *має на складі:*

І-ий НАРОДНИЙ МАРШ Я. Ярославенка на фортепян зложений з дуже гарних українських пісень! *Ціна 1 кор.*

ІСТОРИЯ БОРОТЬБИ ВІРИ з НАУКОЮ написав *Древер*, переклав *Павлик*.

735 Се II-ге видане коштує з пересилкою 1 К 20 с. 2—5

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 189 3—30

Якова Більбля Син

КРАВЕЦКИЙ МАҐАЗИН

Львів, улиця Краківска ч. 4, (I. поверх).

Попекші в сплатах. 730 4—14

До Ню-Йорку, Канади

і всіх місцевостий в північній Америці

найдешевше, найлїпше і найвигідийше (пересідає ся лише оден раз) їде ся на **Відень - Трієст** першорядними кораблями

„CUNARD-A“

Найближші кораблї відходять:

Ultonia 19 вересня	**Ultonia** 7 падолиста
Slavonia 8 жовтня	**Slavonia** 19 падолиста
Pannonia 15 жовтня	**Pannonia** 3 грудня

Близших поясневь уділяє головне заступництво для Галичини і Буковини

Йосиф Айлє

Львів, ул. Браерівска 6. 676 2—2

Перший найбільший в краю склад машин

ДО ШИТЯ

не послугує ся аґентами

Поручає ручні машини від 28 до 50 зр., ніжні від 28 до 65 зр. обручкові і Central-Bobbin до шитя, ґафту та грубших краєвецких робіт від 65 до 88 зр. на рати. Готівков 10% дешевше. Пятилїтна гарантия. Наука шитя і ґафту безплатна. Всякі системи машин до шитя приймаю до направи.

Львів, Готель Жоржа

Іван Іваницкий

механік і спеціяліст.

Прошу домагати ся цїнників. 699 3—52

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ АНТОНІЯ СЕРАФИНА

в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротшім часі, а також має на складі готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всім Вп. приходникам і фундаторам за всі дотеперішні замовлена, прошу о ласкаві замовлена так на поодинокі нові дзвони як і на цілі ґруни. За тревалість материялу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьміляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публиці.

З глубоким поважанем

АНТОНІЙ СЕРАФИН.

54 Агентів не висилаю.

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

під зірмою

АДОЛЬФА ЗІНҐЕРА Львів, Сикстуска I

поручає спроваджувати

КАВИ				ЧАЮ			
Santos добра	55	кр.	½ кґ.	Congo добра	1·40	кр.	½ кґ.
Portorico prima	65	„	„ „	Moning родинна	1·60	„	„ „
Ceylon знаменита	70	„	„ „	Kaysow добірна	1·80	„	„ „
„ плянтац.	90	„	„ „	Souchong знам.	2·—	„	„ „
„ перлівка	90	„	„ „	„ найл.	2·50	„	„ „
Мокка арабска	80	„	„ „	Kintuk аромат.	3·—	„	„ „

Висилка 2 кґр. кави і 1 кґр. чаю разом **оплатно**, або 2 кґр. чаю і в 5 кґр. кави **осібно** оплатно за післяплатою. 86

Рух залізничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

з Іцкан **12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова **2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя 3·25*.
„ „ на Підзамче 3·04*.
„ Рави руской 6.42,
„ Підволочиськ 7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче 7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного 7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора 8·00, 10·00*.
„ Станиславова 8·10.
„ Яворова 8·20, 4·45.
„ Бережан 5·08.
„ Стрия 10·02, 4·35.
„ Рогатина 10·20.
„ Коломиї 11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

з Якова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята]

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова **12·45***, 4·10*, **3·25**, 8·35, 2·55, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан **2·51***, 6·30, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиськ 6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамче 6·42, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного 6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова 6·50, 5·48.
„ Самбора 9·25, 3·40.
„ Тернополя 10·36.
„ „ в Підзамче 10·52.
„ Чернівців 10·45.
„ Бережан 10·50.
„ Стрия 3·05 11·05*.
„ Рогатина 3·30.
„ Коломиї 5·55.
„ Рави руской 7·05*, 11·10* [тілько що неділї].
„ Перемишлян до 30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32. 2·05, 3·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 3/5 до 11/9 вик.]

до Якова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 5·18 попольудни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·43 попольудни.

до Щирця 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їздні як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розкладки їздні і т. д. мож набувати через цілий день в мійскім бюрі п. к. державних залізниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

При закупні технічних приборів вимагайте виключно найліпшого.

Видавець і одповідальний редактор: Др. К. Левицкий. Папір в забр. Черниньского. З друкарні Народової (Меяцких) Львів, Коперника ч. 2.

Ч. 218. Львів, Второк 28 Вересня (11) Жовтня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і съвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнта ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuzawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише на попередним застереженем. — Рекламації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубрикі „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Законопроєкт про рентові оселї.

(Дальше).

Круг дїланя рент. комісий. — § 37. Комісия рент. рішає про творене рент. осель, уділене рент. позичок, та доконує емісиї листів рентових. Дотично справ, собі порученних, заступає комісия край зглядом третих осіб.

§ 38. до комісиї належить означене вартости господарства, згляднo заряджене оцінки. При оцінцї треба увзглядняти зріст вартости землї на будуче і т. п. Оцінку переводять орґани комісиї.

Кошти удержаня комісиї рент. (§ 41) носить край. Члени комісиї повняють свій уряд безплатно, але можуть бути ремунеровані ex post в разї більших трудів. Належить ся їм зворот коштів і дієти в разї подорожий з уряду.

§ 42. Кошти розслїду подання внесеного до комісиї о позичку має поносити петент, коли подане відкинено; як-же бодай в части увзглядненo, то край. Комісия може від петента жадати з гори зложеня кавциї на забезпеку евент. звороту коштів.

II. Видїл краєвий (§ 43) надзорує дїяльність комісиї, (§ 44) іменує двох членів до комісиї, персонал урядовий, означує їх плату, кошти, дієти як і ремунерациї для членів комісиї і предкладає справозданя соймови (§ 45).

Одвічальність краю (§ 46). За листи рентові, і загалом за з'обовязаня рентові, одвічають в першім ряді гіпотеки на рентових оселях, фонди рентові (о сім низше § 61!), а далї край.

Наглядь правительства. (§ 47) намісництво може наглядати акцию комісиї та може жадати предложеня касових виказів. Сей надзір виконує (§ 48) правительство через комісаря. Намісництво може завішувати ухвали комісиї видані поза межами еї компетенциї або всупереч законови.

Листи рентові. (§ 49) емітує видїл кр. іменем краю. Лист має мати аркуш купоновий і тальон. Найвисша сума (§ 50) рентових листів в обігу не може переступити 5,000.000 кор. Підвисшене сеї квоти може наступити лише законною дорогою. Сума емітованих листів (§ 51) не може переступити рівночасної суми несплачених а загіпотекованих рент. позичок. Гіпотеки рентових позичок одвічають як кавциа на забезпеку претенсий з рентових листів. Стопа процентова листів (§ 52) есть 4 прц. або 4½ прц.; означує еї при кождоразовій емісиї видїл кр. Кождий рент. лист (§ 54) мусить бути удостовірений комісарем правительственним, як посїдаючий забезпеку в рент. гіпотеці.

Виплата і сплата позичок рент. листами: (§ 55) Позичка рентова виплачує ся (§ 55) по заінтабульованю рент. листами в їх номінальній вартости. Рентова комісия може однак застерегти собі комісову продаж рент. листів на рахунок затягаючого позичку. Рівнож сплати капіталу рентового може доконувати довжник рент. листами в номін. вартости.

Посїдач рент. листу (§ 56) побирає від листу піврічні відсотки з гори, а в разї вильосованя листу дістає номін. вартість.

Викупно і льосованє рент. листів. (§ 57) Викуповує їх край через скуп (по номін. або низшій вартости) або через льосованє. Про льосованє враз з числом маючих ся вильосувати листів має ся (§ 58) оголосити на 8 днїв на перед в уряд. часописях. Сума маючих ся льосувати листів має відповідати сумі рентового фонду сплати (низше § 63!) з его стану на 14 днїв перед днем льосованя. Виплата вильосованого листу (§ 59) наступає в шість місяців від вильосованя за зворотом листу. Опроцентованє вильосованого листу уступає з днем виплати. Викуплені чи через скуп, чи через льосованє, чи через сплату позички листами — листи мають ся (§ 60) сейчас нищити.

Фонди емісиї рент. листів. — § 61. Для переведеня емісиї рент. листів установляє ся три фонди: 1) опроцентованя рент. листів; 3) фонд резервовий рент. листів. Також ті фонди відповідають як кавциа за заспокоєня з'обовязань з рент. листів. Фонд опроцентованя (§ 62) творить ся з тих частий вливаючих рент, котрі призначені на опроцентованє позичок рентових. Служить до опроцентованя листів рент. Фонд сплати (§ 63) призначений на викуп рент. листів і сплату вильосованих рент. листів, а творить ся 1) з тих частий вливаючих рент, що призначені на сплату позичок і 2) з сплачених готівкою рентових позичок. Фонд резервовий (§ 64) служить до покритя браків в обох наведених фондах, а творить ся 1) з частий обох сих фондів, припадаючих на заданнені купони а рент. листи; 2) з відсотків проволоки; 3) з опроцентованя фондів з §-у 61; 4) з инших евент. приходів.

Участь комісиї рент. в лїцитациях — (§ 67) Рент. комісия може участвувати в лїцитациях рент. осель та набувати їх іменем краю.

Від коли обовязує сей закон? § 69 — від хвилї, яку означать намісництво з видїлом краєвим.

(*Дальша буде.*)

Промова

пос. д-ра Евгена Олесницкого, виголошена на засїданю з дня 4 с. м. в справі его-ж внесеня на зміну §. 47 вод. зак.

Вартість закона пізнаєсь доперва при его практичнім виконаню. — Засаду тоту стверджує виконанє краєвого закона водного. — Закон сей обовязуючий від р. 1875 виказував доси під многими зглядами недостатки в практичнім виконаню, однак недостатки ті виступають якраз доперва тепер, коли в наслїдок розпочатя будови каналів водних і сполученої з тимже реґуляциї рік деякі постановленя закона того маючого доси в рідких лише случаях примінена, — будуть часто і широко стосовані.

До тих постанов належить постанова §. 47. сего закона. Норма сего §-у знайшла після моєї гадки невластиво місце в законї краєвім. Становить она о новім способі набутя власности, якого не знає закон цивільний і порішує сей спосіб суперечно з постановами §§. 407—412 зак. див.

Після сеї норми має грунт узискавший в наслїдок будови реґуляційної привласти предприємству реґуляційному без огляду на те, чиєю власностию був він дотепер отже і тодї, коли він як власність приватна був доси інтабульований на особу приватну. — Есть то отже зовсїм новий спосіб набутя власности „через будови реґуляційні" — якого не знає закон цивільний, — а позаяк законне упормованє квестий права приватного належить після закона о репрезентациї державній до компетенциї ради державної, — тож після моєї гадки постановленє тое невластиво знайшло місце в краєвім законї водним тим більше, що державний рамовий закон водний такого постановленя в собі не містить. Так представляєсь річ зі становиска правного.

Практичні наслїдки сеї постанови представляють для краю, а іменно для властителїв надрічних грунтів великі некористи і значні небезпеченьства, котрі суть в станї в значній мірі зрівноважити тим користам яких тілько лїт вижидає край від реґуляциї рік.

Сей вилом з постанов закона цивільного виродив тенденцию забиранє як найбільше просторів землї з надбережних грунтів на власність скарбу державного, а тота тенденция переведена вже доси в значній мірі в практицї грозить тепер, коли стоїмо перед широкою акциєю реґуляційною, — широким викупленем землї на велику скалю, шкідливим для приватної власности грунтової так, що супротив того стоїмо перед отвертим питанєм, чи ті, в котрих інтересї має переводитись реґуляция не стратять через те більше як зискають. — Уталенє і обезпеченє русла ріки при реґуляциї наступає доволним способом або спровадженє сего русла в его первісним коритї до властивої траси реґуляційної усильнюючої і обезпечуючої корито ріки, — або творить ся нове корито і приймаєсь его за підставу до реґуляциї.

В першім случаю остають значні простори по обох сторонах корита, котрі заливала або забирала неуреґульована ріка, — а другім остав давне опущене корито, котре стає грунтом.

Після закона цивільного повинні відсипи ті так в однім як і другім случаю припасти на власність властителїв грунтів сумежних, згляднo тих, на котрих власність звільнені з під ріки простори суть заінтабульовані, — а після постанови §. 409 з. ц. припадає опущене корито ріки передовсїм тим, котрі через новий біг ріки поносять шкоду, як жерело їх відшкодованя. Тимчасом §. 47. зак. водного відбирає се право властителям грунтів сумежних а призначає ті відсипи на власність скарбу реґуляційного.

Завдяки сему постановленю тратять в першім случаю властителї сумежні зовсїм безпідставно і безправно свою власність і вже тим способом значну поносять шкоду. Но значно більшу ще шкоду поносять они через те, що тратять приступ до води. Над берегами ріки положені суть правильно всюди насовиска, котрі при нинїшнім роздробленю орних грунтів становлять головну підставу екзистенциї господаря. Ті насовиска тратять однак половину вартости, коли писаний худобі відпимаєсь пійло, і приступ до води, — коли худобу тоту треба далекими дорогами гонити до напою. А кромі сего треба взяти на взгляд і тое, що на відсипах тих заводить скарб культуру лозини і що відсипи ті граничать з другої сторони все таки з насовисками громадскими і приватними. Яжаж тут нагода до шикан і секатур громад і приватних властителїв! Нехай лише ногою вступить худоба громадска на терен відсипів, — то сейчас ловить еї сторожа, — приходить комісиї, кари, штрафи, котрі більше дадуть ся в знаки громадї як дотеперішні повіни, котрі вправдї робили нераз величезні шкоди, але з другої сторони наносячи намулом шутровиска уплодородняли тоті і на будучі роки викликали живійшу вегетацию.

Там, де реґуляция переведена буде в той спосіб, що русло ріки поведе ся зовсїм иншим коритом прибуває до всїх тих некористей і тое що грізне небезпеченьство, що нове корито правильно перетинати буде значні комплекси ґрунтів або насовиск тої самої громади на дві части. Коли ж опущене корито перейде на власність скарбу, — то тим способом унеможливлений або значно утруднений буде перехід худоби з одної части на другу, — а хоч припустити належить, що утворені будуть через тое давне корито перепусти для сего перегону, то тим не менше при кождім такім переході не можна буде устерегчись від дрібних шкід, і знов буде нова нагода до секатур громад через орґана надзорчі скарбу, котрі як учить сумна практика не грішать в відношенню до нашого мужика ані зглядностию ані справедливостию.

А на громади упаде кромі сего ще значний тягар подовжня або потрови сторожи худоби громадскої задля безнастанного пильнованя еї перед вступленем на територию відсипів. Се суть ті грізні некористи, які нинї вже вся людність рильнича в надрічних сторонах глубоко відчуває, котрі ві переймають оправданим страхом і напувають скептицизмом супротив добродійств реґуляциї.

Настрій сей піддержує в значній мірі і дотеперішна практика постанови § 47 зак. водного.

Виказує она, що при дотеперішних случаях застосованя сего §-у дотичні власти політичні не числились зовсїм з можливостию жаданя властителїв сумежних ґрунтів, щоби відступити відсипи на їх власність. Відсипи загарбають ся нинї безцеремонно від разу на власність скарбу, — без переведеня доходжень, які простори як відсипи уважатись мають і тим способом загарбають ся часто тим титулом на власність скарбу такі простори землї, котрі зовсїм до відсипів не належать, а клявзула § 47 позваляюча на заняте відсипу лише тоді, „коли его предприємство не потребує до забезпеченя берегів" есть зовсїм ілюзоричною, бо тут тота сама власть децидує зовсїм арбітрарно о тій потребі і виступаючи рівночасно як сторона і судия в одній особі поступає зовсїм арбітрарно і безвзгляднo і просто конфіскує ґрунта приватні без огляду чи заходить сего потреба чи ні; що приходить їй тим лекше, що звичайно має до дїла ві сторонами не розумїючими права і не спосібними его доходити.

Маю перед собою рішене міністерства рільництва з 12 падолиста 1890 ч. 10.837, котре констатує в однім случаю, що староство без переведеня доходжень заняло титулом відсипів ґрунта приватні знаходячі ся по-за будовами реґуляційними на власність скарбу з покривдженем громади і приватних властителїв. Був то случай де громада вшїмковим способом доходила свого права, — однак правильно дїють ся такі річи супротив громад безоборонних — і правильно відбуваєсь конфіскованє землї на широку скалю.

Для того в нинїшній хвили, коли стоїмо в передодни широкої секциї реґуляційної, — належить дорогою законодавства уреґулювати тоту справу і з гори унеможливити ті надужитя, які супротив дотеперішної практики грозять приватній власности земскій. Проектована мною зміна § 47 зак. водного має як раз тоту ціль на оцї. Внесене моє робить ріжницю мїж добром публичним а приватним. Де розходить ся о перше — есть титул до жаданя відплати ві сторони інтересованих — есть даною також можність обезпеченя інтересу реґуляциї через вложеня обовязку відповідного закультурованя відступлених відсипів. Де розходить ся о власність приватну — там повинні бути задержані постанови закона цивільного обезпечуючі тоту власність, — а інтерес реґуляциї есть і тут вповнї обезпечений приписами закона о будові доріг водних, котрий дає ему право експроприациї. Де отже сего заходить потреба, нехай буде переведена експроприация, — нехай буде дана можність властителеви приватному узискати відповідне відшкодованє так за ґрунт як і утрачені користи в господарстві, однак а гори вже відбирати приватну власність, як се постановляє § 47 в теперішнім его змісті, — есть річею незгідною з поняттем права і недостойною провинною держави.

Під взглядом формальним вношу на відступленє сего внесеня комісиї водній.

На західних окраїнах.

(*Допись з Горлицкого*).

Вшехпольска газата разом зі своїм Słow-ом polsk-им ниже й не спить, а дальше і їсти не зможе, та заєдно лиш товче ся по всїх закутках нашої Руси-України і рикає мов скажена, що раз вже зробити треба з Галичини польский Пїємонт.

Słowo polskie ч. 449 з 23 вересня с. р. в вступній статї „Поляци і Русїнї в Галїциї заходнїй" помістило, що в західній Галичині Русини стало замешкують в більшім числї в 9 повітах, а то: Пшеворск, Ланьцут, Стрижів, Коросно, Ясло, Горлицї, Грибів, Новий Санч і Новий Торг в загальнім, перецідженим через вшехпольске сито числї 76000, при чім вписало навіть після вшехпольскої рахуби і процент Русинів в згаданих повітах, та висьпівує дальше, що та кольосальна більшість Мазурів не тільки, що не асимілює своїх сусїдів, але рутенізує ся ще і винародовлює. Бо каже, що політична шкільна „szczególną opieką otacza żywioł ruski w Galicyi zachodniej". А як факт рутенізациї подає вшехпольский орґан повіт горлицкий, де на 74·21 проц. Поляків а на 25·28 проц. Русинів, Поляки мають мати лише 34 шкіл, а Русини мають мати 24 школи, отже після вшехпольского числення Русини мають релятивно шкіл два рази більше. В кінци накликує ся там на власти шкільні, щоби не фаворизували Русинів в західній Галичині, але щоби „за-

Лев Новосад

абсольвент Ц. К. технольоґічного музея промислового у Відни.

Склад і робітня обуви

Чоботи

для дам, мущин і дїтий. Спеціяльїст обуви для ніг болячих і окаліченних.

Осібний віддїл направи обуви.

непромакавмі власного винаходу під гваранцивю.

Львів, Пасаж Міколяша.

632 7—13

рівно“ ибито заспокоювали потреби обох народностий

Гай! гай! гарні Ваші слова, пановє вшехполяки, ними-б лише мід тай вино пити, коби вони були правдиві, тай коби на правду вдасти шкільні хоть в сотій части опікували ся тут на Заході так школами рускими, як польскими! Але до того еще далеко, дуже далеко...

Щоби однак дати вшехполякам свідоцтво правди, о скільо тут, а специяльно в повіті горлицкім, зрутенізовані суть і просьвічені тоті 43 чисто рускі громади, то маєте зладжений виказ на підставі схематизму учительского з року 1904, і на підставі докладного провірена, як то ц. к. рада краєва, евентуально ваша політика, опікує ся в тім повіті польскими школами, а як знов „рутенізує“ Лемків.

На 44 громад польских маєте 1 школу виділову, 1 школу 6 клясову, 2 школи чотироклясових, 2 школи пятиклясові, 23 школи двоклясових, 2 школи одноклясові о двох силах і 5 шкіл одноклясових о одній силі. Разом польских шкіл 36, а в тих польских школах працює 118, кажу сто вісїмнайцять учителїв!

Подивіть ся тепер на тих 43 громад руских, який рай, яке щасте там панує, яка там величезна просьвіта з вашої ласки шириться! На 43 чисто рускі громади є 17 шкіл одноклясових чинних, а 7 шкіл замкнених. А в 19 громадах нїкому о школї і не снило ся а і в тих 17-тьох чинних руских школах працює аж 18 учителїв — з того в додатку кілька Польок, що мають допераа від Лемків учити ся по руски, а 5 некваліфікованих. Ну і то має бути просьвіта!? Хиба нїгде під сонцем нема такого краю, деби панували такі анормальні обставини. Певно вшехполякам і Прусаки иншою міркою міряють, а вони ще й килять собі й глумлять ся та затирають руки в своїм „Słowi“, що в 43 громадах руских є аж 17 шкіл з 8 учителями, а в 44 громадах польских 36 шкіл зі 118 учителями! Гарна пропорция, нема що казати. Таж преціпь 43 громад руских а 44 польских тож половина Русинів і Поляків! А чи мають тут Русини вже не кажу хоть одну школу чотироклясову — яка їм після всяких законів Божих і людских належить ся — але бодай одну міверну школу двоклясову? Таж тут також суть величезні села рускі як Ждиня, Устє руске, де відбувають ся і дорічні торги, — Лосє, Реґетів і Рихвалд. Таж тих 43 громад руских грубо оплачують податки на школи, а чи їх потреби зарано заспокоюють ся як потреби Поляків? Чи то не кривда? Чи в силї були-б вшехполяки стерпіти таку наругу?

Не від річи буде згадати прикладно для ілюстрациї відносин також і про наших тутешних отчиків самих найтвердійших враз з їх „Галїчанїном“ та „Словом русским“. І щож ви отчики-батюшки, ви іскренняякоренныя Руссе, ви „скристалїзовані русскії“, Чи чуєте наругу, чи чуєте ви той глум? Ви Карчмарчики, Конистянскій, таж ви і повітовими саветніками і віцемаршалками. Чи знаєте ви о тім? Чи ви коли впімнули ся о усунене кривд вам повіреного стада? Але правда — вам того не треба би „pod jednym dachem“ — у вас благодействія. Вам не треба школи, нехай буде як в Росиї. Во Лемко, бідний, темний, здеморалїзований тільки в горівцї находить свою розраду і вам з тим добре, бо дасть ся вам вести, де самі схочете. Просьвіти ви братчики боїте ся. Учителя хочете уважати за дяка. Ви боїте ся, щоб той Лемко, просьвітившись, не забажав будувати Украіни, котрої ви дуже ненавидите, тисяч раз скорше воліючи Польщу. Ся Україна, мов чорне марево снуєсь вам поперед очи, та пуджав вас мов чорта свячена вода. Сли де який брат ваш по званю, як о. Менцїньский, щирий робітник, і возьмесь до праці над бідним запущеним вами народом, то ви мов пьяни з піною на устах кидаєтесь на него, обкидуєте его грубими клеветами, оскверняєте вашими інтриґами. Вам не сподобало ся, що він вислав 10 хлопских синів до школи, при чім не пожалував труду і гроша не мало. Чи багато є таких між вами „русскіх“? З сим і будьте здорові, простіть за пару слів гіркої правди а еще ми про вас колись з осібна побалакаємо більше.

Уловчик.

Справи заграничні.

Справа Ліпе-Детмольдска.

Від двох тижнїв наробила в цілій Німеччині великого гамору справа дрібного німецкого князївства Ліпе-Детмольдского. Німецкі дневники всїлякої масти, навіть консервативні, виступали більше або менше остро против цісаря Вільгельма II, завзивали канцлера до уступленя, а декотрі навіть уже заповідали его уступлене. О що-ж пішло?

Маленьке князївство Ліпе-Детмольдске, що має всего обшару несповна 20 квадр. миль, а населеня около 140.000 душ, належить до німецкого союза нарівно з иншими німецкими більшими чи меншими державами, як Пруси, Саксонія, Бавария і ин. Рід пануючих князїв инмер там в р. 1895 на кн. Вальдемарі, а лишив ся тілько хорий на умі кн. Александер. Вже тогдї був спір о наслїдство між спорідненими родами Шаумбурґ-Ліпе і Ліпе-Вістерфельд. Навіть обнив уже реґенцию (в заступстві хорого кн. Александра) кн. Адольф Шаумбурґ-Ліпе. Але справа оперла ся о Союзну Раду Німеччини, а ся, відложивши рішене що-до наслїдства престолу на пізнїйший час, признала реґенцию ґр. Ернестови Ліпе-Вістерфельдскому, а місцевий сойм ухвалив опісля в р. 1898, що в разї смерти ґр. Ернеста має реґенцию обняти его син, ґр. Леопольд. Отже тепер той ґр. Ернест умер д. 26 вересня с. р., а по нім зараз обняв реґенцию ґр. Леопольд. Тимчасом же цісар Вільгельм II таки в день смерти реґента Ернеста вислав до ґр. Леопольда таку телеґраму: „Висказую Вам моє спочуте з причини смерти Вашого батька. З уваги, що правний стан річи нїяк не є вияснений, не могу признати Вашої реґенциї і длятого не позволю войску зложити присягу“. Значить, цісар вмішав ся у внутрішні справи суверенного нїмецкого князївства, не маючи до сего жадного права.

Длятого то й дневники указують на сю безправність, зазначуючи цїлком слушно, що те, що нині спіткало маленьку країну, може завтра спіткати кождну нашу союзну нїмецку державу, як пр. Баварию або Саксонію. До того указують на невластивість такого кроку, котрий навіть таке маленьке князївство, як Ліпе-Детмольдске, мусить собі легковажити, та слушно докоряють цісареви, що акт, котрий попри приватнім характері висказу спочутя, має також урядовий характер, видав цісар без підпису канцлера. Длятого — кажуть — канцлер повинен у всякім разї уступити, — все одно, чи він не дав свого підпису, бо не згоджував ся на таку телеґраму, чи длятого, бо его о те не питав цісар.

З другої сторони також і кн. Адольф Шаумбурґ-Ліпский (мимоходом кажучи, брат жінки цісаря Вільгельма II) вніс до Союзної Ради протест против реґенциї ґр. Леопольда; бо найшов ся ще инший претендент, ґр. Ерик Ліпе-Вайсенфельд, пруский ротмистр краєвої оборони, що вніс до детмольдского сойму протест против реґенциї ґр. Леопольда і заявив, що він обіймає реґенцию та визначає для своєї справи повномочника до Союзної Ради.

Справа ся має також і сьмішну сторону. Ото рід Шаумбурґский і так само тепер ґр. Ерик протестують против наслїдства престола і реґенциї ґр. Леопольда, головно опираючи ся на тім, що бабка ґр. Леопольда була міщанського роду. Тимчасом показує ся, що й бабка кн. Адольфа Шаумбурґского не тілько не походила з рівнорядного пануючого дому, але й вела житє розпустне; а ґр. Ерик таки сам женатий з міщанкою.

Детмольдске правительство заложило протест против телеґрами цісаря і передало справу наслїдства престола наново Союзній Радї. Також і сойм детмольдский радить над справою і має із своєї сторони ухвалити протест до Союзної Ради та ще й установити законом, що ґр. Леопольд навіть в разї смерти недужого кн. Александра має вести реґенцию, поки справа наслїдства престолу не буде окончено полагоджена.

Остатні вісти доносять, що цісар Вільгельм очивидно рад викрутити ся якось з немилої пригоди. Ото канцлер ґр. Бїльов вислав д 8 с. м. письмо до віцепрезидента Детмольдского сойму, що цісар на его запитане заявив, що зовсїм не мав намїру мішати ся в конституційні права князївства ані робити трудности ґр. Леопольдови в тимчасовім виконуваню реґенциї, схотїв тілько зазначити, що на разї не велить войску складати присяги реґентови. Канцлер висказує надію, що Союзній Радї удасть ся незадовго полагодити справу для добра князївства, та запевнює, що ужиє всїх сил, щоб се стало ся як найскорше.

Справи австро-угорскі.

Справа бар. Гандля.

Наші читачі знають уже з телеґрамів, що дальматский сойм замкнено зараз по его отвореню. На Службі Божій перед отворенем сойму явив ся сам тілько маршалок, а з послів не було нїкого. На першім засіданю зараз по промові маршалка, отвираючій сойм, найстарший віком посол Цінґрія відчитав заяву всїх послів, так хорватских як сербских і італійских, що в нарадах сойму так довго не будуть брати участи, поки намісником буде бар. Гандель, котрий обидив цілий край. Зараз по відчитаню тої заяви намісник вийшов із салї серед грімких окликів всїх послів і галерії, а правительственний комісар вручив маршалкови цісарске письмо розвязуюче сойм. Отже справу сю так поданє урядовий дневник на підставі переведеного заступником намісника дисциплїнарного слїдства:

Дня 13 липня появили ся в опозиційнім дневнику Narodni List [видаваним хорватским патріотом, послом соймовим і до державної ради о. Банкінім] острі докори против декотрих урядників. Намісник бар. Гандель підозрівав, що тую статю написав або інспірував комісар Бенкович. Отже закликав его до свого бюра і скартав его в притомности трех инших урядників. Бенкович уверяв словом чести, що нїчого за тую статю не знає: а тоді намісник сказав, що підозріне є так сильне, що не можна его збути словом чести. А коли Бенкович ще раз потвердив слово чести, сказав намісник: „Алеж я вже раз сказав, що гадаю про дальматске слово чести; після иншої верзії сказав лише: „Я вже раз сказав, що гадаю про слово чести“. Зізваня чотирох урядників, що при тім були, є суперечні: один каже рішучо, що намісник сказав „дальматске слово чести“, а остатні три кажуть, що слова „дальматске“ не чули. Бути може, що судове слїдство, в котрім свідки зізнавали би під присягою, вияснило би справу; але до такого слїдства нема притоки. Отже здає ся і справа остане нерозясненою.

Тепер очивидно можлива є лише або усуненє бар. Гандля або розвязаня сойму; та се друге мабуть нїчого не здалось би.

Угорский сойм.

Нова сесия угорского сойму розпочала ся сензаційно. Перед скликанем сойму президент міністрів Тісса видав був відкрите письмо до своїх виборців, котрим збентежив всю мадярску опозицию. В сім письмі Тісса називає обструкцию злобним і анархістичним порывом підрядних і заслїплених елементів в соймі і заповідає їй борбу на житє і смерть. Тісса апелює до патріотизму і здорового розуму народу, аби мир заключений з короною в військових справах, котрий народови приніс такі великі здобутки, був цїлковитий, аби его додержано, а не нарушувано в злочинний спосіб. Домагання Мадярів узгляднено о стілько, о скілько се позволяє спільність армії. Справу языка команди треба полишити рішеню монарха. Ся справа повинна щезнути з порядку дневного соймових нарад. Раз вже треба звівечити змаганя унеможливляючі працї сойму. Тісса дає до пізнання, що в борбі з обструкциею не жахне ся перед нїчим, що могло би довести его до цїли. Першим средством до побореня обструкциї буде реформа реґуляміну нарад сойму.

В кругах опозициї счинив ся великий ґвалт. Преса заповіла, що опозиция в соймі не допустить до нїякого обмеженя дотеперішних прав послів і що „зухвалий провокатор“ буде знищений. На першім засіданю сойму Кошут дуже остро заатакував президента міністрів і між иншим сказав: „Ситуация Угорщини є того рода, що власть є в руках пануючого, котрий заступає також власть чужої держави. Супротив сего парлямент мусить мати в руцї найостріїші средства, бо треба буде або зречи ся свободи, або ратувати ся революциєю“.

Тісса заявив, що наміряє внести проект зміни реґуляміну, котрий буде домагати ся, аби буджет і закон о бранцї муґли бути полагоджені в означенім реченци, так аби технічна обструкция при тім сталась неможливою. Инші постанови не будуть обмежати анї свободи слова, анї замикати дискусиї, анї також обмежати лїсти бесїдників.

Що до становища опозиційних сторонництв, то гадки в сторонництві Кошута суть поділені. Одні відкидають всяку гадку ревізиї реґуляміну, другі суть готові до деяких уступок. Так само є в людовій партиї. Католицко-людове сторонництво і партия Уґрона відкидають всякі реформи. Лїберальне сторонництво стоїть рішучо по сторонї Тісси.

Війна.

Анґлїйскі, нїмецкі і росийскі дневники доносять згідно, що Куропаткін не буде боронити ся в Мукденї, лише уступить дальше на північ аж до Тєлїну. Здогадують ся, що Куропаткін має тепер яких 30 тисячів війска більше нїж Японцї і може їх успішно заатакувати, а то тим більше, що Японцї здаєсь не надїяли ся того і не укріпили відповідно своїх становищ. В Льондонї говорять, що Куропаткін хоче проломити японьску лїнію аби прийти з помочию Порт-Артурови, котрий вже не може довго держати ся. З Порт-Артура перекрав ся недавно до Куропаткіна князь Радзївіл і розповів про все, що діє ся в кріпости. Сам цар мав наказати Куропаткінови, аби ішов ратувати Порт-Артура.

Марш российскої армії мав розпочати ся дня 5 жовтня. Як доносять з Петербурга, Росияни обсадили насамперед кілька позицій, котрі Японцї лишили були без ґарнїзону. Куропаткін хотїв обійти позициї Японців, але они спостерегли се і уступили. Российскі війска рушили відтак дуже скорими маршами. Між переднїми сторожами відбувають ся без перерви перестрілки. Российскій віддїл дійшов аж до янтайских копалень, де Японцї мали великі страти. Японцї уступили з позицій положених найдальше на північ. Після найновійших донесень з Харбіна Росияни вже обсадили станцию Янтай, положену лише о 12 км. на північ від Ляояну. Друга часть российской армії мала вже обсадити наново позициї коло Бяньпузи, положені о 12 км. на північ від Бенсіку, де армія Курокого в часі битви під Ляояном перейшла була ріку Тайці. З Мукдену доносять також, що Росияни вже навіть перейшли через ріку Тайці на схід від Бенсіку. Японцї мають покидати свої становища коло Ляояну і уступають на полудне. Головні японьскі становища мають бути на горбах на схід від Янтаю. Можлива річ, що коло Ляояну прийде до другої великої битви, але сим разом атак виконає российска армія.

(Телеґрами).

Мунден. Японьскі вояки, котрі терплять на брак харчів і теплих одягів, рабують Хінїв, християн і Магомеданців. Інтендант российскої армії казав роздати між населене мукденьскої провінциї 50.000 одягів.

Льондон. Дневники доносять, що від часу битви під Ляояном, Японцї дістали більше нових війск вїж Куропаткін. До Інкау прийшло для них 15.000 нового війска, а в найблизших днях дістануть три нові дивізиї. Ляоян Японцї укріпили так, що можуть там здержати похід российской армії.

Токіо. Говорять, що Японцї сконцентрували огонь своїх батерий на порт, аби знищити решту российскої фльоти і що досї повелось їм затопити три кораблї.

Льондон. З Чіфу доносять, що від кількох днїв не прийхало анї одно судно з Порт-Артура. Мимо високих оплат Хінці боять ся пробувати ломити блєкаду. В Дальнім Японцї мали стяти кількох Хінців підозрілих о се, що хотїли затроїти вернині.

Кардіф. Росия і Япан все еще купують масами вуголь. Від початку війни вислано звідси 2½ мілїона тон вугля. Також з инших портів вислано богато вугля. В послїднім часі вислано більші ладунки вугля на якийсь остров при західнім березї Африки. Здогадують ся, що сей вуголь призначений для балтийскої фльоти.

Шанґай. Хінці скуповують і посилають до Тяньцину великі засоби харчів. Тут гадають, що Хінці громадять сї харчі для Росиян.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Угорский сойм.

Будапешт. Одна часть партиї Кошута годить ся на зміну реґуляміну, друга часть заповідає безощадну обструкцию. Надіють ся, що умірковані елементи возьмуть верх і що обструкция обмежить ся на франкіі Уґрона.

Політична демонстрация.

Берно. По робітничих зборах товпа устроїла демонстративний похід за загальним голосованем. В нїмецкій технїці і нїмецкій школї ім. Рудольфа повибивано шиби. Поліцию обкинено камінем; кількох поліцаїв ранено. Військо розігнало демонстрантів. Один офіцир ранений каменем. Арештовано 15 осіб, між ними Млязека, редактора робітничої часописи Prokop.

Ческий сойм.

Прага. Нинїшне засїданє сойму буде послїдне в сій сесиї. Нїмці заявлять, що від обструкциї не відступлять з причини рішучої заяви Чехів, що они не відступлять від обструкциї в державній радї.

Ватикан а Франция.

Париж. Дневники доносять, що римска курия видасть в короткім часї студию в справі відносин церкви до держави у Франциї, як відповідь на внесений в французскім парлямент проект закона в справі розділу держави від церкви.

Намащене сербского короля.

Білград. В неділю відбуло ся в церкві монастиря в Зіча торжественне намащене короля Петра. Церемонію намащеня виконав по торжественній службі божій митрополит.

НОВИНКИ.

— **До відомости ц. к. дирекциї зелїзниць в Станиславові** Дня 5 с. м. купував я на станциї в Коломиї білет їзди до Черновець, та знаючи, що ц. к. міністерство зелїзниць ще перед піврокум мало ввести в уживане також білети з нїмецко-рускими написями, спокійно зажадав при касї такого білету. Коли ся почув касиер п. Rozwadowski, замість гречно відповісти, що таких білетів ще нема, впав з страшну лють і з піною на устах заверещав на цїле горло перед присутними: „Daj się pan wypchać z ruskim biletem, bo żądać ruskiego biletu, to znaczy robić sobie z kogoś kpiny“! — і се повторив два рази. А коли я звернув его увагу, що повинен чемнїйше поступати зі стороною, бо внесу жалобу до зелїзничих властий, тоді п. Розвадовский замість зрефлектувати ся, кричав дальше: „Idź pan sobie nawet do Najjaśniejszego Pana, to mnie nie nie obchodzi“. То все чули люде, що стояли коло вікна каси. Так поступав собі п. Розвадовский з купуючими білети і то вже не перший раз, бо п. Р. своїм частим грубим поведенем супротив сторін здобув вже собі в Коломиї широку славу. Пятвемо проте, чи ц. к. дирекция зелїзниць думає належно поучити пана Rozwadowsk-ого і дати на касиера якогось чемнїйшого чоловіка, чи треба буде зібрати всї его „виступи“ зі сторонами і віднести ся до висших інстанций?

— *Коломиянин.*

— **Протеґована почта**. Під сим заголовком пишуть нам з Будзанова: Порядки, які суть на почті в Будзанові, переходять границї терпеливости. Скарги і жалоби які вносимо до почтової дирекциї, остають без відповіди, а п. почмайстрова Гордашевска має видимо протекцию. А між тим чи не слушна наша скарга? Перед урядом почтовим в Будзанові нема навіть скринки на листи а по годинах урядових навіть звичайних листів надати не можна, бо не маємо їх де вкинути. Правдї есть скринка в місті, але так дотепно уряджена, що листонош вибирає з неї листи до „кулака“ і так заносить на почту. Очивидно, що не всї листи в такім случаю дістають ся до експедициї, але тілько ті, котрі в своїй подертій кишені схоче донести і донесе. З огляду що партиї, котрі занесять листи звичайні просто на почту, суть невідповідно трактовані через деяких пп. урядників (сторони „непотрібно привінують тепло“), проте схоче нас ц. к. почтова дирекция поучити, що маємо властиво робити зі звичайними листами, чи може маємо кидати їх до „лятарки“ на стовпі, коло котрої (як вказує хроніка поліційна) за наших прадїдів скринка висїла? Будинок уряду почтового есть то така рудера, що до і ступленя в сей будинок потреба великої відваги, бо грозить завалене, і тілько ми всї мешканці Будзанова дивуємо ся, що в тій „будї“ (а властиво буда ще була-б за велика назва, слово „нора“ лїпше би тут відповідало) люди могуть урядувати. Також в такі случаї і то доволї часті, що приходячим на почту інтересованим служницї п. почмайстрової вказують на убраня „помиї“, бо двері від кухні сходять ся з дверми входовими до уряду. Предмїть в нашім місті знайшло би ся з відповіднїйше і лїпше та гідніїйше помешкане! Також в неправильний спосіб відбуває ся вложене листів. Почта з Теребовлї приходить о годинї 11 рано а часом і скорше, однак листи ми одержуємо доперва о годинї пятій до осьмої по полудни, так що відповідь на пильний лист відворотно відійти не може. А длячого? Бо п. листонош виходить собі о годинї 4 і доперва о тій годинї зачинає повнити свої обовязки. Від годинни 11 до 4 сортує листи! На наші замітки відповідає, що не може инакше робити, бо сам один а місто

велике! То нехай п. Ґордашевска приїме другого листоноша до помочи, або нехай теперішний слуга почтовий, замість бігати з конником до міста по мясо або за иншими справунками для доньки п. Ґордашевської, инсти помагав доручувати, бо він хиба надаий в до нашої вигоди а не для п. Ґ. Зрештою зволить справу тую розглянути і розсліднти п. Сеферович, чи може не маємо слушности, а ми, Будзанівці, тимчасом кличемо: О сьвята протекціо, если такі суть овочі твоєї опіки, то змилуй ся над нами безпротекційними! — *Будзанівець.*

— **Убийство.** З Чортівця городеньского повіту пишуть нам: Дня 25 вересня с. р. сконалась у нас старшна подія. Громадскі хрущі а зарезом паньскі посіпаки згладили зі сьвіта чесного ґазду Леся Калина, довголітного аґента „Дністра“ і ревного патріота, що чимало прислужив ся для народної справи при всяких виборах так в самім Чортівци, як і в Городенці. І тут селянин Павло Палаґіцкий, член громадскої ради в Чортівци і видїлу повітової ради, очивидно з паньскої ласки. Забагло ся ему ще нового „гонору“ — стати війтом, але на перешкоді станув ему Лесь Калин, чоловік, як сказано, загально поважаний. Згаданого дня посварив ся Палаґіцкий з Калином, а коли відтак вечером стрінув его в товаристві Ілька Паранича, розпочав з ним бійку. Помагали ему заступник війта Іван Лубик і громадскій поліцаянт Стефан Браків, всї три шваґри. Палаґіцкий звалив Паранича на землю і оба почали тягатись за волосє. Нараз крикнув Палаґіцкий: „Хлопцї, сходїть сюди!“ і в одній хвили прискочило з засїдки трох парубків, між ними оден син Палаґіцкого і оден Лубика. З колами в руках кинули ся на Леся Калина, кількома ударами звалили его на землю і били так довго, аж той стратив притомність. Був се чоловік незвичайної сили і тому лише не погиб на місци під колами. Всеж таки не відзискав більше притомности та мови, і через добу помер, полишивши вдову та кількоро незвосмотренних дїтий. Судова власть з Обертина зарядила слїдство, але на диво полишила виновників убийства вїсїм днїв на вільній стопі. Але на домаганє покривдженої вдовиці державна прокуратория в Коломиї велїла телеґрафічно арештувати виновників і дальше ведене слїдства поручила окружному судови в Коломиї. Нїхто тут не сумнївае ся, що убийство наступило за спонукою і почином Павла Палаґіцкого. — *Місцевий.*

— **З Американьскої Руси.** Звісний „митрополит“ Серафим екскомунікував 4 сьвящеників, котрих сам висьвятив, за те, що они заложили независиму консисторию. Ґ се іменно: Іван Бодруґ, Михайло Бачиньский, Ал. Бачиньский і Іван Неґрич. Свою екскомуніку оголосив Серафим в одній анґлїйській часописи, на що знов екскомуніковані відповіли в иншых часописах, що митрополит не має права виключати їх з церкви, котра стоїть під юрисдикциою независимої консисторії, що зовсїм не признає „митрополита“ Серафима. При тій нагоді зазначують, що Серафим попав в руки росийских політикерів і хотїв передати церковні маєтки в руки росийского синода. Вони тимчасом живуть в свобіднім краю під „анґлїйскою хоругвою“; чують ся свобідними людьми. Як доносить амер. „Свобода“, то люди держать сторону екскомуніковаих против Серафима, що хоче загнати нарід „в цареславну кошару“. Екскомуніковані заборонили при помочи суду Серафимови вступу до независимих церков. В наслїдок сего Сєрафим купив землю за 5.000 доларів і задумує будувати свою церков. Зачувати, що спільник Серафима, Тихон, хоче видавати цареславну часопись, але й наші Василияни задумують також видавати ґазету в Канадї і певдовзї мабуть стане вона виходити. — В Ґіль-Сайд-Ґом, Па. помер дня 23 м. м. Евген Бачиньский, що виеміґрував перед 18 роками з Галичини, і був першим руским складачем, що складав першу руску часопись з часів о. Воляньского п. з. „Америку“. Був щирим Русином-патріотом, а з полишеного майна записав частину на Народний фонд і руску бібліотеку в Олифанті.

— **Вісти особисті.** Нотар Константин Телїшевский переніс ся з Бучача до Коломиї і з днем 15 с. м. починає урядувати в канцелярії при ул. Косцюшка в „Народнім Домі“ в партері. — Д-р Теодот Ґалїп відкрив адвокатску канцелярию в Чернівцах при ул. Божничній ч. 8. — П. Антін Телесницкий, б. субститут пок. львівского нотаря Пішка, іменований рішенем краєвого суду субститутом нотариальної канцелярії п. Сам. Квасницкого у Львові.

— **Засуспендованє радника.** В неділю засуспенновало намісництво радника домен і лїсів у Львові Альфреда Розенберґа. Причиною було то, що Розенберґ купував в Надвірнянщинї від селян за безцїн ґрунти, які лежали серед державних дібр, а відтак продавав їх за високі цїни державі. Дальше слїдство веде радник намісництва Піводцкий.

— **Огні.** В селї Нагуєвичах дрогобицкого повіта згоріла дня 7 с. м. хата Андрея Шідбуского, а в огни найшли смерть Андрей Підбускый з жінкою. По причинї сильної бурі, годї було нещасним удїлити якої небудь помочи. Причина огню незвісна, хата була обезпечена в „Дністрі“.

— **Тїлесна кара в Данії.** Міністер справедливости в Копенгазї предложив онодї в парляментї опять проект закона заводячого тїлесну кару. Буде се додаткова кара для мущин, засуджених за злочин против моральности. Тїлесної кари не можна приміновати до осіб низше 18 лїт. Дальше предложив міністер проект закона в справі поборювання публичної неморальности.

— **Дрібні вісти.** Против кількох військових іварів в Станиславові зариджено дисциплїнарне слїдство, що стоїть в звязи із справою арештованих підполковника-аудитора Ґекайла і майора 20 п. краєвої оборони Венцковского. — Бюро российского консулату у Львові перенесено з ул. Сикстуской на ул. Смольки коло поліції. — У Львові почала виходити щоденна часопись в єврейскім язиці п. з. „Ґайом“ [день], що буде займати ся всїми жидівскими справами на сіоністичній основі. — Інавґурация шкільного року в львівскій політехніці відбуде ся дня 12 с. м. о годині 10 рано.

— **З'їзд руской інтеліґенциї** в Перемишли, заповіджений на день 1 падолиста с. р., відбуде ся не в справі „Рязниї“, як було зазначено в оподїшнім числї нашої часописи, але в справі загальної орґанізациї.

— **З драм. тов. ім. І. Котляревского.** Засїданє Видїлу відбуде ся дня 13 с. м. (в четвер) в „Руській Бесїді“ о год. 7 вечером.

— **Кружок забавзний** тов. руских ремісників „Зоря“ у Львові (ул. Краківска ч. 17), устроює в суботу дня 15 н. ст. жовтня 1904 р. о год. 9 вечером перші вечерниці з танцями. О численну участь просить — *Комітет.*

— **Контрольні збори** нечинних вонків краєвої оборони з бранки в лїтах 1892 до 1903, а замешканих у Львові, відбудуть ся в доповняючій команді краєвої оборони ч. 19 при ул. св. Петра і Павла в отсих днях: замешкалі в I і V дїльници дня 24 с. м., в II дїльници 25 і 26 с. м., в III дїльници 27 с. м. а в IV дня 28 с. м. Додаткові контрольні збори будуть дня 23 падолиста с. р.

— **В цїли повного видання творів Кулїша** потрібні Псальми Павла Ратая, друковані у Львові лїт тому двайцять кілька. Видавництвом займає ся з поручення вдовиці пок. Кулїша д. Камянин в Києві. Хтобн мав згадані псальми, може схотїв би їх продати або позичити, нехай зволить ласкаво вислати їх до редакциї „Дїла“. — *Р. З.*

— **Вінчанє** п. Олександра Сушка, укінченого студента фільозофії і автора многих праць з области нашої історії, з п-ною Галиною Олексіївною відбуло ся дня 22 вересня с. р. в Грабівці к. Петранки.

Спростоване на урядове спростоване.

[*Гадки ч. 213 „Дїла“ з дня 22 вересня [5] жовтня 1904*].

„Славословіє“ чи там спростоване п. Дільца фактично нїчого не простує, бо:

1. В новинці не було бесїди, що Шпікулу забито на весїлю чи музиках — була лише згадка, що весїля і музики суть терном бійок. Що так есть ствердить судия карний суду коничинецкого п. Фрід.

2. Той самий судия ствердить також, як то часто відбувають ся оглядини лїкарські з побитя в суді карнім.

3. Рада громадска ні при чім, бо як поліцаї не попирає жандармерия, то поліцаянти і вартівники нїчого не зроблять. Нпр.: нічного авантурника Домерецкого (що розбив невинному факрови голову каменем темної ночи) арештувала раз поліция з другим авантурником та ті поробивали печи в арештах громадских так, що поліция відмовилась до жандармерії. П. Дільц буде знав яку поміч дала в тім випадку жандармерия поліції мійскій.

4. Що жандармерия доси не займала ся безпеченьством публичним, ствердить ще жаден гайдамака, котрому би староста п. Дільц приставив стільця перед властями описавши его яко „wichrzyciela“ але таки спровадженій ним „kierownik“ суду ц. к. секретар суду Sterzyński, котрому обставини коничинецкі суть звісні. Той по сумнім випадку забиття Шпікули закликав коменданта жандармериї коничинецкої і загрозив ему, що, наколи жандармерия не положить кінця нічним авантурам, він віднесе ся прямо до команди жандармериї у Львові. То подїяло, бо доперва від того часу почала жандармерия виконувати свою службу в місті ночию і нераз можна було чути, як жандарм розганяв горетки хлопців словами: „Zabieraj się psiakrew do domu, jeszcze przez ciebie będę miał nieprzyjemności!“

5. Чи п. староста Дільц уживав більше жандармів для пильнованя безпеченьства і майна людий (обікрали портиєра на велїзници, касиера в пропінациї — кождого на пару сот ґульденів, а справців жандармерия не годна висліднти) чи до розганяванє процесії і надзорованя читальні, ствердить хоть би сей дрібний випадок, що на безпідставні доненення п. Дільц телеґрафічно комендерує жандармами. Нпр.: хтось прихильний нам довіс п. Дільцови недавно, що в Крегульци, в сусіднім селї, має бути представлене. П. Дільц телеґрафічно наказує коничинецкій жандармериї піти до Крегульця, представленє розігнати а о аранжерах донести. Жандарм іде сейчас до Крегульця виконати розказ, но тут на свій жаль довідуєсь, що о представленю нїкому анї не снило ся. (Свідок: о. Ізидор Кисїлевский). Дурно без ногами. А чи в взагалї які збори рускі в Гусятинщинї, де би п Дільц если не кільканайцять, то принайменше кількох жандармів не вислав? Навіть збори товариства педаґоґічного не обійшлись без асисти жандармериї. Натомість не бачимо ми тої окраси жандармами анї на польских концертах анї на польских зборах.

6. Чому то п. Дільц не скаже, що справа руских паралєльок вже т р и р о к и полаґоджуєсь, а не година діждатись кінця.

Простуємо тутки, що староста Дільц не знає, що авантурників з Читальні „на Кутци“ виключено, а за те на їх донесенє Читальню най буде завісив — хоч нам все одно, чи завісив, чи розвязав, бо фактично Читальні нема. А може би п. Дільц сказав, кілько то урґенсів доперва треба було, аби справу порушити!...

7. До устунів „а за те правдою есть, що в Коничинцах істнують инпого рода антаґонїзми принципіяльні“ — що „завдяки многим деструктивним дїланям, не маючим нїчого спільного з напрямом мого урядованя, есть много елементів неспокійних і склонних до всякого рода надужить а тим самим небезпечних для публичного спокою і суспільного порядку“ — повинен п. Дільц дати коментар, чи під тими деструктивними елементами розумїв пропінатора Гібнера, котрий каже, що нїхто против его волї не стане бурмістром в Коничинцах, чи взагалї жидівско-польский союз, що в рускім місті хоче верховодити, чи може — що найправдоподібнїйше — тих кількох емпренних Русинів, що еще не залїзли в мишачу діру. Тих остатних добре гладить п. Дільц против шерсти, „прислугуючись“ їм де може.

8. То правда, що розвязанє старої хлопской ради громадскої дуже пожадане для п. Дільца і того не потребував простувати. Ми знаємо, що его коле, що теперішний війт часом дасть нам нашої громадскої хати на збори, що в в Польщи недозволено. Нашим „найсердечнїйшим“ з п. к. starostą Дільцом на чолї забагаєсь правительственого комісара, бо місце такого займе rodak і автономія в Коничинцах уподобить ся політиці в Гусятинї: „бий Русина, де подибаєш!“

9. При тій нагоді звертаємо увагу п. Дільца і того, кому се належить знати, що в старій раді громадскій н е м а ж а д н и х а н т а ґ о н ї з м і в і она урядує цїлком правильно і тїшно в повій, де Поляки з Жидами мають більшість, не допускають они до порядку. Розвязуйте отже нову раду, а не стару — ви подільскі „автономісти“. (Голуховский з Гусятина хвалить ся, що він великий автономіст і прикро ему, що кс. Лїбрецкий просив о комісаря правительственого). (Слїдує кільканайцять підписів найвидатнїйших Русинів.)

Галицкий сойм.

(*Вчерашнє засїданє*).

В доповненю до вчерашного справоздания із засїдани сойму, треба згадати ще про внесенє п. К р а м а р ч и к а о признанє правительством повітови Бяла запомоги в сумі 200.000 К, задля елементарних нещасть, та кс. В і л ь ч к е в и ч а в справі орґанїстів та даків о зміну закону конкуренційного. По удїленю раді повіт. в Підгайцях концесиї на побираннє мита на дорозї Підгайці-Ґалич та по признанню вдові по бл. п. Романовичу 3.000 К річної пенсиї приступлено в черги до

верифікациї виборів,

а іменно вибору п. Аґопсовича з курії сільской повіту старосамбірского.

Против веріфікациї промовив д-р К о р о л ь, виказуючи славетні способи, яких староста Річчі та комісар Данкна вживали при сих виборах. Повіт старосамбірский в рускій повіт і певнене хотїв мати пос.-Поляка, ще й до того шляхтича, якого силою ему накинено. Найлїпшим доказом на се, що мимо величезного террору і безправств Аґопсович дістав усего 4 голоси понад абсолютну більшість. Стало ся се наслїдком безправного уневажненя правиборів в Старім Самборі з причини, що будьто Жиди, залякані руским терроризмом появили ся до правиборів. В инших громадах зношено правибори тому, що явило ся „за мало“ правиборців, хоч такої причини закон не знає та хоч нераз правиборців бувало і по 200. Другі вибори розписувано в тайні на другий день рано і переводжено потайком правибори в присутности кількох осіб. Форсовано при тім грішми. Виборці рускі готові перед судом зізнати, як їх пробовано підкупити. До слїдств ведених адміністрациїною дорогою бесїдник не має нїякого довіря, бо судова розправа в Товмачи показала, що старости вміють фалшувати протоколи урядові, щоби лише поставити Русина перед суд. Жадає уневажненя вибору.

На сю знамениту промову відповідав радник намісн. ґр. Л о с ь, оправдуючи всї старосамбірскі виборчі події. По відповіди д-ра К о р о л я і промові референта В е р е щ и н ь с к о г о за верифікациєю, вибір — розумїє ся — узнано леґальним.

Засїданє з дня 11 жовтня с. р.

(7-ме зас. II. сес. VIII пер.)

Нинїшнє засїданє розпочало ся, як звичайно, около $10^{1}/_{4}$.

Відчитано ряд внесень посольских та кілька інтерпеляцій мазурских послів. З порядку п. М і х а л о в с к и й мотивував внесенє на удїленє запомоги польскій бурсї в Тернополи, а мотивував тим, щ о „Rusini rosną, zapełniając swoje bursy chłopskimi synami“.

П. Ш в е д жадав запомоги 80.000 К для повіту живецкого на польскі народні школи, а п. М а р и е в с к и й жадав польскої реалки в Величцї. П. Л ю б о м и р с к и й жадав запомоги для повіту Мелєц з причини посухи. Всї ті внесеня відіслано до комісий.

З черги приступлено до

верифікациї виборів.

По веріфікациї вибору з краківского повіту приступлено до вибору ґр. Адама Ґолуховского в Гусятинщинї.

Для піднесеня закидів супротив сего вибору і виказаня его нелеґальности забрав слово посол Г у р и к.

Бесїдник з гори зазначив, що не має нїякої вадії, аби закиди, котрі він піднесе і доказн, які наведе, знайшли увзглядненє в сій палаті, котра вже тілько безправних виборів зі спокійним сумлїнем заверіфікувала. Все таки рускі посли уважають своїм обовязком піднести протест против системи, яка дає значну більшість сеї палати, і при кождім запротестованім виборі виказати способи якими та більшість конструує ся. Вибір ґр. Адама Ґолуховского в Гусятинщинї, тим паче шалину Дільца та Строки, есть класичним типом галицких виборчих практик. Посол Гурик виказує дальше на цїлім рядї фактів крайну нелеґальність сего вибору; наводить факти террору, урядових синкатур і т. д. В многих місцевостях не голосовано цїлком на означених виборців, але в сей спосіб: голосую на тих, на яких голосував Х.“ хоч голосуючий цїлком не чув як сей Х. голосував. Комісарі терроризували, грозили, наказували голосувати на означених собою людий і т. д. Посол Гурик кінчить довгу свою промову словами: „Колись ще в раю наш праотець Адам згрішив невеликим ґріхом, бо всего тілько провинив, що злакомив ся на заказане яблоко. А коли Господь хотїв его скартати, шукав праотця Адама і кликав его: „Адаме, де ти?“ — бо Адам з сорому сховав ся. Такі були колись наші предки — Адами. Та теперішні Адами не такі вже соромливі та чесні; нинї Адами не боять ся адоптати закон і сею дорогою посягти по заказаний овоч нелеґального мандату, здобутого знасилуваннем горожаньских прав. Хоч шляхотні родом та не є вони нинї на стільки шляхотні духом, аби відчували всю нешляхотність такого загарбаня прав народу. Та я знаю, що мої поклики се горох, киданий в стїну. Все таки я вношу, аби палата сей вибір уневажнила“.

При голосованю вибір затверджено.

Дальше зверіфіковано слїдуючі в и б о р и д о п о в н я ю ч і з повітів: Богородчани, Долина, Лїсько, Рава, Рогатин, Станиславів. Стрий, Збараж, Жовква, Тарнів і з міста Львова. Всї без заміту затверджено.

По підобраню посольских приречень від послів, котрих вибори затверджено, приступлено до дальшого молочення денного порядку, на якім стояли дрібні справи, як концесиї, призволеня на повітові позички і т. д. Чути лише було монотонне: „На порядку справоздане... Ґ внесенє на увільненє справоздания від читання реферату... Хто бажає до сего слова? — Позаяк нїхто не забирає слова, приступаємо до голосованя. — (Підносять ся три руки). — Принято! Відчинає ся дискусию загальну. Хто бажає слова? — Позаяк нїхто не жадає слова, дискусию ґенеральну замикає ся. Відчинаю дебату специяльну. Хто жадає слова? — Позаяк нїхто не жадає слова, дискусию специяльну замикаю. Приступаємо до голосованя. Хто есть за внесенєм референта? — (Підимає ся чотири руки). — Принято! — З порядку наступає справоздане... — Ґ внесенє на увільненє референта...“ і т. д. і т. д. йде „праця“ сойму наче тибетаньский молитвенний млинок.

Вкінци домолочено ся так до послїдної точки порядку дня, а іменно реферату видїлу краєвого в справі посухи. Референта десь нема, але маршалок потїшає, що „każaz powinien przyjść“. Коли се не стає ся, д-р Ґломбїньский в заступстві відчитує внесенє, а іменно, що край бере ґаранцию до суми 1,000.000 кор. за позички повітів і громад на поміч з приводу посухи. Забирають слово мазурскі посли: С т а п і н ь с к и й та кс. Ш п о н д е р і в довших промовах виказують, що найбільше потерпіли повіти західної Ґаличини та критикують усякі акциї ратункові галицких властий, котрі дають найбільше запомог обшарникам.

Година 2-а кс. Шпондер кінчить свою промову.

Бібліоґрафія.

— **Юлїян Бачиньский „Ґльосси“** накладом ред. „Іскри“. Львів, сторін 144 великої 8-ки. Ціна 2 К. — Есть се політична брошура (видана перед кількома тижнями) розбираюча наші міжпартийні відносини за послїдні часи. Автор подає ґенезу наших партий, розбирає справу мужицку, ролю духовенства в нашім житю, дає огляд партий: нац.-демократичної, радикальної, соц.-демократичної (до якої автор причисляє ся і з якою — очивидно — симпатизує в брошурі) та москвофільскої, — що до їх основ та їх цїлий. Вдавати ся в розбір сеї брошури тут не місце, але на всякий спосіб без розбору не повинна вона лишити ся, і ми постараємо ся про неї ще ближше поговорити.

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанїзуйте курси для анальфабетів!**

— **На будову дому львівского „Сокола“** зволили ложити жертви отсї Впов. Добродії [в коронах]: о. Андрій Кочиркевич з Вислока цїлу аґенциину провізию „Дністра“ від лютого с. р. 17·38, Ольга Іоцка з Острова 3, Генрик Рогозиньский з Жинця 2, Володимир Савчиньский зі Львова 1, Стефан Сполїтакевич зі Львова 0·30, Вол. Савчиньский зі Львова [за цеголки] 4, Стеф. Сполїтакевич зі Львова [за цеголки] 4, Ніза Поповичівна з Жовтанець [за цеголки] 2, Н. Доскоч зі Львова 10, Бр. Ґіковский зі Львова 0·20, Роман Дмоховский з Янова [через „Дїло“] 50, д-р З. Левицкий з Коломиї [через „Дїло“] 10, А. Лукашевский з Домброви 10, А. Костишин зі Львова 1. Всїм тим Впов. жертводавцям складаємо щиру подяку і поручаємо будову дому „Сокола“ у Львові ласкавій памяти всеї нашої патріотичної суспільности. — *Старшина „Сокола“.*

— **Женьский інститут св. Ольги** у Львові (ул. Сави, ч. 3), може приняти ще три учениці за місячною оплатою 30 корон місячно.

— **Датки на памятник Маркіяна Шашкевича на Підлисській горі** (книжочка щадниця ч. 6 в повищім банку). З принагідних складок **разом 35 К 40 с.**

Вп. П. Т. Добродіїв упрашає ся о ласкаву память **на книжочки щадничі ч. 2 і ч. 6** в „Рускім Народнім Дом“ (стов. заревстр. з огр. пор.) в Одеську, де і ласкаві датки присилати належить.

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 11 жовтня. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 8·65 до 8·85 а на термін 8·40 до 8·60, *Жито* старе 6·75 до 6·95 а на термін 6·60 до 6·80, *овес* оброчний старий 6·75 до 7·— а на термін 6·40 до 6·70, *ячмінь* пастівний 6·25 до 6·50, а броварний 6·55 до 7·15, *ріпак* 9·95 до 10·25 *льнянка* 9·— до 7·50, *горох* пастівний 6·85 до 7·25 а до варення 9·— до 10·— *вика* 6·35 до 6·75, *насінє льняне* 9·35 до 9·65, *насінє конопляне* 8·75 до 9·—, *біб* —·— до —·—, *бобик* 6·25 до 6·50, *гречка* 8·75 до 9·25, *кукуруза* готова 7·55 до 7·75 а нова —·— до —·—, *хміль* (за 56 кільо) 200·— до 207·05, *конюшина* червона 72·05 до 82·05, *біла* 55·— до 60·—, *шведска* 55·— до 60·—, *Спірітус* loco за 50 літрів 51·65 до 52·10.

Курс Львівский

з дня 11 н. ст. жовтня 1904.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад.
Банку гіпот. галиц. по 200 кр. а. в.	545 —	555 —
Банку для торговлї і промислу 200 кр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 кр. н. в.	— —	— —
Земл. гал. Кар.-Люди по 200 кр. м. н.	— —	— —
Земл. Львів.-Черноп. Ясси по 200 кр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 кр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. льос. в 10% прем.	111 25	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	101 50	102 20
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 80	99 50
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	101 50	102 20
„ „ 4% а. в. льос. в 57 л.	99 20	99 90
Товариства кредит. 4% (І. емісиї)	99 80	— —
„ „ 4% льос. в 41½ л.	99 80	— —
„ „ 4% льос. в 56 л.	99 20	99 9
Облїґи за 100 кр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% в. а.	99 60	100 30
Буков. фонду пропінаційного 5% в. в.	102 80	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 60	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 30	102 —
Позичка краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позичка краєвої з 1893 по 4% а. в.	99 30	100 —
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	97 —	97 70
„ „ 4½% 4-ої емісиї	101 10	101 80
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 кр. (40 к.)	85 —	91 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарський	11 26	11 40
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	250	253 —
100 Рублїв паперових	253 —	255 —
100 марок німецких	117 20	117 80

Ціна безрог. *Відень 10 жовтня.* На нинїшнїй торг пригнано 13·482 штук. З того було галицких безрог 5·572. Плачено за тучеві по 104 до 106 сот., а за молоді по 74 до 96 сот. за кільограм живої ваги.

Подяка.

Славетній фірмі церковних виробів **„Спожарский-Устєньский“** у Львові висказуємо нашу прилюдну подяку за доставлені нам церковні річи, котрі так красотою стилю і крою, як і тривкостю, при розмірній дешевости навіть в ратальній сплатї, касують далеко товари иншых фірм і заслугують вповнї на щиру піддержку з боку всїх Русинів. Борина в жовтню 1904. *О. І. Мороз* парох, *Іван Семьків, Яков Стебницкий, Яцко Цунюк* провізори. 1—3

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

д-р Евгеній Озаркевич

ординує **постійно** у Львові ул. Корнякгів ч. 1 II. поверх Народний Дім. 609

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лїкар клїніки львівского університету б. лїкар клїніки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішних недугах від 3—5 пополудни **ул. Академічна ч. 26.** 314

DEPENDANCE

Готель Брістоль

Отворене

ТЕАТРУ РІЖНОРОДНОСТИИ

В середу 21 вересня 1904 р. розпочинає ряд представлень в пових, величавих, з комфортом уладжених салях, до котрих заанґажовано найлїпші артистичні сили. 365 1—1

Початок о годинї 9 вечером.

З високим поважанєм **Жигмонт Ценґут.**

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікори, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ученик VII кл. гімназ. (приват.) вправний інструктор глядає лекцій на село на цїлий рік. Зголошеня з поданєм условій адресувати: „Інструктор“ Тисьменица poste restante. 744 1—5

Вдова або сирота середних лїт з рускої (сьвященичої) родини обізнана добре з кухнею і сїльским господарством, потрібна до заряду дому у сьвященника вдівця. Зголошеня з поданєм близших обставин під адресою: Іван Щуровский, парох Струтина вижного, почта Долина коло Стрия. 1—3

Правник шукає лекцій на селї, особливо там, де є читальня і школа анальфабетів. *Сеньківский*, Львів, Зиблїкевича, ч. 13 партер. 746 1—5

Русин абсольвент ц. к. державної промислової школи в Чернівцях, з 2-лїтньою будівничою і 3-лїтньою землемірною практикою, глядає місця у архітекта, будівничого або будівничого інжинїра. Близші відомости в Редакциї. 739 2—10

Пошукую учительки до дівчинки з III. норм. кляси, котра могла би удїляти науку на фортепянї. Близших інформацій удїлить о. Михайло Горбачевский, парох в Звижини п. Пенякн ad Броди. 734 3—4

Урядник рахунковий глядає з 1 падолиста с. р. посади при товаристві задатковім або в иншій сего рода інституції 733 2—2

Фронтовий покій сухий, сонячний, умебльований з обсягою і опалом для **одного пана за 8 зр.** місячно. Відомість Арсенальска 2. I п. ч. дв. 5.

Мід-патоку десеровий курацийний з власної пасїки в 5 кл.-пушках по 5 К 90 с. оплатно. Мід питний домашного виробу в бочках від 25 літрів по 0·70, 0·80 і 1·20 К за літр. у фляшках о 10 с. висше. За доброту ґарантия. Розсилає **Евгеній Біликьский** в Збаражи. 717 4—?

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством лїкарским як взірцево приладжений краєвий перетвір, що відповідає всїким дієтетичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

коло Кракова. 466 31—?

Бриндзю гуцульску (чисто овечу) по 96 сот. за 1 кґ. Мід гірский, (патоку) по 1 К 44 с. за 1 кґ. Гриби сушені (гірскі) по 8 К за 1 кґ. поручає торговля товарів мішаних **Евгена Рачиньского в Косові.** 704 7—10

Варшавский маґазин і робітню обуви

ДАМСКОІ і МУЖЕСКОІ

поручає ся Впов. Публицї.

Замовленя виконую старанно і скоро після найсьвіжійших взорців. Поручені в провінциї полагоджую відворотною почтою. Досить прислати вужитий черевик на пробу.

З поважанєм

І.Войтїховский

шевець з Варшави

Львів, ул. Валова ч. II A.

733 2—10

Одинока краєва Нагороджена медалєм срібним на виставі краєвій. 662 10—10

Перша краєва парова

Фарбярня і пральня хемічна

ЛЯНҐІЄР і С-лка (давнїйше Мідінґ)

Львів, Найлоньска 20.

Академічна ч. 26. — Станиславів, ул. Собіского 13. чистить хемічно і фарбує на кольори модні, порені і непорені сукнї дамскі, мужескі і дитинні, уніформи і всякі материї вовняні і шовкові, портиєри, заразом пера і т. п. річи.

Точне виконане до 8 днїв. — Ціни найнизші.

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний достачник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковапих цїнах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалиїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично уладжених і солоджених та ц. к. інститутом до розсїдку споживних средств розсїджених.

Цїнники і информацій висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

Для молодїжи шкільної.

Жадайте по всїх склепах

Блъоки і зошити рисункові „Leopolia“.

Сїтки до рисованя мап, Теки шкільні „Leopolia“.

Вироб краєвий. 650 19—20

Оповіщенє.

Двайцяті Загальні Збори „Народної Торговлї“ у Львові

товариства зареєстрованого з обмеженою порукою відбудуть ся **дня 2 падолиста нов. ст. о год. 4 з полудня** в комнатах товариства у Львові в домі власнім Ринок ч. 36, з слїдуючим порядком дневним:

1. Відкритє зборів предсїдателем управляючого Совіта і уконституованє загальних зборів.
2. Справоздане Совіта управляючого з дїяльности за рік адм. 1903/4 реф. Іван Чернявский і Ілия Кокорудз.
3. Справоздане і внесенє головного Комітету контрольного (§§. 34 і 46 статутів).
4. Доповняючий вибір двох членів управляючого Совіта по мисли §. 15 статута.
5. Означенє висоти марки презенційної для членів упр. Совіта на рік 1904/5.
6. Вибір нового Комітету контрольного на рік адміністрацийний 1904/5.
7. Внесеня і інтерпеляциї членів.

☞ В день Зборів відбуде ся о годинї 8 рано в Успеньскій Церкви Богослуженє за померших членів товариства. ☜

Легітимацию членів на загальні збори есть власна книжочка удїлова. Справоздане і білянс суть виложені до переглиду членів в комнатах Дирекциї, а на жаданє висилаєсь їх почтою. 745 1—3

Львів дня 10 жовтня 1904.

Д-р Щасный Сельский предсїдатель. *Д-р Кость Левицкий* секретар.

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по	10	сот.
Замкнена місячні	„	„	5	„
Інвентар довжників	„	„	5	„
Інвентар вкладників	„	„	5	„
Інвентар удїлів	„	„	5	„
Книга головна	„	„	10	„
Книга зїквідацийна	„	„	10	„
Книга вкладок щаднич.	„	„	10	„
Книга удїлів членьских	„	„	10	„
Реєстр членїв	„	„	10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„	„	10	„
Зголошенє о позичку штука	„		2	„
Вказ уморена позичка	„		2	„
Асигнати касові штука	„		1	„

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзї кредитовім“** у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

Глядає місця піддячого з добрим голосом, з двоїтною практикою, котрий може зовсім заступити місце дяка. Адреса: Василь Драпак піддячий Давиничка коло Миляниці почта в місця. 2—3

КАВА ЗДОРОВЛЯ

поручена краківским товариством лїкарским як взірцево приладжений краєвий перетвір, що відповідає всїким дієтетичним вимогам.

Дістати можна всюди.

Васнєвский і Лучко

Підґуже

коло Кракова. 466 31—?

Египетскі тутки і папєрці

664

під ґварантією з папєру „verge combustible“.

664 14—50

Рух желїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави рускої	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, **4·45**.
„ Белзца	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вик.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вик. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вик. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **6·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·65*
„ Іцкан	**2·31***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча	6·48, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·43.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Черніївців	10·45.
„ Белзца	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рашева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави рускої	7·05*, 11·10* [тїлько що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врухович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32. 2·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вик.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вик.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 пополудни [від 1/5 до 30/9 вик.] і 5·48 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вик. в неділї і сьвята.]

Звичайні біжета їзди як також біжети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. мож набувати через цїлий день в місячім бюрі п. н. державних желїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

5АЗАРУ“ при ул. Рускій ч. 1. Дім „Просвіти“.

„СОКІЛЬСКІЙ Базар“ Роблять ідіть купувати лиш до „СОКІЛЬСКОГО“ і повертаючи відворотною почтою.

„СОКІЛЬСКІЙ Базар“ прийме замовленя з провінциї на артистично виконане.

„СОКІЛЬСКІЙ Базар“ прийме замовленя на крилосні портрети цїлих нелїченої фотографій, лишпаків, грамот — все по 6 сот. — все без перес. почтової.

„СОКІЛЬСКІЙ Базар“ продає: Нові Зирки II. і III. по 40 сот.; Мерщ Сокола на фортепияни по 50 сот.; Музичний дієтон по 5 сот. — все без перес. почтової.

„СОКІЛЬСКІЙ Базар“ Сокола і переносні українскі хоругви.

„СОКІЛЬСКІЙ Базар“ має на складї ґуґличні вироби з тканин, дерева і ґальванізованої бляхи в ґербом як сцинки, шпильки, кольонки, прикоски і т. д. роскиш і т. д.

„СОКІЛЬСКІЙ Базар“ перша Українська торговля в краю заосмотрена в великий вибір прибор до писаня, рисованя, малованя і т. п.

Поїзд!

Ч. 219. Львів, Середа 29 Вересня (12) Жовтня 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Наєзд Гавсмана ч. 9; К. Вухшта ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chuzawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише на попередньою застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

До велико-британьскої федерациї.

Дванайцять літ минає, як англійскі ториси-консерватисти враз з частиною зрадивших Ґледстона вігів лібералів та з вилучившими ся з либерального табору націоналістами Чемберлена, злученими силами відкинули біль про Home Rule, се есть самоуправу Ірляндиї і повалили сего великого гуманіста та поступовця в найкрасшім сего слова значіню. Ґледстон зійшов раз на все з політичної арени, написавши ще розправу, доказуючу що побіч неба та часового чистилища не може істнувати вічна кара пекла, як противна понятю безмежного божого милосердя і безконечної доброти Бога — черта також характеристична для високо гуманного духа сего чоловіка — небавом зійти із сего сьвіта в супроводі жалю і подиву не тілько самої Англії, не виключаючи і его політичних противників, але й цілого культурного сьвіта. Місце его заняв проводир лівого крила торисів, т. зв. унїоністів, се есть оборонців нерозлучности країв великої Британії — льорд Сельсбері. Бурска війна скріпила лише дещо его союзників, чемберленових націоналістів, але впрочім від упадку Ґледстона політична конфіґурация англійского парляменту майже не змінила ся, а з тим і до послїдних часів не було ніяких виглядів на зміну зцентралізованої в руках одного парляменту управи Великої Британії. Ірляндці, що за Ґледстона були вже близько сповнення своїх автономістичних мрій, мусїли їх поки-що виречи ся та ждати лїпших часів. Місце пручого з усею енергією до здійсненя автономістичної програми Парнеля, первородного національного провідника, політика і аґітатора, заняв у Ірляндців Редмонд, осторожний та терпеливий кунктатор, що в заміну за залишене борби о Home Rule — а з кождим 80 послів можна було напсувати правительству чимало крови — вдоволяв ся повільним та постепенним зближанем до тої самої цїли через узискане таких далекосягаючих уступок, як автономія ґрафств (повітів) ірляндскіх на взір такої-ж автономії в Англії і Шотляндиї та постепенний викуп державними фондами земель від англійских линдьордів в Ірляндиї на річ ірляндского сїльского пролетаріяту, дотеперішних арендаторів сеї колись ще перед столїтями загарбаної від них правом пястука земли. Здавало ся, що Англія, йдучи за загальною струєю державної централїзациї та ведена до неї шляхом націонал-стичного імперіялїзму Чемберлена, раз на все перейшла до порядку над усякими змаганями ей складових частий до автономії, котрих то змагань найяркійшими репрезентантами були Ірляндці.

Істория йде однак поворотними филями — сказав уже не оден мудрець, а нїмецкий фільозоф убрав навіть се спостереженє в формулу диялектичного сїльоґізму: теза антитеза — синтеза І коли автономізм Ірляндців враз з Home Rul'ем Ґледстона був тезою історичного сїльоґізму великобританьского жити за послїдне чвертьстолїте, а побідна опозиция консервативних унїостів та либеральних націоналістів антитезою, то тепер мабуть прийшла вже черга на синтезу. В Англії на ново зроджує ся автономістичний рух і, на вдиновижу, его союзником стає его ворог — імперіялістичний централїзм

На чолї англійского правительства стоять вправдї формально ториси; колись права рука унїоніста Сельберія, Бальфоур, проводить нинї велико-британьскому кабінетови. Та торрисівский консерватизм і унїозм, хоч як корисно англійскі ториси визначають ся ширшою політичної думки від усїх шляхоцко-консервативних партий других країн, все таки за вузкий, щоби дати широкі двигаючі ідеї великій, сьвітовій англійскій імперии. Інтереси линдьордів, земельних посїдачів, між яких розділена майже вся земля Англії, мало чим виходять поза горізонт старої Англії та Ірляндиї. Тож і ролю ідейних кермачів правительства обняли там промислово-купецкої міщухи: націоналїсти або імперіялїсти, звязані економічними інтересами з усїма заморскими землями англійскої імперії, а їх видима голова Чемберлен, сивоволосий старець, в кабінеті і поза кабінетом, в парляменті і на метінгових площах, на стовпцих преси та перед тисячними товпами виборців все і всюди, з задивляючим жаром голосить одну ідею: утворенє сьвітової, англьосаксоньскої імперії через федерацию всїх ей частин: Канади, Австралії, Новофундиндї, Полудневої Африки і т. д., яких відносини до метрополії доси доволї неясні та менше або більше захитані. Та націоналїстичні імперіялїсти, признаючи автономію віддаленим і новим кольоніям Англії, не оглянули ся, що консеквентно те саме треба буде признати і поодиноким складовим частям европейскої Великобританії. Їх федерацийні кличі приняли ся в широких кругах і, хоч голошені в централїзацийно імперіялїстичних цїлях, дали новий під'ем автономістичним думкам в европейскій великобританьскій митрополії. Думка федерациї европейских частин Англії прозябла навіть в Шотляндиї та Уельсі, країнах, що від давна не проявляла ніяких автономістичних аспірацій; гадка приложити принцип федерациї не лише до кольоній, але й до европейских країв Великої Британії прокинула ся навіть в Англії, а нинї програма т. зв. Home Rule all round, се есть автономій для всїх країв Великої Британії, кинена вперве National Liberal Club'ом в 1898-ім році, має вже широкі круги прихильників.

На підкладї отсеї загальної автономістичної струї зродили ся тепер і найновійші змаганя до повної автономії Ірляндиї, і то зродили ся в кругах, що як-раз були крайними ворогами Ґледстонового Home Rul'у, се есть серед ірляндских линдьордів. Льорд Дунравен, секретар стану Вайндгем, льорди Люте, Роемор, льорд Мекдонель і т. д. заснували політичне товариство: Irish Reform Asscociacion, „товариство ірляндскої реформи", що поставило собі за програму доконати „деволюциї", се есть перенесеня певних справ з льондоньского парляменту до sui generis сойму в Дебліні. Право буджетове і керму політики застерігає вправдї ся програма парляментови в Льондоні і на дальше, але жадає, аби квотою, призначеною в буджетї взагальнім на потреби Ірляндиї, розпоряджало in specialli самостійне ірляндске тїло та щоби законодавство льокального краєвого значіня і нагляд льокальної адміністрациї віддано ірляндскому соймови, який належить сотворити. Програма ся се вправдї ще не Ґледстонів Home Rule, та все щось дуже близьке до него.

Початок до здійсненя жадань англійских автономістів, отже посередно й жадань Ірляндців, зробило само правительство, даючи певну тінь автономії Шотляндиї. Англійский парлямент, догядаючи інтересів кольосальної імперії, ведучи сьвітову політику, а при тім маючи так далекосягаючий нагляд та безпосередний вплив на адміністрацию, як ніякий другий на сьвітї, нині вже перетяжений так, що під тягаром своїх прав і обовязків не може прямо двигати ся. Сама функция ухваленя кольосального буджету забирає ему майже весь час, лишаючи лише дрібку его на сьвітову політику, а ні трохи на домашні справи. На тім терплять найгірше злучені з Англією краї. Тож шотляндскі посли зажадали, щоби всї внесеня, дотикаючі самої Шотляндиї, в т. зв. першім і другім читаню йшли лише перед шотляндских послів, з'орґанізованих в осібну комісию для шотляндских справ при парляменті, а тілько в третім читаню предкладали ся повному парляментови. Жаданю їх вдоволено через т. зв. Scotch Privat Bill Procedure Act (закон о поступованю з льокальними шотляндскими законопроектами, і зроблено сим робом вилім в одноцїльности льондоньского парляменту та дано прецедент для аналоґічних жадань

---

11)

АЛЕКСАНДЕР ІРАУ-ВАНДМАЄР.

Порядні дівчата.

Всякі права застерігають ся.

Романьский повстав від стола та простягнув руку по склянку води. Відчитуване та оповіданє намагало его а ще й кашель не давав супокою.

„Так, товаришу, — почав на ново, проходжуючись нервозно по кімнаті — отсе письмо Аліси наповнило моє серце не висказаним болем. Я почував прямо ненависть супроти усїх тих, що вважали собі забавкою перепинити щастю двох молодих людий, знищити їх супокій.

Не лиш ненависть, але погорду почував я до родини Прухнїцких, вонж самі були сьвідомі того, як підло поводили ся зі мною, як хитро спекулювали, доки не перерахувались.

Колиб я був птахою, на крилах полинув би в мить а на вколїшках благав би Алісу бути моїм судією — справедливо розсудити. На гадку, що Аліса моглаб відвернути ся від мене, деревіли мої нерви, мозок — усе, що ще жило у мені, я був певний, що того не пережив би.

Поволи приходив я до себе, тогдї доперва почув, як горячо люблю її. Перечитував уважно кожде слівце її листа, важив — розважував, — поволи минало ся зневіре, замерехкоїв луч надії.

Она прецінь писала, що мені завірить! Бачить ся, любить мене ще, чистою, безкорисною любовію, при її красоті, отсе: чи не найкращий жемчуг її вдачі.

І я забрав ся сейчас до листа, виляв усї чувства, що переповняли моє серце на бездушний папір, з повним майже дитинячим довірем відкрив перед нею мов перед любою сестрою — усе, до крихітки.

Небавом опісля дістав я слїдуючу відповідь:

Найдорожший!

Читаючи твої стрічки я плакала, ревні слези проливала; се були слези радости. — Они наче бальзам лагодили терпінє, що ще вчера розривало мою душу.

Коли мене любиш, так можеш собі уявити, як прикрі, невинесимі хвилї я пережила через отсих два дни.

Усе докладно зобразити я не в силї, та не хочу, — одно словечко Твоє привернуло менї рівновагу душі.

Бачиш, я не могла інакше написати.

З перш усього, коли довідала ся про Твою аферу з панною П., я стала майже непритомна; в моїм мізку наче колотало щось, я прямо не пізнавала осіб в круг себе, не здавала собі справи чи взагалї здібна думати про що.

Охолонувши з першого вражіня, я попала в лють — безграничну, я хотїла кричати, плакати — не могла.

По довгій хвилї змогла доперва дорога, пані Гольдштайн, успокоїти мене, привернути до рівноваги.

Відтак наступили хвилї — як звичайно се бувае — розсудного, холодного розважування — ах! — які они болючі.

Я взяла ся до писаня, а коли слова мої не були надто яркі, — се заслуга пані Гольдштайн.

Даруй — мій милий — я ніколи, не сумнівала ся о Тобі, але коли менї тільки розсказано про тебе — я мусїла хвилево попасти в сумнів — зневіру, — навіть що до самої себе.

Я, бачиш, така натура, що в силї собі в таких случаях сказати: „він не гідний Твоєї любови", — ні! Моя любов сильнійша, чим воля, сила до житя.

Днесь, слава Богу, усе проминуло, я переконана, що посїдаю Тебе неподільно, (не спільно з тамтою, котру, не знаю чому, ненавиджу) а Твоя любов привертає менї супокій, вдоволенє. Коби мож, так рада би з тобою утечи в якийсь тихий закуток, де не було би лихих людий, ні поговірок, — прожити хоч хвилину в повнім супокою, щастю.

Але я знаю, що отсе мрії недостижимі, та впрочім не хочу днесь порушувати отсеї немилої струни.

Пиши, любий, богато, часто, надгороди менї ті прикрі хвилї, що судило ся менї їх пережити.

Тепер певно розумієш, чому я так писала.

У мене, бачиш, натура отверта, — я не в силї маскувати ся конвеціональною ложию.

Відносно до послїдних слів твоєго листа я бажала-б тобі сказати, що давно вже збирала ся поспитати Тебе, чи случайно не думаєш, що я богата, — але якось бояла ся.

Я нераз бажала-б собі стати богатою, але тогдї мабуть не пийшла би заміж, я не мала-б рішучої певности чи „він" бере мене задля мене, чи задля гроший. Але, коли оно так не є, так я щаслива, сто раз більше!

Здоровлю тебе дуже сердечно

Твоя вірна Аліса".

„Через день прийшов знова лист від Аліси, котрим она доносить, що не може опертн ся бажаню, написати пару слів, хоч в передодень вислала довше письмо. Вона рада, весела, вкруг неї усе сьміють ся, тож хоче менї удїлити частинку того вдоволеня. Запевнює мене ще раз про свою безграничну любов та побоює ся, чи отсе щасте буде тривати довго!

IX.

„Небавом наступила поважна, так дуже вичікувала хвиля. Вуйка Альфреда іменували штабовим лїкарем. Уся родина Аліси вібрала ся в Л., щоб сьвяточно відпразнувати отсе віданченє. Усї ходили гордо, з піднесеним чолом, здавало ся, що кождий член родини вважав ся управленим носити „золотий ковнїр".

Аліса була дуже занята, зааферована, не мала часу богато писати, а що писала, те було без глибшого змісту. Усю надію покладала в нарадї родинній, що мала над її судьбою відбути ся. Жадала, щоб і я прибув під той час до Л., але моє серце та розум казали „ні". Я не мав права втинати ся в їх інтімний „фамілійний празник". — Небавом донесла менї Аліса, що на родинній нарадї порішено не противити ся нашій звязи лиш тогдї, коли я дістану краще, корисніше становиско. Отеї люди хотїли передовсїм бачити Алісу обезпеченою материально, наші чувства, хоч як горячі, відгравали у них другорядну ролю. — Як я то опісля довідав ся, менше важну ролю відгравало віроісповіданє. Родина не була противна в засаді зміні конфесиї, але одноґлядно зазначувано, що на коли вже треба охрестити ся, то принайменше для внешної партиї".

„Отсе найновійша мораль, сучасної т. зв. „жидівскої інтеліґенциї", — перебив д-р Іскрицкий — давнійше опирали ся жидівскі родичі з усею силою перед окрещенем ся своїх дітий, — днесь кажуть супокійно, добре! — тільки щоб „зробити добрий інтерес". — Для синів поставлено ціною висшу карієру, для доньок материяльне обезпеченє".

„Я знав — говорив дальше Романьский, — що проти мене стоїть цїлий заговір, і то лиш тому, що моє суспільне становиско не належало до тих „висших". Та отсе почуване, що Аліса справдї любить мене, бажа' за всяку ціну стати моєю женою, додавала менї сили та енергії, я думав, що мушу побороти усї перепони.

Особливо боя ся сеї „доброї приятельки", пані Гольдштайн. Інстинктом відчував я, що она, котра звела нас разом, настає днесь на наше щасте, мабуть тому, що зависна на любов Аліси до мене.

Нетерпеливо вижидав я дня, коли буду міг прибути до Л".

(Дальша буде).

ЮЛІЯН СОЛИК

передтим **Фр. Мрозиньский**

у Львові, ул. Собіского ч. 7.

поручає всякі роди

ФУТЕР

Футра до подорожи, пальтоти мужескі та дамскі після найновійших фасонів саки, пелерини, жакети, колїї, зарукавки, шапочки дамскі, колпаки, шапки мужескі, шкіри у всїх родах поодиноко та гуртом, також **верхи готові** до мужеских і дамских футер. — Футра для Вир. Духовенства також на рати. — Найновійші матерії на верхи в найбільшім виборі. Ціни умірковані. 696 6—30

що до Ірляндиї, Уельсу. Як бачимо, жадани „Irish Reform Associacion“ се лише розвинене уступок даних Шотляндиї і примінене їх до Ірляндиї.

Автономія Ірляндиї, пропонована Ґледстоном, перепала головно задля опору ляндльордів, між ними в першім ряді ляндльордів з Італії, як і задля виступу націоналістів. Нині обставини змінили ся. Самі ірляндскі ляндльорди підносять думку певної економічної і законодатної автономії Ірляндиї; те саме змагане зродило ся та в части прибрало і реальний вид у Шотляндців. В самій Анґлії находить воно поміч в програмі National Liberal Club'y та в зрості федералістичних думок, викликаних посередно імперіялістичними кличами. З усего ясно, що „троїсте королівство“, що-до форми свого устрою зачинає зближати ся до певного перелому. Федералізм зачинає вибивати ся на верх в двох напрямах: у тіснійшій злуці самоуправних кольоній держав з митрополією та у федерациині децентралізациї европейскої Анґлії — синтеза імпералізму з автономією складових частив до найнизших звен — зариси великобританьскої держави на будуче.

Та коли що для нас у тім процесі найзамітнійше, то зріст льокального автономізму. Тріюмфує він в ідеях стертої колись з лиця земли нації — Ірляндців, зачинає промощувати дорогу і в тій Шотляндиї що здавала ся уже раз на все прикованою до Льондону. Се знаменний обяв невмирущости територияльних та расових индивідуалізмів, обяв на якій і в наших обставинах ніхто з інтересованих не повинен забувати.

Шляхтич мстить ся на рускім селянині за вибори.

(Доп.)

До виборчого округа соймового Ліська належить також місточко Устріки долішні, стация зелізниці Хирів-Межи-Лаборці. До недавна жили в Устріках Русини ґазди і Жиди дрібні торговельники. Коли тут отворено повітовий суд, податковий уряд і зелізничу стацию, призбирало ся досить Поляків, які тепер всему надають тон. До зелізничої стациї довозять богато всякого дерева, а по жидівских крамах купують муку, погазу, риж і т. п. та розвозять по околичних селах. Через ті орудки торговці Жиди збогатіли. Однак, як усюди, корять ся перед Польщею і їй вислугують ся. Богато було шуму і гуку в місточку тоді, як глядали по околичних селах за нафтою, сей рух тепер значно помалів, але Польща таки добре держить ся. За те рускі селяни обідніли, богато землї у нас видурили Жиди, щось пішло під зелізницю та склади дерева, а иншого доходу не мають. Ледви дихають приголомшені темнотою і недостатком. Вправді є тут щось 5-клясова школа, але викладна мова польска, а така чужениця мачоха не принесе Русинови ніякого хісна, хиба его ще гірше запоморочить. Є ту якась і інтеліґенция руска, але з неї тілько хісна, що кіт напланав. Кождий дбає лиш про себе, всего боїть ся, а патріотників і найспокійнійших людий підглядають і підозрівають. Ніхто не подбає ні про читальню, ні про руску касу, за те є польска і жидівска. Полики уладжують дуже часто аматорскі вистави театральні, збирають гроші на будову костела, хоть мають вже один на ½ кіл. за місточком в сусіднім селі Ясени. Правда, є тут філія тов. Качковского; однак, се всї добре знаємо, з засад наших Качковци не було і не буде хісна для Руси.

Дідичем Устрік долішних є п. Юзеф Нановский, шляхтич і великий польский патріот. До виборів все мішав ся і все стає против Русинів. При послідних доповнюючих виборах до краєвого сойму Русини розвинули значну акцию за руским кандидатом, тай сам п. посол Старух бував усюди і осьвідомлював селян. Давнійше недопускували они, коли їх взивали рускі інтеліґенти підержати руску справу; та коли покликав їх такий сам селянин, як і они, послухали его зазиву і добре держали ся. Жив в Устріках ґазда, Андрій Мазневич, чоловік роботящий і запобігливий. За мало мав власної землї, то і наймав вже від давна кілька кусників від п. Нанівского. За дещо платить грішми, бо послідними роками вже платив Жидови, бо той позичив панови гроші; а на инше поле позичив сам дідичови гроші. Управляючи те поле від давна, робив вклади, розсівав сеї ярі досить томасини і посіяв команицю. Прийшли вибори до сойму, поїхав і Махневич до Ліська, та там дещо, хоть не був виборцем і промовив за руским кандидатом і привитав ся з п. Старухом. Жиди обвинили его перед паном дідичем, а він так рад був свому пупілеви п. Леонартовичеви! По доконанім виборі панам зробило ся маркітно. Переходить містом п. Нановский, побачив его Махневич і біжить поцілувати паньску руку. Пан руки не дав до цілования, а крикнув злісно: „Ідзь, поцалуй попа!“ На сім ще не конець, по якімсь часї виповів Махневичеви винаем поля через суд. Покривджений, бо пан і гроший не віддав і поле вимонив, намірав внести жалобу до суду, а рівночасно пересьвідчив ся, які то добродії селянина наші шляхтичі. Нераз він їх слухав і ішов їм на руку, але тепер певно не піде. Так пани, коли Русини дрімають, самі своїм нетактом працюють над осьвідомленем наших людий.

Рускі поселенці в Канадї.*)

Між поселенцями, що заняли західну Канаду, відграють Галичани непослідну ролю. Як склала ся сюди мандрівка, я не міг добре розвідати. Однак по оповіданям руских та німецких поселенців, спонуку до сего дали особисті відносини. Перед якими 15 літами виеміґрувало кількох руских та німецких еміґрантів із Сполучених держав до Канади і сі пустили вість у вітчину про корисні условини життя в тім краю. Так повстали найбільші австрийскі кольонії на північ від Едмонтон. Чи відтак і аґентури робили тут свое, не знаю. Особисті впливи мабуть тут переважали. Товмач еміґрацийного уряду в Едмонтон впевнював мене, що Едмонтон так звісний поміж руским населенем в Галичині, що люди потрапляють до него зовсім самі. Найчисленнійшими австрийскими кольонїстами в Канаді, є Русини. В послідних роках вони становлять який 10 проц. всіх поселенців а яку третину неанґлійских, европейских еміґрантів. Взагалї в Канаді живе тепер около 80.000 Русинів і тішать ся тут зовсім доброю славою. П. Смерт, що заступав міністра внутрішних справ, писав мені про них між иншим: „Не потребую вам говорити, що Русинів зачисляємо до наших найліпших поселенців-піонірів і що вони в многих случаях поступили дуже значно наперед“.

У Вінніпезї та Едмонтонї, осередках для західних і північно-західних кольоній, рікні люди, що мали до діла з еміґрацією, говорили мені те саме, а потвердженє сего найшов я у висказах одного будівельного підприемця, що об'їздив північно-західні сторони в цілях будови нової зелізничої лінії. Всї оселї найшов в добрім стані, але найкраще розвивали ся галицкі. Їх поступ прямо чудує. Домы у них та взагалї забудованя ліпші від всіх иных, які бачило ся, рільничі машини першої класи, а поля заповідають знамените жниво. „До десятьох літ люди будуть позичати гроші“.

Поселенцї розсіяні по цілім заході. Поки ще не мають доволї гроша, щоби купити собі потрібні прилади до управи рілї, або як довго їх робуча сила не використовують як слід дома, працюють як дневні зарібники по чужих фармах, по містах, при будовах зелізниць, дівчата вступають на службу і т. п. При зелізници заробляють 30 до 35 долярів місячно (150 до 175 К), як рільничі робітники в часах великого запотребованя заробляють так само, причім дістають ще харч, бо, в двох місяцях платять навіть по 50 долярів, та за те зимою не більше як 10 долярів. Слуги дістають 15 до 35 долярів. При такій платї можуть щадити, особливо нові пришельцї, що не покидають так скороощадного життя, до якого привикли дома. Безженний робітник при зелізници може заощадити половину, слуга ще більшу частину свого зарібку. Всеж таки на службу вступають нерадо. Робота на рілї не є така тяжка як при будові зелізници, де тревае лише від 8 годин рано до 6 вечером разом з перестанками.

Для постійних осель утворилось кілька центрів. Одні лежать 60 до 100 миль в окрузї Вінніпеґу, в Манітобі, иншї около Принц Альберт в Сескечвен, але найбільша оселя лежить яких 70 миль на північний схід від Едмонтонд в сторонї як форт Сескечвен. Зове ся Восток. У Востоцї і довкола него живе яких 15.000 до 18.000 Русинів. Належать до православної або до грекo-католицкої церкви. Послідні мають що-йно від кількох літ власних парохів, що причинає ся значно до удержаня добрих звносин з вітчиною, бо православними парохами є по части Москалї.

Вихідним місцем для всіх поселенців на заходї можна уважати Вінніпеґ. Тут находить ся імміґрацийний уряд, що уділяє всяких можливих информаций, посередничить в праци і на случай потреби приміщує та прокормлює убогих виселенців на тиждень або й довше в імміґрацийній гали. Его урядованє не відбуває ся на бюрократичний лад, і тому пришельцї находять тут справді пораду та оборону у всяких справах, а его шеф, п. Сміт, сповняє свою практичну і рівночасно судейско-мирову задачу, бо полагоджує всякі спори, на повне вдоволенє інтересованих. Під его управою стоїть штаб товмачів, що з ходом часу мав до діла з 32 народностями. Товмачем для Русинів є бувший учитель, Кирило Генык; через его руки йдуть всї грошеві посилки, які люди висилають до старого краю. Як добре тут Русинам веде ся, можна пізнати по сумі гроший, які Генык выслав тамтого року на поручене канадийских Русинів до Галичини. Та сума виносить мілїон долярів, отже пять мілїонів корон.

Позаяк мені лишилось ледви кілька днїв а я на всякий случай хотїв пізнати північно-західні сторони, тому я відступив від наміру оглянути кольонії довкола Вінніпеґу. Я звернув ся до Едмонтону і звідтам їхав возом три дни крізь оселї Вівергіль, Врідергайм, Стар і Восток. Першу з них заснували Німцї з Галичини, другу Німцї з Росиї, Стар є мішанина Німців і Русинів, Восток складаєсь із самих Русинів. Через ті кольонії не треба уявляти собі села в европейскім понятю. Канадийске правительство пробувало раз кольонізациї на лад сїл, однак селяни покинули скоро свої домы в селї і вибрали ся на свої ґрунти, щоби не

*) Стаття була поміщена у віденьскім „Zeit-i“ проф. д-ром Евгеном Филиповичем, що вибрав ся в подорож до Канади.

марнувати часу на дорогу з дому на рілю. При недостачі робучих сил найдальше йдуча економія являє ся доконечною. Тому всї оселї складають ся із загород, розкинених далеко від себе. Поселюване підготовлене в той спосіб, що цілий край поділено на квадрати довгі та широкі на шість миль. Така одна площа зове ся „товншіп“. Вона ділить ся опять на 36 менших квадратів, котрі почвертовані дальше. Тих 36 квадратів зовуть секциями. Їх позначено числами, починаючи від полудневого сходу. Секциї 11 і 29 призначені для шкільних цілий, прочі непаристі числа належать до зелізниці і є на продаж, паристі числа, з виїмком двох, що належать до т. зв. гудсоньского товариства, творять правительственну землю і роздають ся під кольонізацию. Кожда така кольонізацийна секция, заблизько на одну квадратову милю, поділена, як сказано, на чотири части, а таку четвертину, 160 акрів, може кождий за оплатою десятьох долярів обняти під управу. Мусить лише зобовязати ся, що в перших трох роках буде найменше 6 місяців в рік на тій земли мешкати і її, згляднo якусь її частину управляти. Коли хто не має дерева під будову, то може нарубати собі означену скількість на правительственній земли. Виповнить поселенець тоті услівя, то по трех роках переходить земля на его власність. Зелізничу землю, що лежить поміж кольонізацийними секциями, фармери, що добре господарять, купують дуже радо. Однак богато сеї землї лежить ще облогом, бо поселенцї волять розгосподарити ся на земли одержаній від правительства. Селяньскі загороди віддалені проте від себе на наші поняти значно. Люди живуть самотно і для всіх нових пришельців тота самота, в якій серед трудів та журби мусять провести перші роки, являє ся дуже пригноблючою.

(К. б.)

Справи австро-угорскі.

Шлезкий сойм.

На вчерашнім засіданю сойму німецкий посол Тірк запитує президента краю: 1) чи президент готов дати соймови вияснене, чи чеські і польскі заступники зложили правительству квоту на заснованє паралельок і чи при тім застерегли собі, що ті паралельки не будуть внесені анї перенесені з Опави і Тішина; 2) коли так не є, або коли правительство на се згодило ся і застерегло собі вільну руку, чи президент краю готов зложити автентичну заяву, чи правительство внесе сї паралельки і в якім часї.

Президент краю ґр. Тун відповів жалуючись, що утворене сих паралельок осуджувано з політичного становища; тимчасом мотиви, якими правительство руководилось, суть обом сторонам звісні. Правительство не уважає себе за не помильне, аби упралось при своїм зарядженю; як инша форма покаже ся лїпшою, то правительство не бажає собі нїчого иншого, як льояльного порозуміня сторонництв. Але як довго до сего порозуміня не прийде, то правительство мусить стояти при вибранім способі розвязана справи семинарів, а будучність покаже, що в сих польских і ческих паралельках будуть учити в тім самім австрийскім дусї, як і в німецких семинарях. Правительство докладно розважило заяви сторонництв зложені на початку сесиї, але також пильнує, аби справи паралельок не ужито анї до политики анї до аґітациї. Супротив виступившого в послїднім часї, а шкідного браку славяньских учителів, правительство приймає повну відвічальність за своє зарядженє і запевняє, що всяке надужите сего зарядженя в національних цілях є виключене. — На внесене п. Буковского ухвалено отворити дискусию над сею відповідию.

Ческий сойм.

Вчера відбуло ся засіданє послів всіх німецких сторонництв в соймі. Предложений їм мемориал узнає конечність помочи для населеня потерпівшого від надзвичайних елементарних катастроф, але зазначує, що потрібні на се средства не можуть бути покриті з краєвих фондів, лише потрібне є, аби кредити на сю ціль ухвалила державна рада. Але що супротив становища Чехів і парляментарної ситуациї для цілої сеї акциї в державній раді нема потрібних даних, німецкі сторонництва ухваляють, що не можна розпочати помічної акциї в соймі, і з остаточним рішенем ждуть до часу, коли ухвали державної ради покажуть, чи і о скілько буде запевнена поміч державної ради.

Предложену декларацию ухвалено одноголосно, а відтак відчитано її на конференциї представителів німецких і ческих клюбів у маршалка краю. Ческі посли просили, аби їм дати можність застановити ся над декларациею. Німцї на се згодили ся. Слїдуюча конференция президиї клюбів назначено на четвер.

Війна.

(Телеґрами).

Берлїн. З Петербурга доносять, що зачинний рух российской армії розпочав ся в наслїдок виразного наказу царя. До видани сего наказу намовили царя Алексеев і міністер війни Сахаров. Дня 6 с. м. Алексеев приїхав до Мукдену, відбув з Куропаткіном конференцию, по котрій поїхав до передних віддїлів армії і казав перейти до офензивы. Російскі і японьскі сили военні були вчера віддалені від себе о два дни маршу. На терені війни погода; хоч панує студінь, але дощів нема, воздух чистий. Дня 9 с. м. Росияни обійшли японьскі становища в Вяпіпудза і гарматним огнем вигнали Японців з сеї місцевости.

Льондон. В ночи з 5 на 6 с. м. японьскі судна випадували віддїл війска в заливі Токе; российский віддїл мусів уступити. Японці кождого дня через три годины бомбардують портартурску кріпость.

Чіфу. Дня 5 с. м. Японці заатакували шанець на північ від форту Фантао. З гарізону заатакованого в ночи, хто не спав ся, той погиб. Доперва над раном Японці відступили від штурму. Японці переловили корабель Сурбан, наладований консервами, котрий хотїв проломити блькаду. Властителями парохода були американьскі офіцири. Ладунок сконфісковано, а пароход відставлено до Ню-чвану.

Токіо. Стверджено, що одна японьска канонїрка віхала дня 18 вересня в заливі голуба на міну і пішла на дно. З обсади виратовано лише 4 людий. При кінци сего місяця японьске правительство віддасть 43 транспортових кораблїв їх властителям, бо они вже непотрібні.

Льондон. Маршалок Олма видав в Ляоянї до хіньского населеня проклямацию, в котрій заповідає, що в найблизших днях може прийти до нової великої битви. В Ляоянї має бути 30.000 піхоти, майже виключно резерви, дві бриґади кінноти і трохи артилерії.

Петербург. З Чіфу доносять, що дня 6 с. м. Росияни заатакували горби коло заливу Таке і виперли звідтам Японців.

Париж. З Петербурга доносять, що вість о занятю Росиянами стациї Янтай є неправдива. Штессель мав донести, що потрафить удержати ся лише до надолиста.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Анархісти.

Барцельона. Поліция увязнила двох небезпечних анархістів, у котрих знайдено тисячі тайних документів, підписаних різними анархістичними ґрупами. Окрім сего арештовано трех анархістів, котрі зізнали, що дня 3 с. м. мали виконати атентат на короля Альфонса.

Франция а Ватикан.

Париж. Справу бувших епископів в Діонї і Лявалю управильнено так, що папа визначив їм річну платню по 8000 франків.

Росийске корсарство.

Ню Йорк. Президент Рузвельт мав поручити державному департаментови, аби від российского правительства жадав подрібних вияснень в справі листів і пакунків, сконфіскованих на кораблї Кальхое.

Мощі мадярскнх патріотів.

Будапешт. На запитане Кошута, президент кабінету ґр. Тіса відповів, що правительство буде старати ся, аби окрім мощий Ракочія, спроваджено до Угорщини мощі Емерика Текелія і иных визначних осіб в історії Угорщини. Мощі Ракочія будуть зложені в Кошицях. Текелія в Кесмарці, як він того сам собі бажав. Мощі будуть перевезені на весну 1905.

Угорский сойм.

Берно. На вчерашнім засіданю сойму п. Новак вніс інтерпеляцию в справі поступованя війска при розгоняваню демонструючих робітників, при чім ранено звиш 70 осіб. Намісник відповів, що власти толерували віча, демонстрациї і острі статї за загальним голосованем. Доперва коли демонстранти розпочали допускати ся насильств, мусїли власти виступити з більшою енерґією. Коли поліция показала ся за слаба, мусїла візвати війско. Коли слїдство стверднть які надужитя поліцийних орґанів, то они з цілою строгостию будуть потягнені до відвічальности.

Робітничі демонстрациї.

Будапешт. На вчерашній конференциї лїберальної партиї Тіса вчера заповів, що сими днями поставить в соймі внесене в справі вибору комісиї для ревізиї реґуляміну нарад в палаті послів. На зборах нового сторонництва ґр. Банфі виголосив промову против ревізиї реґуляміну. Хоч сей реґуламін має хиба і повинен бути зміненый, теперішна хвиля не надаєсь до того.

НОВИНКИ.

— **Виїмковий стан в кількох селах перемишляньского повіту.** Для повіту перемишляньского не обовязують відай приписи закона громадского з дня 12 серпня 1866 В. з. кр. ч. 19, а именно §§ 31 і 32 ординациї виборчої для громад. Новійші §§ позволив собі тут п. староста Винярский — як то кажуть — на свое копито натягнути. Ось вам зразок інтерпретациї новійших параґрафів п. старостою. Перед 5 місяцями розпорядив п. староста Винярский письмом з дня 18 марця 1904 ч. 3552 вибори до рад громадских в більшій части повіту. В тім розпорядженю п. старости знаходимо „указ“, що по виборах ради громадскої, з виборами ей старшини належить стримати ся аж „до дальшего меґо заряджения“. Тимчасом уже минуло 5 місяців, а того „дальшего заряджения“ якось не видати. Незнаючий тут обставин гадав би, що п. староста з причини виїзду до „компаль“ призабув на мале видати ся „заряджене“; але так оно не є, бо п. Винярский на инші місцевости, де догадував ся, що вибори старшини вийдуть в его користь, видав таке „заряджене“, лише для громад, котрі при всяких виборах стоять твердо і неустрашимо, завів стан виїмковий, допускаючи ся тим зарядженем великої самоволї і потоптаня законів. Запитуємо проте на тім місци п. Винярского, чим оправдав свое неправне заряджене і так довге зволїканє з своїм „дальшем заряджением?“, а з другої

сторони жадаємо, щоби Его Екєц. п. намісник схотів вглянути в ту справу і здобув ся на більшу енергію видати розказ своїм підчиненим орґанам політичним, щоби не сьміли довільно нарушувати законів та щоби на свій пад після „своєго відзїмісєн“ не видавали подібних „указів“, які хиба подибати можна в державі неконституційній. — *Горожанин.*

— **Славні порядки польского „бецирку“.** Пишуть нам з Перемишлянщини: О всяких непорядках, які від давних давен панують в вашій консервативній Перемишлянщині, дало би ся богато-богато писати, але на разї хочу звернути увагу загалу і властий до того поставлених на тутешні дороги комунікаційні, які хиба тілько в нашій одній, під кождим зглядом упослїдженій „Галичеї“ подибати можна. Як відомо законом дороговим з) з дня 18 серпня 1866 ч. 15 В. з. кр. і б) з дня 7 липня 1885 ч. 39 В. з. кр. поручено виділам повітовим наглядати всякі дороги і утримувати їх в такім порядку, щоби мешканцї їдучи чи їдучи ними не були наражені на ломане ніг і возів. Але наші польскі „бецирки“, а зглядно їх представителї дбають лише про свої особисті вигоди. Маємо тут на гадцї важну комунїкаційну дорогу, котра веде з гостинця цїсарского через присїлок Приходи на Станимір, Солову, Печенїжин і т. д., а через котру — не кажу вже в осени, — але навіть серед довшої посухи в лїтї, анї переїхати, анї перейти не можна, щоби там не приключили ся якісь більші нещастя, чи то на людях, чи на їх худобі. Громада вправдї що року направляє сю дорогу, накидуючи з ровів болота, через що, замість направити, псує ї тим способом ще гірше. З уваги, що ся дорога є дуже оживлена, а всяке рік-річне латане і направляне викидуваном болота з ровів не вистане і вїнащо не придасть ся, пожаданим, ба навіть конечним показує ся, сю дорогу вишутрувати добре камінем. Громада Приходи сама власним коштом не є в силї понести так великого тягару, до якого впрочім не є обовязана, бо на підставі § 13 уст. дорогової з дня 7 липня 1885 ч. 39 В. з. кр., котрий то § каже, що „коли престациї і инші жерела фондів доріг громадских не вистарчають на будову і удержане тих доріг в якій місцевости, тогди недобір буде покритий підмогою з повітового фонду доріг“ — повинна рада повітова прийти їй з грошевою помочию. Голошене, що нема в касї повітового виділу фондів, не є оправдане; бо вони знайшли ся фонди, і то кількапядесят тисяч К, на дорогу з Перемишлян до Ушкович, котрою їздить презес виділу повіт. п. Вибрановский, то тим більше повинні знайти ся потрібні фонди на дорогу через Приходи, котрою мусять переїздити тисячі людий, а котрі мають право домагати ся лучшої комунїкациї, бо тяжко запрацьований гріш складають рік-річно до виділу пов. на направу доріг в повітї. Апелюємо проте тою дорогою до всїх членів ради повітової, щоби в найблизшій будучности постарали ся о ухвалене потрібної суми на вишутроване сеї дороги, бо в противнім разї будемо примушені віднести ся з жалобою до висших інстанций. — *Покривджені.*

— **Галицке урядованє в судї.** Пишуть нам: З весною сего року дав оден сьвященик із стрийского повіту кравцеви Володиславови Бемови, замешкалому в Лисятичах, сукно на одїж і заплатив ему наперед за роботу. Тимчасом кравець сей недокінчивши ї і забравши майже всьо сукно, щез скоро із села. Покривджений вніс жалобу до повітового суду в Стрию і по довшім часї завізваний, зложив там протокол в тій справі. Від сеї пори, а буде вже 5 місяців, не знати до нині, що з тим всїм дїє ся, чи виновник буде покараний, чи ні і чи есть слїдженый поліцийними властями. Як ходить чутка по селї, кравець сей ходить собі як найспокійнійше по Львові і съмієсь зі всього.

— **Учительска конференция в Глинянах.** Дня 24 вересня с. р. відбула часткова конференция окружна нар. учителїв перемишлянського повіту в Глинянах. Не завадить зазначити, що в повітї судов. глинянським є більшість учителїв Русинів (на 35 сил учительских є 26 Русинів учителїв і учительок). Виходило би, що така конференция повинна мати при бесїдах і нарадах характер майже чисто рускій, і се при так користнім станї річий повинно було стати ся, тим більше, що всї майже еляборати спочивали в руках учителїв Русинів, котрі постановили свої звіти з оцїнки тематів і всякі промови і дискусиї референовати виключно в рускій мові. Але п. С. Кретів з Туркотина і Потураївна з Полтви відай з боязни перед п. старостою, (котрий не нароком кажучи — прибув також на сю конференцию задля красних дият, виносячих аж 49 К) встидали ся своєї рідної бесїди, говорили по польски, а також звіти з оцїнки еляборатів і самі темати відчитували по польски. Оден з тих „патріотів“ є навіть сином селянина з Підгайчик, вигодований — тяжко випрошеним хлїбом бурси рус. Товариства педаґоґічного, — той сам о котрім була вже згадка в „Дїлї“ за писане квітів в „уржендовим єнзику“. Як отже можна подумати о пошановану наших прав національних нашими ворогами, коли ті права самі Русини топчуть своїми ногами. Таким не поможуть відай анї віча, анї всїлякі накликування до їх народних чуств. Коли на закінченє скажемо, що тут. староста п. Винярский і інспектор п. Сташкевич не дивлять ся криво, коли учитель виготовить темат по руски і в своїй рідній мові промовляє [чого доказом, що на рускі промови тов. Герчановского, Вертипороха, Яремн і Головчака — відповідав п. староста також дещо по руски] то мусимо прийти до того сумного заключеня, що не таку велику ролю грає у тих товаришів боязливість, як скорійше певно бажане приподобати ся своїм ворогам. Пора отже, п. товариші, зірвати з такими, а поступати з ними треба безпощадно і сторонити від них на кождім кроцї, пятнуючи кожде їх хруїївске поведенє публично. — *Учасник.*

— **По москвофільски.** До повітового суду в Коломиї увійшов дня 7 вересня с. р. до ч. с. Св. VI. 1512/1/4 позов з канцелярії д-ра В. С. Юрченка, адвоката в Коломиї в справі „Анны зъ Стопюковъ Сорыхъ противъ Петру Стопюку Ивана и тов. о узнанье и заинтабульованье права власности грунту“. Послїдний уступ сего позву звучить: „Не хотячи выроку въ семъ дѣлѣ писаного фонетикою прошу о выронъ въ языку польскомъ“. Коментарів до сеї замітки мабуть не треба.

— **Польскі стипендиї.** Від многих лїт підносять ся із сторони публики та педаґоґів жалоби, що переважна часть стипендий в Галичинї попадаєть кандидатам не з особлившими кваліфікациями, але котрі викажуть ся шляхотскими дипльомами і спорідненями, між тим коли дійсно убогі і достойні підмоги ученики рідко можуть добити ся до тих стипендий. Сегорічний виказ краєвого виділу піддержує вповні тоті жалоби, пояснюючи однак рівночасно причини лиха. На поверх 1000 ріжних стипендий находить ся лише 174 загальних, приступних для кождого ученика, що заслугує пильностию, талантом і поведенем на увзглядненє. За те 762 стипендий застережені передовсїм для шляхти і обусловлені специяльними вимогами. Понадто є 20 стипендий родинних, т. є. таких, що можуть бути надані виключно лише членам або належачим до сьвязків фондатора, а на случай недостачі таких кандидатів не надають ся нїкому. Услівно родинних стипендий є 510 і ті можуть надавати ся в першій лінії членам якогось роду, і аж при недостачі таких кандидатів, також иншим компетентам. 192 стипендиї застережені виключно для синів шляхти.

— **Буковиньскі Русини у нового президента.** В неділю в полудне явили ся представники черновецких руско-народних товариств у краєвого президента д-ра Окт. Регнер-Блайлебена під проводом надрадника Ясеницкого. По его привітї відповів кр. президент заявляючи, що буде підпирати змагання товариств, як се робив его попередник, коли товариства будуть придержувати ся границь закона. Розмовляючи з поодинокими заступниками, зазначив президент між иншим велике значінє руско-селянської бурси.

— **Буковиньский виділ краєвий у нового президента.** В суботу явили ся у президента краю д-ра Регнера Блайлебена під проводом заступника маршалка д-ра Ст. Смаль-Стоцкого члени виділу: Калїнеску, Лянґенган і Ник. Василько, краєві радники Захар і Сімїґінович і директори д-ри Филипович, Цуркан і Бавр. Віцемарш. д-р Смаль Стоцкий виголосив отсю промову: „Ще під сьвіжим вражінем прощання Вашого п. попередника являю ся отсе з виділом краєвим, щоби Вас, пане краєвий президенте, як заступника найяснійшого монарха в краю сердечно привитати на буковиньскій землї в імени виділу кр. Виділ краєвий старає ся рівно як і краєве правительство о добро краю. Лише обопільне доповненє в працї, взаїмне довіре і та зичливість в зносинах, яка з них випливає, можуть отсе змаганє скріпити. Добра слава, яка Вас, Вп. п. президенте попередила, як не менше обставина, що Ви отсе прибуваєте з найблизшого окруженя президента міністрів Ц. К. д-ра Кербера, прихильно настроеного для нашого краю, дає нам право надїятись, що для нашого рідного краю що йно заінавґурована ера поступу буде дальше тривати, що змагання заступників краю, стремлячі до удержаня в краю національного і конфесийного мира, піднесеня економічного і культурного добробиту та до переведеня реформ, вимаганих часом і обставинами, знайдуть у вашій особі пане президенте, щирого сподвижника. Тим п. президенте з'єднаєте для себе вдячність Буковини і переконаєте ся, що і спокій і мир в сім краю, як також успіхи чесної працї для добра краю є стало овочами, що дозрівають при справедливости і прихильности. Вітаю Вас сердечно ще раз!“ Президент краю відповів, що відчуває трудне наслїдство по так заслуженім чоловіцї, яким був кн. Гогенльоге. Він просить бодай о частину того довіря, яким тішив ся его попередник. Потреби краю єму добре звісні і він сьвідомий свого трудного уряду. Бесїдник вважає своєю задачию ступати слїдами свого попередника, котрого праця увінчала ся гарними успіхами. Президент витав прибулих дуже вічливо, розмавляючи із давнійше знакомими послами Смаль-Стоцким, Лянґенганом і Н. Васильком, до якого сказав: „Надїю ся, що наші дружні зносини зістануть і на будуче удержані“.

— **Погане ремесло.** Львівска поліция викрила домі під ч. 43 в Рынку потайний дім розпусти, удержуваний від многих лїт на великі розміри якоюсь Катеритою Мацїшків, розвідкою, що має погану минувшину. Постійними гостями сего заведеня були не лише уличниці, але також женщини з т. зв. лїпших кругів. Дїяли ся там за дорогою заплатою, найменше 100 К, гидкі орґії. Богато молодих дївчат упало жертвою, а чимало осіб скомпромітованих викритєм сеї норн. На разї провірено, що за звабленє 13-лїтної дївчини плачено наймеше 400 К. Скомпромітовані є многі женщини з інтеліґентних кругів, переважно військових, котрих жажда жити над стан завела на дорогу сорому. На слїд тої торговлї живим товаром навело прокураторию анонімне донесенє. Доси арештовано окрім самої Мацїшкової та її любовника Гаверштока також чотири инші особи, що помагали їм в тім ремеслї. Поліция держить у великій тайні цілу аферу, що найде свій епільог в карнім суді.

— **Страшний вчинок божевільного.** З Пістиня доносять: Мартин Сковроньский, ученик VII класи, мусїв перервати ґімназияльні студиї по причинї недуги і перебував від того часу в домі родичів, заможних міщан в Пістиню. Позаяк не виглядав на шкідливого, тому не звертали на него більшої уваги, особливо на его нічні мандрівки. Онодїшної ночи імовірно в приступі божевільства замордував він сокирою 70-лїтного батька, матїр і молодшого, 22-лїтного брата. Довершивши страшного дїла, закликав сусїдів, щоби подивили ся, що він наробив дома, бо він сам іде до Косова віддати ся судови, де й справдї его увязнено.

— **Почтовий дефравдант.** Перед трибуналом присяжних судиїв у Львові відбула ся онодї розправа против Станислава Ванке, б. канцелярийного помічника рахункового відділу у львівскій дирекциї почт, обжалованого о обманьство, надужитє урядової власти і проступок фальшованя публичних документів. Виставляв він квити на пенсиї, відтак засьмотрював їх підробленими урядовими клївзулями і вибирав з каси гроші. В той спосіб одержав за кілька лїт поверх чотири тисячі корон на імена ріжних людий, з котрих деякі навіть не були почтовими функціонарами. Маніпулював так зручно, що власти мимо шконтра не могли попасти на слїд его мальверзаций. Аж дрібна похибка в датї, именно втягненє в ліквідацийній книзї якомусь панкови пенсиї від 1 до 28 лютого с. р., між тим коли місяць лютий мав 29 днїв, навело контролю на слїди обманьства. По переведеній розправі трибунал засудив Ванкого на оден рік тяжкої вязниці.

— **Весела почтмайстриха.** В повітовім судї в Бучачи скінчено на днях слїдство против б. почтмайстрики в Осівцях, панни Евгенії К., що допустила ся дефравдациї почтових гроший в висотї около 2000 К. На слїд дефравдациї навело щезненє грошевого листу в квоті 500 К, висланого ще в червни с. р. зі Львова до Осовець. Колиж показали ся на тій почті ще й инші „неправильности“, висланий зі Львова почтовий комісар засуспендував почтмайстрику, котру відтак і увязнено. Підчас слїдства показало ся, що головним жерелом спроневіреня була мальверзация з чеками і щадничими книжочками. Окрім державного скарбу потерпіло також богато приватних осіб, котрих панна Геня понатягала на більші і менші позички. Гроші видавала головно на забави. За забавами, особливо в мужескім товаристві, прямо гинула, хоч числила вже сорокону весну житя і попри своїм тубальнім голосї зовсїм не визначала ся красою. При забаві була невичерпана в дотепах, веселих монольоґах, сьпівах, причім і випити вміла кріпше від неодного мужчини. Не дивниця, що панна Геня була пожадана в товаристві, а нїякий пир, нїяка забава в околици не обійшли ся без неї. Цікаве притім, що о строї зовсїм не дбала. Минувшого року, коли коло Осовець відбували ся маневри, запросила до себе всїх офіцирів і так щиро їх угостила, що по бенкетї над раном всї офіцири лежали спиті під столом, а вона одна була тверeза, хоч може найбільше від них пила. Мимо своєї легкодушности визначала ся чималою людиностию і спішила радо убогим з помочию, так що многі надуживали її щедрости. Нині опущена всїми, перебуває в слїдчій вязници в Станиславові, куди її відставлено з Бучача, і розгадує давні, веселі часи, що вже не вернуть ся.

— **Пятнистий тиф в Галичинї.** В часї від 25 вересня до 1 с. м. стверджено 34 нових случаїв занедужаня пятнистим тифом, а то в отсих повітах: яворівскім (Гаї коло Грушева) 1; кольбушівскім 9; надвірняньскім (Делятин) 4; перемишляньскім (Глинянн) 6; равскім (Голе равске) 4; тернопільскім (Настасів, Романівка) 4; турчаньскім (Висоцко) золочівскім (Ожидів) 2 і в жовківскім повітї (Батятичі) 2 случаї.

— **Конґрес против неморальности** в літературі радив кілька днїв тому, як ми вже доносили, в Кольонії. Найважнійшою точкою конґресу був реферат нїмецкого центрівця Ререна, котрий радив змагати до того, щоби всї держави видали однаковий закон против неморальности літературою. Тепер заходять під тим зглядом великі ріжниці. Голяндия пр. надає значно ширше поняте „необичайности“, чим се практикує ся в Нїмеччинї. В державі ню-йоркій неприличність в літературі переслїдує ся карним кодексом так само як неморальність. Дуже строгі постанови в тім напрямі містить в собі карний кодекс в Італії. В Норвеґії проект нового закона, ще не уведеного в житє, заострює дотеперішні постанови. Також Бельґія видала против неморальности в літературі дуже рішучі приписи. Франция оперла свій дотичний закон з 1882 р. на основі нїмецкого кодексу, але пізнійше в 1897 р. строгійше означила поняте необичайности в подібнім дусї, як Бельґія. На внесенє Ререна конґрес ухвалив резолюцию, що дотеперішні приписи що-до неморальности в літературі треба конче заострити і що всї держави повинні завести до своїх законів однакові в тім напрямі постанови.

— **Банкротство великої фірми.** Співвласитель тканицкої фірми „С. Тавсіґ“ у Відни, Віктор Тавсіґ, відобрав собі житє в ночи з неділї на понеділок. Причиною самоубийства є банкротство фірми і утеча брата, Оттона Тавсіґа, котрий на шкоду фірми затягнув около 700.000 К векслевих довгів. Фірма С. Тавсіґ є у Відни від 50 лїт. До недавна мала прядільню в Пельдорфі в Чехії і друкарню перкалїв в Кутній Горі. Друкарня згоріла перед двома роками і не була вже відбудована, а фірма давала свої перкалї друкувати чужим фабрикам. Фірму вели брати Віктор, Гуго, Отто і Павло. Від довшого часу фінансовий стан фірми був захитаний і тепер по оголошеню конкурсу недобір виносять около 2 мілїонів корон.

— **Дрібні вісти.** Вчера вечером відбуло ся у Львові в ріжних дїльницах міста десять соціалїстичних зборів, на котрих ухвалено резолюцию з домаганєм рівного, загального і тайного права голосованя до сойму. — Цісар удїлив для погорільців в Топорові запомогу в квоті 3000 К. — В Грибовичах під Львовом побили ся парубки підчас забави устроєної в честь новобранців, що відходили до військовой служби, причім рекрута Дмитра Черника потовкли так тяжко, що той до кількох годин помер.

— **З Чорткова** доносять нам, що учительскій конференції в Чорткові ложили учителї на будову рускаго театру 21 К, 20 с.

Галицкий сойм.

Засїданє з дня 11 жовтня с. р.

(7-те зас. II. сес. VIII пер.)

В дальшій дискусії над справозданєм буджетової комісії в справі внесеня краєвого виділу що-до удїленя помочи краєви з причини посухи промовляв п. ке. Шповдер. Бесїдник дивував ся, що в минувшім роцї краєвий виділ „на голодних хлопах“ заощадив 34.000 К, хоч не всї потреби заспокоєно. Очивидно краєвий виділ розумів, що „хлоп якось собі порадить“. В ярких красках малював бесїдник страшну нужду селян, що не тілько цїлий рік не їдять мяса, але рідко коли мають і хлїб, а навіть бульб їм не стає.

Промовляв ще п. Кремпа, домагаючи ся, щоби правительство при роздачі соли і паші брало на увагу число худоби і щоби сіль роздавано вже від 1 падолиста. Дальше говорив п. Гурик, виказуючи, що порука одного мілїона корон є за мала.

Потім забрав слово намісник гр. Потоцкий. Він увесинив, що на підставі зібраних дат має повний образ нужди. Найбільше потерпіли гірскі околиці і західна часть краю. Поміч прийде там, де потреба; але не треба вимагати, щоби правительство нагородило всї шкоди, тим більше що нещасте спало також і на инші краї, на котрі знов ми будемо ложити нашим грошем. Доси розділено 300 ваґонів соли. Бесїдник не гадає, щоби було добре роздавати сіль в міру числа худоби, яку хто має; а треба розділяти її там, де потреба дійсно вимагає. П. Стапіньский порушив справу годівлї свиний. Правительство не може зважати на теперішні прикрости, коли має надію, що на будуче ті средства поможуть. Коитки для свиний оказали ся в декотрих сторонах добрими. Бесїдник звернув ся до господарских товариств і до кулок рільничих, щоби посередничали в продажи паші. Доси управи рільничих товариств продали над 20 ваґонів паші. Центральне правительство припоручило зібрати дати що-до скількости і потреби паші в кождім повітї і визначить відповідні фонди для помочи. Але не треба знов малювати собі стану краю за чорно. При помочи краю і правительства буде можна сей рік якось пережити. Запомоги даватись буде лише виїмково в грошах, а впрочім головно заробками.

П. Сколишевский побоює ся, чи коло польске по тих шумних принятях д-ра Кербера і міністра рільництва буде мати енергію постояти твердо за потребами краю. Міністра Кербера, здавало ся, що розірвуть у своїх обіймах ті самі пани, що громи на него кидали на довірочних засіданях кола; годі тепер припускати, щоби мали силу постояти за краєм. Покликуючи ся на слова намісника, висказав бесїдник бажанє, щоби державна поміч пішла там, де її треба, а не там, де її найлекше здобути. З повіти, де властителї більших посілостий діставали доставу бульб для населення, дітковано повенно і не тілько продавали власні бульби, але ще й бавили ся в спекуляциї та продавали по значно вищій цїні від тої, яка була у східній части краю, бульбу гнилу (*голоси людових послів: „Правда!“*).

На тім скінчило ся засїданє, наступуюче назначено на четвер.

Відозва.

З великим трудом удалось нам основати в Дрогобичи „Селяньску Бурсу“. Днесь 16 хлопців селяньских з народних шкіл має приміщене будь за маленькою доплатою будь безплатно.

Початок зроблений! Хата винаята в гарнім положеню. Хлопці визволені учать ся пильно. Сталий наглядає учитель — а крім того оден з ОО. Катихитів надзирає щоденно. Має отже дїтвора опіку, якої не знайшла би на так званих станциях і за добрі гроші.

Потреба такої Бурси дуже давалась відчувати, — чим суть для нас Бурси о тім кождий знає.

Тому упасти нашому дїлу не сьмімо і не можемо дати. — Було би се прямо здрадою народного дїла — а доказом нашої нездарности.

Ми свое зробили — а тепер звертаємо ся до Вас Вп. оо. Духовні і Брати Селяни! Вашій щедрій опіці віддаємо сю молоду інституцию. Не богато можемо надіяти ся по сегорічній спеці і посусї — але всеж таки на горчок бульби — квартину муки — головку капусти і т. п. буде стати і найбіднійшого.

Через се нїхто не збіднїє — а для Бурси поміч велика.

Зберіть між собою та посилайте тій молодій народній інституциї.

Дрогобич дня 5/10 1904.

Свящ. Скородинський, предсїдатель комітету Селяньскої Бурси. — *Свящ. Куликевич*, скарбник.

— **В Товаристві обезпечень „Дністер“** видано в вересни с. р. 17.630 поліс з премією 160.877 кор. 30 сот.; від початку року до кінця вересня видано 136.563 важних поліс з премією 1.246.862 кор. Попереднього року до кінця вересня було 111.309 важних поліс з премією 1,006·597 кор., сего року есть о 25254 поліс і 240.255 кор. премії більше. Інші приходи Товариства (з куповів, додатків до поліс, провізії реасекураційної і т. д.) виносять 115.270 кор., разом мало Товариство до кінця вересня 1,362.122 кор. приходів. Шкід в вересни зголошено 136 случаїв з чого 89 в послідних днях вересня. Більші пожари були в Чернелові 14 і в Настасові 12 повіта тернопільского, в Вербіжи 17 шкід пов. рудецкого. Всіх шкід від початку року по конець вересня було 1699, з котрих 1679 вже виплачено 3 шкоди находять ся в ліквідації і виплату 17 відшкодовань на разі з причин правних здержано. Сума всіх 1699 шкід з коштами ліквідації виносить 1,022.806 кор з того 534.288 кор. припадає на реасекурацію а 488.516 кор. лишаєть на власний рахунок Товариства. В році 1903 було по конець вересня 1448 шкід на 837.282 кор. з того на реасекурацію припадала 432.021 кор. а на власний рахунок лишалось 405.261 кор. Фонди Товариства виносять з кінцем вересня 1,112.544 кор. і зложені суть в цінних паперах і вкладках.

ВИКАЗ ЖЕРТВ.

— **Датки на фонд будови Руского Народного Дому в Олеську** (книжочка щадничa ч. 2 в тімже банку) зложили в коронах: о. А. Левицкий 10, о. В. Кальба 10, о. Т. Дуткевич 1, о. Д. Танячкевич 1, П. Шітулей 5, п. К. зі складки 4, С. Гриневич 1, Кабаровский 1, п-і Цебровска 1, Церков в Хватові 10, Церков в Юськевичах 10, Складка на іменинах в Цішках 16, о. І. Потопник 2, о. В. Озерский 2, о. Ю. Сухаровскій 2, о. І. Березинський 2, о. Л. Чемеринський 2, о. П. Свергун 2, Церков в Олеську 10, Читальники в Олеську 4·40 с., Аґенция Дністра в Олеську 2, о. М. Струмінський 2, о. А. Струмінський 1, Читальники в Олеську 4·30 с., „Перший Серпня“ 17·30, Віст в Ц. 1, Складка на відпусті в Олеську 6, від „Сільского Господаря“ за наем хати за 1903 і 1904 р. 100, „Перший Вересня“ 6·70, пушка з Олеська 1, — **разом 240·70 с.**

Вп. П. Т. Добродїв упрашає ся о ласкавну память **на книжочки щадничі ч. 2 і ч. 6** в „Руским Народнім Дом“ (стов. заресстр. з огр. пор.) в Олеську, де і ласкаві датки прислати належить.

— **Для відомости всїх Русинів** „Сокільский Базар“ у Львові при ул. Руській ч. 1 (дім Просьвіти) продає народні марки, та тутки і паперці „Зоря“. — *Народна Канцелярия.*

Переписка Адміністрації.

Вп. М. Во. в Су. До кінця року ще 12 К. — А. Др. в Іль. До 30 вересня ще 8 К 80 с. — Г. Мо. в Во. Гроші віддано куда слідовало. — М. Кл. в До. Так. — Г. Ва. в Пи. До кінця 4 кварталу належить ся нам ще 12 К. — І. Га. в Ма. к. Га. За серпень належить ся нам ще 40 с. — М. Фа. в На. Тепер вплачено за вересень а не жовтень. — О. Пр. в Ро. Тепер вплачено до кінця липня. — А. Ве. в Ти. За 4 квартал прийде нам ще 1 К. — І. Ка. в Ан. Годять ся. — А. Ле. в Че. Тепер до кінця жовтня. — С. Чо. в Яр. Тепер вплачено по конець серпня. — І. Де. в Ку. За жовтень належить ся нам ще 34 с. — В. Ви. в Тр. По конець падолиста належить ся нам ще 5 К. 68 с.

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

ЗНАНА РУСКА КРАВЕЦКА РОБІТНЯ

Василя Ґресяка

перенесена з Ринку ч. 36

на площу Бернардикьску число 5

(*Готель Варшавский.*)

Сим маю честь повідомити Впов. Панів і Всеч. Духовеньство, що при **зміні льокалю** я значно розширив мою робітню і склад мій заосмотрив в найновійші і добірні сукна на біжучий сезон, так що есьм в можности всяким вимогам моїх Вп. Гостий вповні вдоволити.

Остаю з високим поважанем

637 6—6 *ВАСИЛЬ ҐРЕСЯК.*

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. 6 обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись передплачувати а передплату треба слати як найскорше для уреґульовайя і забезпечеяя видавництва. Гроші слати на адресу. *Administration „der Ruthenischen Revue“, VIII Wickenburggasse 10 I St. Th. 9 Wien.*

Надіслане.

Д-р Яков Броніслав Сокаль

ординує в недугах **жолудка і нирок** як передтим у Львові, улиця Скарбківска, ч. 4. I поверх. 248 13—12

Дуже відповідний!

льокаль на торговлю в каменици

з цілим новим елеґантним уладженем з пивницею і ледівнею в дуже добрім положеню за дуже низьку ціну можна зараз винаймити в Камінці струмиловій.

Близших поясненьудїлить: *п. А. Береславских* в місци. 710 4—10

Рік заснованя 1853.

Банковий дім і контора виміни

під фірмою

Авґуст Шеллєнберґ і Син

у Львові, ул. Кароля Людвіка 1,

купує і продає всякі вартісні папери, монети і т. д. Льоси на сплати місячно під як найдогіднійшими услівями а також поручає до тягненя 2 падолиста 1904 **промеси на комунальні льоси м. Відня** по К 13·50. Головна виграна К 400.000.

Видавництво часописи льосованьа „Nadzieja“, річна передплата К 3·40, на провінції К 3·60. 679

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Ґіпотечного на плантациях пхомі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. **Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри,** цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

свое переплетниче і ґалянтерийне заведене

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові

стоварищене зареєстроване з обмеженою порукою заповідує отсим до вписуваня ся в члени товариства.

Цїлею нашого стоварищеня є: в містах, місточках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалї там, де того окаже ся потреба: *а)* на власний рахунок набувати або винаймати і в власнім заряді вести готелї, заїздні доми, курацийні доми, гостинниці і тим подібні заклади; *б)* уряджувати і на власний рахунок вести: реставрациї, кавярні, пивярні, винярні і шинки; *в)* винаймати і виконувати право пропінациї; *ґ)* винаймати право побору податку і оплат консумцийних враз з додатками від всяких напитків і споживчих артикулів; *д)* приймати до користного обороту від членів капітали, на опроцентованя до ведення інтересів товариства потрібні а які опроцентовуємо по 5 проц.

Членом нашого Товариства може бути кожда особа, що є спосібна до зобовязань правних, що письменно заявлять приступленя до Товариства з одним що-найменше уділом в квоті 20 корон і зложить вписове в квоті 2 корони.

Кождий член може виплатити більше число уділів.

Приступаючи вже необавки до ведення нашого предприємства у Львові, маємо повну надію, що руска суспільність численним приступленем в члени, як і льокованем своїх капіталів підопре наші змаганя, які принесуть користь нашому народови.

Всякі письма і гроші просимо посилати під адресою: „НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“, Львів, Ринок ч. 36.

Дирекция.

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть І.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Рускім Інституті для дівчат в Перемишли.

Оповістка.

Заходом акадек. тов. „СІЧ“ в Чернівцях (перед тим „Молода Україна“), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Симович. Ціна 60 сот.

2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька“, оповіданя, переклав А. Крушельницький. Ціна 60 сот.

3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карби“ новелї із гуцульского жита. Ціна 60 сот.

4. Теодот Галїп: „Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.

5. Ант. Крушельницкий: „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

7. Максим Горкий „Міщане“, сцени в домі Бессемйонова, переклала Маруся Полтавка. З передним словом. Ціна 1 кор.

Видана 1—2 і 7 можна дістати тілько неоправлені.

Набути ся можна всї книжки з Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2 у Львові і у обох руських книгарнях.

Ученик VIII кл. гімн. пошукує лекциї на село на цілий рік. Ласкаві зголошеня Мир. Мирончук, Коломия ул. Карпацка 16б. 1—3

Комнати сонїчної з необхідною обставою потребую зараз Йосафат Назар, Львів, poste restante.

Матурист семинаря учит. глядає приватної посади, або лекциї на цілий рік. Ласкаві зголошеня під адресою: Poste rest. „Горе“ п. Хоростків. 2—3

Пошукую приватного ученика на один рік приготовити хлопця до першої класи ґімназиальної. Услівя: помешкане, удержане господарске і винагорода після листовної умови. — Адреса: П. Яцкін, Колодїїв п. Войнилів. 715 3—3

Глядає місця піддячого з добрим голосом, з двоклїтною практикою, котрий може зовсїм заступити місце дяка. Адреса: Василь Драпак піддячий Дзвинячка коло Мильниці почта в місци. 3—3

Вдова або сирота середних лїт з руской (сьвященичої) родини обізнана добре з кухнею і сїльским господарством, потрібна до заряду дому у сьвященника вдівця. Зголошеня з поданем близших обставин під адресою: Іван Щуровский, парох Струтина нижного, почта Долина коло Стрия. 3—3

Пошукує місця піддячого, з добрим голосом, з практикою. Може зовсїм заступити місце дяка. Василь Драпак, Дзвинячка к. Мильниці, почта в місци. 3—3

Глядаю особи до заряду дому і ведени кухні. Адреса: о. Антоній Бескид, гр. кат. парох в Тарнавцї (п. п. Риманів). 741 2—6

Гамай кіцю!

Найлїпші і найздоровші страви тількі на сьвіжім маслї споруджені, як також знаменитну каву, вечері і всякий набіл по цінах надзвичайно уміркованих [для П. Т. абонентів, або на білети 20% опусту] поручає Львівска Молочарня **Францішки Чернецкої** перше Яворской Вірменьска 2. 747 1—4

Букові бочки

в 6-ох зелїзних обручах, містоти около 200 літрів, продає парова фабрика цукрів і медівників Брандштедтера і С-ки у Львові, при ул. Шептицкого ч. 26. Замовлене з провінциї полагоджує ся за післяплатою. 713 5—6

Гарнітури сальонові і будуарові від 160 К і вище, матераци волосінні і пружинові поручає в великім виборі в складї тапіцерско-декорацийнім

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

Львів, улиця Паньска ч. 11. Ціни казочно низькі, товари найлїпшої якости. 618 14—20

Перший руский склад машин до шитя.

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вечл. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шити і гафту безплатно. Цінники на жадане і даром. 313

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Оповіщенє.

Двайцяті Загальні Збори „Народної Торговлї“ у Львові

товариства зареєстрованого з обмеженою порукою відбудуть ся **дня 2 падолиста нов. ст. о год. 4 з полудня** в комнатах товариства у Львові в домі власнім Ринок ч. 36, з слїдуючим порядком дневним:

1. Відкритє зборів предсїдателем управляючого Совіта і уконституованє загальних зборів.
2. Справозданє Совіта управляючого з дїяльности за рік адм. 1903 4 реф. Іван Чернявский і Ілля Кокоруда.
3. Справозданє і внесенє головного Комітету контрольного (§§. 34 і 46 статутів).
4. Доповняючий вибір двох членів управляючого Совіта по мисли §. 15 статута.
5. Означенє висоти марки презенційної для членів упр. Совіта на рік 1904/5.
6. Вибір нового Комітету контрольного на рік адміністрацийний 1904/5.
7. Внесеня і інтерпеляциї членів.

В день Зборів відбуде ся о годинї 8 рано в Успенській Церкві Богослуженє за померших членів товариства.

Легітимациями членів на загальні збори есть власна книжочка удїлова. Справозданє і більанс суть виложені до перегляду членів в комнатах Дирекциї, а на жаданє висилаєсь їх почтою. 745 2-3

Львів дня 10 жовтня 1904.

Д-р Щасний Сельский предсїдатель. *Д-р Кость Левицкий* секретар.

Товариство взамного кредиту

„ДНІСТЕР“

стоварищенє зареєстроване з обмеженою порукою

у Львові, Ринок ч. 10, дім Просьвіти.

Членами Товариства можуть бути тілько обезпечені тревало в „Дністрі“ від огню. Членьский удїл 50 кор. можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

Члени Товариства можуть затягати **позички на 6%** за предложеним відповідної ґіпотеки або поруки; оплату більших позичок розкладає ся *на 10 літ. При парцелиціях і иншім купні* землї нехай купуючі звертають ся за *позичками до „Дністра“.*

Вкладки щадничі приймає Товариство на 4%.

З чистого зиску дістають члени *дивіденду* від удїлів а часть зиску призначує ся *на добродійні цїли;* дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. *18.385 корон.* 34

Стан 31 мая 1904:

Вкладки	1,693,746 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цїнні папери льок.	
Фонди резервові	23.522 К.	в банках і на рах. біж.	508.994 К.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 20 липня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*,
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиск	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Великця	5·08.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Брухович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполуднем 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 пополудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 пополудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вкл.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	**12·45***, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·20*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиск	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ в Підзамча	6·43, 2·08, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочного	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·48.
„ Самбора	9·25, 3·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ в Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·45.
„ Великця	10·50.
„ Стрия	3·05 11·05*.
„ Рашева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тільно що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Брухович 5·48 рано, 9·30 і 10;50 передполуднем 12·32, 2·05, 3·35, і 5·05 пополудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вкл.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполуднем [від 1/5 до 30/9 вкл.] 1·35 пополудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·15 пополудни [від 1/5 до 30/9 вкл.] і 5·28 пополудни.

до Щирця 1·45 пополудни [від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 пополудни [від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята.]

Звичайні білети їздні як також білети всякого иншого рода, іноземцями провідними, розкладні їздні і т. д. можна набувати через цілий день в місцім бюрі п. н. державних зелїзниць, пасаж Гаусмана ч. 9.

Видавець і одвічальний редактор: Др. Е. Левицкий. Друк в еобр. Черниньокої. З друкарні Народової (Манецких) Львів, Коперника ч. 9.

ч. 220. Львів, Четвер 30 Вересня (13) Жовтня 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Наєзд Газсмана ч. 9; К. Бухната ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише на попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ві місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поздоми і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Законопроект про рентові оселі.

В кількох попередних числах нашої часописи подали ми точний витяг з законопроекту про рентові оселі. Зробили ми се нароком, щоби кождий з читачів наших сам міг розглянути ся в сім проекті, а особливо, щоби кождий, читаючи наші критичні замітки що до сего проекту, які як-раз нині розпочинаємо, міг на основі оригінальних постанов закону виробити собі вірний осуд в тій справі.

Переходячи нині з черги до критичного розбору законопроекту, мусимо ще зазначити, що предложене таке може бути розбиране з ріжних становищ, передусім юридичного, а іменно зі становища компетенциї законодатної, а дальше суспільного, економічного та національно-політичного. Що до юридичної сторони справи, то лишаємо ей на боці, бо по-перше се справа спеціялістів в юриспруденциї, а по друге в суті річи се справа, а іменно в тім случаю, другорядної ваги. Закони пишуть ся не для юридичних схоластів а для людий і покликані служити їх інтересам, та, коли лише наслідком певного закону есть користь суспільности, тоді і можна би ему дарувати юридичні промахи та недостачі, хиба що ходило би о ухилене недорозумінь або евентуальних клопотів процесових, що могли би наражувати горожан на материяльні втрати. Зазначимо отже лише, що найважнійші заміти, які з правничого становища належить піднести против обговорюваного законопроекту, дотикали би кождий его з правом спадковим згляднo з дотичною частиною книги законів цивільних та по части також з ординациєю екзекуційною та з законом о книгах ґрунтових. Що законопроект про рентові оселі колїдує з сими державними законами, а тим самим, що сойм не має властиво компетенциї в такім виді ухвалити сего законопроекту, се не підпадає нїякому сумнівови. Та се для нас з політичного становища, як сказано, річ другорядна, тож і лишаємо ей на боці а за те звернемо в дальшім увагу на дві другі, далеко важнійші сторони сеї справи: національно-політичну та соціяльно-економічну, в першім рядї на першу із них.

Що до національно-політичного значіня сего законопроекту, то дасть ся воно спрепизувати в питаню: як буде дїлати сей закон в практицї і які наслїдки буде мати він для нас з огляду на нашу політичну та національну силу? на котре то питане треба нам дати відповідь.

Переходячи in medias res, мусимо сконстатувати ще раз з натиском, що сей закон має без сумнїву на цїли кольонїзацию одної части Галичини мазурским елементом з західної Галичини. Докази, які маємо на се, можна з брати в слїдуючі точки: 1) причини, які спонукали краєвих верховодів до предложеня сего проекту; 2) невдоволене тих-же кругів з дотепершної „неуреґульованої" дїяльности приватного польского „парцеляцийного банку" і намір на будуче „реґулювати" парцеляцию; 3) пильне бережене, аби ціла акция остала виключно в руках автономічних властий т. є. партиї верховодячої над нами, з обмеженем впливу правительства; 4) відкинене вже при попереднім ухваленю сеї справи в соймі руских внесень, змірюючих до сальвованя інтересів руского народу і забезпеченя перед мазурскою кольонїзациєю; 5) сама фактична конечність акциї кольонїзацийної, випливаюча зі складу комісиї, з аґрарних відносин в західній Галичині та з акциї польскої гакати.

Розбираючи отсї докази по черзї з окрема, бачимо ось-що: ad 1): В законопроекті, а іменно в першім его § і сказано, що цїлию сего закону має бути удержаве середних господарств і витворене нових господарств сего типу. Та ми розумїємо, що в законї не могло стояти, що цїлию его есть польска кольонїзация на Руси. Такого в законах не пише ся! Властива цїль лежить цїлком де инде; Факт се неторичний, що велика посїлість наслїдком надмірного задовженя почала в послїдних часах нагло розпадати ся та дорогою парцеляциї дїставати ся в руки руских хлопів. Пригадаємо тут лише, що вже від кількох років, а особливо на рік безпосередно перед першим предложенем закон про „рентові оселї" в польскій пресї можна було безнастанно читати алярмуючі статї про се, що „dworki szlacheckie znikają i rozpływają się w ruskiem morzu", що небавом будуть вони належати „do rzadkości" та що з тими „дворками" разом пропадає „historyczna ostoja polskości w schodnich powiatach". Рівночасно з тим всякі русиноїдні часописи з незвичайним охолобленем нотували факт парцеляциї двірскої землї між околичних руских селян, другі-ж бїльше осторожні і „поважні" нарікали, що парцеляция веде ся „без плянy" і зі шкодою для „narodowych i społecznych interesów". Голоси ті нотували від часу до часу і ми, в нашій часописи. Де жередо сих нарікань, ясне було аж надто, і польска преса з тим не крила ся, як не крила ся з сим, що має означати пожадана нею „плянowість" парцеляциї.

Та очивидна річ, що усяка „плянowість і уреґульоване" в сего рода економічних акциях не може лежати в інтересї парцелянтів-мужиків, для котрих стане найлїпше, як акция парцеляцийна розвиває ся сама із себе та без „плянy". Тоді, коли парцеляция йде власним ходом, парцелюючий двір обмежений лише на певну скількість дооколичних парцелянтів, як і мусить числити ся з їх грошевими засобами. Через се і ціна землї не дуже йде в гору і парцелюючий двір податли вийшай супротив парцелянтів. Натомість при „уреґульованій" акциї, коли дїдич знає, що може мати покупнів на землю і з далеких повітів, та коли до того він есь-домий, що вони можуть легко добути значні кредати на закупно сего землї, то на сім лише тратять парцелянти, бо ціна землї мусить пїти в гору. Ясне отже, що коли польским кругам ходило о „уреґульоване" парцеляциї, то не з економічних мотивів — бо тут „уреґульоване" як раз потягне злі наслїдки — але з мотивів цїлком инших, яких впрочім зразу і не скривано, а іменно з мотивів національно-політичних.

Ad 2): Ще перед сконструованем проекту про рентові оселї думали Поляки взяти акцию парцеляцийну в свої руки через т. зв. „парцеляцийний банк", до якого привязувано чималі надії. Протягом кількох років банк сей розпарцелював певне число бїльших посїлостий в східній Галичині, як фінансова інституцая, не оперта о нїяку ґарантию краєву чи державну, мусїв він — що зрозуміле — числити ся серіозно з економічними обставинами і парцелював тому землю також між місцевих чи дооколичних руских селян. Все таки яких 35 до 40 процент усеї розпарцельованої поверхні розпарцелював сей банк між мазурів. Ci успіхи не вдоволили однак польских гакатистів і в польскій пресї піднесено з тої причини нарікання на сей „парцеляцийний банк", що він все таки допускає і Русинів до парцеляциї. Наслїдком того і виринув проект про рентові оселї, принятий з одушевленем усею русиноїдною пресою. Що проект сей має на цїли „реґульованє" парцеляциї після інтенций польских кольонїзаторів Руси, на се крім істориї з „парцеляцийним банком" вказує цїлком виразно справоздане самого видїлу краєвого, подаючи пересправи між правительством а краєвим видїлом що до керми акциею „рентовою". Правительство пропонувало, аби сю справу віддати особній фінансовій інституциї, але видїл краєвий категорично обстав при „комісиї рентовій", як органї „краю", а зробив се, як сам признає, тому, що особна інституция фінансова надто була би звязана фінансово-економічною стороною справи, се значить, мусїла би оглядати ся в першім ряді на економічну сторону справи, а за мало могла би класти натиску на „суспільну" (значить: і національно-політичну) цїль акциї, як се маємо вже досьвід на сего рода інституциях і в нашім краю" (розумій: банк парцеляцийний!). А неоглядати ся на „фінансові" обставини, значить, брати не того парцеланта, котрий має як-раз вимагані кваліфікациї економічні (без огляду на се, чи він Русин), але шукати як-раз за таким, що хочби без економічної снаги мав за се кваліфікациї „społeczno-narodowe" (значить був Мазуром) може лише інституция краєва чи державна, що не числить ся з фінансовим результатом своєї акциї. Тому і в Познаньщині, де Прусаки кольонїзують польску землю Німцями, веде таку акцию урядовий орґан — „комісия" (на взір Прусів покликує ся і видїл краєвий!), коли противно

Підручники в руских ґімназиях. Lateinisch-ruthenische Wortkunde zu Caesars bellum Gallicum, I. Buch. von Prof. Julian Kobylański (пом. с III. і IV. „Jahresbericht des k. k. II. Staatsgymnasiums", стор. 40+16, вел. 8-и).

Загальний брак учебників в руских ґімназиях дає ся дуже прикро відчувати. В нїмецких і польских ґімназиях дочекали ся деякі книжки іноді 20 і більше видань, а у нас мусять ученики користувати ся польскими і нїмецкими учебниками, що получене очивидно з великою утратою часу. Ученики у вищих класах мусять прим. писати виклади з істориї і физики за професорами, відтак переписувати на „чисто" і аж доперва тоді учити ся!

Що в такі на чисто переписані виклади вкрадають ся разячі похибки, не треба зокрема доказувати.

До латиньских і грецких препараций і вправ уживають ученики нїмецких і польских словарів а се очивидно подвійна праця!

Се прямо нїхто в Нїмеччинї не повірив би, що в ґімназиях уживають прим. підручників математичних і физики з р. 1877! Се прямо нечуване! Раз, що наука не стоїть на однім місци, бо наукові праці з кождим роком збільшають ся, змінила ся також давна псевдоетимольоґічна правопись на нинїшню фонетичну — а по друге, що наукова термінольоґія і укр. літературна мова від 30 років значно змінила ся!

Появили ся вправдї підручники до істориї (Закшевского-Барвінського), але они задля множества річевих і язикових похибок не придатні і ученики лишень тоді могли-б з них користати, як-би за кождий раз при науцї справляли похибки після рецензиї д. Білецкого!

Потрібно отже конче на разї отих підручників: до істориї, физики, математики, до істориї укр. літератури*), потрібно латиньско-руского, грецко-руского і нїм.-руского словаря, яких недостача дуже шкідливо впливає на уровень образованя наших ґімназистів!

Що за причина тих анормальних відносин — се кождий знає. Звісні чинники по мачошому трактують рускі ґімназиї. Нема для нас кваліфікованих професорів (vide Тернопіль), нема підручників, нема відповідних будинків ґімназияльних (в правда такі, що завалюють руских дїтий!), нема субвенций на науково-просьвітні інституциї! За те обовязків в тьмах! Руский мужик має платити податки, має доставляти рекрута і має бути (conditio sine qua non!) темний аналфабет, бо лиш при помочи темноти можна нашого мужика одурити і поневолити!

Річию наших педаґоґів повинно бути як найскорше скликати в справі тих анормальних відносин нараду і домагати ся рішучо від правительства, щоби вже раз положило конець такому трактованю наших культурно-просьвітних змагань і щоби давало субвенциї на підручники для руских ґімназий. А чей між нашими професорами не бракувало-б здібних авторів, що видали би оригінальні підручники для руских ґімназий а не кепскі переклади!

Не можна також сказати, що в тім напрямі доси наші люди нїчого не зробили, тілько на жаль се доперва перші кроки. Найбільше в тій справі заслужив ся д. Верхратский і положив в справі наукової термінольоґиї природничих наук неоцїнені заслуги. Його номенклятура і підручники вказують на богатство української мови і спрокидують замiти, будь-то би наша мова не надавала ся до серіозного оброблення наукових тем. Довголітна праця д. Верхратского повинна заохотити і инших щирих людий до праці в тім напрямі.

Много заслужили ся в тій справі також д. д. Іларіон і Петро Огоновскі у Львові, д. Юліан Кобилиньский в Чернівцях д. д-р. Вол. Левицкий в Тернополи, д д-р Щурат в Бродах і мн. п. Всеж таки се тільки початки!

А бажати-б, щоби вже раз наші професори приступили до спільної акциї, бо справа дуже актуальна!

Лат.-руский словар до римских класиків, яких читають в ґімназиях, уладив д. Кобилиньский, та на жаль той словар ще доси не видрукований, бо наклад такого словаря много коштує, а тим часом потреба такого словаря дуже пекуча!

Грецкого словаря також нема! Є тільки словар до Гомера, знаменито уладжений д. Іл. Огоновским.

Що однак найважнійше, то нема ще доси нїмецко-руского словаря, який потрібний не тільки для ґімназистів, але для усїх, котрі займають ся студиованем нїмецкої літератури!

Добре було би, коли би наші письменники і професори заснували товариство, де-би більше людий працювало над отсим словарем, а потім місячними зошитами розсилали передплатникам. Очивидно такий словар мусїв би відповідати научно критичним вимогам і повинен обняти весь скарб нїмецкої і української мови! Подібно видавали також Поляки і Чехи того рода словарі, неначеб якісь літературні вістники що місяця. А матеріялу є вичерпуючо доволї!

Ми маємо вправдї „Нїмецко-рускій словарь через О. Партицкого", але сей словар ще з р. 1867, давно вже по книгарнях вичерпаний і вже впрочім перестарілий та задля свого „язычія" не придатний!

Отже крайна вже пора запобігти тим недостачам словарів і підручників; годї зволікати, зважаючи на прикрі наслїдки!

Що такі підручники треба совісно написати і використати дотичну літературу, що також треба зважати на чистоту мови і на стиль, се чейже само собою розуміє ся. Неоцїнену прислугу в тім згляді віддав би нїм.-руский словар, бо майже усї шкільні підручники і наукові праці зладили Німці, а їхніми працями треба доконче похіснуватись!

Найменше уваги звертають наші подаґоґи на підручники (значить ся коментарі, словарі, вправи, граматики) класичної філольоґиї, і те, що доси здїлано, є майже нїчим!

Нехай собі буде латина і грека (в очах реалістів) „мертвеччиною", але підручників конче потрібно, як довго учать тих предметів в ґімназиях!

А коментарі і словарії до старинних класиків необхідно потрібні.

(Конець буде.)

*) Гл. рецензиї на учебники до укр. літератури, які уладив д. Барв., в Літ. Наук. Вист. з р. 1899 і в Молодій Укр.!

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕНЄ „СТЕЛЛЯ" К. Слотоловича у Львові, ул. Валова ч. II, (Телефон ч. 569)

устроює похорони від найвеличавійших до найскромнійших, в місци і на провінциї, по най низших цінах. На складі у великім виборі металеві домовини по фабричних цінах, деревляні домовини з наслїдуванем металевих, хрести, вінці і всякі похоронні прилади по дуже приступних цінах. Каравани і одяги для служби зовсім нові. 732 3—8

„Крестяньскі Банки“ в Росиї, що парцелюють землю лиш між місцеве населенє, с інституциями фінансовими.

Ad 3). Правительство в переспрaвах з видїлом краєвим провонувало, аби на 6-ох членів комісиї трех було іменованих з рамени правительства, тим більше, що держава дає субсидиярну ґарантию за рентові листи Правительство хотїло тим робом застерітти собі на акцию рівнорядний вплив з галицкою „автономиєю“. Але видїл краєвий відкинув сю пропозицию і перепер в своїм проекті, що в комісиї на 6-ох членів буде лиш 2-ох від правительства. Щоби зрозуміти цїль, в якій видїл краєвий конче бажав здобути для себе і сойму, значить для верховодячої в краю партиї, рішаючу більшість в комісиї, досить вказати на се, що державні репрезентанти в комісиї мають бути сторожами здорового економічного напрямку акциї і, як од-ічальні за кождий крок сеї акциї перед державою, заангажованою економічно через субсидиярну ґарантию, не допускали би до „społeczno narodowych“ експериментів, доконуваних без огляду на фінансові результати їх. Тепер має в комісиї засїдати лиш 2-ох державних заступників і вони не можуть стати для „уреґульованя“ парцеляциї небезпечні.

Ad 4). Ще, коли законопроект про рентові оселї був вперве соймови предложений, руські посли жадали тодї, аби для відобраня ему антирускаго характеру, включено до него постанови, що половину „комісиї“ мають становити Русини та що першенство при парцеляциї мають місцеві селяни (як ті, що звязані економічно а сею землею), далї селяни повіту, дальше сумежних повітів і т. д. Сї цїлком і політично і економічно оправдані жаданя сойм відкинув і тим дав доказ своїх намірів.

Ad 5). Вкінци сам фактичний стан річний буде — коли би навіть проект не був зродив ся з намірів кольонїзаційних — пхати акцию на кольонїзаторский шлях. Така конечність випливає по перше зі складу комісиї де на 6-ох членів (крім маршалка) 2-ох буде іменованих намісником, 2-ох деле ґованих видїлом краєвим, а 2-ох соймом. Числячи навіть, що намісник і сойм деле ґують по одному Русинови (і то незнати ще, які се будуть „Русини“!), то все таки буде против них 6-ох Поляків. По друге, рентова акция в практиці буде мусїла стати кольонїзаторскою тому, що сего домагає ся вся польско-ґакатистична опінія, а вкінци на Райфайзенках маємо в слабім приріянаню примір сего рода акций. По трете-ж, Мазури вже нині, коли акция ще не веде ся урядово, пхають ся тисячами на Русь, а польсконародові часописи, а навіть старости подають мазурским громадам викази призначених на парцелядию земель в східній Галичині. Що-ж буде і яка мазурска навала посуне на Русь, коли „з уряду“ довідають ся вони, що на Сході в гарні землї, і що можна легким коштом дістати значні ґроші, аби ті землї Русинови з під носа забрати! Голодні на землю Мазури заллють тодї наші повіти як рентові осадники за нашу ґарантию.

Так представляє ся сей „неавинний, економічний проект з національного боку“. Социяльно-економічний бік его обговоримо завтра.

Буковиньский сойм.

В понеділок отворив новий президент краю перше засїдане X каденциї буковиньского сойму. Маршалок краєвий бар. Ю. Василько привитав сойм промовою, з котрої подаємо слїдуючі уступи:

Мої панове! Не в моєю задачию розвивати з сего місця програму. Я понимаю моє становиско в той спосіб, що я з сего місця мушу стояти понад партиями сеї палати. Хочу проте бути справедливим і обективним для приятеля і ворога, хочу посередничити межи сторонництвами, не хочу однак жадним чином бути партийним. Я хочу беретти свободу слова, якої Ви мої панове оскілько я Вас знаю, ніколи не надуживали і не будете надуживати. Може нас зближити одно слово для згідливої праці а се слово звучить мир. Нехай се ґрімко загомонить і найде приступ до Ваших сердець. Нехай оно загомонить для добра цїлого краю і его населеня, навіть далеко поза границї нашого нужного родимого краю. Нехай сесе слово вирівнає політичні противеньства, нехай оно завсїгди, стане між Вас як посередник, як між Вами повстають ріжницї. Се є, мої панове, моє горяче бажане і я переконаний, що і Ви сего так само будете бажати. Я переконаний, що Ви в повнї сьвідомі обовязків, які Ви приняли зглядом краю.

Мої панове! Населене краю глядить сегодня з повною надїею на Вас. Сесе бідне але добре населене питає нас нині: Чи буде буковиньский сойм здібний до працї? Чи буде на нас памятати, чи сповнить наші бажаня, чи змилує ся над нами? Думаю, мої панове, що я можу в Вашім імени на сї питаня притакнути.

Частину задуманих реформ і домаганъ видїлу краєвого наведено в меморияли зладженім з приводу побуту пана през. міністрів а передовсїм ту часть, при якій в потрібно на державну запомогу. Ґ. Е. теперішний п. президент міністрів дуже прихильний для краю.

Колиж сеся оніка доси не принесла ще обильних овочів, то причину того треба добачувати в тій обставинї, що наша рада державна на жаль не здібна до працї і що руки Ґ. Е. п. президента міністрів поки що — кажу — звязані.

Недавно наступила зміна в управі буковиньского намісництва. Між заявами симпатий, яких не дізнав ще нїякий шеф краєвий, покинув князь Ґотенльоге край серед загального жалю. Слава однак, яка випереджує теперішного пана президента, є для нас певною порукою, що наш президент краєвий буде також продовжати дїло розпочате князем Ґотенльоге і що доведе до успішної цїли.

Мої панове! Край находить ся в тяжкій фінансовій кризі. Вашим обовязком буде сї по змозї усунути. Новий відклик до податків нашого населеня, яке вже й так перетяжене не згодить ся є вашою совістию. Треба отже глядїти за иншими жерелами, щоби сю кризу в відповідний спосіб усунути.

На покрите пекучих потреб сего краю нема поки що нїяких средств. А краєвий шпиталь потребує конче значного розширеня так само заведене божевільних, при якім треба заложити павільон для заразливих недуг. Треба також шпиталїв в Вижници, Сторожинци і Серетї.

На сей видаток потрібно около два мілїони кор., на що нема нїякого покритя. Крім того потрібні реґуляциї рік, дреновні роботи, а неменше потрібно також вибудувати краєву палату, що вже не відповідає теперішним вимогам.

Розвиток університету а також людового і середнього шкільництва буде залежати від Вашої опіки. Будова шкільних будинків є гнетучим тяґарем сїльского населеня. Ви, мої панове, будете мусїли і сею квестиею основно занятн ся. Поодинокі партиї поставлять високій палатї важні предложеня. На першім місци зову предложене реформи виборчої, реформи, що незвичайно важна для краю і по якій населене надїє ся значного розширеня своїх виборчих прав.

Дальшим предложенем се вибудоване краєвого банку, уліпшене господарского кредиту, що є головним жаданем мужицкого населеня.

Поліпшене платнї учителїв необходимо конечне і Вам треба о сїм нарадити ся. Зміна устав громадских є вже від многих лїт предметом розправ в сїй високій палатї і я глубоко переконаний, що Ви і в сїм році будете в положеню основно тим занятн ся. Украєвленє доріг належить також до програми партий сеї високої палати і Ви будете мусїли сесе важке питане розвязати.

Я звернув би ще просьбу до высокоповажаного п. президента краю, щоби слїдна наші розправи, щоби ухвали сеї палати прихильно підпирав.

Много вимагаю я від Вашої дїяльности мої Вп. панове. Приймїть на себе ту працю, хай вашою засадою буде: Не все, що старе, мусить бути лихе. Як що тільки на старім є доброго то заховуйте сесе. Але придержуйте ся також і дальшої засади, що не треба держати ся старого, тому що его передала минувшина теперішности. Розслїджуйте кожду спонуку, звідки небудь она походить, після ей річевости.

Через те, мої Вп. панове, зробите для краю і населеня велику услугу. Нехай в сій палатї панує згода, нехай на завсїгди пропадуть незгодини і роздори.

І так мої панове, як чоловік хоче перенести ся в побожнїйший настрій, глядить на образ кріпаного Спасителя, то подивість ся на те наше бідне населене і зглянїте ся на тих бідних людий, що покидають свою рідну землю і утїкають до далеких країв. Подумайте в тім случаю на тих, що терплять голод і студінь а тодї насунуть ся Вам добрі думки самі від себе. Всї ті люди мають преціь чувства і серце в тїлї. Тямте, що національну поломінь хочби она і як високо палала, може здусити море бідноти, яке грозить заливом нашому населенню.

По уступі волоским говорив краєвий маршалок по руски: Вас, мої панове, що заступаєте руский нарід витаю найсердечнїйше. Хоч я належу до волоскої нації але я родив ся між Русинами. Тож мав я нагоду руский нарід пізнати і полюбити. Я знаю де Вас болить і тому можете мені вірити, що я нїякої Вам кривди не зроблю. Із свого боку надїю ся, що Ви як і всї наші посли будете шанувати права иших народів нашого краю, так що будемо могли похвалити ся, що наша Буковина є оден край в цїлій Австриї, де всї народи живуть разом як братя.

Промова краєвого президента.

Проту принятн запевнене, що правительство зверне на розправи сойму найвильнїйшу увагу і що оно буде працю сойму по змозї попирати. Як шеф політичної управи сего краю, поставлений перед новими много-сторонними задачами, я в повнї сьвідомий їх трудностий. Прошу однак принятн запевнене, що я усе моє знане і усїх моїх сил приложу до того, щоби вірно сповняючи обовязки мого уряду в хосен краю, міг успішно служити его населеню.

Під участи в нарадах і живих зносинах з вами, мої панове, яко покликаними заступниками краєвих інтересів, обіцюю собі обильну спонуку і велику користь в моїй управній дїяльности.

Прошу Вас, мої панове, щоби Ви того довіря, яке Ви в так великій мірі мали зглядом мого високо поважаного попередника, не зовсїм відмовляли і менї.

Позвольте менї побажати, щоб небо благословило Вашу працю і довело ей до успіхів. Нехай край під знаком згоди і національного спокою поступає і дальше охочо шляхом поступу, на якій він так щасливо вступив.

Посли зложили посольске приречене, почім заступник маршалка д-р Смаль-Стоцкий закрив засїданє, назначуючи слїдуюче на 5 годину пополудни.

На пополудневім засїданю члени вільнодумного союза поставили кілька внесень, між иншими о вибір комісиї, котра до 14 днїв зредаґує і предложить соймови проект нової ординациї виборчої до сойму.

Рускі поселенцї в Канадї.

(Конець.)

Моїм провідником в дорозї до Востока був Німець з Галичини, Мор, що служить іміґрационному комісареви в Едмонтонї тоймачем для Русинів. Его родина прибула до Канади перед 15 лїтами і разом з пятьдесятьма иншими німецкими родинами, також з Галичини, були першими поселенцами в північно-західних сторонах. Зелїзниці до Едмонтон тодї ще не було. Два тижні мусїли тягнути ся крізь прериї возами, запряженими у воли, і не раз та не два проклинали хвилю, коли прийшли до Канади. Без ґроша, лиш з двома парами волів, трома коровами і двома возами, навантаженими домовими та найважнїйшими господарскими знарядами, мусїли спершу вдоволяти ся виннаємом землї, заким прийшли до власного майна. Нині Мор має власний ґрунт і 160 акрів куплених від зелїзниці, трьох синів господарить на власних ґаздівствах, его брат обняв першу посілість і також побільшив її о секциину четвертину із зелїзничої землї; всї вони по нашим поняттям зажиточні господарі.

Подібні приміри незвичайно щасливого успіваня я находив і між Русинами. В Старі живе Іван Филипів. Той чоловік находить ся тут від десятьох лїт. Дома мав, як каже, ґрунт з яких 20 гектарів, чи там 30 акрів, тепер належать до него три секциині четвертини, отже 480 акрів. Дві четвертини докупив до ґрунту, який дістав від правительства. Управляє 230 акрів. Его худоба складає ся з 17 коний, 55 штук рогатої худоби і 14 безрог. В послїдним році зібрав 3700 бушлїв збіжа. На цїлім господарстві робить він сам, жінка і син. Се можливе очивидно лиш при примінню машин. Без них годї й одного ґрунту одержаного від правительства, обробити. Цїкаво виглядає, коли наші рускі земляки, часто ще в родинній ноші, сидять на вязанках снопів і кермують ними умїло. Люди мають дуже скоро привикати до машинового способу господарки і як лиш мають ґроші, не жалують великих вкладів. Кілька днїв перед моїм приїздом сїмох Русинів коло Востока купило молотїльню за 4.400 долярів, платних в чотирох річних ратах. В Едмонтонї, фортї Сескечвен і Старі мають Русини або продавці, що уміють о руски говорити, склади рільничих машин. У фортї Сескечвен я подибав одного Русина, Ілько Буряр звав ся, що живе тут ледви чотири роки і між купцями уходить за проворного „ґешефтяря“. Говорять про него, що має 100 долярів місячно побічного зиску. Его плата виносить 900 долярів річно, відтак має пів секциї землї, 1/4 від правительства 1/4 від зелїзниці. Рільного господаркою займає ся жінка, котра управляє землю при помочи наятих робітників. Окрім того удержує заїзд у фортї Сескечвен. Чоловік молодий, приїшов сюди по укінченю військової служби, і має образованє лиш з народної школи. Стане певно богатим.

Продавцем машин в Старі є оден Німець з Галичини. Его родина приїхала сюди в 1892 р. з немалим грошем, бо з сумою 16.000 ринських. Стратили однак всьо на нещасливим купні землї та худоби і мусїли зачинати всьо від долу. Було шість с нів отже робучих сил, і тому пощастило ся. Нині мають разом чотири секциї, 16 четвертин, отже 2560 акрів вартости 40.000 до 50.000 долярів.

Річ певна, не всїм удасть ся так доробити ся. Перші роки незвичайно тяжкі і повні трудів та розчарованъ Корчоване йде тут розмірно легко, бо лїсів тут обмаль, тай то по більшій части корчі. Всеж таки треба кілька лїт, заким фармер придбає тілько землї під управу і тілько худоби, що лихі жнива, недостача паші або помір худоби не захитає его ествованя. А сказано без машин не можна й думати про порядну господарку. Однак машини дорогі. Щоби купити машини і доконечну худобу, мусить бідолашний поселенець, кілька лїт порядно працювати і жити дуже ощадно. П. Геник з Віннїпеґу оцїнює число тих, що повернули без успіху назад до вітчизни, на який 1% зі всїх іміґрантів. Я стрінув лиш одного невдоволеного: візника в одній ґостинниці в Старі. Его невдоволене характеризує, як скоро ростуть людскі претенсиї. Він тут ледви кілька лїт і заробляє 30 долярів місячно, причім має приміщене та харч. Хотїв мати 40 долярів, бо за довго було ему ждати, доки наскладає собі ґроший на загосподареня на ґрунтї.

Однак про поворот до вітчизни не хотїв нїчого знати. „Старий край добрий для богачів — говорив — новий для бідних“. На дїлї він був таки вдоволений. Лише немисслї думають про поворот, коли ускладають собі трохи ґроша, для переважної части вітчизна пропала. Два питаня завдавав менї завдно: Як там поводить ся нашому цїсареви? або: Що роблять Мадяри? Монархістичні аражіня вкорінились видко в тім народї ґлубоко а мадярскі змаганя до відорваня від Австриї викликують у него староавстриїскі почуваня. Дві рускі часописи інформують їх в рідній мові про події в старій вітчизнї. Коли а вествованя сих часописий можна би заключати про зростаючу потребу образованя, то з другої сторони чує ся жалї анґлїйских урядників, що нїяка ґруна пришельців не проявляє так малого заінтересованя до уладженя і користаня зі шкіл, як Русини. Загал ще не вирїс понад круг потреб низшекультурного народу, що займає ся лише управою рілї і плеканем худоби. І тим якраз пояснає ся їх розмірно великі поступи в піонірскій роботї в новім краю. Привикли до недостатку і найпростїйшого способу життя. Не роблять собі нїчо з того, що в першім році живуть в землянках і живлять ся лихо. Підримають ся всякої роботи і щадять богато. Поза безпосереднім кругом їх господарства не цїкавлять ся нїчим. Уважають ся богатими, коли загосподарили як слїд одержану землю. Коли в іміґрационнім уряді зроблено одному молодому Русинови увагу, що земля, котру він собі вибрав тратить що найменше 60 акрів на воду і багно, відповів, що то нїчо, він все таки має більше як досить. З такою невибагливостию розгосподаровують ся в щасливих роках дуже скоро і лекше можуть видержати гірші лїта. А перед такими часами рільник мусить і тут страхати ся. Мороз тут дуже небезпечний. Рідко коли можна починати жнива перед послїдним тижнем місяця серпня; правильно мусять рільники ждати до вересня, доки пшениця та овес зовсїм дозріють. Однак нічні морози виступають часом вже під конець серпня.

Відбут не представляв доси нїякої трудности, особливо відколи також східноазиатскі держави стали правильними консументами. Тому всяка імовірність промовляє за тим, що оселї і на будуче будуть успівати і головно причиняють ся до піднесеня управи рілї та плеканя худоби в західній Канади. Можна отже надїяти ся, що вони не так скоро стратять притягаючу силу для охочих до еміґрациї в нашій вітчизнї.

Супротив того вирина є питане, чи не було-б в інтересї нашої держави мати в Віннїпезї або Едмонтонї своє заступництво бодай через почесний конзулят, щоби ми, о скілько мож, удержали звязь з нашими земляками.

Війна.

Велика битва на північ від Ляояну на висотї бічної зелїзниці від стациї Янтай до янтайских копалень і на схід від сих копалень шалїє вже від кількох днїв, здаєсь від неділї чи понеділка. Урядових донесень про сю битву не маємо нїяких. Маємо лише приватні донесеня, так з російских як і японьских жерел. Докладного образу того, що дїє ся на боєвищи не можемо собі виробити, а то тим більше, що донесеня суть неповні і в части суперечні. Не могучи подати загального образу дотеперішного ходу операций, подаємо головнїйші донесеня дневників про деякі епізоди сего, хто знає, чи не рішаючого о цїлій кампанії епізоду.

З Токіо доносять до льондонских дневників, що Куропаткін перейшовши ріку Гун, ударив з цїлою своєю силою головно на праве крило японьске, отже армію Курокого. „Вирж. Вѣд.“ доносять з Мукдену, що в понеділок перед полуднем розвинула ся на цїлій лїнії сильна борба артилерії. Японцї поволи уступали. В полудне Росияни перейшли до атаку, котрий випереджав 5-годинний огонь артилерії. Японцї вицофали скоро крила свого війска. Коло Янтаю опір був найсильнїйший. Японців виперто з кількох передних позицій до копалень. Праве їх крило уступило на полудне від Янтаю. Найкрайнїйше лїве крило японьске еще держить ся, але здаєсь також уступить. На другий день розпочав ся наново бій артилерії. Зелїзниця аж до стациї Янтай є в руках Росиян. Янтайский дворець знищений.

Берлїньский Local-Anzeiger доносить з Токіо, що Росияни розпочали ґенеральний атак на цїлий фронт японьскої армії в понеділок рано. Страшна битва закипіла на довгій лїнії від Янтаю на полудневий схід аж до Гонко і на північний схід аж до Шантау. Росияни пхнули в огонь чотири дивізиї, отже десять раз тілько, що Японцї. Через те повелось їм здобути деякі позициї, але вже на другий день Японцї відобрали їх. Перший атак Росиян на Ванїпузу (20 клм. на північний схід від копалень) повів ся, бо там стояли тілько малі віддїли японьских війск. Ояма вислав туди безпроволочно більші сили, котрим повело ся відобрати стрчені позициї. В той спосіб сильнїйший рух російскої армії звернений головно против правого крила японьского здержано. З Токіо доносять також, що на Пінтанцї (коло Ванїпузан на полудне) вимаширували 4 російскі дивізиї; на сході і заході під Янтаю мало бути по 3 дивізиї. Праве крило Курокого уступило з позициї, бо против них стануло десять раз тілько Росиян. В коротким часї се крило відобрало назад свої позициї.

Кореспондент Бюра Райтера доносить: Марш Японців на Мукден розпочав ся. Коли Ояма довідав ся, що Росияни скрішили лїве крило, стоячє о пять миль на північ від Янтаю, наказав марш цїлої армії ґенерала Оку.

Товариство для розвою рускої штуки у Львові — Ринок ч. 34. поручає для всяких внутрішних украшень церковних

Піхота помашерувала около 3 миль в північ-ніч напрямі наперед, за нею поступала артилерія. Коли Росияни побачили рух Японців, розпочали канонаду, на котру відповіла японська артилерия. Битва тревала цілий день, але без результату. Вечером Японці помашерували дальше наперед (Ся депеша не має дати). Дальше кореспондент доносить з Токіо, що японський марш широким фронтом на Мукден тревае дальше. Битва на цілій лінії зачне ся кождої хвилі. Російска бригада піхоти з двома тисячами кінноти і гарматами стрітила ся з крилом армії Куропаткіна і в неділю перейшла ріку Тайці. Японці пробували відтяти сему відділови відворот і знищити его. Росияни заатакували Сіцуан, положений о 30 миль на північний захід від Саймацсі, аби перервати Японцям комунікацію з рікою Ялю. В понеділок Японці відперли сей атак. Ояма доносить, що битва вже ватпла ся майже на цілій лінії.

(Телеґрами).

Льондон. Вчера доносять з Токіо: Ліве крило російске стоїть під Мукденом в дуже сильній позиції і в сій хвили бе ся з правим крилом японьским. Росияни відперли атак Японців на північ від Янтаю.

Токіо. Битва коло Янтаю тревала ві второк без перерви аж до пізної ночи і вчера розпочалась наново. Росияни уставили против правого крила японьского велику силу коло Тайці. Росияни хотіли обійти японьскі крила, але Японці не допустили до сего.

Шанґай. Японьску армію скріплено о дві нові дивізії. Окрім сего буде вислана трета дивізия до Гензану, ніби як демонстрация против Владивостока. В дійстности сі дивізії мають бути призначені до експедиції на Сахалін.

Льондон. Японці вже признають, що дня 28 м. м. мали під Порт-Артуром величезні страти. Мимо сего не тратять надії, що еще перед кінцем сего місяця кріпость дістане ся в їх руки. Спроваджують що раз нові батерії і скріплюють свое військо. В Порт-Артурі має панувати страшний мороз, котрий доходить до 26° (?). Дня 5 с. м. Японці неожидано заатакували форт Сантас і здобули его.

Рим. Російске правительство замовило тут сто торпедів. Японьске правительство також замовило тут значне число торпедів вже на два роки наперед і вислано трех офіцирів яко контрольорів.

Токіо. Вчера оголошено постанову правительства затягненя нової внутрішної позички в висоті 80 міліонів єн.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Ческий сойм.

Прага. Всевімці рішили видати відозву, в котрій за залишене обструкциї в ческім соймі заподіють опрім залишеня ческої обструкциї в державній раді, збільшеня числа німецких членів виділу краєвого в Чехії і числа німецких урядників в краю.

Угорский сойм.

Будапешт. Сторонництво независимости і подоба партия ухвалила не брати участи в нарадах комісії пропонованої президентом міністрів, а котра має зредаґувати зміну регуляміну палати, не делеґувати до сеї комісії свого члена і взагалі всяку зміну регуляміну при теперішній ситуації рішучо поборювати. Фракції Банфіого і Шедерженього, числячі разом 12 послів, заявили ся за обструкцією при нарадах над внесенем Тіси о вибір комісії.

Італійский факультет.

Інсбрук. Німці розкидають відозви против італійских студентів і взивають мешканців міста, аби професорам італійского факультету не винаймали мешкань.

Увільнене засланих.

Петербург. Всіх висланих в адміністративній дорозі в віддалені ґубернії члени земств, обжалувані о ліберальні переконання, одержали дозвіл вернути до місць свого постійного побуту.

Старовірці.

Петербург. Родинам старовірців, котрі в сорокових літах минувшого століття вимігрували до Прус, позволено на предложене міністра внутрішних справ вернути до Росії. Они одержать на поселене державні добра коло нової зелізничої лінії Оренбурґ-Ташкент.

НОВИНКИ.

— **Поміч правительства для рільників.** Ц. к. віденьске пресове бюро доносить, що з пори, коли наслідком анормальної погоди в літі найшла потреба числити ся з недостачею паші, правительство поробило заходи, щоби зменшити грозяче лихо. І так заборонило вивозити за границю пашу і обнизило тарифу. В кругах правительства відбувались понадто наради, в який спосіб улекшити-б набуване паші. Особливо центральна управа для охорони інтересів рільництва і лісництва при заключеню торговельних трактатів поставила в тім напрямі численні предложеня. Згадана корпорация порушила специяльно думку ассиґнувати пів міліона корон на закупно паші, щоби подати рільникам змогу її легко набути. Тоту суму постановило правительство зложити до розпорядимости міністерства рільництва. Буде вона в той спосіб ужита, що частину її обернесь на набуте і роздачу паші поміж рільників, а частину на безпосредне закупно. При переведеню сеї акциї має співділати загальний австрийский союз рільничих товариств у Відни. Міністерство рільництва намірило також покликати представників рільничих товариств до участи в конференциї, котру скличе в найблизшім часї. Окрім того правительство постановило визначити на ту ціль законодатною дорогою суму до висоти півтора міліона корон і оберпути її в той спосіб, щоби при помочи товариств і евентуально також инших господарских корпорацій подати рільникам змогу набувати пашу при помочи дешевого, евентуально безпроцентового кредиту. Із згаданої вгорі суми 500.000 К має визначитись вже тепер відповідна частина на сю ціль, щоби намірена акция розпочала ся як найскорше.

— **Бобрецке староство а Русини.** Пишуть нам: В бобрецкім повіті, подібно як в инших, о скілько знаємо се з „Дїла“, видає староство від 1 сїчня с. р. друкований „Dziennik urzędowy“. Має він заступати славнозвісні „окульнїкі“, писані на чвертках найлихшого паперу, а так недбало відбиваних, що нїхто не міг їх читати а тим менше розумїти їх змісту. Таке було за старостованя п. Куриловича, що то за асентерункові махерства пішов в підставку. Та коли минулось „interregnum“ а над повітом став п. шамбелян „Гродзїцкі“, повіяло у мурах староства инším духом. З поміж рїжних „ulepszeń“ годить ся піднести видавництво „Dziennika urzędowego“. Згаданий „Dziennik“ дістають усї громади, парохіяльні уряди і пр. Язик в тім видавництві, як се заголовок показує, „уржендови“, хоч передтим, заким стали его видавати, п. шамбелян обіцяв „umieszczać okólniki także w ruskim języku, żeby nie mieć przeciwników, bo ja chcę zgody“. Тимчасом за цілий час, а вийшло доси 18 чисел, получилось на самім початку 2 обіжники до парохіяльних урядів правописню трохи подібною до рускої тай на тім конець. Поминаючи однак факт, що п. шамбелян забув о своїм приреченю, зазначити треба одно з послїдних заряджень заступника старости, в котрім видно, якої „zgody“ він бажає. Часть его заряджения, звучить: I) Na początku i na końcu każdej gminy ma być tablica oznaczająca odnośną miejscowość a to w obu językach krajowych t. j. w polskim i ruskim. 2) Na wszystkich drogach krzyżujących się na terytoryum każdej gminy umieścić należy drogowskazy czytelne t. j. oznaczające kierunek odnośnej drogi w polskim języku. А згадати треба, що за „Dziennik“ мусить громада платити 4 К річно як за яку часопись. Отже за се, що руска громада оплачує зі своєї керванцї 4 К річно як предплату „Dziennika“, має ще виннути дороговказ з написню в рідній мові а уміститн по волї п. шамбеляна напись польску. Мимоходом треба сказати [о чім говорять і урядники староства], що видаване „Dziennika“ приносить пану шамбелянови кількасот корон доходу. Отже мусимо пригадати п. шамбелянови, що бобрецкий повіт є руский, населене має майже виключно руске, тому всї урядові розпорядженя по мисли основних законів державних мусять ся видавати в обох краєвих мовах, а передовсім по руски. Атже державне правительство видає окремний „Вістник законів державних“, краєве правительство видає окремний „Вістник законів краєвих“ в рускій мові, а п. шамбелян, коли вже забаг мати також свій „дзенїчек“, сьміє руску мову їґнорувати! Сьміє підзиватись до руского хлопа по польски і ще здирати з него за то гроші! Зрефлектуйте ся, пане шамбелян, бо Ви не на Мазурах! Або се не годить ся піднести? В богато селах покінчились 6-літні каденциї рад громадских, а о розписаню нових виборів анї чути. Громадскі писарі тимчасом господарують з великою шкодою для громад. Просимо Вас, пане шамбелян, порозписувати нові вибори, бо будемо мусїли віднестись з сим до ц. к. намістництва, а не знаємо, чи се буде для Вас з авансом, чи ні! Не знаємо також, чи о тім знаєте п. шамбелян! Деякі Поляки аґітують між селянами Русинами, щоб позволили вписати ся в члени „Соколуф“ навіть з кіньми, щоби в разї мобілїзациї мати свої форшпани. За те обіцюють селянам рїжні дурнички як дрова, пасовиско і пр. Скажіть, п. шамбелян, коли-б Ви так дізнались о Русинї, що закладає руский „Сокіл“ чи читальню, чи Ви булн би на се байдужні? Чи Ви не порушили-б зараз всїх своїх „орґануф безпєченьства“, що крутять ся по містї в конфедератках? А се, хоч о нїм дуже добре знаєте, поминаєте все мовчки. Будьте-ж справедливі, будьте дїйсним „стружем права“, як Ви самі сказали а буде Вам з нами як в раю. — *Тутешний.*

— **Одвічальність почти.** Перед краєвим судом цивільним у Відни запав сими днями вирок в принціпіальній справі, о скілько почта є одвічальна за хибно доручені рекомандовані посилки. Перед кількома місяцями надійшло до одної служниці в дїльници Верінґ, Варвари Свободи урядове рекомандоване письмо, що містило в собі асиґнату до побору в державній касі належної їй квоти 200 К. Листоноє не міг доручити того письма адресатці, бо випровадила ся з Верінґу до иншої дїльниці, і тому пішов до мельдункового уряду в поліції вишукати нову її адресу. Однак там були замельдовані дві особи з іменем Варвара Свобода, обі служниці, отже листоноє вибрав навмання одну з них і доручив їй посилку. Тимчасом то була невластива Варвара Свобода, котрій нїчо не належало ся; вона відобрала в касі гроші. По якімсь часї зголосила ся однак правдива Варвара Свобода і упімнула ся о свою асиґнату, але почта відослала її з нїчим, зазначуючи, що асиґнату вже доручено. Покривджена служниця запізвала почту до суду о заплату 200 К. На розправі заступник почти заявив готовість заплатити що найвище 40 К т. в. квоту, за котру почта ручить на случай, коли-б почтова посилка пропала, однак суд видав вирок, яким засудив почту на заплату цілих 200 К разом з коштами, зазначуючи, що почта є одвічальна за цілу шкоду наслідком хибного доручення посилки.

— **Український словар.** Пишуть нам з Києва: Уже наближаєть ся до кінця робота над українско-російским словарем. Істория сього словаря дуже давна. Ще з початку 60 років почали лагодитись на його материяли. Після того він перебував у великих митарствах і руках. Робота над ним то доходила до інтензивного напруженя, то знов затихала. Нарештї редакция „Кіевск. Стар.“ кілька років тому назад поручила закінчити і зредагувати той словар відомому письменникови д. Б. Грінченкови. І от в кінци сего року словар буде закінчений і посланий в петербургску Академію Наук на премію з гроший які показав небіжчик професор М. Костомарів. Запевно можна сказати, що словар сей побачить сьвіт лише дякуючи невтомній працї та енергії д. Грінченка, котрий в день і в ночі робить над ним от уже кілька років. Словар, як сподївати ся, буде чималий і містити-ме не менш 70,000 слів, а може й більше, так що буде чим заткнути пельку „кому треба“. Академія Наук сама і видаватиме той словар. Бажаємо швидше побачити словар в книгарскім обігу. — *Кіевлянин.*

— **Посьвячене церкви.** Пишуть нам: Дня 9 с. м. т. є. в неділю відбуло ся посьвячене новорозширеної і украшеної церкви в Корничи побіч Коломиї, станиславівским епископом Григорием. День перед тим приїхав Преосьвященний на коломийский дворець, де користаючи з нагоди, москвофільский амбасадор Дудикевич виступив із своїм штабом, Глібовіцкім та Семіоновом „приветствовать і командіровать“. Ославлений герой із загальних зборів „Рязанцї“ відограв в своїй промові перед Преосьвященим дуже неудачно ролю „лиса Микити“. З коломийского двірця поїхав Преосьвященний супроводжений кінною бандерією до Корнича, де его повитано торжественно в хорошій тріумфальній брамі. На другий день відбуло ся мимо непогоди величаве посьвячене храма, при великим числі сьвященьства і здвизї народа. Треба признати, що так велику, правдиво артистично украшену церкву, як в Корничи, мало де можна побачити; подобає она радше на епископску катедру як на церкву на селї, причім зазначити ще треба взірцевий порядок і педантичну чистоту. Підчас богослуженя виголосив Преосьвященний прекрасну проповідь. Окрім репрезентантів властий бачили ми присутних поважних коломийских Русинів як адвоката д-ра Дембицкого, директора ґімназиї Недільского, радника суду Каратницкого, директора шпиталя д-ра Левицкого. Всяке признане треба віддати для трудолюбивого пароха о. Олександра Русина, котрий окрім так величавої церкви придбав громадї красну мурована школу, всї парохіяльні будинки, читальню „Просьвіти“, громадский склеп і взагалї зробив Корничи під кождим оглядом взірцевою громадою. — *Очевидець.*

— **Сумна пригода на ловах.** З Чернівців доносять: Радник тутешного краєвого суду Стефан Ґріґоровічі, перебуваючи на відпустцї у свого шурина, властителя дібр Вухенталя в Добронівцах, вибрав ся онодї в більшім товаристві на лови на качки. Коли він причаїв ся в очереті, учасник ловів, парох Драчиньский вистрілив на підлітаючу качку, але так нещасливо, що поцїлив Ґріґоровічія. Роздав ся крик раненого, позбігали ся инші учасники ловів і найшли нещасного, як хрипів на земли. Покликані сейчас лїкарі провірили, що Ґріґоровічівви попав набій шроту в лїве око, дістав ся до мозку і вийшов з другого боку крізь череп. Рана була смертельна і всякий ратунок являв ся безуспішним. Нещасного відставлено сейчас до дому, де він незабаром і помер. Зазначити треба, що мимовільний виновник убийства, о. Драчиньский жив з радником Ґріґоровічієм в найлїпшій приязни, і тому всякий злочинний намір в тій сумній пригоді є виключений.

— **Таємне убийство.** При Маґдалененштрасе у Відни в мешканю якогось Кляйна відкрито страшний злочин, як доносять віденьскі часописи. Кляйн оженив ся недавно тому з женщиною легких обичаїв, Францискою Браун, котра вийшовши замуж, вела дальше давне житє. В послїднім часї Кляйн отворив до спілки з якимсь Пічом торговлю бронзованих товарів, що йшла зовсім добре. Перед кількома днями Кляйн замкнув помешкане і кудись виїхав разом з жінкою. Коли до кількох днїв не повертали, Піч велїв отворити помешкане, звідки ударила страшна вонь трупа. І дійсно під канапою найдено в закровавленім мішку тїло старшого мужчини. Того самого дня зголосив ся на поліцию одев властитель дому і доніс, що від якогось часу пропав его вуйко, Іван Сїкора. Незабаром стверджено, що тим убитим мужчиною був як раз Сїкора.

— **Незвичайна письменнича плодовитість.** В Берлинї помер в 84 році житя повістеписатель Прайтеіс Інґрабам, славний з незвичайної плодовитости. За 31 років написав 707 романів, пересічно 7 міліонів стрічок. В однім незвичайно плодовитім році написав 52 повістий, а за час чотирох ночий випродукував 12 тисяч стрічок. Інґрабам розпочав своє ремесло доперва в 53-ім році житя. Шкода лише, що якість его творів не стоїть в нїякім відношеню до їх скількости.

— **Надбайкальска зелїзниця,** що-йно укінчена, що окружає полудневе побереже Байкальского озера і лучить стацию Байкал із стацією Мисовая, є розмірно найдорожшою зелїзницею на сьвіті. Будова її коштувала 52, 523.000 рублїв, хоч зелїзниця довга лише на 243 версти. Величезні кошти будови пояснюють ся тим, що майже на цілій довжині шлях виконаний в надбережних скалах і викудовано 32 тунелїв та 210 мостів. Зелїзниця мала бути архитвором інжинїрской штуки.

— **Дрібні вісти.** Для погорільців громади Залипе, рогатинського повіту, уділила президия намісництва запомогу з квоти 2000 К. — В Хомякові, станиславівского повіту, убили онодї невисліджені доси виновники в цілї грабежи тамошнього селянина Стефана Когутяка, почім, щоби затерти сліди злочину, кинули его тїло до ріки Бистриці. — На будову зелїзниці Львів-Підгайці субскрибували польский арциб. Більчевский 100.000 К і митрополит Шептицкий 20.000 К. — В Кичині на Буковині відбуде ся дня 16 с. м. торжественне посьвячене новопоставленого костела при співучасти арцибіскупів Більчевского і Теодоровича і Вебера. — З Солуня доносять що минулої суботи в місцевости Казануй шайка розбишаків пірвала і потягла в гори тамошного лїкаря, а відтак надіслала до его жінки лист, що домагають ся 400 турецких фунтів окупу. — Із слідчої вязниці в Станиславові утекло 6 циганів, обвинуваних о крадіж з вломаном в Отинії.

— **З львівского Бояна.** Всіх П. Т. Панів і Панів не виключаючи тих, що по концерті мусїли відпочати наслідком чого не явились на пробі у вівторок, прошу умисльно явитись точно і в комплєті в пятницю в великій салї Бояна, так як нам належить ся почати приготовленє до концерту Шевченка. За Видїл: *М. Волошин.*

— **Оповіщене.** Треті звичайні збори товариства Жіноча спілка промислова „Труд“ стоваришеня зареєстр. з обмеженою порукою відбудуть ся дня 29 н. ст. жовтня 1904 о год. 6 вечером в домі товариства, Ринок ч. 39 у Львові з слідуючим порядком дневним: 1) Відкрите і вибір президії зборів. 2) Справоздане ради управляючої з дїяльности товариства за час від 1 липня 1903 до 30 червня 1904. 3) Справоздане і внесене комісії контрольної § 43 ст. 4) Вибір двох членів ради управляючої на місце вилосованих і одного на місце уступившого. 5) Вибір комісії контрольної на рік адм. 1904/5. 6) Внесеня і інтерпелиции членів. Легітимациї для членів служать їх книжочки уділові. — У Львові дня 12 жовтня 1904. За раду управляючу: Предсїдателька: *Гермїна Шухевичева*, член ради: *Марія Федакова.*

Галицкий сойм.

Засїдане з дня 13 жовтня с. р.
(8-ге зас. II. сес. VIII пер.)

Порядок нарад.

Засїдане отворено о год. 11¼ перед пол. На порядку нарад стоїть: 1) Перше читане сїмох внесень з посольской інїціятиви, між тими: внесене пос. Рудрофа о заснованю середної школи в Чорткові з польским (чому з польским? — *Ред.*) языком викладовим, 2) внесене пос. Вуйновского в справі реформи громадского закона на основі ухвалених двірских обшарів з сільскими громадами — 3) і 4) три внесени посла д-ра Олесницкого в справі будови мосту на Стрию в громаді Крушельниця стрийского повіту, в справі перенесеня військової контролї селянських коней з жовтня на грудень і в справі анкети до зібраня материялу для намірених реформ цивільного кодексу — II) Дальша розправа над справоздаванем будженової комісії о предложенію краєвого виділу в справі сегорічної посухи — III) Пять справоздань зелїзничої комісії в рїжних справах льокальних краєвих зелїзниць — IV) Три справоздання буджетової комісії в справі замкнення рахунків пр. буджету з р. 1903 і в справі внесеня Урбанського що-до уділюваня безпроцентових позичок повітам і громадам на заснованє каретатів цементових дахівок і V) Кілька дрібних справоздань рїжних комісій, між тим з чинности краєвого виділу в справах дорогових і в заряду инших рільничих шкіл.

Петиції і інтерпеляції.

Перед приступленем до дневного порядку відчитано внесені петиції і інтерпеляції, між ними і інтерпеляцию о. Богачевского в справі громадских виборів в Гошеві.

Посольскі внесеня.

З порядку полагоджено посольскі внесеня:

Внесеня пос. Рудорфа в справі середної школи в Чорткові — відіслано до комісії шкільної.

Внесеня пос. Олесницкого в справі будови мосту на ріці Стрию — відіслано на мотивованю до комісії дорогової.

Внесеня пос. Олесницкого в справі перенесеня реченця військової контролї селянських коней — відіслано до комісії краєвого господарства.

Внесеня пос. Олесницкого в справі анкети над реформою цивільного кодексу — по довшім мотивованю внесодавцем до комісії правничої.

Внесеня пос. Вуйновского о полученю обшарів двірских з громадами — до комісії громадскої.

Посуха.

З порядку приступлено до дальшої дискусії над предложенем краєвого виділу в справі посухи. Год. 1¼ — засїдане тревае дальше.

При кінци засїдання внїс пос. Остапчук слїдуючу

інтерпеляцию:

„В місяци вересни с. р. вибухла в инших громадах збаразского повіта заразна пошесть і ратиці худоби рогатої ся і гибнуть безпереста. З тої причини ставство в Збаражи замкнуло всї торги і ярмарки в цілім збаразскім повіті. Мимо того однак, що заразна в збаразскім повіті вже давно вигасла, що спостерігав сам ц. к. ветеринар повітовий, ц. к. староство не хоче тих ярмарків отворити. Дїдичі підписані запитують, чому староство отвирає ярмарки і инших в той спосіб селене“?

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 13 жовтня. Валюта коронова. Ціна за 50 клгр. loco Львів. *Пшениця* стара 8·60 до 8·75 а на термін 8·40 до 8·50, *Жито* старе 6·60 до 6·80 а на термін 6·60 до 6·80, *овес* оброчний старий 6·75 до 7·— а на термін 6·50 до 6·75, *ячмінь* пастівний 6·50 до 6·95, а броварний 7·25 до 7·30, *ріпак* 10·25 до 10·50 *льняна* 9·— до 9·50, *горох* пастівний 6·75 до 7·25 а до варення 7·25 до 10·— *вика* 6·50 до 6·75, *насіне льняне* 9·— до 9·65, *насіне конопляне* 8·75 до 9·—, —·— до —·—, *бобик* 6·25 до 6·50, *гречка* 8·— до 8·50, *кукурудза* готова 7·50 до 7·75 нова 8·25 до 8·50, *хміль* (за 56 кільо) 210·— до 220·—, *конюшина* червона 68·— до 75·—, 50·— до 64·—, шведська 60·— до 70·—, *льон* loco за 50 літрів 35·— до 35·25.

Надіслане.

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

лікар клініки львівського університету б. лікар клініки проф. Лейдена в Берлині

ординує у внутрішніх недугах від 3–5 по-полудни ул. Академічна ч. 26. 314

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. уприв. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі папери цінні і монети

по найдешевшім курсі деннім не числячи ніякої провізії. 374

Промеси до всіх тягнень

австрийских льосів.

Безплатна ревізия льосів для всіх тягнень.

Обезпеченє льосів від страт

при вильосованю найменшої виграної.

Сокаль і Лілієн 2076

дім банковий і контора виміни у Львові.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч.

против Банку Гіпотечного на напитаннях площі Галицкої поручають

Барометри ансроїди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Подяка.

Славетній фірмі церковних виробів „**Спожарский-Устеньский**“ у Львові висказуємо нашу прилюдну подяку за доставлені нам церковні річи, котрі так красотою стилю і кроєм, як і тривкостю, при розмірній дешевости навіть в ратальній сплаті, касують далеко товари инших фірм і заслугують вповні на щиру піддержку з боку всіх Русинів. Борщів в жовтню 1904. *О. І. Морозевич* парох, *Іван Семьків*, *Яким Стебницкий*, *Яцко Цупин* провізори. 2—3

Правник здібний інструктор глядає лекцій на селі. Ласкаві зголошеня під адресою: Юліян Марусенько, Львів, Академічна Громада, Ринок 10. 749 1—3

Шукає ся хлопця до практики в Сокільскім Базари ул. Руска, ч. 1. 1—3

Русин абсольвент ц. к. державної промислової школи в Чернівцах, з 2-літною будівничою і 3-літною землемірною практикою, глядає місця у архітекта, будівничого або будівничого інжинїра. Ближші відомости в Редакції.

739 3—10

Вдова або сирота середних літ з руской (сьвященичої) родини обізнана добре з кухнею і сільским господарством, потрібна до заряду дому у сьвященника вдівця. Зголошеня з поданєм близших осібностий під адресою: Іван Щуровский, парох Струтина вижного, почта Долина коло Стрия. 3—3

Женщина літ 30, прийме службу господиньої у сьвященника вдівця. Умів добре варити, шити біле, одїж для дітий і взагалї вести домове господарство. Заплати не вимагає ніякої, хоче лише держати при собі двоє своїх дітий, 4- і 1½- літне. Зголошеня під: Служба, poste restante Жовква. 736 3—3

Матурист семинаря учит. глядає приватної посади, або лекцій на цїлий рік. Ласкаві зголошеня під адресою: Poste rest. „Горе“ п. Хоростків. 3—3

Фронтовий покій

сухий, сонячний, умебльований а обслугою і опалом для **одного пана за 8 зр.** місячно. Відомість Арсенальска 2. I п. ч. дв. 5.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне і господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский

Щорічна передплата виносить 2 зр. на пів року 1 зр. Редакция і Адміністрация, Львів ул. Баторія ч. 24.

Перший руский склад машин до шитя.

Незрівнаної доброти

машини до шитя і гафту

Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.

Ручні від 25 до 48 зр.

Обручкові ч. 41 по 77 зр.

Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вєч. Сьвященникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для себе на потвердженим уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане і даром 813

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Теофиль Копистиньский

артист-маляр

мешкає 20 літ у Львові, принимає загально, що входить в украсу церковну і просить уклінно Вис. Пр. Духовенство о занотованє адреси до дальших услуг в цїлї

Львів, улиця Кравівска ч. 20. 662

Оповіщенє.

Двайцяті Загальні Збори „Народної Торговлї“ у Львові

товариства зареєстрованого з обмеженою порукою відбудуть ся **дня 2 падолиста нов. ст. о год. 4 з полудня** в комнатах товариства у Львові в домі власнім Ринок ч. 36, з слїдуючим порядком дневним:

1. Відкритє зборів предсїдателем управляючого Совіта і уконституованє загальних зборів.
2. Справоздане Совіта управляючого з діяльности за рік адм. 1903 4 реф. Іван Чернявский і Ілия Кокорудз.
3. Справоздане і внесенє головного Комітету контрольного (§§. 54 і 46 статутів).
4. Доповняючий вибір двох членів управляючого Совіта по мисли §. 15 статута.
5. Означенє висоти марки презенційної для членів упр. Совіта на рік 1904/5.
6. Вибір нового Комітету контрольного на рік адміністрацийний 1904/5.
7. Внесена і інтерпеляції членів.

В день Зборів відбуде ся о годинї 8 рано в Успенскій Церкві Богослуженє за померших членів товариства.

Легітимациею членів на загальні збори есть книжка, книжочка удїлова. Справоздане і білянс суть виложені до перегляду членів в комнатах Дирекциї, а на жадане висилаєсь їх почтою. 708 3—3

Львів дня 10 жовтня 1904.

Д-р Щасний Сельский предсїдатель. *Д-р Костя Левицкий* секретар.

На зближаючі ся Празники і Сьвята

просимо замовляти

„Сьвітло церковне і столове“

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛЇ“

з наком +. М. Ц. Н. Т.

Для Вєч. Брацтв церковних і крамниць даємо

10% фабричного рабату!

Сьвітло „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“ горить ясно, не коптить і не сливає.

573 19—2

Рух релїзничих поїздів

важний від 20 цвітня 1904 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40**, 5·50, 9·10*.
„ Кракова	**2·31***, 6·00, 8·55, **1·30**, 5·40, **8·40***, 9·50*.
„ Тернополя	3·25*.
„ „ на Підзамче	3·04*.
„ Рави руской	6.42,
„ Підволочиськ	7·40, **2·30**, 5·30, 10·20*.
„ „ на Підзамче	7·20, **2·15**, 5·06, 10·02*.
„ Лавочного	7·45, 1·10, 10·40*.
„ Самбора	8·00, 10·00*.
„ Станиславова	8·10.
„ Яворова	8·20, 4·45.
„ Белзця	5·03.
„ Стрия	10·02, 4·35.
„ Рашева	10·20.
„ Коломиї	11·25.

Поїзди льокальні.

з Врукович 6·42, 7·30 рано, 11·45, передполудньом 1·47, 3·15 4·30 і 5·03 попольудни, 7·54, і 9·12 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

з Янова 8·20 рано, 1·16, 4·45 попольудни, 9·25 вечером, [від 1/5 до 30/9 вин.] 10·10 вечером [від 15/5 до 31/8 вин. в неділї і сьвята.]

зі Щирця 9·35 вечером [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята].

з Любіня вел. 11·35 вечером [від 15/5 до 11/9 вин. що неділї і сьвята.]

Відходять зі Львова:

До Кракова	12·45*, 4·10*, **8·25**, 8·35, **2·55**, 6·30*, 10·55*
„ Іцкан	**2·51***, 6·20, **2·45**, 10·42*.
„ Підволочиськ	6·30, **1·55**, 9·00*, 11·00*.
„ „ з Підзамча	6·43, 2·09, 9·21*, 11·24*.
„ Лавочкого	6·45, 9·10, 6·40*.
„ Яворова	6·50, 5·42.
„ Самбора	9·25, 8·40.
„ Тернополя	10·35.
„ „ з Підзамча	10·52.
„ Чернівців	10·20.
„ Белзця	10·50.
„ Стрия	8·05 11·05*.
„ Рашева	8·30.
„ Коломиї	5·55.
„ Рави руской	7·05*, 11·10* [тільки що неділї].
„ Перемишля до	30/9 10·05*.

Поїзди льокальні.

до Врукович 5·48 рано, 9·30 і 10·50 передполудньом 12·32, 2·05, 3·35, і 5·05 попольудни, 7·05, і 8·04 вечером [від 8/5 до 11/9 вин.]

до Янова 6·50 рано, 9·15 передполудньом [від 1/5 до 30/9 вин.] 1·35 попольудни [від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята] 3·18 попольудни [від 1/5 до 30/9 вин.] і 5·48 попольудни.

до Щирця 1·45 попольудни [від 1/6 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

до Любіня вел. 2·15 попольудни [від 15/5 до 11/9 вин. в неділї і сьвята.]

Звичайні білєти їзди як також білєти воєнного виїзного рода, ілюстровані провідники, розкладки їзди і т. д. мож набувати через цїлий день в місячім бюрі п. н. державних залїзниць, насип Гаусмана ч. 9.

Поручаю ся Вєч. Духовенству і шп. урядникам!

РОБІТНЯ КРАВЕЦКА

Софрона Ференцевича

у Львові ул. Валова число 17

виконує всяку одежу після замовленя так сьвященичу як і цивільну після найновійших журналів солїдно та дешево. Замовленя з провінциї полагоджуєсь відворотною почтою. 709 5—10

Склеп Жіночої Спілки Промислової „ТРУД“

у Львові, Ринок ч. 39 (дім власний).

Поручає на сезон зимовий найможнійші материї вовняні на суцільчорні і кольорові, сукенки і льодени на костюми, фланельки, баєвки, фравнузки і звичайні і шалї зимові. **Полотна** ірландські румбурські і краєві, шіртінґи і шифони. **Біле** столове, ручники і хусточки до носа, гафти і коронки найлучшої сорти і взагалї всї додатки до суконь і біля. **Килими** краєві, занавіси, крайки, ґердани, поняски і торбинки скірані працї артистичної роботи. Поньчохи, скарпетки, рукавички і всякі вироби поньчошкові.

На жадане висилає ся пробки полотен і всяких материї відворотно і оплатно. 716 3—?

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

Щодень концерт військової музики. — Вступ вільний.

90 7—7

Якова Більбля Син

КРАВЕЦКИЙ МАҐАЗИН

Львів, улиця Краківска ч. 4, (I. поверх).

Полекші в сплатах. 730 5—14

Купуйте лише

Крохмаль брилянтовий Бажанта!

Дістати можна всюди.

Торговля Солецкого, Львів, ул. Батория ч. 2.

Прібки даром. 289 4—30

664 15—50

Бриндзю гуцульску (чисто овечу) по 96 сот. за 1 кґ. Мід гірский, (патоку) по 1 К 44 с. за 1 кґ. Гриби сушені (гірскі) по 8 К за 1 кґ. поручає торговля товарів мішаних **Евгена Рачиньского в Косові.** 704 8—10

Новість!

Ковдри на пуху, верх і спід однаковий з обох сторін до ужитку, легкі і теплі по зр. 16·50, 18, 20 до 22; атласові шовкові по зр. 20, 25 до 40. Ковдри звичайні від зр. 3·50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 до 14 зр.; атласові шовкові по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30.

Матераци чисто волосїяні на три подушки зр. 14, 16, 18, 20 до 30 зр. Матераци з морскої трави 6·50, 7, 8 до 10 зр. Но[illegible] з соломи препарованої по зр. 6 і 7; вистеловані травою морскою або волосїям по зр 10, 12, до зр. 20.

Новість! машина парова відсьвіжує і чистить піряні подушки зовсім як нові по 30 кр. за кільо — лише в специяльній робітни пондер і матерацїв

ЙОСИФА ШУСТЕРА

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

592 3—3

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк. по	10	сот.
Замкнена місячна	„ „	5	„
Інвентар довжників	„ „	5	„
Інвентар вкладників	„ „	5	„
Інвентар удїлів	„ „	5	„
Книга головна	„ „	10	„
Книга ліквідацийна	„ „	10	„
Книга вкладок щадніч.	„ „	10	„
Книга удїлів членьских	„ „	10	„
Реєстр членів	„ „	10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„ „	10	„
Зголошеня о повічку штука	„	2	„
Вихід уморених повічки	„	2	„
Асигнати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзі кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

Ревматизм — Гостець

корчі, біль нервів, голови, зубів,

лїчить цїлковито знамените средство, клінічно випробуване під назвою

„Іхтіоментоль“

(назва, етикета і опакованє правно застережені)

Натирань виликує небувалий досї наслїдок дїлючи успішно навіть в тих случаях, де инші средства показали ся зовсім безуспішними. — Ти. лячі подяк і сотки признань від визначних професорів і лікарів сьвідчить найлїпше про вартість того перетвору. — Ціна фляшки з приписом ужитя **1 К.** Дістати можна у всіх більших аптиках або просто в головнім складу внемлкового аптика

СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА в Богородчанах.

Почтою висилає ся найменше дві фляшки за післяплатою або попереднім надісланєм належитости. Ціна десятьох фляшок разом з портом, переказом і опакованєм **10 К.**

Головні склади: у Львові в аптиці Симеона Гая, ц. к. доставника; в Кракові в аптиці Конст. Вишневского і Ферд. Гралевского; в Тернополи в аптиці Мариана Крижановского і в Тарнові в аптиці Л. Фравенґлика. 731

ОСТОРОҐА! Щоби уникнути безвартісних фальшівікатів, просить ся жадати виразно **„Іхтіоментолю“ Едельмана.**

Відповідальний редактор: Др. К. Левицкий

Цисар і нак. Чернявской.

З друкарні Народової (Маєчиана) Львів, Коперника ч. 9.